ŽIVOTOPISY SVATÝCH

SVATÍ PATRONOVÉ ČEŠTÍ.

ŽIVOTOPISY SVATÝCH

V POŘADÍ DĚJIN CÍRKEVNÍCH

NAPSAL ISIDOR VONDRUŠKA

1931

LADISLAV KUNCÍŘ V PRAZE

Nro 3622. Ex Consistorio Apostolici Administratoris dioecesis Brunensis, die 10. Mai 1927.

NIHIL OBSTAT. Raimundus M. Kobza, censor ex officio.
IMPRIMATUR. † Josephus, Episcopus Adrahensis, Apostolicus Administrator.

ČÁST DRUHÁ

ŽIVOTOPISY SVATÝCH

V POŘADÍ DĚJIN CÍRKEVNÍCH

ČÁST DRUHÁ

23. STĚHOVÁNÍ NÁRODŮ

V Evropě nastalo asi od r. 375 do r. 568 tak zvané stěhování národů. Mnozí národové opouštěli svá sídla a stěhovali se do jiných zemí, vytiskujíce odtud obyvatele jejich a bývalou vlast ponechávajíce jiným. Říše *Gotů* byla rozdělena řekou Dněprem na ostrogotskou a visigotskou. Gotové byli odděleni od říše římské pouze Dunajem, tudíž seznámili se záhy s křesťanstvím. Roku 375 se přivalil ze střední Asie turecký kmen Hunů, udeřil na Goty a porazil je. Visigotové poslali poselství, v jehož čele stál biskup Ulfilas, k císaři Valentovi, aby je přijal do své říše. Valens svolil a vykázal jim obydlí v Thrácii a v Moesii, přistoupí-li k ariánství. Gotové zůstali pak ariány a od nich ariánství se dostalo k ostatním národům germánským. Germáni vyvrátili r. 476 říši římskou a na jejích troskách založili ve všech zemích západních nová království.

Suevové, Aláni a *Vandalové* vtrhli bez překážky až do Španělska; Vandalové však založili svoji říši v severní Africe. - Visigotové dobyli Říma r. 410 a poté založili říši visigotskou ve Španělsku a v jižní Gallii. - V Italii byla říše ostrogotská a pak longobardská. - V Britannii založili *Anglové* a *Sasové* říši anglosaskou. - *Burgundové* se usadili ve Švýcarsku ve východní Gallii. - *Frankové* pak založili v severní Gallii říši franckou, největší ze všech říší germánských. V některých těchto zemích se smísili germánští národové s původním obyvatelstvem, tak že jejich latinský jazyk smísili se svojí řečí. Tak vznikli noví národové, Francouzové, Španělé a Italiani (Vlachové). Mají společný název: národové románští.

Stěhováním národů utrpěla Církev v některých zemích veliké škody; blahodárná

činnost její byla přerušena. Národové ariánští potlačovali katolíky; zvláště Vandalové v Africe se stali pověstni svou krutostí. Teprve když se dal francký král *Chlodvik* pokřtíti, vzešla Církvi naděje lepší budoucnosti. Obrácení Chlodvíka a národa (roku 496) jest velmi důležité v dějinách církevních a ve vývoji států západních.

Sv. VORŠILA (lat. *Ursula*) byla podle prastaré legendy dcerou britského knížete Deonota (či Theonota, nebo také Rola nazývaného) a *Darie*. Kralevič Piktů Etherius ji žádal za manželku. Piktové a Skotové byli národ, který sužoval starousedlé Brity v Britannii. Britové si vyžádali pomoc Anglosasů. Ti s vůdci svými Hengistem a Horsou zahnali sice Pikty a Skoty, ale usadili se sami v zemi. Proto křesťanští Britové v zástupech opustili svou vlast a uchýlili se do Bretoňska a do jiných zemí přímořských.

Protože kralevič Piktů byl pohan, zdráhala se Voršila podati mu ruku a slíbila manželství po tříletém odkladu, až by byl vyučen ve víře. Ale než lhůta vypršela, Voršila ujela s mnohými pannami do Kolína nad Rýnem. Křesťanští Britové, kteří se uchýlili do přímořských zemí, vzkázali do Britannie o své nevěsty a o jiné panny. Panny, s nimi i Voršila, vydaly se na cestu, ale byly mořskou bouří zahnány na Rýn *(D)*. V Kolíně prý je uvítal biskup Aquilinus. Voršila prý bydlila ve Hvězdové ulici. Poté podnikly prý pouť do Říma, papež Cyriakus je vlídně přijal, složil prý hodnost svou a šel s nimi do Kolína; cestou se k nim přidali biskupové a jiní křesťané: Vincenc, Poncius, Ignác, Jakub a Foilanus. V Basileji tři panny nemohly pro únavu dále, i zůstaly tam jako poustevnice: Kunigunda, Mechtindis a *Vilibrandis*. Ve Strassburgu umřela Aurelia. V Mohuči čekal na ně ženich Voršilin, Etherius. Cyriak jej pokřtil.

Když přišli do Kolína, zpozorovali s hrůzou, že nechtíce dostali se v moc divokých pohanů Hunů. Hunové byli roku 451 v bitvě na Katalaunských polích (u města Chalons sur Marne) od Aetia poraženi; jeden oddíl poraženého vojska hunského přitáhl k městu Kolínu. A právě v ten čas přibyli Voršila a společníci a společnice její. První byl zabit Etherius. Voršila napomenula své družky důrazně, aby raději mučednickou smrt podstoupily, než by od víry křesťanské odpadly anebo čistoty panenské pozbyly. Panny se opřely rázně chtíčům sveřepých Hunů. Král Attila spatřiv Voršilu, byl oslněn její sličností a požádal ji za ruku. Když pak nábožná panna návrh jeho odmítla, zastřelil ji šípem. Též ostatní byly usmrceny; mezi nimi se uvádějí jménem: *Kordula*, Benigna (čes. Dobrotivá), *Verena*, *Pinnosa* (či Vinnosa), *Marta*, *Saula*, *Undecimilla*. Možná, že neobyčejné jméno panny posledně jmenované „Undecimilla" (t. j. Jedenáctitisícka), zavdalo podnět k podání, že všech panen bylo 11.000. Jiný výklad je, že 11 mučednic se psalo latinsky: XI. M. M. V., to j. undecim martyres virgines, což omylem pak bylo čteno: 11 tisíc mučednic panen. Usmrceni byli také Jakub, Kristina, Basilia, Odilia, Konstancia a Viktoria. Kordula unikla zprvu smrti;

neboť se ukryla na lodi; ale druhého dne vyšla odhodlaně z úkrytu a podstoupila rovněž smrt mučednickou.

Původních aktů nikdy nebylo. Zaručeno je, že za Diokleciana byl veliký počet křesťanských panen od pohanů usmrcen. Kromě panen byly usmrceny i manželky a vdovy „v celých řadách“, *agmina, in tanto numero.* Dále je historicky zjištěno, že také roku 451 bylo mnoho panen od Hunů usmrceno. Mučednictví křesťanských panen v Kolíně dokazuje též slavnost stále konaná a chrám sv. Voršily, kde na místě jistý Klemacius byl zbudoval první svatyni. Na kůře chrámu sv. Voršily je nápis asi tohoto znění: „Slávou panen těchto přivában přišel slavný muž Klemacius a věren slibu svému svatyni tuto zbudoval. Kdo by zde pochoval jinou mrtvolu, budiž proklet!“ Totéž dokazují návrší zvané „Hunnenrücken“ a vykopávky. R. 1105 dělníci pracující na opravě zdí městských našli množství lidských kostí, mezi nimi i mužských. Tento nález, jakož i vidění abatyše kláštera Šénavského (u Treviru) sv. Alžběty († 1165) daly podnět k dalšímu vytváření se starobylého podání o mučednické smrti sv. Voršily.

Protože Voršila svým slovem a příkladem mnoho duší získala pro nebe, uctívá se jako patronka vychovatelů. Sv. Angela Merici nazvala svou řeholní družinu „společností sv. Voršily“.

Svátek sv. Voršily 21. října. Též spolumučedníků a sv. *Cyriaka*, *Klementa*, *Willebranda* a *Rainalda* biskupa a panen mučednic *Flory*, *Kandidy*, *Vereny*, *Honoraty*, *Panefridy*, *Kolumbiny*, *Konstancie*, *Nikolitty*, *Udeliny*, *Sponny*, *Sentie.* Rovněž sv. *Darie*, matky sv. Voršily. Svátek sv. Korduly 22. října.

Sv. BENIGNA (Dobrotivá, Doubravka), čelná panna z družiny sv. Voršily, mučednice, jiż dějepisci kladou před sv. Kordulu, slaví se 9. května.

Do téže družiny se počítají panny mučednice: sv. *Kora* či Korada (14. března), sv. *Florina* či Floriana (1. května), sv. *Sigilenda* (30. srpna), Vivencia (17. března) a Aurelie (15. října). Rovněž mučedníci sv. *Pantulus* (12. října) a *Protas* (4. srpna).

Sv. ALBAN přišel snad z Albanie do Mohuče, aby zvěstoval evangelium. Avšak za vpádu Hunů byl usmrcen; v letech 400-451. Slaví se 21. června.

Sv. AUREUS, biskup mohučský, i sestra jeho *Justina* byli za vpádu Hunů do germánských zemí usmrceni; kolem r. 451. Svátek obou 16. června.

Sv. GERMANA panna byla v Baru sur Aube zavražděna od Hunů, neboť nechtěla vyhověti jejich nestydatým a hnusným žádostem. Hájíc své nevinnosti a víry obětovala svůj život. Svátek 1. října.

24. SVATÍ PAPEŽOVÉ OD ROKU 402 DO ROKU 618.

Sv. INNOCENC I. (402-417) pocházel z města Albana blíže Říma a byl r. 402 zvolen papežem. Brzo po svém zvolení jmenoval sv. Anicia, biskupa soluňského, svým zástupcem pro východní Illyrii a tím osvědčil, že Illyrie patří k patriarchátu římskému. - Vydal nařízení, že spory du-

chovních se mají rozsuzovati toliko církevními soudy; aby ženy nebyly pro cizoložství přísněji trestány než mužové; aby mužové, kteří za života své manželky vstupují v nový neplatný sňatek, byli z církve vyloučeni. V listě biskupovi gubbijskému napsal, že všecky zvyky jiných církví, které se liší od římských zvyků, porušují tradici a mají býti vymýceny. Synoda karthaginská psala papeži ve věci bludu pelagiánského: „Hoc gestum Domine frater sanctae caritati tuae intimandum ducimus, ut statutis nostrae mediocritatis etiam apostolicae Sedis adhibeatur auctoritas," t. j.: Máme za svou povinnost usnesení svá předložiti tvé Svatosti, aby je Stolice apoštolská svou autoritou potvrdila. A papež úchvaly sněmu potvrdil mocí apoštolského úřadu. - Innocenc se rázně ujal pronásledovaného sv. Jana Zlatoústého. - Za něho byl Řím r. 410 od Gotů za vedení krále Alaricha obléhán, dobyt a vydrancován. Innocenc, jeden z největších papežů prvních století křesťanských, zemřel r. 417. Svátek 28. července.

Sv. ZOSIMUS papež (417-418) byl snad žákem sv. Basilia. Vydal nařízení, aby jáhnové nosili manipul na levé ruce, aby paškál se světil v každém chrámu, nejen v kathedrálním, aby kněží bez nutné potřeby nechodili do hospod, aby při svěcení kněží zachovávány byly interstitie, aby svěcení nebyla udělována *per saltum*. - Sv. Augustin nazval Zosima „velmi milosrdným." Svátek 26. prosince.

Sv. BONIFÁC I. papež (418-422) rodilý Říman, byl jako kněz letitý a učený proti své vůli povýšen na Stolec sv. Petra. Menšina dnchovních zvolila Eulalia za protipapeže, císař Honorius však ho vypudil. Bonifác hájil práv apoštolské Stolice. V příčině bludařů pelagiánů psal papež Bonifác Augustinovi, jehož velmi ctil. Augustin věnoval Bonifáci své dílo: *„Contra duas epistolas Pelagii."* Svátek sv. Bonifáce papeže 25. října.

Sv. CELESTIN papež (422-432) moudře bděl nad kázní církevní, pochválil Augustina za jeho horlivou obranu proti bludařům a napsal biskupům v Gallii list, ve kterém jim kladl na srdce, aby nauky Augustinovy, jakožto nejlepšího učitele církevního, se přidrželi. - Poslal Palladia a Patrika jako věrověsty do Irska. Odsoudil blud Nestoriův. Svátek sv. Celestina papeže 6. dubna.

Sv. SIXTUS III. papež (232-440) potvrdil výroky obecného sněmu církevního efezského r. 431, na kterémž byly zavrženy bludy Nestoriovy a Pelagiovy. V té příčině dopisoval si už dříve se sv. Augustinem. - Když jistý Basus, osobní nepřítel papežův, vznešený Říman, který roznášel o papeži utrhačné pomluvy, se roznemohl, Sixtus otcovsky o něj pečoval. - Sixtus nepotvrdil za arcibiskupa v Ravenně navrženého kněze, nýbrž Petra Chrysologa, jak o tom měl zvláštní vidění. Poznal v něm totiž tutéž tvář, jak uzřel ve vidění. (Jiní však tvrdí, že se nesrovnává s pravdou, jako by Sixtus se byl míchal ve volbu arcibiskupa ravennského a jako by ho byl vyšetřoval pro domnělé přečiny.) Sixtus věnoval mnoho na okrášlení chrámů, na př. v Lateráně. Z mosaikových obrazů je nejslavnější vypodobnění koncilu efez-

ského s krásnými nápisy na př. *Sixtus plebi Dei* t. j. „Sixtus (věnuje) lidu Božímu“. Jeden oltář byl z ryzího stříbra. Sixtus zemřel r. 440. Slaví se 28. března.

Sv. LEV (Leo) I. papež (440-461), syn vznešeného Římana Quintiliana, byl důkladně vzdělán v písemnictví starých Řeků a Římanů a ve vědách bohoslovných. Záhy vstoupil do stavu duchovního a stal se svou učeností, výmluvností, zbožností a horlivostí mužem na slovo vzatým. Proto byl roku 440 po smrti papeže Sixta III. jednomyslně zvolen papežem. Každý se podivoval jeho neobyčejné statečnosti, vážnosti a sklonné lahodnosti, jeho pokoře a bodrosti ducha uprostřed sebe větších svízelů. V první své řeči k shromážděným duchovním a věřícím učinil pokorný proslov: „V jakém medle poměru je břímě toto k mé slabosti? Jaký je poměr mezi touto důstojností a mou nicotou? Co jest hroznějšího nad vznešenou hodnost bez zásluhy?“

Papež Lev ujal se vesla lodičky Kristovy rukou pevnou a zkušenou. Především hájil Církve proti různým bludům. Oni bludaři, kteří se odřekli bludů, byli opět přijati do Církve, ale zatvrzelí byli vyhnáni z Říma. - Blud eutychianský byl odsouzen na obecném sněmu církevním v Chalcedoně r. 451. Lev nemoha osobně přijíti, zaslal biskupům shromážděným věroučný list, ve kterém objasnil katolickou nauku, že v Kristu je dvojí přirozenost, božská a lidská. Když ten list byl na sněmu čten, zvolali biskupové: „Toť víra otců! Toť víra apoštolů! Tak věříme všichni! Skrze Lva promluvil Petr.“ - Lev dbal, aby pravá víra a přísná církevní kázeň všude rozkvétaly; proto posílal biskupům listy, vybíral si za rádce z duchovních nejmoudřejší a nejctnostnější; bděl, aby duchovenstvo žilo bezúhonně; říkával: „Neúhonné obcování představených je životem podřízených.“

V tu dobu Hunové za vůdcovství krále či chána Attily se hnali jako zhoubná vichřice střední Evropou, byli r. 451 v bitvě na Katalaunských polích zadrženi a obrátili se do Italie, ničili všecka města a zamířili posléze na Řím. Jméno Attilovo naplňovalo obyvatelstvo hrůzou. Tu papež Lev jako dobrý pastýř povstal bránit svého lidu. Vydal se se dvěma radními k Attilovi. Attila měl stan tam, kde řeka Mincio ústí do Pádu. Attila seděl na trůně, když papež Lev s oběma svými průvodci k němu předstoupil. Lev, z jehož tváře zářila velebnost, promluvil takto: „Senát a lid římský, kdysi podmanitel celého světa, nyní však poražený, žádá tebe o milost a ušetření. Je veliká čest pro tebe, že tě prosí ti, před nimiž dříve mnozí k zemi se klonili. Zvítězil jsi! Nyní zvítězíž také sám nad sebou, aby ti, kdož pocítili bič tvůj, pocítili i tvou dobrotivost. Nazýváš se „bičem Božím!“ Hleď, aby Všemohoucí ti nevzal ten bič z ruky a neobrátil jej proti tobě!“ Na divocha Attilu působila neohroženost papežova, jeho velebná tvář, nadšení z očí sálající neodolatelně. Všecek užaslý odpověděl: „Buď si kdo buď, člověk nebo ďábel, Řím i Italie budou ti povděčny, že's je zachránil. Čeho nedovedli císařové vojsky svými, tys dokázal málo slovy!“ A Attila dal svému vojsku rozkaz

vrátiti se do Uher. Když byl později tázán, proč se choval tak neobyčejně mírně a povolně k papeži, odpověděl: „Viděl jsem po boku jeho starce, oděného kněžským rouchem, jenž mi hrozil mečem.“

Za málo let po té připlul král vandalský Genserich s mocným loďstvem k ústí řeky Tibery a chystal se k útoku na město Řím. Římané se neodvážili na obranu ani pomýšleti. Jediný papež Lev neztrácel rozvahy a vydal se do nepřátelského tábora žádat o mír. Tentokráte však se mu nepodařilo uprositi Genserícha, „nového vlka severu“, aby ustal od plenění města. Genserich pouze slíbil, že bude života Římanů šetřeno, že město nebude spáleno a že zajatci nebudou mučeni.

Papež Lev pečoval o utvrzení církevní kázně a o obnovu vnitřního života. Pozoruhodno je, že když r. 444 vypukl spor mezi biskupy Gallie, Lev rozsuzoval rozepři a nešetřil při tom ani sv. Hilaria, odkázav jej v meze práva. Lev napsal 96 duchovních řečí a mnoho listů, jež poslal různým osobám. Řeči i listy vynikají jadrnými myšlenkami, řečnickým vzletem a rázností. Lev jest z nejslavnějších papežů a právem dán mu byl název „Veliký“. Počítá se mezi přední učitele církevní. Zemřel 10. listopadu 461. Svátek sv. Lva I. Velikého 11. dubna.

Sv. HILAR (Hilarius) papež (461-468) byl zprvu vyslancem Lva Velikého na liché synodě v Efesu r. 449. Lev byl spokojen s jednáním Hilarovým na synodě. Hilar zvolen byv papežem, vydal nařízení, aby mužové po dvakráte ženatí nebyli připuštěni ke svěcením, rovněž ne neobeznalí ve vědách, zmrzačení na těle. Hilar zakázal zakořeněný zvyk, aby biskup sám si jmenoval svého nástupce. Hilar byl učený muž a dobyl si zásluh založením Vatikánské knihovny. Zemřel r. 468. Slaví se 21. února (nebo 10. září).

Sv. SIMPLICIUS papež (468-483), narozený v Tiburu, zavrhl monofysitské bludy, ohradil se proti tomu, aby cařihradský patriarchát následoval přímo po Římu, nařídil, aby bylo dbáno apoštolského zřízení, na př. aby kostelní příjmy byly rozděleny na čtyři části, pro biskupa a kněze, pro kostel a chudé. - Simplicius byl první papež, který opustil starý obyčej, světiti jenom v měsíci prosinci, a světil též v jiných měsících. Svátek 2. března.

Sv. FELIX III. papež (483-492) pocházel z rodu Aniciův a byl dříve ženat; z jeho rodu pochází Řehoř Veliký. Jako papež vyobcoval z Církve Petra Fulona, zavrhl tak zvané „henotikon“, t. j. politické prohlášení císaře Zenona, jímžto se víra katolická sloučiti měla s bludy monofysitskými, ale jímžto ještě více zmatků se způsobilo. Též stanovil kající pokuty, jimž odpadlíci se měli podrobiti. Nařídil, aby jen biskupové světili kostely. Felix III. byl první papež, jenž oslovil císaře názvem „Synu!“, dav takto na jevo, že jest duchovním otcem všech křesťanů, i císaře samého. Zemřel r. 492. Svátek 24. (nebo 25.) února.

Sv. GELASIUS I. papež (492-496) hájil svrchovanosti Stolice římské proti odboji byzantskému; hájil přesnosti a ryzosti víry apoštolské proti bludařům manichejským a proti pelagiánům; hájil čistoty

mravů křesťanských proti zbytkům pohanstva. Protože manichejci zakazovali požívání vína a předpisovali přijímání pouze pod jednou způsobou, papež nařídil po tu dobu, aby věřící přijímali pod obojí způsobou. - Zavedl místo pohanské slavnosti „Luperkalií“, (při které dva jinochové se zahalili kožemi zabitých koz) významnou slavnost „Obětování Panny Marie“. Uspořádal „kanon“ t. j. onu část mešní, která se podstatně nikdy nemění, a to od Sanktus až do modlitby po sv. přijímání. - Též ustanovil, aby svěcení kněžské se konalo na čtvero Suchých či kvatembrových dnů. - Gelasius nazývá se v Římském Martyrologiu papežem „proslaveným učeností a svatostí“. - Gelasius zhotovil seznam čili index církevních knih, v němž authentické knihy odděleny jsou od apokryfů. Uvádí seznam knih Písma sv., mluví o přednosti církve římské, vypočítává církevní sněmy, uvádí patristické spisy sv. Cypriana, Augustina, Jana Chrysostoma a j. Zemřel r. 496. Svátek sv. Gelasia papeže 21. listopadu.

Anastasius II. papež (496-497) se uvádí také v některých seznamech svatých; není o něm zpráv. Svátek sv. (?) Anastasia, papeže, 18. května.

Sv. SYMMACHUS papež (498-514) byl rodem ze Sardinie; při jeho volbě zvolen byl i protipapež Vavřinec. Ariánský král Theodorich nepletl se do volby; řekl pouze: „Ten ať je papežem, kdo obdržel více hlasů.“ Papež Symmachus, aby zamezil spor o volbách papežových, svolal sněm do Říma, na němž bylo stanoveno: „Ať není za živobytí papežova žádná agitace bez jeho vědomí; papežem ať je ten, kdo obdržel nejvíce hlasů, ne-li všecky.“ Vavřinec se podrobil na oko; žaloval na Symmacha u císaře a biskupové shromáždění uznali, že Symmachus je očištěn od nařknutí cizoložství a prodeje statků církevních, a že celá věc se ponechává soudu Božímu. Vydáno usnesení: *Aliorum hominum causas voluit Deus per homines terminari, sed Sedis istius Praesulem suo sine quaestione reservavit judicio.* Sněm za předsednictví papežova zrušil dekret krále Odoakra, že k platné volbě papeže je třeba potvrzení krále italského. - Papež Symmachus odsoudil blud manichejeů, dal jejich knihy spáliti a bludaře z města vyhnati. Ujímal se biskupů a kněží od vandalského krále Trasimunda v Africe pronásledovaných a posílal jim šatstvo a peníze. - Dokázal úctu k velebné Svátosti zbudováním svatostánků. Také nařídil, aby se zpívalo při Mši svaté v neděle a ve svátky mučedníků *Gloria.* Slaví se 19. července.

Sv. HORMISDAS papež (514-523). Nemáme zpráv o jeho mládí. Snad byl ženat. Jeho syn, jáhen Silverius, stal se později papežem. Papež Hormisdas zavrhl blud eutychiánů; císař východořímský Anastasius bludu toho hájil, ačkoliv žádal papeže, aby v této věci rozhodl „apoštolskou mocí“. Ale Anastasius nebyl upřímný. Neboť napsal Hormisdovi papeži: *Volumus jubere, non juberi* „Chceme rozkazy udíleti a nikoliv přijímati.“ Teprve nástupce jeho Justin byl ochoten ke smíru a udělil skvostné dary apoštolské Stolici. Svátek sv. Hormisdy 6. (nebo 14.) srpna.

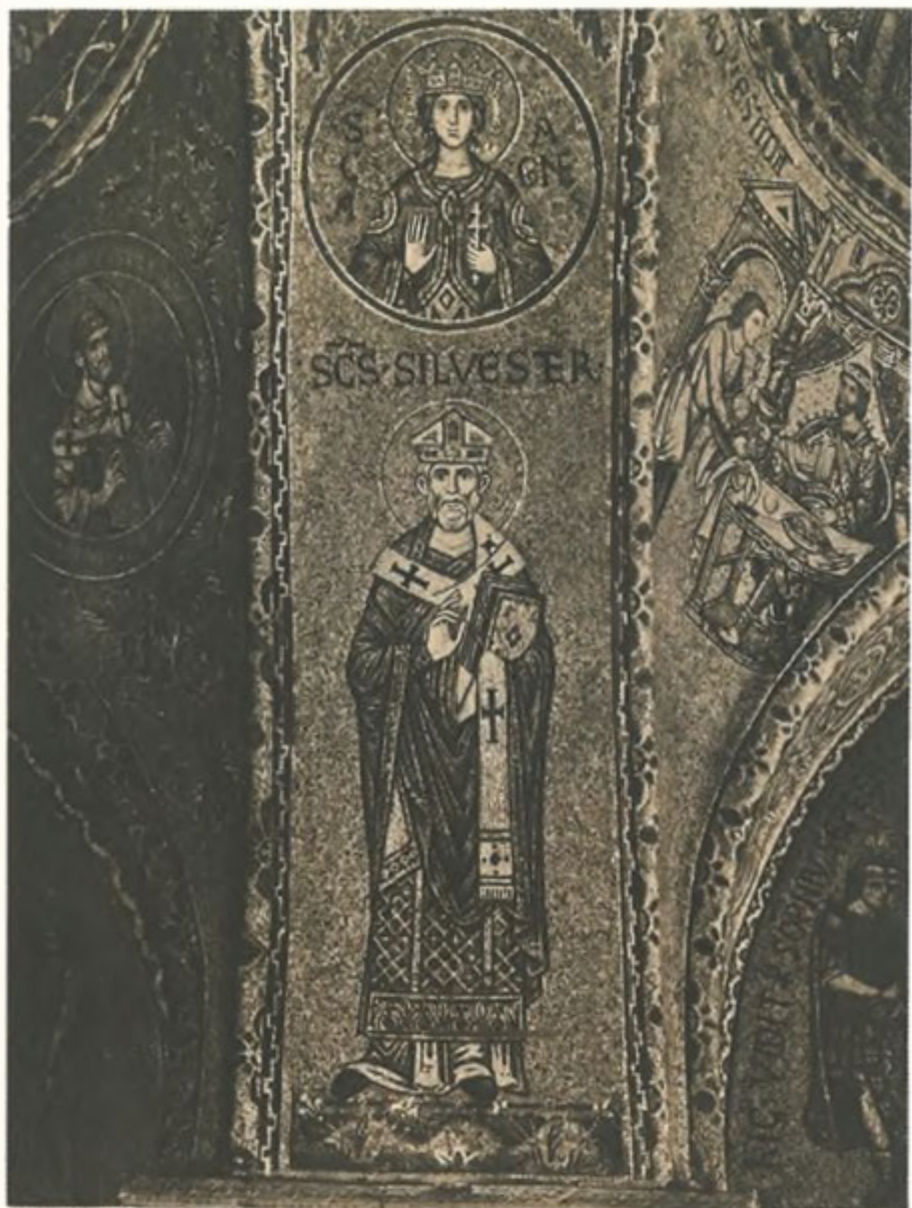
Sv. JAN I. papež (523-525) se odebral v průvodu pěti biskupů do Cařihradu, aby císař Justin vrátil chrámy katolické, uzmuté Církvi. Před městem vyšel Janovi vstříc cařihradský patriarcha Epifanius; pak jej uvítal císař Justin s celým dvorem. Císař ssedl s koně, padl na kolena a dal si od papeže požehnati. Jan měl ostatně ještě jiné úkoly, které mu svěřil král italský. Jan slavil v Cařihradě slavnou Mši svatou, teprve když byl patriarcha cařihradský přiznal papežovu přednost přede všemi knížaty církevními a když mu byla dána stolice vyvýšená nade všecky biskupy i nad stolici patriarchy cařihradského. Jan korunoval císaře. Bylo to první korunování císaře papežem. Ale když se papež vrátil do Italie, do Ravenny, bylo mu ihned putovati do žaláře, protože nevymohl věci tak, jak si Theodorich přál. V žaláři skonal, snad umučen hladem, roku 525. Svátek sv. Jana 27. května.

Sv. FELIX III. (či IV., počítá-li se Felix II. protipapež), papež (526-530), byl ustanoven papežem na žádost krále Theodoricha; avšak byl důstojným náměstkem Kristovým. Zemřel roku 529 nebo 530. Svátek 30. ledna.

Sv. BONIFÁC II. papež (530-532) není uveden v Řím. Martyrologiu. Vytýká se mu, že byl málo shovívavým proti svému odpůrci Dioskurovi a že jej i po smrti dal do klatby. Památka jeho se ctí 23. října.

Sv. AGAPET papež (535-536), syn kněze Gordiána, který než se stal knězem, žil v legitimním manželství. Agapet jsa papežem, odhodlal se odebrati do Cařihradu pro zájmy náboženské, aby k platnosti přivedl úchvaly sněmu chalcedonského a aby se opřel Anthimovi, který se vtíral na stolec cařihradský. Peníze na cestu si opatřil zastaviv nádoby církevní. Cesta jeho však byla marna. Ale církevně tam osvědčil svůj primát; sesadil patriarcha Anthima a dosadil na jeho místo Mennu. Mennas byl první patriarcha cařihradský posvěcený papežem. Císař a císařovna se sice snažili Agapeta hrozbami donutiti k povolnosti. Agapet řekl: „Nyní vidím, jak jsem se mýlil: měl jsem za to, že stojím před císařem křesťanským, ale teď vidím, že stojím před Dioklecianem.“ Agapet neuviděl více Italie; roznemohl se v Cařihradě a zemřel r. 536. (Godeau: „Církev. dějiny“ str. 40). Svátek sv. Agapeta 20. září.

Sv. SILVERIUS, také Severus nazývaný, papež (536-540) byl synem papeže Hormisdy, jenž v mladších letech, nejsa ještě knězem, žil v manželství a teprv později se věnoval stavu duchovnímu. Papež Silver se ujal pevnou rukou apoštolského úřadu svého. Manželka císaře Justiniana I., jménem Theodora, chtěla sice prosaditi volbu svého ochránce Vigila, i poslala svého vojevůdce Belisara do Italie. Belisar vtrhl do Říma a opanoval jej. Císařovna mu rozkázala, aby pod nějakou záminkou svrhl Silveria a na stolec papežský dosadil Vigila. Belisar se octl ve velkých rozpacích. Jednak byl přesvědčen o šlechetnosti papeže Silvera, jednak se obával pomsty svéhlavé císařovny, kdyby rozkazu jejího neuposlechl. Zatím přitáhli Gotové k Římu a chystali se vypuditi voj-

SV. SYLVESTR A SV. ANEŽKA.

sko císařské z města. Z toho si vzala císařovna Theodora záminku k pronásledování papeže Silveria. Na její rozkaz manželka Belisarova, Antonína, dala zhotoviti padělanou listinu, kterouž se mělo dokázati, že papež zavolal Goty proti císařskému vojevůdci a že jim slíbil otevření bran městských. Padělaný list byl doručen Belisarovi a ten povolal k sobě papeže. Manželka Belisarova Antonína se osopila na Silveria řkouc, že prý zamýšlí zraditi vojsko císařské a vydati je Gotům. A dříve nežli papež se mohl hájiti proti křivému nařknutí, žoldnéři mu odňali odznaky hodnosti papežské a oblékli naň roucho mnišské. Lidu pak bylo oznámeno, že papež byl s důstojnosti své složen a že se stal mnichem.

Belisar dal zvoliti papežem Vigila a Silvera poslati do vyhnanství. Silver byl odveden do města Patary v Lydii na pobřeží maloasijském. Pravověrný biskup patarský přijal papeže uctivě a odebral se do Cařihradu, aby hájil papeže u císaře Justiniána. Řekl: „Mnoho je na světě králů, ale jeden toliko je papež nad Církví celého světa, a ten papež byl vyhnán ze svého sídla.“ - Císař nevěděl, jaké pikle strojila císařovna proti papeži; uslyšev o nich, zhrozil se a nařídil, aby Silver byl bez průtahu odvezen zpět do Italie. Ale císařovna Theodora zvrátila tento rozkaz císařův. Na její pokyn dal Belisar Silvera, sotva přistal na břehu italském, zavésti do vyhnanství na pustý ostrov Palmarii v moři Tyrrhenském. Tam, u vyhnanství, Silverius zemřel: buď hladem nebo jinou násilnou smrtí roku 538 nebo 540. Jeho nástupcem se stal onen Vigil, dřívější protipapež. Svátek svatého Silveria 20. června. - Za papeže Silveria žil v Římě *Dionysius Malý* (*Dionysius Exiguus*), mnich, jenž konal studia chronologická a zavedl letopočet křesťanský (letopočet Dionysiův). Místo olympiad a místo konsulátů počítal dobu od narození Ježíše Krista. Dionysius zemřel asi r. 550. Není v seznamu svatých. Památka jeho se koná 4. října.

Sv. ŘEHOŘ I. (Gregorius) papež (590 až 604) narodil se kolem r. 540 jako syn římského senátora Gordiana a jeho manželky Sylvie, jež se uctívá jako svatá. Věnoval se vědám právnickým a stal se již v 30. roce praetorem t. j. císařským náměstkem v Římě. Avšak maje zálibu v tichém životě, znechutil si všechen lesk svého úředního povolání a zatoužil po klášterním zátiší. Složil svůj úřad, rozdal své zděděné statky a odebral se na ostrov Sicilii, kde založil šest benediktinských klášterů. Vrátiv se do Říma, založil klášter v rodném svém paláci a žil tam jako prostý mnich v tuhé kázni. Dni zažité tehdy v klášterním zátiší pokládal za nejšťastnější dobu svého života.

Roku 579 poslal jej papež Pelagius jako vyslance do Cařihradu. I v Cařihradě Řehoř žil po způsobu klášterním; tam poznal sv. Leandra, biskupa sevillského, a jiné znamenité muže. Po šesti letech vrátil se do Říma a byl ve svém klášteře zvolen opatem. Jeho sebezapíravost ve bdění a v postech byla tak veliká, že upadal často ve mdloby. Již jako mnich dosvědčoval autoritu papežskou řka, že nástupce

sv. Petra nikdy nemůže poblouditi ve víře a víru svou změniti. - Bděl přísně nad kázní řeholní. Vypravuje se, že jistý mnich nešetře slibu chudoby, měl u sebe tři zlaté peníze. Když zemřel, Řehoř dal jej pohřbíti na místě nesvěceném, avšak dal za duši jeho obětovati oběť Mše sv. po 30 dní. (Na tom se zakládá obyčej „30 gregoriánských mší“ za zemřelé.)

Řehoř jda kdysi městem, spatřil na trhu otrokářském několik sličných otroků, bílé pleti a rusých vlasů. Byli to Anglosasové. Uslyšev, že jsou pohané, řekl soucitem jat: „Tak krásní tvorové Boží, a mají věžeti v otroctví hříchu?“ Tázal se: „Jakého jsou národa?“ Odpověď zněla: „Anglové.“ - „Vpravdě,“ řekl Řehoř, „mají andělský výraz ve tváři a mají se státi společníky andělů.“ „Z jaké krajiny jsou?“ tázal se dále. - „Z krajiny Deira.“ - „Hněvu Božímu (de ira) mají býti vytrženi a spaseni,“ řekl Řehoř, a tázal se dále: „Jak se jmenuje král jejich?“ - „Alle.“ - „Ba že, Alleluja má zpívati on i každý jeho poddaný k slávě Boží.“ - Řehoř vyplatil mladíky z otroctví, přijal je do svého kláštera a pokřtil je. A od té doby stále se obíral myšlenkou, odebrati se do Britanie a hlásati tam víru Kristovu. S dovolením papežovým vydal se s několika mnichy na cestu do Britanie. Ale lid, nemoha ho postrádati, žádal papeže, aby poslal rychlé posly a aby donutil Řehoře k návratu. Řehoř se vrátil.

Roku 590 zemřel papež Pelagius onemocněv morem. Řehoř byl jednomyslně zvolen papežem. Volba mu nepůsobila radosti. Poslal císaři Mauriciovi do Cařihradu list, žádaje ho, aby jeho volbu nepotvrdil. Ale císař volbu potvrdil a Řehoř uprchl z Říma do lesa, aby se skryl, dokud nebude zvolen nový papež. Lid vypátral jeho skrýš a vedl jej u slavném průvodu do Říma, aby jej nastolil na prestol Petrův. Řehoř se rmoutil z potvrzení své volby a psal sestře císařově Theoktistě: „Pozbyl jsem vší rozkoše klidu a pokoje. Zdá se, že jsem povýšen, ale ve skutečnosti jsem klesl vnitřně. Dříve bylo mi možno věnovati se službě Boží, ale nyní dorážejí na mne odevšad vlny světských záležitostí, takže nemám ani pokdy, abych se obíral sám sebou. Dříve jsem sedával jako Maria, abych naslouchal slovům Páně, nyní pak se mám jako Marta zanášeti věcmi pozemskými.“

Řehoř stav se papežem, zavedl nejprve přísnou kázeň na papežském dvoře, předcházeje dobrým příkladem. I jako papež nosil svůj prostý oděv řeholní a modlíval se s kněžími svými společně. Pevnou rukou řídil celou Církev katolickou, dopisoval pilně biskupům na Západě i na Východě, chválil a povzbuzoval horlivé, trestal neposlušné biskupy a netrpěl nikde v Církvi nepořádku. Přihlížel, aby v klášteřích bylo pilně šetřeno pravidel sv. Benedikta, a zasloužil si, že mu byl dáván čestný název „Otec mnichů“. - V Italii byly rozervané poměry. Longobardi pustošili zemi, město Řím pustlo a hynulo, i hladem. Panovníkem podle jména byl východořímský císař; ale ten, jsa vzdálen, nestaral se o Řím a o Italii. Longobardové po dvakráte, 592 a 593, hrozili dobytím a drancováním města římského; Řehoř

byl jediný, jenž pečoval o Řím a okolí jako svrchovaný zeměpán; s Longobardy zacházel šetrně, platil jim daně, posílal jim skvostné dary a tak je ukrotil, ba dočkal se i toho, že Longobardi byli získáni katolické Církvi. Pečuje o Řím a okolí jako svrchovaný zeměpán, položil základ k potomní světské vládě papežů.

Také Visigotové ve Španělsku se vrátili působením papeže Řehoře, jemuž v té příčině byl sv. Leander věrným pomocníkem, do lůna Církve katolické. - Do Britanie vyslal mnicha Augustina se 40 druhy, aby tam zvěstovali víru Kristovu. Kladl jim na srdce, aby šetřili národních zvyků domorodého obyvatelstva a aby se chovali k němu laskavě doloživ: „Ponechají-li se lidu zevnější radovánky, tím spíše souhlasiti bude s vírou Kristovou. Nesnadno je, surovým národům vzíti pojednou všecko, na čem houževnatě lpějí. Kdo dostoupiti chce vrcholu dokonalosti, tomu třeba je poznenáhlu, ne skokem se povznášeti.“ - Řehoř pokáral biskupa marseillského, jenž z nechvalné horlivosti odstraňoval obrazy a sochy z chrámů, a poučil jej, jak má smýšleti o poctě posvátných obrazů. - K židům byl Řehoř spravedliv; netrpěl, aby židé měli křesťanské otroky; ale také sám židovské otroky vykupoval. Nenutil násilím židy ke křtu, ale snažil se je získati pro Krista dobrotou a láskou. Židům, kteří se dali pokřtíti, bývaly odpuštěny daně a dávky. Řehoř věděl sice, že obrácení tato bývají namnoze neupřímná, ale říkával, že křtem získají se ne-li židovští rodičové, tedy alespoň jejich děti pro víru Kristovu. Kdysi uslyšel Řehoř, že biskup terracinský vzal židům synagogu; ihned mu poručil, aby jim ji vrátil.

Řehoř si získal velikých zásluh o zvelebení služeb Božích. Až do jeho doby měla každá katolická země svoje zvláštní obřady při službách Božích. Řehoř prozkoumal obřady a modlitby jednotlivých národů, a co bylo nejkrásnější, složil v překrásný řád služeb Božích, jehož v podstatě, až na některé pozdější změny a dodatky, podnes se užívá. Církev římská se stala vzorem pro celý katolický svět; duchovní všech zemí pospíšili si zavésti nový řád bohoslužebný, Rituale, Responsorium, Graduale a Antifonář. Řehoř také zavedl procesí na den sv. Marka.

Papež Řehoř má velikou zásluhu o zvelebení zpěvu církevního. Vyprostil církevní zpěv z tíživých pout řecké prosodie a postavil jej na základ řečnické metriky, aby rozhodoval přízvuk a nikoliv délka slabik. - Ke čtyřem toninám platným (authentickým), od časů Ambrožových užívaným, Řehoř přidal čtyři toniny vedlejší (plagální), jež začínaly tóny a, h, c, d. - Sebral křesťanské zpěvy doposud porůznu roztroušené v jednotný celek, který rozdělil na celý církevní rok. Kromě toho složil i nové církevní hymny. - Zpěvy opatřil notovými znaky, které se nazývají „neumy“ (od řeckého slova pneuma t. j. dech).

Neumy jsou tečky, čárky, háčky a jiné tvary, které psány byvše nad textem, naznačovaly stoupání nebo klesání hlasu. Nenaznačovaly však, jak vysoko nebo hluboko hlas má stoupati nebo klesati. Později se táhla dle notopisu italského červená

čára přes neumy a všecko, co bylo na té čáře, znamenalo tón f. Mnich Kvido Aretinský (v klášteře pomposánském u Ravenny, v XI. století) po prvé užil čtyř linií a učil, že je možno psáti noty nejen na liniích, ale i mezi nimi. Tak se vyvinul náš notopis. - Buď Hukvald, mnich belgický (kolem 930), nebo jiný mnich zavedl zpěv dvouhlasný.

Bohoslužebný zpěv papežem Řehořem zavedený nazývá se „gregoriánský či římský chorální zpěv". Zpívá se jednohlasně, tóny hlavními v melodii spojenými, bez určité časomíry, v rhytmu řeči. Kniha obsahující zpěvy na celý rok jmenovala se „*Antiphonarium centonem*", a jsouc přikována řetězem k oltáři sv. Petra, byla normou, dle níž by se řídil všechen zpěv církevní. Pro snadnější provedení své reformy zřídil Řehoř v Římě školu pěveckou, na níž i sám vyučoval; odtud vycházeli učitelé zpěvu římskoliturgického.

Řehoř byl muž pokorný. Za jeho vlády osvojil si cařihradský patriarcha Jan Jejunator název „oekumenického" t. j. všeobecného patriarchy, chtěje se takto rovnati římskému papeži. Řehoř tomu odpíral a přijal z pokory titul: „Služebník služebníků Božích." Byl nadmíru dobročinný; stoloval obklopen žebráky, hostil denně 12 chudých u svého stolu, pečoval o nemocné a o sirotky. Ustanovil otce chudinské, aby každý ve svém okresu pátrali po lidech opuštěných a po těch, kdo se žebrati stydí. Všech se štědře ujímal. Kdysi se dozvěděl, že kterýsi chuďas zemřel na ulici opuštěn; i plakal a nesloužil z lítosti Mši svatou po několik dní, domnívaje se, že snad má na tom vinu, že člověk ten umřel hladem. Na vykupování otroků a zajatců nešetřil ani drahocenných nádob církevních. Slovo Boží hlásal nejraději lidu chudému a utiskovanému.

Papež Řehoř napsal „Pravidlo pastýřské" zlatou knihu pro duchovní správce. Kniha ta byla už r. 602 přeložena do řečtiny a měla ve středověku význam knihy skoro kanonické. Dále napsal Homilie, Výklady o knize Jobově a mnoho listů. Jeho allegorie bývají příliš hledané, strojené; avšak „má takovou smělost ve svých pozorováních že, sotva bychom se dnes odvážili přeložiti, co on se odvážil říci." (Arnošt Hello.)

Řehoř vykonal tolik práce pro Církev a lidstvo, ačkoliv byl tělesně sláb a skoro stále churav. Churavěl žaludkem a za posledních pět let svého života nemohl ani s lůžka povstati. Na lože upoutaný stařec řídil pevnou rukou celou Církev a při tom diktoval písařům svoje kázání a listy. Ve vetchém těle sídlil veliký duch. Zemřel dne 12. března 604 ve stáří 65 let. Dějiny ho nazývají „Velikým"; bylť zajisté svatý ve svém obcování a veliký ve svém působení. Církev jej počítá mezi nejslavnější svaté Otce západní, vedle Ambrože, Augustina a Jeronyma. Svátek sv. Řehoře 12. března; svátek sv. *Sylvie*, jeho matky, 3. listopadu (nebo také 12. března).

Sv. BONIFÁC IV. papež (608-615) přeměnil Pantheon, chrám věnovaný všem bohům pohanským, ve chrám křesťanský a vysvětil jej ke cti Panny Marie. Zemřel roku 615. Svátek 25. května.

Sv. DEUSDEDIT (také Adeodat, Bohdal), papež (615-618), vyznamenával se velkou pečlivostí o duchovenstvo válkami zchudlé. - Za jeho doby řádilo nebezpečné malomocenství, jímž lidé ve tvářích byli tak zohyzděni, že ani nejbližší příbuzní nepoznali mrtvoly. - Svátek 8. listopadu.

25. MNIŠSTVÍ NA VÝCHODĚ.

BASILIÁNI. STYLITÉ

Z Egypta se šířilo mnišství na východ svatým Hilarionem.

Sv. Basil složil pro klášterní družinu pravidla - řeholi malou a velkou - a stal se takto zákonodárcem klášterníků na východě. Basilius upevnil mnišství a tak je zorganisoval, že všichni mnichové církve východní po něm slují *basiliáni* až podnes. Mniši basiliáni se však rozšířili i do zemí jiných, do Řecka, do jižní Italie, do Španělska. Nejproslulejší osada mnichů basiliánů je hora Athos v Macedonii. Z Řecka přišli basiliáni i na Rus. Jeskyňový klášter *Pečerská lávra* u Kyjeva stala se kolébkou všech ostatních klášterů na Rusi.

Někteří poustevníci oblíbili si vésti kající život zapíravý na sloupech. Jmenují se sloupovníci čili *stylité.* Ve sboru jejich je sv. Simeon zjevem nejpodivnějším.

Sv. HILARION, jehož život napsal sv. Jeronym, narodil se r. 288 z rodičů pohanských v Tabatě nedaleko Gazy v Syrii. Poznav víru křesťanskou na školách alexandrijských, dal se pokřtíti. Po nějakou dobu byl žákem sv. Antonína. Co zdědil po rodičích, rozdal mezi chudé a odešel na poušť u Majumy blíže Gazy. Tam bylo rejdiště četných lupičů, proto bylo Hilarionovi měniti častěji obydlí. Žil velmi odříkavě. Za prvních let nejedl po celý den nic, až teprve na večer patnáct fíků. A přece se v něm ozývala tělesná pokušení. Tu říkal k tělu svému: „Pane osle, postarám se, abys nevyhazoval. Nebudu tě krmiti ječmenem, nýbrž plevami. Hladem a žízní tebe zkrotím, vedru a mrazu tebe vystavím, abys měl na starosti útrapy a nikoli nečisté žádosti.“ Posty jeho byly čím dál přísnější. Později byl mu pokrmem kus ječného chleba s vařenou zeleninou; ve stáří nejídal chleba, nýbrž jen pokrm připravený z mouky a zeleniny. Od přísného trestu neuchyloval se ani ve dny nedělní a sváteční. Komůrka, ve které přebýval, byla o málo delší než tělo jeho. Hilarion vida, že jeden ze spolupoustevníků si dělal zásobu potravin a že příliš úzkostlivě obdělává svou zahrádku, zhrozil se toho a řekl mu, aby mu odešel s očí. Poustevník ten chtěje ho usmířiti, dal mu předložiti první zelený hrách za pokrm. Hilarion přišed do své chyše, zvolal: „Co zde tak zapáchá?“ - Učedník vypravoval o daru. „Necítíš-li,“ tázal se Hilarion, „že z daru zapáchá lakomství? Odnes a předlož jej nerozumným hovádkům!“

Pověst o tuhém životě poustevníka Hilariona se rozšířila do všech sousedních krajin. Zástupové lidu z Palestiny, Syrie i z Egypta přicházeli, aby jej viděli a slyšeli. Mnozí se stali jeho žáky. Poustevnictví, dosud v těch krajinách neznámé,

rozšířilo se v Palestině a Syrii. Poustevníci přebývali porůznu v osamělých chyškách anebo byli sdruženi v mnišských osadách. Také biskupové, kněží, mužové a ženy všech stavů přicházeli, aby si vyžádali chleba nebo oleje od něho požehnaného. Hilarion vyprošoval od Boha svými modlitbami mimořádných milostí. Při uzdravování nemocných užíval týchž věcí a obřadů, kterých užívá Církev, modlitby, vzkládání rukou a znamení sv. kříže.

V císařském vojsku byl tehdy vojín, rodem Němec, posedlý zlým duchem. Nemoc zmítala jím zvláště za noční doby tak, že skřípal zuby. Ten si vyprosil od císaře Konstancia, v jehož osobní stráži byl, dovolenou a list doporučující k vladaři palestýnskému. Vojín byl Hilariem uzdraven a chtěl z vděčnosti dáti dar 10 liber zlata. Hilarion nepřijal toho daru, podal vojínu ječný chléb řka: „Kdož takového chleba požívají, pokládají zlato za smetí."

Ale návštěvy lidu byly mu časem obtížny; neboť toužil, aby mohl Bohu sloužiti v ústraní a žíti po způsobu opravdu poustevnickém. Avšak sotva že se ten záměr rozhlásil mezi lidem, sběhlo se k němu na tisíce lidí se snažnou žádostí, aby od nich neodcházel. A aby neodešel, nepozorovaně ho střežili. Hilarion řekl: „Nebudu jísti ani píti, dokud mne nepropustíte, kam mne Bůh volá." Nepožil po sedm dní ničeho. I směl odejíti. Ale nešel sám, nýbrž nesmírný zástup lidí jej provázel, a jen stěží je pohnul k návratu. Vybral si jen 40 mnichů za průvodce. Putoval do Egypta. Pátého dne dorazil do Pelusia (na řece Nilu) a navštívil na další cestě sv. Antonína. Nikde se však nezdržel déle, neboť neměl klidu od lidí, kteří neustávali jej navštěvovati a pomoci jeho ve svých potřebách se dožadovati. Proto si umínil, že se skryje na některém ostrově. Procestoval poušť Libyjskou, sedl na loď a přeplavil se na ostrov Sicilii. Když však uzdravil mocí Boží člověka zlým duchem posedlého, hrnuly se opět davy lidstva k němu se všech stran, žádajíce sobě pomoci nebo poučení.

Jeho žák *Hesychius* hledal svého mistra po všech krajinách a březích mořských. Teprve po tříletém pátrání se dověděl od jistého židovského obchodníka, že na Sicilii dlí křesťanský prorok, který koná mnoho skutků podivuhodných. Hesychius vytušil, že tím prorokem není nikdo jiný než Hilarion. Přeplavil se na Sicilii a šťastně nalezl Hilariona. Hesychius přišel právě včas, neboť Hilarion jižjiž mínil odejíti ze Sicilie někam, kde by ho neznali. Oba odešli zprvu do Dalmacie a pak na ostrov Cypr; tam v samotě u města Pafu, v hornaté nepřístupné krajině Hilarion došel toužebného klidu. Jediný Hesychius měl k němu přístup. Hesychius také navštívil z rozkazu Hilarionova bývalé žáky jeho v Palestině. Hilarion zemřel r. 372 nebo 373. Dává se mu název Veliký. Svátek sv. Hilariona 21. října, sv. Hesychia 3. října.

Sv. AFRAATES, rodem Peršan, pohan, poznal víru křesťanskou, odebral se do Edessy, pak do Antiochie Syrské. Byl poustevníkem. Když se naučil řeči řecké, při-

cházeli lidé v zástupech k němu, aby slyšeli jeho poučení. Žil v chudé cele a pečlivě dbal o zachování čistoty. Jen nerad mluvil s osobami ženskými, a byl-li k tomu donucen, mluvil s nimi vzdálen a maje oči sklopeny. Kdysi se potkal s císařem Valentem mimojdoucím. „Poustevníku, kam jdeš?“ tázal se císař, jenž byl smýšlení ariánského. „Jdu se modlit za blaho tvé říše.“ - Valens se neodvážil vypověděti ho do vyhnanství. Afraates zemřel kolem r. 380. Slaví se 7. dubna.

Sv. THEOKTIST, poustevník u Jericha, žák sv. Euthymia; zemřel roku 467. Svátek 3. září.

Sv. ZOSIM, poustevník, kterému Maria Egyptská vypravovala celý dosavadní život svůj a který ji i pohřbil. Svátek 4. dubna.

Sv. GERASIMOS (je řecký název za lat. Honoratus, t. j. ctěný) pocházel z Lycie, přišel k Jordánu a založil tam velkou „lauru“ se 70 poustevníky. Žil životem přísným a byl proslavený jako sv. Sabas. Gerasim vytáhl kdysi lvu trn z nohy a lev ho za to následoval jako věrný pes. Zemřel roku 475. Svátek 5. března.

Sv. EUTHYMIUS se narodil v Meliteně v Armenii, opustil v 29. roku rodiče, žil se sv. Theoktistem o samotě; byl od patriarchy jerusalémského vysvěcen na biskupství. Pověst o něm se šířila a dán mu byl název „Veliký“. Přivedl císařovnu Eudoxii zpět do lůna Církve katolické. Zemřel roku 473. Svátek 20. ledna.

Sv. SABAS narodil se v kappadockém městečku Matulasku. Jeho otec byl setníkem. Když bylo Sabovi pět let, obdržel jeho otec rozkaz, aby se odebral s vojskem do Alexandrie. I odejel s manželkou, zůstaviv synáčka na vychování svému svatu. Od té doby se dařilo Sabovi zle; neboť hrubá žena strýcova s ním nakládala surově. Po třech letech Sabas uprchl k jinému strýci. A tu mezi strýci těmi vznikl spor, zvláště za příčinou velikých statků, které Sabas měl děditi. Aby se nechutným sporům vyhnul, Sabas se uchýlil do kláštera. Oblíbil si tichý, odříkavý život mnišský; prospíval ve ctnostech tak, že zkušení mnichové jej nazývali „mladým starcem“. Kdysi pracoval namáhavě v klášterní zahradě; utrhl zralé jablko a pozoroval je se zálibou, chtěje je pojísti; ale pojednou mu přišlo na mysl, že lákavé ovoce je obrazem smyslného pokušení; hned zahodil jablko, rozšlapal je, aby si navykl krotiti chtíče.

Když mu bylo 18 let, odebral se s povolením opatovým do Jerusaléma. U Jericha žil tehdy sv. Euthymius poustevník. Sabas žádal Euthymia, aby jej přijal za učedníka. Ale Euthymius ho nepřijal řka, že je ještě příliš mlád a že nedovede překonati obtíže života odříkavého; odkázal jej do blízkého kláštera, kde sv. Theoktist byl představeným. Sabas vstoupil do kláštera Theoktistova. Konal všecky práce, jsa tělesně silný, neomrzele a po celodenní námaze se věnoval modlitbě. Kdysi provázel jednoho z mnichů do Alexandrie a tam se shledal po letech se svými rodiči. Ti jej vybídli, aby zanechal mnišského života a aby se věnoval stavu vojenskému. Sabas však nechtěl opustiti dráhy odříkavého života, na které nalezl blaho a pokoj.

Rodiče želeli, že se syn nedal přemluviti a nabízeli mu 20 zlaťáků. Sabas vzal pouze tři a když se vrátil do Palestiny, odevzdal je svému opatu. Po dvanáctiletém pobytu v klášteře Sabas obdržel dovolení, aby mohl o samotě nad potokem Cedronem poustevničiti. Žil pět let o samotě a do kláštera docházel pouze na služby Boží a aby odevzdal 50 košů, jež upletl za týden.

Po smrti sv. Euthymia, u něhož Sabas také po nějaký čas dlel, Sabas si vyhledal nový příbytek na příkré stráni skalnaté hory. Příchod ke své jeskyni měl velice nesnadný; po provaze se spouštěl dolů a vyšplhával se nahoru. Pro vodu bylo mu choditi daleko. Pokrmem mu byly kořínky a plané ovoce. Zakrátko docházeli k němu z blízka i z daleka mužové i jinoši, donášejíce mu potravin a prosíce, aby jim byl učitelem a duchovním vůdcem. Sabas marně odpíral. Posléze dovolil, aby se usadili v okolních jeskyních; prostrannou sluj upravil v modlitebnici. Služby Boží mívali jen, přišel-li cizí kněz návštěvou. Proto patriarcha jerusalemský vysvětil Sabu, ač se zdráhal, r. 484 na kněžství. Osada u Jordánu čítala brzy 150 členů. Celé to území laury „Mar Saba“ nebylo ženám přístupno; ani ne císařovně Eudoxii; proto si postavila na blízku věž pro svůj pobyt. Můžeme-li věřiti Quaresmiovi, jenž tvrdí, že v jeskyních těch bydlilo celkem 14.000 mnichů, pak se nedivíme, že sultán Selim jich dal ze strachu mnoho povražditi.

Kdysi šel Sabas s mladším bratrem mnichem blíže Jordánu a potkali se s veselou společností, v níž kráčela dívka velmi sličná. Když poodešli, Sabas řekl: „Ta dívka se mi zdála velmi ošklivá; škoda, že má jen jedno oko.“ - „Odpusť, otče,“ řekl mladý mnich, „mýlíš se; ta dívka má dvě krásné oči; můžeš býti ubezpečen; všiml jsem si jí dobře.“ - Sabas dal mnichovi ostrou důtku za tuto řeč, a uložil mu, aby se v odloučenosti kál za svou lehkomyslnost a aby příště své smysly lépe krotil.

Když Sabovi zemřel otec, matka přišla k svému synu, jemuž tehdy bylo 53 let; přinesla mu veškeré svoje jmění, aby s ním naložil dle libosti. Sabas zbudoval dva rozsáhlé kláštery, jeden pro nováčky, druhý pro zestárlé řeholníky a kromě toho dva domy pro pocestné a pro nemocné. Také v Jerusalemě, na blízkém návrší, zbudoval nemocnici. Jerusalemský patriarcha ustanovil Sabu vrchním představeným všech mnichů a poustevníků palestinských. Někteří poustevníci si stěžovali u patriarchy jerusalemského na Sabu, že prý je příliš přísný. Uslyšev o tom Sabas, řekl: „Ďáblovi možno a dlužno odpírati a s ním zápasiti; ale chceme-li zachovati pokoj s lidmi, tu je často lépe, když jim uhneme.“ Sabas odešel na vzdálenou poušť a teprve po dvou letech se vrátil na žádost věrných žáků, ale i potom někteří odpůrcové brojili proti němu.

V tu dobu monofysité či eutychiáni šířili své bludy a císař Anastasius (491-518) jim nadržoval. Jerusalemský patriarcha Eliáš poslal Sabu k císaři do Cařihradu, aby ho odvrátil od bludařů a aby jej získal pro Církev katolickou. Cesta byla marna. Císař nabízel Sabovi 1000 zla-

ťáků, ale Sabas jich nepřijal řka: „Moji mnichové zlata nepotřebují; ale město Jerusalem je stiženo velikými daněmi a častými vpády lupičů! Pomoz městu!“ Ale i tato prosba byla oslyšena. Ještě jednou, r. 530, stařičký Sabas cestoval do Cařihradu, aby obhájil palestinských křesťanů, jako by měli spoluvinu na vzpouře Samaritánů. Císařem byl tehdy Justinian I; přijal Sabu s velikou uctivostí; poslal mu v ústrety loď s několika biskupy a dvořany; vítaje jej v paláci svém, poklekl před ním, žádaje o požehnání; také vyhověl všem žádostem Sabovým; slíbil, že zakročí proti buřičům v Palestině, že zmírní daně lidu jerusalemskému a že vystaví veliký dům pro poutníky. Zatím co císař vyhotovoval písemné rozkazy, Sabas poodešel, aby se pomodlil církevní hodinky (terci). I přiběhl k němu mnich Hieremias a vytýkal mu: „Co činíš, otče?! Hle, císař ti věnoval tolik pozornosti, snaží se vyhověti všem tvým přáním -, kterak ho můžeš opustiti a činiti něco jiného?“ Sabas se nedal z modlitby vyrušiti; pak řekl klidně: „Co činím, není nic divného; císař koná svůj úřad, my pak konáme svou povinnost.“

Sabas se zbožně připravoval na smrt; tklivě se rozloučil se svými mnichy a zemřel ve věku 93 let, roku 532. Eliáš ho nazval „světlem Palestiny“; protože Sabas často přebýval ve svatém městě Jerusalemě, dostalo se mu čestného názvu „hagiopolita“ (t. j. svatoměšťan). Svátek 10. prosince.

Sv. KVIRIAK (Quiriacus anebo Cyriacus), poustevník palestinský, naučil se řeholnímu životu u Euthymia a Gerasima. Zemřel r. 553. Svátek 29. (nebo 30.) září.

Sv. JAKUB byl poustevníkem na hoře Karmelu. Kdysi k němu přišla žena nestoudná, aby ho sváděla ke hříchu. Jakub zůstal v boji proti pokušení vítězem a přivedl ženu k pokání. Později však se dopustil mnohých hříchů; činil za ně pokání po 10 let. Žil v VI. století. Svátek 28. ledna.

Sv. DOSITHEUS prožil své mládí v požitcích smyslných. Neznalť dobře víry křesťanské. Putoval do Jerusalema a tam byl ve víře utvrzen. Obraz o posledním soudě nejvíce jej polekal a dojal. Dositheus se stal mnichem; žil v VI. století. Svátek 23. února.

Sv. NIL *Starší*, císařský náměstek, ženatý, opustil svět a uchýlil se na horu Sinaj, vzav s sebou syna svého *Theodola*. Vychovával ho v tuhé kázni. Ujal se neohroženě sv. Jana Chrysostoma. Byl po nějakou dobu v zajetí Saracenů, ale opět se vrátil na Sinaj, kde poustevničil. Zemřel kolem r. 430. Svátek sv. Nila staršího 12. listopadu; sv. Theodula 14. ledna.

Sv. JAN KLIMAK (čili také Sinaita nebo i Scholastik nazývaný) narodil se snad v Palestině kolem r. 525. Již v 16. roce se odebral na horu Sinaj, avšak ne do kláštera, nýbrž do blízké poustevny. Živil se ruční prací, žil velmi střídmě a potlačoval všeliké pokušení ke hříchu. Roku 600 byl zvolen opatem kláštera sinajského (odtud ono příjmí). Obíral se vědami Zjevení Božího a pro svou učenost nazývá se „Scholastikus“. Papež Řehoř Veliký mu

poslal list, v němž se doporučoval do jeho modliteb, a s listem poslal i peníze na zřízení útulny pro poutníky. Později Jan napsal pravidla života řeholního; název spisu byl „Klimax", t. j. žebřík; duše lidská vede se tam, když se byla zřekla světa, po 30 stupních k životu dokonalému. V knize jsou i příklady ze života duchovního. Píše: „V Egyptě je klášter se 330 mnichy. Kdysi přišel měšťan alexandrijský Isidor a žádal, aby byl přijat do kláštera. Opat mu řekl: „Přijímám tě a rozkazuji ti, abys u brány klášterní sedě, před každým vcházejícím klekl na kolena a abys ho prosil o jeho modlitbu s doložením, že duše tvá je hříchy znesvařena." Isidor činil tak po 7 let. Po sedmi letech tázal se ho opat, co si při tom myslíval? Isidor odpověděl: „V prvním roce jsem se pokládal za otroka, pro hříchy své odsouzeného, a měl jsem vnitřní boje, v druhém roce byl jsem tišší, ve třetím a v následujících letech snášel jsem ponížení své s radostí." Jan Klimakus zemřel r. 605. Svátek 30. března.

Sv. ABRAHAM či Abram narodil se v Chidane u Edessy v Mesopotamii jako vrstevník sv. Efréma Syrského. Jeho rodiče byli zámožni a vychovávali syna svého v bázni Boží. Z poslušnosti k rodičům Abraham uzavřel sňatek manželský, avšak ihned po svatbě zjevil manželce své, že má úmysl žíti v naprosté zdrželivosti; opustil ji potají a skryl se v opuštěné chyši u Edessy. Rodiče ho nalezli, ale Abram prohlásil, že se nemíní již vrátiti, a na znamení, že úmysl ten je nezvratný, dal si zazdíti chyši až na malý otvor, kterým by se mu podával pokrm. Tak žil po dlouhá léta v tuhé sebekázni. A když po zemřelých rodičích zdědil znamenité statky, prodal je a peníze rozdal chudým.

Po nějakém čase zemřel i bratr jeho a zanechal dceru *Marii* mladistvého věku. Abraham se jí ujal a učinil jí chyšku blízko své chyšky a utvrzoval ji v životě nábožném. Maria, sličná dívka, prospívala ve ctnostech. Avšak jistý zvrhlý mnich, který přicházel pod záminkou, že hledá poučení a rady, měl vpravdě úmysl dívku zkaziti a ke hříchu svésti. To se mu podařilo. Maria pak nad milosrdenstvím Božím zoufajíc, uprchla do dalekého města a oddala se životu lehkomyslnému; živila se neřestí. Abraham nevěděl, kam zmizela neteř jeho; dozvěděv se pravdy, modlil se za obrácení Mariino; neznal však místa pobytu jejího. Teprve za dvě léta se dozvěděl, kde Marie přebývá. Opustil chyši, odebral se do onoho města, a přestrojiv se za vojáka, šel do onoho domu, kde přebývala. Neteř mu šla v ústrety, nádherně jsouc oděna; nepoznala strýce, jemuž srdce bolestí pukalo. Abraham řekl: „Budeme stolovati." A když seděli u stolu a jedli, Abraham vetkal do hovoru mnohé slovo spasitelné o bázni Boží, o krátkosti života, o lásce Boží. Marii se vyřinuly slzy z očí a povzdychla: „Běda mně ubohé!" Abraham na to: „Co se ti stalo? Proč vzdycháš?" „Ach", řekla, „kéž bych byla před třemi roky zemřela." - Tu ujec odloživ šat vojenský, dal se poznati řka: „Maria, dcero má, poznáváš-li mne? Kam se ztratila nevinnost tvá? Jak hluboko jsi klesla do propasti hříchu! Proč jsi se

mi hned tenkrát nesvěřila? Byl bych tě byl zpět přivedl k dobrému pastýři."

Maria se neodvážila hrůzou a studem ani promluviti. - „Ale nezoufej!", pokračoval strýc, „vrať se zase k životu ctnostnému! Pojď do samoty! Můj přítel, nábožný Efraim, stále se za tebe modlí! Jsme všichni křehcí tvorové a snadno klesneme do hříchu, ale hanebno je, když se ze hříchu nepovstane. Bůh nechce smrti hříšníka, ale aby se polepšil." - Maria dojatá opět nabyla mysli a řekla: „Mohu-li ještě konati pokání, přijme-li Bůh mé zadostiučinění, jsem odhodlána následovati tebe do své bývalé chyše a poslouchati tebe. Ale jsou tu ještě nějaké šaty; co s nimi?" - „Nech to všecko zde, je to získáno hříchem a spočívá na tom kletba Boží." - Maria se odebrala do své bývalé chyše a žila životem sebezapíravým. Abraham zemřel r. 360, Maria r. 363. Svátek sv. Abrahama i sv. Marie kajícnice 15. (nebo 16.) března.

Sv. MARIA EGYPTSKÁ narodila se kolem r. 344 v Egyptě. Vynikala oslňující krásou tělesnou. Ale záhy pozbyla studu panenského. Utekla rodičům a odebrala se Alexandrie; tam se vrhla do proudu rozkošnictví. Nečinila tak pro výdělek, neboť si opatřovala výživu ruční prací, nýbrž aby ukájela hříšné chtíče svoje. Kdysi - bylo to r. 374 - umínili si křesťané alexandrijští vykonati pouť do Jerusalema, aby se tam zúčastnili slavnosti Povýšení sv. Kříže. Také Maria si usmyslila, že pojede s nimi; ovšem nikoliv z pohnutek náboženských, nýbrž aby zaměnila jednotvárný svůj život. Kromě toho doufala, že i po cestě v Jerusalemě v mrzkém svém životě bude pokračovati. A vskutku! neostýchala se na lodi a i v Jerusalemě páchati hříchy, jimž odedávna zvykla. Nehledala Krista; ale Kristus hledal a nalezl ji. To se se stalo takto:

Když nastala slavnost Povýšení svatého Kříže a poutníci se hrnuli do chrámu Božího Hrobu, i Maria se připojila k nim. Ale sotva vstoupila na práh té svatyně, bylo jí, jako by neviditelná ruka ji uchvátila a táhla nazpět. Překonala leknutí a pokusila se opět vstoupiti a opět byla zadržena tajemnou mocí. I třetí pokus byl marný; podivuhodným násilím byla na místě držána. Zachvěla se hrůzou. Sklesla v koutě před chrámem. V jejím srdci se ozval hlas, že není hodna spatřiti posvátné dřevo Kříže, na němž Kristus Pán umřel. Dala se do usedavého pláče, a poprvé ve svém životě hořce litovala svých nepravostí. Spatřivši před sebou na stěně obraz Matky Boží, zaúpěla: „Matko Boží! Nejsem hodna nečistýma očima hleděti k tobě, ale slýchala jsem, že jsi matkou milosrdenství a útočištěm hříšníků. Ujmi se mne! Vypros mi tu milost, abych mohla uctíti Kříž, na němž umřel Spasitel. Stane-li se tak, zavazuji se slibem, že po celý život budu oplakávati hříchů svých." Vstala a nejistým krokem zamířila ke vchodu do chrámu, překročila práh, bez překážky vstoupila dovnitř a vzlykajíc uctívala svatý Kříž. Ráno pak upřímně se vyznala ze svých hříchů a posilnivši se svatou Eucharistií, odebrala se na poušť. Dlouho a dlouho šla mrtvou pouští, až konečně nalezla skalní jeskyni, příhodnou k obý-

vání. Tam žila, mrtvila své tělo a oplakávala své hříchy. Avšak ještě 17 let bylo jí podnikati boj s tělem. Vzpomínky z předešlého života ožívaly v její duši a tělesnost se bouřila. Maria však modlitbami a kajícími skutky vítězila nad hroznými pokušeními.

Kolem r. 420 šel stařičký kněz a mnich Zosimus na poušť za Jordánem, aby o samotě Bohu sloužil. Vnikl hluboko do pouště; tu pojednou uviděl opodál před sebou lidskou postavu s dlouhými splývajícími vlasy; volala naň zdáli: „Otče, jsem žena hříšnice a nemohu s tebou mluviti, nemámť šatů na sobě; hoď mi, prosím, svůj plášť!" Zosim tak učinil a Maria zahalivši se, přistoupila blíže a poznavši v něm kněze, vypravovala mu s pláčem celý svůj život a řekla: „Činila jsem vše, co je hanebné; po 17 let vedla jsem život nevázaný a veřejně jsem sloužila neřesti, ne za peníze, ale pro rozkoš, protože se mi zdál život jen takto míti cenu. Ba i na lodi jsem se nabízela mladým lidem, a když se zdráhali, nutila jsem je. Není chlípnosti, které bych byla neokusila, není nestoudnosti, ve které bych nebyla mistryní. Také v Jerusalémě jsem dráždila muže, nejen místní, ale i poutníky. A nyní žiji tu, podle mého mínění, 47 let. Živila jsem se kořínky a zelinami. Dříve jsem pívala víno, v poušti pak nemívala jsem ani vody na ukojení žízně. Když se mi šaty roztrhaly, musila jsem zůstati obnažená a snášeti zimu a bouře. Po celou dobu nespatřila jsem člověka. Často doráželo na mne pokušení, abych se vrátila do světa. Za pobytu svého zde byla jsem zdráva a bylo mi přetrpěti veliké boje s tělem; tělesné žádosti dorážely na mne jako dravé šelmy. Nyní pak cítím, že se blíží konec mého života a proto tě prosím, abys mi na Zelený čtvrtek donesl Tělo Páně, abych se posilnila na cestu do věčnosti."

Zosim přislíbiv jí to, vrátil se do kláštera; na Zelený čtvrtek dostál svému slibu. A když jí druhého roku opět nesl Tělo Páně, nalezl ji již mrtvou, i pohřbil ji. Zemřela asi roku 421. Svátek její 2. (nebo 8.) dubna.

Sv. MARO, poustevník u Cyru v Syrii, žil kolem roku 370. Svátek 14. února.

Sv. MALCHUS, narozený v Syrii, vstoupil do kláštera. Když mu otec zemřel, chtěl se odebrati domů, aby převzal dědictví. Opat mu v tom bránil řka, že takové jednání porovnává Písmo svaté se psem, který požívá, co vyvrhl. „Ďábel tě posedl, to už vidím," dodal opat a propustil Malcha. Malchus se připojil ke karavaně, jedoucí do jeho vlasti. Avšak na cestě Saraceni přepadli karavanu a prodali Malcha a jistou ženu do otroctví. Jejich pán donutil Malcha, aby si vzal onu ženu za manželku. Malchus poslechl, ale oba slíbili býti pospolu v úplné zdrželivosti. Posléze uprchli pánu svému. Malchus se odebral do kláštera, ona v ústraní. Zemřel kolem r. 370. Životopis Malchův napsal sv. Jeronym a dodal: „Tak jsem to slyšel, když jsem byl mladý, od kmeta Malcha." Svátek sv. Malcha 20. (nebo 21.) října.

Sv. PALLADIUS, poustevník blíže Antiochie, zemřel r. 380; svátek 28. ledna.

Sv. MARCIAN, syn vysokého úředníka v Cyru (v Syrii), vynikal neobyčejnou krá-

sou tělesnou, ale i vzácným nadáním. Pohrdl světem a uchýlil se do samoty v Chalcidě a žil tam jako emerita, rozjímal Písmo svaté, zpíval žalmy a získal si veliké moudrosti. Kdysi přišli syrští biskupové, na př. Isidor z Cyru a vysocí úředníci, aby slyšeli od něho poučení. Řekl: „Bůh mluví k nám věcmi stvořenými; mluvil k nám ve sv. Evangeliu; napsal povinnosti naše do svědomí. Kterak bych vám mohl říci více já, jenž v duchovním životě činím tak malé pokroky?" Měl dva žáky, Euseba a Agapeta, kteří měli své obydlí odloučené od jeho obydlí. Teprve ku konci svého života strpěl Marcian, aby lidé k němu přicházeli o radu. Zemřel kolem roku 387. Svátek 2. listopadu.

Sv. MARES, v mládí neposkvrněný, ač sličný, žil životem zapíravým v Syrii; byl přítelem Theodoreta z Cyru, který zemřel roku 458; svátek sv. Maresa 25. ledna.

Sv. SIMEON PRISCUS, poustevník na pohoří amanusském v Syrii. Byl přítelem sv. Palladia. *Palladius* byl poustevníkem blíže Antiochie a zemřel kolem roku 380. Svátek sv. Simeona Priska i sv. Palladia 26. ledna.

Sv. ROMAN (lat. Romanus Thaumaturgus), mnich antiochijský (v Syrii), nikdy neupotřebil ani ohně, ani světla; byl přísně živ maje železné kruhy na rukou i na hrdle; vlasy mu splývaly až na zemi. Svátek 9. února.

Sv. MACEDONIUS GUBBA nebo Crithophagus byl poustevníkem v Syrii, viz § 17.

Sv. JAKUB HYPAETHRIUS, poustevník v Syrii, žil do roku 450; svátek 26. listopadu. Nazván tak odtud, že stále trval pod širým nebem (ὑπ' αἴθρας).

Sv. THALELEUS, poustevník v Syrii; nazýván byl „Eriklautos" t. j. mnoho plačící, buď proto, že mnoho oplakával hříchů svých, anebo že po smrti své byl mnoho oplakáván. Theodoret biskup Cyrenský († 458) jej znal. Svátek 27. února.

Sv. THALASSIUS, poustevník blíže Cyru v Syrii. Také tohoto poustevníka znal Theodoret. Svátek 22. února.

Sv. SIMEON SALUS narodil se roku 522 (?) snad v mezopotámském městě Edesse. Žil na poušti 29 let s jistým Janem u Rudého moře. Potom putoval do Jerusalema. Činil se pro Krista bláznem, aby jím lidé opovrhovali. Proto mu dáno bylo jméno „Salus" t. j. blbec. Kdysi na př. nesl zdechlého psa městem. Lidé volali: „Podívejte se, ten mnich se zbláznil." Jindy si hrál s dětmi, anebo házel ořechy po lidech. „Vmísil se mezi lidi; kázal-li kdo včas nebo nevčas, byl to on. Myslil, že není zavázán k opatrnosti. Udeřil na zloděje v jejich skrýších, na muže a ženy špatného života. Měl úspěch tam, kde jiný by byl stokráte narazil. Říkali: „Simeon je blázen", anebo neříkali pranic, ale shledali, že jsou obráceni." (Arnošt Hello.) Konec života ztrávil v Emesse v Syrii a zemřel kolem r. 600. Slaví se 30. června.

Sv. EPIFANES byl dle řeckých bohoslužebných knih syn pohanských rodičů, odešel do samoty a sloužil Bohu jako poustevník. Zemřel kolem r. 300. Svátek 9. září.

Sv. MARTINIAN narodil se v Caesarei Palestinské za času císaře Konstantina Velikého. V mladém věku 18 let šel na poušť. Jistá chlipná žena si umínila, že ho svede. Oblékla se v cáry a za zlého počasí přišla před jeho chyši volajíc lstivě: „Zbloudila jsem na poušti. Smiluj se nade mnou a přijmi mne do své chyšky, sice mne roztrhají dravé šelmy. Nezaháněj mne! I já jsem tvor Boží!“ V Martinianově nitru se rozpoutal boj. Pravil si: „Neučiním-li jí po vůli, roztrhají ji dravé šelmy; přijmu-li ji však, kdož ví, do jakého neštěstí se uvrhnu! Co činiti?“

Martinian byl mužem víry a rychlého činu. Zavolal ji, dal jí potřebného pokrmu a řekl: „Jez a zítra odejdi!“ Sám pak odešel do zadní skrýše poustevny. Žena - Zoë bylo její jméno - zrána vstala, oblekla se do skvostných šatů, které měla dříve ukryty, a řekla Martinianovi: „Chci tě přivésti na jinou cestu. Nač ta odloučenost od světa? Nač to odříkání? Kde je psáno v Písmě, že nemáme jísti, píti a v zákonitý sňatek vejíti? Nenazývá-li sv. Pavel manželství ctihodným? Který patriarcha nebo prorok nebyl ženat?“ - Martinian na to: „Vezmu-li si tě za ženu, jak tě uživím? Jsem chudý.“ - Zoë: „Mám dům a mnoho statku: všeho toho budeš pánem.“ - Martinian bojoval sám se sebou; posléze v něm zvítězila milost Boží; řekl: „Počkej chvíli zde!“ - a vyšed ven, rozdělal ohýnek a vložil do něho nohy; a když byl mučen ohněm a bolestí vzdychal, modlil se: „Smiluj se nade mnou, Bože, a odpusť, že jsem měl zalíbení ve zlých myšlenkách.“ - Zoë slyšíc nářek, vyběhla a vidouc, co se děje, řekla sama k sobě: „Hle, ten muž trpí bolesti, aby duši zachránil; já jsem vyšla sem, abych ho zkazila.“ Hlasitě pak zavolala: „O sluho Boží, odpusť mi; i já chci zanechati svých hříchů!“ - Martinian: „Bůh ti odpusť!“ - „A co mám činiti?“ - „Jdi do Jerusalema a do Betlema. Vyhledej Pavlu a se vším se jí svěř! U ní se naučíš cestě milosti Boží.“

Zoë šla, učinila dle jeho rady a žila v klášteře sv. Pavly ještě 10 let. - Martinian nalezl si pak jiný příbytek na ostrůvku v moři. Učinil s lodníkem smlouvu: „Ty mi dovezeš potraviny několikrát do roka, dovezeš mi i listů palmových, budu z nich dělati rohožky, a ty je prodáš.“ Tak žil Martinian po šest let. Avšak kdysi ztroskotala loď u ostrova, všichni utonuli, jen jedna dívka se zachránila na ostrov. Martinian jí odevzdal své potraviny, ale ihned se vrhl do moře, aby se přeplavil na břeh pevniny. Dívka - jménem Photina - žila na ostrově, až lodník se opět dostavil s potravinami; pak odešla do Caesareje. Martinian od té doby ještě více se varoval, aby nepřišel do styku s osobami ženskými. Zemřel buď v Caesarei Palestinské nebo v Athénách. Svátek jeho 13. února.

Sv. NONNUS, biskup v Edesse a v Heliodoli (Balbeku) v Syrii; jeho kázání obrátilo Pelagii. Žil asi r. 580. Svátek 2. prosince.

Sv. HYPACIUS, opat v Chalcedonu v Bithynii. Chvála jeho je zkrátka vyslovena takto: Byl učedníkem Kristovým. Zemřel kolem r. 452. Připomíná se 17. června.

Sv. AUXENCIUS pocházel z Persie, byl opatem v Bithynii a jsa mužem vědecky vzdělaným, zúčastnil se sněmu chalcedonského. Káral účast na divadlech, poněvadž duše i tělo se tam porušují a trestuhodné vášně rozdmychávají. Zemřel roku 470. Svátek 14. února.

Sv. THEODOR SICEOTAS pocházel ze Siceona v Galacii, byl opatem a žil přísně. V době od vánoc až do velikonoc se uchyloval do osamělé chyše. Vyvolen byv za biskupa v městě Anastasiapoli (nyní zbořeném), nemohl dostáti všem svým povinnostem; ba ani ve hmotné správě neměl zdaru. I zřekl se své hodnosti a odešel do ústraní. Žil do r. 613. Svátek 22. dubna.

Sv. ŠTĚPÁN THAUMATURGUS, mnich basiliánský v lauře sv. Sáby u Jerusalema, zemřel snad r. 794. Svátek 13. července.

Sv. KLEOPATRA, jeptiška řádu sv. Basilia, žila v X. století; svátek 20. října.

Sv. NIKON METANOITA (t. j. kajícník) byl mnichem na ostrově Kretě po 20 let; pak zemřel v klášteře pelloponésském r. 998. Svátek 25. nebo 26. listopadu.

Jiný NIKON, mnich basiliánský, který je také uveden v Řím. martyrologiu, žil v Caesarei Palestinské. Svátek 23. března.

Jiné basiliány viz v § 49.

Sv. DALMACIUS byl zprvu vojínem u císaře Theodosia. Když přišel sv. Isacius do Cařihradu, Dalmác se s ním seznámil, opustil manželku a odešel se synem Faustem do samoty. Zemřel kolem roku 440 jako archimandrita cařihradský. Svátek 3. srpna.

Sv. ISACIUS opat byl od císaře Valenta, horlivého ariána, uvězněn, když ho napomínal, aby vrátil uloupené chrámy. Po smrti Valentově Isacius žil v chudé cele v Cařihradě do r. 383. Svátek 30. května. (Týž je uveden v § 16.)

Sv. LIGORIUS, rodem Řek, poustevník, byl od pohanských lovců nalezen a jako křesťan zavražděn. Neví se, kdy. Svátek 13. září.

Sv. JAN KALYBITA narodil se snad v Cařihradě; jeho otec, důstojník, slul Eutropius, jeho matka Theodora. Rodiče přijali kdysi pohostinstvím mnicha cizince. Jan takto poznal život klášterní a zatoužil po něm; uprchl s mnichem a žil v klášteře šest let. Tu však zmocnila se ho lítost, že rodiče tajně opustil; i vrátil se s povolením opatovým do domu otcovského, kde nepoznán vystavěl si s jejich svolením blíže domu jejich chyšku (řecky *Kalybe*; odtud jeho příjmí). Žil tam ještě tři léta. Nazýván byl „žebrákem pro Krista." Bylo mu snášeti posměch domácích lidí; ba i matka pocítila kdysi hnus při pohledu naň a kázala, aby odlezl dále. Neznala ho. Před smrtí svou odevzdal matce své knihu sv. evangelia, kterou ve svém mládí od svých rodičů byl obdržel. Rodičové ho po památce té poznali. Zemřel r. 460. Svátek 15. ledna.

Sv. ALEXANDER, opat cařihradský a zakladatel „akoemetů" t. j. nespících, kteří ve dne v noci se střídali ve zpěvu a v modlitbě. Žil do r. 430. Svátek 15. ledna.

Sv. DAVID, poustevník soluňský, žil do r. 540; svátek 26. června.

Sv. KOSMAS, poustevník na ostrově Kretě, zemřel r. 658; svátek 2. září.

Sv. SIMEON STYLITA čili *Sloupovník* se narodil kolem r. 390 v Sisanu na hranici mezi Syrií a Cilicií. V dětském věku pásal ovce. Kdysi uslyšel ve chrámu Páně slova: „Blahoslavení lkající, neboť potěšeni budou; blahoslavení čistého srdce, neboť oni Boha viděti budou“ (Mat. 5, 8). Dal se od jistého starce poučiti o významu těch slov a od té doby zatoužil po dokonalosti křesťanské. Odebral se k blízkému klášteru a trval po tři dni kleče před branou klášterní. Pak žádal, aby byl přijat do kláštera. Opat Timotej se ho tázal: „Kdo jsi? A kdo jsou tvojí rodiče?“ - Odpověděl: „Jmenuji se Simeon, jsem dobrých rodičů syn. Přijmi mě do kláštera a vysvoboď mou duši od zkázy.“ Timotej ho přijal a Simeon konal všecky povinnosti řeholní tak horlivě, že mnichové se mu podivovali. Po dvou letech odešel do jiného přísnějšího kláštera, ale tamější opat sv. Heliodor mu přikázal, aby, co se týče kázně, nepřekročoval společného pravidla řeholního. Simeon se umrtvoval potají. Usoukal si provaz z listí palmového a přepásal jím svá bedra tak pevně, že se provaz zařezával do těla. Heliodor zvěděv o tom, dal mu provaz z těla vyndati a ránu zahojiti; řekl Simeonovi: „Není ti ještě ani 18 let; jaké máš hříchy, že touto měrou se chceš za ně káti?“

Po několika letech Simeon se usadil na poušti v chatrči, kterou si zrobil na lesnatém kopci. Půst čtyřicetidenní chtěl ztráviti tak, že by nic nejedl a nepil. Chtěl si dáti zazdíti vchod do chatrče. Na biskupův rozkaz Simeon vzal však malou zásobu chleba a vody k sobě do chatrče, vchod byl zazděn, a když po 40 dnech byl odbourán, shledáno, že Simeon po celou dobu chleba a vody se ani nedotkl. - Dvě léta poté Simeon si zřídil na temeni hory Melanissa kamennou chyši beze střechy. Zprvu se dal řetězem přivázati k těžkému kameni; avšak biskup antiochijský Melecius mu to zakázal řka, že vůle sama ho má udržeti v chyši a že vynucená vůle není pravou vůlí. Simeon odložil řetěz a setrval v chyši deset let. Pověst o něm se rozhlásila daleko široko. Zástupy lidí, křesťanů, židů i pohanů se hrnuly k němu, aby jej spatřili, a aby aspoň jeho roucha se dotkli. Jiní však namítali: „Tento Simeon dobrovolně sebe usmrcuje; jeho život není ctnosti křesťanské přiměřený.“

Návštěvy tyto byly Simeonovi obtížny; proto si vymyslil nový a dotud nevídaný způsob života. Vzdělal si sloup 6 stop vysoký, 4 stopy široký, nahoře zábradlím opatřený, a na sloupu tom přebýval. Sloup si po třikráte zvýšil, až posléze mu lid postavil sloup 40 loket vysoký, také se zábradlím. Avšak na vrcholku sloupu nebylo možno ležeti, nýbrž jen státi nebo klečeti. Na tomto sloupu Simeon ztrávil 37 let. Byl oděn šatem ze zvířecí kůže a na hlavě měl pokrývku z ovčí kůže. Tam stál nebo klečel, vystaven jsa sněhu a mrazu, dešťům i úpalu slunečnímu. Okolo sloupu v určité vzdálenosti byly vystavěny chyšky pro Simeonovy učedníky nebo pro poutníky. Jednou za týden se mu podával pokrm po žebříku.

SV. BENEDIKT.

Simeon stál na sloupu nepohnutě, podpíraje se o zábradlí, s rukama rozpjatýma, s očima k nebi obráceným. Každodenně věnoval několik hodin modlitbě rozjímavé; poté měl k lidu promluvy, vyslýchal tužby a žádosti poutníků, dával jim spasitelná naučení a s nimi se modlíval. Mluvil nejčastěji o pokání, o pohrdání světem, o odplatě na věčnosti. Už zjev jeho byl kázáním uchvacujícím a působil na posluchače dojmem neodolatelným. Poutníci přicházeli ze všech okolních národů, přišli Arabové, Peršané, Indové a j. Jenom ženy nebyly připuštěny ke sloupu. Také matce Simeonově, Martě, která přišla navštíviti syna svého, bylo se podrobiti tomu zákazu. Císař Theodosius, maje podstoupiti válku s Peršany, požádal Simeona o přímluvnou modlitbu. Simeon na sloupu nebyl odloučen od světa; dozvěděv se, snad od kupců, kterak sv. Genofefa Pařížská prospívá ve všelikých ctnostech, poslal jí se svého sloupu pozdrav a požehnání.

Simeon nikdy nesestoupil se svého sloupu. Tělo Páně přijímal z rukou kněží, kteří k němu vystupovali po žebříku. Kromě obdivovatelů měl i odpůrce. Ti mu spílali, že je šílenec, pokrytec, pyšný podivín. Duchovní představení chtějíce vyzkoušeti poslušnost jeho, poslali k němu vyslance s rozkazem, aby ihned sestoupil se sloupu a žil způsobem, jakým jiní mnichové žijí. Simeon ihned poslechl a jal se sestupovati se sloupu; vyslanci volali naň: „Zůstaň jen dále na svém sloupu! Tvá poslušnost dokazuje, že život tvůj je bohumilý!“ -

Na sklonku svého života Simeon trpěl ještě více; utvořil se mu na noze bolestný vřed a Simeon mohl státi jen na jedné noze. Kdysi stál opět, jak v obyčeji míval, s rukama rozpjatýma - náhle však se sklonil na zábradlí a v tu chvíli skonal. Bylo to 2. září roku 459. Bylo mu 69 let. Žáci a poutníci nezpozorovali hned, že sloupovník je mrtev; žák Antonín odvážil se vystoupiti po žebříku vzhůru a zvolal: „Můj milý otče! Pozdvihni se! Uděl lidu, který tři dni a tři noci čeká, své požehnání.“ A tu teprve seznal, že Simeon je mrtev. Pohřeb Simeonův se konal v Antiochii a podobal se vítězoslavnému průvodu; zúčastnili se ho patriarcha, šest biskupů, mnoho světských hodnostářů a veliký zástup lidu. Svátek sv. Simeona Stylity či Sloupovníka 5. ledna; svátek sv. Marthy, matky sv. Simeona Stylity, 1. září. Život Simeonův popsal jeho žák Antonín, pak Štěpán Assemanus (r. 474 - Acta Martyr. tom. II. p. 227) a Theodoret, biskup cyrenský, vrstevník Simeonův.

Sv. ALYPIUS CIONITA čili Stylites v Hadrianopoli (ne v Thracii, nýbrž v Paflagonii), žil na sloupu, který měl zprvu nad sebou střechu; když Alypius byl navykl nepohodlí živlů, zbořil střechu. Zemřel kolem roku 660. Řekové jej nazývají také „Olympius“. Svátek jeho 26. listopadu.

Sv. SIMEON MLADŠÍ narodil se v Antiochii a žil v Seleucii na sloupu. Zemřel kolem roku 592. Svátek 24. května. Jeho historie není tak zaručená jako jeho staršího jmenovce a druha v povolání.

Sv. LUKÁŠ, sloupovník chalcedonský,

byl zprvu vojínem; zemřel r. 946. Svátek 11. prosince.

Sv. DANIEL, sloupovník cařihradský, znal Simeona Sloupovníka (I.). Žil 4 míle od Černého moře na sloupu. Pro krutou zimu a náraz prudkých větrů byl jeho život ještě obtížnější než život Simeona Sloupovníka. Posléze Danielovi otekly nohy. Dožil se 90 let. Zemřel roku 489 nebo 490. Svátek 11. prosince.

Sv. THEODUL byl zprvu senátorem cařihradským; avšak po smrti své manželky odešel do Edessy a po mnoho let žil na sloupu. Zemřel kolem r. 450. Svátek 28. května.

NIKETAS žil zprvu v nepravostech. Pak opustil ženu, děti a statky a žil přísně na způsob sloupovníků v Perejaslavě Záleské (v ruské gubernii vladimirské). Měl na sobě železný pás, jenž otřen jsa, leskl se jako stříbro. Lupičové byli leskem tím přivábeni a zavraždili Niketu roku 1180. Svátek ctih. Nikety 24. května.

26. POUSTEVNÍCI A MNICHOVÉ NA ZÁPADĚ. ŘÁD SV. BENEDIKTA

První zprávu o životě klášterním přinesl na západ sv. Athanasius. Přivedl s sebou dva mnichy a sepsal životopis sv. Antonína. Také sv. Martin, biskup tourský, sv. Ambrož a sv. Augustin podporovali život klášterní na Západě. Kdežto na Východě v řeholních družinách převládal dle povahy Východanů klid a rozjímavý život, práce však byla namnoze zanedbávána, Benedikt na Západě uložil mnichům, aby vedle služeb Božích a askese hleděli si prospěšné práce, a právě tím dosáhlo mnišstvo na Západě znamenitějšího rozkvětu než na Východě a získalo si o Církev a o lidstvo nehynoucích zásluh.

Sv. ALMACHIUS (= Telemach t. j. poslední bojovník), poustevník, cestoval z východu do Říma, aby zabránil gladiatorským zápasům. Pro svou horlivost byl od vzbouřenců stržen k zemi a rozsápán r. 404. Svátek 1. ledna.

Sv. HILARUS (nebo Hilarius), pocházel z krajiny tuscijské a žil jako poustevník u řeky Bedesy v Apenninských horách. Pak vystavěl na pozemku od šlechtice ravennského darovaném klášter zvaný galeatský (od blízké osady, která později obdržela název St. Ilar). Hilar začal žíti životem mnišským asi v tutéž dobu, jako sv. Benedikt. Proto benediktini počítají Hilara mezi své svaté. Žil do roku 558. Svátek 15. května.

Sv. EMILIAN (Aemilianus Cucullatus) narodil se jako syn chudých rodičů v Arragonii; zprvu pásl stáda, pak byl poustevníkem na vysoké hoře blíže Tarragony, ve Španělsku. Jen někdy přicházel do Tarragony, aby přijal sv. svátosti. Biskup tarragonský ho vysvětil na kněžství a svěřil mu faru. Ale horlivost Emilianova se nelíbila mnohým lidem; obžalovali jej u biskupa, že přílišnými almužnami mrhá jmění kostelní. Biskup uvěřil pomluvám a složil Emiliana s úřadu. Emilian se z toho nermoutil a odešel v ústraní. Žil v V.

století. Slaví se 6. (nebo 12.) listopadu.

Sv. KAPRASIUS, opat v klášteře lerinském v jižní Francii, žil do roku 430. Svátek 1. června.

Sv. AVENTIN, opat a biskup troyesský, zemřel r. 540; svátek 4. února.

Sv. LAETUS, eremita sologni-jský (v krajině orleanské) zemřel r. 534. Svátek 5. listopadu.

Sv. AUGUST, opat (nebo kněz) ve francouzském městě Bourges (departement Cherský) byl ochromen na rukou i na nohou, takže toliko na kolenou a na loktech se mohl pohybovati s místa na místo. Když se uzdravil, stal se opatem bourgesským; nalezl a přenesl ostatky sv. *Ursina*, věrověsta bourgesského. Plál čím dále tím více láskou k Bohu a pečlivostí o spásu bližních. Zemřel snad kolem r. 370. Svátek sv. Augusta 7. října, sv. Ursina 9. listopadu (nebo 29. prosince).

Sv. KONSTANCIAN, poustevník v provincii maineské, žil do r. 565; svátek 1. prosince.

Sv. ANEŽKA schovanka (?) sv. Radegundy (ta ji totiž jako dceru milovala a vychovala) panna a abatyše v Poitiersu; v témž klášteře žila i jeptiška Diskola, neteř biskupa albiského sv. Salvia. Obě zemřely kolem r. 582. Svátek sv. Anežky 13. května.

Sv. GENEROSUS, opat v krajině poitouské, žil do r. 682; svátek 10. července.

Sv. BERTULF, opat v krajině artoisské, žil do r. 705; svátek 5. února.

Sv. EMILIAN, opat saintes-ský, žil do r. 767; svátek 16. listopadu.

Sv. EUSPICIUS, mnich, kněz a farář verdunský, zemřel kolem r. 510; svátek 20. července.

Sv. AEDILIA, panna a řeholnice namurská, žila (snad) v VIII. století; svátek 30. června.

Sv. ANTONÍN (Antonius) opat toursský, žil v VII. století; svátek 4. května.

Sv. BERTILLA, abatyše v Chellesu u Paříže, zemřela r. 692; svátek 5. listopadu.

Sv. ROMEDIUS či *Remedius* narodil se na hradě Thauru (mezi Inšprukem a Halleinem). Čím dále tím více se klonil k výhradné službě Boží. Rozdělil statky své mezi chudé, navštívil biskupa tridentského sv. Vigilia a putoval do Říma. Když se vracel do Tridentu, vyšel mu biskup Vigil ve slavnostním průvodu v ústrety. Zemřel kolem r. 390 (anebo žil v VII. století?). Svátek jeho 2. září (nebo 1. října).

Sv. HYMERIUS vykonal pouť z Lugnezu, rodiště svého v Alpách, do Jerusalema; vrátiv se do Švýcarska, žil jako poustevník v ústraní. Zemřel r. 612. Svátek 12. listopadu.

Sv. GOAR, kněz, vystavěl si poustevnu na břehu Rýna několik hodin cesty od Trevíru, kdež později vzniklo město St. Goar. Žil přísně, kázal a uzdravoval nemocné svou modlitbou. Jeho poustevna byla velmi navštěvována poutníky. Měl zvláštní náklonnost k pohostinství: po Mši sv. zval poutníky ke stolu, jedl s nimi a rozmlouval s nimi o věcech božských. Někteří odpůrci ho obžalovali u biskupa trevírského, že je kouzelník, že prý věší své šaty na paprsky sluneční a že dojí lesní zvěř; dodali: „Goar udělal ze své

poustevny hospodu... bere podíl na výtečných hodech, jež předkládá svým hostům." Goar předvolán byv ospravedlnil se, a co do pohostinství pravil, že milosrdenství prokazované poutníkům má přednost před postem. Biskup se přesvědčil, že obžaloba je křivá a že Goar je muž Boží. Lid žádal později, aby Goar byl biskupem; ale Goar se uchýlil v ústraní na jiné místo. Zemřel r. 575. Svátek sv. Goara 6. července.

Sv. KOLUMBIN, opat v městě Lüders v Alsasku, žil do r. 640; svátek 22. listopadu.

Sv. ATTALA (nebo Athalia t. j. vznešená) abatyše strassburgská, neteř sv. Otilie, žila do r. 741; svátek 3. prosince.

Sv. BENEDIKT (t.j. požehnaný, po česku též Beneš) narodil se r. 480 v Nursii (nyní Norcia, v Umbrii). Otec Euprobus pocházel snad ze vznešeného rodu Aniciův. Matka, jménem Abundancia, porodivši dvojčátka, Benedikta a Scholastiku, zemřela při porodu. Euprobus odevzdal své děti kojné a pěstounce Cyrille, aby je vychovala. Když Benedikt byl čtrnáctiletý a byl poslán na učení do škol římských, šla také Cyrilla s ním do Říma. Tehdejší Řím byl stále ještě prosáklý pohanstvím; stále ještě se tam konaly slavnosti, divadla a hry spojené s nemravnými radovánkami polopohanskými. Studující mládež byla zhýralá. Ale Benedikt se vystříhal styku se zkaženými druhy. Bydlil v otcovském domě za řekou Tiberou a chodil bedlivě do škol; bylo mu zápasiti s pokušením i s příležitostí ke hříchu, ale Benedikt se snažil uchovati si vážnou mysl, mravní sílu a neporušené srdce. Měl dětinnou lásku k Matce Boží, jejíž obraz měl ve svém příbytku.

V ruchu velkého města zatoužil Benedikt, aby Bohu mohl dokonale sloužiti. Rozhodl se, že po příkladu sv. Antonína opustí svět a že půjde do samoty. Ze všeho majetku vybral si pouze kříž a obrázek Rodičky Boží a vydal se s Cyrillou, svou pěstounkou, do sabinských hor. První noc ztrávil u vsi Rojate pod širým nebem. Druhého dne dorazil do osady Enfide (nyní Affile). Zanechav tam svou pěstounku, odešel do pusté krajiny u Subjaka (na Teveroně t. j. Anieně, přítoku do Tibery). Tam se potkal s nábožným mnichem Romanem, jemuž se svěřil, že hledá místo k tichému životu ve službě Boží. Roman ujav se mladého poutníka, dal mu mnišské roucho, pláštík s koží a nádobku na vodu a ukázal mu na hoře Lysé (Monte Calvo) na úpatí srázné skalní stěny sluj vhodnou za příbytek. Benedikt se tam usadil, a Roman, jenž jediný znal cestu do sluje, donášel mu časem chléb, jejž po provaze spouštěl do sluje.

Benedikt unikl ruchu velkoměsta, ale neunikl různým pokušením a vnitřním bojům. Představy o rozkošnickém životě římském mu vířily v hlavě a zmocňovala se ho malomyslnost, při které se domníval, že ani postem, ani modlitbami nepotlačí smyslné žádostivosti. Myšlenka, aby utekl z hrozné té samoty do hlučného Říma, ho pronásledovala a nedala mu pokoje. Kdysi si vzpomněl na sličnou dívku, kterou byl viděl na ulicích římských; byl na váhách, nemá-li snad jíti do Říma,

aby ji vyhledal. Smyslná žádostivost jej rozrušila. Aby pokušení přemohl, Benedikt se svlékl a válel se po nějaký čas v trní a kopřivách, až ranami, které si trním způsobil, uhasil v sobě nečistý plamen hříšných žádostí. Od té doby podařilo se Benediktovi utlumiti v sobě cit smyslnosti.

Tři léta se skrýval Benedikt ve sluji. Po čase však přece byl vypátrán. Mnichové a poustevníci okolní přicházeli k němu, aby od něho slyšeli slova poučení. Mnichové družiny vikovarské u Tivoli neustávali prositi Benedikta, aby byl jejich opatem. Benedikt svolil. Avšak ukázalo se, že kázeň jejich byla pokleslá. Benedikt žádal, aby se chopili užitečné práce, aby se umrtvovali, aby chudoby šetřili a aby konali modlitbu v ustanovené hodiny. Mnichové však nebyli zvyklí na přísnou kázeň, reptali, pojali proti Benediktu nenávist a vzdorovali mu, ba někteří se usnesli na tom, že ho otráví jedem. Podali mu na večer číši otráveného vína. Benedikt požehnal dle svého zvyku víno znamením kříže, a v té chvíli skleněná číše se rozpadla na padrť, jako by byla kamenem rozbita. Benedikt řekl ohromeným mnichům: „Bratři! Odpusť vám Bůh, že jste mi chtěli učiniti něco tak zlého! Zdaliž jsem vám neřekl již tehdy, že moje a vaše mravy se nesrovnávají?“ A ihned odešel na svou oblíbenou samotu.

Avšak od této doby tím větší množství lidu hrnulo se k němu se žádostmi, aby jim byl učitelem a vůdcem na cestě k dokonalosti. I vzácní měšťané římští mu svěřovali své syny na výchovu; mezi žáky těmi vynikali zvláště Maurus, syn římského senátora Eutychia, a Placidus, syn patricia Tertulla. Benedikt zřídil v okolí subjackém dvanáct nových klášterů, dal do každého po 12 mniších s opatem v čele, sám pak spravoval jako vrchní opat všecky kláštery. Vypracoval hlavní pravidla své řehole. Při stavbě řeholních domů a chrámů byli mnichové umělci, staviteli, zedníky i dělníky. V klášteřích se střídala ruční práce doma a v dílnách, v polích a lesích, s modlitbou, se zpíváním žalmů a rozjímáním. Benedikt bděl nade všemi jako laskavý otec a vedl je svým příkladem k Bohu. Všichni žili podle příkladu prvních křesťanů. Jistý duchovní správce z okolí, jménem Florencius, záviděl Benediktovi přízeň lidu a vážnost, které požíval. I snažil se mrzkými pomluvami lid odvrátiti od Benedikta a jeho žáků, ale marně. Posléze si usmyslil vypuditi Benedikta z krajiny způsobem přímo ďábelským. Poslal několik nestoudných ženštin do klášterní zahrady, ve které právě pracoval Benedikt s bratřími, aby dávaly posunky svými mnichům pohoršení. Nekalý ten záměr ztrpčil Benediktovi pobyt v té krajině. Aby odvrátil od svých žáků, zejména mladších, ty úklady, odešel s několika mnichy z této krajiny, kde po 30 let Bohu sloužil, aby si vyhledal nového bydliště.

Po dvou dnech Benedikt dorazil k Monte Cassinu v kraji neapolském. Hora Cassinská vystupuje příkře do výšky 950 metrů nad hladinou mořskou. V krajině ještě se udržovalo pohanství: na úpatí hory měli modloslužebníci chrám boha Apolla a háj

Venušin. Benedikt ihned rozbil sošku bůžkovu, vyvrátil pohanský oltář, vyčistil háj Venušin a vyklidil všecky zbytky starého pohanství. Hora cassinská náležela do vlastnictví Tertulla, otce zmíněného žáka Placida. Tertull daroval horu a 18 svých statků na ostrově Sicilii Benediktovi. Benedikt jal se stavěti rozsáhlý klášter montecassinský podle vlastního plánu. Stavbu provedli mnichové. Stavba, ne nepodobná opevněnému městu, byla dokončena roku 532. Opodál založil Benedikt druhý klášter pro panny, sestra Benediktova Scholastika stala se v něm první abatyší.

Nejlépe lze poznati velikého ducha Benediktova z jeho řehole. Má 73 kapitol. Je psána pro řeholníky, nikoliv pro poustevníky. V kapitole 5.-7. jsou pravidla pro duchovní život vůbec, v kapitole 8.-31. pro domácí pořádek, v kapitole 32.-52. je řeč o chudobě, o péči o nemocné, o práci, o postu, o denním řádu, v kapitole 53.-56. o obcování se světem vnějším a o oděvu, v kapitole 57. o pěstování umění a řemesel, v kapitole 58.-67. o ústavě, v kapitole 67.-73. o poslušnosti, lásce vespolné a o celé družině klášterní jakožto obci rodinné. Řehole předpisuje stálost místa a doživotní slib po noviciátě. Čas je účelně rozdělen k práci a k modlitbě. Každý obdržel takové zaměstnání, ke kterému byl uznán schopným. O šat a stravu bylo postaráno. Pokrmy byly jednoduché, ale dostatečné. Mnichové si vytkli za úkol cvičiti se podle tří evangelických rad, sloužiti Bohu a konati skutky milosrdné. Žádný neměl svého vlastního majetku.

Benedikt se nedal vysvětiti na kněžství, a to z pokory. Byl toliko jáhnem. Ve vědách nebyl sice obeznalý, ale měl pravou moudrost. Jeho osvícený duch poznával hluboká tajemství, jiným lidem nedostupná, a vnikal do hlubin lidských srdcí. Jistý mnich se chtěl přikovati řetězem, aby se nemohl vrátiti do světa. Benedikt mu řekl: „Jsi-li opravdový služebník Kristův, není ti třeba řetězu. Svazek posvátné lásky je dosti silný, aby tě udržel ve tvém předsevzetí.“ - Gotský král Totila, zarytý arián, podmanil si celou Italii a octl se r. 542 před Montekassinem. Ze zvědavosti chtěl navštíviti Benedikta. Aby Benedikta vyzkoušel, poslal zprvu důstojníka svého Riggona, oblečeného v háv královský s velikým komonstvem k Benediktovi; Riggo měl vzbuditi zdání, že přichází sám král. Ale Benedikt zdaleka volal Riggonovi vstříc: „Synu! Odlož šat, který máš na sobě! Není tvůj, nepřísluší tobě!“ Riggo se vrhl pln strachu a studu na zemi; vrátiv se vypravoval Totilovi, co se stalo. Totila pak přišel sám, a vida velebný zjev Benediktův, vrhl se také na zemi před Benediktem. Benedikt ho pozdvihl a řekl: „Ó králi! Mnoho zlého pášeš a mnoho zlého jsi spáchal. Ustaň konečně od nepravostí svých! Říma sice dobudeš, devět roků budeš kralovati, ale pak umřeš a předstoupíš před soud Boží, abys účet kladl z panování svého.“ Totila ustal od své ukrutnosti; co Benedikt mu předpověděl, stalo se; Totila ztratil r. 552 korunu i život. - Kdysi posluhoval jistý mnich Benediktovi, drže mu světlo, když večeřel. Mnich pocházel z urozeného stavu. A tu se mu namanula

myšlenka: „Kdo jest tento, že já mu posluhuji? Stojím před ním jako služebník, já, jenž pocházím ze stavu urozeného!“ Benedikt četl myšlenky v srdci mnichově a řekl: „Co ti připadlo v mysl? Učiň znamení kříže na srdci svém! Poznáváš-li, že duch pýchy tě pokouší?“ A poručil mu, aby světlo odevzdal jinému, sám pak aby zbývající část večera ztrávil v ústraní. Mnich ten později vyzradil, že důtka ta byla oprávněna.

Benedikt tušil po smrti své sestry Scholastiky, že se mu blíží konec života. Oznámil některým svým bratřím den, kdy zemře. Zachvácen byv zimnicí, dal se dovésti do chrámu, přijal Tělo Páně a stoje, jsa podepřen o bratry své zemřel dne 21. března r. 543. Svátek jeho 21. března.

Benedikt utvrdil svůj řád v době stěhování národů; jeho zásluhou suroví národové přijali víru, mravnost a vzdělanost křesťanskou. Kdekoliv se mnichové usadili, šířili vyšší kulturu a civilisaci. Benediktini naučili národy evropské polnímu hospodářství a řemeslům, mýtili lesy a proměňovali je v úrodné nivy, zavodňovali vyprahlé planiny, zakládali zahrady a vinice, odvodňovali močály, zakládali osady a města. - Benediktini byli pohostinní, ujímali se chudých, sytili v klášteřích svých lačné a pocestné, zřizovali nemocnice a sirotčince, chudobince a hospice. - Zakládali školy, vyučovali mládež i dospělé, opisovali spisy klassiků latinských a řeckých i díla církevních otců a spisovatelů a byli jediní umělci po mnohá století. Jejich kláštery byly a jsou sídla znamenitých knihoven, sbírek a kabinetův uměleckých. Fr. Palacký napsal v Dějinách českého národa (díl I., 2., str. 41): „Ústavové tito zajisté sloužili středověkosti za semeniště netoliko náboženství, ale i nauky a umy, osvěty a průmyslu; ba i hospodářství samo i řemesla všeliká jimi se více a více vzdělávala.“ - Život sv. Benedikta krásně vypsal sv. Řehoř Veliký ve své knize „Čtyři knihy rozmluv“. (Přel. Kl. Kuffner, vydal Lad. Kuncíř v Praze.)

Sv. MAURUS, syn římského senátora Eutychia (či Ekvicia), byl vychován sv. Benediktem. Miloval a ctil Benedikta jako otce. Žil v tuhé kázni; v postě nespal leže; pokrmů spíše jen ochutnával než požíval. Kdysi zachránil Placida tonoucího. Benedikt dával Maura za vzor jiným, ale také jej káral, bylo-li třeba. Tak na př. pokáral Maura, když jevil kdysi radost nad úmrtím kněze, jenž byl klášteru nepřítelem.

R. 543 Benedikt poslal Maura, Simplicia, Antonína, Konstancia a Fausta do Gallie. Šli přes Vercelly do osady sv. Mořice, kde uctili ostatky thebajských mučedníkův, odtamtud až do Anjou; tam obdrželi od ministra Flora, pána na Glanfeuil, místo pro klášter. Maurus požíval v Gallii takové vážnosti, že hlavní jeho dílo, opatství Glanfeuilské, bylo jemu ke cti nazváno opatstvím „St. Maur sur Loire“. Jeho žáci, po něm zvaní Maurini, získali si velikých zásluh o vědu a umění. Maurus zemřel 15. ledna 583. Svátek 15. ledna (nebo 12. června).

Sv. PLACIDUS byl podle svědectví sv. Řehoře Velikého synem římského měšťana Tertulla a byl Benediktovi svěřen k vý-

chově. Kdysi Placidus vážil vodu z jezírka subjackého, ale shýbaje se spadl do vody a byl by utonul, kdyby byl Maurus nepřispěchal na pomoc. Maurus skočil do vody a zachránil tonoucího druha.

Otec Placidův Tertullus daroval Benediktovi nejen horu Kassino, ale i 18 statků svých na ostrově Sicilii. Placidus se odebral s mnichy Gordiánem a Donátem na ostrov Sicilii, aby statků těch hájil proti nepokojným sousedům. To se mu podařilo; a Placidus jal se pak nedaleko Messiny budovati klášter, první to klášter benediktinský mimo Italii. Prvním opatem byl Placidus, který předcházel, ač mlád, dobrým příkladem. Modlitba a práce byly jeho největší radostí. Spával jen maličko, a to sedě, vína nepil nikdy a z kajícího roucha žíněného nikdy se nesvlékal. Byl vlídný a přívětivý; nikdo ho neviděl rozhněvaného.

Rodní bratří Placidovi, Eutychius a Viktorin, též i sestra jeho *Flavia*, uslyševše o rozkvětu kláštera řízeného Placidem, umínili si, že se odeberou k bratru svému Placidovi. Ale radost obapolná netrvala dlouho. Kdysi vpadli do krajiny námořní lupiči, snad pohanští Maurové z Afriky nebo ariánští Gótové; přepadli klášter, vrhli se na opata Placida, sourozence jeho i mnichy jeho a odvlekli je k svému vůdci Manuchovi. Manuch jim rozkázal, aby se zřekli víry křesťanské (příp. katolické) a když se zdráhali, dal je Manuch zavražditi, a to buď stíti nebo zardousiti. Jen Gordián se spasil útěkem. Usmrceni byli *Placid*, *Donát*, *Firmát*, *Faustus*, *Viktorin* a Eutychius a 24 jiných. Také *Flavia* byla usmrcena. Rok smrti je snad 541. Svátek sv. Placida a spolumučedníků 5. října.

Sv. EUTYCHIUS, opat, a sv. Florencius, mnich v Italii, žáci sv. Benedikta, žili snad do roku 540 nebo 547; svátek 23. května.

Sv. FLORUS, opat na ostrově Sardinii, byl snad žákem sv. Benedikta; zemřel roku 570. Svátek 15. března.

Sv. FAUSTUS, mnich montekassinský, založil s Maurem klášter glanfeuilský v Gallii, vrátil se roku 585 (nebo 590) do Italie a usadil se v Římě, protože klášter montekassinský té doby byl zbořen. Zemřel roku 607. Svátek 15. února.

Sv. BERTUFF opat v městě Bobbio v Italii; žil do r. 600; svátek 19. srpna.

Sv. ATTALAS opat v městě Bobbio v Italii (nástupce sv. Kolumbana?). Zemřel r. 627; svátek 10. března.

Sv. SPECIOSUS, žák sv. Benedikta, žil v klášteře terracinském, ale zemřel na cestě do Kapuy. Svátek 15. března.

Sv. SCHOLASTIKA (čes. Školastika; naši předkové říkávali Škonka) narodila se r. 480 v Nursii (nyní Norcia v Umbrii). Otec Euprobus pocházel snad ze vznešeného rodu Aniciův. Matka Abundancia porodivši dvíčata Benedikta a Scholastiku, zemřela při porodu. Otec Euprobus svěřil své děti kojné a pěstounce Cyrille, aby je vychovala. Scholastika zdědila po otci veliké statky; byla sličná; ale záhy pohrdla světem a umínila si, že bude zachovávati tři evangelické rady, ustavičnou chudobu, čistotu a poslušnost. Proto opustila rodiště a usadila se na ú-

patí hory Kassinské, kde s pomocí bratrovou zřídila u městečka Plumbarioly (Piambarole) první panenský klášter. Římské matky svěřovaly své dcery vedení Školastiky a jejích řeholnic. Scholastika byla sestrám řeholním i svěřenkám svým učitelkou a pěstounkou v pravdě mateřskou. Sv. Benedikt bděl nad jejím klášterem jako duchovní otec a vůdce na cestě k dokonalosti křesťanské. Školastika vyžadovala si od něho rady a poučení. Proto bratr a sestra se scházívali jednou do roka ve dvorci, který náležel klášteru montekassinskému a který ležel asi uprostřed cesty mezi oběma kláštery.

Kdysi - dle vypravování Řehoře Velikého - Benedikt a Školastika se sešli v onom dvorci. Za rozmluvy nastal večer a Benedikt se chystal k odchodu do kláštera, ale Scholastika zaprosila: „Prosím tě, bratře, zůstaň ještě chvíli, abychom mohli dále rozmlouvati o Bohu a o spáse duší; ráda čerpám z bohatého pokladu tvých zkušeností a vědomostí. Kromě toho pak cítím, že život můj je na sklonku.“ Benedikt však, jenž přísně zachovával pravidla řeholní, odpověděl: „Co to mluvíš, sestro? Mimo klášter nemohu zůstati.“ Scholastika se obrátila v modlitbě k Bohu, a hle, nenadále se strhla venku bouře a spustil se tak prudký liják, že Benediktovi nebylo lze, aby s mnichy, svými průvodci, odešel do svého kláštera. Bylo jim zůstati v domě; i rozmlouvali vespolek po celou noc, modlili se a zpívali žalmy. Zrána pak se rozloučili a odešli, každý do svého kláštera. To byla poslední rozmluva u Scholastiky s bratrem. Třetího dne, 10. února 543, zemřela. Bylo jí 60 let. Svátek 10. února.

Sv. BENEDIKTA, panna a řeholnice římská. Žila v VI. století. Svátek její 6. května.

27. SVATÍ A SVĚTICE V AFRICE ZA PRONÁSLEDOVÁNÍ VANDALSKÉHO

Bonifác, římský místodržitel v Africe, pojal úmysl učiniti se samostatným vladařem a zavolal si na pomoc Vandaly ze Španělska. Král vandalský Genserich (Geiserich) přistal s 80.000 Vandaly na břehu africkém, ale zmocnil se Karthaginy i celého území pro sebe. Vandalové, jsouce ariáni, krutě nakládali s katolickými duchovními, pozavírali katolické chrámy, odírali katolický lid o majetek, prodávali katolické ženy a dívky do otroctví. Král Genserich (429-477) i král Hunnerich (477-484) pronásledovali katolíky. Hunnerich dal 300 katolíkům v krajině tipasenské vyříznouti jazyky. („Historie pronásledování v provincii africké“ napsal biskup Viktor z Vity † kolem roku 500. Vydána v Staré Říši 1918).

Žádný jiný národ, ani Turky nevyjímaje, nezůstavil po sobě v dějinách paměti tak ohavné, jako sveřepí kacíři Vandalové. Ostatně Belisar, vojevůdce řeckého císaře Justiniana I. učinil záhy, a to r. 534, konec říši Vandalů v Africe. V VII. století Arabové opanovali severní Afriku a vyhubili víru křesťanskou v oněch krajinách.

Sv. PAPIAN (či Papinian) biskup v Utice, a *Mansuet*, biskup africký, byli na rozkaz vandalského krále Gensericha pro víru katolickou páleni železnými plotnami. S nimi trpěli i jiní biskupové: *Valerian*, *Urban*, *Eustachius*, *Kreskonius*, *Krescencian*, *Felix*, *Florencian*. Rok smrti asi 450 (či 430?). Biskup *Krescenc* byl vypovězen ze země a zemřel ve vyhnanství *(St)*; podobně i *Hortulán*, biskup snad tripolský. Svátek všech těchto sv. mučedníkův je 28. listopadu.

Sv. QUODVULTDEUS (čes. Jakbůhráčí), biskup karthaginský, byl od Genséricha dán nahý na porouchanou loď bez vesel, bez plachet, ale loď přistala v Neapoli. Tam zemřel biskup kolem r. 370. Svátek 26. října.

Sv. DEOGRACIAS (česky Bohdík), biskup karthaginský, žil do r. 456; svátek 22. března.

Sv. JUSTUS a sv. *Klement* vyhnáni byvše králem Genserichem, připutovali kolem r. 455 z Afriky do Volterry v provincii pisánské; nebyli kněžími, ale znajíce dokonale Písmo sv., utvrdili mnoho lidí ve víře a v ctnostech. Hájili města toho proti vojsku Genserichovu a pak žili životem poustevnickým. Zemřeli kolem r. 470. Svátek 5. června.

Sv. JULIE pocházela z bohatých rodičů křesťanských v Africe a byla za vpádu nepřátel (či od mořských lupičů) polapena a prodána do otroctví. Zavlečena byvši až do Syrie, přišla do domu pohanského velkoobchodníka Eusebia. Od dětství byla zvyklá žíti po způsobu zámožných lidí, ale tam bylo jí konati nejtěžší práce. Zprvu jí bylo krušno a bolestno žíti v trudné opuštěnosti, ale posléze se naučila trpělivě snášeti svůj krutý osud; víra křesťanská jí poskytovala útěchy a síly. Julie čítávala nábožné spisy, které si potají přinesla z vlasti, nosila na hrdle obrázek Krista Ukřižovaného a ráda rozjímala o utrpení Páně. Nade všecko si vážila čistoty srdce, vyhýbala se každé příležitosti ke hříchu a chovala se tak vážně, že ani nejzpustlejší lidé se neodvážili před ní konati nebo mluviti něco neslušného.

Po několika letech Eusebius se vydal na obchodní cestu. Kromě jiných služebníků i Julie jej provázela. Eusebius přistal u ostrova Korsiky. Obyvatelstvo tamější bylo zčásti ještě pohanské; právě v týž den, kdy Eusebius vystoupil na břeh, konala se hlučná slavnost pohanská s rozpustilými radovánkami. Eusebius se zúčastnil slavnosti. Julie zůstala na lodi; byvši od domorodců tázána, proč se neúčastní slavnosti, odpověděla: „Jsem křesťanka a lichým bohům se neklaním.“ Jakmile se o tom dověděl vladař ostrova Felix, povolal Eusebia k sobě a tázal se ho, proč trpí, aby jeho otrokyně pohrdala bohy. Eusebius odpověděl: „Vím, že má otrokyně Julie je křesťanka. Všechny pokusy moje odvrátiti ji od křesťanství byly marny. Protože však je poslušná, vzdělaná a dobrá, nekladu jí překážek, aby žila dle své víry.“ Felix žádal Eusebia, aby mu Julii prodal anebo za jiné otrokyně vyměnil. Eusebius však se zdráhal.

Felix užil lsti; dal Eusebia opíti vínem. Když pak Eusebius spal, Felix dal předvolati Julii. Spatřiv před sebou slič-

nou pannu, jal se jí domlouvati, aby se zřekla víry Kristovy, sliboval, že jí vrátí svobodu a že ji provdá dle jejího šlechtického původu a dle jejích výborných darů tělesných i duchovních. Julie však odpověděla: „Jsem křesťanka a zradou své víry nechci si koupiti ani svobodu ani světského ženicha. Všecka jsem šťastna, že sloužím Kristu." Tu Felix rozzuřen jejím odporem, udeřil ji pěstí do tváře, že se jí vyřinula krev z úst a z nosu. Julie řekla: „Je mi ctí, že jsem poličkována jako Kristus, Pán můj." - „Odřekneš li se Krista nebo ne?" tázal se Felix. „Nikdy se neodřeknu Krista, i kdybych proto na kříž měla býti přibita jako božský Vykupitel můj." - Felix na to: „Stane se ti podle přání"; i dal Julii přibíti na kříž a na kříži zardousiti. - Bylo to kolem r. 540. Svátek sv. Julie 22. května.

Sv. MARTINIAN byl zbrojířem a otrokem u vandalského velmože v Africe. S ním byli jeho tři bratři, z nichž jeden se jmenoval *Saturian*. Spoluslužebná jménem *Maxima* obrátila je všecky na víru Kristovu. Dle rozkazu velmožova Martinian měl si vzíti za manželku Maximu, která vynikala nejen krásou tělesnou, ale i duševní. Maxima, aby nerozhněvala pána svého, svolila sice na oko k sňatku, ale svěřila Martinianovi, že slíbila panenství Bohu a že nechce vejíti ve skutečné manželství. Řekla: „Milý bratře Martiniane! Zaslíbila jsem tělo své Kristu Ježíši a nemohu se žádným mužem tělesně se spojovati; mámť pravého ženicha v nebi." Martinian svolil. Poté Martinian, bratři jeho a Maxima uprchli k moři, snad do města Tabraku; tam nalezli v klášteře útočiště. Ostatně pán jejich našel je opět; dal je bíti sukovitou holí, opatřenou trním, tak krutě, že kusy masa padaly na zemi. Když pán zemřel, Maxima byla propuštěna. Martinian však a bratři jeho byli na rozkaz Genserichův zavěšeni za vozem a vláčeni po místech skalnatých a trnitých tak dlouho, až duše vypustili. Maxima vstoupila po mnohých útrapách do kláštera a zemřela jako abatyše kolem r. 487. Rok mučednické smrti Martiniana a bratří jeho je snad 449. (*K* a *St*). Svátek těchto mučedníků i sv. Maximy 16. října.

Sv. ARKADIUS, *Paschasius*, úředník královský, *Probus*, *Eutychian* a pacholíček *Paulil*, bratříček Paschasiův, byli Španělové, kteří byli od Vandalů v Africe pro víru katolickou trýzněni a usmrceni. Paulil byl nemilosrdně bit holí, protože se nedal odvrátiti od víry katolické. Pak byl odsouzen k nuceným pracím. Rok smrti oněch mučedníků je 437, svátek 13. listopadu.

Sv. GAUDIOSUS, biskup africký, byl od ariánského krále Gensericha poslán do vyhnanství a zemřel kolem r. 450. Svátek 28. října.

Sv. SATUR byl úředníkem na dvoře vandalského krále, zarytého ariána. Když nechtěl zraditi svou víru katolickou, byl zahnán a zemřel kolem r. 458. Se Saturem ctí se i hrabě *Armogast (D)* a *Maskulas*, ředitel komediantů; Maskulas rovněž trpěl za pronásledování vandalského. Svátek jejich 29. března.

Sv. PRISKUS, *Augustus*, *Heraklius*,

Markus a *Elpidius* byli snad od vandalského krále Gensericha vyhnáni z Afriky do Italie. S nimi jmenuje se i *Tammar*, biskup; místo jeho působení není známo. Snad byl průvodcem Priskovým *(St)*. Svátek 1. září.

Sv. ROSSIUS, biskup africký, byl za pronásledování vandalského trýzněn a poté dán na chatrnou loď a zahnán v širé moře. Přistal na břehu italském. Žil v V. století. Jméno jeho se uvádí ve spojení s Priskem (ze dne 1. září). Svátek sv. Rossia 16. května.

Sv. VALERIAN, biskup v africkém městě Abbenza, byl vandalským králem Genserichem vyhnán na poušť; tam zemřel hladem kolem roku 470. Svátek 15. prosince.

Sv. SEKUNDIN, biskup africký, přišel - jak se praví - za doby vandalského pronásledování do krajiny Kapitanata (v Italii?) kolem r. 450. S ním se uvádí jistý *Agapius*. Svátek sv. Sekundina a sv. Agapia 29. dubna.

Sv. ORIKULUS a jeho sestry *Orikula* a *Basilissa* byli od Vandalů v Africe usmrceni (či snad v Remeši? podle *D*). Svátek 18. listopadu.

Sv. FLORENCIUS (nebo také Florentinus) a sv. *Vindemialis*, afričtí biskupové, byli od ariánského krále Hunnericha z Afriky posláni do vyhnanství na ostrov Korsiku. Tam zemřeli snad kolem r. 500. Svátek 9. června.

Jiný sv. VINDEMIAL, biskup v městě Kapra (v Numidii), byl za vandalského krále Hunnericha umučen kolem r. 489. Svátek 2. května.

Sv. OKTAVIAN, arcijáhen, podle bollandistů mučedník v Karthagu, za vandalského pronásledování. Rok smrti 484. Svátek 22. března.

Sv. REATRIUS umučen v Africe od Vandalů roku 484 *(D)*; svátek 27. ledna.

Sv. LONGIN, biskup a mučedník africký, sťatý r. 505, uvádí se v Římském Martyrologiu spolu s Vindemialem (ze dne 2. května). S nimi pak uvádí se i sv. *Eugen*. Slaví se 2. května.

Sv. MANSUET, biskup africký, byl za vandalského krále Hunnericha kolem r. 484 pro katolickou víru usmrcen; s ním uvádí se i sv. *Donacian*, biskup a mučedník africký. Svátek obou mučedníků 6. září.

Sv. FLORENCIAN, africký biskup, byl vyhnán ze země od Gensericha a zemřel od trampot. Svátek 28. listopadu.

Sv. REPARATUS, mučedník v Mauritánii za pronásledování vandalského r. 484; svátek 4. prosince.

Sv. DIONYSIA byla žena katolická vynikající tělesnou krásou i bohabojností. Za pronásledování katolíků králem Hunnerichem byla do krve zmrskána. Syn její *Majorikus*, vida ji zmučenou, chvěl se hrůzou; ale ona ho povzbuzovala k statečnosti. A když byl roku 484 umučen, Dionysia jej pohřbila. Zemřela snad smrtí přirozenou kolem r. 500. S ní se uvádí i *Dativa*, mučednice africká, usmrcená r. 484, a *Leoncie*. Svátek všech jmenovaných 6. prosince.

Sv. LIBERÁT, opat v klášteře Kapsa

(v krajině Byzaciu, v severní Africe), a jeho mnichové *Bonifác*, *Rustikus*, *Rogát*, *Septim a Maxim*, jakož i jáhen *Servus* byli, když se zdráhali zapříti božství Ježíše Krista a víry katolické se zříci, od arianských Vandalů trýzněni hladem. Dle rozkazu krále Hunnericha měli býti přikováni na chatrné lodi naplněné chrastím a na moři upáleni. Cestou k moři přemlouvali bludaři nejmladšího z nich Maxima, aby zapřel víru katolickou a život svůj zachránil. Maxim však odpověděl: „Nedám se nikterak odloučiti od otce Liberata a od ostatních bratří, kteří mě v klášteře vychovali. Chci s nimi zemříti pro Boha svého.“ Rozkaz králův byl prováděn, ale oheň po několikráte uhasl. Z toho se král rozhněval a dal všem sedmi mučedníkům veslem rozbíti lebky. To se stalo r. 483. Svátek těchto mučedníků 17. srpna.

Sv. CYPRIAN, sv. *Felix* a 4964 katolíci byli od arianského krále vandalského Hunnericha buď do vyhnanství na poušť vypovězeni, kde veliká část jich pomřela, buď usmrceni. Hunnerich dal třem stům katolíků jazyk vyříznouti, jak dosvědčuje císař Justinian I. a jeho kancléř Marcellin i Viktor z Vity. Císař Justinian I. praví v Cod. libr. I. tit. 27: „*Vidimus mirabiles viros, qui abscissis radicitus linguis poenas suas mirabiliter loquebantur.* Viděli jsme podivuhodné muže, kteří, ač jim jazyky byly zcela vyříznuty, zázračně mluvili o svých mukách.“ Řečení katolíci, na nichž nelidský onen čin byl proveden, pocházeli z krajiny tipasenské. Bylo to kolem r. 483. Svátek sv. Cypriana, Felixe a jejich spolumučedníků 12. října.

Sv. LIBERATUS byl lékařem v Karthagině; byl i s manželkou i s knězem *Kresenciem* uvězněn za času pronásledování katolíků vandalským králem Hunnerichem. Liberatus a jeho manželka byli uvězněni odděleně, aby se nemohli umlouvati. Kdysi řekli soudcové manželce Liberatově: „Manžel tvůj už se podrobil. Nebuď tedy ani ty zatvrzelá!“ Statečná katolička však odpověděla: „Nevěřím tomu. Až spatřím manžela svého u soudu, rozhodnu se.“ U soudu se přesvědčila, že ji chtěli oklamati. Když byli odsouzenci vedeni na smrt, zvolal sedmiletý synáček Liberátův: „Já jsem křesťan.“ Liberatus slzel nad ním, ale statečná matka domlouvala svému manželu: „Chtěl-li bys pro děti ztratiti duši? Pomysli si, že by ani nebyli zrozeni! A Bůh jejich smrt pomstí!“ - Jakou smrtí tito mučedníci zemřeli, není známo. Rok smrti 484, svátek 23. března.

Sv. VIKTORIÁN byl velitelem (prokonsulem) karthaginským; pocházel z Hadrumeta (na severním pobřeží africkém); jako věrný katolík byl i s jinými soudruhy od vandalského krále Hunnericha bezpochyby r. 484 (dle *D*) umučen. Je v Římském Martyrologiu a píše o něm Viktor z Vity. Svátek jejich 23. března.

Sv. PRAESIDIUS, biskup africký a jiní, mezi nimiž se uvádí Donacian shora řečený, byli pro víru katolickou od vandalského krále Hunnericha buď mučeni nebo posláni do vyhnanství. Stalo se to snad r. 484. Svátek 6. září.

Sv. VIKTOR, biskup v africkém městě Vita, v krajině Byzacii, proto se nazývá Victor Vitensis; ale Římské Martyrologium uvádí jej pode jménem „Victor, episcopus Uticensis.“ Byl vandalským králem Hunnerichem poslán do vyhnanství. Odebral se do Cařihradu, kde prý sepsal dějiny pronásledování vandalského. Kdy zemřel, není známo; snad kolem r. 500. Svátek 23. srpna.

Sv. EUGEN byl biskupem v Karthagině; vynikal zbožností, moudrostí a opatrností. Pečoval o to, aby zahojil rány, které byly sveřepými Vandaly zasazeny obci katolické. Především pomáhal lidu ožebračenému hmotně. Rozdával peníze, šatstvo a potraviny vdovám a sirotkům, nemocným a všem nuzným. Nikdo nevěděl, odkud Eugen béře ty dary. Ba on ani sám často toho nevěděl. Neboť dobrodinci mu přinášeli příspěvky pro chudé nejen veřejně, ale i potají, vědouce, že Eugen všecko rozdá potřebným. Z toho požíval velké lásky u katolíků; ale také ariánští Vandalové ho ctili a chodili do chrámu katolického, aby slyšeli promluvy Eugenovy. Proto ariánští duchovní nenáviděli Eugena a jejich biskup Cyril poštval krále Hunnericha proti Eugenovi. Král rozkázal Eugenovi, aby do svého chrámu nepouštěl nikoho, kdo nosí vandalský kroj. Eugen odpověděl: „Dům Boží je každému člověku otevřen a nemohu nikoho z něho vyháněti.“ Král dal postaviti u dveří chrámových pochopy, aby každému návštěvníku chrámu oblečenému po vandalsku zabránili vstoupiti způsobem v pravdě ukrutným. Biřicové popadli Vandala, ať muže ať ženu, tyčí se zahnutým ostrým bodcem za hlavu a odtáhli ho násilím od chrámu. Mnohému návštěvníku byly takto vyrvány vlasy, sedřena kůže s hlavy, někteří přišli o zrak. Ženy takto zohavené bývaly voděny městem na potupu.

Biskup Eugen byl vypověděn do Tamallumy, na kraj pouště, a odevzdán ariánskému biskupovi na opatrování. Ariánský biskup zavřel Eugena do špinavé díry, a v tomto tmavém, vlhkém vězení Eugen onemocněl hostcem; snášel trapné bolesti; nemohl se ani hýbati, ani promluviti, maje jazyk ochrnutý. Teprve za nástupce Hunnerichova Gunthamunda Eugen se směl vrátiti do Karthaginy. Avšak nástupce Gunthamundův Thrasimund poslal Eugena do vyhnanství do Gallie. Tak rychle byl rozkaz tento vykonán, že Eugen neměl ani pokdy, aby se rozloučil se svými věřícími. Proto jim napsal na rozloučenou list, dýšící apoštolskou horlivostí a láskou. Usadil se v Gallii u hrobu sv. mučedníka Amaranda na řece Tarnu v Languedocu. Zemřel kolem r. 550. Svátek 13. července.

Sv. SALUTARIS, arcijáhen a vyznavač (či mučedník?) karthaginský za doby Hunnerichovy. Jméno jeho se uvádí s Eugenem. Svátek jeho je též 13. července.

Sv. SERVUS byl za doby Hunnerichovy v africkém městě Tuburbiu mučen: byl vytahován do výšky a dolů pouštěn na ostré střepiny, až duši vypustil, kolem r. 480. Svátek 7. prosince.

Sv. FULGENC viz § 24.

28. KŘESŤANSTVÍ NA OSTROVECH BRITSKÝCH

Do Britanie vniklo křesťanství z říše římské. „*Britannorum inacessa Romanis loca, Christo vero subdita*, Britské krajiny Římanům nepřístupné, Kristu však již poddané", praví Tertullian (adv. Judaeos c. 7.). Lucius a Emerita uvádějí se jako křesťané v II. století. Ninian byl věrověstem Piktů. Piktové byli prý lidojedi; protože byli na těle různě pomalováni, sluli „Pikté". Anglosasové byli pozváni od starých Britů, aby je chránili proti vpádům Piktů a Skotů. Anglosasové přijali pozvání, připluli kolem r. 449 pod vůdci Hengistem a Horsou, osvobodili staré Brity od Piktů a Skotů, ale podrželi pro sebe země osvobozené. (V té době žil dle pověsti král silurský nebo damnonijský Artus, vítěz proti Sasům a Anglům, bojovník za svobodu, obránce křesťanství († 542). Jeho manželka slula Ginevra. Dle něho dává se někdy křtěncům jméno *Artur*, avšak ve spisech bollandistů není obsaženo. Památka Artura, krále, 20. října nebo 7. ledna. Dle jiných je Artur ze společnosti sv. Voršily. Památka jeho 18. října.) Křesťanští Britové byvše zatlačeni do hor, nezvěstovali Anglosasům víry Kristovy, a proto Anglosasové zůstali ještě 150 let pohany.

Nejprve bylo přivedeno ke křesťanství Irsko. Víru Kristovu tam šířil Palladius; ale práce jeho neměla zdaru. Apoštolem Irska je sv. Patrik. Jeho pomocníci byli Benignus, Kieran, Alkan a j. Irsko bylo záhy poseto kláštery, kostely a školami. Počet osob, které v Irsku jako svaté prosluly, dostoupil již v prvních dobách několika set, takže Irsko nazýváno bylo „ostrovem svatých". - Apoštolem Skotska byl Kolumbus a měl věrným pomocníkem krále Konstantina. - Zásluhy o pokřesťanění Anglosasů v Britanii má papež Řehoř Veliký. Zvěděv, že král kentský Ethelbert, jenž měl za manželku Bertu, princeznu franckou, je nakloněn víře křesťanské, poslal do Anglie sv. Augustina se 40 mnichy (jak je o tom řeč v § 21). Král a mnozí poddaní přijali víru křesťanskou. Pomocníky Augustinovými byli Justus, Mellitus, Vavřinec, Paulin, Honorius a j. Z Kentu pak se šířilo křesťanství do ostatních království v Britanii.

Sv. LUCIUS, král v Britanii, byl asi jen knížetem v jedné části této země. Poznal víru křesťanskou od Římanů a žádal od papeže Eleutheria (177-190) věrověstů. Papež poslal Fugaciana a Damiana. Lucius snad nebyl ženat, neboť se o něm praví: „Sine prole decessit". *Emerita* byla snad jeho sestra. Lucius složil vládu a odebral se na pevninu, aby zvěstoval víru Kristovu. Přišel do Churu v Rhaecii (t. j. ve Švýcarsku) a žil tam jako poustevník. Emerita ho vyhledala a zvěstovala víru v Trimisu. Lucius byl kolem roku 182 ukamenován. Emerita byla od pohanů ubita pěstmi a klackem a pak upálena. Rok smrti její udává se 195. Svátek sv. Lucia 3. prosince; sv. Emerity 26. května nebo také 3. prosince.

Sv. NINIAN studoval Písmo svaté a pravil sám k sobě: „Kde bych se mohl

více zdokonalovati nežli v Římě? *Ubi fides Petri, nisi in sede Petri?* t. j. Kde je víra Petrova, ne-li v sídle Petrově?“ Šel do Říma a vrátil se po 24 letech jako apoštolský misionář a biskup. Vraceje se navštívil sv. Martina Tourského (*St; podle K* navštívil hrob sv. Martina). Pak byl věrověstem Piktů v severní Britanii. Ninian vystavěl první kostel z bílého kamene, čemuž se Britové velmi podivili; mívaliť chrámy dřevěné a tudíž nazvali kostel ten White-House, t. j. bílý dům. Ninian zemřel kolem roku 432. Svátek 16. září.

Sv. PALLADIUS byl zprvu jáhnem církve římské. Papež Caelestin poslal Palladia jako biskupa se čtyřmi jinými věrověsty do Irska. Výprava ta neměla však úspěchu, dílem, že suroví ostrované zatvrzele trvali v modlářství, dílem, že misionáři byli neznalí jazyka a mravů obyvatelstva. Palladius se odebral do Skotska jako věrověst a zemřel kolem roku 450. Svátek 6. července.

Sv. PATRIK (Patricius, pocházelť ze šlechtické rodiny) narodil se dle jedněch pramenů v Bonavenu na místě, kde nyní stojí Kil Patrik (u města Glasgowa ve Skotsku), dle jiných věrohodnějších pramenů (*St*) v Boulogni sur Mer v Pikardii; neboť sám pravil, že Bonaven bylo bydlištěm jeho otce. Otec byl městským senátorem (decurio) a slul Kalpurnius, matka se nazývala Konchesa. Že by byla spřízněna se sv. Martinem Toursským, popírá se. Když bylo Patrikovi 16 let, polapili jej mořští loupežníci a zavlekli jej do Irska. Prodali ho za otroka pohanskému knížeti. Patrik vychovaný v blahobytu musil v otroctví pásti stáda a trpěti hlad. Avšak toto soužení způsobilo, že Patrik se změnil. Dosud málo se modlil, málo se staral o duši; nyní však hledal v modlitbě posily a útěchy a naučil se tiše a trpělivě snášeti smutný svůj osud. Tak ztrávil plných šest let v otroctví; naučil se dokonale jazyku irskému a seznal obyčeje a mravy lidu. Touha po vlasti a po rodičích se v něm ozývala mocněji a mocněji a tu Patrik kteréhosi dne uprchl k moři, vstoupil na koráb připravený k odplutí a přistal po třech dnech na břehu své vlasti. Mnoho dní bloudil Patrik s plavci po břehu o hladu, hledaje potravy; posléze nalezl opět rodiče. Avšak nedlouho byl s nimi. Opět byl uloupen od surových Piktů; tenkráte však byl již po dvou měsících propuštěn.

Za těchto soužení neustále vzpomínal na ubohé pohany irské a v duši se mu ozýval mocný hlas, zvoucí jej, aby šel do Irska zvěstovat víru Kristovu. Patrik poslechl toho hlasu a překonav odpor svých příbuzných, uchýlil se ke sv. Germanu, biskupu auxerresskému, aby se vzdělal k povolání kněžskému. Byl vysvěcen na kněžství a brzo i na biskupství; vykonal pouť do Říma; od papeže Caelestina obdržel plnou moc věrověsta pro Irsko. Irové byli národ svobodymilovný, ale surový. Veškeren život rodinný a národní byl propleten pohanstvím. Modloslužební kněží, zvaní „druidové“, a národní pěvci „bardové“ měli neomezený vliv na lid. Patrik nedbaje protivenství a obtíží, procházel ostrov všemi směry a hlásal všude

SV. MAURUS ZACHRAŇUJE SV. PLACIDA OD UTONUTÍ

SV. BENEDIKT KÁŽE EVANGELIUM

víru křesťanskou s apoštolskou horlivostí. Lid se k němu sbíhal a dychtivě naslouchal jeho slovům. Druidové a bardové popuzovali lid proti křesťanskému věrověstu; ale lid jich nedbal; i lovci a válečníci opouštěli své zbraně; synové a dcery knížat irských přicházeli poslouchat slova Patrikova. Král Leoghaire uslyšev Patrika mluviti o posledním soudu, řekl prý: „Lepší je pro mne uvěřiti, nežli umříti," a dal se pokřtíti.

Za nedlouho Patrik pokřtil tisíce pohanů. Pokřtěné Irčany Patrik naučil čísti a psáti, nejschopnější z nich světil na kněžství. Pohanských zvyků nehubil násilně, nýbrž jsa prozíravým misionářem, zaváděl místo nich křesťanské slavnosti a zvyky. Tak se stalo, že mnozí druidové a bardové se stali křesťanskými mnichy a že pohanské kněžky začaly žíti dle způsobu řeholnic. Mládež mužská a ženská se učila v klášteřích mužských a ženských nejen svatému náboženství, ale i vědomostem pro život prospěšným. Nejhorlivější křesťané byli z bývalých druidů a bardů. Jeden z bývalých bardů jmenoval se Dubrach Mac Volubair; ten nadšeně velebil víru Kristovu svými zpěvy. Za dobu poměrně krátkou byla většina národa irského obrácena na víru Kristovu. Patrik zbudoval v krajině Macha chrám, kolem něhož vzniklo město Armagh; tam měl Patrik svoje sídlo biskupské. Tam přebývají i nyní primasové irští. Patrik vysvětil 30 kněží na biskupy a konal s nimi sněmy. Z učňů jeho prosluli Benen, Kieran, Finian a j. Irčané lnuli k Patrikovi jako k otci; zámožní mu donášeli skvostné dary; Patrik však jich nepřijímal, říkaje, že chudoba nejjistěji vede k nebi. - Kterýsi kníže Korotich, ač křesťan, vedl si po pohansku, zavraždil několik křesťanů, jiné pak uvedl v otroctví. Patrik ho napomenul, ale Korotich mu dal zpupnou odpověď. I vyobcoval ho Patrik z církve a vybídl jeho poddané, aby s Korotichem žádného styku neměli, u jednoho stolu s ním nejedli, darů od něho nepřijímali, až by zajaté lidi propustil a Bohu zadostučinil za své nepravosti.

Patrik žil prostě a přísně. Většinu noci ztrávil v modlitbách, ostatek noci pak odpočinul na kamenné podlaze. Patrik uměl čtyři řeči: francouzsky, britsky, irsky a latinsky. Kdykoliv mu někdo dal těžkou otázku, na niž nevěděl odpovědi, říkával: „To já nevím, to ví Bůh." Rád konal ruční práce. Napsal spis „Vyznání", v němž dojemně vylíčil osudy svého života, svá pokušení, z nichž největší bylo, zanechati práce misionářské a vrátiti se buď do Gallie nebo do Skotska; popsal i své strasti a pronásledování a dodal: „Kéž bych nikdy neztratil lidu pro Krista získaného. Byl jsem každý den připraven, že budu buď zajat, do vyhnanství zavlečen anebo že budu na smrt odsouzen. Kéž mi dá Bůh milost, abych mohl krev svou proliti za něho!" - Zemřel snad roku 465. Dle jiných pramenů (*St*) Patrik zemřel v samotě sabhulské až roku 493. Svátek sv. Patrika, 16. (nebo 17.) března. Dne 17. března oslavují Irčané zvláště Dublinští sv. Patrika nadšeně. Nosí v rukou a za klobouky kytice jetelové na památ-

ku, že sv. Patrik, když lidé nechápali učení o nejsvětější Trojici, utrhl trojlistý lupen jetelový, a na něm hleděl jim vyložiti ono tajemství.

Sv. SEKUNDIN, biskup v Dunsaghlinu, přítel sv. Patrika; v irských kalendářích sluje Seachnal. Žil v V. století. Jeho svátek 27. listopadu (nebo 15. října).

Sv. BENIGNUS (či Benen), přítel sv. Patrika a jeho nástupce na biskupském stolci v Armaghu, žil v V. století. Svátek 9. listopadu.

Sv. KIERAN, biskup v městě Saigiru; snad byl vysvěcen od sv. Patrika. Zemřel kolem roku 500. Svátek 5. března.

Sv. KIERAN (či Kenerin) založil klášter a biskupství v Cloumacnoisu, kdež byl i opatem. Sluje „prvorozeným z domácích světců". Zemřel roku 550. Je-li totožný s předešlým, není známo. Svátek 9. září.

Sv. FINIAN, biskup klonardský, původce znamenité školy klonardské, slavný zakladatel klášterů, zemřel kolem roku 600; svátek 16. března (či 21. října).

Sv. FAINE žil do roku 570 v Irsku; svátek 1. ledna.

Sv. OLKAN byl Irčan rodem, křtěn od sv. Patrika; odebral se do Gallie na vzdělání; vrátiv se, stal se v Irsku biskupem. Kdysi Olkan pokřtil jistého Sarana, odpůrce sv. Patrika. Pokřtil jej proto, že kdyby se byl zdráhal, byl by přišel o život. Avšak tím si způsobil hlubokou nevoli u Patrika. Olkan padl Patrikovi k nohám prose ho, aby mu odpustil. Patrik mu udělil ostrou důtku, že překročil jurisdikci. Svátek sv. Olkana 20. února.

Sv. ODRAN, vozka, sloužil věrně sv. Patrikovi. Pohan Falge přísahal smrt věrověstu Patrikovi. Odran o tom věděl. Kdysi vezl Patrika ke hradu Falgeovu a řekl mu: „Po léta jsem ti byl vozkou, dnes budiž vozkou mým ty!" Stalo se. Falge vyběhl a zavraždil Odrana, maje ho za Patrika. Svátek 19. února.

Sv. BRIGITA pocházela z královského rodu skotského. Její otec ji měl s otrokyní, kterou prodal, když byla těhotná, do ciziny, aby zachoval mír se svou manželkou. Brigita vyspěvši, sdružovala kolem sebe panny, které ve velkém počtu k ní přicházely. Založila zvláštní řád dle řehole sv. Augustina. Všecky ji uznávaly za matku a zakladatelku družiny. Klášter, ve kterém se věnovala výchově mladých dívek, nazýval se „Kill-Dara", t. j. cela dubů. Slavný ten panenský klášter stal se mateřincem četných irských klášterů. Brigita zemřela ve stáří 70 let roku 523. Je patronkou Irska. Svátek 1. února.

Sv. AGILBERT, věrověst skotský v VI. století; svátek 11. října.

Sv. KOLUMBUS (či Kolumba; Kolumb-Kille), kněz a apoštol Skotska. Žil do roku 597. Svátek 9. června.

Sv. KONSTANTIN byl zprvu králem britského území Cornwallisského; když mu manželka zemřela, nedal se potěšiti, odevzdal vládu synovi, opustil všecko a odešel ke sv. Davidovi, arcibiskupu menevskému (jehož svátek je 1. března); pobyl v jeho klášteře nějaký čas, jsa přísně živ. Pak konal službu v klášterském mlýně, donášeje obilí a odnášeje mouku. Jistý opat ho však dal vyučiti ve vědách a vy-

světiti na kněžství. Byl pomocníkem sv. Kolumba. Jako kněz kázal kdysi slovo Boží na ostrově Kintyře, byl však od zlomyslníků přepaden a těžce raněn, tak že brzy zemřel, roku 576. Svátek 11. března.

Sv. KANYK, opat skotský; svátek 11. října.

Sv. AUGUSTIN byl zprvu opatem kláštera u sv. Ondřeje v Římě. Papež Řehoř Veliký uviděl kdysi, jsa ještě opatem, mezi otroky několik jinochů bílé pleti. Zvěděv, že jsou Anglové a pohané, chtěl se odebrati k národu anglosaskému. Ale byv zvolen papežem, poslal Augustina opata se 39 mnichy benediktiny do Britanie. Věrověstové nastoupili cestu; avšak když přišli do Gallie, uslyšeli o Anglosasích nemilou zvěsť: že jsou národem divokým, nepřístupným, že každý kmen mluví jiným, roztodivným jazykem, že všecky pokusy o jejich obrácení na víru Kristovu budou marny a že plavba po moři je nadmíru nebezpečná. Augustin se ulekl té zvěsti a vrátiv se do Říma, vylíčil papeži, co slyšel. Papež Řehoř však povzbudil Augustina řka, aby nemalomyslněl a aby měl důvěru v Boha; veliké dílo obrátiti všechen národ že se podaří, budou-li misionáři horliví a neohrožení.

Augustin se vrátil do Gallie, přibral několik kněží franckých, aby mu byli tlumočníky, a přeplavil se se všemi svými pomocníky do Anglie; přistal při ústí Temže na ostrově Thanetu. Odtud vzkázal králi kentskému Ethelbertovi, že přichází zvěstovat radostné poselství o království Božím. Král poslal vzkaz, aby misionáři vyčkali na ostrově, až si věc rozmyslí. Přijal je pak ne ve stanu, ale sedě pod posvátným dubem, aby prý mu cizinci nečarovali. Augustin mu krátce vykládal hlavní pravdy učení Kristova. Král naslouchal pozorně a odpověděl, že slyšel krásná slova, avšak že jsou mu novotou a že mu nelze zříci se zděděné víry v bohy, ale že cizincům dovoluje, aby hlásali víru Kristovu bez překážky.

Augustin a jeho pomocníci potěšeni tímto vlídným přijetím, odebrali se do Doroverna (Canterbury), kráčeli městem u slavném průvodu, nesouce stříbrný kříž a desku, na které byl zobrazen Kristus, a pějíce žalmy. U kostelíka sv. Martina, v němž královna Berta, jež byla křesťanka, vykonávala pobožnost, Augustin se usadil a počal apoštolskou práci. Horlivostí, laskavostí a opatrným jednáním věrověstové si získali přízeň lidu a obrátili za nedlouho velký počet Anglosasů na víru křesťanskou. Také král Ethelbert se dal r. 597 pokřtíti; Augustin odešel pak do Gallie a dal se v Arelatě posvětiti na biskupství. Do Říma poslal dva ze svých kněží s radostnou zprávou o výsledku misionářské práce v Britanii a prosil, aby mu byly poslány bohoslužebné nádoby, knihy, roucha a svaté ostatky. Papež Řehoř se radoval vyslechnuv zprávu a odeslal Augustinovi vyžádané bohoslužebné potřeby a kromě toho pallium, odznak arcibiskupské hodnosti. Také poslal Augustinovi zvláštní instrukci asi těmito slovy: „Nebořte starých chrámů pohanských, nýbrž pouze vykliďte z nich modly a postavte v nich oltáře se sv. ostatky. Nerušte násilně zvyků a slavností národ-

ních, nýbrž ponechejte je lidu a dejte jim ráz křesťanský. Na místě modlářských hodů lze konati křesťanské hody lásky a při nich pamatovati na lidi nuzné. Ponechejte lidu starobylý zvyk stavěti stany kolem chrámů a konati oblíbené radovánky, ale poučujte lid, aby se vystříhal všeho, co se nesnáší s křesťanským mravem. Neníť lze skokem dostoupiti vrcholu.“ Také králi Ethelbertovi a královně Bertě papež přiložil list, v němž je pochválil a přirovnal k císaři Konstantinu Velikému a k Heleně. Ethelbert podporoval věrověsty velmi ochotně a daroval jim svůj palác kanterburský. Augustin přeměnil palác v klášter a u něho vystavěl metropolitní chrám. Za městem vystavěl druhý klášter se svatyní sv. Petra a Pavla. (Chrám nazván byl později chrámem sv. Augustina a stal se středem veškerého náboženského života v Anglii.) Canterbury se stalo metropolí země anglické.

Staří Britové sice si zachovali víru Kristovu, ale chovali zaryté nepřátelství ke svým utlačovatelům, kteří země byli dobyli. Augustin si umínil smířiti oba národy. Pozval všecky britské biskupy a žádal jich, aby se snažili zmírniti nenávist lidu britského k lidu anglosaskému; také jich žádal, aby ustoupili od nesprávných zvyků, rozdílných od obyčejů Církve obecné, na př. ohledně doby slavení velikonoc nebo obřadů křestních a j.; zvyky ty zavládly u nich a udržely se, protože katoličtí Britové byli pro odlehlost odloučeni od ostatní Církve. Avšak biskupové britští odpírali všem důvodům a prosbám; prohlásili, že nechtějí ani ustoupiti od starých zvyků ani vcházeti ve styk s nenáviděnými Anglosasy. Augustin odpověděl: „Nechcete-li míti Anglosasy bratry svými, učiníte si je svými nepřáteli.“

Augustin právem sluje „apoštolem Anglosasů“. Před svou smrtí ustanovil svým nástupcem na arcibiskupském stolci svého pomocníka Vavřince. Zemřel r. 605. Slaví se 24. května.

Sv. ETHELBERT (či Edilbert), král kentský v Anglii, nazývá se často „králem anglickým“, protože požíval veliké vážnosti po vší Anglii. Oženil se s Bertou, princeznou franckou. Za jeho panování přišel věrozvěst Augustin do Britanie. Ethelbert se dal r. 597 pokřtíti a podporoval misionáře křesťanské velmi ochotně. Jedna z jeho dcer nazývala se Ethelburga. Ethelbert zemřel podle bollandistů roku 616. Svátek 24. února.

Sv. AARON pocházel z Anglie, odebral se do Bretoňska, zemřel tam jako opat r. 550. Svátek 21. června.

Sv. VAVŘINEC (Laurentius) byl rodem Říman a odebral se s Augustinem do Britanie. Od Augustina byl poslán do Říma s radostnou zprávou o požehnaném ovoci práce apoštolské a vrátil se k Augustinovi nesa pallium. Také přivedl dva pracovníky, Justa a Mellita. Augustin ustanovil, aby Vavřinec byl jeho nástupcem na canterburském stolci arcibiskupském. Zemřel roku 619. Svátek 2. února.

Sv. MELLITUS byl, jak praví Římské Martyrologium, od papeže Řehoře Velikého poslán do Anglie s bohoslužebným nářadím, s knihami a se sv. ostatky. Sv. Augustin ustanovil Mellita biskupem lon-

dýnským. Mellitus založil chrám sv. Pavla v Londýně. Od synů krále essexského byl požádán, aby jim podal, ač byli pohané, „z onoho skvěle bílého chleba“ t. j. z velebné svátosti; a když tak neučinil, vyhnali ho ze země. Když se vrátil, město Londýn ho nechtělo přijmouti. Později byl Mellitus ustanoven arcibiskupem canterburským. Zemřel roku 624. Svátek 24. dubna.

Sv. JUSTUS arcibiskup canterburský, dřívější pomocník sv. Augustina, žil do r. 627. Svátek 10. listopadu.

Sv. HONORIUS přišel zároveň se sv. Augustinem do Britanie a stal se nástupcem sv. Justa na stolci arcibiskupském v Canterbury. Nemáme o něm mnoho zaručených zpráv. Zemřel r. 653. Svátek 30. září.

Sv. PAULIN byl poslán Augustinovi, když žádal o nové spolupracovníky, s Mellitem a Justem; byl ustanoven biskupem v Yorku. Když král Edvin, jenž podporoval víru křesťanskou, ve válce padl, Paulinovi bylo utéci z Yorku. Stal se biskupem rochesterským. Paulin nazýván bývá „apoštolem sedmi anglosaských království“. Zemřel r. 644. Svátek 10. října.

Sv. VILFRID (Valfrid) narodil se roku 634 v Northumberlandu. Královna Eanfleda jej dala vyučiti vědám v klášteře lindisfarnském. Potom se odebral do Říma, aby seznal řeholi sv. Benedikta a římské obřady. Vrátiv se do Anglie, dbal hlavně o jednotné slavení velikonoc; neboť stávalo se, že v některých chrámech zpívali „Alleluja“, kdežto v jiných rozjímali o utrpení Kristově.

Roku 664 ustanoven byl Vilfrid biskupem yorkským; ale když se odebral do Yorku, nalezl své sídlo obsazené jistým Ceaddem, mužem zbožným a pokorným. Vilfred ho nechal konati úřad biskupský a sám se uchýlil do kláštera. A když pak r. 670 se ujal svého úřadu, bylo biskupství jeho proti jeho vůli rozděleno na tři části. Vilfred se odvolal k papeži; papež rozhodl, že právo Vilfridovo bylo přerušeno, ale král Egfrid, jenž se hněval, že Vilfrid pokáral jeho choť, nedbal rozhodnutí papežova a dal Vilfrida uvězniti. Teprv když Egfrid padl ve válce, Vilfrid se mohl vrátiti na své sídlo. Ale také s králem Aldfridem měl spory. I tehdy bylo Vilfridovi jíti do Říma; opět bylo papežem uznáno, že Vilfrid má pravdu.

Hlavní zásluhou Vilfridovou je upevnění autority papežské nad církví anglickou. Vilfrid žil životem přísným; skrovně si dopřával pokrmu i spánku. Modlitby konal v létě v zimě stoje ve svěcené vodě. Čistotu zachovával úzkostlivě. Nikdo, ani odpůrce, nepopíral již za života Vilfridova, že by nežil svatě. Zemřel r. 709. Svátek 12. října (nebo 24. dubna.)

29. KŘESŤANSTVÍ VE ŠPANĚLSKU

Jako první věrověstové jsou uváděni Torkvát a Klesifon.

Za doby stěhování národů Visigotové odtáhli do Španělska a založili tam roku 419 říši s hlavním městem Toulousem. Visigotové a románské obyvatelstvo do-

morodé splynuli v jeden národní celek, v národ španělský. Visigotové byli ariáni, avšak Rekkared, bratr sv. Hermenegilda, převedl celý národ do lůna Církve katolické.

Sv. SEVERUS, biskup barcelonský, byl za pronásledování krále Euricha, který byl arián, zároveň s rolníkem Matinem (či Emetriem) usmrcen; Severovi byl vehnán hřebík do hlavy, Matin byl sťat; po r. 480. Svátek sv. Severa 6. listopadu, sv. Matina (či Emetria) 3. března.

Sv. HERMENEGILD byl synem krále visigotského Leovigilda a bratrem Rekkaredovým. Dle vůle otcovy byl zasnouben s Ingundou, princeznou franckou. Královská rodina Visigotů byla ariánského vyznání, Ingunda však byla horlivá katolička. Sňatek se konal v Toledě s velikou slávou. Hermenegild žil s Ingundou ve šťastném manželství. Avšak druhá manželka Leovigildova, macecha Hermenegildova, Gosvintha, kalila jejich štěstí. Byla ť zuřivá ariánka; nadto jsouc jednooká a i jinak na těle znetvořená, nenáviděla Ingundu pro její mládí a krásu. Dávala Ingundě svou nenávist na jevo rozličným způsobem. Ingunda tiše a trpělivě snášela výbuchy její mstivosti. Kdysi se dala Gosvintha svou zuřivou vášní strhnouti, že se na Ingundu vrhla, po ní šlapala a do nádrže s vodou ji hodila, aby ji utopila. Hermenegild byl mírného srdce a nemoha snésti, aby jeho manželka byla týrána, odstěhoval se z Toleda do Sevilly, hlavního města svého údělného knížectví Andalusie.

V Seville byl biskupem sv. Leander. Ten vyloživ Hermenegildovi blud ariánský, obrátil králevice k pravdě katolické. Králevic odpřisáhl bludy a byl přijat do lůna katolické Církve. Avšak jeho otec Leovigild dozvěděv se o tom, rozpálil se hněvem; podněcován jsa Gosvinthou, jal se pronásledovati katolíky, Leandra poslal do vyhnanství, svému synu i jeho manželce rozkázal, aby se zřekli víry katolické, a hrozil smrtí, neposlechnou-li. Hermenegild však prohlásil, že raději koruny, ba i života se zřekne, nežli katolické víry. Tu král vytáhl proti němu s velikým vojskem. Hermenegild shromáždil kolem sebe věrné katolíky, opevnil Sevillu a Kordovu; avšak král dobyl obou měst, a když Řekové, kteří přislíbili pomoc Hermenegildovi, nestáli v slově, Hermenegild uprchl do chrámu, hledaje tam útočiště. Bratr Rekkared přišel do chrámu, vyzval Hermenegilda, aby se pokořil otci, načež prý mu otec odpustí. Hermenegild svolil, otec synovi skutečně odpustil, avšak když přišli do vojenského tábora, otec opět byl zachvácen hněvem a rozkázal, aby králevic Hermenegild byl zbaven svého královského roucha a aby byl dán do vězení v Seville. Útrapy žaláře měly pohnouti Hermenegilda, aby se zřekl katolické víry. Před svátky velikonočními přišel do vězení ariánský biskup, aby Hermenegildovi nabídl svobodu a královskou korunu, přijme-li z jeho rukou svátost oltářní. Avšak Hermenegild rozhodně odmítl přijmouti svátost z rukou bludařových řka, že raději oželí království, než by svou víru zapřel. Proto otec Leovigild odsoudil syna na smrt. V noci na Veliký pátek, dne 13.

dubna, katové přišli do vězení a sťali Hermenegildovi hlavu. Bylo to r. 586 nebo krátce před tímto rokem. Sv. Řehoř Veliký výslovně praví, že Hermenegild byl usmrcen jako vyznavač pro víru katolickou. Svátek sv. Hermenegilda 13. dubna.

Sv. ISIDOR byl biskupem snad v Saragosse; byl prý usmrcen ariány. Rok smrti není znám. Svátek 2. ledna.

Sv. LEANDER byl synem vojenského prefekta Severiána a Theodory, jež prý byla dcerou ostrogotského krále Theodoricha. Narodil se v Karthageně, přístavním to městě španělském. Vzdělání nabyl v benediktinském klášteře sevillském. Vyspěl ve výtečného učence křesťanského. Zvolen byl biskupem v Hispale (to jest v nynější Seville). Za hlavní účel života si Leander ustanovil, že bude hájiti víry katolické proti bludu ariánskému a že se vynasnaží, aby přivedl ariánské Visigoty do lůna Církve katolické. Dílo se mu dařilo. Králevic Hermenegild odpřisáhl bludy ariánské. Ale otec Hermenegildův, král Leovigild, jal se pak tím zuřivěji pronásledovati katolíky a vyhnal Leandra ze země.

Leander se odebral do Cařihradu, aby od řeckého císaře vyžádal pomoci utlačovaným katolíkům španělským. Pomoci žádané se Leander sice nedomohl, ale seznámil se v Cařihradě s papežským vyslancem Řehořem, pozdějším papežem, příjmím Velikým; od té doby je pojil svazek upřímného přátelství. Král visigotský, který dal syna svého Hermenegilda usmrtiti, protože se nechtěl zříci víry katolické, brzy želel násilného skutku svého, snažil se napraviti křivdy katolíkům způsobené a povolal Leandra na svůj královský dvůr v Toledě. Leander přišel, a Leovigild leže na smrtelném loži, doporučil Leandrovi svého druhorozeného syna Rekkareda, aby jej vychoval pro víru katolickou. Tak se stalo. Rekkared s celým dvorem se přihlásil k Církvi katolické. Veliké dílo toto, na němž hlavní podíl měl Leander, bylo dokončeno na sněmu r. 589 v Toledě. Leander měl o tom krásnou řeč.

Leander si dopisoval pilně s Řehořem, jenž zatím se byl stal papežem. Řehoř mu kdysi odepsal: „Obdržel jsem tvůj list, který napsala náplň lásky tvé; byli u mne při otvírání listu tvého mnozí vzácní mužové; ti všichni byli dojati tvým listem. Doporučuji se do tvých modliteb!“ - Řehoř dával Leandrovi v listech svých název: „Sanctitas vestra“ t. j. Vaše svatost. - Když papež Řehoř uslyšel, že Visigotové jsou vráceni Církvi katolické, zaplesal radostí a poslal svému příteli Leandrovi pallium, odznak arcibiskupské hodnosti, a napsal mu: „Posílám ti pallium, abys ho užíval o slavných službách Božích; měl bych ti při tom zároveň předepsati pravidla bohumilého života, avšak protože's předešel slova má ctnostnými skutky, raději o tom pomlčím.“ - Když Řehoř, jenž trpěl pakostnicí, zvěděl, že Leander trpí tímtéž neduhem, napsal mu: „Slyšel jsem, že neduh tvůj tě často trápí; právě jako i mne. Máme tu příležitost pamětlivi býti svých hříchů a děkovati Bohu, že nás chce tělesnými bolestmi očistiti od hříchů, které jsme spáchali tělem.“

- Leander jsa osmdesátiletý zemřel 27. února 596. Slaví se 27. února.

Sv. ISIDOR byl synem vojenského prefekta Severiana a Theodory, jež prý byla dcerou ostrogotského krále Theodoricha; narodil se v Karthageně, přístavním městě španělském. Měl bratry Leandra a Fulgence, sestru Florencii. Všichni jsou v seznamu svatých. Po smrti rodičů Isidor byl vychován svým starším bratrem Leandrem, biskupem sevillským. Měl znamenité vlohy, ale byl povahy nestálé a vrtkavé, a proto musil býti ke studiím donucován přísností. Kdysi však Isidor uprchl bratru. Toulal se po okolí města, až umdlen odpočinul u studnice, obezděné kamenným roubením. Isidor si všiml hlubokých zářezů na hřídeli a prohlubin na roubení studně. Přišla žena vážit vody. Isidor se jí tázal, jak vznikly ty zářezy ve hřídeli, ty jamky v kameni. Žena odpověděla: „Zářezy způsobil provaz stále se navinující na hřídel, jamky pak vyhloubala voda." Isidor vzpomněl své nestálosti a lenosti a řekl sám k sobě: „Co všecko dovede vytrvalost! Dřevo se vyřeže častým navíjením provazu, ba i tvrdý kámen se vydlabe kapkami vody stále kapajícími. Proč bych já nečinil pokroků, budu-li stále a vytrvale pracovati?" I vrátil se k svému bratru a umínil si, že zanechá dosavadní své lehkomyslnosti a že se bude pilně učiti. A co si umínil, to vykonal. Učil se jazyku latinskému, řeckému, hebrejskému; vzdělával se spisy starověkých spisovatelů. Přitom nezapomínal, aby svou duši obohacoval křesťanskými ctnostmi.

Když bratr Leander byl králem Leovigildem vyhnán ze země, Isidor, jenž zatím byl vysvěcen na kněze, stál v čele horlivým katolíkům, utvrzuje je ve víře. Netrvalo dlouho, král Leogivild uznal své poblouzení, snažil se napraviti křivdy katolíkům způsobené a povolal Leandra zpět do vlasti. Isidor se uchýlil do kláštera, přijal řeholní roucho, aby snáze přemáhal tělesnost a samolásku a aby se naučil sebezapíravosti a pokoře.

Brzy poté zemřel Leander, biskup sevillský, bratr Isidorův. Bylo to roku 596. Isidor byl zvolen jeho nástupcem na stolci sevillském. Z toho byla velká radost u všeho lidu, neboť Isidor byl všude znám jako muž hluboké učenosti, ohnivé výmluvnosti a veliké horlivosti pro víru katolickou. Když bylo papeži Řehoři Velikému oznámeno, že nástupcem Leandra, jeho důvěrného přítele, se stal Isidor, rodný bratr Leandrův, zaradoval se velice a poslal Isidorovi odznaky arcibiskupské hodnosti. Isidor kráčeje ve šlepějích svého bratra, bránil víry katolické proti bludům ariánským, kázal horlivě slovo Boží, rozesílal listy na obranu víry a založil v Seville znamenitou školu, ze které vyšlo mnoho věhlasných mužů, na př. svatý Ildefons. Isidor dal klášteru honoriskému (u Sevilly) nové pravidlo a zavázal mnichy, aby kromě skutků pobožnosti se věnovali ruční práci, studiím a výchově mládeže. Tento klášter se stal pak vzorem všem ostatním klášterům španělským. Isidor dbal, aby duch církevní vládl též ve světském duchovenstvu. Proto konal i církevní sněmy s du-

chovenstvem roku 619 v Seville, roku 636 v Toledě.

Isidor žil po způsobu mnichů životem přísným; odpíral si jakékoliv pohodlí; k lidu byl laskavý a dobročinný; staral se otcovsky o chudé a nemocné. Není divu, že jméno Isidorovo bylo známo a velebeno po celém Španělsku, ba i v cizině. Též byl plodným spisovatelem. Kromě pojednání z oboru bohovědy a filosofie napsal spisy o hvězdářství, všeobecné dějiny a dějiny králů visigotských. Knihy Isidorovy mají velikou cenu tím, že obsahují výpisy z knih pohanských i křesťanských spisovatelů, kteréžto knihy namnoze se nedochovaly na naše časy. Isidor napsal také naučný slovník obecných vědomostí; „a to je právě zásluhou Isidorovou, že výsledky vědeckého badání předešlých věků s velikou pilností sebral, v encyklopedický přehled seřadil a tak přístupnými učinil“ (Kryštůfek, II, 262). - Encyklopedie Isidorova byla velmi rozšířená; říkalo se o ní, že „z ní ssají chlapci, jedí jinoši a učí se starcové“. Pro tyto své zásluhy Isidor byl vřazen do počtu učitelů církevních. Sněm Toledský roku 653 konaný napsal, že Isidor je „ozdoba Církve a znamenitý učitel, jehož jméno má býti vyslovováno s úctou“.

Když bylo Isidorovi 76 let, cítil, že se mu blíží smrt. I rozdal své jmění chudým, odpustil dlužníkům, co mu byli dlužni; pak se dal donésti do chrámu Páně a rozloučil se se svými věřícími. Řekl asi toto: „Že i v tomto stavu mluvím k vám, z toho poznávejte, jak vás miluji. Cokoliv jsem k vám mluvil ve svých kázáních, totéž i dnes opakuji. Smýšlení Církve katolické budiž smýšlením vaším. Jen bázeň Boží působí blaho a pokoj.“ Pak se dal obléci rouchem kajícím, dal se posypati popelem a přijal sv. svátosti. Byv odnesen do svého příbytku, čtvrtého dne zemřel. Bylo to 4. dubna 636. Sotva bude příkladu v dějinách, aby se na témže stolci biskupském vystřídali dva rodní bratří, oba světcové, oba horliví obhájci Církve, jako byli Leander a Isidor. Svátek sv. Isidora 4. dubna.

Sv. FULGENCIUS, bratr sv. Leandra a sv. Isidora, narozený v Seville, biskup karthagenský, znal 7 řečí. Zemřel r. 619. Svátek 14. ledna.

Sv. FLORENCIE (nebo také *Florentina* nazývaná) sestra sv. Leandra, Isidora a Fulgencia, slíbila Bohu panenství a žila v klášteře v Ecyi jako abatyše. Leander jí věnoval svou knihu: „Pravidlo klášterní“, Isidor pak své spisy o panenství. Zemřela r. 630, tedy po Leandrovi a před Isidorem. Svátek 20. června.

Sv. BRANLIO, žák sv. Isidora, pomáhal Isidorovi zvelebovati církevní kázeň; pak byl ustanoven biskupem saragosským. Žil do r. 646. Svátek 18. (nebo 26.) března.

Sv. EUGEN, syn gotského velmože Evapcia, oddal se vědám v Saragosse; pak byl zvolen arcibiskupem v novokastilském městě Toledě. Byl sice postavy malé a zdraví chatrného, avšak rozvíjel velikou horlivost a energii. Opravil chrámový zpěv. Vyznamenal se jako spisovatel a básník. Ze spisů Eugenových lze seznati jeho obratnost, duchaplnost a zbožnost. Zemřel r. 658. Svátek sv. Eugena 13. listopadu.

Sv. ILDEFONS (také Alfons nazývaný)

narodil se r. 607 ve španělském městě Toledě a stal se záhy žákem sv. Isidora. Po smrti svého strýce Eugena r. 658 byl zvolen arcibiskupem toledským. Napsal spis o panenství Panny Marie a knihu: *De scriptoribus ecclesiasticis* t. j. o církevních spisovatelích. Zemřel r. 667. Svátek 23. ledna.

Sv. MARTIN Z DUMY, jmenovec a krajan sv. Martina Toursského, putoval z Pannonie (t. j. z nynějších Uher) do Palestiny, aby uctil svatá místa. Poté se odebral do Španělska, kde mu král Suevů Kararich daroval místo „Duma“ nedaleko Bragy (v Portugalsku). Odtud se nazývá Martin z Dumy. Klášter jeho byl přetvořen v biskupství. Žil do roku 580. Svátek 20. března.

30. KŘESŤANSTVÍ V GALLII (FRANCII). VĚROVĚSTOVÉ A JINÍ SVATÍ

První věrověstové v Gallii byli: Klarus, Ursin, Benignus, Marcial, Piaton, Viktorik, Firmin, Kvintin, Rufin a Valerius, Sanktin, Maturinus, Martin, Vincenc, Taurin a j. Kvetoucí obce křesťanské byly za stěhování národů skoro vesměs zničeny.

Frankové byli pohané. Král jejich *Chlodvík* (Chlodovicus), jenž měl za manželku Klotildu, katolickou princeznu burgundskou, porazil r. 486 Syagria, posledního místodržitele gallského, u Soissonsu, avšak r. 496 se octl za bitvy s Allemany u Zülpichu (jižně od Kolína) ve veliké tísni; i učinil slib, že se dá pokřtíti, zvítězí-li nad nepřáteli. Chlodvík zvítězil, slovu svému dostál a dal se od sv. Remigia v Remeši pokřtíti. Obrácení Chlodvíka a jeho národa je velmi důležité v dějinách církevních. Chlodvík sídlil v Paříži; z říše jeho vznikl mocný stát katolický, jenž byl oporou Církve.

Burgundové, dříve ariánského vyznání, byli kolem r. 517 zásluhou svatého Avita přivedeni do lůna Církve katolické. Prvním katolickým knížetem burgundským byl sv. Zikmund (517-524). Poslední zbytky ariánství v Burgundsku vymizely, když Frankové r. 534 té země dobyli.

Sv. KLARUS pocházel z Afriky a odebral se přes Řím do Gallie; byl biskupem a věrověstem v krajině Gaskoňské; tam byl zabit od lidu, když byl lidu rozbil pohanskou modlu. Bylo to za papeže Anakleta kolem r. 91. Svátek 1. června.

Sv. URSIN, věrověst a biskup v gallském městě Bourges. Zemřel kolem r. 100. Sv. August nalezl jeho tělo a přenesl je do chrámu biskupského. Slaví se 9. listopadu.

Sv. QUINTIN (Kvintin), věrověst amienský, byl snad v St. Quentinu, kteréžto město má od něho své jméno, pro víru mučen, až vypustil duši. Avšak není o něm určitých zpráv. Sv. Lucian z Beauvaisu byl prý průvodcem Kvintinovým. Lucian buď byl žákem sv. Petra - pak trpěl za Nerona, nebo nebyl jeho žákem, - pak trpěl za Dioklecina. A podobně i Quintin žil buď v I. nebo v III. století. Svátek sv. Luciana a Quintina 31. října.

Sv. PAKACIAN, apoštol Gallie, svátek 30. listopadu.

Sv. MATURINUS kněz věrověst v diecesi sensské; zemřel snad kolem r. 388. Svátek 9. listopadu.

Sv. SANKTIN A ANTONÍN, věrověstové v krajině v Meauxské a Verdunské, jsou uvedeni v Řím. Martyrol.; avšak bollandisté pokládají zprávy o nich za nezaručené. Zemřeli snad kolem r. 350. Svátek 11. nebo 3. října.

Sv. VINCENC, biskup a věrověst v gallském městě Digne, kamž přišel z Afriky. Zemřel kolem r. 380. Svátek 22. ledna.

Sv. TAURINUS, biskup a věrověst evreuxský. Není známo, kdy žil; zdali v době poapoštolské nebo až ve století IV. či V. Dle legendy byl poslán papežem Klementem I. z Říma do Gallie. Zemřel prý po službách Božích ve svatyni. Svátek 11. srpna.

Sv. LEUKONIUS, biskup a věrověst troyesský; svátek 1. dubna.

Sv. SOLEMNIUS (franc. Souleine), biskup chartresský, přítel a pomocník Remigiův v díle obrácení národa franckého, zemřel kolem roku 509; svátek 25. září.

Sv. HELANUS, kněz irský, věrověst v Gallii *(D)*; kolem roku 600; svátek 7. října.

Sv. RASYF, věrověst a mučedník v Normandii, zemřel kolem r. 470 *(D)*. Svátek 23. července.

Sv. VEDAST (či Vanst), biskup arrasský, vyučoval krále Chlodvíka a provázel jej do Remeše k sv. Remigiovi. Vedast byl horlivým věrověstem. Zemřel r. 539. Svátek 6. února.

Sv. REMIGIUS narodil se v městě Laudunu (v nynějším Laonu v kraji aisneském) r. 436 z rodičů šlechtických. Otec slul Emilius, matka Cilinie; bratr Remigiův Principius stal se později biskupem soissonským. Remigius záhy se věnoval stavu duchovnímu a byl v 22. roku zvolen proti své vůli arcibiskupem remešským. Král francký Chlodvík, ač pohan, oblíbil si Remigia velmi; kdysi mu vrátil drahocennou nádobu bohoslužebnou, kterou jeho vojínové za války byli v Remeši uloupili.

Roku 496 měl král Chlodvík válku s Allemany. U Zülpichu opodál Kolína nad Rýnem se strhla krvavá bitva. Vítězství se klonilo k Allemanům, vojsko Chlodvíkovo ustupovalo. Chlodvík se utíkal o pomoc ke křesťanskému Bohu, o němž jej byla Klotilda, jeho manželka, poučovala. Zvolal: „Ježíši Kriste! Synu Boha živého, pomoz mi, můžeš-li! Moji bohové nemají moci. Dáš-li mi vítězství, uvěřím v tebe a přijmu křest.“ Tak zvolav, udeřil se svým vojskem znovu na Allemany, porazil je a zemi jejich připojil k své říši. Hned po bitvě Chlodvík vyslal rychlé posly ke Klotildě s radostnou zprávou o dobytém vítězství i o slibu, jejž na bojišti učinil. Na žádost královninu biskup Remigius vyučoval Chlodvíka ve víře křesťanské. Kdysi mu líčil, kterak židé trýznili Ježíše Krista; tu král se rozhorlil a chopiv se meče zvolal: „Kdybych byl tam tehdáž býval se svými Franky, já bych toho byl nedopustil!“

Chlodvík obávaje se odporu svého lidu, kdyby se bez jeho vědomí odvrátil od bohů

a stal se křesťanem, svolal sněm, aby se o věci s lidem uradil. Shromáždění Frankové vyslechnuvše ho, zvolali: „I my zavrhneme bohy smrtelné a přidržíme se Boha nesmrtelného, jejž nám hlásá Remigius.“ O vánocích r. 496 se měl konati křest Chlodvíkův v Remeši. Město bylo vyzdobeno a chrám Páně se nádherně skvěl; stěny byly pokryty drahocennými látkami, oltář zářil v moři světel, ve chrámu se ozýval hlahol velebných zpěvů. Ve slavném průvodu šli biskupové a velmožové do chrámu. Remigius vedl krále, za králem kráčela šťastná Klotilda se dvěma sestrami královými. Chlodvík spatřiv zářící oltář a oblaky kadidlového dýmu a uslyšev zpěv, tázal se Remigia: „Otče, je-li toto ono království Boží, o němž jsi mi vypravoval?“ Remigius vece: „Nikoliv; to jest pouze počátek cesty, která vede do království Božího.“ A když stanuli v křestní kapli, Chlodvík požádal o křest. Remigius mu řekl: „Skloň hlavu, hrdý Sigambře, od této chvíle spaluj vše, čemu ses dosud klaněl, a klaň se tomu, cos dosud spaloval.“ S králem bylo zároveň pokřtěno mnoho Franků.

Pokřtěním krále Chlodvíka a několika tisíců vojínů a velmožů nebyl ještě celý národ Franků obrácen. Avšak od této doby se šířila víra Kristova v zemi francké velmi rychle. Remigius horlivě vykořeňoval pohanské zlozvyky, bořil a kácel modly a stavěl oltáře. Také dával Chlodvíkovi moudrá naučení; psal mu na př.: „Buď lidu svému pečlivým otcem! Vol si za rádce muže moudré, duchovenstvo měj v úctě, podporuj chudé a netrp nikde nespravedlnosti. Dveře tvoje ať jsou otevřeny každému, kdo hledá práva a ochrany; nikdo neodcházejž od tebe zarmoucený! Vůbec chovej se tak, aby se tě báli, ale aby tě i milovali!“ Chlodvík si vážil Remigia velmi. Kdysi mu daroval tolik půdy, kolik Remigius stačí za určitou lhůtu obejíti; pozemek ten byl nazýván „zemí sv. Remigia“.

Remigius nebažil po statcích, a shromáždil-li kdysi zásoby obilí předvídaje, že z neúrody toho roku vznikne drahota a hlad, učinil tak pouze, aby mohl otcovsky pečovati o chudinu. Někteří nešlechetníci měli tuto starostlivost biskupovu za lakotu; šli a zapálili mu v zimní době zásoby obilí. Remigius spěchal k hořícímu stohu, vida však, že ohně nelze již uhasiti, řekl rozmarně: „Chléb jsme ztratili, nuže ohřejme se alespoň.“ - Také mezi biskupy byli odpůrcové, kteří Remigiovi nepřáli. Kdysi se Remigius přimlouval za jistého Klaudia, provinilého kněze, aby mu bylo odpuštěno, bude-li činiti pokání. Avšak tři biskupové odmítli jeho přímluvu. Arcibiskup Remigius jim odepsal: „Podal jsem vám prosbu ohledně provinilého kněze a vy se mnou jednáte tvrdě, bez ohledu na moje stáří. Třiapadesát let spravuji svůj úřad, a ještě nikdo mi nedal takové odpovědi, jako vy. Zdaž jsem se dopustil provinění, když jsem se ujal zbloudilého kněze? Co sluší biskupovi, hněv-li či mírnost? Má-li biskup býti nemilosrdným kazatelem či láskyplným otcem?“

Papež Anastas II. uslyšev, jak si Frankové váží katolické víry, poslal králi Chlod-

víkovi list, v němž ho nazývá svým „milovaným synem“ a žádal ho, aby byl katolické Církvi „železným sloupem“. Papež Symmachus jmenoval Remigia „jednatelem Stolice apoštolské v říši francké.“ Biskupové shromáždění na sněmu orleanském r. 511 pozdravili Chlodvíka čestným názvem „nejstaršího syna Církve.“

Remigius byl muž tichý, dobrotivý a pokorný. Kdysi přišel nezvaný host na schůzi biskupů; byl to biskup ariánský a chtěl se přiti o víru a hájiti svého bludu. Remigius vyslechnuv ho dobrotivě, jal se vysvětlovati nauku katolickou slovy prostými a jadrnými tak přesvědčivě, že bludař poznal pravdu a zanechav své domýšlivosti, prohlásil ochotu státi se katolíkem. - Na konci svého života Remigius oslepl; zemřel ve věku 97 let r. 533. Právem se zove „apoštolem Franků.“ Slaví se 1. října.

Sv. KLOTILDA, burgundská princezna, brzy osiřevši, žila na dvoře svého strýce, burgundského krále Gundobalda, zarytého ariána. Francký král Chlodvík se ucházel o její ruku. Svolila. I byla r. 493 konána v městě Soissonsu slavná svatba. Mladá královna se snažila obrátiti svého manžela ke Kristu, líčila mu pošetilost pohanské modloslužby, poučovala ho o pravdách víry Kristovy, mluvila mu o Bohu Stvořiteli všehomíra, o Synu Božím, jenž z lásky k lidem podstoupil smrt na kříži. Chlodvík namítl: „Jak je možno klaněti se ukřižovanému jako Bohu?“ Klotilda odpověděla: „Kdyby se některý služebník tvůj z lásky k tobě vydal na smrt, aby ti zachránil trůn a život - nectil-li bys služebníka toho? Nevážil-li bys sobě nástroje, kterým služebník byl pro tebe usmrcen? Hle, proto my křesťané se klaníme Kristu a ctíme jeho kříž.“ - Když se Klotilda stala matkou, vymohla na králi, aby synáček byl pokřtěn. Avšak dítě brzy zemřelo. Chlodvík se rozhněval a řekl: „Pod ochranou bohů bylo by dítě zůstalo živo; ten křest je zabil!“ Klotilda snášela mlčky tyto výčitky. K pokřtění druhého syna, Chlodomíra, král svolil teprve po mnohých prosbách. Toto dítě rostlo a prospívalo.

Chlodvík na víru Kristovu obrácený měl sice veliké zásluhy o Církev, bořil pohanské chrámy, stavěl křesťanské svatyně, avšak přece dosud nebyl přetvořen vírou Kristovou. Nevzdával se svých náruživostí a šíře svou panovnickou moc dopouštěl se i častých násilností, ba neštítil se i povražditi své příbuzné, aby uchvátil jejich statky. Toto jednání rmoutilo zbožnou královnu. Král Chlodvík zemřel r. 511 a byl pohřben v pařížském chrámu sv. Petra a Pavla, jejž byl vystavěl. Klotilda ovdověvši, odložila královské roucho, zřekla se vší slávy a odebrala se ke hrobu sv. Martina v Toursu. Tam vystavěla panenský klášter, v němž žila až do konce života v přísné kázni. Různé trampoty jí ztrpčovaly poslední dny života. Její synové Chlodomír, Childebert a Chlotar si rozdělili říši, ale válčili proti sobě; ba Childebert a Chlotar zavraždili syny Chlodomírovy; pouze třetí syn, Chlodvald, jim unikl a Klotilda se na něm dočkala radosti, že se stal knězem. Také její dcera, provdaná za krále Visigotů

Amalricha, jenž byl zuřivý arián, snášela mnoho příkoří pro svou víru; ba byla od něho do krve bita, až v útrapách zemřela. Těžce zkoušená vdova-matka Klotilda odumřela světu a žila výhradně modlitbě a dobročinnosti. Zemřela r. 545. Svátek sv. Klotildy 3. června.

Sv. KLODOALD pocházel z rodu francký ch králů; byl synem Chlodomírovým a vnukem Klotildiným; unikl úkladů svých strýců, kteří hledali jeho bezživotí; stal se knězem a založil na Seině u Paříže klášter, jenž dle něho slul St. Cloud. Zemřel kolem r. 560. Svátek 7. září.

Sv. SIGBERT, král Austrasie, syn Dagoberta I. a Regintrudy, svědomitý vladař, miláček lidu. Od Sigberta dali si biskupové líbiti nařízení, aby nebyla slavena synoda bez jeho vědomí a souhlasu; bylit přesvědčeni, že jim bude nápomocen ve všem dobrém. Zemřel roku 656 nebo 658. Svátek 1. února.

Sv. VULGISUS, kněz vychovaný s Remigiem, byl později poustevníkem v krajině Aisne v severní Francii a zemřel r. 550. Svátek 1. října.

Sv. AVITUS, biskup vienneský, bránil víry katolické proti ariánům. Jeho otec byl senátorem vienneským a pak biskupem tamtéž. Avit byl církevním spisovatelem a křesťanským básníkem. Zemřel r. 524. Svátek 5. února.

Sv. AVITUS, opat v Miscy (St. Mesmin = St. Maximin) žil do r. 527. Svátek 17. června.

Sv. AVITUS, biskup clermontský, zemřel r. 594; svátek 21. srpna.

Sv. ZIKMUND (Sigismundus) byl syn burgundského krále Gundobalda. Dospěv oženil se s Amalbergou, dcerou ostrogotského krále Theodoricha. Měl syna Sigericha. Všichni byli ariánského vyznání. Zásluhou sv. Avita Zikmund se vrátil i s rodinou do lůna Církve katolické. Na radu ženevského biskupa sv. Maxima Zikmund znova zbudoval chrám sv. Mořice v Agaunu (na řece Rhóně v krajině Valliské) a dal do chrámu přenésti ostatky sv. Mořice a jeho spolumučedníků. Byl král nábožný a bohabojný; dbal o zvelebení kázně duchovenstva; zřídil školy a ustanovil na nich učitele řecké a latinské literatury.

Po smrti své manželky Amalbergy pojal za choť jistou komornou Prokopii (také Konstancii zvanou). Syn z prvního manželství Sigerich neměl lásky ke své macše; kdysi spatřiv ji oděnou drahocenným rouchem královským, řekl jí nerozvážně, že není ani hodna dotknouti se těch šatů. Od té doby si umínila Konstancie zahubiti ho. Vzbudila v králi podezření, že Sigerich se zamýšlí zmocniti trůnu a že ukládá svému otci o život. Sigmund uvěřil a aby syna potrestal, najal dva muže, jimž rozkázal, aby kralevice zardousili. Tak Sigerich byl usmrcen r. 522. Sotva však vražda se stala, Zikmund se vzpamatoval, litoval hořce svého činu, vrhl se na mrtvolu synovu a usedavě plakal. Chodil z chrámu do chrámu a činil pokání modlitbou, postem a almužnou. Také říkával, že si přeje zadost učiniti smrtí mučednickou za svůj hřích.

Rok po té Frankové vnikli do země burgundské; Zikmund nemoha jim čeliti

uprchl přestrojen jsa za mnicha na horu Versalskou u Lyonu; král francký Chlodomír zajal Konstancii i její dva syny, a když byl Zikmundův úkryt vyzrazen, dal jej uvězniti v Orleansu. Rok poté dne 1. května 524 Chlodomír dal zavražditi Zikmunda i Konstancii i jejich syny Gisklada a Gundobalda. Svátek sv. Zikmunda 2. května.

31. KŘESŤANSTVÍ V ZEMÍCH GERMÁNSKÝCH

Jako první věrověstové bývají jmenováni Beatus a Matern. Obce křesťanské v zemích germánských byly za stěhování národů skoro vesměs vyhubeny. Bylo třeba nových věrověstů. Hlasatelé Evangelia přišli většinou z Irska nebo z Britanie. Valentin a Severin hlásal evangelium v Rakousích, Kolumban ve Švýcarsku. Havel na jezeře Bodamském. Kilian v krajině Würzburgské, Emeram a Korbinian v Bavorsku, Rupert v Solnohradsku.

Největších zásluh o zavedení a upevnění křesťanské víry v Německu má *Bonifác*. Kázal s takovým požehnáním Božím, že jeho působením povstala metropole v Mohuči a 13 biskupství. Z četných benediktinských klášterů jím založených nejznamenitější byl ve Fuldě, neboť se stal kolébkou věd a umění pro celý národ německý. Ku konci života Bonifác zatoužil hlásati evangelium mezi Frisy, mezi nimiž byl počal svůj úřad apoštolský. Tam byl r. 755 zavražděn.

Z německých kmenů vzpírali se víře Kristově nejdéle Frisové a Sasové. Ani sv. Bonifác se neodvážil překročiti pomezí Sasů, aby od nich nebyl zavražděn. Teprv císař Karel Veliký je donutil válkou třicet let trvající k přijetí křesťanské víry. Vynucené obrácení to nebylo ovšem upřímné. Mezi věrověsty v Sasku a Frisku vynikají: Ludger, Suibert, Willibrord, Volfram a j. Věrověstové v Nizozemsku byli: Martin, Rumold, Servác, Tancho; Ursmar byl ve Flandersku.

Sv. BEATUS prý se dříve nazýval Sueton; opustiv svou vlast Britanii, sešel se prý se sv. Barnabášem, apoštolem, který Svetona pokřtil a Beatem nazval. Barnabáš poslal Beata do země Helvetův, do Švýcar, přiděliv mu jáhna Acháta za pomocníka. - Dle jiné pověsti vysvětil Beata na biskupství apoštol Petr. Věrověst Beatus se živil pletením košů z proutí a rákosí. Na konec života se odebral do samoty u dědiny Interlaken. Zemřel roku 112. Dle Stadlera Beatus přišel někdy ve stoletích V. nebo VI. do Švýcar jako věrověst. Pak šel do samoty do Vendome. Nazývá se (snad neprávem) „apoštolem Švýcarska“. Svátek sv. Beata 9. května.

Sv. VIGIL narodil se kolem roku 365 v tyrolském městě Tridentě, a vzdělav se na vysokých školách v řeckém městě Athénách, kde snad uzavřel přátelství s Janem Chrysostomem, byl v Římě posvěcen na kněžství. Vrátiv se do rodného města, byl zvolen biskupem. Jsa si vědom své mladické nezkušenosti, obrátil se na sv. Ambrože, biskupa milánského, o radu a poučení, jak by si měl vésti v pastýřském úřadě. Neúnavnou jeho horlivostí stal se

Trident zakrátko městem ryze katolickým. Vigil roznášel símě slova Božího po nehostinných krajích tyrolských, vnikal neschůdnými stezkami a pralesy do nejodlehlejších salaší a dvorců. Tak pracoval neustále na obrácení jižního Tyrolska k víře Kristově. Též po diecésích brescijské a verónské konal cesty apoštolské.

Z Milána si Vigil přivedl tři zdatné pomocníky v díle misionářském, *Sisinnia*, *Alexandra* a *Martyria* a vystavěl jim chrám v krajině anagneské (v nynějším Nonsbergu na sever od Tridentu). Tito věrověstové byli však roku 397 od modloslužebníků povražděni. Vigil uslyšev o jejich mučednické smrti, přispěchal na místo vraždy, sebral jejich ostatky a uložil je ve chrámu tridentském. Několik částek z nich poslal sv. Janu Chrysostomovi do Cařihradu.

Za nedlouho poté Vigil uslyšev, že pohané v údolí randenském zatvrzele lpějí na modlářství a že uctívají prastarou modlu boha Saturna, odebral se v průvodu tří duchovních na ono místo, aby zabránil modloslužbě. Nedbaje, že mu hrozí nebezpečí smrti od pohanských modloslužebníků, Vigil převrhl sochu Saturnovu, rozbil ji na kusy a hodil ji do vody; pak zvěstoval přítomnému lidu pravého Boha. Zatím však přiběhl zástup rozkacených modloslužebníků; ti utloukli Vigila kyji a kamením. Bylo to roku 400 nebo 405. Svátek sv. Vigila 26. června, sv. Sisinnia, Alexandra a Martyria 19. května.

Sv. VALENTIN přišel dle Pasovského propria „od moře“ (snad z Nizozemska) do Batava t. j. do Pasova jako věrověst. Nenaleznuv u lidu víry, odešel do Říma. Papež (Lev I.) mu řekl: „Jen jdi, bratře, pros, tresci, žehři ... a uvidíš dobrý výsledek; ne-li, dávám ti povolení, abys šel k jiným národům.“ Valentin poslechl, vrátil se do Pasova; avšak Pasovští jej ztloukli a vyhnali. I odebral se do Rhaecie (t. j. do Švýcar) a hlásal tam víru Kristovu. Nazývá se „apoštolem Rhaecie“. Byl-li skutečně biskupem, jak jej uvádí Kulda, není známo. Vyobrazuje-li se jako biskup, stává se tak záměnou s Valentinem biskupem, jenž se ctí dne 14. února. Historické faktum je, že Valentin byl po krátký čas v Pasově. Legenda o sv. Valentinu jest dějepisci uznána za naprosto věrohodnou a zaručenou. V hrobě sv. Valentina byla r. 1120 nalezena olověná tabulka s nápisem, dle kterého se lid tamní nazývá „hominum genus ferum ac bestiale nimis.“ V řadě pasovských biskupů Valentin není uveden. Zemřel kolem r. 470. Pochován byl v Castrum Majense (Mayes v Tyrolsku). Svátek 7. ledna.

Sv. SEVERIN přišel z neznámé krajiny do Norika (asi nynější Rakousko). Nikdo nezvěděl, z jakého rodu a národu pocházel. Soudí-li se dle jeho výřečnosti, byl rodem Říman z Afriky. Vyučil se v klášteře lerinském. Sám se tajil svým původem. Kdysi se ho tázal kněz Primenius na původ a vlast. Severin odpověděl rozmarně: „Máš-li mne za uprchlíka? Tu bys se měl ohlédnouti po vykupném! Ostatně co má mluviti sluha Boží o svém původu? Jaký prospěch je v tom pro jeho působení? Království Boží je naše vlast; kéž po ní toužíme!“ - R. 454 Se-

SV. ANEŽKA ŘÍMSKÁ A SV. SCHOLASTIKA

MUČENÍ FRANTIŠKÁNŮ V ORIENTĚ.

verin se objevil v okolí Vídně a chodě krajinami, hlásal víru Kristovu, všude uděluje útěchu a poučení. Jako místa jeho působení uvádějí se Asturi, Komagena. V té době nastal v městě Fabianě hlad. Obyvatelé města se utíkali k Severinovi o pomoc. Severin vyhověl jejich žádosti, odebral se do toho města, napomenul lid, aby důvěřoval v Boha, jenž odvrátí hlad v pravý čas. Fabianští uposlechli. Jistá bohatá vdova, jménem Prokula, potají nashromáždila množství obilí, aby je v čas příhodný draho prodala. Severin zavolav ji k sobě řekl: „Bůh pomůže lidu hladovému, a ty, zlá, nebudeš věděti, co máš činiti s obilím, nemáš-li je snad hoditi do Dunaje rybám za pokrm; těm udělíš dobrodiní, kdežto spolubližním je uděliti se zpěčuješ. Nebudiž služebnicí mrzké lakoty!“ Žena uslyševši, že Severin seznal její záměry, zastyděla se a otevřela své sýpky a rozdávala obilí chudým lidem. Brzo poté připluly po Dunaji velké lodi naplněné obilím, jak byl Severin předpověděl, a tak byl hlad zažehnán. Od té doby lid choval tím větší důvěru k Severinu a hrnul se za ním v zástupech.

Severin byl živ nadmíru přísně, chodil bos i za mrazů, odíval se žíněným rouchem, spával na holé zemi; vína nikdy nepil a jídal toliko jednou za den, po západu slunce. Modlitby a rozjímání svá prodlužoval až do noci. Byla mu nabízena hodnost biskupská, ale on ve své pokoře jí nepřijal a přebýval dále v poustevnické chatrči. Bohaté dary, jichž se mu dostávalo, rozdával chudým anebo je vynakládal na budování kostelů a klášterů. Zbudoval kláštery ve Fabianě, v Castra Batava (t. j. v Pasově), v Juvavii (v Solnohradě). Pomoc nuzným a výkup zajatců organisoval tak, že od velmožů žádal a obdržel i desátky. Severin spravoval klášter Heiligenkreuz v Dolních Rakousích. Také v Laureaku (t. j. Lorch nedaleko Enže) působil požehnaně.

Ariánští i pohanští panovníci si vážili tohoto misionáře, žádajíce ho o radu a poučení, prosíce ho o požehnání. Na prosbu Severinovu král Rugů Falcitheus, jenž tehdáž vládl v Noriku, propouštěl zajatce a činil lidu mnoho dobrého. Gisa, manželka syna králova, ariánka, přestala pronásledovati katolíky, aby nezarmoutila Severina. - R. 474 stanuli blíže příbytku Severinova neznámí válečníci táhnoucí do Italie. Prosili ho o radu a poučení. Mezi nimi byl mladík obrovského vzrůstu, oděný zvířecí koží; ten v nízké poustevně se nemohl rovně postaviti. Severin mu požehnal řka: „Jdi do Italie! Nyní jsi oděn prostou koží zvířecí, ale v brzku poklady budeš rozdávati.“ Mladík ten slul Odoaker, a co Severin předpověděl, se stalo. Odoaker učinil r. 476 konec západnímu císařství římskému a stal se králem italským. Ten vzpomněv prorockých slov poustevníka Severina, poslal mu vzkaz, aby si vyžádal nějakou milost. Severin však nežádal nic, leč aby jistý Ambrož z vyhnanství byl poslán do své vlasti.

Když Severin seznal, že mu nastává konec života, povolal své řeholní bratry a rozloučil se s nimi. Napomenul je: „Neopomíjejte káti se, když jste se nebáli zprvu hřešiti. Varujte se hříchu! Poroučím vás

Bohu a jeho milosti. Budiž jméno Páně pochváleno." (Tak znělo heslo Severinovo.) Zemřel 8. ledna snad roku 482. Životopis jeho napsal žák jeho Eugippius. Severin sluje právem „apoštolem Norika". Svátek sv. Severina 8. ledna.

Sv. MAXIMUS, kněz v Juvavii (t. j. v Solnohradě), usmrcen byl za času sv. Severina. Svátek 8. ledna.

Sv. FRIDOLIN byl rodem Irčan. Po smrti rodičů rozdal veškeré své dědictví chudým, a byv vysvěcen na kněžství, zatoužil, aby mohl víru Kristovu rozšiřovati mezi pohany. I opustil Irsko, přeplavil se do Gallie a přišel asi roku 507 do města Poitiersu, kde kdysi žil a umřel sv. Hilar, biskup a učitel církevní. Fridolin kopal v ssutinách starého chrámu a nalezl hrob sv. Hilaria. Část ostatků sv. Hilaria zanechal v Poitiersu pro chrám Páně, část jich vzal na další cestu misionářskou. Přišel k řece Mosele a vystavěl tam chrám sv. Hilaria, jemuž daroval část jeho ostatků. Prošel Burgundskem a částí Švýcarska, kdež v Churu opět zbudoval chrám sv. Hilaria. Posléze přišel k ostrovu Sekkingen, kde se mu zdálo nejpříhodnější místo pro zbudování chrámu a kláštera. Avšak okolní vesničané jej pokládali za zloděje, jenž slídí po jejich stádech, přepadli, ztýrali a vyhnali jej. Fridolin se odebral k franckému králi Dětřichovi a obdržel od něho listinu s plnou mocí, aby mohl na onom ostrově stavěti chrám a klášter; na listině byla obsažena i vyhrůžka, že stihne každého trest smrti, kdo by Fridolinovi ve stavbě překážel. Takto mohl Fridolin bezpečně stavěti chrám sv. Hilaria a vedle něho klášter panenský. Klášter mužský byl zbudován později a není známo, zdali jej postavil Fridolin sám nebo jeho nástupcové, opatové sekkingenští. Fridolin sluje věrověstem Allemanů. Zemřel 6. března 558. Svátek 6. března.

Sv. KOLUMBAN narodil se v krajině leinsterské v jihovýchodní části Irska a vzdělal se důkladně v klášteře. Jsa sličným jinochem, slýchal často od dívek a žen slova lichotná; on však nebažil po světské lahodě a rozkoši, nýbrž zatoužil po samotě klášterní, aby se mohl dále vzdělávati, aby mohl zachovati čistotu a pokračovati na cestě ctností křesťanských. Matka mu bránila, prosila ho s pláčem, aby jí neopouštěl. Ale Kolumban řekl: „Drahá matko! neporodila jsi mne výhradně pro sebe, nýbrž pro Boha. Bohu chci sloužiti, ale přece s láskou chci tebe vzpomínati." I zůstal v klášteře a zahloubal se do věd; za nedlouho sepsal znamenitý výklad žalmů.

Když bylo Kolumbanovi padesát let, zachvácen byl také, jako mnozí irští mužové, neodolatelnou touhou opustiti vlast a jíti mezi pohany šířit víru Kristovu. S dovolením opatovým se přeplavil r. 585 se dvanácti pomocníky do Gallie. Pomocníky jeho byli: Havel, Magnus (Mang), Theodor, Placid a j. Zařídil ve Vogesách klášter v Anegrai, a když ten nestačil návalu těch, kteří se hlásili, druhý klášter v Luxeuilu, a trestal každý poklesek tuhým pokáním. Na př.: Kdo při modlitbě, před jídlem nebo po jídle neodpověděl „Amen", obdržel 6 ran metlou; kdo v jídelně mluvil, 6 ran, kdo mluvil hněvivě,

50 ran, kdo mluvil s některou ženou, 200 ran nebo 2 dny postu, kdo mluvil s laikem bez dovolení představeného, má zpívati 24 žalmů. Ostatně přísná pravidla, která byla zavedena Kolumbanem, byla později nahrazena mírnější řeholí sv. Benedikta. Kolumban nečinil svým mnichům dlouhých a souvislých přednášek, nýbrž vštěpoval jim zásady života řeholního průpovědmi stručnými a jadrnými. Na př.: „Nezáleží na vědění, ale na konání.“ „Nemůžete-li býti nejlepšími, buďte alespoň dobrými.“

Avšak časem nastaly Kolumbanovi pro jeho horlivost různé nesnáze a svízele; neboť Kolumban lpěl příliš na některých obyčejích irských, na př. na zvyku slaviti velikonoce v jinou dobu, než bylo zvykem v Gallii, býval neústupný ve svých názorech, předpisoval mnichům jiný oděv, jinou pleš, než jak bylo tu zvykem. V té době stal se králem burgundským mladistvý Theodorich. Bába Theodorichova Brunhilda, žena pánovitá, chtěla sama spravovati říši a proto nehodlala připustiti, aby Theodorich se oženil obávajíc se, že mladá by zlomila její neomezenou moc. Proto nebránila Theodorichovi, oddal-li se neřestem a vilnosti. Ale Kolumban vytýkal mladému králi pohoršlivý život, žádal, aby propustil od svého dvora zvrhlé ženštiny a aby vešel v počestný sňatek. Proto Brunhilda si umínila přísného mravokárce Kolumbana vypuditi ze země. Použila neshod, které měl Kolumban s nespokojenými duchovními, a vymohla u krále Theodoricha, aby „irský onen mnich, rušitel míru v zemi“ byl vyhnán. Tak se i stalo. Kolumbanovi bylo opustiti Luxeuil, kde z nehostinných lesů a bařin byl učinil kvetoucí zahradu.

Kolumban odebral se s několika bratřími ke králi Neustrie Chlotaru II., kterýž Kolumbana doporučil austraskému králi Theodebertovi. Theodebert dovolil Kolumbanovi, aby se usadil, kde mu bude libo. Kolumban se plavil na lodi po řece Rýnu proti proudu, pak Bodamským jezerem. Tak přišli do Švýcar, zastavili se ve vsi Tuggenu, kde ústí řeka Limat do Curyšského jezera. Tam Kolumban zapálil modloslužebný chrám. Pohanští modloslužebníci ztloukli Kolumbana, Havla chtěli zabíti a vyhnali všecky věrověsty. Kolumban se vrátil k Bodamskému jezeru; v lesích arbonských nalezl kněze a poustevníka *Vilimara*. Vilimar poradil misionářům, aby se usadili na východním břehu jezera Bodamského na místě, kde stávalo město Brigancia (Bregenz). Poslechli; nalezli opuštěný kostelík sv. Aurelie a jali se kolem něho budovati chyše. Hlásali evangelium Kristovo okolnímu obyvatelstvu.

Avšak i odtud bylo Kolumbanovi odejíti; modloslužebníci namluvili allemanskému vévodovi Gunzovi, že Kolumban a cizí mnichové plaší zvěř. Zatím Theodorich, král burgundský, dobyl Allemanie. Kolumbanovi nezbývalo než opustiti místo, kde byl po tři léta požehnaně působil. Umínil si putovati do Italie. Jen Gallovi nebylo možno se připojiti k ostatním, neboť onemocněl horečkou, i zůstal. Kolumban s ostatními bratřími prošel

šťastně Alpami, v Miláně byl králem longobardským Agilulfem vlídně přijat a obdržel od něho povolení založiti klášter na místě, které by uznal za vhodné. Kolumban nalezl vhodné místo na úpatí hor Appeninských na řece Trebbii. Na onom místě stál polozbořený chrám; Kolumban chrám obnovil a přistavěl k němu klášter, řečený Bobbio, jenž se stal později štěpnicí křesťanské vzdělanosti pro celou severní Italii. Tam se usadil Kolumban se svými mnichy, tam nalezl, byv tenkráte v životě zklamán a pronásledován, žádoucího klidu. Tam zemřel dne 21. listopadu r. 615. Svátek sv. Kolumbana 21. listopadu. Památka Villimara, kněze, téhož dne.

Sv. HAVEL (*Gallus*, ve starých listinách též Gallian, Gallun) narodil se kolem r. 550 v Irsku a vzdělal se v klášteře bangorském v krajině Ulsterské za vedení sv. Kolumbana. Byv posvěcen na kněze, umínil si, že zasvětí svůj život povolání misionářskému. I odebral se s Kolumbanem do Gallie; kterak založili na úpatí hor Vogesských kláštery v Anegrai a ve Luxeuilu, bylo pověděno v životopise Kolumbanově. Tamtéž uvedeno, že vypuzeni byvše z Luxeuilu, usadili se v Bregenci na jezeře Bodamském. Avšak i odtud bylo Kolumbanovi odejíti. Umínil si odejíti do Italie; Havel stižen byv horečkou, zůstal v Bregenci. Po odchodu Kolumbanově kněz a poustevník Villimar se ujal churavého Havla vykázal mu obydlí při svém chrámu a dal mu za ošetřovatele jáhny Magna a Theodora.

Jakmile Havel okřál, hledal příhodné místo, kde by poustevničil. Villimarův pomocník Hiltibold, který dobře znal hornaté a lesnaté kraje v celém okolí, provázel Havla. Šli po říčce Steinachu. Tam nenadále Havel uvízl v trnitém keři a upadl. Nepatrná ta příhoda zdála se mu býti pokynem, aby se usadil na onom místě. Řekl: „Totoť je místo odpočinku mého na věky“ a zrobil ze dvou lískových větví kříž a počal se připravovati ke zbudování poustevnických chyší. V té době však onemocněla Frideburga, dcera alemanského vévody Gunzy. Vévoda Gunza nevěda si pro svou nemocnou dceru rady a pomoci, vyptával se na bydliště Havlovo, aby pomohl dceři a uzdravil ji. Ačkoliv Havel se skrýval se svými druhy, Villimar na rozkaz Gunzův jej přece vypátral, a Havel chtěj nechtěj odebral se k nemocné dívce, aby ji uzdravil. Modlil se nad dívkou, požehnal ji křížem a ejhle! dívka se uzdravila. Z vděčnosti daroval vévoda Gunza Havlovi místo, které by sobě a mnichům svým vyvolil za bydliště.

Havel, Magnus a Theodor jali se v krajině divoké a nehostinné budovati chyše. Přidalo se k nim několik mužů světu odumřelých; káceli pralesy, hubili dravce, vzdělávali půdu, zakládali cesty, mosty, mlýny; za nedlouho tam stál chrám s příhodnými obydlími mnichů. Klášter obdržel později název *Svatohavelský*, a stal se kolébkou křesťanství pro celou okolní krajinu a středem vzdělanosti pro celé jižní Německo. Mnichové spravovali se zprvu pravidly sv. Kolumbana; později přijali mírnější řeholi sv. Benedikta. Opat Havel dával bratřím i lidu dokonalý pří-

klad křesťanských ctností. Přitom byl pokorný; ač byl zvolen biskupem v Kostnici, nepřijal té hodnosti, nýbrž navrhl, aby byl zvolen Jan, jeho jáhen. Havel zemřel asi v letech 625-650. Svátek sv. Havla 16. října.

Sv. DEIKOLUS (anebo Deikola; francouzský St. Diel) přišel se sv. Kolumbanem z Irska do Gallie. Usadiv se v Lüders (Lure) ve Franche-Comté, chodíval do chrámu i v noci, avšak místní kněz obžaloval Deikola u majitele pozemku, na němž chrám stál. Onen majitel pozemku dal Deikola z trestu vyklestiti. Avšak po smrti onoho majitele pozemku vdova jeho darovala Deikolovi pozemek, na němž zbudoval klášter. Deikolus opat zemřel roku 625. Svátek 18. ledna.

Sv. EUSTAS narodil se v Burgundsku; byl průvodcem sv. Kolumbana. Jako opat luxeuilský se odebral do Bavorska, aby tam hlásal víru Kristovu; vrátiv se zemřel r. 625 nebo 628. Svátek 7. května.

Sv. KILIAN (lat. i Chilianus nebo Coelianus) pocházel ze Skotska a vzdělal se v některém anglosaském klášteře. V jeho srdci vzplanula mocná touha odebrati se do ciziny a hlásati evangelium pohanům. I přeplavil se s několika druhy, mezi nimiž byli *Koloman* (či Kolonat) a *Totnan* (či Donat), do Gallie. Přišel do Würzburgu, kdež vládl duryňský vévoda Gosbert; mínil tam zůstati. Ale dříve Kilian, chtěje obdržeti od papeže plnou moc a požehnání, odebral se do Říma. Papež Konon přijal Kiliana s jeho společníky vlídně a dal Kilianovi plnou moc, aby hlásal víru Kristovu v krajině würzburgské. Kilian vrátiv se do Würzburgu, šířil víru Kristovu. Vévoda Gosbert se dal pokřtíti a křesťanství se utvrzovalo v celé okolní krajině.

Vévoda Gosbert měl za manželku Geilanu, vdovu po svém bratru. Kilian vytýkal Gosbertovi toto manželství, nesrovnávající se se zákony církevními, a žádal, aby ji propustil. Gosbert odpověděl: „Nyní kážeš těžší věci nežli dříve. Protože však z lásky k Bohu opustil jsem všecko, co mi bylo drahého, opustím i milovanou manželku svou Geilanu.“ Než mohl Gosbert provésti svůj úmysl, bylo mu táhnouti do boje. A tu v jeho nepřítomnosti Geilana si umínila, že se Kilianovi pomstí. Najala dva zlosyny, aby Kiliana zavraždili. To se také stalo dne 8. července r. 689. S Kilianem byli zavražděni i jeho pomocníci Koloman kněz a Totnan jáhen. Dle rozkazu Geilany byl tajen spáchaný zločin. Když se vrátil Gosbert z války, řekl: „Kde jsou ti svatí mužové, abych jim dal dary ze své kořisti?“ Geilana lhala, že neví. Zločin však vyšel přece na jevo. Svátek sv. Kiliana, sv. Kolomana a Totnana 8. července.

Sv. ERWALD byl snad žákem sv. Kiliana. Svátek 8. července.

Sv. MARINUS byl snad společníkem sv. Virgila, biskupa solnohradského; byl biskupem regionárním. Byl zavražděn od lupičů u města Freising kolem r. 697. Svátek 1. prosince (nebo i 8. května).

Sv. RUPERT (také Robert nazvaný) snad byl synem francouzského velmože. Jiní praví, že Rupert pocházel z Irska, jako mnozí jiní věrověstové. Sv. Trudbert není jeho bratr. Ehrentruda pak byla buď

jeho sestra nebo neteř. Rupert přišel kolem roku 580, zavolán byv ušlechtilým vévodou Theodorem II. a jeho manželkou Regintrudou, z Vormsu do Bavor, aby tam hlásal evangelium Kristovo. Dílo misionářské se dařilo. Rupert pokřtil vévodu Theodora a mnoho poddaného lidu. Poté Rupert se vydal na apoštolskou cestu z Řezna po Dunaji do dolní Pannonie; tam zvěstoval víru Kristovu Avarům a Slovanům. V Laureaku (Lorch) znovu vystavěl zaniklý chrám. Umínil si zříditi biskupské sídlo, aby bylo střediskem církevním pro všecky křesťanské osady. Zprvu je hodlal zříditi při Valském jezeře (Wallersee), kde je nyní město Seekirchen. Avšak upustil od toho úmyslu zvěděv, že na hoře Salice se nacházejí zříceniny starořímského města Juvavie.

I odebral se do Juvavie a shledal, že to místo v rozkošné krajině je vhodné pro stánek víry a osvěty křesťanské. Požádal vévodu Theodona, aby mu to místo daroval. Theodon přišel, prozkoumal místo a daroval je Rupertovi na zřízení biskupského sídla, přičiniv k tomu i důchody ze solního vřídla Reichenhallského a jiné dávky. Rupert se ihned podjal práce; dal srovnati zříceniny města se zemí a na úpatí příkré stěny skalní, blízko poustevny, ve které byl sv. Maximus při ztroskotání města Juvavie od pohanů usmrcen, zbudoval chrám a rozsáhlý klášter. (Skalní jeskyně sv. Maxima je nejstarší středoevropská památka křesťanského života.) Na východním pak ostrohu mohutné hory, tam, kde stávala římská tvrz, založil druhý chrám s panenským klášterem benediktinek (zvaný Nonnberg), v němž byla sestra (či příbuzná) Rupertova Ehrentruda ustanovena abatyší. Kolem chrámů vzniklo luzné město uprostřed rozkošné kotliny na obou březích Salice, kteréžto město nazýváno bylo zprvu Petrinia (dle chrámu zasvěceného sv. Petrovi) a později Solnohrad (Salzburg). Rupert řídil klášter mužský, Ehrentruda klášter ženský. Na Pongavě (na řece Salici) Rupert také zřídil klášter, z něhož vzniklo nynější město Bischofshofen. Podobně povstalo slavné místo Altötting v Bavorsku. Rupert pečoval i o Slovany alpské a zakládal v jejich zemi chrámy a kláštery. Tyto šlechetné jeho snahy však valného úspěchu neměly.

Rupert pečoval i o blahobyt lidu; jal se těžiti sůl v Halleinu, v Berchtesgadenu a v Reichenhallu, opravoval staré silnice a zakládal nové. Proto Solnohradsko ctí Ruperta jako svého dobrodince. Heslem Rupertovým bylo: „Ze všeho, co máme na světě, můžeme jen to nazývati svým majetkem, co dáme chudým; toť poklad uložený v nebi; všecko ostatní nám bere smrt." - Rupert si zvolil za nástupce v hodnosti opatské a biskupské svého žáka Vitala. O době, kdy Rupert zemřel, je spor, jenž dosud není rozřešen. Někteří se domnívají, že zemřel asi r. 548, jiní že zemřel r. 623, ba ještě jiní kladou smrt jeho až do r. 718. Nápis v Seekirchenu nad branou chrámovou zní: Primaeva sedes s. Ruperti episcopi a. DLXXXI t. j. prvotní sídlo sv. Ruperta biskupa 581. V solnohradském klášteře u sv. Petra je náhrobek sv. Ruperta s nápisem: „Léta od Narození Páně 623 na den Božího vzkříšení ze-

mřel sv. Rupert, tohoto kláštera zakladatel a první biskup solnohradský. Pochován zde." Svátek 27. března.

Sv. VITAL (lat. Vitalis) byl horlivý žák sv. Ruperta věrověsta a byl jím i označen za nástupce v hodnosti opatské a biskupské. Horlivě hlásal slovo Boží horalům i v odlehlých krajích horských. V Pincgavsku na hořením toku řeky Salice dílo apoštolské mělo požehnaný úspěch; horalé drsní, ale nezkažení, naslouchali s velikou uctivostí jeho slovům. Proto Vital se nazývá „apoštolem pincgavským". Dary, jež dostával, věnoval buď chudým nebo na stavbu a zvelebení chrámů. Vital vynikal mírností, dobročinností a milosrdnou láskou. Chválí se jeho panická cudnost a stydlivost. Také měl zvláštní dar smiřovati lidi rozvaděné, uklízeti sváry velmožů a krotiti vášně všeho lidu. Rok smrti Vitalovy je velice nejistý (viz sv. Ruperta). Snad zemřel kolem r. 646. (*E*) Svátek 20. (či 23.) října.

Sv. EMMERAM narodil se v Poitiersu ve Francii. Vstoupiv do stavu duchovního, byl záhy posvěcen na biskupa regionárního (t. j. bez stálého místa, krajinského) a umínil si, že půjde do Pannonie k Avarům, aby jim hlásal evangelium Kristovo. Přišed do bavorského města Řezna, byl laskavě přijat vévodou Theodonem I. Vévoda odrazoval Emmerama, aby nechodil k Avarům řka, že působení u toho divokého národa, spojené s velikými obtížemi, by nemělo žádoucího ovoce; zároveň žádal Emmerama, aby zůstal v Bavorsku, aby vykořenil zbytky pohanství a aby se snažil zvelebiti u lidu víru a mravnost. Emmeram uznav ty důvody, zůstal v Bavorsku, jal se s neomrzelou horlivostí učiti lid víře a ctnostem křesťanským, hubiti pověry a zlozvyky pozůstalé z pohanství. Po třech letech požehnané činnosti Emmeram si umínil odebrati se do Říma, aby uctil hroby knížat apoštolských a aby si vyžádal požehnání apoštolského pro svou práci. Vydal se na cestu s několika průvodčími.

V té době se přihodilo, že vévodova dcera Uta majíc nedovolený poměr se synem soudcovým Sigbaldem, nemohla déle zatajiti následků toho poměru. Ze strachu před otcem si vymyslila hroznou a osudnou lež. Domnívajíc se, že Emmeram je již vzdálen za horami a lesy a že ho nelze více dostihnouti, udala otci jako spoluvinníka Emmerama. Vévoda uslyšev hrozné nařknutí, uvěřil a vzplanul velikým hněvem. Bratr Utin, jménem Lambert, nečekaje, co otec v té věci nařídí, o své újmě vsedl na koně a s několika žoldnéři spěchal za biskupem soptě pomstou. Dohonil biskupa ve dvorci Helfendorfu (mezi Mnichovem a Aiblingen). Jal se mu zuřivě spílati volaje: „He, pane biskupe a švagře!" a hrozil mu zabitím. Emmeram vyslechnuv klidně křivé nařknutí, odmítl je vážně a dovolávaje se Boha za svědka své nevinnosti, doložil: „Putuji do Říma, a má-li kdo stížnost proti mně, ať ji přednese před svatou Stolicí; tam budu odpovídati z žaloby." Ale Lambert toho nedbal a porazil biskupa pěstí na zemi a rozkázal žoldnéřům, aby biskupa odvlekli do stodoly a aby ho přivázali na žebřík. Emmeram pak byl ukrutně mu-

čen; žoldnéři mu vypíchali oči a usekali mu ruce a nohy. Lambert vykonav krvavý čin, ujel se svými žoldnéři; průvodčí biskupovi a jiní lidé vyšedše ze svých úkrytů, nalezli biskupa v kaluži krve. Dýchal ještě. Naložili jej na vůz, aby jej odvezli do kostelíka v Ašheimu. Cestou však zpozorovali, že Emmeram umírá; proto jej položili na zemi a Emmeram dodýchal. Bylo to 22. září 652 (dle jiných v letech 654-659). Zvěsť o ukrutné smrti věrověsta, který požíval neomezené úcty u všeho lidu, naplnila celou zemi hrůzou a lítostí. Uta trápena jsouc výčitkami svědomí, přiznala se otci, že Sigbald byl jejím spoluvinníkem, Emmeram však že neměl žádné viny. Otec ji vydědil a vypověděl do Italie, kde za krátko zemřela. Sigbald se zavčas zachránil útěkem, Lambert byl vyhnán do Pavie. Vévoda dal mrtvolu Emmeramovu přenésti do Řezna a tam slavně pohřbíti. Svátek 22. (nebo 23.) září.

Sv. KORBINIAN se narodil kolem r. 680 ve franckém městě Chartres. Rodiče jeho se jmenovali Valdegis a Korbiniana. Syn nazván zprvu po otci Valdegis, avšak matka, když ovdověla, přezvala svého syna jménem svým. Korbinian si liboval již v mládí ve službách Božích, v prozpěvování žalmů a v četbě knih duchovních. Když mu matka zemřela, zřídil si nedaleko otcovského domu chyšku, v níž přebýval jako poustevník po 14 let. Věci potřebné k živobytí mu donášeli služebníci z otcovského domu. Každodenně je Korbinian svolával zvonkem do své poustevny, předčítal jim z nábožných knih a konal s nimi modlitby. Také jiní mužové a jinoši se zúčastňovali těch nábožných schůzek.

Roku 715 se Korbinian vydal na cestu do Říma, aby si vyžádal od papeže poučení, co má činiti, aby Bohu dokonale sloužil. Chtělť poustevničiti na blízku Říma. Ale papež Konstantin ho odrazoval od toho úmyslu a vyzval ho, aby se věnoval povolání misionářskému. Korbinian byl ochoten poslechnouti a byl papežem posvěcen na biskupa krajinského. Vrátiv se do vlasti, konal horlivě dílo apoštolské. Neznaje bázně lidské, káral netoliko hříchy lidu, ale také zlořády stavů urozených. Tenkráte se stalo, že se Korbinian potkal s odsouzencem, který pro krádeže byl veden na popraviště. Biskup Korbinian hnut jsa soucitem nad tím nešťastníkem, prosil, aby sečkali s popravou, až by požádal říšského správce Karla Martella o milost pro odsouzence. Avšak než biskup vymohl milost, vinník byl zatím již oběšen. Sňali odsouzence, ale tu se ukázalo, že je v něm ještě život. Zachráněný, jenž slul Adalbert, sloužil Korbinianovi vděčně až do smrti a konal pokání za své hříchy.

Po sedmi letech misionářské práce se Korbinian vydal po druhé do Říma. Chtěl požádati papeže, aby se směl zříci biskupské hodnosti a aby směl odejíti do ústraní klášterního. Cesta ho vedla městy Řeznem, Frisingami a Tridentem. Avšak ani tentokráte papež nepřivolil jeho žádosti, seznav, že Korbinian má sílu a schopnosti potřebné k dílu misionářskému. Korbinian se vracel touže cestou domů. Král

SV. URŠULA

SV. EULALIE

longobardský Luitprand jej přijal čestně. Starý vévoda bavorský Theodo II. si přál, aby se Korbinian usadil v Bavorsku a proto chtěl syn Theodonův, Grimoald, vévoda frisingský, Korbiniana po dobrém nebo po zlém přiměti k pobytu v Bavorsku. Korbinian byl na rozkaz Grimoaldův v Maysu (u Merana v Tyrolsku) pod nějakou záminkou zadržen a doveden do Frising, aby tam konal biskupský úřad. Korbinian svolil chtěj nechtěj a zůstal ve Frisingách.

Avšak pobyt mu tam byl ztrpčen tím, že vévoda Grimoald pojal za manželku podle staroněmeckého zvyku, Církví zavrženého, vdovu po svém bratru Theobaldovi, jménem Pilitrudu. Korbinian vzkázal Grimoaldovi, ať Pilitrudu propustí a dané pohoršení pokáním napraví. Toho vyzvání se Grimoald ulekl, neboť vášnivě miloval sličnou Pilitrudu. Ale posléze přece oznámil Korbinianovi, že poslechne. Propustil Pilitrudu. Grimoald ctil přísného biskupa Korbiniana, poslouchal ho, ale byl člověk slabé vůle. Korbinian jej káràval přísně. Kdysi byl biskup pohostěn vévodou Grimoaldem. Korbinian proslovil stolní modlitbu a požehnal předložené pokrmy. Za chvíli poté vévoda vzal kus chleba a hodil jej psům. Biskup se rozhorlil, vstal (snad i povalil stůl, *D*) a řekl: „Není hoden požehnaného chleba, kdo jej hází psům," a odešel. Toto jednání biskupovo bylo sice ukvapené, ale Grimoald měl k němu tak velikou úctu, že biskupa odprosil a usmířil.

Vévoda Grimoald byl povahou slaboch; opět vzal Pilitrudu k sobě. Kdysi se ubíral Korbinian na hrad. Cestou se potkal se ženou, která přicházela z hradu a přinášela si různé dary. Biskup se jí tázal, odkud jde, a ona uštěpačně odpověděla: „Byla jsem na hradě, dítě Pilitrudino bylo nemocné, bylo trápeno zlými duchy, a uzdravila jsem je; za to jsem obdržela tyto dary." Byla to kouzelnice, která prováděla u dítěte různá pohanská kouzla a kejkle. Biskup Korbinian se rozhorlil a ve spravedlivém hněvu potrestal drzou kouzelnici, odebral jí dary a rozdal je chudým. Kouzelnice běžela soptíc vztekem k Pilitrudě a žalovala jí, co se bylo přihodilo. Pilitruda vzplanula vášnivou pomstychtivostí a najala svého písaře Nina, aby biskupa úkladně zavraždil. Avšak Korbinian byv včas varován, uprchl z Frising do Maysu. Teprve r. 725, když Grimoald byl od svých nepřátel zavražděn, když Pilitruda pak odešla do Francie ke Karlu Martellovi a když frisingským vévodou se stal Hugbert, Korbinian se mohl vrátiti do Frising. Od té doby Korbinian působil ve svém úřadě klidně a nerušeně. Zemřel 7. září 730. Svátek sv. Korbiniana 7. (nebo 8.) září (nebo 20. listopadu).

Sv. PIRMIN pocházel snad ze Skotska; roku 427 se nazýval „episcopus Meldensis." (Jsou-li tím míněny Meaux nebo Mety nebo nynější Medelsheim u Zweibrücken, není známo.) Pirmin šířil víru v Alsasku, v Lotrinsku, v části Bavorska. Sluje „apoštolem alsaským". Založil klášter reichenavský na jezeře Bodamském. Napsal knížku: „De libris canonicis". Roku 830 zavítal k němu na návštěvu sv.

Bonifác, kterému Pirmin klestil cestu v díle apoštolském. Zemřel po r. 739. Svátek sv. Pirmina 3. listopadu.

Sv. EVALDOVÉ byli dva rodní bratři a pocházeli z Britanie. Angličané je rozeznávali dle barvy vlasů a říkali jim: Evald bílý a Evald černý. Evaldové odebrali se z Britanie do Vestfalska, aby tam zvěstovali víru Kristovu. Ale pohanští Sasové usmrtili oba tyto věrověsty r. 690. Svátek sv. Evaldů 3. října.

Sv. BONIFÁC (česky: Dobroděj) slul rodným jménem Vinfrid a narodil se kolem r. 680 v Kirtonu u města Exeteru v Anglii. Již v mládí osvědčoval vážnou mysl; proto zatoužil po životě řeholním. Rodiče ho dali na výchovu do kláštera exeterského. Po třináctiletém výcviku Vinfrid vstoupil do kláštera nutscellského ve hrabství southamptonském. Tam se stal Vinfried učitelem jazyka latinského a umění básnického. V tu dobu přijal klášterní jméno Bonifacius. Všestrannou vzdělaností a čistými mravy si získal důvěry u svých představených i úcty u lidu. Bonifáci, velikánu duchem, nestačil úzký kruh dosavadní činnosti; zatoužil po úřadě misionářském u lidu pohanského. S dovolením svého opata Vinfrid se vydal r. 716 v průvodu několika bratří řeholních na cestu do Německa; přeplavil se přes moře a přistal u Dorstedtu na pobřeží friském.

Frisové urputně vzdorovali víře křesťanské; stále se zdráhali přijmouti víru Kristovu. Bonifác se odhodlal věnovati se obrácení toho národa. Čas a okolnosti nebyly příznivy jeho záměru; Frisové válčili o svou samostatnost s křesťanskými Franky a přenesli nenávist proti Frankům také na víru křesťanskou. Bonifác se snažil získati Radboda, jejich krále, ale marně. Přesvědčiv se, že nic nepořídí, vrátil se zarmoucen do Anglie do svého kláštera. Tam byl brzo zvolen opatem, avšak myšlenka na obrácení pohanských národů mu nešla z hlavy. Odebral se do Říma, aby dostal od papeže plnou moc k vykonávání úřadu hlasatele víry. Papež Řehoř II. přesvědčiv se o jeho pravověrnosti, udělil mu r. 719 plnou moc k šíření víry Kristovy po celém Německu, doporučil jej knížatům zemí, kterými bude procházeti, a daroval mu na cestu ostatky, bohoslužebné nádoby a knihy.

Bonifác ubíraje se do Německa zastavil se v Pavii, kde jej longobardský král Luitprand přátelsky uvítal, prošel Alpy a přišel do Durynk (něm. Thüringen). Uslyšev však, že friský král Radbod už zemřel, spěchal do Fris a jako pomocník utrechtského biskupa sv. Vilibrorda kázal evangelium Frisům po tři léta s požehnaným výsledkem. Z Friska se vrátil Bonifác do Durynk, pokřtil mnoho pohanů a vystavěl klášter Annaburg (na řece Lahn), kterýž se stal oporou víry křesťanské pro celou zemi. - Také v Hessensku dílo apoštolské prospívalo. Poté konal na vyzvání papežovo druhou cestu do Říma. Papež Řehoř II. plesaje nad znamenitým úspěchem díla Bonifácova, posvětil jej roku 722 na biskupa s pravomocí, aby ve všech národech, které již obrátil anebo které ještě obrátí, směl konati úřad biskupský, aniž by byl obdržel určité sídlo. Bonifác pak

se zavázal papeži přísahou, že zůstane věrným jemu i jeho nástupcům a že vždy bude hlásati pravé učení katolické.

Teprve rok poté, roku 723, Bonifác se vrátil do říše francké. Karel Martell, panovník francký, choval se k němu zprvu nedůvěřivě a také biskupové frančtí nepodporovali Bonifáce v jeho díle. Bonifác jal se hlásati slovo Boží v Hessensku. Nahlédl, že je nutno rázným činem přesvědčiti pohany o nicotnosti jejich bohů. Opodál Fritzlaru (u vsi Geismaru) stál prastarý ohromný dub, zasvěcený bohu Donarovi. Bonifác si umínil strom poraziti. Lid se sběhl a čekal, padne-li dub, jedni s bázní, jiní s utajeným vzdorem. Bonifác kázal podsekati posvátný dub sekerou. Strom se skácel, domnělý bůh Donar se nepomstil; mnozí z diváků pozbyli důvěry v bohy a uvěřili v Boha pravého. Bonifác zřídil ze dřeva poraženého dubu na témž místě první křesťanskou svatyni a zasvětil ji sv. Petrovi.

Z Hessenska se Bonifác obrátil do Durynk. Tam byli na mnohých místech kněží, kteří jsouce nevzdělaní, neznali církevních předpisů a žili pohoršlivě; ba někteří byli zjevní bludaři, anebo směšovali křesťanství s pohanstvím. Bonifác překonal tyto svůdce lidu, šířil všude blahodárně pravou víru katolickou a založil klášter Ohrdruf na říčce Ohře a panenské kláštery Kitzingen a Bischofshofen. Kláštery ty se staly středisky víry a vzdělanosti křesťanské. Bonifác seznav, že má nedostatek spolupracovníků, požádal listem opata kláštera v Anglii, ze kterého vyšel, o kněze a jiné horlivé muže. Prosba byla vyslyšena. Z Anglie přišli nejen kněží a mnichové a jiní horliví mužové, ale i řeholnice pomáhat Bonifácovi v misionářském díle. Kněží a učitelé, umělci a řemeslníci hlásali slovo Boží, vychovávali mládež, budovali chrámy a kláštery, zvelebovali pusté krajiny, všestranně vzdělávali lid. Řeholnice pak vychovávaly ženskou mládež. Ze spolupracovníků se uvádějí: Vunibald a jeho bratr Villibald, Lullus, Sturm, Vigbert a Burchard; z řeholnic prosluly Valburga, Lioba, Thekla, Kunitruda, Kunigilda. V ten čas Bonifác byl jmenován arcibiskupem s plnou mocí světiti biskupy, kde za dobré uzná.

Roku 738 Bonifác se ubíral po třetí do Říma, aby vydal počet ze svého díla. Papež jej uvítal slavně a jmenoval jej papežským legátem pro Německo. Bonifác se vrátil zprvu do Bavorska. Tam nebylo dosud pevného a jednotného církevního zřízení; dosavádní misionáři pracovali každý o své újmě a nepřihlíželi k tomu. aby zřízené obce křesťanské byly spojeny se středem katolického života, s Apoštolskou stolicí. Bavorsko - což lze ostatně říci o celém Německu - bylo území misionářské, biskupové byli tak zvaní krajinští bez určitého sídla a bez určitých diecésí. Tomu učinil Bonifác konec. Rozdělil Bavorsko ve čtyři diecése přesně vymezené se sídlem v Solnohradě, v Řeznu, ve Frisingách a v Pasově. Ve středním Německu založil rovněž čtyři biskupství se sídlem ve Würzburgu, v Eichstädtě, v Buraburgu (jež bylo později přeloženo do Paderbornu) a v Erfurtu. Sesadil nehodné duchovní a ustanovil na místě jejich kněze řádné

a horlivé a opravil církevní kázeň. Tím upevnil víru křesťanskou v Německu dokonale. Aby všude zavládla církevní kázeň, Bonifác slavil několik synod, a to: sněm germánský r. 742, sněm liftinský (v Henegavsku) a soissonský.

O vzdělání a výchovu duchovenstva německého a o rozkvět víry se Bonifác postaral tím, že založil několik klášterů. Nejslavnějším z nich byl klášter ve Fuldě. Klášter ten byl založen na radu Bonifácovu nejmilejším jeho učedníkem Sturmem, bavorským mnichem. Sturm sám vyhlédl to místo pro klášter při vzniku řeky Fuldy v Hessensku. A naleznuv je, odebral se do Italie, aby v klášteře montekassinském poznal přísnou kázeň dle prvotních pravidel sv. Benedikta. Sturm se stal prvním opatem kláštera fuldského. Řeholníci proměnili pusté okolí v krajinu úrodnou a klášter se stal štěpnicí a vysokou školou učenosti v Německu. Také Bonifác přicházel často do kláštera fuldského, aby načerpal útěchy a síly k další práci.

Ještě něčeho bylo třeba pro Německo; četné církve Bonifácem založené potřebovaly pevného středu neboli metropolity, aby staré nepořádky se nevrátily dříve nebo později. Bonifác byl sice arcibiskupem, ale neměl určitého sídla. Přál si, aby církevním středem se stal Kolín nad Rýnem. Nestalo se po jeho přání. Na valném sněmu národa franckého r. 447 byla Mohuč povýšena za sídlo arcibiskupa a za metropoli všech biskupství v Německu. Metropolita mohučský měl býti primasem celého Německa. Prvním primasem ustanoven byl Bonifác; papež Zachariáš k tomu svolil a tak byla utvrzena církevní jednota v Německu.

Ačkoliv Bonifác byl stále zaměstnán dílem misionářským, nezapomněl své vlasti anglické. Uslyšev, že král Ethibald se oddává životu prostopášnému, napsal mu: „Pomni, jak veliká hanba jest, oddávati se vášni zvířecí a urážeti neřestmi Boha nejvýš svatého. I u pohanských Sasů čistota je v takové vážnosti, že Sasové zardušují panny, které se dopustily smilstva, a že spalují na hranici ženy, které byly přistiženy v cizoložství, a že věší jejich svůdce. Slované ochraňují lásku manželskou tak horlivě, že žena se zpečuje živa býti, umře-li muž její. Když tedy pohané, neznající pravého Boha, váží si čistoty, jak máš smýšleti o ní ty, křesťan!“ - Také se sv. Kuthbertem, arcibiskupem canterburským, Bonifác si dopisoval. Kdysi mu psal: „Bojujme pro jméno Boží a nebuďme němými psy, nýbrž stůjme jako věrní pastýři na stráži!“

Bonifác si umínil věnovati zbytek svého života pokřesťanění Frisů. S dovolením papežovým i Pipinovým složil svůj úřad arcibiskupský v ruce svého žáka Lulla a odebral se r. 753 do Friska. Vrátil se sice, avšak roku následujícího rozloučiv se s Lullem, plavil se po lodi s několika průvodčími po řece Yssele k zálivu Zuiderskému a odtud se odebral k městu Leeuwardenu; všude kácel modly, zřizoval oltáře a kázal slovo Boží s mladistvou horlivostí. O svátcích svatodušních, dne 5. června 755 chtěl v malém háji udíleti svátost biřmování novokřtěncům. Avšak

místo zbožného zpěvu novokřtěnců ozval se v dálce zlověstný lomoz a válečný pokřik. Nenadále se přihnal zástup ozbrojených pohanů a obořil se na věrověsta. Mladí křesťané, kteří u něho byli, chtěli se postaviti útočníkům na odpor. Avšak Bonifác nepřivolil; pohané se vrhli na něho a Bonifác, drže knihu evangelia nad hlavou a modle se, byl skolen smrtelnou ranou. Všichni jeho společníci, 52 počtem, mezi nimi biskup Eoban, byli též usmrceni. Pohané hledali pak ve stanech věcí cenných a nenalezše nic kromě bohoslužebných nádob, knih a sv. ostatků, rozmetali všecko. Na místě vraždy vzniklo nynější město Dokkum. Jest to v severním Holandsku. Tělo sv. Bonifáce bylo převezeno do kláštera fuldského. Němci pokládají Bonifáce právem za apoštola Německa a za největšího svého dobrodince. Svátek 5. června.

Sv. HILTEBRAND, *Valter*, *Gundakar*, *Hamund*, *Adalar* (Adelar), *Williher*, společníci sv. Bonifáce, mučedníci; svátek 5. června.

Sv. ADOLF mnich byl s Bonifácem usmrcen. Svátek 15. června.

Sv. VIGBERT (také Wichbert nebo Wippert nazývaný) narodil se v Anglii a byl Bonifácem povolán do Německa. Bonifác jej ustanovil představeným kláštera fritzlarského, kdež byl ústav vychovávací, ze kterého vyšli mnozí věrověstové. Nejslavnějším žákem Vigbertovým byl Sturm. Vigbert, jsa muž učený, přísný, přívětivý a horlivý, rychle přivedl svěřený ústav k rozkvětu takovému, že nejen blahodárně oživoval nejbližší okolí, ale i vysílal do dálky výtečné věrověsty. Klášterníci zvelebovali zemědělství a naučili lid pěstovati révu. Vigbert byl pilen mlčelivosti, zvláště byla-li řeč o věcech obyčejných a všedních; ale uměl obratně převésti rozmluvu na věci důležité a vzdělávací, takže každou zábavu učinil prospěšnou a užitečnou. Proto sv. Bonifác rád dlíval v jeho společnosti. Zemřel r. 747. Svátek sv. Vigberta 13. srpna.

Sv. ŘEHOŘ, věrný průvodce Bonifácův, později opat a správce biskupství utrechtského, žil do r. 776 (Dle dodatku *St* r. 780). Svátek 25. srpna.

Sv. VUNIBALD (nebo Vinibald) byl syn sv. Richarda, krále westsexského (či pouze příbuzence královského rodu anglického) a Vunny; Villibald byl jeho bratr, Valburga byla jeho sestra. Otec a synové se vydali na pouť do Říma, ale když přišli do města Lukky v Toskánsku, otec se roznemohl a zemřel snad r. 720. Synové pochovali otce a ubírali se dále; v Římě vstoupili do stavu duchovního a žili v klášterní kázni. Z Říma Villibald nastoupil cestu do Sv. země, Vunibald, onemocněv horečkou a zeslábnuv, zůstal v Římě.

Když r. 722 Bonifác byl v Římě posvěcen na biskupa, žádal Vunibalda, který byl jeho příbuzný (snad sestřenec), aby mu byl pomocníkem v úřadě věrověsta. Vunibald slíbil a po několika letech se odebral k Bonifácovi do Durynk a pracoval s ním o utvrzení křesťanského mravu a řádu. Počínal si statečně a rázně. Ačkoliv byl těla útlého a zdraví slabého, žil nadmíru přísně. Duch jeho směřoval

jen k Bohu a ke spasení svěřeného lidu. Vína neokoušel nikdy; také nechtěl, aby mnichové pili víno, proto zdála se vinorodná krajina na Rýně méně příhodna ku zřízení kláštera s přísnou řeholní kázní, jaká mu tanula na mysli.

Zatím se vrátil jeho bratr Villibald ze Svaté země a stal se biskupem eichstädtským. Vunibald navštívil Villibalda v městě Eichstädtu; tak se sešli bratři opět po mnoha letech. Umluvili se, že založí dva nové kláštery v Heidenheimu u Eichstädtu, jeden mužský, druhý ženský. Opatem mužského kláštera byl Vunibald, abatyší ženského kláštera byla sestra obou bratří Valburga. Vunibald vštěpoval lidu smýšlení křesťanské „a nedal se", jak praví jeho životopis, „ani hrozbami zlých lidí ani řečí lichotníků odvrátiti s cesty, kterou kráčel, ... říkal každému člověku pravdu do očí, vysokému i nízkému, říkalť, že všichni lidé od přírody jsou si rovni. .... Nacházel lid oddaný pověrečným obyčejům pohanským, souložnictví a jiným neplechám. Nacházel i kněze nehodné („qui immunditiae et fornicationi magis quam divinae servituti se subdiderant", praví životopis) ... slovyráznými káral hříšníky, avšak káraje neopomíjel mírnosti."

Když Vunibald poznal, že dnů jeho je na mále, povolal k sobě svého milého bratra Villebalda. Pak se rozloučil se svými mnichy napomenuv je, aby vytrvali v dobrém, zachovávajíce věrně jeho předpisy i své sliby. Přijav sv. svátosti, zemřel 18. prosince roku 761. Svátek sv. Vunibalda 18. prosince.

Sv. VILLEBALD (nebo Willibald t. j. ochotná vůle) narodil se r. 700 ve Westsexu. Byl bratrem sv. Vunibalda. V Římě vstoupil do stavu duchovního a žil v klášterní kázni. Z Říma nastoupil cestu do Sv. země. Když s dvěma průvodci přišel do Syrie, mohamedánští Saraceni pojali podezření proti němu, že jest vyzvědač, a vsadili jej do žaláře. Na přímluvu jistého Španěla, jenž požíval na dvoře emeského vladaře mohamedána veliké vážnosti, byli Villibald i jeho průvodcové propuštěni na svobodu bez výkupného. Pak navštívili všecka místa svatá, památná událostmi ze života Kristova: Nazaret, Kafarnaum, Jerusalem, Betlem. Ve Svaté zemi Villebald pozbyl zraku, ale opět ho nabyl. Pak se všichni tři vraceli domů. Cesta je vedla na město Niceu, kdež se r. 325 slavil všeobecný sněm církevní. Ve chrámu nicejském spatřili obrazy biskupů, kteří se zúčastnili onoho památného sněmu. Z Cařihradu se přeplavil Villebald do Italie a zavítal do Montekassina. Byl v klášteře přijat a ustanoven klášterním vrátným.

Když r. 738 sv. Bonifác přišel po třetí do Říma, vyžádal si u papeže Řehoře III. Villebalda za spolupracovníka. Villebald se ochotně vydal na cestu do Německa. Bonifác jej uvítal s radostí a posvětil jej na biskupa eichstädtského. Villebald byl neúnavně horlivý v apoštolském svém díle. Že dbal o čistotu víry a o zvelebení kázně, rozumí se samo sebou. Sám žil podle pravidel řeholních; byl pokorný a dobročinný. Přečkal bratra Vunibalda († 761) i sestru Valburgu († 778). Zemřel po r.

786. Svátek sv. Villebalda 7. července.

Sv. RICHARD, král wessexský (či pouze příbuzenec královského rodu anglického), manžel Vanny (či Bony), která byla příbuzná, snad sestra sv. Bonifáce, otec sv. Vunibalda, sv. Villebalda a sv. Valburgy, narodil se snad v Southamptonu. Vydal se se svými syny na pouť do Říma; když však přišli do Lukky, roznemohl se a zemřel asi r. 720. Svátek 7. února.

Sv. VALBURGA byla dcerou sv. Richarda. Možná, že i Valburga se s otcem vydala na pouť do Říma a že konala pouť do Sv. země. Prospívajíc nábožností, pokorou a láskou k Bohu, vstoupila do kláštera, aby dle řehole sv. Benedikta pracovala o spasení své duše. Ale nepobyla dlouho v klášterním zátiší své vlasti. Sv. Bonifác, apoštol Německa, se přesvědčil, že je třeba v Německu zřizovati kláštery panenské ku vzdělání a k výchově ženské mládeže. Proto žádal Vunibalda a Villebalda, aby pohnuli sestru, aby s jinými řeholnicemi přišla do Německa. Valburga byla ochotna jíti; ač se lekala nebezpečenství, které by ji na cestě do Německa mohlo potkati mezi lidmi, kteří nemají smyslu pro ctnost čistoty.

Posléze se odvážila vstoupiti na loď se 30 řeholnicemi. Po dlouhé a namáhavé cestě přišla r. 748 do Mohuče. Tam ji uvítal Bonifác a Villebald. Družka její Liobe se stala abatyší panenského kláštera bischofsheimského, Valburga abatyší panenského kláštera heidenheimského. Valburga milovala samotu, šetřila přísné mlčelivosti a spravovala svůj klášter více pokorou a láskou, nežli přísnými rozkazy. (Že by byla po smrti svého bratra Vunibalda [† 761] spravovala i mužský klášter, jak praví *E*, není asi pravda.) Štědře podporovala chudinu a čím ochotněji přispívala na stavbu chrámů a na osiřelé dítky a na osoby nuzné, tím více darů dostávala od dobrodinců. - Víc než 20 let působila Valburga v Heidenheimu až do dne 25. února v letech 778-780, kdy zemřela. Její tělo bylo na rozkaz Otkara, biskupa eichstädtského, přeneseno do Eichstädtu. Svátek sv. Valburgy 25. února (nebo i 1. května).

Sv. LULLUS, spolupracovník sv. Bonifáce, arcibiskup mohučský, zemřel r. 787. Svátek 16. října.

Sv. SOLA, vyznavač, pomocník sv. Bonifáce, obdržel od biskupa Altina i od Karla Velikého pozemky, které daroval klášteru fuldskému. Od Soly pochází jméno města Solenhofen u Eichstädtu. Zemřel snad r. 794. Svátek 3. prosince (nebo 3. dubna).

Bl. STURM *(či Sturmius)*, narodil se někde u Norimberka kolem r. 710. Jakmile sv. Bonifác Sturma spatřil, ihned si jej získal za žáka a odevzdal jej Vigbertovi na výchovu. Sturm se vzdělával ve vědách ve fritzlarském klášteře. Byl bezúhonných mravů a veselá jeho mysl, sdružená s laskavostí, každého vábila. Sturm založil na radu Bonifácovu klášter ve Fuldě; vyhlédl místo pro klášter při vzniku řeky Fuldy v Hessensku. A naleznuv je, odebral se do Italie, aby v klášteře montekassinském poznal přísnou kázeň dle prvotních pravidel sv. Benedikta. Činil si tam poznámky o všem, co viděl a sly-

šel. Vrátiv se, stal se prvním opatem kláštera fuldského. Klášter se nazýval: „Monasterium s. Salvatoris in silva Buchonia." Byl bezpečen proti nenadálým útokům Sasů a přece jim blízký a měl příhodné spojení s Mohučí. Mnichové žili přísně, nejedli nikdy masa, nepili nikdy vína, pili pivo a vodu; byli chudí, neměli služebníků ani nevolníků, ani jich nesměli míti; častěji třeli nouzi. Avšak když Bonifác byl ve Fuldě pochován, klášter dosáhl takového rozkvětu, že věc se zdála Sullovi, biskupu mohučskému, povážlivou, neboť „vážnost Fuldy zastiňovala vážnost Mohuče". Papež Zachariáš vyňal klášter ze soudnictví biskupa mohučského a udělil klášteru právo samosprávy. Toto právo potvrdil i král Pipin.

Listina o potvrzení králem Pipinem je dosud zachována v originále. Na pečeti je obraz králův a okolo obrazu je nápis: „Kristus chraniž krále Franků." - Řevnivost mezi biskupstvím a mezi klášterem rostla. Ve Fuldě říkali: „Sullovi se příčí vážnost kláštera, a co Sullus činí, ze závisti činí." V Mohuči naproti tomu šla řeč: „Opat Sturm je sice nadaná hlava a svatý muž, ale povahu má prudkou a nezkrocenou."

Sturm byl u krále očerněn, obviněn ze zrady a král ho vypověděl do Jumiegez (na Seině). Tam Sturm dlel v letech 760-762. Lullus ovládl klášter fuldský. Ale král po čase seznal, že Sturmovi bylo ublíženo, zavolal jej zpět a řekl: „Zapomněl jsem a už skutečně nevím, z čeho tě tvoji bratří u mně obžalovali." Sturm odpověděl: „Hříchů nejsem prost, ale proti tobě, ó králi, jsem se ničím neprovinil." Sturm se vrátil do Fuldy; řeholní bratří mu šli u slavném průvodu v ústrety. Sturm okrášlil chrám i klášter, dal všecky práce řemeslnické vykonávati v klášteře, zavedl kanalisaci atd. V klášteře bylo už 400 mnichů; někteří z nich bydlili jako eremité opodál a byli povinni pohosťovati příchozí poutníky. Tak vzniklo kolem kláštera město. Činnosti Sturmově dlužno připisovati i pokřesťanění Sasů, a proto se nazývá „apoštol Sasů", a „apoštol Paderbornský" zvláště.

Když Sturm seznal, že se přiblížila poslední jeho hodinka, poručil, aby se zaň modlili a aby se všemi zvony zvonilo. K mnichům řekl: „Odpusťte mi, komu jsem ublížil." Zemřel 17. prosince 779. Svátek bl. Sturma 17. prosince.

Sv. BURKARD (či Burchard) narodil se v Anglii a jsa pomocníkem Bonifácovým, hlásal horlivě slovo Boží. Byl ustanoven biskupem ve Würzburgu. Sv. Bonifác představil Burkarda lidu věřícímu řka: „Tu vám odevzdávám věrného svého pomocníka, jenž je hoden biskupského úřadu; poslouchejte ho!"

Burkard nalezl ostatky sv. Kiliana a přenesl je do chrámu Panny Marie na hradě würzburském. Pečoval o to, aby služby Boží byli důstojně a slavně konány; postaral se duchovenstvu o potřeby životní. Frankové byli lid nevzdělaný a drsný, a měla-li u nich Církev dojíti úcty a vážnosti, bylo třeba, aby se jim jevila v lesku a aby působila na jejich mysl krásnými chrámy, slavnými bohoslužbami a zámožným duchovenstvem. - Bur-

kard dal mýtiti lesy a vzdělávati půdu, na kterýžto účel povolal do krajiny málo zalidněné osadníky ze sousedství, i Slovany.

Burkard byl muž vpravdě apoštolský, horlivý pro čest a slávu Boží, pro spásu svěřených duší, ale k sobě byl nadmíru přísný; vystříhal se všeho přepychu. Ač vládl velikým jměním, nosil vždy jen berlu dřevěnou (*E*). Každý na něm spatřoval křesťanskou lahodu a laskavost, útrpnost a slitovnost k zarmouceným, jakož i přísné sebezapírání. Burkard zemřel 2. února 752. Svátek jeho 14. října.

Sv. LIOBE (t. j. milá, laskavá; nazývá se také Trutgeba) pocházela z Anglie a byvši povolána sv. Bonifácem a ustanovena abatyší panenského kláštera bischofsheimského, šířila v Německu křesťanské mravy a ctnosti. Někteří pravili mylně, že byla sestrou sv. Valburgy. Lioba byla pokorná, vždy laskavá, nikdy nepromluvila zlého slova. Ač byla veselé letory, přece nikdy se nesmála nemírně. Když Bonifác odcházel r. 754 k národu friskému, povolal k sobě příbuzenku svou Liobu a napomenul ji, aby neodcházela z Německa a aby nařídila, aby také její tělo bylo pohřbeno v klášteře fuldském. Na památku Bonifác jí dal „kukully“, bezpochyby kapuce. - Liobe byla žena vzdělaná, uměla řeč latinskou, četla církevní spisovatele, ba pokusila se i o veršování. Zemřela kolem r. 779. Svátek sv. Lioby 28. (nebo 29.) září.

Sv. THEKLA, panna, narozená v Anglii, byla zprvu řeholnicí v klášteře, kde byla abatyší sv. Tetta (svátek 7. listopadu), totiž ve Wimbornu, a zavolána byvši sv. Bonifácem, odebrala se do Německa. Snad byla příbuznou sv. Lioby. Thekla byla ustanovena abatyší v Kitzingách nad Mohanem. Zemřela po roku 766. Svátek 15. října.

Sv. SEBALD (staroněmecky: silný na moři) pocházel snad z Dánska, ale jiní praví, že byl „de Francis genitus“ (t. j. z Franků narozen). Oženil se, avšak se svolením své manželky odešel do Německa a byl poustevníkem u Norimberka. Na svých cestách se sešel s bratřími Vunibaldem a Villebaldem. Snad byl pak knězem. Nazývají jej „apoštolem norimberským“. Kdy zemřel, neví se, snad r. 801. Svátek 19. srpna.

Sv. ALBUIN, přítel sv. Bonifáce, biskup fritzlarský, apoštol duryňský, žil do roku 787. Svátek 26. října.

Sv. EGBERT pocházel z Britanie a byl po nějaký čas oddán životu světskému, pak byl přijat v klášteře rathmelsigském v Irsku. Byl vzdělavatelem misionářů. Nejprve poslal k Frisům vzdělaného mnicha Vigberta, který však se vrátil s nepořízenou, pak Willebrorda, pak oba Evaldy. Egbert byl zachvácen morem a jal se žíti v tuhé kázni. Chtěl zvěstovati víru Frisům, avšak vichřice zahnala jeho loď na ostrov Hy (nyní Kolmkil, ostrov hebridský v Atlantickém moři); tam našel mnichy, jimž byl vůdcem. Zemřel kolem r. 729. Svátek 24. dubna.

Sv. SUITBERT (Swibert) byl žákem sv. Egberta, biskupem a věrověstem Frisů. Když Sasové roku 694 zničili jeho díla, Suitbert se uchýlil na ostrov rýnský, jenž

sluje nyní Kaiserswörth. Tam zemřel kolem r. 713. Sv. Vigbert je jeho žákem. Sv. Radbod napsal o Suitbertovi, že co učil, to konal. Svátek sv. Suitberta 1. března.

Sv. SUITBERT, první biskup ve Werdenu ve Vestfálsku. Na rozdíl od Suitberta, apoštola, nazývá se *Suitbert junior*. Podrobnosti ze života jeho nejsou známy. Zemřel snad r. 807. Svátek 30. dubna.

Sv. WILLIBRORD narodil se r. 658 v Northumberlandu. Otec jeho, sv. *Wilgis*, byl vojínem. V klášteře rathmelsingském ztrávil 12 let a vzdělal se ve výtečného věrověsta. Snad byl žákem sv. Egberta. Stár jsa 30 let, odebral se s 11 společníky, mezi nimiž byl sv. Suitbert, sv. Verenfrid a j., ke Frisům a po nějakém čase putoval do Říma, aby podal zprávu o své činnosti a vyžádal sobě plnou moc. Při druhé pouti římské byl ustanoven biskupem utrechtským a obdržel jméno Klement. Vrátiv se, zřídil opatství v Echternachu, kde byli vychováváni věrověstové, řemeslníci a umělci. Z národa friského byl Ludger prvním světcem domorodým. Také sv. Bonifác byl pomocníkem věrověsta Willibrorda. Že by byla bývala neshoda mezi Bonifácem a Willibrordem, jak protestantští dějepiscové tvrdí, není pravda. Bonifác chválí „výbornou čistotu a svatost Willibrordovu“.

Ze země friské Willibrord se odebral do Dánska; tam spatřil kdysi lid pohanský, který chystal zvířata na oběť pohanským modlám. Willibrord dal zvířata zabíti na pokrmy pro sebe a pro své průvodce. Když lid pohanský viděl, že Willibrord poživ těch pokrmů ani nezešílel ani mrtev nepadl, odvrátil se od pověr pohanských a přijal víru křesťanskou. Willibrord působiv ve Frisku 50 let, zemřel, 82 let stár, r. 739 nikoliv v Utrechtu, nýbrž v Echternachu. Svátek sv. Willibrorda 7. listopadu. V Echternachu koná se na památku sv. Willibrorda slavnost kromobyčejná, nazývaná „skákavý pochod“ (Springprozession). Předchází klerus s křížem a s korouhvemi; pak následuje hudební kapela, která hraje nápěv tance willibrordského; pak následuje lid, který je postaven do řad po pěti, drží se navzájem za šátky, aby byli vespolek spojeni, mužové, ženy, jinochové, dívky, a tento lid ladně seřazený poskakuje rytmicky 5 kroků do předu a 2 kroky do zadu, anebo 3 kroky do předu a 1 krok do zadu. V celém průvodu není nic nenáležitého, nic pohoršlivého. I lhostejní diváci zanechávají posměchu a dojati přidávají se k průvodu a zástupy se takto střídají; průvod prochází ulicemi za vážného mlčení a vrací se do chrámu. Svátek sv. Vulgisa (nebo Vilgisa), jenž zemřel roku 720, je též 7. listopadu.

Sv. VERENFRID, kněz a pomocník Willibrordův, kázal víru u Frisů v krajinách řek Rýna a Mosely; zemřel v Elstě roku 760. Svátek 7. listopadu.

Sv. WILLEHAD narodil se v Northumberlandu a šel roku 774 do Friska. V Dokkumu, kde byl zavražděn sv. Bonifác, Willehad učinil slib, že bude pokračovati ve šlepějích tohoto sv. věrověsta. Byl od Frisů jat, ale náhodou ušel smrti. Odebral se k Sasům do krajiny bremské. Byl ustanoven biskupem bremským. Bylo mu opět uprchnouti, avšak zase se vrátil a ze-

mřel na misijní cestě v Pleccateshemu na řece Veseře kolem roku 789. Svátek sv. Willehada 8. listopadu (nebo 22. prosince).

Sv. LUDGER pocházel z Friska; narodil se v Dokkumu r. 746. Matka jeho Liefburga chodíc s ním útěžkem chvátala svému muži v ústrety a upadla na špičatý kůl, takže se báli o její život a o život nezrozeného dítěte. Avšak pozdravila se. Narozené dítě bylo nazváno Ludger (Lindger). Ludger nabyl prvního vzdělání v klášterní škole utrechtské pod správou opata sv. Řehoře. Poté odešel do Yorku v Anglii, kdež byl žákem učeného mnicha Alkuina. Z Yorku byl donucen odejíti ze zvláštní příčiny. Jistý friský kupec zabil v hádce anglického šlechtice, lid se srotil proti Frisům; cizincům těmto bylo uprchnouti ze země. Proto i Ludger po čtyřletém pobytu v Anglii odešel ze země. Vrátiv se do vlasti a vysvěcen byv na kněžství, usadil se ve svém rodišti a po sedm let působil požehnaně mezi Frisy. Ale krásné dílo bylo zničeno; vůdce pohanských Sasů vtrhl do Friska, pobořil chrámy a povraždil kněze. Ludger se spasil útěkem.

Ludger se odebral do Říma a pak do Monte Kassina, kde zůstal po tři léta, aby poznal důkladně pravidla řehole sv. Benedikta. Vrátiv se, vystavěl v Monastýru (ve Vestfálsku) chrám a učinil jej střediskem veškeré působnosti misionářské. Na řece Ruře zřídil klášter werdenský dle vzoru kláštera montekassinského. Odtud rozesílal věrověsty do Saska. Ba i na ostrově Helgolandě založil křesťanskou osadu. Císař Karel Veliký mu byl nakloněn a ustanovil jej na radu Alkuinovu prvním biskupem monastýrským (něm. Münster).

Biskup Ludger žil v tuhé kázni řeholní, postil se přísně a byl štědrý k chudým. Každého dne předčítal žákům z knih. Někteří velmožové očernili Edgara u císaře Karla Velikého řkouce, že prý plýtvá církevním jměním. Císař povolal Ludgera ke dvoru, aby odpovídal ze žaloby. Posel nalezl Ludgera modlícího se ve chrámě církevní hodinky s kněžími. Ludger vyslechl posla, avšak klidně se modlil dál. Netrpělivý císař poslal po druhé a po třetí. Ludger se dostavil k císaři, až byla modlitba skončena. Císař se tázal, proč neposlechl a ihned se nedostavil? Ludger odpověděl: „Vím, čím jsem povinen císaři, pánu svému. Ale větším pánem mým je Bůh všemohoucí. A s ním jsem právě rozmlouval, konaje modlitbu. Služba Boží je přednější služby světské. Nyní pak jsem hotov vyslechnouti, co císař velí.“ Rozhodná a vážná tato odpověď se císaři zalíbila; nedal žalobcům víry, vážil si Ludgera tím více a podporoval všecky šlechetné jeho snahy.

Ludger zemřel konaje visitační cestu v dědince Billerbeku ve Vestfálsku roku 809. Svátek sv. Ludgera 26. března.

VITEKIND (něm. *Widukind*), vévoda Sasů („Unus e primoribus Uestphalorum“, dí životopis) ničil a hubil křesťanství. Kam přišli jeho Sasové, tam plenili a pálili chrámy a kláštery, vraždili kněze. Velkou porážku mu způsobil císař Karel Veliký v lese Teutoburském a u Osnabrücku. Widukind se stal křesťanem, byl pokřtěn, sám

Karel mu byl kmotrem. Byl horlivým křesťanem, založil přemnoho chrámů. Zajisté mu jeho krajané vyčítali zradu. Ale Widukind vytrval. Jeho manželka Gheva i jeho syn Wigbert byli též horliví křesťané. Widukind se nazývá „apoštolem Sasů". Padl ve válce s králem Suevů Geroldem kolem r. 807. Svátek ctihodného Widukinda 17. ledna.

Sv. VOLFRAM (česky: Olbram) narodil se r. 650 a byl biskupem senským. Po několika letech Volfram složil biskupský úřad a umínil si, že bude hlásati evangelium Kristovo Frisům. Tenkrát vládl Frisům Radbod. Po smrti Radbodově Volfram se uchýlil do kláštera fontevellského. Zemřel r. 740. Svátek 20. března.

Sv. URSMAR narodil se ve Foyonu (u Avesnes v Belgii); byv vzdělán v klášteře Lobbesském, stal se tam opatem a později biskupem, když sv. Landelin resignoval. Zemřel r. 713. Nazývá se apoštolem Flanderska. Svátek 18. dubna.

Sv. RUMOLD (nebo také *Grimbaud*, Rimbaud nazývaný) byl rodu snad anglosaského; odebral se do Brabantska; tam v okolí Antverp a Mechlína kázal slovo Boží. Byl biskupem mechlínským (Mecheln) a sluje po Lambertovi „druhým apoštolem mechlínským." Kdysi jej přepadli dva zlosynové, z nichž jeden ho chtěl oloupiti, druhý se chtěl pomstíti za to, že byl kárán pro cizoložství. Zlosynové zavraždili Rumolda r. 775. Svátek sv. Rumolda 1. července.

Sv. TANCHO (nebo Tatto), biskup verdunský (podle *D* bruselský), pocházel ze Skotska a byl misionářem (a snad byl i umučen). Zemřel roku 808. Svátek 16. února.

32. BLUD MONOTHELETŮ.

PAPEŽ MARTIN

Monotheleté uznávali v Kristu toliko jednu vůli, totiž vůli božskou. První se opřel tomu učení sv. Sofronius, patriarcha jerusalemský. Avšak Sergius, patriarcha cařihradský, pokusil se získati i papeže Honoria (625-638) novému učení; tvrdil, že učení o jedné a o dvojí vůli v Kristu je pouze spor o slova, a navrhoval, aby vůbec se nemluvilo ani o jedné ani o dvojí vůli. Papež Honorius přistoupil na ten návrh; ale tím neschválil bludů monotheletů. - Císař Heraklius vydal nařízení, zvané ekthesis, kterým rozkázal učiti pouze o jedné vůli v Kristu. Papež Martin I. (649-655) však zavrhl ekthesi a vyslovil klatbu nade všemi monothelety; za to zakusil hněvu císařova. Byl vyhnán na poloostrov Krym, kde zemřel jako mučedník r. 652. Také mnich Maxim byl pro víru mučen. Blud monotheletů byl odsouzen na *VI. obecném sněmu v Cařihradě r. 680* a zároveň bylo stanoveno, že v Kristu jsou dvě vůle, božská a lidská, a to tak, že lidská vůle jeho je podřízena jeho božské vůli.

Sv. MARTIN se narodil v toskánském městě Todi, byl vychován v bohabojnosti a dal se vysvětiti na kněze. V tu dobu se šířil blud monotheletů. Martin byl poslán do Cařihradu, aby bludu čelil a aby

zakročil proti bludařskému patriarchu Pavlovi. Ale jeho zakročení nemělo zdaru. Když papež Theodor zemřel, Martin byl zvolen papežem (649-655). Ve své apoštolské horlivosti Martin žádal tehdejšího císaře Konstansa II., sídlícího v Cařihradě, aby zůstal věren víře katolické a aby zanechal šíření bludu. Ale císař, jsa zvyklý vměšovati se i do otázek víry, nejen že nepovolil té žádosti, nýbrž vyzval papeže, aby měl za pravověřící nejen ty, kteří uznávají v Kristu dvojí vůli, ale i ty, kteří jednu toliko vůli uznávají.

Na to ovšem Martin přistoupiti nemohl a svolal sněm proti monotheletům do Říma. Císař v tom viděl zemězradu a dal arcibiskupu ravennskému rozkaz, aby dal papeže buď zavražditi nebo dopraviti do Cařihradu. Arcibiskup ravennský vskutku se dal zneužíti k tomuto hroznému činu. Dal v té příčině rozkaz, ale rozkaz nebyl proveden a arcibiskup hořce litoval svého činu a smířil se s papežem. Císař Konstans nařídil vladaři Theodoru Kalliopovi, aby dopravil papeže svázaného do Cařihradu. Kalliopus se odebral k papeži a obviňoval ho, že má uschované zbraně. Dům byl prohledán, ale zbraní nenalezli. Papež pravil: „Hle! takto se užívá proti nám každé pomluvy.“ Vladař vytýkal dále, že papež Martin má zemězrádné styky se Saraceny a že užil slov pohoršlivých o Matce Boží. Avšak ani lid ani duchovní nevěřili těmto obžalobám. Pravda byla, že papež posílal peněžité příspěvky na Sicilii, do Afriky, do Asie, avšak nikoliv z úmyslů zemězrádných, nýbrž aby podporoval křesťany od Saracenů pronásledované a aby vykoupil vězně. Nicméně papež byl spoután a dopraven na loď. Jednali s ním jako se státním zločincem. Kromě toho trpěl úplavicí a když mu křesťané přinášeli dary, strážcové dary odnímali a dárce týrali. Martin byl držen na ostrově Naxu po celý rok.

Poté byl dopraven do Cařihradu. Úmyslně byla roztrušována pověst, že zradil vlast, aby luza byla poštvána a aby tím větší posměch z něho měla. Dán byl do tmavého, hrozného vězení. Stěžoval si ve svém listě: „Už jsem tu 47 dní a nedali mi ani vody, abych se umyl. Chvěji se na celém těle, jsem velmi sláb a nemocen. Trpím úplavicí a nemohu ani rovno státi. Dávají mi pokrmy, které se mi hnusí. Modlím se k Bohu, aby ukončil moje trápení a aby odpustil mým pronásledovatelům.“ Pak byl soud. Uplacení svědkové svědčili a chtěli svá svědectví stvrditi přísahou. Martin řekl: „Nechať nepřisahají! Proč by měli křivou přísahou ztráceti blaženost věčnou? Vy pak učiňte se mnou, jak se vám uzdá.“ Martin byl prohlášen za sesazena a odsouzen k smrti. Sluhové s něho strhali oděv a nepokrytého, řetězem spoutaného, železný kruh na hrdle majícího vedli městem lidu na posměch. Posléze ho shodili do vězení s takovou prudkostí, že stupně byly potřísněny krví.

Po třech měsících papež Martin byl poslán do vyhnanství na poloostrov chersoneský. Odtud psal několik listů, z nichž vane horlivý duch apoštolský. Ale také hořce naříká na své strasti. Píše: „Žiji mezi pohany, kteří neznají slitování. Jen

se podivuji bezcitnosti svých přátel v Italii, kteří na mne úplně zapomněli, jako bych už ani nežil. Zvláště se podivuji, že duchovenstvo římské má tak málo péče o jednoho ze svých členů. I když církev u sv. Petra nemá žádných pokladů, aby mohla trpící podporovati v jejich soužení, přece má zásobu obilí a oleje na podporu hladových. Či snad bázeň lidská je zdržuje, aby neplnili příkazu lásky? A já přece se modlím, aby Bůh je zachoval v pravé víře. O své tělo se nestrachuji. Milosrdný Bůh brzy učiní konec strastiplnému mému životu." - To se stalo brzo. Martin zemřel 16. září 655. Mrtvé tělo jeho bylo převezeno do Říma. Svátek jeho 12. listopadu.

Sv. MAXIMUS byl zprvu tajemníkem císaře Heraklia; potom vstoupil do kláštera chalcedonského. Bojoval proti bludu monotheletů. R. 653 byl dopraven do Cařihradu se dvěma mnichy, kteří oba sluli Anastasiové. Maximus byl u soudu tázán po své víře. Odpověděl: „Nemám svého vlastního vyznání víry, nýbrž shoduji se u víře s církví římskou." Nenávist lidu poštvaného proti němu byla tak veliká, že i majitel bordelu byl volán, aby svědčil proti Maximovi. Toto osočování bylo Maximovi bolestnější než bičování. U soudu mu spílali odpůrců Bohorodičky. Obhájil se. Rozsudek zněl, aby byl mrskán, aby mu byl vyříznut jazyk a aby takto byl veden městem. Stalo se. Maximus zemřel brzy poté ve vězení, 82 let stár. Bylo to r. 662. Všecka martyrologia jsou plna jeho chvály; nazývají Maxima „filosofem", „mučedníkem", „vyznavačem". Řekové ho nazývají „Velikým". Svátek jeho 13. srpna.

33. OBRAZOBORECTVÍ. MUČEDNÍCI A JINÍ SVATÍ TÉ DOBY

Již za nejstarší doby se užívalo v Církvi obrazů Páně a svatých ke zvýšení pobožnosti a k důstojnému okrášlení chrámů i soukromých příbytků. Avšak v osmém století povstali někteří řečtí císařové proti tomuto starému církevnímu obyčeji; z nedorozumění jej vyhlásili za modloslužbu, jako by se byla obrazům vzdávala božská úcta. Císař *Lev III. Isaurický* (717-741) vydal edikt, jímž kázal odstraniti obrazy a úctu k nim přísně zapověděl. Snad chtěl tím nakloniti židy a mohamedány k víře křesťanské. Edikt vyvolal bouři odporu. Obrazy hájil papež Řehoř II., patriarcha cařihradský Germán, Jan Damašský, Lazar a j. - Nástupce Lvův *Konstantin V. Kopronymos* (741-755) (Kopros = lejno; nazývá se tak proto, že jako dítě ponořen byv do vody křestní, ji znečistil) i *Lev IV.* (775-780) postupovali stejně krutě proti úctě k obrazům.

Teprve císařovna Irena hleděla zastaviti obrazoborectví. Na *sedmém všeobecném sněmu nicejském r. 787* bylo obrazoborectví zavrženo a úcta k obrazům byla schválena. Za císaře *Lva V. Armenského* (813-820) a za *Michaele Balba čili Zajíkavého* (820-829) a *Theofila* (829-842)

byli ctitelé obrazů ještě pronásledováni. Teprve r. 842 zjednala císařovna *Theodora* platnost usnesením sněmu Nicejského. Na památku obnovené úcty k obrazům byla zavedena zvláštní slavnost „pravověrnosti“ (*orthodoxie*).

Mahomed (či Mohamed), kupec v arabském městě Mekce, mnoho cestoval a poznal křesťanství i židovství. Umínil si, že opraví náboženství ve své vlasti, a vystoupil jako prorok. Mezi spoluobčany nalezl málo stoupenců; bylo mu uprchnouti z Mekky do Mediny. Tento útěk (hedžra) r. 622 je počátkem letopočtu mohamedánského. - Učení Mohamedovo sluje „islam“ (t. j. odevzdání se Bohu) a jest smíšeninou židovství, křesťanství a pohanství. Předpisuje víru v jediného Boha, Mohamed je nejvyšším prorokem. Ježíš Kristus je menším prorokem. Islam předpisuje modlitbu, půst, almužnu, pouť do Mekky alespoň jednou za život. Schvaluje se boj proti všem, kdož jsou jiného náboženství. Mohamed dovolil svým stoupencům žíti životem docela smyslným; také v nebi dostane se stoupencům smyslných rozkoší. Každý člověk je podroben nezměnitelnému osudu, který je mu předem určen a jemuž nemůže uniknouti. - Islam zakazuje požívání vína a vepřového masa, dovoluje mnohoženství a otroctví. Žena není rovna muži, nýbrž dle koranu (t. j. knihy, v níž je zapsáno učení Mohamedovo) je nižším tvorem, je určena ke službě muže, svého pána; vzdělání není pro ženu. - Vyznavači islamu slují „moslemíni“, jejich nejvyšší představený „kalif“. Pobožnosti koná „imam“ v modlitebně, zvané „mešita“, opatřené štíhlou věží čili „minaretem“. V klášteřích jsou „dervišové“, dnem Páně je pátek, znakem půlměsíc.

Mohamed zemřel r. 632. Náboženství mohamedánské stalo se panujícím v Arabii a rozšířilo se v Syrii a po veškerém severu africkém. Roku 711 Arabové dobyli vítězstvím u Heres de la Frontera Španělska. Další záplavě učinil francký král Karel Martell konec, poraziv Araby u Poitiersu r. 732. Části Španělska podrželi Arabové až do r. 1492. R. 1453 se dostali do Cařihradu a učinili konec císařství byzantskému.

Sv. FOCIUS (*Photius*), mučedník cařihradský, za císaře Lva Isaurského. Rok smrti 726 nebo 730. Svátek jeho 9. srpna.

Sv. ŘEHOŘ byl setník (protospatharius) tělesné stráže v Cařihradě; když viděli Řehoř a jeho společníci, že obrazoborec přes prosby lidu rozbíjí obraz Kristův nad branou chrámovou, rozhorlili se, a odtáhli žebřík, na němž obrazoborec stál. Ten se buď zabil pádem se žebříku, anebo byl zabit při vzbouření, jež vzniklo. Císař dal Řehoři a dvanácti jeho společníkům stíti hlavy. Stalo se tak snad r. 726. Svátek sv. Řehoře 9. srpna.

Sv. THEODOSIA, panna a mučednice, byla mezi oněmi ženami, které povalily žebřík onoho obrazoborce, jenž rozbíjel kyjem obraz Kristův. Byla sťata. Svátek její 29. května (nebo 18. července).

Sv. JIŘÍ (*Georgius*) *Limniota*, mnich, nazýval se Limniota, buď že pocházel z ostrova Lemnos, anebo že bydlil blíže rybníka (Limne) na Olympu. Když káral

císaře Lva Isaurského pro obrazoborectví, dal mu císař uřezati nos a kázal ho hlavou vstrčiti do ohně. Tak zemřel Jiří. Svátek 24. srpna.

Sv. PAVLÍN, mučedník pro úctu obrazů; zemřel v Cařihradě kolem r. 730. Svátek 7. května.

Sv. HYPACIUS a ONDŘEJ, mučedníci cařihradští; Lev Isaurský dal jim vousy natříti smolou a zapáliti, kůži sedříti s hlavy a konečně je uškrtiti. Rok smrti 735. Svátek 29. srpna.

Sv. SERGIUS, že hájil obrazů, byl i s manželkou svou Irenou do vyhnanství poslán. Svátek 27. února.

Sv. THEOFANES, STRATEGIUS a j. trpěli pro víru za císaře Lva Isaurského. Svátek 4. prosince.

Sv. THEOFIL *(Bohumil)*, mnich narozený v Tiberiopoli (nyní Varna na Černém moři), vedl život ctnostný a bezúhonný; že hájil úcty k posvátným obrazům, byl bit a poslán do vyhnanství. Zemřel po r. 741. Svátek 2. října.

Sv. ŠTĚPÁN (ho neós t. j. *mladší;* tak nazýván na rozdíl od Štěpána prvomučedníka) narodil se r. 714 v Cařihradě, opustil všecko a jsa šestnáctiletý, stal se žákem poustevníka Jana, a to žákem nejmilejším. Cvičil se ve vniterném i zevnějším sebezapírání. Uměl prý celé Písmo sv. zpaměti. Nejraději čítával spisy sv. Jana Chrysostoma. Po smrti poustevníka Jana byl Štěpán, jsa teprve třicetiletý, zvolen představeným družiny.

Tenkrát vládl císař Konstantin Kopronymos, obrazoborec zuřivější Lva. Štěpán se uchýlil do osamělé chyše beze střechy, kde byl vydán všemu nepohodlí povětrnosti. Byl jat a vyzván, aby zavrhl obrazy. Řekl: „Je nemožno hořké nazývati sladkým a naopak. I kdybych měl jen tolik krve, co se jí dá udržeti na dlani, chci ji proliti pro obraz Ukřižovaného.“ Klášter jeho byl spálen. Štěpán byl 6 dní držán o hladě. Také uplatili jistou otrokyni, aby svědčila, že Štěpán má nedovolenou známost s vdovou Annou. Anna byla trýzněna, avšak dosvědčivši svou nevinu, řekla soudci: „Pane, mé tělo je v tvé moci. Muč je, a přece nebudeš nic jiného slyšeti, než že Štěpán je svatý muž, jemuž děkuji za spasení své duše.“ Anna byla mrskána a brzy v žaláři zemřela. Císař dal Štěpána ztrýzniti a vypověděl ho na ostrov Prokonesus v úžině Dardanellské. Avšak i tam se shromáždili kolem něho rozehnaní mnichové a utvořili novou společnost.

Po dvou letech císař dal si Štěpána předvolati. Spatřiv jej zvolal: „To je ten bídník, který mi život ztrpčuje?“ A obořil se na Štěpána: „Proč neodpovídáš?“ - Štěpán řekl: „Pane a císaři! Máš-li spravedlivou příčinu zabíti mne, zabij mne! Ne-li, mírni se, neboť zákony říšské zakazují vášnivé jednání i se zločinci.“ Počal se výslech. Císař se tázal: „Proč nás máš za bludaře?“ Štěpán vyžádav si od soudce peníz s obrazem císařovým, otázal se všech přísedících: „Co zaslouží, kdo by pošlapal obraz císařův?“ Všichni zvolali: „Největšího trestu zaslouží.“ - Štěpán vece: „Nuže, kdo zneuctí obraz knížete zemského, je trestuhodný; a ten by neměl býti trestu hoden, kdo zneuctí ob-

UMUČENÍ SV. URŠULY

VIDĚNÍ SV. PETRA NOLASSKÉHO

raz Krista a jeho Matky?" A hodiv minci na zemi, šlápl na peníz. Jako zuřivci všichni se na něho vrhli a vhodili ho do žaláře. Bylo tam 342 vězňů pro víru. Měli uřezány nosy, uši, ruce; někteří byli oslepeni. Císař poslal dva radní do žaláře s rozkazem, buď aby Štěpána donutili k povolnosti, anebo aby ho ubili. Oni však ze soucitu ho nebili, ale hlásili, že ho bili a že je blízek smrti. Císař se dozvěděl, že ho obelhali; zuřil a řekl: „Což pak nemám žádného věrného člověka, který by mne zbavil tohoto mnicha?" Slova ta zaslechli dva dvořané a chtějíce se císaři zavděčiti, vyvedli Štěpána ze žaláře, kamenovali ho, jeden ho udeřil železem do hlavy, až mu mozek vyrazil. Štěpán vypustil duši, a zlosynové roztrhali i mrtvolu na kusy. Stalo se tak dne 28. listopadu. Svátek 28. prosince.

Sv. ANNA, vdova cařihradská, o níž je řeč v životopise sv. Štěpána, byla pro hájení posvátných obrazů dána do žaláře, kde umřela. Svátek 28. listopadu.

Sv. PETR byl za císaře Konstantina Kopronyma tak dlouho bit, až duši vypustil. Svátek 16. května.

Sv. PAVEL, císařský důstojník, hájil úcty k posvátným obrazům. Císař Konstantin Kopronymos mu dal uřezati nos a vypíchati oči, dal mu smolu a síru líti na hlavu a posléze ho vléci po ulicích, až duši vypustil. Rok smrti 776. Svátek 3. července.

Sv. ONDŘEJ KRÉTSKÝ (lat. Andreas Cretensis), také Kalybita nazývaný, mnich, byl pro hájení posvátných obrazů mučen r. 761; byl mrskán, nohy mu byly uřezány, až vykrvácel. Svátek 17. října.

Sv. THEOSTERIKT, mučedník za císaře Konstantina Kopronyma (*D*); svátek 17. března.

Sv. GERMAN byl synem vysokého úředníka Justiniana v Cařihradě a také měl nastoupiti službu úřednickou. Ale císař Konstantin Pogonatus dal ze žárlivosti zavražditi Justiniana, syna pak jeho Germana na těle zohaviti; určil jej pro stav duchovní. German se stal patriarchou cařihradským. Byl horlivým obhájcem posvátných obrazů. Proto byl vypověděn do vyhnanství, kdež zemřel, stár jsa 100 let, r. 733. Svátek 12. května.

Sv. JAN DAMASCENSKÝ (příjmím Mansur nebo Chrysorroas t. j. Zlatotekoucí), narodil se v Damašku, kteréžto město pro své domy bíle natřené slulo „běloskvoucí". Otec jeho Sergius byl velikým vezírem u mohamedánského kalifa Abdula Meleka, ale vyznával svou víru křesťanskou, pomáhal křesťanským chudým a vykupoval křesťanské otroky. Kdysi nalezl mezi otroky mnicha Kosmu z Kalabrie, muže vzdělaného, jehož byli arabští lupiči námořní lapili a ke koupi na trhu nabízeli. Sergius vykoupil Kosmu z otroctví a svěřil mu výchovu svého syna Jana. Později Kosmas vstoupil do kláštera sv. Sáby u Jerusalema a za několik let se stal biskupem majumským. Když otec Janův zemřel, Jan se stal nejvyšším vezírem u dvora.

V ten čas nastalo pronásledování ctitelů posvátných obrazů. Jan Damascenský sepsal důkladné spisy, v nichž dokazoval, že posvátné obrazy jsou užitečny ku vzdě-

lání a povzbuzení věřícího lidu. Ačkoliv Jan požíval na dvoře kalifově veliké vážnosti a úplné svobody, přece zatoužil po výhradné službě Boží. Rozdal všecko své jmění, propustil své otroky a sluhy a odebral se do kláštera sv. Sáby, kde dlel jeho bývalý učitel Kosmas. Mnich, který Jana učil řeholním pravidlům, byl velmi přísný. Uložil Janovi, aby nikdy nejednal dle svých žádostí, aby se nikdy nevynášel svou učeností, aby neměl žádného styku se světem, aby nikomu nedopisoval a aby skromně v mlčelivosti se cvičil. Na příklad: Kdysi přišel do Janovy cely plačící řeholní bratr. Jan se tázal, proč pláče. Mnich odpověděl: „Umřel mi můj rodný bratr." Jan na to: „Považ, bratře, všecko na světě je marnost." Těchto několik slov, která cvičitel zaslechl, stačilo, aby Jan byl za trest na čas zavřen do cely. Jindy cvičitel uložil Janovi, aby se odebral v chatrném rouše mnišském do Damašku a aby tam na trhu prodával koše od mnichů upletené za cenu schválně přepjatou. Jan podrobiv se tomu ponižujícímu rozkazu, nesl do Damašku, kde byl kdysi vysokým státním úředníkem, koše a prodával je na trhu za cenu očividně zveličenou. Lidé se mu smáli, až posléze jeden z bývalých jeho sluhů poznal svého pána a odkoupil mu všecky koše. Jan se poslušně vrátil s vytěženými penězi do kláštera. Kdysi Jan napsal na čísi žádost náhrobní nápis. Cvičitel to pokládal za přestoupení svých nařízení. Zahnal Jana od sebe. Jan, hluboce sklíčený, odprošoval svého mistra, ale marně; prosil spolupoustevníků o jejich přímluvu; přimlouvali se a cvičitel slíbil odpuštění s tou krutou výminkou: Jan ať vyčistí záchody všech poustevníků. Poustevníci žasli nad tou tvrdostí a majíce zato, že výminka tato nebude vykonána, ani jí nesdělili Janovi. Jan se však o výmince přece dozvěděl a ihned odešel vykonat rozkaz. Cvičitel nemálo se podivil jeho pokoře, přiběhl za Janem, objal a políbil ho, ba políbil mu i ruku řka: „Nevěděl jsem, jakého hrdinu poslušnosti jsem v Kristu vychoval."

Když Jan dostatečně osvědčil svou pokoru, byl posvěcen na kněze a obdržel dovolení, aby směl pěstovati vědy a skládati spisy na obranu víry. Sepsal vzácné dílo: „O pravé víře", soustavnou to věrouku, pak spis: „O bludech", dílo historicko-bohoslovné a j. Kromě toho obnovil bohoslužebné knihy řecké v původní ryzosti, upravil služby Boží dle obřadu sv. Sáby; také skládal posvátné zpěvy a sbíral životopisy svatých. Zemřel roku 780 (dle jiných zpráv roku 754) v klášteře sv. Sáby blíže Jerusalema. Počítá se do sboru učitelů církevních. Slaví se 27. března.

Sv. TARASIUS, patriarcha cařihradský, hájil rázně obrazů a církevních zákonů i proti císaři Konstantinovi, jenž chtěl své manželství zrušiti. Tarasius přísně šetřil práva útočištného v chrámě; kdysi nosil člověku, který se do chrámu uchýlil, pokrm a nápoj, ba přenášel jej z chrámu a do chrámu, aby člověk ten mohl vykonati tělesnou potřebu. - Tarasius správně smýšlel o primátu papežově, jehož nazývá „nejvyšším veleknězem". Zemřel roku 806. Svátek 25. února.

Sv. NIKEFOR, syn císařského tajem-

níka Theodora a Eudoxie, byl zprvu císařským písařem; skvěl se ve všech vědách; byl znamenitým filosofem, řečníkem, mathematikem, hudebníkem. Byl ustanoven patriarchou cařihradským. Náleží mezi nejučenější patriarchy cařihradské. Zůstavil mnoho důležitých rukopisů. Hájil úcty k posvátným obrazům, řka roku 813 k císaři Lvu Armenskému: „Pane, tvoje záměry jsou zbytečné a marné; odporují církevní autoritě. Nemožno přece rušiti starého podání církevního! Uctíváme obrazy svatých, Kříž a knihu Evangelia." Za to Nikefor byl vypovězen do Chalcedonu a tam r. 828 zemřel. Svátek sv. Nikefora 13. března.

Sv. METHOD se narodil v Syrakusách na Sicilii, byl mnichem na ostrově Chiu. Odebral se pak do Cařihradu a stál věrně po boku patriarchu Nikeforovi. Neohroženě hájil úcty k obrazům před císařem Michaelem Balbem či Zajíkavým; za to byl ukrutně bit. Ba po celých 9 let bylo mu úpěti v úzké tmavé kryptě. Také císař Theofil vytýkal Methodovi úctu k obrazům. Method pravil: „To je podivné! obraz Krista Pána chcete ničiti, své vlastní obrazy oslavujete!" Pro tato slova byl opět bit a do žaláře uvržen. Za vlády Theodory, císařovny-vdovy, Method byl povýšen za patriarchu cařihradského. Methodovi sluší děkovati, že obrazoborectví přestalo. Methoděj odpustil svým nepřátelům a vodil bludné na cesty dobré. Chválí se jeho učenost, horlivost pro služby Boží, cudnost a katolická mysl hluboce založená i jeho trpělivost. Dávají mu název „Homologeta" a „Veliký". Svatě dokončil svůj život činný, všemi ctnostmi ozářený, záslužný a při tom přece tolik strastný r. 847 (nebo 846). Svátek 14. června.

Sv. ŘEHOŘ DEKAPOLITA pocházel z krajiny Dekapolis v Malé Asii a proto sluje Dekapolita. Byl pak v Cařihradě; všude, ve chrámech i na ulicích, hájil úcty k obrazům. Zemřel kolem r. 850. Svátek 20. listopadu.

Sv. LAZAR pocházel z turecké rodiny pod Kavkazem. Vstoupil v Cařihradě do kláštera a byl posvěcen na kněze. V klášteře se naučil malovati posvátné obrazy. Za to byl bičován a na rukou žhavým železem pálen. Avšak rány se mu zahojily a on opět maloval obrazy, které od obrazoborců byly seškrabány a porušeny. Císařovna Theodora, která se ujala úcty k posvátným obrazům, snažila se dáti Lazarovi náhradu za jeho utrpení ve službě církevního umění. Také jej poslala po dvakráte s poselstvím do Říma. Na druhé cestě Lazar, zbožný malíř, zemřel, snad r. 856. Svátek 23. února.

Sv. MAKARIUS, opat v cařihradském klášteře Pelecete, jehož členové vynikali pravověrností a statečností u víře. Hájil obrazů a proto byl poslán do vyhnanství. Dle některých pramenů zemřel před r. 820. Svátek 1. dubna.

Sv. THEOFOR, muž bohatý v Cařihradě, odřekl se bohatství; pro uctívání obrazů byl vypovězen. Zemřel ve vyhnanství kolem r. 820. Svátek 12. března.

Sv. THEOFIL (či *Theofor* či *Theofylakt*), biskup nikomedijský, byl pro obranu obrazů poslán do vyhnanství. Zemřel r. 845. Svátek 7. (či 8.) března.

Sv. THEOFANES HEGUMENOS (či *Isauricus*) byl vychován na dvoře císaře Konstantina Kopronyma. Uzavřel manželství, avšak přemluvil svou manželku k stálé zdrželivosti. Rozdali majetek a zřídili v Mysii dva kláštery řádu basiliánského. Theofanes vedl jeden z nich jako představený (čili Hegumenos, odtud jeho jméno). Pro hájení obrazů byl mrskán; obdržel 300 ran. Zemřel ve vyhnanství r. 817 nebo 818. Svátek 12. března.

Sv. HILARION mladší byl syn dvořana císařského v Cařihradě. Žil odříkavě a stal se v klášteře cařihradském igumenem a archimandritou, ačkoliv se vzpíral té hodnosti. V bouřích obrazoboreckých trpěl útrapy, byl také vypovězen, a vrátil se, až císařovna Theodora obnovila ctění obrazů. Zemřel r. 845. Svátek 6. června.

Sv. JAN HEGUMENOS, opat v klášteře Katharů u Cařihradu, byl pro obranu obrazů ztlučen a poslán do vyhnanství. Zemřel kolem r. 832. Svátek 27. dubna.

Sv. THEODORA pocházela z Paflagonie a pro sličnost byla vyvolena za manželku císaře Theofila. Svolila a jako císařovna všemožně mírnila jeho náklonnost k obrazoborcům a odvracela jej od zhýralosti. Dosáhla toho, že propustil Lazara na svobodu. Když její manžel císař Theofil zemřel, vladařila místo svého synka Michaele III. Sesadila patriarchu Jana, ustanovila patriarchou sv. Methoda a po něm sv. Ignáce. Zavedla opět úctu k obrazům. Avšak když nastoupil vládu její syn, musila se uchýliti do kláštera. Papež Mikuláš jí poslal list, ve kterém ji těšil. Zemřela r. 867. Svátek 11. února.

Sv. THEODOR STUDITA narodil se v Cařihradě, byl žákem sv. Platona a vstoupil do kláštera studitů. Klášter požíval veliké vážnosti a bylo v něm té doby asi 1000 mnichů. V bouři obrazoborců byl uvězněn; psal v té příčině papeži a nazývá papežskou stolici „skálou, na níž je zřízena Církev“. A když papež, seč byl, pomohl, Theodor mu děkoval a líčil bouři těmito slovy: „Ani Arab nejedná tak nepřátelsky jako křesťan s křesťanem... Není manžel bezpečen, neudá-li jej manželka, a obráceně. Každý, kdo má obraz posvátný, bývá bit a vyháněn.“ Roku 819 Theodor byl dopraven do Smyrny. Odpadlý biskup stal se jeho žalářníkem. Zavřel Theodora do smrduté díry pod zemí a staral se o dostatek bití a ran. Císař Michael II. Balbus (820-829) nastoupiv vládu, byl zprvu snášeliv; vydal rozkaz, aby ctitelé obrazů byli ze žalářů propuštěni a z vyhnanství povoláni zpět. I Theodor se vracel k Cařihradu a usadil se v klášteře Tryfonu na poloostrově Akritském. Napsal list, v němž děkoval „božskému císaři“ za udělení svobody, avšak v němž se ohražoval proti jeho zasahování do církevních práv. „Žádejme o výklad víry starý Řím, jak to činívali naši otcové. Římská církev zaujímá mezi církvemi místo první.“

Roku 826 onemocněl Theodor a připravoval se na smrt přijetím svatých svátostí. Loučil se s mnichy a řekl jim: „Přišla řada na mne, abych se odebral k otcům. Všimněte si poslední vůle, kterou jsem napsal. Střezte svou víru bedlivě a zachovejte svůj život bez poskvrny!“ Ve zmí-

něné poslední vůli uložil svému nástupci, aby zachovával klášterní pravidla, aby neshromažďoval světských statků, aby neměl otroků, neboť otroci jsou lidé k obrazu Božímu stvoření, aby netrpěl v klášteře chovu zvířat, leč k tahu a na nejnutnější potřebu, aby nedopustil ženám vcházeti do kláštera; mnichům doporučoval poslušnost a sebezápor. Doložil: „Nevím, bratří, jaký soud mne očekává, nejsem si vědom dobrých skutků, ale jsem si vědom mnohých chyb. Proto se modlete za mou spásu; já pak, dosáhnu-li jí, neustanu prositi za vás." Zemřel 11. listopadu 826. Svátek jeho 12. (nebo 19.) listopadu.

Sv. PLATO, syn bohatých rodičů cařihradských, rozdal všecko a šel do Bithynie, žádaje o přijetí do kláštera. Opat vida před sebou vznešeného jinocha těla útlého, nechtěl ho přijmouti. Plato řekl: „I když nejsem schopen vykonati věci veliké, přece umím jedno, a to poslouchati." Byl přijat; stal se pak opatem a háje úcty k posvátným obrazům, zúčastnil se VII. všeobecného sněmu Nicejského. Tělesná slabota jeho pocházela z přísné kázně a byla tak veliká, že nemohl ani choditi ani státi. Za každou prokázanou úslužnost děkoval tklivě. Podrobnosti o jeho životě víme z pohřební řeči, kterou vykonal Theodor Studita. Zemřel r. 813. Slaví se 4. dubna.

Sv. THEODOR GRAPTUS a jeho bratr *Theofanes* - kněz a mnich - byli bratři a členové kláštera sv. Sáby u Jerusalema. Císař Michael Zajíkavý je dal pro obranu posvátných obrazů bíti, a to ve své přítomnosti. Theodor jsa bit, přidržoval se šatů pochopů, jinak by byl upadl na stoličku císařovu. Pak vryli Theodorovi do tváře veršíky; proto se nazývá „Graptus", t. j. Popsaný. Theodor zemřel od útrap, kdežto Theofanes žil pak ještě dlouho jako biskup nicejský. Rok smrti Theodora Grapta je asi 833. Theofanes je také v Římském Martyrologiu. Svátek obou 27. prosince.

Sv. NICETAS (Niketas) opat, vyznavač na hoře Olympu, dal se raději poslati do vyhnanství, než by byl zradil víru a úctu k posvátným obrazům. Zemřel v poustevně u Cařihradu r. 824. Svátek 3. dubna.

Sv. PAVEL, biskup v Bithynii, obhájce obrazů, zemřel - jak se zdá - ve vyhnanství kolem r. 845. Svátek 8. března.

Sv. EMILIAN, biskup kyzický (blíže moře Marmarského) skvěl se nábožností i učeností; horlil pro víru pravou a čistou; neohroženě káral každého, kdo nectil obrazů. Za to mu bylo za císaře Lva V. Armenského přetrpěti stere útrapy. Dokončil svůj život ve vyhnanství kolem r. 820. Svátek 8. srpna.

Sv. EUSTRACIUS Thaumaturgus, mnich v Mysii, byl od obrazoborců zahnán. Vrátiv se, zemřel kolem r. 850. Svátek 9. ledna.

Sv. EUTHYMIUS, biskup v lydijském městě Sardes, zúčastnil se všeobecného sněmu proti obrazoborectví; jako obhájce obrazů byl bit a musil po třikráte se odebrati do vyhnanství. Zemřel kolem r. 828. Svátek 11. března.

Sv. THEOFIL (ale také *Theofylakt* nazývaný), biskup v Nikomedii v Bithynii, byl s Theoforem pro obranu posvát-

ných obrazů poslán do vyhnanství. Tam zemřel kolem r. 845. Svátek 7. března.

Sv. MICHAEL, biskup ve frygijském městě Synnadě, hájil obrazů, začež byl poslán do vyhnanství. Tam zemřel kolem r. 820. Svátek 23. května.

34. POČÁTEK CÍRKEVNÍHO STÁTU

Když sídlo císařské bylo přeloženo do Byzance, papežové si získali velikých zásluh o Řím. Lid v nich viděl své ochránce a vladaře. Papežové měli množství statků po Italii rozptýlených a byli v Italii nejzámožnější mezi všemi velmoži. Ale tento majetek vzbudil závist mnohých. Král Longobardů Aistulf bažil po těch statcích a vytáhl do boje proti Římu. Papež Štěpán II. nemoha se dovolati pomoci u řeckého císaře, jemuž Italie náležela, obrátil se s prosbou o pomoc k franckému králi Pipinovi. Pipin ochotně pomohl, nad Aistulfem zvítězil, a krajiny jemu odňaté daroval papeži. Darovací listiny položil na hrob sv. Petra na znamení, že je to dědictví sv. Petra, *patrimonium s. Petri*, přecházející na nástupce. To se stalo r. 754 a tak byl učiněn počátek papežského státu. Longobardský král chtěl papeži darované země zase odníti, ale francký král Karel ho přemohl, darování Pipinovo potvrdil a rozšířil. I později bylo světské panství papežovo zvětšeno. Tak se stal papež nezávislým vladařem a mohl svůj úřad zastávati s úplnou svobodou.

35. OBNOVENÍ ŘÍMSKÉHO CÍSAŘSTVÍ NA ZÁPADĚ. KAREL VELIKÝ. O BOHOSLUŽBĚ TEHDEJŠÍ DOBY

V nynější Francii byla veliká a mocná říše, v níž se stal vladař Pipin králem, byv od lidu všeobecným přáním povolán a od sv. Bonifáce na rozkaz papeže Zachariáše pomazán (r. 752). Po smrti Pipinově následoval jeho syn Karel, jenž sobě za svého dlouholetého panování dobyl velikých zásluh o Církev. Když roku 800 v Římě vypuklo vzbouření proti papeži Lvu III., spěchal mu Karel se zbrojnou mocí na pomoc a potlačil vzpouru. Papež pak korunoval Karla za císaře a ustanovil jej a nástupce jeho v císařském důstojenství ochránci Církve. Císař římský měl býti prvním z křesťanských knížat na Západě a hlavou jejich ve věcech světských, jako byl papež hlavou ve věcech duchovních.

Císař Karel se osvědčoval vskutku jako ochránce Církve, zakládaje biskupství, kláštery a fary, a všemožně pečoval o vzdělání duchovenstva i lidu; proto kázal zřizovati školy při chrámech biskupských, klášterních a farních. Ve školách kathedrálních a klášterních učili sedmi svobodným uměním, a to triviu (gramatice, řečnictví a dialektice) a kvadriviu (aritmetice, geometrii, musice a astronomii), kromě toho bohovědě, právu a lékařství. Umění tato slula svobodnými uměními

proto, že byla pokládána za důstojna muže svobodného na rozdíl od práce hmotné. Císař žádal, aby kněží i po vesnicích lid a mládež vyučovali. Z Italie si přivedl učence a umělce, mezi nimi Alkuina, Paula Diakona a gramatika Petra Pisánského. Pod vedením Alkuinovým rozkvetla „dvorská škola“ a akademie, jejichž schůzí se i císař zúčastnil. Pečoval o zvelebení bohoslužby, zaváděl varhany, zvony a kostelní malbu. Do zemí pohanských posílal misionáře.

Karel vedl mnoho válek proti národům pohanským, slovanským i německým. Nejdéle trvala jeho válka proti pohanským Sasům, kteří se tvrdošíjně vzpírali věrověstům a kteří podnikali nepřátelské vpády do zemí Karlových. Konečně po třicetiletém boji Karel je přemohl a násilím přinutil ke křtu. Tím ovšem porušil zásadu křesťanskou, dle níž každý dospělý jen dobrovolně se má odhodlati k přijetí křtu. Přísností snažil se Karel zlomiti nechuť ke křesťanství. I proti Avarům, surovému lidu kočovnému, jenž z Uher činil časté výpady do sousedních zemí, bojoval Karel vítězně a poslal k nim první hlasatele víry křesťanské. Říše Karlova byla r. 843 rozdělena na říši francouzskou, německou a italskou. Důstojnost císařů římských trvala asi 1000 let; císař František II. složil r. 1806 korunu císaře římského a přijal název císaře rakouského.

Karel zasluhuje názvu *Veliký*, jenž se mu dává; chránil Církev, konal spravedlnost, utvrdil pokoj. Byl zakladatelem nové kultury, nového řádu společenského, nové vzdělanosti, nových ideálů. V nařízení z roku 789 píše: „Pokoj a svornost ať je mezi biskupy, opaty, hrabaty, soudci a ve všem lidu křesťanském, poněvadž bez pokoje nic se nelíbí Bohu.“ Sám se nazýval „oddaným obhájcem Církve“ a o papeži říkal: „Apoštolská Stolice musí býti ctěna.“

Žil střídmě, dával hojné almužny, litoval svých poklesků za mladších let spáchaných; knihu sv. Augustina „O městě Božím“ dával sobě při obědě předčítati. Přál si míti muže ve své říši, jako byl sv. Augustin. Kdysi řekl Alkuinovi: „Kéž bych měl alespoň dvanáct mužů jako byli Augustin a Jeronym.“ Alkuin odvětil: „Bůh měl pouze dva toho druhu; a ty bys jich žádal dvanáct?“ Zemřel r. 814. Byl veleben jako největší král Německa, jako národní heros. Pro jeho pokání a zásluhy o Církev jest jméno jeho obsaženo v některých seznamech svatých. Ale kanonisován byl pouze protipapežem Paschalem III. Uctívá se hlavně v Cáchách a v některých krajinách německých a francouzských. Svátek jeho 28. ledna.

Nejstarší chrámy se nazývaly *basiliky*, protože byly sídlem Krále králů. Měly v půdoryse tvar obdélníka, vybíhajícího v polokruh, zvaný „absida“. Někdy byla vsunuta loď příční, takže půdorys měl podobu kříže. Na Východě měly chrámy v půdorysu podobu kříže rovnoramenného a měly klenby bánité *(sloh byzantský)*. - První varhany obdržel Pipin roku 757 od byzantského císaře Konstantina Kopronyma.

Chrámy byly důstojně upravené. Karel Veliký vštípil do mysli lidu přesvěd-

čení, že chrámy musí býti důstojně upraveny. Ale Karel zároveň připomínal kněžím, že obec křesťanská, je-li mravně silná, je cennější než sebe lahodnější chrám. Se Mší svatou byly již v dobách apoštolských spojeny hody (*agapy*). Tyto hody se vystrojovaly z přebývajících darů obětních. Později byly tyto hody lásky k chudým odděleny ode Mše svaté a přeloženy na večer. Avšak když se do Agap vetřely zlořády, byly zakázány, a to již ve IV. století. Ku konci služeb Božích obdrželi věřící „eulogie“ - svěcené chleby, jež si brali domů. Venancius Fortunatus velebí zpěv církve pařížské, který (snad) byl vícehlasý. Císař Karel Veliký pečoval o dobrý kostelní zpěv. Vyslovil politování, „že Němci zpívali tak špatně, že se přirovnával jejich zpěv k lomozu nákladních vozů“ (Hauck, Církev. dějiny něm. II., 231).

Služby Boží trvaly déle než nyní. Karel Veliký uložil lidu, aby se alespoň o nedělích a svátcích zúčastnil kázání a Mše svaté a aby při slavnostech knězi respondoval a aby zpíval „Gloria“ a „Sanctus“ s knězem zároveň. Kněží měli častěji kázati, a protože velká část kněží nedovedla sestaviti kázání, dána jim byla sbírka promluv (Homiliaria). Také nad biskupy měl císař Karel Veliký přísnou kázeň; někteří z nich byli vynikající mužové, jako na př. Arno Solnohradský, ale byli i nehodní a nevzdělaní. Duchovenstvo požívalo různých výsad: osvobození od daní, od vojenské povinnosti, od soudnictví světského. Karel pečoval o nižší duchovenstvo usilovněji než o vyšší; přísně prováděl nařízení, aby jim byly odváděny desátky.

36. SVATÍ A SVĚTICE VE STOLETÍCH V. AŽ VIII.

V Africe a v Asii.

Sv. MARCELIN byl úředníkem (tribunem) za císaře Honoria a byl poslán do Karthaga, aby jako soudce rozsoudil rozepři katolíků a donatistů. Rozhodl, že donatisté jsou v bludu. Spisovatel Orosius chválil Marcelina. Také sv. Augustin napsal některé své spisy na podnět Marcelinův a věnoval mu je. Sv. Jeronym mluvil o Marcelinovi s úctou. Avšak později Marcelin byl křivě obžalován z velezrady; sv. Augustin ho hájil, ale bez výsledku; i připravoval Marcelina na smrt. Marcelin byl r. 413 usmrcen. Ale tu vyšla jeho nevina na jevo, jeho čest byla císařem Honoriem očištěna a sám císař nazval Marcelina mužem „svaté památky“. Svátek sv. Marcelina 6. dubna.

Sv. ANASTASIA PATRICIA (to jest kněžna) narodila se v Cařihradě, byla bohatá, krásná a zbožná. Císařovna Theodora, bývalá herečka, zahořela závistí a nenávistí proti ní. Anastasie prchla do Alexandrie a tam ve vesnici Kvintě zbudovala klášter. Roku 548 chtěl si ji císař po smrti své manželky Theodory vzíti za manželku a dal ji hledati. Anastasie uslyševši o tom, uprchla na poušť, svěřila opatu Danielovi své nebezpečí a přijala od něho mnišské roucho a jméno „eunuch Anastasius“, aby jí nikdo nevyzradil. Bydlila v chyšce, o samotě, a jednou za týden jí donášel mnich na rozkaz opatův

potraviny. Teprve při jejím úmrtí roku 567 oznámil opat Daniel mnichům, že to byla žena. Svátek sv. Anastasie 10. března.

Sv. FIRMUS, biskup v africké Tagastě. Rok smrti není znám. Svátek 31. července.

Sv. PROTER, patriarcha alexandrijský, horlivý obhájce víry proti eutychiánům. Napsal papeži Lvu Velikému list s nadpisem: „Mému pánu, milovanému bratru a spolukněži! Požehnání v Pánu!" Byl od kacířů zabit r. 457. Svátek jeho 28. února.

Sv. ANATOLIUS, patriarcha alexandrijský, byl pravověrný, což někteří spisovatelé popírají; jinak by ho byl papež Lev Veliký neuznal patriarchou. Svátek 3. července. (Je uveden v § 17.)

Sv. JAN ALMUŽNÍK narodil se kolem r. 552 v městě Amatě na ostrově Cypru, kde jeho otec byl vladařem. Již za mládí jevil útrpnost k lidem nuzným a pomáhal jim, seč byl. Dle vůle rodičů se oženil; avšak když mu zemřeli i manželka i rodičové, rozdal všecko jmění chudým a žil prostě a přísně jako poustevník. Roku 608 byl zvolen patriarchou alexandrijským. V tom lidnatém městě bylo pouze sedm nevelikých svatyň katolických. Jan budoval nové chrámy a způsobil, že zakrátko bylo v Alexandrii 70 chrámů. Pečoval o zvelebení služeb Božích. Kdysi zaslechl, že někteří lehkomyslníci po evangeliu chrám opouštějí a venku si čas krátí; patriarcha Jan vyšel za nimi řka: „Kde jsou ovce, tam má býti i pastýř. Půjdete-li dovnitř, půjdu i já s vámi; zůstanete-li zde, zůstanu i já s vámi." Lehkomyslníci se zastyděli a vrátili se do chrámu.

Největším zalíbením Janovým bylo konati milosrdné skutky; proto se nazývá „Almužník". Jakmile nastoupil úřad, rozkázal služebníkům, aby sepsali „všecky pány jeho." Sluhové nerozuměli slovům těm a tázali se, koho Jan míní. Jan odpověděl: „Pány mými jsou všichni chudí a ubozí lidé; jim sloužiti jsem povinen." I napsali na listinu jména 7500 chudých a Jan je všecky podporoval. Jeho dobročinnost neznala mezí. Zámožní lidé mu dávali dary vědouce, že z nich ničeho pro sebe nepodrží. Kdysi mu daroval bohatý měšťan drahocennou ložní pokrývku. Jan přikryt jsa touto pokrývkou, nemohl usnouti. Přišlo mu na mysl, že to je zbytečná věc a že mnozí ubožáci nemají ani potřebného oděvu. Ráno ihned Jan prodal onu ložní pokrývku a ztržené peníze rozdal chudým. Měšťan se o tom dověděl, pokrývku koupil a opět ji daroval Janovi. Jan ji opět prodal, a když mu ji měšťan po třetí přinesl, Jan řekl rozmarně: „Uvidíme, kdo z nás se dříve unaví, zda já, či ty." - Kdysi mu děkoval člověk podarovaný hojnými slovy za poskytnutou pomoc. Ale Jan přerušil jeho řeč těmito slovy: „Ale bratře! Vždyť jsem ještě neprolil za tebe krev, jak Kristus učinil za nás." - Kdysi nepřišel žádný prosebník. Jan nemoha nikoho podarovati, rozplakal se řka: „Dnes jsem nedal žádného zadostčinění za svoje hříchy, aniž jsem si mohl získati zásluh." - Kdysi za neúrody a hladu nabízel jistý boháč Janovi mnoho peněz a obilí, avšak s tou podmínkou, bude-li vysvěcen na jáhenství. Jan odmítl dar řka: „Obět tvá je veliká,

ale úmysl tvůj není čistý; Bůh pomůže i bez tvého daru." A vskutku! Téhož dne přistaly do přístavu dva koráby s obilím.

Stejně horlivě konal Jan skutky duchovního milosrdenství. Kdysi se ubíral do chrámu. Tu ho zastavila plačící žena; žádala ho o spravedlnost proti svému zeti, jenž ji utiskoval. Průvodčí biskupovi měli ženě za zlé, že obtěžuje biskupa na ulici. Jan řekl: „Nechtež ji! Jak by mohl milosrdný Bůh vyslyšeti moje modlitby, kdybych já této ubohé ženy dříve nevyslyšel?"- Kdysi byl jistý mnich obžalován pro nějaký přečin. Jan jej potrestal; ale pak se ukázalo, že onen mnich se přečinu toho nedopustil. Jan se velmi zarmoutil a od té doby měl pomlouvače tím více v opovržení. - Kdysi potupil drzý žebrák Jana. Sluhové chtěli onoho opovážlivce potrestati, ale Jan jim to zapověděl řka: „Po šedesát let urážím Boha svými hříchy a sám bych nechtěl snésti ani dost malou urážku?" - Jistý měšťan se nechtěl smířiti se svým nepřítelem. Jan si zavolal nesmířlivého měšťana k sobě do chrámu a když při oběti Mše sv. konána byla modlitba Otče náš a vyslovena byla prosba: „Odpusť nám naše viny, jakož i my odpouštíme našim viníkům", tu Jan se obrátil k měšťanu nesmířlivému a řekl: „Považ, bratře, co slova tato znamenají!" Měšťan byl dojat tou měrou, že se slíbil smířiti se svým odpůrcem.

Jan zřídil pro sebe hrobku ve hlavním chrámu, ale tak, aby zůstala nedostavěna; chtělť ustavičně býti pamatován na smrt. Kdykoliv o velkých svátcích kráčel v biskupském šatu k oltáři, tu jáhen volával k němu, jak měl nařízeno: „Hrobka tvá není dosud dokončena. Rozkaž, ať se dokončí, neboť nevíš, kdy přijde tvoje poslední hodinka." - Když Jan seznal, že se blíží jeho smrt, odebral se na ostrov Cypr a tam zemřel r. 616, stár jsa asi 64 let. Slaví se 30. (nebo i 24.) ledna.

Sv. EUFRASIA (dle boll. *Eupraxia*) byla dcerou Antigona, příbuzence císaře Theodosia I. (379-393) v Cařihradě a jeho manželky Eufrasie Starší. Antigon zemřel záhy a Theodosius chtěl mladou vdovu Eufrasii Starší provdati za jistého svého dvořana. Avšak vdova zamítla ten návrh a aby se vyhnula dalším domluvám, odebrala se s dceruškou Eufrasií na své statky do Egypta. Tam seznala přísný život řeholnic v klášteře a chtěla jim dáti část důchodů ze svých statků se závazkem, aby se řeholnice modlily za zemřelého jejího manžela. Představená odmítla dar řkouc, že se nesrovnává s chudobou, kterou řeholnice slíbily; ochotně se uvolila, že se bude s řeholnicemi modliti za zemřelého Antigona, a nepřijala nic, leč trochu kadidla a oleje ke službám Božím. Matka Eufrasie odevzdala dcerušku na výchovu do onoho kláštera; sama žila na svém statku v přísné kázni jako řeholnice a brzy zemřela. Císař Theodosius I. dozvěděv se o smrti matky Eufrasie, chtěl její dceru Eufrasii provdati za svého dvořana. Ale Eufrasie odpověděla: „Vyvolila jsem si nebeského chotě Krista a nežádám sobě žádného smrtelného ženicha. Prosím, aby císař

moje statky v Cařihradě prodal a výtěžek aby rozdal chudým."

Eufrasie žila přísným životem řeholním. Nezakládala si na svém rodu a považovala se za služebnici všech ostatních sester. Byla vzorem sebezapíravosti a pokory, upřímné nábožnosti a dobrotivosti. Časem na ni doléhaly vzpomínky na bývalé bohatství a přicházely jí na mysl představy o kráse a rozkoších, jež skrývá svět a jichž se byla zřekla. Tu pak srdce její se chvělo nepokojem; ale vždy svěřovala své nitro představené kláštera a nacházela u ní potěchy a poučení. Jsouc urozená a tělesně sličná, byla některým řeholnicím předmětem závisti a řevnivosti. Jedna z nich, Germana jménem, vytýkala Eufrasii, že prý je pokrytecká a že se dělá pokornou a poslušnou, aby se domohla vlády v klášteře. Eufrasie snesla nespravedlivou výčitku. Germana byla za trest na čas ze společnosti jiných vyloučena, ale Eufrasie se za ni přimlouvala, aby jí byl trest odpuštěn. Zemřela jsouc teprv třicetiletá r. 410. Svátek 13. března. S ní se ctí zároveň: Sv. *Petronius*, chlapec, mučedník; svátek 13. března. Řekové mají svátek sv. Antigona a sv. Eufrasie Starší dne 11. ledna.

Sv. EUFROSINA byla dcera zámožných rodičů v Alexandrii. Když jí bylo dvanáct let, umřela jí matka. Otec Pafnucius vychovával dceru pečlivě. Eufrosina slyšela mnoho vypravovat o ctnostném a odříkavém životě klášterníků a klášternic egyptských a zatoužila, aby se směla odříci bohatství, slávy i rozkoší světských a aby mohla sloužiti Bohu v zátiší klášterním. Otec Pafnucius však neznaje jejích tužeb, vyvolil jí ženicha. Eufrosina řekla: „Nechci toho mládence; chotěm mým je Kristus; nechci se provdati, nýbrž chci v čistotě sloužiti choti svému nebeskému po celý život." Pafnucius maje její zdráhání za pouhé dívčí vrtochy, činil přípravy ke svatbě. Eufrosina chtěla uprchnouti do panenského kláštera. Ale přišlo jí na mysl, že by ji otec brzy vypátral. Tu pojala podivný úmysl, aby se sňatku vyhnula stůj co stůj. Potají si opatřila oděv císařských panošů, ostříhala si vlasy a zapírajíc své pohlaví, žádala v nedalekém mužském klášteře, aby ji tam přijali za mnicha. Opat ji přijal. A Eufrosina přebývala pode jménem „bratr *Smaragdus*" v chyšce nepoznána v řeholní kázni po 38 let.

Pafnucius litoval své neústupnosti, kterou vypudil jedinou svou dceru z domu. Rozesílal posla za poslem, aby pátrali po Eufrosině; hledali ji ve městě, na lodích, v přístavu, na pouštích a ve skrýších, v panenských klášteřích. Nebylo jí nikde. Po čase zarmoucený otec docházel sám do kláštera, aby tam hledal útěchy ve svém hoři. Byl to klášter, v němž žila Eufrosina. Otec ji nepoznal, neboť přísné odříkání ji změnilo, kromě toho pro její mnišský šat a pro jméno „Smaragdus" nemohl tušiti, že před ním stojí jeho dcera. Eufrosina však poznala ihned svého otce; překonavši prudký vnitřní boj a ovládnuvši se, řekla zarmoucenému otci: „Spatříš dceru svou, dříve než umře." Pafnucius odešel. Eufrosina žila ještě několik roků. Když onemocněla na smrt,

dala si zavolati svého otce a prolévajíc slzy, řekla mu: „Bůh vyslyšel modlitbu tvou. Dceru svou spatříš. Já jsem dcera tvá Eufrosina, tys otec můj. Odpusť, že jsem ti způsobila zármutek. Sloužila jsem Bohu nikým nepoznána. Nyní pak mi uděl svého požehnání. A až zemru, ty sám připrav tělo mé k pohřbu." Pafnucius užasl, uslyšev tato slova. Eufrosina zemřela klidnou smrtí a Pafnucius ji pohřbil. Smrt její se klade do r. 470. Svátek 11. února (nebo i 1. ledna).

Sv. ISIDOR PELUSIOTA, kněz a opat v Pelusiu v Egyptě, byl žákem sv. Jana Chrysostoma. - Sv. Cyrill Alexandrijský byl v obhajobě církve proti bludařům někdy poněkud prudký a tu se rád dal vésti radou a poučením rozvážného Isidora, jehož nazýval proto „svým otcem". Isidor Pelusiota napsal mnoho listů v řeči řecké; listy jsou krátké a končí vždy důraznou, jadrnou větou nebo sentencí. Jsou psány řečí tak lahodnou a květnatou, že Possevin T. J. je doporučoval žákům za řeckou četbu. Isidor žil ve IV. století. Svátek 4. února.

Sv. SALATHIEL, křesťan v Raithu v Arabii; byl zabit od saracenů v V. století. Svátek 14. ledna.

Sv. EULOGIUS, patriarcha alexandrijský, byl všestranně vzdělán. Papež Řehoř Veliký ho velmi chválil pro jeho horlivost v obraně víry proti bludům Nestoria a jiných. Také se činí pochvalná zmínka o přítulnosti Eulogiově k nejvyšší hlavě církevní, k papeži. Eulogius zemřel buď roku 606 nebo 608. Svátek 13. září.

Sv. BARSANUFIUS, poustevník v Gáze, zemřel kolem r. 550 (za Justiniana); svátek jeho 11. dubna.

Sv. ZOSIMUS, poustevník v Palestině za doby císaře Justina I. (518-527). Svátek 30. listopadu.

Sv. ANDRONIK a jeho manželka *Athanasia* putovali po smrti svých dětí do Jerusalema a tam se rozešli, každý do jiné poustevny. Zemřeli kolem r. 420. Svátek jejich 9. října.

Sv. ELIÁŠ, biskup v Jerusalemě (ve vyhnanství), zemřel kolem r. 500; svátek 4. července.

Sv. GABRIEL, kněz a opat v klášteře sv. Štěpána blíže Jerusalema. Zemřel r. 489. Svátek 20. ledna.

Sv. ZACHARIÁŠ byl patriarchou jerusalemským. Když Peršané (roku 614) dobyli Jerusalema, všecko zničili, poklady a zvláště Kříž Kristův odvezli, také Zachariáš byl odveden do zajetí. Teprve roku 628, když řecký císař Heraklius vítězně pronikl až do Persie, byl Zachariáš opět nastolen. Avšak zemřel již dvě léta poté, roku 631. Jeho nástupcem byl Modest. Svátek sv. Zachariáše 21. února.

Sv. MODESTUS, patriarcha jerusalemský, byl nástupcem sv. Zachariáše. „Manželka perského krále Chosroa II. umožnila Modestovi označiti sv. místa v Jerusalemě sanktuáriemi." Jinak o Modestovi je málo zpráv. Zemřel roku 633. Svátek 16. října.

Sv. EUSEBIUS se narodil v Kremoně (v Italii), přišel do Říma a seznámil se se sv. Jeronymem. S Jeronymem se pak odebral do Palestiny, kde žil, jsa jeho žákem, modlitbě a studiu. Zemřel, jak se praví, tři léta po smrti mistrově, tedy asi

roku 423. Svátek sv. Eusebia 5. března. S Eusebiem ctí se i sv. *Palatinus*, vyznavač.

Sv. SEVERIAN, biskup ve Scythopoli u Jordánu, byl zahnán od bludařů eutychianů a zabit, snad roku 452 nebo 453. Svátek 21. února.

Sv. ANASTASIUS SINAITA byl zprvu mnichem na hoře Sinaj. Později byl ustanoven patriarchou v Antiochii syrské. Papež Řehoř mu psával a měl jej v úctě. Že Anastasius bránil víry proti bludařům, byl vypovězen. Zemřel r. 598 nebo 599. Svátek 21. dubna.

Sv. DOMNINA, panna syrská, si zvolila v zahradě svých bohatých rodičů chyšku a žila tam přísně a odříkavě; měla tvář ustavičně zahalenou, mluvila hlasem tichým a pokorným a živila se pouze čočkou ve vodě močenou. Sloužila poutníkům. Vynikala plamennou láskou k Bohu. Zemřela kolem r. 460. Svátek 1. března.

Sv. PELAGIA narodila se podle legendy v syrském městě Antiochii a vynikala bystrým rozumem a tělesnou sličností. Svět se kořil její kráse, a obdiv lidí ji svedl na scestí. Byla divadelní herečkou, marnivou a lehkomyslnou. Libovala si v nádherném oděvu a žila v přepychu a ve smyslných rozkoších. Byla nazývána „Margaritou", t. j. perlou. Roku 454 se konal v syrské Antiochii krajinský sněm církevní. Edesský biskup Nonus kázal kteréhosi dne před chrámem shromážděnému lidu. Tu nastal na ulici nezvyklý ruch. Herečka Pelagia jela mimo po ulici, doprovázena jsouc družinou služebníků a služebnic, hýřivými světáky i zástupem zvědavců. Seděla na mezku nádherně vyšňořeném, měla nádherný úbor a usmívala se na své ctitele. Když poodjela, Nonus řekl: „Hle! kolik hodin asi vynakládá tato žena na vyzdobení svého těla, aby se líbila světu! A kolik hodin věnujeme my křesťané pro nesmrtelnou duši svou, abychom se zalíbili Bohu?" A pokračoval ve svém kázání.

Také druhého dne Nonus měl kázání v chrámu Páně. Tentokráte byla i Pelagia mezi posluchači. Nepřišla z pobožnosti, ale z rozmarné chtivosti, aby získala ještě více ctitelů své krásy. Nonus mluvil o spravedlivém Bohu a o trestech, které stihnou hříšníky, setrvají-li zatvrzele ve svém hříchu. Kázání to otevřelo Pelagii oči a otřáslo jejím nitrem. Stala se s ní podivuhodná změna. Řekla svým služebníkům: „Jděte za kazatelem a pátrejte, kde bydlí!" A když jí služebníci oznámili jméno a bydliště biskupovo, Pelagia sedla a napsala list: „Svatému učedníku Ježíšovu - ubohá hříšnice a žákyně ďáblova! Slyšela jsem z tvého kázání, že Kristus se neostýchal přijímati i hříšníky. Pročež prosím tebe, abys přijal i mne, neboť si žádám poznati učení Ježíšovo." Nonus pokládal list za pokrytecký; nicméně neváhal odpověděti: „Ať jsi kdokoliv, věz, že Bůh zná tvoje smýšlení i skutky; chceš-li mne zkoušeti, pomni! jsem hříšný člověk, ale sluha Boží. Chceš-li však upřímně poznati vůli Boží, přijď do chrámu, kdy ostatní biskupové budou se mnou. Samotného mne neuvidíš."

Pelagia spěchala roztoužené do chrámu a přede všemi shromážděnými bis-

kupy se vrhla na zemi, vyznala plačíc svoje hříchy, slibovala polepšení a prosila o křest. Nonus řekl: „Dle církevního nařízení můžeš přijmouti křest toliko pod tou podmínkou, zaručí-li se za tebe rukojmí, že se nevrátíš více k dřívějšímu životu." Pelagia vědouc, že by se nenalezl, kdo by záruku tu chtěl dáti, dala se do usedavého pláče a řekla: „Prosím tě, pane můj, smiluj se nade mnou dle příkladu Mistra svého! Učiň ze mne křesťanku! Přiznávám se; jsem opravdu propast hříchu a neřesti. Ale jsem pevně odhodlána, nikdy se nevrátiti do předešlých svých nepravostí a po celý život pokání činiti. Ty budeš kdysi odpovídati i z mé duše! Můj neřestný život bude tobě přičítán, odmítneš-li moji prosbu o křest; nebudeš také míti podílu na blaženosti nebeské, neosvobodíš-li mne z mých hříchů. Tím zapíráš Boha a mne nutíš, abych se obrátila k modlám." Biskupové uslyševše tuto řeč, zvolali: „Takové touhy po očistě a po spasení jsme ještě neslyšeli."

Biskupové poslali ihned pro jáhenku Romanu, nábožnou vdovu, která bývala nápomocna při křtu žen. Romana marně vybízela Pelagii, aby vstala; biskup Nonus řekl Pelagii: „Vstaň, dcero, k exorcismu; zprvu se vyznej ze svých hříchů!" Pelagia odpověděla: „Když zpytuji své svědomí, nenacházím v sobě ani jediného skutku dobrého. Hříchy moje jsou jako písek v moři, nemám dost slz, abych je oplakala." Nonus se tázal: „Jak se jmenuješ?" - „Od svých rodičů nazývána jsem byla Pelagia, ale občané antiochijští neříkali mi jinak než „Margarita"; byla jsem perlou, ozdobou, ale ďáblovou, byla jsem najatým kupeckým krámem ďáblovým." - „Tedy Pelagia se vlastně jmenuješ?" - „Ano, pane." - Biskup Nonus ji vyučil ve víře a zanedlouho poté ji pokřtil. Téhož dne řekl biskup Nonus k jáhnovi: „Radujme se, bratře jáhne, s anděly Božími, a vezměme si proti zvyku svému trochu oleje k pokrmům a něco vína na znamení svaté radosti, že tato dívka nalezla cestu ke spasení."

Pelagia dostála svému slibu. Drahocenné své šperky, náčiní i úbory poslala Nonovi, aby je zpeněžil a aby výtěžek rozdal chudým; propustila své služebníky a služebnice, darovala svým otrokům svobodu a zbytek svého jmění, ostříhala si vlasy a jala se žíti zmíry odříkavě. S počátku jí bylo bojovati s prudkými pokušeními, ale Pelagia je vítězně přemáhala, a aby nebyla nikým zdržována ve svém úmyslu, odešla z Antiochie v mužském přestrojení do Jerusalema. Toto přestrojení jiní spisovatelé rozhodně popírají. Pouze Nonus věděl o jejím útěku.

V Jerusalemě vzbudil na posvátných místech mladý muž krásných lící a ztepilého vzrůstu značnou pozornost všeho lidu. Jmenoval se Pelagius. Zřídil si na hoře Olivetské chyšku s okénkem a přebýval tam o samotě v tuhém sebezapírání. - Po třech letech biskup Nonus poslal svého jáhna Jakuba, aby pátral v Jerusalemě a v okolí po poustevníku Pelagiovi. Jáhen učinil dle rozkazu a když mu byla ukázána chyška Pelagiova, zaklepal na okénko. Pelagia otevřela okénko; tvář její byla zchřadlá, oči byly vpad-

lé. Ptala se: „Odkud přicházíš, bratře, a co žádáš?“ - Jáhen odpověděl: „Posílá mne k tobě biskup Nonus.“ - Pelagia řekla krátce: „Biskup Nonus je muž svatý; rci mu, že se doporučuji do jeho modliteb“, a zavřela okénko. Jáhen odešel nevrle. A když po několika dnech opět zaklepal na okénko, nikdo se neozýval. I řekl si: „Buďto odtud odešla, anebo je již mrtvá.“ Posléze uzřel v chyšce její mrtvolu; i svolal okolní mnichy a kněze, aby ji pohřbili. Bylo to asi roku 457. Svátek její 12. (nebo 8.) října; také 19. prosince.

Sv. MELANIE MLADŠÍ se narodila kolem r. 381 v Římě. Otec její se jmenoval Publikola, matka Albina. Melanie si přála žíti v ustavičném panenství, ale dle vůle svých rodičů se provdala za bohatého muže Piniana, syna dřívějšího vladaře afrického. Měla několik dětí, ale zemřely. Později na její žádost Pinian svolil vzdáti se manželských práv a žíti v naprosté zdrženlivosti. Oba manželé se odstěhovali na svůj venkovský statek nedaleko Říma a žili tam bohabojně. Toho času přišla z Jerusalema do Říma sv. *Melanie Starší*, kterážto byla bábou Melanie Mladší. Melanie Starší, Římanka, brzy ovdověla a odevzdala svého syna Publikola na výchovu pečlivým učitelům. Sama žila v Egyptě a v Jerusalemě jako poustevnice a řeholnice po 37 let. Každý rok jí posílával syn Publikola značně peněz na vydržování jejích klášterů.

Melanie Mladší byla povzbuzena krásným příkladem své báby Melanie Starší. Pinian a jeho manželka rozprodali rozsáhlé svoje statky v Italii a v cizích zemích a věnovali výtěžek na církevní a dobročinné účely, zvláště na vykupování otroků. Pak se odebrali k sv. Augustinu a usadivše se v Tagastě, založili tam klášter mužský a klášter ženský. V této době zemřela Melanie Starší v Jerusalemě, kamž se byla z Říma odebrala. Přidržela se sice po nějakou dobu bludů Origenových, avšak když seznala, že bludy byly papežem Anastasiem zavrženy, zřekla se jich a vyznala pravou víru.

Také Pinian, Melanie Mladší a matka její Albina odebrali se po sedmi letech ztrávených v Tagastě do Jerusalema. Melanie Mladší žila na hoře Olivetské v chyšce jako poustevnice v přísné samotě a odříkání. Pouze když se roznemohla matka její Albina, Melanie vyšla ze svého ústraní, ošetřovala svou matku a připravila ji do hrobu. Také Pinian zemřel v klášteře jerusalemském, a to r. 435. Po jeho smrti Melanie zbudovala v Jerusalemě klášter, v němž se sdružily nábožné panny. Melanie nepřevzala úřadu představené, nýbrž ustanovila jinou a byla jí sama poslušna. Postila se přísně, odpočívala pouze dvě hodiny na tvrdém loži, kdežto ostatek noci věnovala modlitbě. Šila prádlo a šaty pro chudé, ošetřovala nemocné a udílela hojných almužen. Ráda čítala Písmo sv., vštěpovala si nejkrásnější jeho výroky do paměti, opisovala nábožné knihy a rozdávala opisy lidem chudým. Trestávala sebe za každé neužitečné slovo, za každý hlasitý smích, za každý neuvážený skutek, protože měla obavu, že tím zmenší posvěcující milost ve své duši.

Strýc Melaniin, bratr její matky Albiny, jménem Volusian, byl ještě pohan a žil v Cařihradě rozmařile. Ten se těžce roznemohl a dopsal jí do Jerusalema, aby ho přišla navštívit. Melanie vyhověla jeho žádosti doufajíc, že se jí podaří Volusiana získati pro víru křesťanskou. Když nemocný Volusian spatřil Melanii, chudě oděnou, posty zmořenou, nemohl jí ani poznati; zvolal: „Milá, dobrá Melanie! Jaká změna se s tebou stala!“ - „Z toho poznej, strýče,“ řekla Melanie, „co soudím o statcích pozemských a co o životě posmrtném.“ - Melanie poučovala Volusiana a dosáhla toho, že se dal před smrtí pokřtíti.

Poté se Melanie vrátila do Jerusalema a tam zemřela r. 439. Svátek sv. Melanie Mladší a jejího manžela Piniana 30. (nebo 31.) prosince. Památka Melanie Starší 7. ledna.

Sv. PETR (Petrus *Majumenus*, také Chrysorhoas, t. j. Zlatotoký nazývaný), kancléř (chartularius) v Syrii, byl od Arabů zavražděn, protože řekl: „Kdo zamítá víru křesťanskou, bude zavržen, jako váš lichý prorok Mohamed.“ Žil v VIII. století. Svátek 21. února.

Sv. TOMÁŠ příjmím *Salus*, mnich syrský, zemřel snad r. 782; svátek 18. listopadu (nebo i 24. května).

Sv. JOSAFAT byl synem indického krále Abenera. Král vykázal svému synu rozkošný palác s ohromnou zahradou a opatřil ho vším pohodlím a přepychem; služebníkům nařídil, aby pečlivě dbali, aby syn Josafat nikdy nepoznal křesťanův a křesťanské víry a aby nespatřoval lidské bídy. Kdysi si Josafat vyjel s komonstvem z paláce; ačkoliv služebníci úzkostlivě před ním ukrývali lidskou bídu, přece Josafat ji postřehl, tu člověka malomocného, tam člověka slepého, onde kmeta smrti blízkého. Královic poznav lidskou bídu, zarmoutil se a přemítal o tom, co se stane s člověkem po smrti. „Což není žádné pomoci proti smrti?“, teskně se tázal služebníků. - „Není,“ zněla odpověď; „lidé se dožijí osmdesáti nebo sta let, ale potom jest jim umříti. Nevědí však, kdy, kde a jak umrou.“ - Královic na to: „Tu pak je život lidský cosi hořkého; může-li pak býti někdo kliden?“

Kdysi přišel do paláce cizinec *Barlaam*, poustevník z pouště Senaarské v Nubii; přestrojil se za kupce, aby se snáze dostal k princi a aby mu zvěstoval křesťanskou víru. Královic radostně přijal učení Kristovo a byv vyučen, přijal křest. Barlaam se vrátil na svou poušť. Král Abener zvěděv, že syn Josafat přijal víru Kristovu, rozhněval se a rozkázal učencům své říše, aby Josafatovi víru křesťanskou vymluvili a zhnusili. Marně. Poradili králi, aby syna odvrátil od víry křesťanské tím, že ho naučí smyslnosti a změkčilosti. Král poslechl a dle jejich rady poslal několik mladých sličných otrokyň, aby Josafata svedly. Jedna z otrokyň byla rozená princezna a Josafatovi bylo uprchnouti do jiné komnaty, aby odolal jejímu svůdnictví. Josafat onemocněl z hnusu, který mu působila myšlenka na hřích. Král navštíviv syna, tázal se: „Synu, co je ti?“ - „Ty, otče, jsi vinen mou nemocí,“ odpověděl syn; „zkaziti mne chceš na duši

SV. ŘEHOŘ VELIKÝ

i na těle. Kdyby mi byl Bůh nepřispěl, byl bych se stal hříšníkem. Chceš-li mne zachovati, zprosť mne špatného služebnictva."

Král seznal, že se mu nepodaří odvrátiti syna od víry Kristovy. Posléze sám přijal víru křesťanskou. Po jeho smrti vládl Josafat několik roků. Později složil svůj úřad a odešel do ciziny vyhledat Barlaama. Nalezl jej a žili pospolu na poušti, sloužíce Bohu. Jejich smrt oznámil spoludruh na poušti do Indie. Žili asi v V. nebo VI. století. Svátek sv. Josafata a sv. Barlaama 27. listopadu.

(Legendu o sv. Josafatu a Barlaamovi napsal sv. Jan Damascenský. Učený Huntius ji nazval románem, avšak nelze pochybovati, že hlavní osoby legendy žily, neboť o nich svědčí Římské Martyrologium. Pouze podrobnosti nejsou zcela zaručeny.)

Sv. ABO, voňavkář bagdadský, přišel z Bagdadu do Tiflisu; tam jej vyzvali mohamedáni, aby zapřel víru Kristovu. Když odepřel, sťali mu hlavu. Bylo to r. 787. Svátek 6. ledna.

Sv. AKÁC (Achacius), biskup v mezopotámském městě Amidě, prodal i nádoby kostelní, aby vykoupil zajatce, řka: „Bůh nepotřebuje našich talířů a koflíků. Zachraňme jimi své zajatce!" Zemřel po r. 420. Svátek 9. dubna.

Sv. ARCIL, král iberský, nechtěl víry Kristovy zraditi a proto jej dal Kusim, vůdce Arabů, uvězniti a mečem popraviti r. 781. Svátek 20. března.

Sv. MICHAEL GOBRON, kníže iberský, byl zajat od mohamedánů a když on a 133 jeho vojínů nechtěli se zříci víry Kristovy, byli mečem popraveni. Bylo to v VIII. století, snad v téže době, kdy usmrcen byl sv. Abo, totiž r. 787. Svátek 17. listopadu.

Sv. RABULAS, biskup edesský, byl dříve ženat. Cyrill Alexandrijský nazývá Rabulu „skvělým sloupem pravdy". Ku konci života oslepl. Zemřel r. 435. Svátek 15. ledna.

Sv. RABULUS, opat, zřídil klášter blíže Beirutu a zemřel kolem r. 536. Svátek 19. února.

Sv. ASTERIUS byl zprvu právníkem, pak biskupem v pontském městě Amasii. Byl nazýván „blahoslaveným učitelem". Zemřel kolem r. 400. Svátek 30. října.

Sv. VINCENCIE, panna a mučednice v Kaurii; rok smrti 424; svátek 15. března.

Sv. MARUTHAS (nebo Marus), biskup v Tagridě (nyní Mejafarekija v Armenii), slovutný spisovatel církve syrské, se kterým si dopisoval sv. Jan Chrysostom, vypsal martyrium křesťanů perských za doby od roku 340 do roku 380. Kniha měla nadpis: „Pravé dějiny mučedníků východních", totiž perských. Svátek sv. Maruthy 4. (nebo 7.) prosince.

Sv. DOMICIAN byl zprvu ženat; po smrti své manželky byl zvolen biskupem v armenském městě Melitene; požíval takové vážnosti a úcty, že perskému králi Chosreovi II. pomohl zase na trůn. Chosroes mu dal mnoho darů, ale Domician jich užil pro lidi trpící. Později odebrav se do Cařihradu, umřel tam kolem roku 600. Svátek 10. ledna.

Sv. ANATOLIUS, biskup v Adaně v Ki-

likii, přítel sv. Jana Chrysostoma, byl zahnán ze svého místa a odebral se do Salins ve Franche Comté ve Francii. Žil ve IV. století. Svátek 3. února.

Sv. EUSEBIA (či *Xena*) narodila se v Římě; aby se vyhnula sňatku, zřekla se svého bohatství a prchla s dvěma dívkami do Egypta na ostrov Kos; tam ji nazývali Xena, t. j. cizinka. Žila snad v V. století. Svátek 24. ledna.

Sv. ŠTĚPÁN, biskup antiochijský na řece Orontes, chtěl eutychianské a jiné kacíře přivésti k jednotě víry; ti však jej v kostele přepadli a ostrými železnými pisadly upíchali, až vykrvácel. Bylo to roku 479. Papež Simplicius vyslovil nad vraždou své politování a dodal, že se jí mohlo zabrániti. Latinská církev uvádí Štěpána v seznamu svatých, řecká nikoliv. Svátek 25. dubna.

Sv. FLAVIAN, biskup antiochijský; rok smrti není znám. Svátek 4. července.

Sv. THEOFIL byl ekonomem v klášteře adanském v Kilikii. Legenda nepříliš věrohodná vykládá, že prý pozbyl onoho místa a že se uchýlil o pomoc k pohanskému kouzelníku. Kouzelník slíbil, že mu opět zaopatří onu službu, zapře-li Krista a zaprodá-li svou duši ďáblu. Theofil tak učinil; ale od té chvíle byl všecek zoufalý. Konal přísné pokání a rozdal všecko své jmění chudým. Protože v legendě se praví, že se tak stalo „než Peršané vtrhli do římské říše“, možno souditi, že žil kolem r. 500. Svátek sv. Theofila 4. února.

Sv. JAN MLČELIVÝ (*Hesychiastes* nebo Silentiarius) narodil se v armenském městě Nikopoli z bohatých rodičů. Otec slul Enkracius, matka Eufemie. Oba záhy zemřeli. Jan věnoval všecko zděděné jmění na stavbu nového chrámu a kláštera; deset zbožných jeho druhů vstoupilo do kláštera a Jan byl jejich představeným po deset let. Roku 482 byl zvolen biskupem v armenském městě Kolonii. Jen nerad přijal hodnost biskupskou a těžce se loučil s klášterem, kde se v klidu a tichosti mohl věnovati službě Boží. V Kolonii byl Janovi ztrpčován život jeho svatem Pasinikem. Pasinik byl císařským náměstkem v Armenii a činil chrámu kolonijskému a biskupu Janovi různá příkoří. Jan jsa roztrpčen stálými obtížemi, umínil si po desíti letech svého biskupského působení, že úřad složí a že odejde někam do ciziny, kde by ho nikdo neznal.

I odebral se potají do Jerusalema a uctiv posvátná místa, odešel do kláštera sv. Sáby. Sv. Sábas neznal Jana, přijal ho a odevzdal ho klášternímu správci, aby ho vyučil klášterní kázni. Jan zatajil svou biskupskou hodnost a na rozkaz správcův konal všecky potřebné práce s velikou pokorou; nosil vodu, štípal dříví, podával zedníkům stavivo, posluhoval v kuchyni. Zvláště si liboval v mlčelivosti; mluvil jen, žádala-li toho nutná potřeba. Přitom však nebyl povahy zádumčivé, nýbrž veselé. Pro své ctnosti byl všeobecně oblíben a bylo uloženo, aby pečoval o příchozí.

Představený kláštera vykázal Janovi zvláštní chyšku, aby mohl o samotě Bohu sloužiti, což se dovolovalo jenom zkušeným a spolehlivým mnichům. Po čase si umínil sv. Sabas, že dá vzorného mnicha

Jana posvětiti na kněžství. Vydal se s ním r. 497 do Jerusalema. Jan se svěřil patriarchovi jerusalemskému Jonášovi v soukromí, že je již netoliko knězem, nýbrž i biskupem a že biskupský úřad z důležitých příčin složil. Arcibiskup Jonáš se nemálo podivil pokoře Janově; opatu Sábovi pak prohlásil, že z důležité příčiny nelze mu světiti Jana na kněžství a doložil: „Nebuďte Janovi v ničem obtížni a nechte ho na pokoji!"

Tak žil Jan v přísné mlčelivosti ještě po mnoho let. Jeho jméno proniklo do širých končin a putovali k němu lidé v zástupech, aby se od něho učili dokonalosti. Kdysi přišli dva cizinci až z Cařihradu a zamířili k poustevně Janově. Jeden z nich byl katolík, druhý přívrženec bludu eustychiánského. Zaklepali na okénko Janovo, prosíce: „Otče, požehnej nám!" Jan odpověděl tomu, který byl pravověrný: „Tobě požehnám; ale společníku tvému nemohu požehnati, leč vrátil-li by se do Církve." Oba se podivili, že Jan zná bludařství jednoho z nich, ač jich nikdy předtím neviděl. Jan zemřel ve věku 100 let roku 559. Slaví se 13. května.

Sv. JIŘÍ (*Georgius*), biskup antiochijský (v Pisidii), žil v IX. století; že hájil svatých obrazů, byl vypovězen. Je také v Řím. Martyrologiu. Svátek 19. dubna.

Sv. DEMOKRIT, biskup frygijský (dle *E*) či mučedník africký (dle *D*); svátek 31. července.

Sv. FILOTHEUS Thaumaturgus, kněz v malé Asii, žil před X. stoletím. Svátek 15. září.

Sv. ZENO byl zprvu vojínem a poštovním úředníkem; ale maje obavu o spásu duše, opustil světský život r. 378 a šel do samoty na hoře u Antiochie a žil velmi odříkavě. Neměl ani lože, ani světla, ani knihy, ani jakéhokoliv nářadí. Zemřel kolem r. 420. Svátek 10. února.

Sv. ZEBINAS, *Polychronius*, *Moyses* a *Damian* byli poustevníky v Syrii za císaře Theodosia II., tedy kolem r. 440. Svátek 23. února.

Sv. THEODOSIUS (Coenobiarcha) narodil se v Magariasse v Kappadocii a byl od svých rodičů Proeresia a Eulogie vychován v bohabojnosti. Záhy vstoupil do služby církevní a stal se lektorem. Pak se vydal na cestu do Jerusalema, aby uctil posvátná místa. Cestou se zastavil u slavného sloupovníka Simeona. Ten spatřiv se svého sloupu Theodosia, volal naň, ač ho dosud nikdy neviděl: „Budiž mi vítán, Theodosie, muži Boží! Budeš pastýřem mnohých duší!" Theodosius nemálo užasl nad tím pozdravem a přijav od Simeona poučení a požehnání, putoval dál. Na cestě od Jerusalema k Betlemu si Theodosius vyhledal jeskyni, kde mínil v ústraní a skrytosti Bohu sloužiti životem sebezapíravým. Avšak brzo rozhlásila se pověst o jeho bohumilém životě a hrnuli se k němu odevšad mužové, aby jim byl rádcem a učitelem. Proto Theodosius vystavěl z příspěvků věřících a za pomoci svých žáků u Betlema klášter, nemocnici, chudobinec a dům poutnický.

V klášteře i v ostatních ústavech vládl vždy vzorný pořádek, ačkoliv stále velký počet lidí se tam zdržoval. Někdy dochá-

zely zásoby klášterní, ale vždy se vyskytli noví a noví dobrodinci. Kdysi se stalo, že zásoby byly tak vyčerpány, že nebylo ani darů obětních, chleba a vína pro oběť Mše sv. Mnichové byli malomyslni, ale opat Theodosius klidně řekl: „Nermuťte se, bratří, a nepečujte příliš! Bůh, který židy na poušti živil a který v Novém Zákoně tolik tisíců lidí nasytil několika chleby, i nám se postará o chléb; moc a dobrota Boží se nezmenšila.“ A hle! druhého dne přivezli dva neznámí mužové na mezcích tolik potravy, že mnichové i ošetřovanci měli dostatek na delší dobu.

Císař Anastasius zjevně nadržoval bludařům monofysitům a pronásledoval katolíky; žádal, aby i Theodosius se svými mnichy přestoupil k bludařům. Ale Theodosius prohlásil, že volí raději zemříti, než by zapřel svou víru. Císař poslal Theodosia do vyhnanství. Roku 515, po smrti císaře Anastasia, Theodosius se vrátil z vyhnanství a působil ještě 11 let horlivě ve službě Boží. Řeči, které Theodosius míval k svým mnichům, bývaly tak mocné a dojemné, že nikdo jim nemohl odolati. Kdysi se dva řeholní bratří prudce pohádali. Tu Theodosius jim padl k nohám a prosil jich tak dlouho, až se smířili. - Věda, že myšlenka na smrt mocně odvrací křesťana od hříchu a že nabádá k svatým ctnostem, dal u kláštera vykopati hrob a řekl: „Kdo z nás bude první do hrobu položen?“ Hrob stále otevřený měl mnichům připomínati, že zemrou a že je třeba pamatovati na spásu duše. Theodosiovi mnichové pracovali, a přece měli hlad, i o slavnostech, protože směli teprve toho požívati, co zbylo chudým, jež podporovali. Nade všecky vynikal sebezapíravostí Theodosius; biskup jerusalemský ho ustanovil dohližitelem všech okolních klášterů čili coenobiarchou. Theodosius byl nazýván i „mužem Božím“; sloupovník Simeon ho poprvé tak nazval; a právem; čestného tohoto názvu Theodosius si zasloužil svou horlivostí ve víře, svou činorodou láskou k bližnímu, svou zbožností, svou důvěrou v Boha. Zemřel r. 529, stár jsa 105 let (*E*). Svátek 11. ledna (nebo také 13. února).

Sv. HESYCHIUS Divotvorce, také Asketa nazývaný, poustevník v Bithynii; žil asi do roku 797. Svátek 6. března.

Sv. PAVEL se narodil v Elea u Pergama (dle *D* na Latrosu); byl synem setníka Antiocha. Záhy si oblíbil samotu. Byl poustevníkem v Bithynii; bydlil v jeskyni, do které mohl jen pomocí žebříku vkročiti. Nikdy nemluvil slova zbytečného. Aby ušel styku s lidmi, odebral se na ostrov Samos; ale na prosbu bratří se vrátil. Zemřel r. 956. Slaví se 15. prosince.

Sv. ANASTAS, biskup v Nikomedii, nástupce Anastase Sinaity, byl kolem r. 610 od židů umučen. Svátek 21. prosince.

Sv. ŘEHOŘ (Gregorius Acritensis) byl představeným klaštera v Akritě v Bithynii. Zemřel r. 820. Svátek 5. ledna.

Na poloostrově Balkánském.

Sv. SOFRONIUS, biskup cařihradský, proslul jako ochránce sirotkův a lidí utla-

čovaných: rok smrti není znám. Dle jiných zpráv byl biskupem na ostrově Cypru. Svátek 9. prosince.

Sv. ATTIKUS, patriarcha cařihradský, byl vychován v bludech Macedoniových; vrátil se sice do lůna Církve katolické, ale zůstal hlavním protivníkem sv. Jana Chrysostoma. Teprve když papež Innocenc Attika suspendoval, změnil své smýšlení a byl od té doby tím horlivější u víře. Zemřel roku 425. Svátek 8. ledna.

Sv. SISINNIUS, patriarcha cařihradský, zemřel r. 427. Svátek 11. října.

Sv. MAXIMIAN, rodem Říman, byl patriarchou cařihradským. Papež Sixtus III. byl jeho přítelem z mládí. Dle spisovatele Sokrata Maximian měl vadu, že neuměl řecky a že vůbec ve vědách nebyl obeznalý („idiotou" jej nazývají). Ale proto přece ukázal se býti rovnocenným odpůrcem nestoriánů; neboť jednak byl ve víře katolické utvrzený, jednak si vyžádal rady zkušených mužů, na př. sv. Cyrilla Alexandrijského. Proto podařilo se Maximianovi, co by se bylo jiným snad nepodařilo, sjednotiti církev cařihradskou. Hefele (Conziliengeschichte II., 332) praví: „Tato povaha, smírná a uklidňující, byla pro Cařihrad pravým dobrodiním." V Řím. Martyrologiu jeho jméno uvedeno není. Zemřel roku 434. Svátek 21. dubna.

Sv. PROKUL (nebo *Proclus*) byl od sv. Jana Chrysostoma ustanoven lektorem a sekretářem. Později byl nastolen za patriarchu cařihradského. Byl ochráncem pravdy; na př. první upozornil na blud nestoriánský. Když r. 446 (nebo r. 447) nastalo zemětřesení, Prokul vedl lid k modlitbě: „Svatý Bože, Svatý, Silný, svatý Nesmrtelný, smiluj se nad námi." Tato modlitba, „Trisagion" nazývaná, byla přijata do mešní knihy a užívá se jí v řecké církvi podnes. Prokul je ctěn pro svou zbožnost, vzdělanost a pravověrnost. Je v římských i ruských kalendářích i v Římském Martyrologiu. Zemřel roku 447. Svátek 24. října.

Sv. GENNADIUS, patriarcha cařihradský, posvětil slavný klášter, jenž se nazýval „klášterem studitů", protože zakladatel slul „Studios". O Gennadiovi ani nepřátelé nemohli leč dobře mluviti. Zemřel r. 471. Svátek 25. srpna.

Sv. MENNAS, patriarcha cařihradský, byl ve sporech ohledně spisů Origenových přívržencem císařovým a odpůrcem papežovým; byl proto vyobcován. Ale poddal se a zachovával pak jednotu u víře. Znovuzbudování a posvěcení chrámu Moudrosti bylo snad jedinou radostnou událostí v jeho životě. Zemřel roku 552. Svátek 25. srpna.

Sv. EUTYCHIUS, patriarcha cařihradský, činil, co bylo biskupa důstojno. Pouze o vzkříšení těla měl jakési bludné mínění, avšak po rozmluvě s Řehořem, pozdějším papežem, slavně odvolal svůj blud; na smrtelném loži prohlásil, ukazuje prstem na své tělo: „Věřím, že my všichni vstaneme z mrtvých s tímtéž tělem." Zemřel r. 582. Svátek 6. dubna.

JAN JEJUNATOR (t. j. Postník), patriarcha cařihradský, přisvojoval si titul „ekumenického čili všeobecného patriarchy", chtěje se rovnati náměstku sv.

Petra v Římě. Papež Řehoř rozhodně se tomu opřel. Přísně se postil a proto se nazývá „Postník“. Sv. Řehoř Veliký o něm poznamenal, že by bylo lépe bývalo, kdyby více masitých pokrmů bylo šlo do jeho úst, a kdyby méně zlých slov proti římské církvi z úst mu bylo vyšlo. „Ostatně“, tak pravil dále sv. Řehoř, „Jan byl svatý muž, velmi svatý muž, byl muž svaté památky.“ V papežské klatbě Jan nezemřel. Žil do r. 595. Řekové jej uctívají za svatého a mají jeho svátek 2. září.

Sv. KALLINIK, patriarcha cařihradský, měl dle nařízení císaře Justiniana II. konati modlitby za šťastné rozbourání jistého chrámu křesťanského. Kallinikus odpověděl na tuto nesmyslnou žádost, že nezná modliteb za rozbourání, nýbrž za šťastné zbudování chrámu. Císař dal Kallinikovi uřezati nos a jazyk, do cizí země ho vyhnati a konečně ve vápně zadusiti, asi r. 705. Svátek 23. srpna.

Sv. CYRUS, patriarcha cařihradský, uchýlil se ke konci života opět do kláštera, v němž byl prve. Zemřel r. 714. Svátek jeho 8. ledna.

Sv. PAVEL MLADŠÍ, patriarcha cařihradský, souhlasil po nějaký čas s obrazoborectvím, ale pak se uchýlil do kláštera a činil pokání. Zemřel r. 784. Svátek 20. srpna.

Sv. PATAPIUS, mnich cařihradský, žil v VII. století; svátek 8. prosince. Sv. *Heliodor*, mučedník cařihradský; kolem r. 750. Svátek 20. srpna.

Sv. OLYMPIAS byla dcerou císařského úředníka Seleuka v Cařihradě. Rodiče jí záhy zemřeli. Byla vychována od Theodosie, sestry ikonijského biskupa sv. Amfilocha. V šestnácti letech se provdala za správce císařských statků Nebridia. Dle jedněch pramenů odloučila se od něho po 20 měsících, ještě než manželství bylo dokonáno, protože chtěla zůstati pannou, - dle svědectví sv. Jana Chrysostoma však Nebridius zemřel po oněch 20 měsících. Císař Theodosius Veliký chtěl mladičkou vdovu, bohatou a sličnou, opět provdati za svého příbuzence Elpidia. Ale Olympias prohlásila rozhodně, že zůstane vdovou až do smrti. Císař rozmrzen jejím odporem rozkázal, aby její statky byly spravovány až do jejího třicátého roku státním úředníkem. Olympias se z toho nikterak nermoutila. Napsala císaři: „Jsem vděčna, že jsem zbavena starostí a obavy, že bych snad statků neužívala dobře. Ještě větší radost bych pocítila, kdyby statky ty byly rozdány chrámům a chudým. Jest nebezpečí, že bych pro statky časné zapomínala statků věčných, anebo že bych rozdávajíc statky, upadla do marnivosti a pýchy.“

Když se císař Theodosius po několika letech přesvědčil, že Olympias vyspěla duchem a ctnostmi, vydal jí zadržené statky, aby jimi vládla dle své vůle. Olympias podporovala štědře chrámy, kláštery a nemocnice, ujímala se vdov, sirotků a opuštěných osob, ošetřovala nemocné, starala se o slušný pohřeb chuďasům a věnovala značné obnosy na vykupování vězňů, otroků a zajatců. Kromě toho konala i skutky duchovního milosrdenství, učila nevědomé pravdám náboženským a těšila zarmoucené. Pověst o jejím bohumilém

životě se roznesla všude v okolí a svatí Řehoř Nazianzský, Řehoř Nysský, Epifan a j. mluvili a psali nadšeně o jejích ctnostech. Patriarcha cařihradský Nektarius přijal Olympiadu do sboru jáhenek (diakonisek). Kromě přísluhy při křtu a obsluhy nemocných ženského pohlaví konala i jiné služby církevní, čistila oltářní plátna a j. Nástupcem Nektariovým byl Jan Zlatoústý, ale týž byl na podnět pánovité císařovny Eudoxie poslán do vyhnanství.

Po odchodu sv. Jana Chrysostoma v bouřích a zmatcích oné doby vyhořel stoličný chrám cařihradský. Odpůrci Janovi přičítali požár beze všech rozumných důvodů přívržencům zapuzeného Jana. Městský správce Optát pohnal na soud i Olympii, ježto bylo o ní známo, že byla horlivou učednicí Janovou. Když byla předvedena k soudu, tázal se jí Optát: „Proč jsi zapálila stoličný chrám?“ - Na tuto drzou otázku odpověděla Olympias důstojně: „Všecek můj život dosavadní zbavuje mne takového podezření. Kdo vynakládá svůj majetek na budování chrámů, nebude je přece páliti nebo bořiti.“ Byla tedy propuštěna, avšak neměla od té doby pokoje od svých odpůrců. Byla pronásledována a bylo jí přecházeti s místa na místo a hledati útočiště po vesnicích. A že se zastávala patriarchy Jana, nevinně vyhnaného, že neohroženě hájila práv i cti jeho, byla odsouzena k pokutě dvou set liber zlata. Luza drancovala její domy, vlastní služebníci a lidé, jimž činila mnoho dobrého, ji tupili, život její byl pln útrap a hořkých bolestí.

Sv. Jan Zlatoústý jí psal z vyhnanství několik listů; v jednom ji těšil: „Všecko, co jsi dosud vytrpěla, je pavučina, stín a dým, srovnáš-li to s odměnou, které se ti dostane... odměnou za vítězství je nebe se statky nevýslovnými.“ V jiném listě ji povzbuzoval: „Neklesej srdcem, drahá Olympiado; jestiť jenom jedno zlo, jehož se báti máme, totiž hřích. Všecko ostatní, úklady, nepřátelství, oloupení o statky - všecko trvá jen maličko a nemůže uškoditi duši bdělé.“ Olympias čerpala z listů Janových útěchu a sílu v těžkých svých zkouškách. Z vděčnosti posílala Janovi na výživu do vyhnanství hojně peněz, aby nejen sám nouze netrpěl, nýbrž aby mohl i podporovati jiné chudé zajatce.

Olympias přežila sv. Jana Chrysostoma; avšak o jejích dalších osudech není zpráv. Snad zemřela r. 410. Svátek 17. prosince (v řecké církvi 25. července).

Sv. PULCHERIA (t. j. Kráska) narodila se r. 397 v Cařihradě; byla dcerou císaře Arkadia a Eudoxie. V útlém mládí složila slib ustavičného panenství. Dospěvši osmnáctého roku, ujala se jménem svého nedospělého bratra Theodosia vlády; také bděla nad výchovou svých sester Flakcie, Arkadie a Mariny. Žila s nimi po kláštersku. Vštěpovala jim do srdce lásku k Bohu a k svatým ctnostem. Theodosius byl povahy lenivé. Sestry se všecky zasvětily Bohu slibem ustavičné čistoty. Pulcheria vystavěla mnoho chrámů a zřizovala domy milosrdenství pro chudé a nemocné.

Říši spravovala důmyslně a rázně; bystrým postřehem poznávala potřeby a ne-

dostatky říše, rychle a odhodlaně přistupovala k nápravě. Když bratr Theodosius vyspěl, Pulcheria mu vybrala za manželku jistou Athenais, dceru řečníka athénského. Athenais byla ještě pohanka; byvši pokřtěna, obdržela jméno Eudoxie. Roku 421 slaven byl sňatek císaře Theodosia a Eudoxie. Theodosius II. byl sice člověk zbožný, střídmý a mírný, ale byl slabé povahy. O vládu se nestaral. Jeho zábavou byl lov, malba, opisování knih; zvláště v krasopisu vynikal, pročež nazýván byl „Krasopisec". Jsa dětinsky důvěřivý, podpisoval všecky výnosy, rozkazy a dopisy, aniž by jich byl zprvu přečetl. Císařovna Pulcheria, aby bratra vyléčila z této lhostejnosti, napsala výnos, kterým se jí dává císařovna Eudoxie za otrokyni. Také tento výnos Theodosius podepsal a pečetí státní opatřil bez rozmyslu. A když Pulcheria bratrovi ukázala, jaký výnos podepsal, císař se zarděl studem a slibovat polepšení. Ale dobrá vůle jeho netrvala dlouho. Kromě toho císař podléhal lichotám a úkladům dvorních komorníků a kleštěnců.

Jeden z nich, Chrysafius, vzbudil zprvu žárlivost císařovny Eudoxie proti Pulcherii a pak naléhal na císaře, aby Pulcherii odstranil. Pulcheria odešla na svůj venkovský statek. Avšak i Eudoxie seznala, že pozbyla důvěry a lásky svého manžela, a odebrala se do Jerusalema, kdež svůj život v kajícnosti skončila. Theodosius zemřel roku 450 a Pulcheria prohlášena byvši panující císařovnou, ujala se otěží vlády pevnou rukou. Císařovna Pulcheria byla první císařovnou na trůnu římské říše; ale protože si byla vědoma všeobecných předsudků proti svému pohlaví a protože znala obtíže správy říše, umínila si vstoupiti do stavu manželského, aby manžel spolurozhodoval o záležitostech státních. Vyvolila si vojevůdce a státníka osvědčeného, jménem Marciana, muže šedesátiletého. Vstoupila s ním v manželství toliko s tou podmínkou, že budou žíti ve stálé zdrželivosti, aby mohla dostáti svému slibu o neporušeném panenství. Marcian svolil a zavázal se přísahou, že slibu jejího a stanovené podmínky bude šetřiti. Poté byl prohlášen císařem. Pulcheria žijíc dále v panenství, neustávala konati dobré skutky. Zemřela roku 453. Svátek sv. Pulcherie 9. (či 10.) září, nebo i 7. července.

Sv. MARCIAN, kněz cařihradský, vyučoval víře Kristově nejen chlapce, ale i stříbrovlasé starce. Svou dobročinností uchránil mnohou dívku prostituce. Zemřel buď roku 472 nebo 489. Svátek 10. ledna.

Sv. DOMINIKA panna pocházela z afrického města Karthaginy, odebrala se do Cařihradu a žila tam jako poustevnice. Zemřela r. 475. (*St* udává r. 745.) Svátek 8. ledna.

Sv. MARCEL, rodem Syr, narodil se v Apamei a naučil se od svého služebníka žíti po křesťansku. Co vyzískal svou prací, totiž opisováním knih, věnoval na své živobytí i na chudé. Byl dokonalým mnichem, prve než vstoupil do kláštera. Byl zvolen opatem „akoimetů" v Cařihradě. Nazývali se akoimeté, t. j. bezesní, protože v jejich klášteře zpívány byly žalmy

bez přestání, ve dne v noci. Marcel konal úřad opata po 40 let s tak velikou moudrostí a láskou, že jeho jméno slynulo po celém Východě. V prázdné chvíli psal pravidla a poučení pro soudce a vladaře, jakož i pro ty, kdož trpěli křivdy skutečné nebo domnělé. Jeho jméno je i v Římském Martyrologiu. Zemřel roku 485 nebo 486. Svátek 29. prosince.

Sv. ROMAN MELOD pocházel z Emesy v Syrii a byl jáhnem cařihradským. Psal mnoho duchovních básní a písní, odtud mu dáno bylo jméno „Melod", t. j. básník, pěvec. Dokonal činný a záslužný svůj život okolo r. 500. Svátek 1. října.

Sv. SAMUEL, kněz edesský, napsal spis proti biskupu Ibasovi, jenž podporoval eutychiány. Zemřel po r. 535. Svátek 9. srpna.

Sv. SAMPSON, rodem Říman, byl snad lékařem a odebral se do Cařihradu, aby tam sloužil Bohu i bližním. Stal se knězem a ošetřovatelem nemocných. Vystavěl v Cařihradě ze svého majetku nemocnici; v té nacházeli úlevy neduživci všeho druhu. Zemřel kolem r. 530. Svátek 27. června.

Sv. ARTHELAIS panna, dcera cařihradského prokonsula Lucia. Císař Justinian I. (či Justin II.?) chtěl ji, ježto byla sličná, uchvátiti pro sebe, třebas i násilím. Otec poslal pannu potají k jejímu strýci do Dalmacie. Cestou zajali ji zbůjníci a chtěli ji poskvrniti; avšak vyvázla z jejich rukou. V Beneventě ujal se jí její strýc Narsetes. Tam Arthelais zemřela v mladém věku kolem r. 570. Svátek 3. března.

Sv. XENOFON, senátor cařihradský, a jeho manželka Maria byli bohabojní. Své syny Arkadia a Jana poslali do školy v Beirutu. Žili v V. století. Svátek 26. ledna.

Sv. EUSTOLIA a SOPATRA byly panny cařihradské. Eustolia byla Římanka, Sopatra byla dcerou řeckého císaře Mauricia (dle *E* byly sestry). Není o nich podrobných zpráv. Zemřely snad kolem r. 640. Svátek jejich 9. listopadu.

Sv. KLEOPATRINA, panna soluňská, byla osmnáctiletá a nemocná, když ji sv. Vivencius, kněz apoštolský, který pocházel ze Samaře, pokřtil. Darovala roucha a posvátné nádoby na církevní potřeby a poslala je po sv. Vivenci do Říma na hrob sv. Petra. Zemřela snad kolem r. 400. Svátek 8. března.

Sv. ANTHUSA, dcera řeckého císaře Konstantina Kopronyma, panna, žila v cařihradském klášteře a zemřela snad kolem r. 780. Svátek 7. dubna.

Sv. THEOFIL MLADŠÍ byl vojevůdcem u řecké císařovny Ireny v Cařihradě; pak byl starostou (či praetorem dle Římského Martyrologia) na ostrově Cypru. Při námořní bitvě byl od Arabů jat. Že nechtěl víru zapříti a rozkoší mu nabízených použiti, byl mečem odpraven snad r. 790. Svátek 22. července.

Sv. ZACHARIÁŠ (Coriarius, t. j. koželuh nebo Calcearius, t. j. obuvník) cařihradský (?), žil se svou manželkou ve zdrželivosti. Svátek 17. listopadu.

Sv. THEODOR TRICHINAS (t. j. se žíněným rouchem kajícím) byl poustevníkem v Thracii, nedaleko Cařihradu.

Není o něm mnoho zpráv. Svátek jeho 20. dubna.

Sv. GEORGIUS SOLITARIUS (Jiří poustevník) v St. Angelo na Pelloponnesu žil v VI. století. Svátek 4. dubna.

Sv. THEOTIM, biskup v Tomech na Pontu Euxinu v Moesii (t. j. v nynějším Bulharsku), přítel sv. Jana Chrysostoma, žil na počátku V. století. Je také v Řím. Martyrologiu. Svátek 20. dubna.

Sv. JOSEF, biskup soluňský, bratr sv. Theodora Studity, zemřel kolem r. 830; svátek 14. července.

Sv. ARSENIUS pocházel ze židovské rodiny, stal se biskupem na ostrově Korfu; zůstával v jeskyni, která byla později nazývána „krypta sv. Arsenia"; zemřel kolem r. 800. Svátek 19. ledna.

Sv. THEOKTISTA LESBIA nazývá se tak, že pocházela z ostrova Lesbos. Není o ní zpráv. Svátek 10. listopadu.

Sv. JIŘÍ (Georgius), biskup mitylenský (na ostrově Lesbos), zemřel r. 816; svátek 7. dubna.

Sv. EUMENIUS, biskup gortinský na ostrově Kandii (Kretě), zemřel snad kolem roku 650. Svátek 18. září.

Sv. TYCHON, biskup v (nynějším) Limissu na ostrově Cypru, byl milosrdný. Už jako chlapec darovával své chleby chudým, a když otec mu domlouval, říkal, že je půjčil Pánu Bohu. Žil v V. století. Svátek 16. června.

V Italii.

Svaté papeže v době od r. 402 do r. 618 viz § 24 (str. 11).

Sv. MARTIN I. (649-655) viz § 32.

Sv. EUGEN I. (654-657) byl zvolen papežem, když jeho předchůdce, sv. Martin, byl odveden z Říma. Eugen poslal po dvakráte poselství do Cařihradu za účelem sjednocení u víře, ale marně. Ostatně se za jeho krátkého úřadování nic důležitého nepřihodilo. Jeho jméno není ve všech seznamech svatých. Zemřel roku 657. Svátek 2. června.

Sv. VITALIAN papež (657-672) snažil se znovu zavésti pokleslou kázeň; pečoval o zvelebení služeb Božích, zavedl varhany do kostelů římských. Měl různé potíže s císařem Konstantem II., jenž nadržoval monotheletům. Zemřel r. 682. Svátek 27. ledna.

ADEODAT papež poprvé užil ve svých listech rčení: Salutem et apostolicam benedictionem. Zemřel r. 676 (dle *St* 677). Památka ctihodného Adeodata 26. června.

Sv. AGATHO (po česku Dobroslav), narozený na ostrově Sicilii, byl papežem od r. 678 do 681. Potvrdil usnesení VI. všeobecného sněmu, jímž se zavrhly bludy monotheletů. Zemřel roku 681 nebo 682. Svátek 10. ledna (nebo 14. února).

Sv. LEV II. papež (682-683) byl rodem Sicilian. Když císař Konstantin Pogonatus zvěděl o jeho zvolení za papeže, poslal mu list s nadpisem: „Lvu, arcibiskupu města Říma a všeobecnému papeži." Lev jsa znatelem řeči latinské i řecké, přeložil úchvaly všeobecného sněmu církevního, konaného roku 680 v Cařihradě. Byl vzdělán ve všech theologických vědách, též v hudbě; zdokonalil gregoriánský zpěv; také zavedl pokropení

lidu při službách Božích. Byl pravým otcem chudých. Zemřel r. 683. Svátek 3. července.

Sv. BENEDIKT II. papež (684-686), rodem Říman, vynikal učeností a zbožností; ujal se ihned Vilfrida, biskupa yorkského, vypuzeného ze svého sídla; ustanovil, aby každý nově zvolený papež nastolen byl bez potvrzení císařského. Benedikt svatě žil a svatě zemřel. Rok smrti 686. Svátek 7. května.

Sv. SERGIUS I. papež (687-701) byl synem syrského kupce v Antiochii; jakožto papež zdráhal se podepsati úchvaly synody Trullanské (Trullos byl císařský sál v Cařihradě a měl jméno od vejčité podoby kopuly tohoto sálu). Císař Justinian II. chtěl proto papeže násilně dopraviti do Cařihradu; ale lid římský obhájil milovaného papeže; přece však bylo Sergiovi odejíti na čas z Říma. - Sergius podporoval sv. Kiliana; poslal Villibrorda k Frisům. Vydal nařízení, aby při Mši sv. lid s knězem po třikráte říkal nebo zpíval: „Beránku Boží..." Zemřel roku 701. Uctívá se v Palermu; někteří se domnívají, že se tam narodil; v pravdě tam byl pouze vychován. Svátek 9. září.

Sv. ŘEHOŘ II. papež (715-731) ustanovil sv. Germana patriarchou cařihradským; poslal do Německa sv. Bonifáce a Korbiniana. Bonifác se naň obracel ve svých trampotách.

Mnoho starostí působilo Řehoři obrazoborectví. Řehoř napsal císaři Lvu Isaurskému: „Musíme ti psáti neučeně a prostě, protože jsi neučený a prostý; měl bys věděti, že dogmata náležejí pod pravomoc biskupů a ne císařů." Znesvěcování obrazů a ukrutnosti při tom páchané nazval „klukovskými kousky." - Jindy napsal: „Tak jako papež nemá dohlédacího práva nad císařským palácem a nad udělováním světských úřadů, tak také císař nemá dohlédacího práva nad Církví a nad udělováním církevních úřadů. Každý ať zůstane v povolání, ve kterém ho ustanovil Bůh." Ale císař na jeho slova nedbal. Sv. Řehoř zemřel r. 731. Svátek 13. února.

Sv. ŘEHOŘ III. papež (731-741) byl rodem ze Syrie a skvěl se neobyčejnou nábožností a moudrostí. Paměť měl tak dobrou, že bezmála celý žaltář uměl odříkati zpaměti. Každého, s kým mluvil, uchvátil svou vzdělaností a výmluvností. - Rázně napomenul císaře Lva Isaurského, aby přestal ničiti posvátné obrazy a pohrozil vyobcováním z Církve všem, kdož potlačovali ctění obrazů. Sám dal postaviti krásné sochy Ježíše Krista, Panny Marie a svatých ve chrámu sv. Petra v Římě.

Karla Martella, vladaře franckého, nazval „prvním útočištěm svým po Bohu." - Znovuzřídil skoro celý hřbitov Kalixtův. - Také zavedl svátek Všech Svatých. Zemřel r. 741. Svátek 28. listopadu.

Sv. ZACHARIÁŠ papež (741-752) narodil se v Kalabrii; dbal, aby ve všem šetřeno bylo církevních zákonů; zrušil staropohanské průvody o Novém roku. - Odebral se k longobardskému králi Luitprandovi do Pavie se žádostí, aby se ujal utiskovaného lidu. - Jakou péči měl o církev v Německu, patrno z listů papežových sv. Bonifáci; stále a stále kladl důraz na

církevní jednotu. - Obnovoval a obdaroval kostely: do basiliky sv. Petra dal skvostné koberce, nový Žaltář, Antifonarium, Passionarium; pak andipendium zlatem protkávané a drahokamy ozdobené. - Přeložil listy sv. Řehoře Velikého do řeči řecké, kterou dokonale ovládal. - Byl pravým otcem kněží; jejich příjmy zdvojnásobil. - Byl zdlouhavý ke hněvu, rychlý k odpuštění; nikdy nesplácel zlého zlým. Zemřel r. 752. Slaví se 15. března.

Sv. PAVEL I. papež (757-767) byl bratrem a nástupcem papeže Štěpána III. Ujímal se těch, kteří pro úctu k posvátným obrazům byli od císaře Konstantina Kopronyma sužováni. Byl milosrdný; i v noci vyhledával chudé a nemocné. Zemřel r. 767. Svátek 21. ledna (nebo 3. července).

Sv. HADRIAN papež (772-795); za něho se rozšířil a vlastně založil stát církevní. Svátek 8. července.

Sv. LEV III., papež (795-816), byl roku 799, když konal průvod na sv. Marka, přepaden od několika vzbouřenců a ztrýzněn. V čele jejich stáli Paschalis a Kampulus, synovcové předchůdce papežova, Hadriana I.; oba byli papežskými úředníky. Vzbouřenci uvrhli svatého papeže do žaláře. Byv ze žaláře vysvobozen, uchýlil se k císaři franckému Karlu Velikému. Císař dal papeži bezpečný průvod do Říma a odebral se i sám do Říma, aby vyšetřil obžaloby proti papeži pronesené. Shromáždění biskupové a jiní duchovní řekli: „Neodvažujeme se souditi apoštolskou Stolici, která jest hlavou všech církví; neboť táž soudí nás, sama však od nikoho nebývá souzena.“ Papež přísahal, že si není vědom ani jediného zločinu jemu za vinu přičítaného. Lev III. pomazal Karla Velikého za císaře.

Papež Lev účinně spravoval Církev a horlivě střežil přesnost věrouky katolické. Zemřel r. 816. Svátek 12. června.

KASSIODOR rádce krále Theodorika. † kolem r. 575. Památka jeho 17. března.

Sv. TITUS, jáhen římský, byl zabit od Gotů; snad r. 410; je také v Římském Martyrologiu. Svátek 16. srpna.

Sv. SERVULUS byl žebrák římský. Píše o něm sv. Řehoř Veliký ve svých „Rozmluvách“. Byl sklíčen dnou tak silně, že nemohl ani choditi ani státi ani na lůžku se vzpřímiti, ba ani rukou k ústům zdvíhati. Matka a bratr ho ošetřovali. Servulus žebrával v chrámě sv. Klementa a z přijatých almužen ještě rozdával jiným chuďasům. Rád poslouchal čtení z Písma sv.; koupil si Písmo sv., a jelikož neuměl čísti, prosil milosrdné lidi, aby mu něco z něho předčítali. Tak se naučil celému téměř Písmu nazpamět a přednášel je pak svým návštěvníkům, kteří ho horlivě poslouchali. Děkoval Bohu za utrpení, snášeje je s odevzdaností do vůle Boží. Když nemoc se mu vrazila z údů vnějších do nitra, zemřel svatě v Pánu. Zemřel před r. 604. Svátek 22. (nebo 23.) prosince.

Sv. TARSILLA a EMILIÁNA, panny, byly tety sv. papeže Řehoře I. Velikého, který chválí Tarsillu, že žila životem duchovním. Kdy zemřely, není známo. Svátek jejich 24. prosince.

Sv. GALLA, vdova, přebývala v Římě

poblíže Vatikánu a vynikala dobročinností; zemřela asi roku 550. Svátek její 5. října.

Sv. GALLA, manželka Eucheriova, matka Konsorcie a Tullie. Svátek 16. listopadu. Ale Barossius obě ztotožňuje.

Sv. REDEMPTA byla žákyní poustevnice palestrinské Herundony. Papež Řehoř I. Veliký vypravuje (Dial. IV., 15): „Když jsem byl malým žákem, Redempta byla už stařenka; měla dvě žákyně duchovního života, které s ní žily v osamělé komůrce v klášterním ústraní. Byly chudé na statky, bohaté ctnostmi. Jméno jedné ze žákyň bylo *Romula*, jméno druhé už si nepamatuji. Romula onemocněla úbytěmi a byla dlouhá léta upoutána na lůžko. Snášela trpělivě bolesti své." Víc o nich neví. Žily tedy v VI. století. Svátek sv. Romuly, Redempty a *Herundony* 23. (nebo 30.) července.

Sv. PETR, jáhen římský, žák sv. papeže Řehoře Velikého. Když psal spisy, jež sv. Řehoř diktoval, viděl nad jeho hlavou vznášeti se holubici. Žil do roku 605. Svátek 12. března.

Sv. AMPELIUS (řecky: ampelos = hrozen) narodil se v Egyptě kolem r. 410; byl kovářem; kdysi hodil žhavým železem po jisté necudné ženě, která ho sváděla ke hříchu. Později se odebral do krajiny u Janova a žil v odloučenosti a v bázni Boží. Zemřel kolem r. 460. Svátek jeho 8. června (nebo i 14. května).

Sv. SALOMON byl synem senátora Eucheria, pozdejšího biskupa lyonského. Byl ustanoven biskupem, snad v Janově. Kdy zemřel, není známo, snad po roku 450. Svátek 28. září.

Sv. VENERIUS, opat, snad na ostrově Palmerii v zálivu Janovském, žil v VII. století. Svátek 13. září.

Sv. KASTRICIAN, *Antonín* a *Eugen*, biskupové milánští: rok smrti jejich není znám; sv. Kastrician se slaví 1. prosince, sv. Antonín 31. října, sv. Eugen 30. prosince.

Sv. MAROL (či Marulus) pocházel ze Syrie; byl ustanoven biskupem v Miláně. Sv. Ennodius, biskup pavijský, básnicky opěvoval bezúhonnost Marolovu. Ostatně není o Marolovi zaručených zpráv. Zemřel r. 424. Svátek 22. dubna.

Sv. MARTINIAN, biskup milánský, zemřel r. 430; svátek 2. ledna.

Sv. GLYCERIUS, biskup milánský; není o něm zpráv; zemřel r. 438. Svátek 20. září.

Sv. LAZAR, biskup milánský, zavedl třídenní průvody prosební čili litanie; zemřel kolem r. 449. Svátek 11. února.

Sv. EUSEBIUS, biskup milánský, opravoval chrámy od nepřátel zbořené nebo poškozené; nahradil bohoslužebné knihy, jež za války shořely, novými; povznesl kázeň v duchovenstvu, za války pokleslou; zemřel r. 464. Svátek 12. srpna.

Sv. GERONCIUS, biskup milánský, zemřel kolem r. 470; svátek 5. května.

Sv. BENIGNUS, biskup milánský; není o něm podrobnějších zpráv. Sv. Ennodius, básník a biskup pavijský, nazývá Benigna „ctihodným". Zemřel r. 477. Svátek 20. listopadu.

Sv. SENÁTOR, biskup milánský, byl

bdělým a činným pastýřem duší, o něž neúnavně pečoval slovem i příkladem (*K*). Zemřel r. 480. Svátek 28. května.

Sv. EUSTORGIUS, biskup milánský, zemřel r. 518; svátek 6. června.

Sv. MAGNUS, biskup milánský, jehož jméno je také v Řím. Martyrologiu, zemřel kolem r. 525. Svátek 5. listopadu.

Sv. DACIUS (Datius), biskup milánský, sepsal dějiny svého věku; Ostogotové Dacia vypověděli a ten dokonal svůj život v Cařihradě roku 442. Svátek 14. ledna.

Sv. HONORATUS, biskup milánský, zemřel r. 570. Svátek 8. února.

Sv. JAN BONUS (t. j. Dobrý); jmenoval-li se tak podle rodu a nebo podle své dobrotivé povahy, není známo. Byl biskupem v Miláně. Zemřel r. 655. Svátek 10. ledna.

Sv. AMPELIUS, biskup milánský, zemřel r. 672; svátek 8. července.

Sv. MANSUET (Mansvét; po česku dle některých: Miloslav) biskup milánský, byl snad nástupcem sv. Ampelia, skvěl se učeností a životem bezúhonným. Na sněmech v Miláně a Římě odsoudil blud monotheletů. Zemřel morem r. 681 (*K*). Jeho jméno je v Řím. Martyrol. Svátek 18. února.

Sv. BENEDIKT, příjmím *Krispus*, arcibiskup milánský, muž svatý a učený, zemřel r. 735. Svátek 11. března.

Sv. NATALIS, arcibiskup milánský, zemřel r. 751. Svátek 13. května.

Bl. TOMÁŠ, arcibiskup milánský, pokřtil Giselu, dceru císaře Karla Velikého; hájil obřady a zpěvy zavedené sv. Ambrožem. Zemřel r. 783. Slaví se 1. října.

Sv. AKVILIN narodil se ve francké říši; dle *D* narodil se r. 784 ve Würzburgu. Již jako chlapec odmítal v rozepřích se svými druhy blud arianský. Věřící chtěli Akvilina zvoliti biskupem kolínským, ale on odešel do Pavie; tam se naučil řeči italské. V Miláně byl od arianů usmrcen. Kdy se tak stalo, není známo; snad v V. nebo VI. století. Svátek 29. ledna.

Sv. EUFRASIA, dcera longobardského krále Aistulfa, vstoupila do kláštera St. Marino. Zemřela roku 756. Svátek 14. února.

Sv. AMANTIUS biskup v Como v severní Italii, zemřel roku 446; svátek 8. dubna.

Sv. ABUNDIUS pocházel ze Soluně a byl ustanoven biskupem v Como; zemřel r. 468. Svátek 2. dubna.

Sv. PROSPER, biskup comský, zemřel r. 565; svátek 2. března (je též uveden v § 21).

Sv. ADALBERT, biskup v severoitalském městě Como, zemřel r. 615. Svátek 3. června.

Sv. VIKTORIN, biskup v Como, zkusil mnoho od arianů; zemřel roku 644. Svátek 5. září.

Sv. OKTAVIAN, biskup comský, zemřel r. 680; svátek 23. října.

Sv. LIBERATA a FAUSTINA, sestry, panny, narozené na hradě u Piacenzy, odešly, aby se vyhnuly sňatku, do města Como. Otec jim poslal značné obnosy peněz; i zřídili pak v Comu klášter. Před biskupem Agrippinem učinily slib čistoty. Zemřely kolem roku 580. Svátek 18. ledna.

Sv. DOMINIKA, panna v Como, nežila v klášteře, nýbrž ve světě, ale světem porušiti se nedala, celým srdcem sloužíc Bohu. Zemřela snad kolem r. 590. Svátek 13. května.

Sv. VIATOR, biskup bergamský (Bergamo v severní Italii) je v Římském Martyrologiu. Rok smrti není znám. Svátek 14. prosince.

Sv. AMAND (po česku Milota), hrabě čili měšťanosta v Gisalbě u Bergama, byl bohabojný a dobročinný. Byl také statečným vojevůdcem v bojích proti nájezdům německých národů. Byl nazýván „Otcem vlasti". Zemřel roku 515. Svátek 6. dubna.

Sv. ANASTASIUS, biskup pavijský; rok smrti není znám. Svátek 30. května.

Sv. DAMIAN, biskup pavijský, psal proti monotheletům. Zemřel r. 710. Svátek 12. dubna.

Sv. EPIFANIUS narodil se v Pavii; jeho matka byla příbuznou sv. Myrokla. Ustanoven byv biskupem pavijským, snažil se zahojiti rány vojskem krále Odoakra městu způsobené, stavěl kostely a domy, byl dobročinný; vykoupil sestru svou Honoratu a její družku a jiné zajatce z poroby. Zemřel roku 497. Svátek 21. ledna.

Sv. ENNODIUS narodil se ve franckém městě Arles z rodičů chudých. Nabyv vědeckého vzdělání, liboval si nejvíce v básnění. Oženil se s bohatou nevěstou a v přepychu stal se lehkovážným a oddal se neřestem nejhnusnějším. Také se posmíval lidem nešťastným. Teprve nebezpečná nemoc ho vyléčila z lehkomyslnosti. Obrátil se k Bohu. S dovolením své manželky vstoupil do stavu duchovního; manželka se stala jeptiškou. Jako jáhen sv. Epifania, biskupa pavijského, hájil práv Stolce římského a po něm byl ustanoven biskupem pavijským. Byl po dvakráte od papeže poslán do Cařihradu žádat, aby císař řecký nepodporoval bludu eutychiánů, ale nic nepořídil. Z druhé cesty stěží se vrátil domů a zemřel r. 521. Ennodius byl první, jenž pojmenoval papeže jménem „Papa" t. j. Otec (dle Kuldy). Svátek 11. července.

Sv. HONORATA, panna ticinská, byla sestrou sv. Epifania, biskupa pavijského; byla i s družkou svou *Luminosou* odvlečena do zajetí; avšak biskup Epifanius obě dvě, jakož i jiné zajatce vykoupil z poroby. Zemřela kolem roku 500. Svátek sv. Honoraty 11. ledna, sv. Luminosy 9. května.

Sv. SPECIOSA je také dle některých zpráv sestrou sv. biskupa pavijského Epifania, krásná dle těla, ale krásnější dle ducha. Od mladosti zasvětila Kristu své panenství. Rodiče jí sice vyvolili ženicha proti její vůli, ale ženich před svatbou zemřel. - Speciosa každému v nesnázích dobře radila a pomáhala, nemocným sloužila. Zemřela kolem r. 500. Svátek 18. června. - Též sv. *Liberata* se uvádí jako sestra sv. Epifania; svátek 16. ledna.

Sv. PETR LOMBARDUS, biskup pavijský, zemřel r. 738 nebo 743. Slaví se 7. května.

Sv. THEODOR, žák sv. Petra Lombardského, biskup pavijský, pokáral krále longobardského Desideria, škůdce práv

apoštolské Stolice, a proto byl poslán do vyhnanství a vrátil se teprve za přispění císaře Karla Velikého. Theodor požehnaně biskupoval 47 let a zemřel v letech 778-785. Svátek 20. května.

Sv. JERONYM výtečně zastával biskupský úřad v Pavii, k němuž byl u vysokém věku zvolen. Zemřel roku 787. Svátek 22. července.

Sv. EPIFANIA, dcera longobardského krále Flavia Rachise a manželky jeho Thesie. Vynikala nejen tělesnou sličností, ale také poslušností, pokorou a sebezapíráním. Slíbila Bohu panenství a vstoupila do kláštera v Pavii. Také oba rodiče i sestra Petruda vstoupili do stavu řeholního. Epifania žila 46 let v klášteře a zemřela r. 795. Svátek 6. října.

Sv. URSICIN, biskup brixenský (*E* a *D*); rok smrti není znám; svátek 1. prosince.

Sv. SILVIN, biskup brescijský, zemřel po roku 410; není o něm mnoho zpráv. Svátek 28. září.

Sv. GAUDENC, biskup brescijský, byl přítelem sv. Ambrože a byl z oněch biskupů, kteří se odebrali do Cařihradu, aby za Jana Chrysostoma orodovali. Cesta se nepotkala se zdarem. Gaudenc byl uvězněn a později poslán zpět do Brescie. Z kázání Gaudencových, jichž se několik zachovalo, vysvítá jeho pravověrnost; na př. o Svátosti oltářní praví: „Ten, jenž dává klasům zráti, proměňuje chléb ve své Tělo." Žil asi do r. 427. Svátek 25. října.

Sv. THEOFIL, biskup brescijský, byl nástupcem svatého Gaudencia; svátek 27. dubna.

Sv. VIGIL, biskup brescijský, žil v VI. století. Je také v Římském Martyrologiu. Svátek 26. září.

Sv. HERKULANUS, biskup brescijský, žil v VI. století. Svátek 12. srpna.

Sv. HONORIUS (česky Ctirad), pocházel podle některých zpráv z rodu císaře Konstantina Velikého; odebral se z Říma do Brescie a žil o samotě blíže tohoto města; pak zvolen byv biskupem brescijským, působil svatě. Zemřel roku 586. Svátek 24. dubna.

Sv. FELIX, biskup brescijský, zemřel roku 665. Svátek 23. února.

Sv. MAURUS, biskup v severo-italském městě Piacenze, žil do roku 449; svátek 13. září.

Sv. HORTENSIUS, biskup; neudáno místo a rok smrti. Svátek 11. ledna.

Sv. CHROMACIUS, biskup akvilejský, přítel sv. Ambrože a sv. Jeronyma; zanechal pěkné spisy; zemřel roku 406. Svátek 2. prosince.

Sv. NICEAS (nebo Nicetas), biskup v Romacianě (což snad je totéž jako Akvileja), byl nástupcem sv. Chromacia; za vpádu Hunů byl horlivě činný ve prospěch Církve. Zemřel snad kolem r. 458. Svátek 22. června.

Sv. PAULÍN, biskup akvilejský, působil jako misionář u Korutanů, též u Avarů; zveleboval kostelní zpěv lidový; požíval veliké vážnosti u císaře Karla Velikého. Zemřel po r. 802. Svátek 11. (nebo 28.) ledna.

THEODOLINDA, královna longobardská; zemřela kolem roku 622. Není prohlášenou ani za svatou ani za blahoslavenou. Památka její 22. ledna.

ZÁZRAK SV. ALŽBĚTY

Sv. KUMIAN, biskup irský, složil svůj úřad a odebral se do Italie; v klášteře Bobbioském žil a zemřel. Rok smrti asi 722. Svátek 9. června.

Sv. NAZARIUS, biskup v Justinopoli (Capo d'Istria - podle *K* biskup koparský). Rok smrti není znám. Svátek 19. června.

Sv. SILVIN, biskup kremonský, zemřel snad roku 773. Svátek 17. února.

Jiný sv. SILVIN, biskup toulousský, zemřel kolem roku 720. Svátek jeho je rovněž 17. února.

BISKUPOVÉ VERONŠTÍ: Sv. *Maurus;* rok smrti není znám; svátek 21. listopadu. Sv. *Petronius* žil asi do roku 450; svátek 6. září. Sv. *Moderatus* zachovával mírnost; přísnost práva mírnil vlídností. Žil snad v V. století. Svátek 23. srpna. Sv. *Luperius* (nebo i Liberius) žil snad v V. století; svátek 15. listopadu. Sv. *Silvin* hlásal jako horlivý pastýř slovo Boží. Nikdy nebyl veselejší, než když rozdával chudině almužny. Žil snad v V. století. Svátek 12. září. Sv. *Simplicius* žil v V. století; svátek 20. listopadu. Sv. *Servulus* byl nástupcem sv. Simplicia a předchůdcem sv. Verekunda. Zemřel kolem roku 500. Svátek 26. března. Sv. *Verekundus* zemřel roku 523. Jeho jméno je i v Římském Martyrologiu. Svátek 22. října. Sv. *Valens*, nástupce sv. Verekunda; zemřel roku 531; svátek 26. července. Sv. *Lupicin* žil (podle *D*) v VI. století; svátek 31. května. Sv. *Anno* zemřel r. 780; svátek sv. Annona 23. května. Sv. *Alexander* říkával: „Není dobrým člověkem, kdo se nesnaží denně pokračovati na cestě dokonalosti." Zemřel roku 788. Svátek 4. června.

Sv. MARIA TĚŠITELKA, panna veronská, sestra sv. Annona, biskupa veronského, zamítala nabídky k sňatku umiňujíc si, že zachová panenství Bohu. Přivezla ostatky sv. Firma a Rustika z ostrůvka Capri v zálivu neapolském. Biskup jel ostatkům v ústrety po klidné řece Adiži a uložil ostatky. Maria zemřela kolem roku 778. Svátek 1. srpna.

Sv. FIDENCIUS, biskup padovský (*E*); rok smrti není znám. Svátek 16. listopadu.

Sv. GAUDENCIUS, biskup v severoitalském městě Novaře, přítel sv. Eusebia Vercellského, podporoval společné žití kněží. Zemřel r. 418. Svátek 22. ledna.

Sv. AGABIUS, biskup novarrský, nástupce sv. Gaudencia, zemřel roku 438. Svátek 10. září.

Sv. HAYMO a sv. *Veremund*, bratři, založili dle slibu klášter u Milána. Zemřeli r. 790. Svátek 13. února.

Sv. FELIX, biskup boloňský, byl dříve jáhnem sv. Ambrože. Zemřel kolem roku 430. Svátek 4. prosince.

Sv. PATERNIANUS, biskup boloňský, zemřel dle Římského Martyrologia roku 450; svátek 12. července. - Římské Martyrologium uvádí však na den 12. července ještě jiného sv. *Paterniana*, biskupa boloňského, jenž žil po době Dioklecianově.

Sv. PETRONIUS pocházel z Cařihradu; jeho otec byl praefectus praetorio. Přinesl od řeckého císaře Theodosia II. do Říma poselství a při této příležitosti byl od papeže Coelestina vysvěcen a ustanoven biskupem boloňským. Snažil se za-

hojiti rány hordami Alarichovými způsobené. Zemřel r. 450. Svátek 4. října.

Sv. JUKUNDUS, biskup boloňský; rok smrti není znám. Svátek 14. listopadu.

Sv. TERTULLIAN, biskup boloňský, zemřel po r. 470; svátek 27. dubna.

Sv. PROKUL, biskup a mučedník boloňský. Byl sťat od krále Totily r. 542. Svátek 1. června.

Sv. THEODOR, biskup boloňský, kolem r. 550. Svátek 5. května.

Sv. JULIANA Boloňská byla dcerou Julia Bancia a Fakundy. Rodiče ji provdali za velmože Julia. Měla pak tři dcery: Lucii, Perpetuu a Viktorii a syna Vavřince. Julius po desítiletém manželství odešel se souhlasem své manželky do kláštera; vstoupil do stavu duchovního, ale brzo zemřel. Juliana ovdověvši, zařídila svůj dům po způsobu klášterním. Zbožně vychovávala své děti. Vavřinec se stal opatem. V jejím životopise se činí také zmínka o jisté Kandidě, která byla její příbuznou. - Juliana dala ve Florencii zbudovati chrám sv. Vavřince. Svatý Ambrož, jenž chrám vysvětil, ji velmi chválil. Dokonala svůj zbožný a dobročinný život ve věku 75 let roku 435. Svátek 7. února.

Sv. DONÁT, arcijáhen imolský (blíže města Bologně), zemřel po r. 431 (*K*); svátek 7. srpna. Rozlišiti dlužno: sv. *Donát*, mnich luxeuilský a pak biskup besançonský, zemřel r. 660. Svátek také 7. srpna.

Sv. GEMINIAN, biskup v městě Modeně, žil za času sv. Ambrože; zemřel kolem r. 400. Svátek 31. ledna.

Sv. ANSELM byl vévodou furlánským (Friaul ve vévodství modenském). Král Desiderius jej vyhnal. Anselm žil 7 let v klášteře montekassinském a pak byl zvolen opatem v klášteře nonnantulském. Takto Anselm byl dříve bojovníkem světským a poté bojovníkem pro čest a chválu Boží a pro blaho bližních. Vystavěl na př. hostinec sv. Ambrože pro poutníky a chudé. Zemřel r. 803. Svátek 3. března.

Sv. JUSTINIAN, biskup vercellský, zemřel po r. 451, neboť toho roku se ještě zúčastnil sněmu milánského. Svátek 21. března.

Sv. EMILIAN narodil se ve španělské provincii Arragonii, z chudých rodičů. Žil v poustevně o samotě po 40 let, slouže Bohu. Poté byl ustanoven biskupem vercellským, vyznamenával se nábožností a dobročinností; skvěl se ryzí pokorou a neúnavným konáním povinností a činně se zúčastnil sněmů konaných v Římě. Zemřel asi r. 510 (*St*). Svátek 11. září.

Sv. MAGNUS, biskup v Oderzu v krajině trevisské (dle některých zpráv v Korutansku), zemřel kolem roku 660. Jeho jméno je v Řím. Martyrologiu. Svátek 6. října.

Sv. TITIANUS (Tician), biskup v Oderzu (v Benátsku); svátek 16. ledna.

Sv. BASSIAN, biskup v Lódi v severní Italii, zemřel r. 409; svátek 19. ledna.

Sv. EXSUPERANCIUS, biskup ravennský, zemřel r. 418; svátek 30. května.

Sv. BARBACIAN, kněz ravennský, zemřel r. 445 (*D*); svátek 31. prosince.

Sv. MAXIMIAN, biskup ravennský, nalezl, když byl ještě jáhnem, při orání půdy nesmírný poklad. I odevzdal povinný díl eráru, ostatek pak věnoval na stav-

bu a výzdobu chrámů. Život Maximianův byl illustrací slov žalmů: *Dilexi decorem domus tuae.* Umíraje učinil dóm svým dědicem. V sakristii se zachovala biskupská stolice s reliefy ze Starého a Nového Zákona, pak zlatá nádoba na chrisma s nadpisem: *Servus Christi Maximianus A E hoc chrismatarium ad usus fidelium fieri jussit.* Dále daroval dómu endothis z byssu, t. j. sukno na oltář; v suknu byly vetkány obrazy ze života Ježíše Krista a drahocenný kříž s ostatky sv. Kříže. Také dal zhotoviti 72 posvátné knihy. Zemřel kolem r. 553. Svátek 22. února.

Sv. ONDŘEJ, biskup florencký, žil do r. 459. Svátek 26. února.

Sv. MOŘIC, biskup florencký, byl zabit od vojínů kolem r. 550. Svátek 28. června.

Sv. VALFRID byl zprvu ženat, měl 5 synů; pak vstoupil do kláštera v Monteverdi v Toskánsku, kdež byl pak opatem. Svátek 15. února.

Sv. GAUDENC, biskup v Arezzu v Toskánsku, byl za císaře Valentiniána III. kolem r. 450 usmrcen, jak praví Římské Martyrologium: *Furore gentilium.* Svátek 19. června.

Sv. MARCELLIN, biskup v Ankóně, zachránil prý, jak papež Řehoř Veliký vypravuje, město Ankónu za velikého požáru. Zemřel kolem roku 555. Svátek 9. ledna.

Sv. TEUTERIA prý pocházela z královského rodu anglického; král Osvald ji žádal za manželku, ona však odešla tajně z vlasti a odebrala se do Verony. Když uslyšela, že sestra veronského biskupa sv. Prokula, *Tuska* bydlí za městskými hradbami v osamělé chyši sloužíc Bohu, vyžádala si od ní, aby ji přijala k sobě. Obě vedly život bohumilý. Neví se, kdy zemřely. Svátek sv. Teuterie a Tusky 5. května.

Sv. ELEUTHERIUS zřídil klášter blíže města Spoleta. Vypravuje o něm sv. Řehoř. Zemřel r. 585. Svátek 6. září.

Sv. ABUNDANCIA, panna spoletská, vykonala pout do Jerusalema. Zemřela r. 804. Svátek 19. ledna (nebo 26. října).

Sv. FORTUNAT, kněz tarritský v diecesi spoletské, pracoval rukama, aby mohl prokazovati dobrodiní. Když kdysi pracoval na poli, nalezl zlato a daroval je chudému, který ho žádal o dar. Zemřel kolem r. 400. Svátek 1. června.

Sv. ISAK Syřan vida, že v Syrii vzmáhá se blud eutychiánů, odešel do Italie; byl poustevníkem u Spoleta v Umbrii. Snad se tam ujal jisté *Gregorie*, aby nebyla nucena k sňatku. Zemřel r. 550. Svátek 11. dubna. Památka Řehořky Spoletské 23. ledna.

Sv. VAVŘINEC (Laurentius *Illuminator*). Není o něm určitých zpráv. Když bludaři eutychiáni pronásledovali katolíky, mnozí věrní katolíci se vystěhovali; tak i Vavřinec. Odešel do Říma; tam byl vysvěcen na kněze; horlivě kázal. Pak byl ustanoven biskupem spoletským. Když se odebral do Spoleta, nechtěl ho lid zprvu přijmouti, že byl cizinec. Vrata uzavřeli. Ale pak jej přece přijali. Vavřinec spravoval po 12 let biskupský úřad; r. 522 jej složil a založil klášter u řeky Far-

faro. Tam i zemřel roku 576. Svátek 3. února.

Sv. BARONCIUS byl dříve ženat, pak byl poustevníkem v Pistoji; zemřel roku 685. Svátek 25. března.

Sv. ADAM, opat fermský (u Ankóny), žil do roku 600; svátek 16. května.

Sv. ALEXANDER, biskup fiesolský (v Etrurii), hájil práv Církve. Protivníci ho utrápili. Zemřel kolem roku 582. Svátek 6. června.

Sv. CERBONIUS, biskup v Piombině v Toskánsku, žil do roku 575; svátek 10. října.

Sv. FORTUNAT, biskup v italském městě Fanum (na řece Metauro), zemřel roku 620 (*K*); svátek 8. června.

Sv. KASSIUS, biskup v Narni v Umbrii (*E* uvádí Kassia, biskupa, na ostrově Cypru, jenž, jak pravil Řehoř Veliký, při každé Mši sv. ronil slzy); zemřel r. 558; svátek 29. června.

Sv. KONSTANCIUS, sakristán (mansionarius) čili vrchní kostelník v Ankoně liboval si výhradně ve věcech nebeských, jak praví o něm papež Řehoř Veliký (Dialog I., cap. 5.). Žil v VI. století. Svátek 23. září.

Sv. NONNOSUS, opat na hoře Sorakte v Etrurii, zemřel r. 560; svátek 2. září.

Sv. OKTAVIAN přišel z Afriky do Italie za pronásledování katolíků králem Genserichem, a to do Volterry blíže Pisy, a žil tam jako poustevník; zemřel kolem roku 500. Svátek 2. září.

Sv. PAMFIL, biskup v Solmonu (v Abruzzách, ve střední Italii), žil v VII. století. Římské Martyrologium chválí jeho lásku k bloudícím u víře a horlivost. Svátek 28. dubna.

Sv. SPES nebo *Speus*, opat v klášteře blíže Nursie. Byl po 40 let slepý; prohlédl 14 dní před svou smrtí. Dle bollandistů zemřel roku 513. Svátek 28. března.

Sv. ŠTĚPÁN, opat v italském městě Rieti, byl bez hlubšího vzdělání, také jeho mluva byla hrubá, ale slynul třemi ctnostmi: sebezapíráním, láskou k nepřátelům a trpělivostí. Na příklad, jak o něm vykládá Řehoř Veliký (Dialog IV., 19), Štěpán kdysi posekal svoje obilí a dovezl je do stodoly. Avšak zlomyslný člověk zapálil stodolu a ta shořela i s obilím. Posel zvěstoval neštěstí opatu Štěpánovi volaje: „Běda, běda! Co se ti stalo zlého!" - Opat na to: „Běda, běda! Co se stalo zlého tomu, který mi to učinil; neboť k mé škodě se nic zlého nestalo!" Štěpán žil v VI. století. Svátek 13. února.

Sv. FELICISSIMUS narodil se v umbrijském městě Noceře; byl už v mládí velmi dobročinný; otec se proto rozhněval a učinil Felicissima pastýřem. Felicissimus dal kdysi chudému člověku, který jej prosil o dar, krávu. Bál se proto trestu otcova a uprchl. Zemřel kolem r. 650. Svátek 15. července.

Sv. FLORIDUS, biskup v umbrijském městě Tifernu, zemřel kolem roku 600; svátek 13. listopadu.

Sv. MARIN a *Leus* byli kameníci a lámali mramor v horách; Leus šel do Montefeltro, Marin pak se vrátil do Rimini a zařídil tam vodovod. Marin byl vzorem křesťanských ctností. Tu však při-

šla do Rimini jistá žena a vydávala se za manželku Marinovu. Marin ji zahnal, ona však jej obvinila ze zločinů. Marin uprchl na horu, kde dříve lámal mramor, žena pak se přiznala, že Marina křivě obžalovala. Marin zemřel ke konci V. století. Ctí se jako zakladatel republiky San Marino v Italii (*St*). Svátek sv. Marina 4. září (nebo 21. září).

Sv. AMANTIUS, kněz v Tifernu; svátek 26. září (*E*).

Sv. VALENTIN, biskup v umbrijském městě Terni, působil po 39 let požehnaně a zemřel r. 533. Svátek 7. ledna. Nutno jej rozlišovati od *Valentina*, biskupa v Terni, jenž zemřel kolem roku 210 a jehož svátek je 14. února.

Sv. CETHEUS či *Peregrin*, biskup ve Vittorinu v Italii. Byl utopen, protože se ujal jakéhosi odsouzence, a že byla domněnka, že je jeho společníkem. Voda řeky Peskary zanesla mrtvé tělo do města Peskary; tamější biskup jej pochoval a neznaje Cetheova jména, nazval jej „Peregrinus“, t. j. cizinec. Rok smrti není znám. Svátek 13. června.

Sv. REDEMPTUS, biskup ve Ferentinu (z tohoto města jsou jen zříceniny), o němž psal Řehoř Veliký ve svých spisech, zemřel r. 586. Svátek 8. dubna.

Sv. MENNAS, poustevník v Samniu v Abruzzách; zemřel r. 575. Je také v Římském Martyrologiu. Svátek 11. listopadu.

Sv. SEVERUS, kněz v abruzzských horách v nynějším Antrodoco, živil se vinařstvím. Kdysi byl zaměstnán řezáním révy a tu byl volán k nemocnému; chvíli otálel, a nemocný zemřel, než Severus přišel. Severus si činil hořké výčitky, že svým průtahem připravil nemocného o poslední útěchu. Zemřel kolem r. 530. Svátek 15. února.

Sv. SEVERIN, biskup v městě Septempeda (nyní San Severino), kteréžto město bylo za vpádu Totilova zbořeno. Severin přenesl ostatky svaté Filomeny. Je také v Římském Martyrologiu. Zemřel kolem r. 530. Svátek 8. ledna.

Sv. MAREK, poustevník v Kampanii; svátek 24. října.

Sv. FRIGDIAN, biskup v italském městě Lucce; zemřel r. 578 (*D*). Svátek 18. března.

Sv. SABINUS, biskup v Kanossoe u Bari v jižní Italii, na stará léta oslepl; král gotský Totilas ho chtěl vyzkoušeti; místo chlapce podávajícího pohár vína, podal biskupovi pohár sám. Sabinus řekl: „Vivat ipsa manus! - ať žije ruka sama!“ Z toho poznal Totilas, že biskup je vpravdě slepý, a měl jej pak v tím větší úctě. Sabinus zemřel kolem r. 566. Svátek 9. února.

Sv. KONSTANTIN, opat montekassinský, žák sv. Benedikta; zemřel roku 560. Svátek 29. března.

Sv. APOLLINARIS, opat montekassinský, zemřel r. 826 nebo 828; svátek 27. října.

Sv. DEUSDEDIT (*Bohdal*), opat montekassinský, byl tyranem Sikardem z Beneventu zajat, a když nemohl nebo nechtěl zaplatiti výkupné, byl vhozen do žaláře a tam zemřel r. 834. Svátek 9. října.

Sv. ANTONIUS, opat v Sorrentě v Neapolsku (snad byl dříve v Monte Kassinu). Svátek 14. února.

Sv. TASO (nebo *Tato*), opat v klášteře u Neapole, žil přísně; nikdy neležel na loži, nikdy si vousů nestříhal, ba ani si nemyl tváře. Zemřel po roku 729. Svátek 11. ledna.

Sv. NYMFA, panna, narodila se na ostrově Sicilii; za vpádu Gotů uprchla z Palerma do Italie a zemřela v Savoně. Svátek 10. listopadu (viz § 8.).

Sv. REGULUS uprchl za pronásledování katolíků ariánskými Vandaly z Afriky do Italie s mnoha jinými a zemřel tam kolem r. 545. Nazývá-li Římské Martyrologium Regula mučedníkem, děje se tak pro útrapy, které mu bylo vytrpěti. Svátek sv. Regula 1. září.

Sv. AGRIPPINUS, biskup neapolský (*E*); rok smrti není znám. Svátek 9. listopadu (nebo 29. března).

Sv. JAN, biskup neapolský (*E*); rok smrti není znám. Svátek 22. června.

Sv. POMPONIUS byl prý biskupem neapolským a zemřel prý r. 536; svátek 14. května.

Sv. VAVŘINEC (Laurentius), biskup neapolský, zemřel roku 716; svátek 19. července.

Sv. RENATUS, biskup v Sorrentě (v Neapolsku). Jest o něm mnoho pověstí, ale málo zaručených. Žil bezpochyby v V. stol. Svátek 6. října (nebo 12. listopadu).

Sv. AGNELLUS, syn bohatých rodičů neapolských, zdědil statky, na nichž hospodařil. Později odešel do poustevny, aby sloužil Bohu. Zemřel jsa 61 let stár r. 596 podle *St* (roku 676 podle *D*). Svátek 14. prosince.

Sv. HELIENA, panna v Neapolsku, narozená v Laurianu, bydlela v jeskyni. Mnichové blízkého kláštera poskytovali jí potravu; Heliena pracovala pro klášter, pro kostely i pro chudé. Rok smrti není znám. Svátek 20. dubna.

Sv. JUSTA *Sipontina*, panna v Aquile (či Avelle) v Neapolsku. Její otec Florencius měl dva bratry: Justina kněze a Felixe. Florencius a Felix byli sťati za císaře Maximiana r. 305, Justa šípy ubodána. Svátek její 1. srpna.

Sv. KONSTANCIUS, biskup akvinský (u Neapole), zemřel roku 573. Svátek 1. září.

Sv. ROGER, biskup v městě Kannae; neví se, kdy žil, zdali v VI. anebo až v XII. století. Svátek 30. prosince.

Sv. EUSTER, biskup salermský (v jižní Italii), zemřel snad kolem roku 450. Svátek 19. října (nebo 29. března).

Sv. VERUS, biskup salermský, žil v V. století. Je též v Římském Martyrologiu. Svátek 23. října.

Sv. PAULIN, syn státního úředníka (praefectus praetorii), narodil se v Burdigale (Bordeaux v Gallii) a obdržel první základy vědeckého vzdělání od slavného básníka Ausonia. Oženil se s Therasií a stal se císařským náměstkem v Kampanii. Svou spravedlností a laskavostí si získal u lidu všeobecné oblíbenosti. Byl velmi bohat a zakládal si na svém bohatství i na svých hodnostech. Avšak časem si znechutil posavadní své zaměstnání, které mu vzbudilo mnoho odpůrců. Také jeho zdraví bylo otřeseno, neboť konal mnoho namáhavých cest po moři

i po souši. Na svých cestách se seznámil se sv. Ambrožem, se sv. Martinem i s jinými dokonalými křesťany, kteří ho naučili správně nazírati na bohatství, slávu a požitky tohoto světa.

Paulin složil svůj úřad, vrátil se do Bordeauxu a dal se od tamějšího biskupa sv. Delfina vyučiti ve víře a pokřtíti. Bylo to roku 389. Pohrdl bohatstvím a neměl jiného přání, než aby sloužil Bohu prostě a skromně v ústraní. V té době jeho manželka mu povila synáčka; ale když ten již po 8 dnech zemřel, tu Paulin tím více byl utvrzen v úmyslu dáti výhost světu. Jeho manželka Therasia se s ním smluvila, že budou spolu žíti v naprosté zdrželivosti jako bratr a sestra. Paulin prodal svoje statky ve Španělsku a umínil si vstoupiti do služeb církevních jako duchovní nižšího stupně. Nejraději by byl šel do Jerusalema. Psal v té příčině Jeronymovi. Ale sv. Jeronym mu odpověděl záporně: „Jerusalem je město jako každé jiné město; je tu veřejný senát, jsou tu officiálové, herci, kejklíři, nevěstky, nesčíslné množství lidu ustavičně se měnícího, vlnícího se, ze všech končin světa sehnaného; krátce: vše bys tu nalezl, čemu si přeješ uniknouti; poustevníku jest uchýliti se z města na venkov a v samotě hledati Krista.“ Paulin se tedy odhodlal odebrati se do Kampanie. Tam, v městě Nóle byla nade hrobem sv. Felixe, kněze a mučedníka, svatyňka. Vedle té svatyňky Paulin měl statek se zahradou. Přebývaje v dřívějších dobách na tomto svém statku, znal a zamiloval si tu svatyňku a utíkal se často o přímluvu k sv. Felixovi v modlitbách. Avšak než nastoupil cestu do Italie, byl roku 393 v Barceloně na žádost lidu přes všecko zdráhání posvěcen na kněžství.

Při svém úmyslu Paulin setrval, i když přátelé a příbuzní mu vytýkali, že jeho jednání je pošetilé a výstřední. Příbuzní se mu počali vyhýbati a od něho se odvracovati. I bývalí sluhové přerušili styk s ním. Ale Paulin při své chudobě zůstal trpělivý, laskavý, přívětivý. Říkával dle slov apoštolských: „Kdybych lidem se líbil, nebyl bych služebníkem Kristovým.“ Paulin opustil Španělsko a odebral se jižní Gallií do Italie. Sv. Ambrož, s nímž se Paulin sešel, snažil se získati Paulina pro svůj chrám. Ale Paulin toužil po tom, aby v ústraní nolském byl prostým strážcem svatyně sv. Felixe; i pokračoval na své cestě. Přišed do Říma, stal se předmětem obdivu a úcty u všeho lidu. Paulin, bohatý velmož a císařský náměstek - v prostém oděvu poustevnickém. To budilo rozruch. Nechybělo však těch, kdož ze žárlivosti byli mu odpůrci. I papež Siricius, od nich asi popuzen, odepřel Paulinovi slyšení. Paulin spěl dále k Nole.

V Nole Paulin ustavil z mužů, kteří se za krátko kolem něho shromáždili, klášterní družinu; členové družiny nosili prosté, lněné roucho, postili se přísně, zabývali se prací zahradnickou, čistili a zvelebovali svatyňku sv. Felixe, v čemž Paulin předcházel nejlepším příkladem. Do svatyňky putovali až zdaleka zástupy lidu; svatyňka brzo nestačila návalu. Paulin dal ze zbytku svého jmění zbudovati nový, prostranný chrám, vyzdobil kněžský

kůr mramorem, klenbu mosaikovými obrazy a stěny malbami ze Starého i Nového Zákona. Malby ty byly za tehdejších časů neobyčejnou vzácností. - Hrdinská obětavost Paulinova vzbudila všude veliký obdiv. Svatý Ambrož, sv. Augustin a jiní chválili Paulinovu obětavost a velebili ji jako dílo křesťanské dokonalosti. Augustin pravil kterémusi mladíkovi: „Jdi do Kampanie, do Noly, viz Paulina, muže velikého srdcem, nadáním, bohatstvím. Kterak se zhostil všeho pozemského a odřekl se pýchy života!“ Paulin odmítal všecku chválu, říkaje skromně: „Nic zvláštního a záslužného jsem nevykonal; jenom jsem odložil břímě a šat, které mi vadily na cestě k životu věčnému. Věru, my lidé opouštíme málo, abychom od Boha obdrželi mnoho; opouštíme věci pomíjející, abychom obdrželi nepomíjející.“ - Jméno Paulinovo proslulo tak, že lidé všech stavů, nejen z Italie, ale i z Gallie, ze Španělska i z Afriky putovali do Noly, aby spatřili Paulina, jejž „druhým apoštolem Janem“ si oblíbili nazývati. Augustin nazýval Paulina „slávou Boží“ a míval radost, slyšel-li, že Paulin spisy jeho schvaluje, ba že se jim i podivuje.

Tak žil Paulin v pokoře a zbožnosti 15 let. Roku 409 byl zvolen biskupem nolským. Jako biskup staral se neúnavně o časné i věčné blaho svěřeného lidu. Rozdal vše, co mu z někdejšího bohatství zbylo. Když Gotové roku 410 dobyli města Noly a prohledali dům Paulínův, nenalezli v něm, leč úplnou chudobu. - Paulin obdržel od ctihodné Melanie starší, která se vrátila z pouti jerusalemské, částečky sv. Kříže pro svůj chrám a choval je ve veliké uctivosti. Paulin byl mírumilovný. Lid žádal, aby dvě chatrče, stojící před chrámem a hyzdící budovu chrámovou, byly zbořeny, protože majetníci bezdůvodně se zdráhali prodati je ku zboření. Avšak Paulin nedovolil, aby pro tyto chatrče vznikla soudní rozepře. Později oni majetníci dobrovolně postoupili chatrče na zboření. - Co sv. Řehoř Veliký vykládá o Paulinovi, že sebe prodal do otroctví, aby vykoupil syna jisté vdovy, týká se Paulina Mladšího, jehož svátek je 10. září. - Paulin zemřel r. 431. Svátek sv. Paulina 22. června.

Sv. DEODAT, biskup nolský, byl na kněžství vysvěcen od sv. Paulina. Zemřel r. 473. Svátek 27. června.

Sv. PAULIN MLADŠÍ, biskup nolský. Sv. Řehoř I. Veliký píše o něm: „Jistá vdova naříkala, že má syna v zajetí. Stěžovala si sv. Paulinovi. Paulin byl na rozpacích. Peněz na výkupné neměl a přece ji nechtěl zůstaviti bez pomoci. Měl ještě sebe. Řekl jí, že dá sebe v náhradu za syna. Vdova se domnívala, že Paulin žertuje. Paulin však se s ní odebral do Afriky; pán, u něhož syn dlel, nabídku Paulinovu zprvu nechtěl přijmouti; tázal se, může-li Paulin pracovati? Paulin svolil, že bude pracovati. Syn byl propuštěn, Paulin zůstal v otroctví, avšak za nedlouho také byl propuštěn na svobodu.“ Zemřel kolem roku 525. Svátek sv. Paulina Mladšího 10. září.

Sv. GERMÁN, biskup kapuánský (blí-

SV. BONIFÁC

že Neapole); kdy zemřel, není známo, snad r. 520. Sv. papež Řehoř Veliký nazval Germána „mužem Božím“. Svátek 30. října.

Sv. VIKTOR, biskup kapuánský, nástupce sv. Germána, zemřel kolem roku 554. Svátek 17. října (nebo i 2. dubna).

Sv. VITALIAN, biskup kapuánský (*E* dodává, snad omylem: mučedník), žil v VII. století. Svátek 16. července.

Sv. SOFIAS, biskup beneventský v VI. století; byl od ariánů zabit. Svátek 24. ledna.

Sv. BARBÁT, biskup beneventský, snažil se vypleniti pověry pohanské; zemřel r. 682. (Proč *D* jej nazývá „apoštolem Lombardie“, nevím.) Svátek 19. února.

Sv. MERWIG (Merowig), mnich dobbijský, † kolem r. 640. Svátek 22. října.

Sv. JAN ze Syrie přišel v VI. století do Italie a u Spoleta vystavěl klášter zvaný Paranský. Svátek 19. března.

Sv. KALOGER, poustevník na ostrově Sicilii, žil do r. 485; svátek 18. června.

Sv. ŽOFIE se skrývala v jeskyni u Sortina v provincii Noto na Sicilii. Rok smrti není znám. Svátek 23. září.

Sv. MAXIMIAN byl přítelem sv. Řehoře. Když Řehoř byl v Cařihradě, Maximian jej navštívil. Při návratu loď ztroskotala a Maximian stěží zachránil život. Když Řehoř se stal papežem, povýšil Maximiana na biskupskou stolici v Syrakusách. Po smrti Maximianově, r. 594, Řehoř napsal: „Syrakusy nutno politovati, že ztratily pastýře tak výborného.“ Svátek 9. června.

Sv. ŘEHOŘ pocházel z ostrova Sicilie; vykonal pout do Jerusalema, kde se vycvičil v tuhé kázni řeholní. Po návratu do vlasti byl ustanoven biskupem ve svém rodišti, v Girgenti. Jeho odpůrcové navedli ženu, aby jej obžalovala z hříšného styku. Papež Řehoř dal věc vyšetřiti a prohlásil Řehoře nevinným. Řehoř byl opět nastolen na biskupství. Zemřel kolem r. 600. Svátek 23. listopadu.

Sv. LEV (*Divotvorce*), biskup v Kataně na Sicilii, žil asi do roku 600 (podle *St* † roku 780). Svátek 20. února.

Sv. ZOSIMUS byl dříve mnichem v klášteře, ale uprchl odtud, protože necítil povolání k tomu stavu; z poslušnosti k rodičům se vrátil do kláštera a stal se dokonalým mnichem a poté biskupem v Syrakusách. Zemřel r. 660. Svátek 30. března.

Sv. THEOKLIST, opat v Lukumu na Sicilii, zemřel kolem r. 800. Svátek 4. ledna.

Sv. LUKÁŠ (*Lucas Casalius*) byl opatem na Sicilii; oslepl; žáci ztropili s ním kdysi žert; zavedli jej na místo pusté a obelhali ho řkouce, že je tam mnoho lidu, který čeká, aby slyšel kázání. Lukáš neseznal jejich lsti a kázal. Zemřel kolem r. 800. Svátek 2. března.

Sv. FILARET, mnich řádu sv. Basilia v Palermu na Sicilii, dostoupil vrcholu dokonalosti. Odešel do Kalabrie kázat evangelium mohamedánům, ale ti jej polapili a uvěznili. Filaret vytrpěv velké muky, zemřel r. 825. Svátek 8. dubna. (*St* uvádí i sv. Filareta, mnicha v Kalabrii, † r. 1070, svátek 6. dubna.)

Sv. DEUSDEDIT, arcibiskup canterburský, zemřel roku 664; svátek 15. července.

Sv. THEODOR pocházel z Tarsu v Kilikii, byl obeznalý v literatuře latinské a řecké; byl od papeže Vitaliana jmenován arcibiskupem canterburským ve věku 66 let. Protože mu, rozenému Řeku, za příčinou bludu monotheletů papež přece nedůvěřoval, přidružil k němu Hadriana, opata niridského kláštera (blíže Neapole). Oba se zastavili v Paříži u Agilberta, bývalého biskupa winchesterského, aby se u něho naučili řeči anglické. Když Theodor byl nastolen na stolec canterburský, zaváděl všude církevní kázeň, i slavnost velikonoční podle předpisů římských, vyzýval velmože, aby na svých statcích stavěli kostely opatřené potřebnými důchody, začež jim a jejich dědicům propůjčil právo patronátní. Konal misionářské cesty ve své diecesi, i po celé Anglii; mělť k tomu právo, neboť byl primasem Anglie; věřící jej všude vítali s úctou. - Theodor založil vysokou školu a zřídil při ní knihovnu. Na vysoké škole se vyučovalo theologii, astronomii, arithmetice, metrice a řečtině.

Příkře si počínal proti Vilfridovi, biskupu yorskému, jehož diecési rozdělil proti jeho vůli na tři části. Později však uznal, že pochybil, a snažil se chybu napraviti. Zemřel 88letý roku 690. Svátek 19. září.

Sv. JAN, arcibiskup canterburský, nazýval se *Beverlacensis*, protože založil klášter v Beverley. Beda byl Janovým žákem. Zemřel roku 721. Svátek 7. května.

Sv. BRECHTWALD, arcibiskup canterburský, † r. 731. Svátek 9. ledna.

Sv. PETR (Petrus *Dorovernus*), opat canterburský, žák sv. Řehoře Velikého, se utopil roku 604 na cestě do Francie. Svátek 6. ledna.

Sv. VILFRID, arcibiskup yorkský (zemřel roku 709), viz § 28.

Sv. VILFRID, arcibiskup yorkský, proslavil svůj úřad zásluhami a skvělými ctnostmi, jak dí životopisec. Umřel ustanoviv Egberta svým nástupcem, r. 735 nebo r. 744. Svátek 9. května (nebo i 29. dubna).

Bl. EGBERT (nebo Adalbert), bratr krále northumberlandského, jenž také slul Egbert, arcibiskup yorkský, byl dříve učitelem na biskupských školách yorkských, z nichž vyšli výteční mužové, na př. Alkuin, Albert a j. Egbert byl nazýván *Armarium omnium liberalium artium*, „zbrojnicí všeho umění“. Byl učitel výborný, v obcování bezúhonný, k dobrým lidem přívětivý, na zlé lidi přísný. Ustanovil Alkuina knihovníkem „své drahocenné knihovny“. Zemřel roku 760 nebo 766. Svátek 19. května (nebo 8. listopadu). Ctihodný *Alkuin* († 804) má památný svůj den též 19. května.

Sv. KOLMAN (či Koloman), biskup lindisfarnský (v Northumbrii), miloval chudinu. Vzdal se svého úřadu a uchýlil se do irského kláštera v Inisbofinde. Zemřel roku 676. Svátek 18. února.

Sv. KUTHBERT narodil se blíže mailroského kláštera v Northumberlandu; tam

byl opatem; pak byl ustanoven biskupem lindisfarnským; i jako biskup zůstal pokorným sluhou Božím a pomocníkem nuzných. Zemřel roku 687. Svátek 20. března.

Sv. BLAANUS, biskup Piktů v Britanii; zemřel roku 446; svátek 10. srpna.

Sv. EADBERT, biskup lindisfarnský, zemřel roku 698; svátek 6. května.

Sv. EGWIN, biskup worchesterský, zemřel roku 720; svátek 11. ledna.

Sv. FELIX, biskup dunchvinchský, zemřel roku 654; svátek 8. března.

Sv. HEDDA, biskup winchesterský, zemřel roku 705 (*D*); svátek 7. července.

Sv. BIRINUS, biskup dorchesterský, zemřel roku 650; svátek 3. prosince.

Sv. ITHAMAR (Edmar), biskup rochesterský, † r. 656. Svátek 10. června.

Sv. BENEDIKT BISKOP, opat v Anglii, zemřel r. 690 (*D*); svátek 12. ledna.

Sv. EMILIAN, biskup v Anglii (? či v Montes či v Angoulême?), uslyšev, že Saracenové plení Francii, vedl vojsko proti nim. Dorazil až k městu Autunu v Burgundsku; tam padl v boji. Jeho válečné heslo znělo: „Pro naši pravou matku Církev!“ Zemřel r. 726. Svátek 25. června (nebo 31. ledna).

Sv. TILBERT, biskup v Hexhamu, žil v VIII. stol. Svátek 7. září.

Sv. DAVID, arcibiskup v Menevii (v Anglii), syn knížete, vynikající muž, jenž žil v skutcích pobožnosti a přísné kázně, vykonal pouť do Jerusalema. Zemřel jsa téměř 100letý roku 544. Svátek 1. března.

Sv. DANIEL, biskup bangorský ve Walesu, zemřel r. 545; svátek 23. listopadu.

Sv. THELIANUS (Deilo, Eliud, Helios), biskup v Llandalfu v již. Walesu, † r. 560. Svátek 9. února.

Sv. FREMUND, král nebo vojevůdce v Anglii, byl usmrcen od svého poddaného; rok smrti není znám. Svátek 11. května.

Sv. OSWIN, král Deirů, panoval spravedlivě a dobrotivě. Kdysi daroval sv. biskupu Aidanovi koně nádherně osedlaného. Aidan se potkal s žebrákem a nemaje mu co dáti, daroval mu koně. Oswin se mrzel, řka, že pro žebráka stačil kůň obyčejný. Aidan řekl: „Dítě Boží je cennější než všecky koně.“ - Později Oswin upadl do zajetí jiného krále (northumbrijského) a byl zavražděn r. 651. Svátek 20. srpna.

Sv. KYNEBURGA a sv. *Kyneswitha*, dcery pohanského krále Pendy v Mercii, v VI. století (?); svátek 6. března.

Sv. EDVIN, král v Northumbrii, dal se roku 627 v Yorku pokřtíti. Jeho manželkou byla Edelburga, dcera sv. Ethelberta, krále. Edvin byl zabit ve válce s Pendou, králem z Mercie, zatvrzelým pohanem. Rok smrti snad 633. Svátek 4. října.

Sv. OSVALD byl syn northumberlandského krále Ethelfreda, pohana. Ethelfred válčil s králem Edvinem, ale byl poražen a zabit v bitvě. Osvald uprchl do Skotska. Tam poznal víru Kristovu a byl pokřtěn. Také Edvin se stal křesťanem; avšak po smrti Edvinově (snad roku 633) byli křesťané northumbrijští sužováni pohanskými vladaři, Pendou z Mercie a Ceadvalem. V této tísni křesťané zavolali Osvalda, aby vysvobodil svou vlast z rukou vetřelců.

Osvald poslechl, shromáždil kolem sebe malé, ale odhodlané vojsko a zvítězil nad nepřáteli; král Ceadval padl a Osvald se stal pánem celé Northumbrie.

Osvald pečoval o rozšíření a zvelebení křesťanské víry. Zdatným pomocníkem mu byl skotský mnich Aidan, pozdější biskup lindisfarský. Aidan neuměl dobře anglicky a proto Osvald tlumočil jeho kázání v řeči anglické. Náboženství křesťanské utěšeně v zemi zkvétalo, zakládány byly kostely, kláštery, školy. Beda napsal o tehdejších Anglosasích: „Kudy šel kněz nebo mnich, všude byl vítán s radostí jako sluha Boží. Kdož se s knězem potkali, poodstoupili, klekli na koleno, žádajíce, aby kněz učinil nad nimi kříž a dal jim požehnání." Osvald podporoval účinně i sv. Birina u šíření víry křesťanské. Sám předcházel příkladem bohabojnosti; pozemských statků používal na skutky milosrdenství; nazýval sám sebe „almužníkem Božím"; lid ho nazýval „rukou štědrou". Kdysi se sešlo u dveří královských mnoho chudých lidí, čekajících na dary. Král právě zasedl za stůl a byly přineseny ryby - neboť byl čas velkonoční - na stříbrných mísách. Služebníci oznamovali, že přichystané dary jsou rozdány a že ještě zástupy nuzných prosí o almužnu; tu král rozkázal, aby přichystané pokrmy ihned jim byly rozděleny, a když pokrmy ještě nestačily, nařídil král, aby stříbrné mísy byly na kusy rozbity a po kusech mezi lid rozdány. Biskup *Aidan* dojat dobrotivostí královou uchopil ruku jeho řka: „Kéž ruka tato nikdy nezetlí!"

Roku 642 vtrhl král Penda z Mercie opět do Northumbrie. Osvald byl v bitvě u Maserfieldu obklíčen a těžce raněn. Umíraje zvolal: „Bože, smiluj se nad dušemi!" (Slova ta stala se v Anglii pořekadlem, jak dí Beda, III. c. 12.) Zemřel dne 5. srpna r. 642. Svátek sv. Osvalda 5. srpna, svátek sv. Aidana, jenž zemřel r. 631, dne 31. srpna.

Sv. SEBBUS, král Anglosasů v Essexu, vstoupil do kláštera; zemřel r. 680 (podle *D* r. 697). Svátek 29. srpna.

Sv. HERESVITHA, královna, vdova po králi Westanglů Annovi, byla sestrou sv. Hildy a matkou sv. Etheldredy, sv. Sexburgy, sv. Edelburgy a Vitburgy. Ovdověvši odešla do kláštera blíže Paříže; tam zemřela r. 647. Svátek 1. prosince.

Sv. ETHELDREDA (nebo Ediltruda nebo Edeltraud) byla dcerou krále Vestanglů Anna a Heresvithy. Záhy se zaslíbila Bohu slibem ustavičného panenství. Otec však ji donutil ke sňatku s knížetem Tondbertem. Tondbert, jemuž Etheldreda svěřila, že učinila slib panenství, svolil žíti s ní ve zdrželivosti a měl ji ve veliké úctě. Když Tondbert brzo umřel, Etheldreda se odebrala na ostrov Ely, aby v ústraní sloužila Bohu. Pět let setrvala takto v samotě; tu ji požádal mocný král northumberlandský Osvin, aby uzavřela sňatek s jeho synem Egfridem. Etheldreda se zdráhala, avšak otec po druhé ji donutil ke sňatku. I tentokráte se svěřila svému manželu, že chce zachovati panenství. Egfrid zprvu odpíral, avšak na naléhání biskupa sv. Vilfrida dal svolení, aby manželství jeho, které sice bylo platně uzavřeno, avšak které nikdy skutkem ne-

bylo dokonáno, bylo zrušeno. To se i stalo, a to r. 671.

Etheldreda přijala řeholní závoj a založila na ostrově Ely nový panenský klášter, ve kterém se stala abatyší. Roku 679 zuřil v Anglii mor. Také panenský klášter v Ely byl morem zachvácen. Etheldreda onemocněla boulí na hrdle. V bolestech říkávala: „Nosívala jsem na hrdle zlato a drahokamy, ozdobovala jsem se, byla jsem marniva, nyní trpím za svou marnivost.“ Zemřela r. 679. Svátek 23. června.

Sv. SEXBURGA provdala se za krále Erkomberta z Kentu. Ovdověvši žila v klášteře Ely pod představenou Etheldredou, svou vlastní sestrou; po její smrti byla pak sama abatyší. Zemřela r. 699 (dle *D* 680). Svátek 6. července. - Třetí sestra

Sv. EDILBURGA (Ethelburga), panna, abatyše v klášteře Faremoutier žila do r. 645. Slaví se 7. července. - Nejmladší sestra

Sv. VITBURGA, sloučila kolem sebe družinu panen, jimž byla představenou. Vychována byla v Holchumu (v Norfolsku). Zemřela r. 643. Svátek 17. března (nebo i 8. července).

Sv. INA, král v Britannii, stavěl chrámy v krajině Somersetské; dával zákony po úradě s duchovenstvem: „Já, Ina, král Wessexský, uradiv se s biskupem ... nařizuji spravedlivé soudy...“ Zemřel kolem r. 730. Svátek sv. Iny a jeho manželky sv. *Ethelburgy* 6. února.

Sv. MELAR, princ Cornubijský (v Anglii) byl od svého strýce Rinolda, aby nemohl vládnouti, zbaven pravé ruky a nohy a pak sťat v chlapeckém věku. Roku 411. Svátek sv. Melara 1. října.

BERTA, královna kentská, manželka Ethelberta, krále kentského, zemřela po r. 597; svátek ctihodné Berty 24. března.

Sv. ETHELBURGA, abatyše v Barkingu v hrabství essexském, zemřela kolem r. 690; svátek 11. října.

Ctih. ALFRED, král northumberlandský a pak (dle některých zpráv) biskup lindisfarnský, zemřel r. 705. Památka jeho 15. ledna.

Sv. ETHELBERT, král ostangelský, vládl dlouho a dobře; zachovával panictví, aby se mohl věnovati zcela svému lidu; avšak když, chtěje míti nástupce, hodlal si vzíti Afridu, dceru krále Mercierů Offy, tu její matka, která měla jiné politické záměry (anebo která dle *D* sama zahořela láskou k Ethelbertovi) dala Ethelberta zavražditi. To se stalo roku 793. Svátek jeho 21. května.

Sv. KUTHBURGA, královna v Northumbrii a později abatyše v hrabství essexském, žila do r. 724. Svátek 31. srpna.

Sv. ERMENILDA, manželka krále mercijského Vulfera, snažila se vykořeniti zbytky pohanských pověr. Ovdověvši, byla abatyší v klášteře Ela. V tomto klášteře byly tehdy abatyšemi bába, matka a dcera, totiž: Sexburga, Ermenilda a Verburga. Zemřela po r. 700. Svátek sv. Ermenildy 13. února.

Sv. VERBURGA (nebo Vereburga), dcera krále mercijského a Ermenildy. Po smrti otcově vstoupily Verburga i s matkou Ermenildou do kláštera Ely. Tenkrát tam byla abatyší sv. Etheldreda, po

ní byla abatyší sv. Sexburga, pak Ermenilda, posléze Verburga. Žila v VIII. stol. Svátek 3. února.

Sv. ELFLEDA (=*Elfrida*=*Ethelfleda* =*Edelfrida*), dcera krále Osvina z Northumbrie, byla abatyší v klášteře Streaneshalch, nyní Whitby nazvaném (v Yorkshire). Zemřela r. 716. Svátek 8. února.

Sv. ETHELDRITHA (či *Alfredis*, česky *Miroslava*) byla dcerou Offy, krále mercijského. Když byl Ethelbert, král ostangelský, její snoubenec, úkladně zavražděn, Etheldritha povrhla knížecí nádherou a žila v komůrce blíže kostela sebezapíravě. Zemřela roku 834. Svátek 2. srpna.

Sv. HERIBERT, kněz v hrabství cumberlandském; kdysi se odebral navštívit svého nemocného učitele sv. Kuthberta, biskupa. Zemřeli zároveň, r. 687. Svátek sv. Heriberta 20. března.

Sv. GUTLACH pocházel z vysokého rodu anglického. Byl poustevníkem na ostrově Croylandě do roku 714. Svátek 11. dubna.

Sv. TATWIN, poustevník na Croylandě, † po r. 700. Svátek 3. července.

Sv. LEVINA, panna, byla od Sasů, než byli obráceni na víru křesťanskou, umučena pro víru a cudnost, snad za doby Theodora Canterburyského († 690). Svátek 24. července.

Sv. MILBURGA, dcera mercijského krále Mervalda, sestra sv. Mildredy, byla vychovávána v klášteře Vendoku, blíže Srewsbury. Pohrdala světskými radovánkami. Jistý princ ji chtěl násilně z kláštera unésti, ona však uprchla k řece, kterouž šťastně přebrodila, a unikla stihači. Zemřela roku 722. Svátek 23. února.

Sv. EGFRID, kněz, jehož jméno se uvádí v životopise sv. Milburgy, a o němž se praví, že se odebral ke králi mercijskému, aby jej pokřtil. Zemřel kolem r. 722. Svátek 23. února.

Sv. MILDREDA, dcera mercijského krále Mervalda, sestra sv. Milburgy, vstoupila do kláštera. Kdysi přišel nápadník a žádal o její ruku. I abatyše jí domlouvala, aby se zaň provdala. Mildreda prý řekla: „Jsem zde v klášteře, ne abych se vdávala, ale abych měla ochranu čistoty a cudnosti. Ctnosti jsem hledala a ne manželství.“ Mildreda odešla do kláštera v Thanetu a byla tam zvolena představenou. Zemřela kolem roku 700. Svátek 13. července.

Sv. MILDVIDA (Milvida), sestra (?) Milburgy a Mildredy, řeholnice buď v Thanetu nebo ve Vendoku (blíže Srewsbury), zemřela koncem VIII. století. Svátek 17. ledna.

Sv. OSITHA, byla dcerou Fridebalda a Viltebergy, královských manželů v jistém království anglickém. Rodiče dali Osithu do kláštera na výchovu. Vychována byla od sv. Modoveny. Ositha učinila slib ustavičného panenství, rodiče však ji proti její vůli zasnoubili se Sigerichem, princem sousední říše anglosaské. Ositha zjevila Sigerichovi, že učinila slib panenství a že chce slibu dostáti. Sigerich svolil, ač nerad, její žádosti a vystavěl jí klášter. Ositha žila v klášteře bohabojně. Kdysi však přepadli dánští námořní lupiči její klášter; jejich vůdce, pohan, jakmile spatřil Osithu, požádal ji za manželku. Když

Ositha se zdráhala svoliti a když se nechtěla zříci křesťanské víry, pohanský vůdce jí srazil mečem hlavu. Rok smrti je snad 635. (Bollandisté mají velké pochybnosti ohledně jejího životopisu; praví, že je pln pověstí, o nichž prý je nejlépe pomlčeti.) Svátek sv. Osithy 7. října.

Sv. FRIDESVIDA (Fredeswinda), dcera knížete Didána v Oxfordu a Safridy, pohrdla nabízeným sňatkem; pak byla abatyší a posléze samotářkou v Thornbury. Zemřela kolem r. 750. Svátek 19. října.

Sv. VENEFRIDA (= Quenvera nebo Vinfrida) byla dcerou zámožných rodičů ve Shrewsbury (v severní části Walesu). Umínila si zachovávati nejen příkazy, ale i rady Páně. Naučil ji tomu kněz Bruno (nebo Benno). Vstoupila do kláštera Guthurin (Denbigshire). Protože hájila své panenské cudnosti proti královu synu Alainovi, dal jí Alain, nemoha ji svésti, utíti hlavu. Stalo se tak kolem r. 680. Svátek 3. listopadu.

Sv. NENNOKA, kněžna anglická, opustila bohatství a odebrala se do Kornwallisu, aby sloužila Bohu. Rok smrti není znám. Svátek 4. června.

Sv. HILDA, vnučka krále Edvina, abatyše v Streaneshalchu, učila se konati ctnosti spravedlnosti, čistoty a lásky. Slynula moudrostí tak podivuhodnou, že nejen lidé obyčejní, ale i knížata u ní hledali poučení. Zemřela roku 680. Svátek sv. Hildy 17. nebo 18. listopadu.

Sv. SIGFRID, opat veremouthský v Anglii, zemřel roku 689; svátek 22. srpna.

Sv. KONON pocházel ze skotského rodu královského, byl opatem a biskupem na ostrovech hebridských u Skotska. Zemřel roku 648. Svátek 26. ledna.

Sv. GUNTHLAUS, kníže walliský, otec sv. Kadoka, jedl jen špatný chléb, pil jen vodu, žil v V. století. Svátek 6. dubna.

Sv. KARADOK, opat v Anglii, svátek 13. dubna.

Sv. AUDOK, biskup v Anglii, zemřel po roku 560; svátek 2. července.

Sv. ADRIAN (nebo Hadrian), rodem Afričan, přišel do Anglie a byl ustanoven opatem kláštera canterburského, zemřel roku 710. Svátek 9. ledna.

Sv. ITA (nebo *Ida*) měla podle vůle svého otce se provdati. Ita však raději odešla do krajiny hua-konaillské a žila s jinými pannami v ústraní. Žila asi v VI. století. Svátek sv. Idy 15. ledna.

Sv. OVIN byl dvořanem a ministrem královským; provázel královnu Etheldredu, která, ač byla dvakráte provdána, přece zachovala panenství. Doprovodil ji do Yorku. Pak se vzdal statků i slávy a vstoupil jako mnich do kláštera lentingenského; prosil, aby opat Ceada ho přijal jako mnicha a jako dělníka. Později žil v Lichfieldu. Zemřel roku 680. Svátek sv. Ovina 5. března.

Sv. CEADA, biskup yorský, byl muž svatý a mírný; ale když mu papežský vyslanec vytkl, že nebyl zvolen podle církevních předpisů, složil svůj úřad a vrátil se do kláštera, v němž dříve dlel. Později byl biskupem v Mercii. Zemřel r. 672 (podle *K*). Svátek sv. Ceady 2. března.

Sv. BEDA (t. j. modlící se) narodil se r. 673 ve Virmuthu (blíže Jarrova u Northumberlandu). Byl knězem, mnichem,

učencem. Sepsal „Církevní dějiny národa anglického“; odtud se nazývá „učitelem Anglie“. Hluboké byly jeho vědomosti ve vědách přírodních, v počtářství a j. „On je jako Isidor Sevillský jedním z mužů, kteří nedali zhasnouti světlu patristické vědy... snažil se povznésti národ.“ (Krištůfek II., 246). Uváděn bývá s názvem *Venerabilis*, úctyhodný. Zemřel roku 735. Byl prohlášen učitelem církevním. Svátek 27. května.

Sv. AIDAN (=Methogh), biskup irský, zemřel kolem roku 632; nutno jej rozlišovati od sv. Aidana, biskupa lindisfarnského; svátek sv. Aidana 31. ledna.

Sv. SENANUS, opat a biskup irský, zemřel kolem roku 544 v Kilnagellagh, nedaleko Iniscathy; svátek 8. března.

Sv. BEAN, biskup aberdonský v Irsku (*E*); svátek 16. prosince.

Sv. LOMAN, biskup v Athryměv Irsku, žil v V. století; svátek 17. února.

Sv. KOLMAN, biskup v irském městě Cloyne, zemřel r. 604. Svátek 4. listopadu.

Sv. MODOVENA, panna a abatyše irská, zemřela kolem roku 460. Není o ní zaručených zpráv. Snad byly dvě téhož jména, z nichž druhá, vychovatelka princezny Edithy, žila v X. století. Svátek 5. července.

Sv. NEMAN, opat irský (svátek 8. března). Nebudiž zaměňován se sv. *Nenniem*, opatem (svátek 28. února). Oba žili asi v VII. století.

Sv. BRANDANUS, opat v Cluainfertu v Irsku, zemřel r. 587; svátek 16. května.

Sv. BRENDANUS DE BIRR, zakladatel kláštera Birr v Irsku, zemřel roku 572; svátek 29. listopadu.

Sv. DEGA Mc (t. j. Mac čili syn) Cayrill, biskup irský, zemřel r. 586; svátek 18. srpna.

Sv. ETBIN, poustevník irský, zemřel kolem roku 625; svátek 19. října.

Sv. INDRAKT, zbožný princ irský, vraceje se z Říma kolem roku 678 byl od lupičů zavražděn. Svátek 5. února.

Sv. MAKESWYN, vyznavač skotský, zemřel roku 560. Svátek 10. března.

Sv. EBBA, sestra sv. Osvalda, krále northumberlandského, byla abatyší v Koldinghamu ve Skotsku. Zemřela r. 683. Svátek 25. srpna.

Sv. KENTIGER, první biskup glasgowský ve Skotsku, † kolem roku 601. Svátek 13. ledna.

Sv. EBBA, abatyše v Koldinghamu ve Skotsku, hájila při vpádu Dánů své cudnosti tak, že si odřízla nos a horní ret, aby se zohyzdila. Také jiné panny přiměla k témuž skutku. Dánové vnikli do kláštera, avšak zočivše zohyzděné tváře, hrůzou uprchli, ale pak se vrátili a klášter vyplenili. Sv. Ebba zemřela r. 870. Slaví se 2. dubna.

Sv. GLASTIAN (Mac Glastian, t. j. syn Glastianův), biskup fifeský ve Skotsku, žil do roku 830. Svátek 28. ledna.

Sv. DONALD (Donevald), otec sedmi dcer, žil v poustevně Ogilny (ve Skotsku). Zemřel kolem roku 716. Svátek 15. července.

Sv. BILFRID, zlatotepec a poustevník ve Skotsku; zemřel snad kolem r. 780. Svátek 6. března.

Sv. VODAL Benedikt pocházel ze Skotska; byl misionářem v krajině soissonské. Zemřel kolem r. 729. Svátek 5. února.

Ve Španělsku a ve Francii.

Sv. SERAFINA, křesťanka v Gallicii ve Španělsku, žila v V. století, jak praví Římské Martyrologium. (Někteří neprávem se domnívají, že byla žákyní sv. apoštola Jakuba.) Svátek 29. července.

Sv. MARTIN byl buď opatem nebo biskupem v gallicijském městě Duma; zemřel roku 580. Svátek 20. března (je uveden v § 29).

Sv. PETR, biskup bražský v Portugalsku, žil snad v VI. stol. Svátek 26. dubna.

Sv. FRUKTUOSUS pocházel z královského rodu a vstoupil do kláštera Komplutu (nyní Alkala de Henares). Celé rodiny, otcové a synové, matky s dcerami se odhodlaly k životu řeholnímu pod jeho vedením. Mnozí ovšem bez povolání nebo aby se vyhnuli daním. Fruktuos odešel do samoty. Odíval se zvířecí koží. Skvěl se ctnostmi. Poté zvolen byl biskupem v Braze v Portugalsku. Zemřel v letech 665-670. Slaví se 16. dubna.

Sv. IRENA, panna portugalská, žila v ústraní v Thomaru. Mladík Kastinaldus ji pronásledoval nečestnými návrhy a když je odmítala, způsobil jí smrt, také pod záminkou, že má příčinu k žárlivosti. Rok smrti její 653. Svátek 20. října.

Sv. BEATUS, kněz a opat v diecesi leonské, hájil víry proti nestoriánům; zemřel r. 798. Svátek 19. února.

Sv. RAMIR, mnich a mučedník leonský, hájil víry proti ariánům; byl proto zabit r. 585. Rok před tím zabit byl *Vincenc* z tohotéž kláštera. Svátek jejich 11. nebo 13. března.

Sv. LAURIAN, biskup sevillský, nemoha vyhladiti blud ariánský, šel do Říma; vraceje se, byl u Bourges od zákeřníků Totilových zavražděn. Žil v VI. století. Svátek 4. července.

Sv. ARGIMIR, mnich a mučedník kordovský (*E*). Rok smrti není znám. Svátek 28. června.

Sv. EMILIAN (*Aemilianus Cucullatus*) se narodil v Rione ve Španělsku; přijal službu za pastýře, později poustevničil. Když se biskup tarragonský dozvěděl o jeho ctnostech, posvětil ho na kněze a odevzdal mu duchovní správu ve městě Brigagiu. Avšak zesvětačilí kněží toho města ho očernili u biskupa, jako by byl kostelní majetek promrhal, a že se za představeného nehodí. Biskup uvěřil pomluvám a sesadil Emiliana. Klidně vrátil se Emilian do své poustevny. Zemřel r. 574. Slaví se 6. (nebo 12.) listopadu.

Sv. RENOVAT, biskup v Meridě (v Estremaduře); není o něm mnoho zpráv. Zemřel r. 633. Svátek 31. března.

Sv. NEBRIDIUS, biskup egarský (u Barcelony); † po r. 527; svátek 9. února.

Sv. VIKTORIAN, poustevník španělský, zemřel kolem r. 566; svátek 12. ledna.

Sv. EUFEMIUS, arcibiskup toledský, žák sv. Benedikta, zemřel r. 590. Svátek 3. března (nebo i 3. září).

Sv. HELLADIUS byl zprvu ministrem obeznalým v diplomacii, pak arci-

biskupem toledským, zemřel r. 632; svátek 18. února.

Sv. JULIAN, žák sv. Eugena, arcibiskup toledský, napsal obranný spis proti monotheletům, který, když byl opraven sněmem toledským, došel úchvaly apoštolské Stolice. Julian se vyznamenával důstojným konáním služeb Božích, velikou učeností a pilným dozorem v příčině kázně církevní. Zemřel roku 690. Svátek 8. března.

Sv. OBDULIA, panna ve Španělsku (v Toledě?) snad je tatáž jako Otilie; je i v Římském Martyrologiu. Svátek 5. září.

Sv. TURIBIUS, biskup astoržský (Astorga) ve Španělsku, slavil synody proti priscillianistům. Říkával: „Přestanou-li sněmy zasedati, začnou bludy bujeti; bludaři mají ve zvyku porušovati Písmo sv. a vyhledávati spisy apokryfní (liché).“ Zemřel kolem r. 460. Svátek 16. dubna.

Sv. JUSTUS, biskup vichský (Vic nebo Vique u Barcelony ve Španělsku; *St* praví, že Justus byl biskupem v Urgelu), liboval si v pobožnostech a ctnostech. Zemřel po r. 546. Svátek 28. května.

Sv. PERSEVERANDA, panna ve Španělsku, buď ve IV. nebo v VI. nebo až v VIII. stol. (*D*); svátek 25. června.

Sv. EUROSIA (či Orosia), vznešená panna, o níž se někteří domnívají, že pocházela z českého rodu Přemyslovců, byla zasnoubena královici arragonskému. Na svatební cestě byla prý od mohamedánů přepadena, a když nechtěla zraditi víry Kristovy, byla zavražděna. Žila v VIII. nebo IX. století. Svátek 25. června.

Sv. RICHARIUS (franc. Riquier) narodil se v Centule v Pikardii, byl knězem a opatem, zemřel r. 645. Svátek 26. dubna. Klášter byl podle něho nazván Riquier (v krajině Ponthieu?)

Sv. FAUSTA, panna a mučednice gaskoňská (na řece Garonně), svátek 4. ledna.

Sv. KVITERIA, panna, snad v Gaskoňsku, nechtěla vstoupiti v manželství dle vůle otcovy, i byla sťata; r. 4-7. Svátek 22. května.

Sv. SILVIUS, biskup toulousský (na Garonně), nástupce sv. Hilaria, zemřel kolem r. 400. Svátek 31. května.

Sv. EXSUPERIUS, biskup toulousský, moudře si vedl a dobře pochopil svou úlohu při rozkladu římské říše a při vpádu německých národů. Sv. Jeronym chválil jeho velkodušnou dobročinnost, kterou sám na sebe zapomínal. Sám trpěl hlad, ale nuzné nasycoval. I drahocenné nádoby kostelní prodal, aby nakrmil hladové. Zemřel po r. 411. Svátek 28. září.

Sv. CYPRIAN, biskup toulousský, byl do sboru duchovních přijat od sv. Caesaria Arelatského. Byl apoštolsky horlivý. Zemřel r. 545, napsav životopis sv. Caesaria. Svátek 3. října.

Sv. EREMBERT, biskup toulousský, zemřel r. 671; svátek 14. května.

Sv. SABINIAN, opat v St. Chaffre (v krajině Lanquedocské) zemřel r. 740. Svátek 8. června (nebo 20. listopadu).

Sv. SILVINUS, biskup toulousský, dbal o výzdobu kostelů, o čistotu rouch bohoslužebných a o to, aby v chrámě byli vždy, kdož by se klaněli Bohu, a aby mnoho světel hořelo. Zemřel r. 720. Svátek 17. února. (Týž je uveden v § 36.)

Sv. VIDIAN žil jako poustevník v Toulouse (nebo v Rieux), když byl prve jako vojevůdce odrazil útoky Saracenů. Prý ho vyznamenával císař Karel Veliký. Dle této zprávy žil Vidian v VIII. století. Dle jiné zprávy Vidian žil v V. století, a byl od arianských Gotů zabit. Svátek 8. září.

Sv. AMAND (po česku Miloš, nebo Milota) žil od mladosti bezúhonně. Sv. Řehoř Toursský jej nazývá „nejhodnějším strážcem celé (t. j. neporušené) víry". Amand byl ustanoven biskupem bordeauxským. Kdysi připutoval sv. Severin, biskup kolínský, do Bordeaux; bylo to jeho rodiště. Amand ho přijal vlídně a odevzdal mu řízení své diecése. R. 408 Severin zemřel a Amand opět převzal svůj úřad. Amand vyučoval sv. Paulina ve víře a byl s ním v přátelském svazku. Kdy zemřel Amand, není známo; snad roku 410. Svátek sv. Amanda 18. června.

Sv. LEONCIUS byl dříve ženat s Placidou (či Placidinou); byl vojín a bojoval proti Vestgotům ve Španělsku. Později byl zvolen biskupem bordeauxským a odloučil se od své manželky. Placida byla zbožná, ale nezískala církevní pocty. Leoncius zemřel r. 565. Svátek sv. Leoncia 15. listopadu.

Sv. MARIAN, poustevník bordeauxský. Živil se, jak praví sv. Řehoř Toursský (*De gloria confessorum* cap. 81.) planým ovocem. Žil tedy před r. 595. Svátek 19. srpna.

Sv. NAMFARIUS (franc. Nauphary), poustevník, věrověst blíže Toulouse; zemřel r. 800. Svátek 12. listopadu.

Sv. MEREADOK, biskup vannesský, zemřel kolem r. 680; svátek 7. června.

Sv. SACERDOS, biskup v Limoges; zemřel r. 530; svátek 5. května.

Sv. MORTANA, matka sv. Sacerdosa v Limoges, zemřela kolem r. 510; svátek 31. května.

Sv. RURIK, biskup v Limoges; zemřel r. 550; svátek 20. července.

Sv. LUPUS, biskup v Limoges; zemřel r. 636 (dle *D*); svátek 22. května.

Sv. VALFRIK narodil se v Belgii, odebral se do Aquitanie a tam u Limoges si zřídil poustevnu. Zemřel r. 620. Svátek 10. ledna.

Sv. AREDIUS narodil se v Limoges; byl opatem a zemřel r. 591; svátek 25. srpna.

Sv. PADUIN, opat v Limoges; zemřel r. 563 (*D*); svátek 15. listopadu.

Sv. PSALMOCIUS, biskup v Limoges (*D*); svátek 13. června.

Sv. PARDULF, opat v Limoges, žil v tuhé kázni; na př. v létě v zimě spal na holé zemi s rukama rozpřaženýma. Zemřel r. 740. Svátek 16. října.

Sv. AUSONIUS, první biskup angoulemský; svátek 11. června.

Sv. GERULF, křesťan v Angoulemu (*D*); svátek 11. října.

VENANCIUS FORTUNATUS narodil se ve Valdobiadene v Benátsku, vzdělal se v Ravenně ve vědách a v hudbě; pro bouře způsobené ariány se uchýlil do Francie. Na hrobě sv. Martina v Toursu byl uzdraven od očního neduhu. Složil báseň k svatbě krále austrasského Sigberta s Brunhildou. Ustanoven byl biskupem poitierským. Osvědčil se ve všem jako apoštolský muž; předčil souvěkovce

vzdělaností a zbožností. Napsal hymny: *Vexilla Regis* a j. - Hymny *O gloriosa virginum* a *Ave Maris stella* jeví něžnou jeho lásku k Panně Marii. Napsal formou básnickou životopis sv. Martina. Zemřel snad roku 603. Památka jeho 14. prosince.

Sv. MAXENCIUS, kněz-opat na místě, kde je nyní St. Maixent (u Poitiersu), žák sv. Severa, zemřel roku 515; svátek 26. června.

Sv. AICHARD, opat u Poitiersu, zemřel r. 687; svátek 15. září.

Sv. FELIX byl dříve ženat, pak se stal biskupem nantesským; skvěl se zbožností a vědomostmi; zemřel r. 582. Svátek 7. července.

Sv. PASCHARIUS (Paquier nebo Pascaire), biskup nantesský, zemřel kolem roku 700. Svátek 10. července.

Sv. PATERNUS, biskup vannesský (či avranchesský?); není o něm zaručených zpráv. Zemřel kolem r. 463. Svátek 15. dubna.

Sv. MACHUTUS, biskup bretoňský (*D*), 15. listopadu.

Sv. SAMSON, biskup v Dole v Bretoňsku, vedl, jak o něm dí životopisec, „na zemi život anděla". Zúčastnil se sněmu pařížského a podepsal sněmovní usnesení dle tehdejšího zvyku takto: „Já Samson, hříšník a biskup, jsem souhlasil a podepsal." Když umíral, dával poslední napomenutí řka: „Pracujte, co můžete; neboť nemůžete tolik pracovati, kolik byste měli." Zemřel kolem r. 600. Jeho nástupcem byl sv. Maglorius. Svátek sv. Samsona 28. července.

Sv. BRIOK, biskup v Bretoňsku (St. Brieuc) žil snad v VI. století. Svátek 1. května.

Sv. BUDOK (fr. St. Buzen) pocházel z Britanie. Byl biskupem v Bretoňsku. Zemřel kolem roku 600. Svátek 19. listopadu.

Sv. MAGLORIUS, biskup v Dole v Bretoňsku, zemřel v letech 600-620. Svátek 24. října. Uveden bývá i pode jmenem Magnolius.

Sv. TINIDOR (Teneanus), biskup leonský v Bretoňsku, † kolem r. 635. Svátek 16. července.

Sv. DESIDERIUS, biskup v Redonu v Bretoňsku, a kněz Regnifrid byli kolem r. 700 od lupičů zavražděni. Svátek sv. Desideria, biskupa 18. září.

Sv. RENAN, poustevník v Bretoňsku; rok smrti není znám; svátek 1. června (dle *D*).

Sv. MARKULF, opat v Nanteuil (tam, kde Vilaine se vlévá do moře; v Bretoňsku) zemřel kolem r. 558. Svátek 1. května.

Sv. TUDVAL (či Pabut) biskup traquierský (v Bretoňsku) zemřel kolem r. 564. Svátek 30. listopadu.

Sv. VIKTOR, poustevník v Cambonu v Bretoňsku; žil snad v VI. století. Svátek 31. srpna.

Sv. MAJANUS opat, vysvěcený od sv. Samsona, biskupa dolského. (*St* praví snad omylem: yorkského), vystavěl klášter v Bretoňsku, který se dle něho nazýval „St. Meen". Zemřel roku 617. Svátek 21. června.

Sv. FINGAR z Irska šel se svou sestrou Pialou do Bretoňska; žili po způsobu

poustevníků o samotě. Avšak jakýsi britský kníže Theodorich je zavraždil kolem r. 450. Svátek sv. Fingara 23. března.

Sv. GILDAS „Moudrý“, opat ve Rhuys v Bretoňsku, zemřel kolem r. 600. Svátek 29. ledna.

Sv. FRIARD byl syn chudých rodičů v Besně, v Bretoňsku. Živil se jako dělník. Kdysi spadl se stromu, ale bez úrazu. Tehdy učinil Bohu slib, že mu bude sloužiti v samotě a ve snaze o dokonalost. Odešel do krajiny nantesské. Tam zemřel v letech 557-600. Svátek 1. srpna.

Sv. RIOK (Rion či Rival), poustevník bretoňský v VII. stol. Svátek 12. února.

Sv. VIRUS, poustevník bretoňský, zemřel r. 585; svátek 15. června.

Sv. ALBIN (nebo Albik) se narodil v Bretoňsku (dle jiných v Britanii) a chtěje zachovati srdce neporušené, rozhodl se záhy, že vstoupí do kláštera. Vyvolil si klášter v Tintillantě u města Angersu na řece Loiře. Řeholníci si jej zvolili opatem a dobře učinili. Klášter rozkvétal pod správou Albinovou znamenitě a stal se vzorem dokonalosti křesťanské pro celou krajinu. Roku 528 Albin byl zvolen biskupem v Angersu; zdráhal se volbu přijmouti, avšak na prosby a naléhání duchovních i věřících dal se vysvětiti na biskupství. Jako biskup angerský rozvíjel činnost blahodárnou a bděl nad církevní kázní v duchovenstvu. Byl laskavý a dobrotivý, avšak šlo-li o šetření zákonů církevních, býval přísný, až neústupný. Odsuzoval manželské sňatky osob spřízněných nebo sešvakřených. Ostatní biskupové neměli dost odvahy, aby rázně vystoupili proti tomuto zlořádu, který se zahnízdil zvláště u mocné šlechty. Albin však se nedal ničím zastrašiti a na sněmě orleanském byly sňatky s osobami příbuznými nebo sešvakřenými jednomyslně zakázány. Albin zemřel 80letý r. 549. Svátek sv. Albina 1. března.

Sv. LICINIUS byl dříve dvořenínem na dvoře Chlotara II. a vévodou anjouským. Právě hodlal uzavříti sňatek; avšak nevěsta den před sňatkem zachvácena byla malomocenstvím. Licinius si znechutil svět, opustil své statky a věnoval se stavu duchovnímu. Záhy zvolen byl biskupem angersským. Král jej jmenoval nejvyšším hofmistrem (praefectus palatii). Zemřel r. 606. Svátek 13. února.

Sv. MAGNOBOD, biskup angersský, zemřel r. 660; svátek 16. října.

Sv. JODOK (či Judok, česky: *Jošt*) rodem Angličan, kněz a poustevník v Pikardii ve hrabství Ponthieu, zemřel v letech 653-678. Svátek 12. prosince. Žák jeho bl. *Vulmar* byl zprvu ženat, pak vstoupil do kláštera v Altmontu (Nizozemí). Zemřel r. 710. Svátek bl. Vulmara 20. července nebo 12. prosince.

Sv. VINOK, syn krále Judikaëla z Bretoňska, bratrovec sv. Jodoka, ustanoven byl opatem ve Wormhouldtu na říčce Peen. Bertinus znal Jodokovu přesnou poslušnost a proto jej ustanovil představeným. Dle jiných byl Vinok v Bergues v Nizozemsku. Zemřel r. 717. Svátek 6. listopadu.

Sv. RUSTIKUS, biskup klermontský, zemřel roku 446; svátek 24. září.

Sv. SIDONIUS (česky Zdeněk) *Apollinaris* se narodil v Lyonu kolem roku 430 a dokončiv své vzdělání, byl od Sueva Ricimera jmenován vladařem (comes). Oženil se s jistou Papianillou; měli syna a dvě dcery. Sidonius žil blíže Clermontu životem bohabojného šlechtice. Roku 472 byl zvolen biskupem klermontským. Zkoumal sám sebe a seznal, že je nehoden té důstojnosti. Řekl: „Jsem mladý klerik a starý hříšník! Sám jsem obtížen hříchy a mám se modliti za odpuštění hříchů lidu?" Avšak na opětovnou žádost věřících se dal vysvětiti na biskupa. Manželka Papianilla zůstala u něho; žili v naprosté zdrželivosti.

Sidonius byl horlivým reformátorem církevní kázně. Přestal skládati světské básně, počal skládati básně církevní na oslavu svatých. Studoval spisy Origenovy a Jeronymovy, dopisoval si se všemi slavnými biskupy tehdejší doby. - Zlým rokem byl pro něho rok 475. Alarich, král Vizigotů, obléhal město Clermont. Sidonius s měšťany se bránil. Tu přišla z Říma zpráva, že římský císař vykupuje mír za cenu odevzdání Klermontu nepříteli. Sidonius povolil se slzami v očích. - Později byl Sidonius obžalován, že promrhává církevní statek. Bylo mu jíti do vyhnanství. Vrátil se a zbývající léta ztrávil jako dobrý pastýř. Sidonius se skvěl pokorou; získal si velikou zásluhu o katolickou víru, když ariánští Gotové zaplavili Gallii. Byl ozdobou Církve pátého století. Zemřel roku 489 nebo 490 (dle některých roku 482). Svátek sv. Sidonia 23. (nebo 24.) srpna.

Sv. NAMASIUS, biskup klermontský, zemřel roku 461; svátek 27. října.

Sv. EUFRASIUS, biskup auvergnský (sídlo biskupské bylo přeloženo do Klermontu); zemřel roku 515; svátek 15. května. - Jiní

Sv. BISKUPOVÉ KLERMONTŠTÍ: sv. *Kvincián* † snad r. 527; svátek 14. června. Sv. *Avitus* † r. 594; svátek 21. srpna (je uveden v § 30). Sv. *Desiderat* † roku 600; svátek 11. února. Sv. *Justus* † před r. 630; svátek 2. září (je uveden v § 17). (Nutno jej rozlišovati od Justa, biskupa lyonského, svátek 2. září). Sv. *Genesius* † roku 662 v Lyoně, kde prý založil nemocnici; svátek 3. června. Avšak také 5. června uvádí se: Genesius, hrabě, o němž se praví, že zemřel snad r. 710 jako biskup klermontský. Sv. *Praejekt* (nebo *Projekt*, Prix) byl spolu s Amarinem (či Marinem) a Elidiem od svých odpůrců roku 674 zavražděn. Svátek 25. ledna. Sv. *Bonitus* (nebo Bonus), zemřel roku 710. Svátek 15. ledna.

Sv. GALLUS (č. Havel), biskup auvergneský, vyznamenával se hrdinskou trpělivostí; zemřel roku 550. Svátek 1. července.

Sv. MARTIUS, opat auvergneský, chytil kdysi ve své zahradě zloděje; zloděj obtěžkán ukořistěným ovocem nemohl nalézti dveří. Martius mu je ukázal, ovoce mu daroval a řekl: „Jdi v pokoji a nekraď více!" Zemřel roku 530. Svátek 13. dubna.

Sv. PORCIAN, opat v Auvergne (?) dle *D*, zemřel roku 540; svátek 24. listopadu.

Sv. TILLO PAULUS (či Tillman) byl

v mládí loupežníky unesen; ale na štěstí byl koupen v Paříži od sv. Eligia a vyučen zlatotepectví. Později posvěcen na kněze a byl poustevníkem v hornaté krajině auvergneské. Tehda přijal jméno „Pavla poustevníka". Zemřel bezpochyby u města Limoges, protože tamější biskup jej pochoval. Rok smrti je snad 702. Jeho památka 7. ledna.

Sv. ABRAHAM, opat v Syrii, odešel do Gallie, do hornaté krajiny auvergneské a zemřel roku 472. Svátek 15. června.

Sv. MENELEUS, opat v Menatu v krajině auvergneské, byl přijat sv. Eudonem do kláštera. Zemřel kolem r. 720. Svátek 22. července.

Sv. INJURIOSUS, radní v Auvergni, žil se svou manželkou v dobrovolné zdrželivosti; rok smrti není znám. Svátek 25. května (je uveden v § 17).

Sv. EUTROPIA, vdova v Auvergni, žila v V. století. Svátek 15. září.

Sv. GEORGIA (česky Jiřina), panna v kraji auvergneském; mluví o ní sv. Řehoř Toursský; žila tedy před rokem 595. Svátek 15. února.

Sv. BONITA, panna, pásla husy v krajině Auvergne; kdy žila, není známo (dle některých žila v X. století). Svátek 16. října.

Sv. EUSTOCHIUS, biskup toursský, nástupce sv. Brikcia, rozmnožil farnosti a hájil práv církevních. Zemřel r. 461. Svátek 19. září.

Sv. PERPETUUS, biskup toursský, žádal od kleriků zdrželivost řka: „Když laik, chce-li býti vyslyšen, má šetřiti zdrželivosti, tím více kněz, obětující nejdražší obět Mše svaté... Nikdo z duchovních ať nemá v domě cizí osobu ženskou!"- Perpetuus měl svaté a ostatky ve veliké úctě; chrám zbudovaný sv. Brikciem zdál se mu nedostatečný, i vystavěl nový veliký chrám a přenesl do něho ostatky sv. Martina. Zachovala se poslední vůle Perpetuova: „Ve jménu Jesu Krista, amen! Já, hříšník Perpetuus, kněz chrámu toursského... nechci umříti bez posledního pořízení, aby chudí nebyli snad opominuti... Chudí jsou mými dědici... všecko budiž prodáno a jim odevzdáno." Perpetuus zemřel roku 503; svátek 8. dubna.

Sv. VOLUSIAN, biskup toursský, nástupce svého příbuzného Perpetua. Král Gotů Alarich zajal Volusiana a poslal jej do Toulouse. Že by Volusian byl mučedníkem, bollandisté popírají. Zemřel po roku 503. Svátek 18. ledna.

Sv. ARNULF byl ženat se Skaribergou, která byla neteří krále franckého Chlodvíka. Oba manželé se zavázali slibem panictví a panenství. Arnulf vykonal pouť do Svaté země a do Říma. Když se vrátil a dlel v Toursu, byl zvolen biskupem toursským. Příbuzní manželky *Skaribergy* zavraždili jej (snad z pohnutek dědických). Rok smrti snad 532. Skariberga žila jako poustevnice v krajině mezi Paříží a Chartres a zemřela roku 550. Svátek sv. Arnulfa i sv. Skaribergy 18. července.

Sv. LEOBALD (=Leobard), poustevník blíže Toursu; sv. Řehoř Toursský ho před smrtí zaopatřil sv. svátostmi. Zemřel snad roku 582. Svátek 18. ledna.

Sv. EUFRONIUS, biskup toursský, zemřel roku 573. Svátek 4. srpna.

Sv. ŘEHOŘ TOURSSKÝ narodil se z bohaté rodiny v krajině auvergneské kolem roku 539; nazýval se Georgius Florencius. Jeho matka byla vnučka sv. Řehoře, biskupa langresského (jehož svátek je 4. ledna). Řehoř Toursský se vědecky vzdělal u svého strýce sv. Galla, biskupa auvergne-clermontského; uzdraviv se z těžké choroby, putoval do Toursu na hrob sv. Martina. Tam ho seznali lid a kněží a zvolili jej roku 573 biskupem toursským. Protože se přidržel krále austraského Sigberta, byl od jeho protivníka Chilpericha, krále neustrijského, souzen, ale uznán nevinným. Když sv. Guntram se stal pánem města Toursu, nastal ihned přátelský poměr mezi ním a biskupem Řehořem. I syn Guntramův Childebert II. ctil biskupa Řehoře.

Řehoř byl obhájcem práv církevních a víry katolické. Ujal se biskupů, od královny Fredegundy pronásledovaných, na př. sv. Praetextata. Řekl tehdy králi Chilperichovi a Fredegundě: „Vy trestáte poddaného, který se vám postaví na odpor. Dobrá! Ale když vy, veličenstvo, se provinite, nebyl by tu nikdo, kdo by měl právo vás pokárati? Nuže, dovoluji si vašemu veličenstvu připomenouti toto...“ Král poslechl a Praetexata uznal nevinným. - Ujímal se odsouzenců na smrt, mnohým vyprosil milost, mnohým velel uděliti svátosti přes obtíže od světských pánů jemu činěné. - Největší dílo jeho je: „Dějiny Franků“ *(Gesta Francorum)*; v něm popisuje dobu 174 roků v 16 knihách a končí rokem 594. Dále napsal: „Sláva mučedníkův“, legendy o svatých, o nichž bychom jinak nic nevěděli. Řeč jeho je sice drsná; ve spisech schází ladná úprava a žádoucí míra kritiky; ale cožkoliv napsal jako očitý svědek, má pro nás velikou cenu. Ze spisů jeho vyzírá zbožná mysl.

R. 590 (či 594?) byl prý v Římě a byl sv. Řehořem Velikým s náležitou poctou uvítán. Byl prý postavy malé. Když jej papež Řehoř Veliký před sebou spatřil, tu, vida jeho nepatrnou osobu, pomyslil prý si: „Totoť že je Řehoř Toursský?“ Řehoř Toursský uhodnuv myšlenky papežovy, řekl: „Pán učinil nás, ne my sami. A malým dává Bůh právě tolik milostí, jako velikým.“ I podivil se papež. - Na konci svého života Řehoř Toursský nařídil, aby byl pohřben v bráně chrámové, aby prý všichni po něm šlapali a aby brzy naň zapomněli. Zemřel roku 595. Svátek 17. listopadu.

Sv. VENANCIUS narodil se v krajině Berri, snad v Bourges; žil zprvu světským životem; už se chtěl oženiti, tu však poznal život řeholníků toursských a vstoupil do tohoto kláštera; stal se opatem. Zemřel snad roku 570. Svátek 13. října.

Sv. VENANCIUS, syn ariánských rodičů, vyučen byl od sv. Avita, biskupa viennesského; vrátiv se z Říma, byl zvolen biskupem v Viviersu; všichni na něm chválili „horlivost apoštolů, vědu církevních otců, dobročinnost knížat.“ Kdy zemřel, není známo; snad r. 550. Svátek 5. srpna.

Sv. MODEGUNDA byla dokonalá jako panna, manželka, vdova; pak byla „reklusa“, t. j. uzavřenou poustevnicí u Chartres a u Toursu. Zemřela r. 570. Svátek 2. července.

SV. ZENOBIUS.

SV. ANTONÍN PADUÁNSKÝ

SV. BERNARDIN

SV. BASIL.

Sv. ADA, abatyše v Mansu, † r. 590. Svátek 4. května (nebo 4. prosince).

Sv. HADUIN, biskup v Mansu, † po r. 650. Svátek 20. ledna.

Sv. ALDERICH, biskup v Mansu, vydal soupis kánonů a papežských nařízení pode jménem „capitularia Alderici"; ale nedochovaly se nám. Zemřel r. 856. Svátek 7. ledna.

Sv. ALDERICH, biskup sensský, zemřel roku 841; svátek 6. června.

Sv. SIVIARD, kněz a opat v Saint Calais (v departementu sarthesském); zemřel r. 687; svátek 1. března.

Sv. SIMPLICIUS byl dříve vojín a ženat; pak byl ustanoven arcibiskupem bourgesským; od té doby žil ve zdrženlivosti. Zemřel kolem r. 477. Svátek 1. března.

Sv. ARKADIUS, arcibiskup bourgesský, skvěl se učeností a ctnostmi; zemřel r. 545; svátek 1. srpna.

Sv. DESIDERAT, arcibiskup bourgesský, muž krásný a výmluvný, ač byl miláčkem dvoru králova, žil jako mnich. Horlivě konal úřad biskupský; putoval do Říma, aby uctil hroby apoštolské. Zemřel r. 550. Svátek 8. května.

Sv. APOLLINARIS, arcibiskup bourgesský, zemřel r. 611; svátek 6. října.

Sv. APOLLINARIS, biskup ve Valence v Dauphiné, vychovaný snad od sv. Mamerta; zemřel kolem r. 520. Svátek 5. října.

Sv. SULPICIUS PIUS, arcibiskup bourgesský, byl nábožný (*pius*) od mladosti; byl dříve pážetem na dvoře královském; když se věnoval stavu duchovnímu, byl od Chlotara II. jmenován představeným dvorních duchovních (abbas castrensis). Sulpiciovi se podařilo obrátiti všecky židy města Bourges na víru křesťanskou. Také prý zřídil klášter s nápisem na bráně: *Deum time! - Pauperes sustine! - Memento finis!* t. j. „Boha se boj, chudým přispívej, na konec pamatuj." To lze pokládat za heslo života jeho. Zemřel roku 644. Svátek 17. ledna.

Sv. FLORENCIUS, arcibiskup bourgesský, byl zpovědníkem císaře Karla Velikého. Svátek 5. srpna.

Sv. RAOUL (či Rudolf), arcibiskup bourgesský, zemřel roku 866; svátek 21. nebo 26. června.

Sv. EUSTADIOLA, vdova, abatyše bourgesská, byla pro všecky své podřízené vzorem všech ctností; žila za času Sulpicia Pia. Svátek 28. listopadu.

Sv. GUNDULF byl biskupem snad v Metách; pak odešel do Bourges, kdež poustevničil. Svátek 17. dubna.

Sv. AMATOR žil zprvu v panickém manželství s Martou; oba učinivše v den sňatku slib, zachovávali neporušené panictví. Marta vstoupila do kláštera; Amator byl zvolen biskupem auxerreským. Zemřel roku 418. Svátek 1. května (či 30. dubna).

Sv. GERMAN narodil se v Auxerre v Burgundsku, stal se výtečným advokátem. Císař Honorius ho jmenoval vladařem (dux) v Akvitanii. German měl manželku bohatou, vzácnou, vzdělanou. Byl náruživým lovcem a zavěšoval dle pohanského zvyku hlavy pobité zvěře na stromě ve městě. To připamatovalo kult

Dianin a biskup auxerreský Amator mu to zapověděl. Avšak German neposlechl, a proto dal biskup strom poraziti a hlavy zvířat vyhoditi za město. Za to bylo Amatorovi uprchnouti před hněvem velmože Germana do Autunu.

German litoval své unáhlenosti a začal žíti přísným životem. Amator mu odpustil, ba doporučil jej za svého nástupce. Tak German se stal biskupem auxerreským. Od té chvíle žil ku podivu sebezapíravě. Žebrákům a nemocným byl pravým otcem; u nich zůstal mnohdy po celou noc. Kdysi spatřil, jak stařec těžkým břemenem obtížen nemohl přebřísti řeku; German přenesl nejprv břímě, pak starce na druhý břeh. Roku 429 German se odebral do Britanie, aby hájil víry proti bludům pelagiánů. Sv. Lupus, biskup troyesský byl jeho průvodcem. Na cestě, v Nanterre, German viděl dívenku Genovefu a požehnal jí. V Britanii se seznámil se sv. Patrikem, dal mu knihy a bohoslužebná roucha a posvětil jej na kněžství. Roku 446 cestoval German po druhé do Britanie. Vrátiv se z pouti římské German zemřel roku 448. Svátek 31. července. - Jiní

Sv. BISKUPOVÉ AUXERŠTÍ: Svatý *Censurius* † kolem r. 500; svátek 10. května (či 10. června). Sv. *Ursus* † snad r. 508. Svátek 30. července. (Jiný sv. Ursus, opat v krajině Berry, zemřel také r. 508; svátek 28. července.) Sv. *Theodosius* † r. 512; není o něm zpráv; svátek 17. července. Sv. *Optát* † r. 530; svátek 31. srpna. Sv. *Eleuther* † r. 560; svátek 16. srpna. Sv. *Roman* † snad r. 564; Řím. Martyrol. o něm praví, že byl mučedníkem; avšak není o tom zaručených zpráv. Svátek 6. října. Sv. *Etherius* † r. 574. Svátek 27. července. Sv. *Palladius*, zprvu opat, pak biskup, † kolem r. 661. Svátek 19. dubna. Sv. *Vigil*, nástupce sv. Palladia, vystavěl nemocnici, hájil práv Církve a proto byl od majordoma Varatona zavražděn; rok smrti 689; svátek 26. června (nebo i 11. března).

Sv. HELENA, panna auxerreská, žila za času sv. Amátora († 418); svátek 22. května.

Sv. KAMILA, panna a žákyně sv. Germana, biskupa auxerreského; když týž r. 448 zemřel, Kamila byla mezi těmi, kteří jeho mrtvolu vyprovázeli do Auxerre. Kromě ní se jmenují: *Magnencia* (svátek 26. listopadu), *Palladia*, *Porkaria a Maxima* (8. října). Svátek sv. Kamily 3. března.

Sv. MAXIM narodil se někde u Cahorsu. Odmítl nabízený sňatek řka, že chce raději s divokými zvířaty bydliti než pomíjející sňatek uzavříti. Uprchl. Otec ho polapil a byl úkonu sezdávacímu přítomen s pozdviženou holí. Ale Maxim uprchl ihned po svatbě zase zprvu do Limoges, pak do Vienne. Byl poustevníkem, pak opatem. Zemřel kolem r. 625 buď přirozenou smrtí nebo zavražděn byv klášterním fojtem Eldebodem proto, že se stal opatem bez fojtova dovolení. Svátek sv. Maxima 2. ledna.

Sv. MAMERTIN, opat auxerreský, byl pokřtěn sv. Germánem. Kdysi upadl mezi lotry. Ve své pravdymilovnosti dal jim i peníz, v plášti zavinutý, jejž by byli ne-

nalezli. Zemřel r. 462 nebo 473. Svátek 29. dubna.

Sv. ROMAN, žák sv. Benedikta, odebral se z Italie do Gallie, do krajiny auxerreské a zřídil tam klášter ve Font Ronge; byl pak opatem a tam nalezl a navštívil jej sv. Maurus. Roman zemřel snad r. 545. Svátek 22. května.

Sv. TETRIK, biskup auxerreský, byl kolem r. 709 zavražděn od nehodného arcikněze Regenfrida. Svátek 12. dubna.

Sv. GUALARICH (či Valarich) byl zprvu pastýřem, pak opatem auxerreským; zemřel r. 622. Svátek 12. října.

Sv. HULDA či Hoylda, panna, žila kolem r. 450 v Troyes Svátek 30. dubna.

Sv. FIDOL (fr. St. Fale), opat u města Troyes, † r. 580. Svátek 16. května.

Sv. FRODOBERT, opat v Münsterzellu (Montier la Celle) u Troyes, † kolem r. 673. Svátek 8. ledna.

Sv. BLITHAR, Irčan, kněz a poustevník ve Verzeracu v diecesi troyesské, žil v VII. století. Svátek 11. června.

Sv. EGMON (Igmon), biskup autunský, nástupce sv. Kassiána, vynikal zbožností a učeností. Žil ku konci V. století. Svátek 8. ledna.

Sv. GUMBERT (Gondebert, Gandebert), biskup senský, † roku 676. Svátek 21. února.

Sv. GUMBERT, rytíř v Ansbachu ve francké říši. Zemřel kolem r. 800. Svátek 15. července.

Sv. MADULF či Madelulf, biskup senlisský, zemřel kolem roku 620; svátek 4. května.

Sv. RAINFRID (Regenfrid), jáhen biskupa Desideria (St. Disier), byl v Alsasku r. 720 od lupičů zabit. Svátek 18. září.

VANDON, opat ve Fontanelle v Normandii, zemřel snad r. 756; památka 17. dubna.

Sv. ANIAN, biskup orleanský, sílil věřící a povzbuzoval je k důvěře, když Hunnové vpadli do Gallie. Zemřel r. 453. Svátek 17. listopadu.

Sv. FLOSKULUS, biskup orleanský, † kolem r. 500; svátek 2. února.

Sv. NOTARIUS a *Monitor*, biskupové orleanští *(D)*; rok smrti není znám. Svátek 10. listopadu.

Sv. EUCHERIUS, biskup orleanský, bránil práv církevních a proto byl od Karla Martella poslán do vyhnanství. Zemřel někde u Maastrichtu kolem r. 738. Svátek 20. února.

Sv. VIATOR, opat a pak poustevník u Orleansu, zemřel kolem r. 550. Svátek 5. srpna.

Sv. LAETUS, poustevník v Sologni u Orleansu, † r. 534. Svátek 5. listopadu.

Sv. ADJUTUS, mnich v Orleansu, žil za času sv. Magna. Svátek 19. prosince.

Sv. AGILUS, vicedom nebo vicecomes v Orleansu, byl zprvu ve svém úřadě neúprosně přísný; ke konci života byl mírný. Zemřel r. 587. Svátek 30. srpna.

Sv. AGILUS, opat v Rebais (u Meauxu), zemřel kolem r. 650. Svátek 30. srpna.

Sv. MAXIMIN, opat v Micy u Orleansu, byl nástupcem svého strýce svatého Euspicia. Žákové Maximinovi jsou: Lisard, bratr jeho, Avitus a j. Maximin zemřel r. 520. Svátek 15. prosince.

Sv. LIFARD (nebo *Lisard*), bratr Ma-

ximinův, poustevník v Meunu u Orleansu; zemřel r. 550. Svátek 3. června.

Sv. URBICIUS, žák sv. Lifarda, opat meunský u Orleansu; svátek 3. června.

Sv. FRAMBALD, poustevník u Orleansu, † r. 542. Svátek 15. srpna.

Sv. AUSTREGILDA, matka senského biskupa sv. Lupa, žila v orleánské krajině a zemřela po r. 708. Svátek 1. září.

Sv. MARCELLUS, biskup pařížský, jehož život popsal Venancius Fortunatus, zemřel kolem r. 436. Svátek 1. listopadu.

Sv. DROKTOVEUS, opat v Paříži, zemřel (podle boll.) roku 576; svátek 10. března.

Sv. GERMAN narodil se v Autunu; záhy osiřel a zdědil po rodičích velké bohatství. Avšak lakomá jeho teta chtěla jeho statky uchvátiti pro svého syna Stratida. Umínila si, že sirotka otráví. Naplnila dvě číše vínem a do jedné, určené pro Germana, namíchala jedu. Omylem však se stalo, že z osudného koflíku pil Stratid a otráviv se zemřel. German poznav úklady zlé ženy, uprchl do Lazu ke svému strýci, knězi Skopiliovi. Ten se ho ujal a postaral se o jeho vzdělání. German dosáhnuv svěcení kněžského, byl ustanoven opatem v Autunu, dával dobrý příklad zbožnosti, dobročinnosti a jiných ctností. Často rozdal poslední zásoby, až mnichové proti němu reptali. Avšak vždy se vyskytl dobrodinec, který v čas nejvyšší nouze pomohl.

Roku 555 German byl ustanoven biskupem pařížským. Žil dále jako prostý mnich, přísný na sebe; požíval jen prostých krmí, nosil v létě v zimě týž hrubý oděv, nedal si nikdy vytápěti jizbu. Zvláště rád se staral o zajatce a vězně; kdykoliv se mu nedostávalo peněz na vykoupení zajatců, neustal prositi svých hostů, ba i svých sluhů, dokud nesehnal dostatečný obnos na vykoupení aspoň jednoho zajatce. A tu pak zazářila jeho tvář radostí.

Králové Childebert i Chlotar chovali ke Germanovi velkou úctu. Král Childebert pravil: „Muž apoštolský, otec a pán Germanus učí nás ve svém kázání, že máme často mysliti na smrt... Kdysi byl jsem velmi nemocen, lékařové mi nemohli pomoci, German ztrávil celou noc u mne na modlitbách, položil svoje ruce na mou hlavu a ozdravěl jsem." - Avšak po smrti Chlotarově German byl nucen pokárati krále Chilpericha, že zapudil svou řádnou manželku a že pojal jinou. A když Chilperich zůstal zatvrzelý, German ho vyobcoval z církve. Chilperich brzo poté zemřel. - German plál svatým zápalem pro čistotu víry a pro zachování církevní kázně. Spisovatel Venancius Fortunatus napsal o Germanovi: „I kdyby hlasy celého národa se spojily v jeden hlas, nedovedly by dosti velebit dobré skutky, jež German byl prokázal chudým." - Byl pokorný; podpisoval se takto: „Germanus, hříšník, a ačkoliv nehodný, v Kristově jméně, biskup pařížský." Zemřel r. 576, 80letý. Slaví se 28. května.

Sv. HENDULF, biskup pařížský; rok smrti není znám; svátek 13. listopadu.

Sv. LANDERIK, biskup pařížský, věnoval na podporu chudých své nářadí, i kostelní nádobí. Vystavěl špitál nazvaný: „Hôtel Dieu", t. j. dům Boží. Zemřel kolem r. 660. Svátek 10. června.

Sv. GENOVEFA narodila se snad roku 421 v Nantere u Paříže jako dcera statkáře Severa a jeho manželky Geroncie. Roku 429 cestoval sv. German, biskup auxerreský, a sv. Lupus, biskup troyesský, do Anglie, aby tam hájili víry proti bludům pelagiánů. Cestou věřící uctivě vítali biskupy. Tak se stalo i v Nanterre. Mezi věřícími byla i Genovefa, osmiletá dívenka s rodiči. German spatřiv ji, zavolal ji i její rodiče k sobě a pravil: „Blahořečím vám k této dcerušce. Vychovejte ji pro Boha!“ Dívky pak se tázal, je-li odhodlána zasvětiti svůj život službě Boží, načež ona přivolila slibujíc, že se vystříhá marností světských a že bude žíti v panenské čistotě. German jí dal na památku měděný peníz s obrazem Ukřižovaného.

Genovefa jsouc patnáctiletá, složila se dvěma družkami slib panenské čistoty do rukou pařížského biskupa. Od té chvíle žila sebezapíravě; odpočívala na holé zemi a jídala jen dvakráte za týden chléb a vařené boby. Srdce jí háralo láskou k Bohu, takže plakávala hořce, kdykoliv uslyšela, že někdo svými hříchy urazil Boha. Po smrti rodičů Genovefa se odebrala do Paříže k své tetě, ale tam se roznemohla bolestnou dnou, že se nemohla ani hýbati. Sotva se uzdravila, nová zkouška na ni dolehla. Attila, král Hunnů, zaplavil svými vojsky Gallii a blížil se r. 451 k městu Paříži. Přestrašený lid se chvěl hrůzou a prchal z Paříže. Avšak Genovefa svolala lid, radila, aby nikdo z města neodcházel, nýbrž aby všichni činili pokání a aby neztráceli mysli a důvěry v Boha. Ženy uslyševše tato slova, upokojily se, ale mužové pomlouvali Genovefu, že prý zamýšlí zrádně vydati město Hunnům. V té době zavítal do Paříže jáhen sv. biskupa Germana, jenž zatím již byl zemřel; ten znaje Genovefu, ujal se jí a bouři utišil. Lid poslechl jejích slov, činil pokání, a aj! Attila se svými vojsky se dal jiným směrem a Paříže se ani nedotkl. Od té chvíle lid si velmi vážil Genovefy; ba považoval ji pro její ctnosti za bytost nadzemskou.

Kdysi obléhal král Chlodvík Paříž. V městě nastal nedostatek a hlad. Statečná Genovefa se vybrala ve člunku po řece Seině proti vodě, a pak po řece Aubě až k městu Arcis sur Aube. Ve všech pobřežních dědinách líčila dojemnými slovy nedostatek a hlad pařížského lidu a prosila o pomoc. Její prosba byla vyslyšena. Vrátila se s jedenácti loděmi naplněnými obilím. Takto zachránila město Paříž po druhé. Když nastal mír, Genovefa prosila krále Chlodvíka, aby propustil zajatce na svobodu. Chlodvík jí vyhověl.

Svatá dívka šířila nábožnost a lásku ke Kristu Ježíši slovem i příkladem. Činnost její se neomezovala na Paříž, ale vztahovala se na města vzdálených krajin. na Tours, Orleans, Troyes a j. U Paříže zbudovala ke cti sv. Diviše (Dionysia) svatyňku, ze které povstal časem slovutný benediktinský klášter Saint Denis. Jest ku podivu, jaké cti a vážnosti požívala tato prostá panna nejen u lidu, ale i u knížat a králů. Biskupové a kněží se poroučeli do jejích modliteb. Slavný Šimon Sloupovník z daleké Antiochie na svém sloupu uslyšel o ní slova chvály a vzkázal jí

po kupcích pozdrav. V zástupech chodil jí lid v ústrety a vítal ji, jako by byla královnou. Genovefa však zůstala pokorná a užívala své moci a vážnosti jen ve prospěch svaté víry, na zlepšení mravů a na zmírnění lidské bídy. Zemřela devadesátiletá dne 3. ledna roku 512. Svátek sv. Genovefy 3. ledna.

Sv. AUDA či Oda, panna pařížská ze společnosti sv. Genovefy. Svátek její 18. listopadu.

Od Genovefy pařížské nutno rozlišovati:

GENOVEFA BRABANTSKÁ byla manželkou falckrabího Sigfrida či Žibřida na hradě Mayenfeldu v Brabantsku, v nynější Belgii. Žibřid se odebral do pole a odevzdal hrad i manželku, která byla těhotná, do ochrany svého správce Golona, jemuž úplně důvěřoval. Avšak Golon zneuživ důvěry pánovy, činil Genovefě nestoudné návrhy. Genovefa je rozhořčeně odmítala; Golon padělal list, ve kterém bylo napsáno, že Žibřid padl ve válce; doufalť, že takto snáze dosáhne splnění svého nekalého záměru; ale i to ho zklamalo. Proto zahořel nenávistí proti Genovefě. Uslyšev, že Sigfrid se vrací domů, jel mu v ústrety a plana pomstychtivostí, pomluvil Genovefu, že prý se stala svému manželu nevěrnou. Falckrabí uvěřil ošemetníkovi, a aniž by byl věc vyšetřil, rozkázal, aby Genovefa i s nemluvňátkem byla zavlečena do lesa, tam zabita, a aby na důkaz smrti byl donesen její jazyk. Zbrojnoš, který měl rozkaz vykonati, slitoval se nad Genovefou a jejím dítětem a pustil ji na svobodu; sám pak donesl svému pánu jazyk zabitého psa. Genovefa se živila v horách ardennských lesními kořínky a mlékem ochočené laně. Po šesti letech Sigfrid jsa na lovu, náhodou opět spatřil svou manželku, přesvědčil se o její nevině, vzal ji s sebou na hrad a dal Golona potrestati. Avšak Genovefa již tři měsíce poté zemřela. (Mnozí mají celou historii za vymyšlenou. Bollandisté praví: „I když celý životopis zakládá se na pravdě, přece ani zdaleka nestačí na církevní poctu.“ Proto Genovefa jen od některých pokládá se za svatou nebo blahoslavenou; její jméno se nenalézá v žádném officiu.) Svatá Genovefa brabantská žila prý za doby Karla Martella (Dr. Günther, p. 39). Památka ctihodné Genovefy brabantské 3. ledna.

Sv. OSMANA prý pocházela z královského rodu pohanského a uprchla z Irska do Bretoňska. Je o ní málo zpráv. Rok její smrti není znám. Svátek 9. září.

Bl. PIPIN, kníže, slavný majordomus a státník za Chlotara II. a Dagoberta I., měl skoro královskou moc. Svým královským pánům říkával: „Spravedlnost povyšuje národy“. Podporoval věrověsty. Jeho rádcové byli Arnulf Metský a Kunibert Kolínský, státníci a zároveň světci. Manželka Pipinova byla *Ita* čili *Iduberga*, jejich dcery byly sv. Gertruda a sv. Beggha. Beggha byla matkou ještě slavnějšího Pipina heristalského. Pipin zemřel snad r. 647. Svátek bl. Pipina 21. února, svátek bl. Ity (Idy, Idubergy) 20. června.

Sv. AUREA (česky Zlata), abatyše v Paříži, ustanovená sv. Eligiem, zemřela morem snad roku 666; svátek 4. října.

Sv. BATHILDA byla pro svou sličnost vyvolena, aby byla manželkou franckého krále Chlodvíka II. Měla tři syny. Ovdověvši, vládla místo svého syna Chlodvíka III. Tenkrát se stalo, že biskup lyonský Annemund byl zavražděn. Někteří přičítali vraždu Bathildě. Avšak bollandisté dokázali, že byla na vraždě úplně nevinná. Bathilda ustanovila sv. Leodegara biskupem antunským. Později vstoupila do kláštera chellesského a podrobila se abatyši sv. Bertille. Pokládala si za vyznamenání, že smí sloužiti chudým řeholnicím. Říkávala: „Bože, děkuji tobě, smím-li trpěti!“ - Se jménem Bathildiným je v seznamech spojeno jméno *Radegundy*, dívky, jíž byla Bathilda kmotrou při křtu. Bathilda i Radegunda umřely současně roku 670. Radegunda byla tehdy sedmiletá (?). (Bollandisté uvádějí Radegundu mezi „praetermissi“.) Svátek sv. Bathildy 26. ledna.

Sv. FULRAD, opat v St. Denis u Paříže, zemřel r. 784; svátek 16. července.

Bl. GILDARD, biskup rouenský, zemřel r. 511; dle *D* byl bratrem sv. Medarda. Svátek 8. června (i 3. července).

Sv. PRAETEXTATUS, biskup rouenský, neohroženým hájením práv církevních uvalil na sebe hněv královny Fredegundy, která ho poslala do vyhnanství a později ho dala zavražditi. Rok smrti 588. Svátek 24. února.

Sv. ROMAN, biskup rouenský, zemřel kolem roku 644. Svátek 23. října.

Sv. ANSBERT byl dříve kancléřem, avšak dal výhost světu a vstoupil do kláštera v městě Fontenelle; pak byl ustanoven biskupem rouenským. Král Pipin Heristalský uvěřiv pomluvám, které se proti Ansbertu rozšiřovaly, poslal ho do vyhnanství. Tam Ansbert zemřel roku 698 (dle *D* 718). Slaví se 9. února.

Sv. HUGO, biskup rouenský, zemřel roku 730. Svátek 9. dubna.

Sv. REMIGIUS (v některých zprávách Aegidius nazývaný), biskup snad rouenský; ostatně v Římském Martyrologiu není uveden. Zemřel roku 772. Svátek 19. ledna.

Sv. JULIANA žádala o přijetí do kláštera Pavilly v diecesi rouenské; ale nebyla přijata, protože byla nízkého stavu. Kdysi opět přišla do kláštera, opětovala svou žádost a prohlásila, že se odtud nehne, dokud nebude přijata. Abatyše se rozhněvala, nazvala toto jednání drzostí a dala Julianu násilím vyvésti z kláštera. Brzo poté abatyše se roznemohla a blízka jsouc smrti, slibovala, že Julianu přijme do kláštera. Uzdravila se a vskutku přijala Julianu mezi sloužící sestry. Juliana vykonávala všecky práce po dlouhá léta horlivě a pokorně a vynikala takovou láskou, že ji všeobecně nazývali „sestrou Ježíšovou“. Po smrti abatyše Juliana sama se stala představenou. Zemřela kolem roku 740. Svátek 11. října.

Sv. TARSICIA, vnučka franckého krále Chlotara I., panna a poustevnice v krajině Rouerque; zemřela kolem r. 600. Svátek 14. ledna.

Sv. THEODOR, biskup marseillský, zemřel kolem r. 594; svátek 2. ledna.

Sv. JAN KASSIAN, žák sv. Chrysostoma, opat marseillský, napsal spis *Col-*

lationes, jednající o klášterním životě, ze kterého čerpali i učitelé církevní. Zemřel r. 432. Svátek 23. července. *D* jej jmenuje „blahoslaveným“.

Sv. SERENUS, biskup marseillský, byl kárán od sv. Řehoře Velikého, že v nerozvážné horlivosti, aby křesťané se nevraceli k pohanství, kázal rozbíti posvátné obrazy. Bylo mu zároveň nařízeno, aby pořídil nové obrazy a aby lid poučil o významu úcty k posvátným obrazům. Serenus poslechl. Papež Řehoř doporučil mu kněze Augustina a j., kteří se u něho staví, až půjdou do Anglie. Serenus konal pouť do Říma a vraceje se onemocněl v městě Vercelli a umřel. Rok smrti snad 604. Svátek 2. srpna.

Sv. SIAGRIUS, biskup v městě Nizze, příbuzný císaře Karla Velikého, zemřel r. 787. Svátek 23. května.

Sv. HOSPICIUS, poustevník v městě Nizze *(E* a *D)*; rok smrti není znám. Někteří udávají r. 518. Svátek 21. května.

Sv. EUSEBIA a 39 společnic na ostrově St. Cyr uřezaly si při vpádu hordy nevěřících nosy, aby takto uhájily svou čistotu. Byly usmrceny r. 732. (Srovnej sv. Ebbu; *D*) Svátek 8. října.

Sv. SEVER, poustevník languedocský, zemřel kolem r. 500; svátek 25. června.

Sv. MAXIMUS, biskup avignonský, zemřel před r. 656; svátek 27. listopadu.

Sv. SIFRID, biskup vysvěcený od sv. Caesaria Arelatského, se sídlem snad v Avignonu, zemřel snad r. 559; svátek též 27. listopadu.

Sv. MAGNUS, dříve ženatý, pak biskup avignonský, zemřel r. 666. Svátek 19. srpna.

Sv. VERAN, biskup cavaillonský u Avignonu, zemřel r. 585; svátek 19. října.

Sv. HONORÁT narodil se v Gallii; záhy dal výhost světu; pocházel z bohatých rodičů pohanských, ale neměl smyslu pro bohatství a požitky tohoto světa. Také jeho bratr Venancius byl stejného smýšlení; i závodili spolu ve zbožnosti a v sebezapírání. Rozhodli se, že odejdou do ústraní, aby nerušeně mohli sloužiti Bohu. Ve společnosti ctihodného starce sv. Kaprasia se vydali na cestu. Měli v úmyslu odebrati se na Východ, aby seznali poustevnický život. Avšak v Mondonu v Řecku Venancius zemřel. Honorát se vrátil do vlasti a usadiv se na jednom ze čtyř ostrovů Lerinských ve Středozemním moři, založil tam klášter. Řeholním svým bratřím byl laskavým otcem a výborným vůdcem na cestě spasení. Klášter se stal semeništěm křesťanských věd a útočištěm trpících lidí. Po čase Honorát byl zvolen biskupem arelatským. Zemřel r. 429. Svátek 16. ledna.

Sv. HILARIUS narodil se r. 401 snad v Belgii a žil zprvu světským životem. Teprve sv. Honorát jej obrátil na cestu spasení. Hilar vstoupil do lerinského kláštera, kde Honorát byl opatem; prospíval ve zbožnosti i ve vědách. Hilar se stal nástupcem sv. Honoráta na biskupském stolci arelatském. On to byl, jenž sloučil duchovenstvo při svém kostele ve sbor společně žijící; sám mu byl vzorem v modlitbě, v dobrých skutcích, v badání vědeckém i v ručních pracích. Říkával:

„Musíme jísti, tedy sejmež; musíme píti, tedy vzdělávejmež vinice.“ Sám provozoval provaznictví. Co přebývalo z výtěžku, náleželo chudým. Nejméně spotřeboval Hilar sám. I v zimě chodil bos a v chatrném oděvu. Pokračoval ve mnišském životě. Aby zajatce vykoupil, prodal i posvátné nádoby a používal pak méně cenného kalicha a patény. Nikdy nebyl netrpěliv. K podřízeným duchovním byl neúprosně přísný. Papež Lev I. chtěl Hilara přivésti na mírnější cestu. Ale zdá se, že Hilar nedbal ani pokárání papežova. Hilar se odebral do Říma a tato cesta byla proň blahodárná. Papež seznal, že Hilar pochybil ve své velké horlivosti, ale že byl veden dobrým úmyslem. A Hilar seznal, že je nutno poddati se, smířiti se.

Hilar byl a zůstal neúnavným horlitelem pro víru a Církev. V postní době na př. kázával až tři hodiny, neučeným posluchačům prostince, učeným posluchačům způsobem vědeckým a básnickým, ale vždy neohroženě. Hilar jest jeden z nejslovutnějších biskupů francouzských. Zemřel, jsa teprve 48letý, roku 448; je patronem provazníků. Svátek sv. Hilaria 5. května.

Sv. AURELIAN (nebo Aurelius), biskup arelatský, zemřel r. 551; svátek 16. června.

Sv. VIRGIL, biskup arelatský, byl od sv. Řehoře I. Velikého nazýván „mužem svatým, ctnostmi zdobeným“, od současníků byl nazýván dokonce „divem“ (portentum); zemřel kolem r 600; svátek 5. března.

Sv. FAUSTUS narodil se v Britannii, vstoupil do kláštera na ostrově Lerinském a stal se pak biskupem v městě Riez v Provencalsku. V boji proti bludům upadl sám do bludu semipelagianismu (o milosti Boží a o vůli lidské), ale zajisté blud uznal a odvolal. Pro svou horlivost byl poslán do vyhnanství. Zemřel r. 490. Svátek 28. září.

Sv. THEOFRID, mnich a mučedník v klášteře lerinském; rok smrti 725. Svátek 18. listopadu.

Sv. PORKARIUS, opat v klášteře lerinském; zabit r. 731 od Saracenů (*D*). Svátek 12. srpna.

Sv. AIGULF, mnich lerinského kláštera, sťat od barbarů. Dle jiné zprávy byl opatem Fleuryského kláštera (na Loiře). Že dbal na přísnou kázeň, vzbudil proti sobě nenávist dvou konventuálů, kteří jej poranili na očích a na jazyku a kteří jej odevzdali mořským loupežníkům. Od těch byl sťat. Svátek 3. září.

Od něho sluší rozeznávati:

Sv. AYGULF, biskup bourgesský, zemřel r. 838; svátek 22. května (viz § 51).

Sv. FLORENTIN, opat arelatský, zemřel r. 553; svátek 12. dubna (nebo i 21. května).

Sv. RUSTIKULA MARCIA, panna urozeného stavu, byla unesena jistým rytířem. Na rozkaz králův rytíř musil pannu vydati. Byla pak vychovávána v klášteře arelatském od abatyše Lilioly. Poté byla Rustikula, ač teprve osmnáctiletá, zvolena abatyší. - Po smrti krále Theodoricha zmocnil se král Chlotar II. říše, dal dva syny Theodorichovy zavražditi, třetí však Childebert se spasil útěkem. A tu

svědčili dva velmoži křivě, že Childebert se ukryl v klášteře abatyše Rustikuly. Byla proto z kláštera vyhnána. Teprve později se prokázala její nevina. Rustikula zemřela 77letá r. 632. Svátek 10. (nebo 11.) srpna.

Sv. DESIDERIUS (fr. St. Géry), biskup cahorsský, ustanovil ve své závěti chrám svým dědicem. Zemřel r. 654. Svátek 15. listopadu.

Sv. SIMPLICIUS byl biskupem ve Vienně. Řehoř Tourský chválí jeho horlivost. Zemřel kolem r. 440. Svátek 3. února.

Sv. MAMERT byl snad zprvu ženat; později se stal biskupem viennským a slynul učeností a zbožností. Věrným pomocníkem ve správě diecése byl jeho rodný bratr Klaudian, skladatel církevních zpěvů. - Kdysi Mamert posvětil biskupa pro město Dieu, maje zato, že to město náleží k jeho diecési. Ale ukázalo se, že město to náleží k diecési arelatské. Okolní biskupové zažalovali Mamerta v Římě, nazývajíce jej „ctižádostivým rušitelem cizího práva.“

Papež Hilarius uvěřil žalobě a pokáral Mamerta. Mamert přijal mlčky a pokorně toto pokárání věda, že neporušil cizího práva zúmyslně.

Tou dobou zuřily v Gallii krvavé války; k tomu nastal z neúrody nedostatek, hlad i pád dobytka. Mamert ustanovil veřejné průvody kajícné po tři dni před Nanebevstoupením Páně. Mamert sestavil zvláštní pobožnost z litanií, žalmů a modliteb, aby Bůh úrodu zemskou dáti a zachovati ráčil a aby všeho potřebného lidu svému uděliti ráčil. (Podle Sidonia Apollináře byly konány průvody již dříve, ale účast byla nepatrná. Nyní pak podle slov Sidoniových: „Postili se, modlili se, plakali, zpívali.“) Mamert slynul jako výtečný a neohrožený muž. Říkalo se o něm, že není otázky, na kterou by nedovedl výstižně odpověděti, a že má všecky vědomosti, které lze člověku získati. Mamert zemřel r. 477. Svátek 11. května.

Sv. PANTAGATUS, biskup viennský, † kolem r. 540 (*D*); svátek 17. dubna.

Sv. FILIP, arcibiskup viennský, † kolem r. 578 (*St*); svátek 3. února.

Sv. VERUS, arcibiskup viennský, † kolem r. 594; svátek 13. ledna.

Sv. EDICTUS (Edicius, Edistus), biskup vienneský, † kolem r. 640. Svátek 23. října.

Sv. DESIDERIUS (fran. St. Didier), narozený v Antunu, byl ustanoven biskupem viennským. Pěstoval vědy; ale byl obžalován v Římě, že prý mísí křesťanství s pohanskými bajkami. Papež vyšetřiv věc, usoudil, že Desiderius je nevinen. - Protože Desiderius káral královnu vdovu Brunhildu pro pohoršlivý život, byl vypovězen do vyhnanství. Po čtyřech letech se vrátil, avšak Brunhilda nařídila, aby byl zavražděn. Jeden ze vražedníků udeřil Desideria kamenem, druhý pak ho dorazil polenem. Bylo to r. 608. (Brzo po té dal francký král Chlotar Brunhildu polapiti a pro různé zločiny souditi. Trest byl ukrutný. Brunhilda byla na zemi položena, na každou ruku a nohu byl uvázán divoký kůň; koně byli pak rozehnáni a Brunhilda takto na kusy roztrhána.) Svátek sv. Desideria 23. května.

Sv. DODOLIN, biskup viennský v VII. století; svátek 1. dubna.

Sv. KLARENCIUS, arcibiskup viennský, zemřel kolem r. 620; svátek 25. dubna.

Sv. SINDULF (Syndulf), biskup viennský, zemřel kolem r. 650; svátek 10. prosince.

Sv. JIŘÍ (Georgius), arcibiskup viennský, zemřel r. 669 (*D*); svátek 2. listopadu.

Sv. LAMBERT (nebo Landbert) konal dříve službu vojenskou na dvoře krále Chlotara III; poté vstoupil do kláštera Fontenelle (blíže Rouenu), kterýžto klášter byv založen sv. Vandregisilem, nazýval se později St. Vandrille. Roku 678 Lambert se stal arcibiskupem viennským. Jak životopisec jeho Aigard praví, Lambert byl cudný, ve víře silný, velkomyslný ve štědrosti, vlídný ve styku s lidem. Zemřel kolem r. 688. Slaví se 14. dubna.

Sv. AUSTREBERT, biskup viennský, svátek 5. června.

Sv. DEODAT, arcibiskup viennský, byl přísně živ; zemřel r. 707. Svátek 15. října.

Sv. THEUDERIUS (nebo Theodor), opat viennský, zemřel r. 575; svátek 29. října.

Sv. LEONIAN, opat viennský, zemřel r. 826; svátek 2. ledna.

Sv. SIKARIUS, biskup lyonský, zemřel kolem r. 425; svátek 26. března.

Sv. EUCHERIUS byl zprvu ženat; jeho manželka slula Galla. Měli syny: Salonia a Veronia, dcery *Konsorcii a Tullii*. Eucherius, pro něhož statky a sláva světská neměly ceny, se souhlasem své manželky se odebral do lerinského kláštera a pak byl zvolen biskupem lyonským. - Napsal několik spisů naučných, na př. „O pohrdání světem". Spisové jeho zaskvívají se velikou zbožností a učeností, která staví Eucharia do přední řady latinských spisovatelů V. století. Jeho syn sv. *Veranus* (nebo Veronius nebo Veranius) stal se biskupem ve Vence a pak nástupcem Eucheriovým na stolci lyonském a zemřel kolem r. 475. Tullia panna byla Bohu celým srdcem oddána. Salonius stal se biskupem ženevským. Eucherius zemřel r. 453. Svátek sv. Eucheria 16. listopadu, sv. Verana 10. září, sv. Tullie 5. října, sv. Konsorcie, jež byla řeholnicí v klášteře clugnyjském, 22. června.

BISKUPOVÉ LYONŠTÍ: Sv. *Patiens* † roku 480 nebo 490; svátek 11. září. Sv. *Rustik* † roku 500; svátek 25. dubna. Sv. *Štěpán* † kolem roku 512; svátek 13. února. Sv. *Lupus* † kolem r. 546; svátek 25. září. Sv. *Sacerdos* † kolem roku 551; svátek 12. září. Sv. *Nicecius*, byl nepřítelem nejen necudných, ale i zbytečných řečí. Zemřel kolem roku 573. Svátek 2. dubna. Sv. *Ennemund* byl obžalován pro zemězradu v době, když vládla Bilhilda (totiž sv. Bathilda); proti její vůli nebo jistě bez jejího vědomí byl roku 659 zavražděn. Svátek 28. září.

Sv. BALDOMER (franc. St. Galmier), zámečník lyonský, neženatý, pracoval se svými tovaryši; byl dobročinný; pečoval o svoje pomocníky s obzvláštní svědomitostí jako otec. Jeho příkladem vedeni žili i jiní řemeslníci nábožně, pracovitě a šetrně. Opat Vivencius poznav Baldomerovu šlechetnost, vyzval ho, aby vstoupil do kláštera. Baldomer tak učinil, jsa již

60letý. Při práci bylo jeho heslem: „Ve jménu Páně." po práci: „Bohu díky." Zemřel roku 660. Svátek 27. února.

Sv. MAXIMUS, opat v Isle-Barbe u Lyonu, † kolem roku 463; svátek 20. srpna.

Sv. EVELLIUS ve Varennes byl roku 760 návodem své manželky zabit; svátek 11. května.

Sv. PERPETUA, abatyše remiremontská; svátek 12. září.

Sv. OPORTUNA, sestra sv. Chrodeganda Metského, odmítla všecky nabídky ke sňatku, rozdala svůj majetek a vstoupila do kláštera v Montreuil; jako abatyše starala se o své podřízené, zvláště o nemocné. Zemřela r. 770. Svátek 22. dubna (nebo 17. května).

Sv. KARILEFUS (franc. St. Calais), opat v městě Anille v provincii Maine, zemřel roku 504. Svátek 1. července.

Sv. ALMIR, kněz a opat v kraji na řece Maine, † po r. 560. Svátek 11. září.

Sv. ROMAN narodil se kolem r. 390 ve Franche Comté z chudých rodičů. Po smrti otcově se odebral do Lyonu, aby v klášteře se naučil od opata Sabina pravidlům řeholního života. Poté odešel do hor Jurských. Urobil si z proutí chyšku a usadil se v ní. Denně čítal v nábožných dvou knihách: V naučení pro poustevníky, sepsaném od opata Kassiana, a v „Životech otců na poušti". Bratr Romanův *Lupicin*, když ovdověl, umínil si vyhledati svého bratra Romana. Nalezl ho šťastně a zůstal u něho v ústraní. Modlili se a pracovali ve svornosti a lásce. Kdysi se stalo, že na mysli klesali a že horlivost jejich ochabovala; vydali se na cestu najít nové místo, kde by mohli snadněji sloužiti Bohu. Prostá žena, u níž cestou nalezli pohostinství a jíž vypravovali, proč svou poustevnu opustili, pokárala je a povzbudila je k větší trpělivosti, i vrátili se. Časem přidalo se k nim více mužů, žádostivých řeholního života. Proto Roman a Lupicin vystavěli klášter v pohoří Jurském, zprvu nazvaný „Kondatské opatství", později nazývaný „klášterem St. Claude", protože sv. Klaudius, biskup besançonský, v tomto klášteře žil a zemřel. Roman se tam stal opatem, kdežto Lucipin spravoval druhý klášter, zbudovaný v Lauconně (na druhé straně Jurského pohoří).

Oba bratři řídili své kláštery pečlivě a snášeli se ve svaté shodě a svornosti, ačkoliv nebyli povahou stejní. Roman byl na sebe přísný, na jiné laskavý a shovívavý, Lupicin jsa povahy drsné, byl přísný na sebe i na jiné. Pro shovívavost Romanovu řeholní kázeň v jeho klášteře poněkud poklesla. Někteří mnichové vytýkali Romanovi jeho mírnost, žádajíce, aby nehodné členy z kláštera vyloučil. Roman však odpověděl: „Bratři! Nikdo z nás neprohlédne srdce lidského; mnohý začal život řeholní horlivě a stal se pak vlažným a lhostejným; jiný začal život řeholní lhostejně a dostoupil vysokého stupně mravní dokonalosti." - Nicméně byli opět někteří členové nespokojeni. Někteří žádali Romana, aby dával mnichům hojnějších pokrmů, nežli dosud. Roman si stěžoval Lupicinovi; Lupicin přišel na nějaký čas do kláštera bratrova, utvrdil přísnější kázeň, žádaje pro sebe i pro ně

jen prostičkých pokrmů. Nespokojenci odešli z kláštera, a to mírného Romana velmi rmoutilo.

Roku 444 Roman byl od sv. Hilaria, biskupa arelatského, posvěcen na kněžství. Oba bratři zřídili i panenský klášter v Beaume, kde ustanovili svou sestru abatyší. Klášter ten byl nazván: „St. Romain de Roche." Roman zemřel roku 460. Svátek sv. Romana 28. února. Svátek sv. Lupiciana 21. března.

Sv. OYANT, poustevník, snad v Lyonnais; zemřel roku 514; svátek 1. ledna.

Sv. QUADRAT, opat bonevalleský u Guyenne, žil snad v VII. století (*D*). Svátek 22. února.

Sv. GUNTRAM, syn franckého krále Chlotara I., obdržel v úděl Burgundsko. Jeho bratři, Sigbert (jehož manželka slula Brunhilda) a Chilperich (jehož manželka slula Fredegunda), se svářili o některá města, ale Guntram byl spokojen tím, co obdržel odkazem od svého otce. Když jmenovaní bratři padli rukou zákeřnickou, Guntram snadno mohl uchvátiti vládu celé říše francké, ale neučinil tak, jsa mužem přísné spravedlnosti. Ujal se synů svých zavražděných bratří a byl hotov vrátiti každému, co mu bylo zemřelým bratrem Chilperichem urváno. - Guntram vedl obrannou válku proti Gotům, ale byl poražen a ztratil skoro všechno vojsko. Porážku svou připisoval svým hříchům a jevil upřímnou kajícnost.

Guntram zakládal chrámy, kláštery, školy a domy křesťanského milosrdenství. Pokládal náboženství za základ věčného i časného blaha; bedlivě přihlížel, aby neděle a svátky byly náležitě svěceny, aby zločinci, byť byli urozeného stavu, nezůstali bez trestu. K biskupům choval úctu; když se jednalo o volbu biskupa bourgesského, Guntram se nedal ničím másti a ustanovil Sulpicia Pia biskupem. K lidu byl velmi laskav a proto mu byl všeobecně dáván název „Dobrý". Avšak nespravedliví velmožové ho nenáviděli a najali kdysi úkladného vraha, aby Guntrama při službách Božích zavraždil. Jižjiž chtěl zlosyn zavražditi Guntrama, ale v rozhodné chvíli mu vypadla dýka na zemi. Guntram dal strůjce úkladu popraviti, najatý však muž obdržel milost, protože chrámy požívaly tehdy práva útočištného a úkladník se toho práva dovolával. Guntram panoval 32 let a zemřel r. 595 (*E*). Svátek sv. Guntrama 28. (či 29.) března.

Sv. VIDRAD, opat flavignyský v Burgundsku, zemřel r. 748; svátek 3. října.

Sv. VIVENCIUS, kněz vergeyský v Burgundsku, pocházel podle legendy až ze Samaří, putoval Řeckem a Římem do Gallie a navštívil sv. Hilaria, vrátivšího se z vyhnanství. Zemřel kolem r. 400. Svátek 13. ledna.

Sv. JILJÍ (Aegidius) narodil se kolem r. 540 v Athénách (v Řecku) z rodičů zámožných. Záhy jevil velikou dobročinnost. Kdysi spatřil na ulici polonahého žebráka; rozhodl se rychle, svlekl vrchní své roucho a daroval je chuďasovi. Po smrti rodičů rozdal všecko zděděné jmění chudým a touže sloužiti Bohu v ústraní, sedl na loď, která plula do Gallie. Loď přistala v Marseilli a Jiljí se odebral odtud do Arlesu k tamějšímu biskupovi. Tenkrát byl

biskupem arelatským sv. Caesarius. Ten učil Jiljího po dvě léta víře a ctnostem křesťanským. Poté Jiljí odešel k řece Gardě, hledaje místo, kde by se mohl usaditi. Cestou se seznámil s poustevníkem Veredemem, a prosil ho, aby jej přijal za společníka. Veredemus mu vyhověl a byl Jiljímu pečlivým vůdcem. Zvláště jej upozorňoval, že nestačí dáti výhost světu a žíti v ústraní, nýbrž že je třeba bojovati proti vnitřnímu nepříteli, proti náklonnostem ve vlastním srdci.

Tak žili oba poustevníci dlouho ve svornosti a lásce. Když však odevšad přicházeli lidé, aby si vyprosili poučení v rozmanitých potřebách, Jiljí, aby ušel návalu lidu, opustil své místo na řece Gardě a putoval do neznámých a neschůdných krajin. V pralese nalezl skalní sluj, houštím zarostlou; v té se usadil. Studánka mu dávala občerstvující nápoj, ochočená laň mu dávala mléko. Kdysi však zazněl v pustině lovecký roh, štěkot psů a hovor lovecké družiny. Jeden z družiny střelil šípem po ochočené laňce, šíp minul laňku, ale poranil Jiljího. Král visigotský Flavius Vamba spatřiv poustevníka, vyptával se po jeho jméně a osudech, nabízel mu dary, ale Jiljí jich nepřijal; král dal Jiljímu vystavěti na onom místě klášter, obdařil klášter okolními pozemky i lesy. Jiljí, k němuž se přidružili mnozí mužové zbožní, vedl klášter jako opat a řídil jej řeholními pravidly sv. Benedikta. Zemřel kolem r. 700. Svátek 1. září.

Sv. VEREDEMUS, poustevník, prý vzdělal svatého Jiljí; žil v Uzes v VII. století. Svátek 23. srpna.

Sv. DRAUSIUS biskup v St. Gilles (?) zemřel r. 675 (*D*). Svátek 5. března.

Sv. MAXENCIA, byla dcera skotského krále Moldacha; rodičové ji chtěli provdati, ale ona utekla se svou pěstounkou Rosebií a sluhou Barbanciem do Francie; tam v krajině beauvaisské žila o samotě. Kdysi vtrhli do země lupičové a vůdce jejich zočiv Maxencii, chtěl ji znásilniti, a když se bránila, uťal jí hlavu (*D*; dle *St*) byl vrahem jejím onen Skot, jehož návrh ke sňatku odmítla. *D* udává rok smrti 672. Svátek sv. Maxencie panny 20. listopadu (dle *St* 24. října).

Sv. MONTAN, poustevník blíže Marville (v Belgii) byl prý modlitbou matky Remigiovy uzdraven od slepoty. Žil v VI. stol. Svátek 17. května.

Sv. GEREMAR byl úředníkem na dvoře krále Dagoberta, byl ženat; se svolením své manželky vstoupil do kláštera ve Flay (u Beauvaisu); tam byl zvolen opatem a zemřel r. 658. Svátek 24. září (nebo 16. května).

Sv. ARIGIUS, biskup gapský v Dauphiné, vykonal pouť do Říma; papež Řehoř I. Veliký jej ctil. Zemřel kolem r. 604. Svátek 1. května.

Sv. AUDOMAR neb Omer, biskup tarouennský, oslepl na konec svého života; zemřel r. 670. Svátek 9. září.

Sv. AUSTREBERTA, panna, abatyše v Pavilly; zemřela r. 703. Svátek 10. února. Matka její blah. *Franchilda* se ctí 17. května.

Sv. AVITUS, opat v Miscy (čili St. Mesmim); zemřel r. 527; svátek 17. června.

Sv. VALENTIN, poustevník v krajině dijonské, † r. 537; svátek 4. července.

Sv. BALDERIK (franc. St. Baudry) pastýř vepřů snad u Dijonu, zemřel r. 570. Svátek 8. července.

Sv. BALDERIK, opat montfauconský v Champagni, zemřel r. 640; svátek 16. října.

Sv. BERTINUS, opat St. Omerský v kraji artoisském; zemřel r. 709; svátek 5. září.

Sv. FLORENTIN, sv. *Hilar* a sv. *Afrodisius* hlásali víru křesťanskou v kraji blíže Autunu a byli za vpádu divokých národů do Gallie r. 406 usmrceni. Svátek těchto spolumučedníků 27. září.

Sv. FIRMIN, biskup languedocký, zemřel 37letý r. 553; svátek 11. října.

Sv. FILIBERT založil u města Poitou na ostrově Her klášter, nazvaný „Her moutier" (t. j. Herimonasterium) a tam r. 684 zemřel jako mnich. Svátek 20. srpna.

Sv. EVODIUS, biskup puyský v západní Francii, zemřel snad r. 550; svátek 11. listopadu.

Sv. EUTROPIUS byl zprvu ženat; později byl ustanoven biskupem v Arausice (Orange). Za pronásledování uprchl, ale zastyděv se, vrátil se na své místo. Aby nikomu nebyl břemenem, provozoval zemědělství. Zemřel r. 475. Svátek sv. Eutropia 27. května.

Sv. FRIARD, poustevník u Nantes, † kolem r. 620. Svátek 1. srpna.

Sv. ERMELAND (či HERMELAND), opat aindresský u Nantes, zemřel kolem r. 720. Svátek 25. března.

Sv. DIOGENIAN, biskup v městě Albi, zemřel r. 428; svátek 12. prosince.

Sv. SALVIUS, biskup v Albi, připravil se na smrt také zevně: umyl se, oblekl na sebe rubáš a položil se do rakve. Zemřel po r. 580. Svátek 10. září.

Sv. SIGOLINA, vdova a batyše trocklarská u Albi (departement tarnský), zemřela snad kolem r. 700. Svátek 24. července.

Sv. DEODAT (franc. St. Dié) byl zprvu biskupem neversským a poté opatem v St. Dié v Lotrinsku; zemřel kolem r. 679; svátek 19. června.

Sv. DEODAT, opat bloisský, žil v VI. století. Svátek 24. dubna (nebo 9. října).

Sv. VIRALDUS (či GUIRANDUS), biskup beziersský; rok smrti není znám. Svátek 5. listopadu.

Sv. DALMÁC (lat. Dalmatius), biskup rhodezský, † r. 580; svátek 13. listopadu.

Sv. BRIGITA DE NOGENT (nazývá se tak dle místa, kde se ctí), panna a mučednice toursská. Žila snad v VI. století. Svátek 15. ledna.

Sv. GANGULF pocházel z Burgundska, byl stavu vojenského; byl návodem své neřestné ženy r. 760 zavražděn; svátek 11. května.

Sv. GERALD, opat-biskup v Mayo, zemřel kolem r. 670. Svátek 13. března.

Sv. VEROL, kněz v krajině chatillonské (nad Seinou), zemřel kolem r. 600; svátek 17. června.

Sv. ULTAN pocházel z Irska a přišel do Gallie; sv. Gertruda Nivellská mu přepustila pozemek na zřízení kláštera. Sv. Furseus a sv. Foilanus byli jeho bratři

Ultan byl r. 686 v Roeux zavražděn. Svátek 1. května.

Sv. THEOFRID, mnich luxeuilský, potom biskup v Albi; zemřel kolem r. 690. Svátek 26. ledna.

Sv. THEOFRID (franc. St. Chaffre nebo Theoffroy), opat snad u Orange, zemřel od ran způsobených mu r. 728 od Saracenů. Svátek 19. října.

Sv. THEODEMIR, opat micyský, zemřel r. 585; svátek 19. listopadu.

Sv. SIDONIUS (česky Zdeněk) přišel prý z Irska do Jumieges, kde pak žil jako poustevník; zemřel v letech 689 až 695. Svátek 14. listopadu.

Sv. MALARD či Malehard, biskup chartresský, † kolem r. 660. Svátek 19. ledna.

Sv. SENOCHIUS (fran. Senon), poustevník v Tourainu; sv. Řehoř Toursský ho zaopatřoval svátostmi umírajících. Zemřel r. 579. Svátek 24. října.

Sv. SENATOR (franc. Sinier), biskup v Avranches, zemřel snad r. 580. Svátek 18. září.

Sv. LETARD či Lethard biskup ve francouzském městě Senlis, provázel Bertu, manželku krále Ethelberta Kentského, z Gallie do Anglie; tam zvěstoval víru Kristovu tak, že se může pokládati za předchůdce sv. Augustina věrověsta. Zemřel kolem r. 620. Svátek 7. května.

Sv. MANEGILDIS (Manechilda, francouzsky St. Menehould), panna v Bienville na Marně, zemřela snad kolem r. 570. Svátek 14. října.

Sv. MARIUS (franc. St. Maire), biskup v Avenches, přeložil později své sídlo do Lausanne. Marius byl i zlatotepec jako sv. Eligius Noyonský a zhotovoval kostelní nádoby. Také oral a zveleboval zemědělství. Zemřel r. 593. Svátek 31. prosince.

Sv. LUTRAUT (Lintrude), sestra sv. Manegildy. Svátek 22. září.

Sv. MELANIUS, biskup rennesský. Zemřel kolem r. 530. Svátek 6. ledna.

Sv. VALBERT, (nebo Valdeber nebo *Gaubert*) pocházel z krajiny Ponthieu, rozdal velké své jmění, které měl v Meauxu, chudým, vstoupil do kláštera v Luxeuilu a stal se opatem, nástupcem sv. Eustasia. Ustanovil Salabergu představenou ženského kláštera laonského. Zemřel r. 665. Svátek 2. května.

Sv. SALABERGA byla po dvakráte vdaná; pocházela z diecese langresské, zbudovala klášter St. Jean de Laon a se svolením manželovým vstoupila do něho. Byla všem řeholnicím vzornou matkou a skvěla se pokorou, mírností, nábožností a dobročinností. Sv. Austruda byla její dcerou. Salaberga zemřela kolem r. 654 (dle *K* r. 665). Svátek 22. září.

Sv. RODING, opat v Beaulieu (t. j. bellus locus, krásné místo) u Verdunu, zemřel kolem r. 680; svátek 17. září.

Sv. RIGOMER, biskup meauxský, žil snad v V. století; svátek 28. května.

Sv. RIGOMER, kněz misionář v krajině mans-ské, zemřel kolem r. 550. Svátek 24. srpna.

Sv. TENESTINA, panna uvedená sv. Rigomerem na cestu dokonalosti, žila v klášteříku na řece Sartě v diecési manské asi do r. 570. Svátek 24. srpna.

Sv. HILDEBERT, biskup meauxský, † r. 680; svátek 27. května (nebo 4. dubna).

SV. CASILDA

SV. MARKÉTA SKOTSKÁ

Sv. VIGOR, biskup bayeuxský (v severní Francii), zemřel kolem r. 530; svátek 1. listopadu.

Sv. RAGNOBERT, biskup bayeuxský, zemřel r. 650; svátek 16. května.

Sv. QUINTIN byl prý vychovatelem na dvoře krále Chlodvíka; avšak že nesvolil na necudné návrhy své velitelky, byl jejím návodem v řece Indre utopen; r. 561 nebo 581. Svátek 4. října.

Sv. QUINIDUS, biskup vaisonský, zemřel kolem r. 570; svátek 15. února.

Sv. VULFLAGIUS, farář v Ponthieu, zemřel kolem r. 630; svátek 7. června.

Sv. VULFILAIKUS (nebo Ulfilaikus, franc. Valfroi) pocházel z Lombardie a jsa věrným ctitelem sv. Martina, putoval na jeho hrob do Toursu a odtud do krajiny trevírské. Tam, kde býval obraz Dianin (immensum simulacrum), vystavěl kostel a klášter ke cti sv. Martina. Poté vstoupil po způsobu východních sloupovníků na vysoký sloup a stál na něm drahnou dobu i za zimní nepohody, tak že mu na vousech visely rampouchy z jíní. Avšak okolní biskupové mu zakázali tento přísný způsob života. Vulfilaikus zemřel kolem r. 600. Svátek sv. Vulfilaika 21. října.

Sv. VALERIK se narodil v krajině auvergneské; pásl ovce, naučil se čísti dle abecedy, kterou mu kdosi napsal a vysvětlil, takže brzy uměl žaltář říkati zpaměti. Valerik byl žákem sv. Kolumbana v Luxeuilu a zřídil pak nový klášter v Leukonausu (na řece Sommě v diecesi amienské). Žáků mu přibývalo. Byl jejich opatem. Utvrzoval všecky ve víře a ve ctnostech. Jen řečí planých a necudných nesnesl. Kdysi se vracel za nepohody do svého kláštera a chtěl se ohřát na cestě v domě jistého kněze; avšak když uslyšel řeči necudné, které vedl kněz s přítomným svým přítelem, zřekl se želaného odpočinku a se slovy: „Raději volím zimu snášeti, než řeči takové poslouchati“, odešel do tmy a do zimy, bera se dále svou cestou. Zemřel v letech 619-622. Svátek 1. nebo 8. dubna.

Sv. AMFISIUS, vyznavač v Champagni (*D*), svátek 21. dubna.

Sv. LUPENCIUS, opat v Javoulx, byl zavražděn, asi ne bez souhlasu královny Brunhildy, r. 584. Svátek 22. října.

Sv. TELECHILDIS, panna, abatyše jouarrská, zemřela r. 660; svátek 10. října.

Sv. BALDA, panna, abatyše ve Francii (*D*); svátek 9. prosince.

Sv. LICERIUS (nebo *Glicerius*, franc. St Lisier) biskup v Couseransu, zemřel r. 548 (*D*); svátek 27. srpna.

Sv. LUPINUS, vyznavač v Carcassonu (*D*); svátek 4. května.

Sv. PATROKLUS, reklusus čili zazděný poustevník v Berry, do roku 788. Svátek 19. listopadu.

Sv. URSUS, opat v Berry do r. 508; svátek 28. července.

Sv. GENNADIUS, opat a pak mnich v klášteře fontenellském, zemřel kolem r. 700. Svátek 6. dubna.

Sv. EULADIUS či Eulalius biskup neversský, zemřel r. 517. Svátek 26. srpna.

Sv. PATRICIUS, opat neversský: zemřel kolem r. 550. Svátek 24. srpna.

SV. JERONYM, biskup neversský, do r. 816; svátek 5. října.

Sv. KVINIBERT (*Quinibertus*), benedikt. mnich v Hennegau, byl prý farářem v Quesnois (v cambraiské diecesi). Svátek 18. května.

Sv. ROMARIK (nebo *Remir*) byl prý dříve ženat, byl pak opatem, nástupcem sv. Amata v Remiremontu; byl přítelem sv. Arnulfa Metského; Římské Martyrologium praví, že byl v Luxeuilu. Žil do r. 653. Svátek 8. prosince.

Sv. KONKORDIUS, biskup saintesský, do roku 510; svátek 25. února.

Sv. TROJAN byl podle tradice synem žida a maurky. Obrácen a pokřtěn biskupem sv. Vivianem stal se jeho nástupcem. Zemřel podle Butlera a Guerina nikoliv r. 400 nýbrž r. 532. Svátek 30. listopadu.

Sv. PALLADIUS, biskup saintesský, zemřel kolem r. 590; svátek 7. října.

Sv. FREDULF, vyznavač saintesský (*D*); svátek 5. srpna.

Sv. HUNEGUNDA, narozená v Pikardii, byla proti své vůli zasnoubena bohatému muži Eudaldovi; ona však chtěla zachovati panenství. Přemluvila jej, aby, než uzavrou sňatek, putovali do Říma. V Římě učinila Hunegunda slib panenství před papežem (Martinem I.? či Vitalianem?). Eudald se proto na ni rozhněval a odepřel jí peněz k návratu potřebných, ba i zabíti ji chtěl a spěchal do Pikardie, aby dříve než ona dojde, prodal její statky. Hunegunda se vracela s obtížemi a bez pomoci, ale přece dospěla do vlasti dřív než Eudald. Založila klášter u St. Quentinu. Když snoubenec došel, upustil od svého úmyslu uzavříti s ní sňatek manželský, hněv jeho proti ní proměnil se v úctu k ní. Byl pak správcem toho kláštera, přebývaje v Xenodochiu t. j. v domu pro poutníky ustanoveném. Ostatně umřel brzo. Hunegunda zemřela jako klášternice kolem r. 690. Slaví se 25. srpna.

Sv. KASTOR, biskup aptský v Provenci, byl zprvu ženat. Napsal „klášterní poučení“. Zemřel r. 420. Svátek 21. září.

Sv. KONSTANTIN, biskup gapský, zemřel po r. 517 (*D*); svátek 12. dubna.

Sv. LAETUS, kněz v Acqs žil v V. století; svátek 1. září.

Sv. LEV, opat v Mantenay u Troyes, žil v VI. století; svátek 25. května.

Sv. LEOBIN, narodil se v Poitiersu a pásl dobytek. Kdysi šel kolem mnich; Leobin ho žádal, aby mu napsal písmena. Mnich nemaje vhodného místa jiného, napsal mu písmena na pás a naučil jej čísti a psáti. (Srovnej Valerika 1. dubna). Leobin chtěl vstoupiti do kláštera lerinského, avšak nezdravým podnebím tamějším byl od svého úmyslu zadržen. Vyučiv se u sv. Lupa a u sv. Avita, byl ustanoven biskupem chartresským. Zemřel r. 557. Svátek sv. Leobina 14. března.

Sv. LEONARD (čes. Linhart) pocházel ze šlechtického rodu, který na dvoře krále Chlodvíka I. požíval velké vážnosti. Také Leonardovi kynula skvělá životní dráha. Ale Leonard neměl smyslu pro slávu a bohatství tohoto světa. Slova a příklad sv. Remigia, jenž jej vyučoval, vzbudily v něm touhu po duchovním životě. Remigius pokřtil Leonharda a král Chlodvík byl při křtu kmotrem. Leonhard slo-

žil svůj úřad na královském dvoře a vstoupil do kláštera v Micy u Orleausu, kde tehdy sv. Maximin byl opatem. Tam se učil Leonard řeholním pravidlům. Po smrti sv. Maximina r. 520 Leonard odešel vyhledat si příhodné místo, kde by poustevničil. V hlubokém lese, řečeném Pauvainu, u města Limoges, Leonard se usadil a žil v chyšce odříkavým životem; živil se planým ovocem a lesními bylinami; oddal se modlitbě a tichému rozjímání.

Kdysi vyšel si austrasský král Theodebert s královnou a s loveckou družinou na lov do lesů limogesských a setkal se s poustevníkem Leonardem. Legenda praví, že královna na blízkém hrádku byla překvapena porodními bolestmi a že šťastně porodila. Král Theodebert rozradostněný prý daroval Leonardovi všechen les, ve kterém poustevničil. Leonard dal lesu název „Nibiliak" t. j. panský statek, a zbudoval svatyňku. Časem přidružili se k němu zbožní mužové a Leonard je vedl jako opat k Bohu cestou odříkavosti; dával lidem, kteří v zástupech k němu přicházeli, moudrá naučení a radu v jejich potřebách. Zvláště pečoval o vězně a zajatce, které bojovní Frankové z válek přiváděli a s nimiž krutě nakládali; ujímal se zločinců, kteří byli na smrt odsouzeni domlouvaje jim, aby se káli z hříchů svých. Mnozí zajatci propuštění jeho přímluvou začali novým životem žíti a přicházeli po čase k Leonardovi, aby mu poděkovali za přímluvu; při tom mu kladli k nohám pouta a řetězy, jimiž kdysi byli spoutáni. Leonard zemřel r. 559. Slaví se 6. listopadu.

Sv. LEONARD, opat v Corbigny (v diecési Autunské), zemřel v letech 565-570; svátek 15. října.

Sv. EMAN, kněz, rodem z Kappadocie, putoval do Říma a pak do Gallie, do krajiny chartresské, asi jako věrověst. Tam byl i se společníky svými Mauriliem a Almarem v VI. století usmrcen (*K*). Svátek 16. května.

Sv. MARTIN (Martinus Candidus), biskup chartresský (v V. století?). Měl nad hrobem krásný nápis: Te coluit Christe, Martinus Candidus iste, Quem modo tu recreas, et recreando beas, t. j. Tebe ctil Kriste, Martin Kandidus tento. Ty jej nyní občerstvuješ a občerstvením oblažuješ; svátek 7. prosince.

Sv. SIMPLICIUS, biskup autunský, byl dříve ženatý; ale poněvadž manželka jeho i po vysvěcení manželově dále s ním zůstávala, byť i ve zdrželivosti, brali z toho pohané pohoršení. Simplicius a manželka jeho chtějíce dokázati naprostou svou zdrželivost, nesli, jak životopisec jejich vykládá, žhavé uhlí v šatech, aniž by se byli popálili. Kdy Simplicius zemřel, není známo; snad r. 420. Svátek 24. června.

Sv. KASSIÁN, biskup autunský, nástupce sv. Simplicia, narodil se v Alexandrii v Egyptě, putoval do Gallie a tam se stal biskupem. Zemřel po r. 420. Svátek 5. srpna.

Sv. SYAGRIUS, biskup puyský; rok smrti není znám. Svátek 12. listopadu.

Sv. EUFRONIUS, biskup autunský, přítel sv. Sidonia Apollinara a sv. Lupa v Troyesu. Zemřel kolem r. 490. Svátek 3. srpna.

Sv. AGRIPPIN, biskup autunský, zemřel roku 540. Svátek 1. ledna.

Sv. SYAGRIUS, biskup autunský, vystavěl několik klášterů. Zemřel po sněmu Macedonském roku 585 konaném, jehož se ještě zúčastnil. Svátek 27. srpna.

Sv. PRAGMACIUS, biskup autunský, zemřel roku 520; svátek 22. listopadu.

Sv. LEODEGAR (také Ludger nazývaný) pocházel ze vzácného rodu franckého. Měl bratra Guerina a sestru Bereswindu, která provdána jsouc za alsaského vévodu Ethika, stala se matkou sv. Otilie. Leodegar dokonav své vědecké vzdělání, byl ustanoven pomocníkem biskupa poitiersského v jeho úřadě a brzo poté představeným v klášteře St. Maixentském v Poitiersu. Královna vdova sv. Bathilda povolala Leodegara za vychovatele svého pětiletého syna Chlotara i za svého rádce; roku 660 ho ustanovila biskupem autunským.

Leodegar byl dobrým pastýřem a otcovským přítelem svého lidu; hlásal neúnavně slovo Boží, bděl ostražitě nad mravy lidu a staral se o chuďasy a sirotky. Lid jej miloval, ale nešlechetníci ho nenáviděli. Nejhorším jeho nepřítelem byl majordom či královský správce Ebroin, člověk pánovitý a násilnický. Leodegar napomínal Ebroina, když prováděl svou zvůli, a od té doby Ebroin se stal úhlavním odpovědníkem Leodegarovým. - Mladičký král Chlotar III. zemřel, Bathilda, matka jeho, vstoupila do kláštera; austrásský král Chilperich stal se vladařem ve francké říši; zpupný Ebroin byl uzavřen v klášteře luxeuilském. Král Chilperich (Childérich) zprvu moudře spravoval svou říši, řídě se radou biskupa Leodegara, avšak pohříchu! brzy se přiklonil k ničemným lichotníkům, žil prostopášně, hověl svým vášním a utlačoval lid poddaný. Když posléze uzavřel proti zákonům církevním sňatek se svou neteří, tu Leodegarovi nezbývalo, než prohlásiti sňatek neplatným. Král Childerich se rozzuřil vášnivým hněvem tak, že se odvážil při službách Božích taseným mečem napadnouti biskupa Leodegara. Jen stěží zabráněno bylo hroznému zločinu na místě posvátném. Leodegar uprchl, ale byl dohoněn a na rozkaz králův byl zavezen do kláštera luxeuilského. Tak se setkal Leodegar se svým úhlavním pronásledovatelem pod jednou střechou. Avšak ještě téhož roku, roku 673, byl zavražděn král Chilperich i se svou manželkou; Leodegar i Ebroin byli propuštěni na svobodu.

Ebroin se zase domohl vlivu u dvora; prohlásil Chlotara III. králem; Leodegar však zůstal věren pravému králi Theodorichovi. Proto Ebroin poslal vojsko proti městu Autunu, biskupskému sídlu Leodegarovu. Měšťané autunští se přichystali k obraně. Vojevůdce město obléhající řekl: „Přisahali jsme, že proměníme Autun ve zbořeniště, dokud nám nebude vydán biskup Leodegar.“ Leodegar se vydal dobrovolně, jako dobrý pastýř, v ruce svých nepřátel. Žoldnéřové se vrhli na Leodegara jako dravci a vyloupali mu oči. Poté obdržel vévoda Vaymer rozkaz, odvésti slepého, bezbranného starce na pusté místo, aby tam zahynul. Ale vévodu Vaymerovi se zželelo ubohého trpitele. Odvedl

Leodegara, nikoliv na pusté místo, nýbrž do kláštera fekampského. Když Ebroin po dvou letech se dozvěděl, že Leodegar ještě žije, dal mu katem uříznouti rty a kus jazyka, vláčeti ho městem a posléze vložiti do žaláře. Avšak ani tenkrát nebyla mstivost Ebroinova ukojena. Tři léta trval Leodegar v žaláři. Potom byl od Ebroina pohnán k soudu. Obžalovali jej, že prý byl spoluvinen na zavraždění krále Childericha. Marně dokazoval Leodegar svou nevinu. Nespravedliví soudcové prohlásili Leodegara vinným, zbavili jej důstojnosti biskupské, roztrhali na něm roucha od vrchu až dolů na znamení, že byl sesazen s hodnosti biskupské. Poté Leodegar měl býti odpraven v odlehlém lese. Tři žoldnéři necítili v sobě síly propůjčiti se k tomu zločinu. Čtvrtý žoldnéř sťal mučenému trpiteli hlavu. To se stalo 2. října roku 678. Bratr Leodegarův *Guerin* (nebo Garin nebo i Varin) byl ukamenován. Svátek sv. Leodegara i sv. Guerina 2. října.

Sv. LEODEGAR, kněz v Pertě (v Champagni), žil v V. nebo v VI. století; svátek 23. června.

Sv. RODVIG (Rodegang, Roding) pocházel z Irska; založil klášter Beaulienský v Champagni, kdež byl pak i opatem. Chválí se jeho zbožnost, spravedlnost, pracovitost, nevyrovnatelná pokora. Zemřel 17. září 680. Svátek 17. září.

Sv. MEDERIK, poustevník autunský, zemřel kolem r. 700; svátek 29. srpna.

Sv. FLORENCIUS, biskup oranžský, do r. 526; svátek 16. října.

Sv. DESIDERIUS, biskup v Langres v Champagni, byl od nepřátelských vojsk - snad Alánů a Suevů - ač se nabízel jako oběť místo svého lidu, zabit i se svými kněžími. To se stalo, jak se praví, r. 411. Svátek 23. května.

Sv. ŘEHOŘ, biskup langresský, byl dříve ženat; sv. Řehoř Toursský pocházel z jeho rodu. Řehoř Langresský byl pokorný a sebezapíravý; aby nikdo neviděl, že pije vodu, dal si ji podávati v číši barevné. Zemřel r. 541. Svátek 4. ledna.

Sv. URBAN, biskup langresský, zaměňuje se někdy s Urbanem papežem. Sestra tohoto Urbana Langresského je Leodegaria, abatyše dijonská, jejíž svátek je 2. dubna. Urban zemřel snad r. 450. Je patronem vinařů. Svátek jeho je též 2. dubna.

Sv. ADALRICH, chlapec umučený od Dánů nebo Normanů v diecesi langresské; svátek 21. května.

Sv. WINARD (či Guenard), vyznavač snad v Langresské krajině v VIII. stol. Svátek 11. října.

Sv. PAVEL, biskup langresský, zemřel r. 573; svátek 12. března.

Sv. EVRARD, pastýř u Langres, v VIII. století; svátek 15. července.

Sv. AMÁT narodil se v Grenoblu v krajině Dauphiné a skvěl se již v mládí bezúhonnými mravy, vlídností, láskou k Bohu i k lidem. Pocítiv v sobě zálibu k duchovnímu stavu, jal se studovati bohosloví a vstoupil do benediktinského kláštera sv. Mořice nad řekou Rhónou v nynějším švýcarském kantonu Vallis. S dovolením opatovým poustevničil pak v samotě horské po několik let. Pověsť o jeho bohumilém životě se rozšířila po celém okolí; i nebylo divu, že byl zvolen

biskupem sedunským (nyní Sitten v kantonu vallisském. Amát pečoval svědomitě o věčné a časné blaho lidu sobě svěřeného, šířil svaté ctnosti slovem i příkladem a ujímal se lidí chudých nebo nevinně utlačovaných.

Tenkrat byl nejvyšším královským úředníkem na dvoře franckého krále Theodoricha III. jistý Ebroin, majordom. Jest to týž Ebroin, pánovitý a mstivý muž, jenž dal sv. Leodegara oslepiti a po nespravedlivém obviňování zavražditi. Také Amát, nábožný a přísný mravokárce, byl Ebroinovi a jeho přívržencům z míry protivný. Ebroin si umínil také Amáta stůj co stůj zničiti, anebo aspoň biskupského úřadu zbaviti. Křivě obžaloval Amáta pro velezradu. Král uvěřil; nedopustil, aby Amát se mohl hájiti, nýbrž jej vypověděl do kláštera peronnského (v departementu sommském). Amát přijal klidně nespravedlivý rozsudek; zarmoucen byl jen proto, že na jeho místo dosazen byl přívrženec Ebroinův.

V klášteře peronnském Amát byl uctivě přijat opatem Ultanem. Také když brzo poté Amát byl převezen do jiného kláštera, a to do hamayského, byl vlídně přijat od mnichů, kteří se pokládali šťastnými, že mají mezi sebou věhlasného vyhnance. Amát byl pilen modlitby a kajících skutků; na žádost mnohých uvolil se spravovati klášter merveillský (v kraji nordském) a ustálil v něm vzornou kázeň řeholní. Amát zemřel kolem r. 690. Svátek sv. Amáta biskupa 13. září Jiný sv. *Amát* biskup v Remiremontu (u Toulu), svátek též 13. září.

Sv. AMBROŽ, biskup cahorsský, zemřel r. 770; svátek 16. října.

Sv. ANTIDIUS, biskup besançonský, byl r. 410 zabit od Alemanů (Vandalů); svátek 25. června.

Sv. KLAUDIUS, biskup besançonský (v Burgundsku), žil do r. 692; svátek 6. června.

Ct. GEDEON, biskup besançonský, zemřel r. 773; památka jeho 7. srpna.

Sv. URSICIN, mnich luxeuilský (ve Franche Comté), žil do r. 630; svátek 20. prosince.

Sv. AUSPICIUS, biskup toulský, nazýván byl „pater et protomysta Galliae“, t. j. „otec a prvoučitel Gallie“; zemřel r. 478. Svátek 28. července.

Bl. VINDRIK, opat toulský; svátek 9. března.

Sv. BODO, biskup toulský, byl zprvu ženat, avšak oba manželé dali výhost světu. Jejich dcera byla Teutberga. Bodo byl bratrem sv. Salabergy. Zemřel kolem roku 670. Svátek 11. září.

Sv. TEUTBERGA, abatyše v Bonmoutieru, zemřela kolem r. 700. Svátek též 11. září.

Sv. TRESAN, bratr sv. Gibriana, kněz, přišel z Irska do Gallie; poustevničil v krajině Laonské, zachovávaje přísnou sebekázeň. Zemřel snad kolem r. 560. Svátek 7. února.

Sv. AUSTRUDA, dcera sv. Salabergy; byla abatyší v Laonu a zemřela snad roku 688. Svátek 17. října.

Sv. GENEBALD byl ženat; ustanoven byv biskupem laonským, odloučil se sice dle církevních předpisů od své manželky,

ale přece s ní zplodil ještě dvě dítky, a dal takto pohoršení. Zdá se, že Remigius to byl, jenž ho pokáral a k pokání povzbudil. Genebald poslechl a činil po sedm let pokání. Další život jeho byl bohulibý. Zemřel kolem r. 550. Svátek 5. září.

Sv. GAUDUS, biskup evreuxský, složil svůj úřad a šel poustevničit; zemřel kolem r. 491. Svátek 31. ledna.

Sv. LANDORF (nebo Landulf), biskup evreuxský, † po r. 620; svátek 13. srpna.

Sv. AQUILIN byl snad zprvu ženatý; pak byl biskupem evreuxským do roku 660 nebo r. 695. Svátek 19. října.

Sv. LEUFRID (či Leutfried, franc. St. Leufroi) pocházel z bohatých rodičů; rozdal své dědictví chudým a ze zbytku vystavěl klášter na místě, které se po něm nazývá: „La Croix St. Leufroi". Leufrid byl přísný k sobě i k jiným. Kdysi se zdráhal zemřelému mnichovi, který byl porušil slib chudoby (neboť se u něho nalezly tři stříbrné peníze), povoliti církevní pohřeb. Posléze povolil. Svátek jeho je podle Římského Martyrologia a podle Usuarda 21. června.

SENSŠTÍ BISKUPOVÉ: Sv. *Agricius*, do r. 487; svátek 13. června. Sv. *Lev*, asi do r. 549; svátek 22. dubna. Sv. *Lupus*, byl králem Chlotarem II. poslán do vyhnanství; ale lid žádal, aby byl vrácen. Stalo se. Chlotar II. odprosil Lupa. Zemřel r. 623. Svátek 1. září. Sv. *Ebbo*, do r. 743; svátek 27. srpna. Sv. *Gerik*, do r. 750; svátek 20. března.

Sv. PATERNUS, poustevník u Sensu, byl kolem r. 726 od lupičů zabit. Je též v Římském Martyrologiu. Svátek 12. listopadu.

Sv. TECHILDIS, královská princezna francouzská (*E*), zřídila klášter sensský; vstoupila-li do něho sama, není známo. Žila v IV. stol. Svátek 28. června.

Sv. TRUDECHILDA, dcera krále Chlodvíka I. a sv. Klotildy, panna v Sensu, zemřela kolem roku 580; svátek 26. června. (Je asi totožná s předešlou.)

Sv. MEDARD narodil se kolem r. 459 v Salency (blíže města Noyonu, v severní Francii) jako syn bohatého šlechtice Nektarda a jeho manželky Protagie. Již jako chlapec jevil dobromyslnost a útrpnost s lidmi ubohými. Rozdával žebrákům pokrmy; kdysi spatřiv starce nuzně oděného a zimou se třesoucího, bez rozpaků svlékl svůj svrchní oděv a daroval mu jej. Jindy daroval cizinci, jemuž loupežníci ukradli koně, ze stáje otcovy jiného koně. Otec nebránil synovi v této věci a těšil se, že syn jeví křesťanskou útrpnost a milosrdnou lásku. Medard vyspěv v jinocha, odebral se do Tournaye, tehdejšího sídla královského, aby se vzdělal ve vědách. Měl druha Eleutheria, jinocha šlechetného, k němuž přilnul upřímnou láskou. Oba mladí mužové žili v ústraní, zabývajíce se modlitbou a vědami a neberouce podílu na hlučných radovánkách, v nichž sobě jiní druhové libovali. Lehkomyslníci tito ubíjeli čas honbou, hrou, rytířskými zápasy a jinými rozkošemi, ale Medard a Eleuther věnovali svůj čas studiu a modlitbě, povzbuzujíce se navzájem.

Medard, jsa 33letý, byl vysvěcen na kněze. Působil zprvu ve svém rodišti Sa-

lency. Byl dobrotivý a konal záslužné skutky, ale nejraději potají. Kdysi vnikl zloděj do jeho zahrady, ale byl polapen. Medard mu daroval ukradené hrozny a pokárav ho, propustil jej. Jindy chtěl kterýsi člověk ukrásti Medardovi včely; ty však se na něho vyrojily a pobodaly jej. Také tohoto zloděje, včelami potrestaného, Medard nechal odejíti v pokoji.

Když bylo Medardovi 70 let, byl zvolen biskupem vermandoisským a posvěcen od sv. Remigia. Medard však brzy poté, roku 531, přeložil své sídlo biskupské do města Noyonu, protože bylo opevněno a netrpělo stálými vpády nepřátelských národů.- Roku 532 zemřel Medardův přítel Eleutherius, biskup tournayský v Belgii. A tu pak byl Medard zvolen biskupem tournayským. Avšak Medard prohlásil, že podle církevních zákonů nemůže spravovati dvě biskupství. Král Chlotar I. a sv. Remigius vymohli u apoštolské Stolice svolení, aby Medard směl spravovati obě diecése, tournayskou a vermandoisskou. Medard zemřel r. 545. Medard daroval v Salency 12 jiter polí na ten účel, aby z výtěžku jejich každoročně byla podělena nejctnostnější panna ze Salency obnosem 12 tolarů. Slavnost, při níž se tak děje, sluje „růžová slavnost“; vyvolená dívka bývá korunována věncem z bílých růží a sluje „růžová královna“.- Svátek sv. Medarda 8. června.

Sv. ACHARIUS, biskup noyonský, měl spravovati i biskupství tournayské, v čemž mu pomáhal regionární biskup sv. Amand. Nástupcem sv. Acharia byl sv. Eligius. Acharius zemřel r. 639. Svátek 27. listopadu.

Sv. ELIGIUS narodil se kolem r. 588 ve vsi Chatelaku blíže města Limoges z rodičů zámožných, ale i nábožných. Otec se jmenoval Eucherius. Eligius jevil vlohy ku kreslení a k umělé práci řemeslné a proto byl dán do učení ke zlatníku a mincmistrovi Abbovi v Limoges. Eligius jsa pilný a dovedný, prospíval v uměleckém řemesle zlatotepeckém a klenotnickém, takže zlatnická díla jeho pokládána byla za vzorná. Eligius odebral se pak do Paříže. Pověst o jeho dovednosti roznesla se po celém městě. Král Chlotar II. poručil Eligiovi, aby mu zhotovil skvostný trůn; k tomu odevzdal mu množství zlata a drahokamů. Král naznačil nákres a rozměry trůnu. Eligius se dal do práce a provedl úkol skvěle; král projevil svůj podiv a svou spokojenost a odměnil jej královsky. Ještě více stupňoval se podiv králův, když Eligius přinesl druhý menší trůn, který zhotovil ze zbytků svěřeného mu zlata, stříbra a drahého kamení. Král se podivil nejen dovednosti mistrově, ale i vzácné poctivosti jeho. Od té chvíle požíval Eligius plné důvěry královy. Král mu vykázal byt v královském paláci, učinil jej dvorním zlatníkem a svěřoval mu zlato, stříbro a drahokamy bez vážení a počítání. Práce zlatnická získávala Eligiovi slávu i bohatství.

Avšak Eligius nebyl jen dovedným mistrem zlatotepeckým, ale též dokonalým křesťanem. Bděl nad svými smysly, vzdaloval se hlučných zábav, postil se a nosil pod jemným oděvem dvořenínským drsné roucho kajícné. Velmi rád čítával životopisy svatých, zvláště těch, kteří žili a pů-

sobili v jeho vlasti. Rozkoší mu bylo vyráběti bohoslužebné nádoby a okrasy pro chrámy, drahocenné skřínky na ostatky svatých čili relikviáře. Tak na př. vyrobil skvostnou schránku pro ostatky sv. Martina. - Hojné důchody své věnoval dobročinným ústavům. Rozdal, co měl. Bylť pro jiné bohat, pro sebe chud. Všeobecně byla známa v Paříži jeho štědrost. Ptal-li se cizinec, kde že zůstává zlatník Eligius, Pařížané odpovídali: „Jděte těmito ulicemi, a kde se sbíhá mnoho žebráků, tam zůstává Eligius, tam ho naleznete!“ Často přivedl ke svému stolu chuďasy, nasytil je a poté pojedl, co po nich zbylo. Se zajatci míval obzvláštní soustrast; někdy koupil až 100 takových ubožáků, obětoval k tomu cíli skvostné šaty, náramky, ba i ozdobné své střevíce. Zajatce vykoupené ponechal ve svém příbytku, až by si nalezli nějaké zaměstnání, a žil s nimi bratrsky. Jeden z těchto vykoupených zajatců, vyučených jím ve víře, vzývá se jako svatý; je to sv. Tillo (Tillman).

Král učinil Eligia vrchním mincmistrem a podle zvyku žádal od něho přísahu věrnosti. Eligius odpověděl: „Bůh zapovídá zbytečně přisahati, ale žádá poslušnost a věrnost k vrchnostem; budiž tedy, ó králi, přesvědčen o mé věrnosti i bez přísahy.“ Král souhlasil. Daroval Eligiovi statek Solignac u Limoges. Eligius tam vystavěl rozsáhlý klášter a opatřil jej všemi potřebami, žádaje mnichů o modlitbu za sebe; v darovací listině napsal takto: „Jsa pamětliv svých hříchů a doufaje v jejich prominutí, prosím vás o modlitbu a přímluvu; dávám vám málo a žádám mnoho, dávám pozemské statky za statky nebeské, dávám časné za věčné.“ - Kromě toho Eligius vystavěl v Paříži panenský klášter na místě od krále darovaném. Když klášter byl stavěn, tu Eligius zpozoroval, že zedníci povystoupili asi o stopu nad hranice pozemku králem darovaného. Ihned zastavil další stavbu a chvátal ke králi, aby si vyžádal prominutí chyby, která se stala při stavbě. Také nabídl náhradu. Král byl poctivostí tou hluboce dojat a řekl k služebníkům svým: „Jaká to poctivost! Úředníci moji často mi odcizují celé statky, aniž jim svědomí z toho činí výčitek, a tento poctivec neodvažuje se postoupiti ani o stopu přes hranici určenou, ač se jedná o dům Boží.“ Čím více rostla důvěra králova k Eligiovi, tím více rostla i žárlivost a závist dvořanů. Nazývali Eligia posměšně „dvorním mnichem“ a snažili se podkopati jeho vážnost u krále. Jenom kancléř Audoén byl Eligiovi věrným přítelem.

Roku 639 Eligius byl ustanoven biskupem noyonským a tournayským, Audoén pak biskupem rouenským. Eligius se ujal horlivě svého úřadu. Především se snažil obnoviti církevní kázeň v duchovenstvu a v lidu. Pak se vydal na apoštolské cesty; došel až na pobřeží friské. Někteří Frisové přijali sice křest, ale velká většina trvala zarputile ve starém modlářství. Kdysi Eligius pokáral jejich rozpustilé tance, ale oni odmlouvali řkouce: „Nikdy a nikdy nás neodloučíš od našich starých zvyklostí, ať mluvíš a káráš jakkoliv. Budeme tančiti a činiti, co se nám líbí.“ - Za těchto obtíží Eligius byl osmnáct let biskupem

a pak se chystal na smrt. Přátelé a služebníci stáli plačíce kolem jeho lůžka. Ale on řekl: „Nebuďte smutni, děti, ale spíše mi přejte štěstí, že jdu za Pánem." Zemřel r. 658 nebo 659. Nazývá se „apoštolem Flanderska". Svátek 1. prosince.

Sv. DADO (či *Audoën*, franc. St. Ouen) - v životopise sv. Eligia jmenovaný - biskup rouenský, předchůdce sv. Ansberta, zemřel r. 683. Svátek 24. srpna.

Sv. BURGUNDOFARA (nebo pouze *Fara* nazývaná), zakladatelka a první abatyše ve Faremoutier v diecesi Meaux, žila do r. 655. Svátek 7. prosince.

Sv. FARON, biskup meauxský, bratr sv. Fary, byl zprvu ženat; se svolením své manželky se věnoval stavu duchovnímu. Zemřel r. 672; svátek 28. října.

Sv. FIAKRIUS přišel z Irska do Gallie a obdržel od sv. Farona, biskupa meauxského, místo Breuil, kde si zřídil poustevnu. Zemřel r. 670. Svátek 30. srpna (nebo 3. září).

Sv. AIJA, manželka Hildulfa, hraběte hennegavského; svátek 18. dubna.

Sv. CECILIE, abatyše v Lotrinsku, zemřela r. 670; svátek 12. srpna.

Sv. BERLINDIS byla dcera vévody lotrinského. Otec ji vydědil, že nechtěla píti z číše, ze které pil sám; byl totiž stižen malomocenstvím. Berlindis pak vstoupila do kláštera. Zemřela r. 702. Její svátek je 3. února.

Sv. ERMENFRID, opat v Burgundsku, obrátil svého bratra Vandalena k životu zbožnému. Zemřel r. 650; svátek 25. září.

Sv. GERMAN pocházel z Trevíru, vstoupil do kláštera v Remiremontu ve Vogesách a byl posléze opatem v Grandvillersu (Grandis vallis čili Münsterthal blíže Strassburgu). Hájil práv církevních a proto byl na rozkaz alsaského vévody Bonifácia (podle *D*: Kathika) zavražděn, r. 666 nebo snad 676. Svátek 21. února.

VERDUNŠTÍ BISKUPOVÉ: Sv. *Salvin*, kolem r. 420; svátek 4. září (nebo 12. října). Sv. *Agerik* (franc. St. Airi), † roku 588 nebo 591; svátek 1. prosince (nebo 11. dubna). Sv. *Pavel*, r. 649; není o něm mnoho zpráv; svátek 8. února. Sv. *Vitonus*, žil v VII. století; svátek 14. listopadu. Sv. *Vitanus* (franc. St. Vannes), žil ke konci VIII. století; svátek 1. listopadu.

Sv. VALDETRUDA (franc. Vandru), dcera hraběte Valberta a *Bertilly*, sestra Aldegundy, provdala se za *Vincence Madelgaria*, hraběte hennegavského. Jejich děti byly: Landrik, Aldetruda a Madelberta. Manžel vstoupil do kláštera blíže Maubeuge, Valdetruda do kláštera monsského. Manžel zemřel r. 677, manželka roku 686. Svátek bl. Vincence Madelgaria 14. července, sv. Valdetrudy 9. dubna, sv. Bertilly 5. listopadu (Bertilla je uvedena v § 26).

Sv. MADELBERTA, sestra sv. *Adeltrudy* (nebo *Aldetrudy*) a sv. Landrika (jehož svátek je 17. dubna), panna a abatyše v Maubeugu, zhotovovala bílé košilky pro novokřtěnce. Zemřela r. 705. Svátek sv. Madelberty 7. září, sv. Adeltrudy 25. února.

Sv. HILTRUDA, dcera hraběte poitousského, byla reklusou čili zazděnou

poustevnicí v Liessis a zemřela kolem roku 785. Svátek 27. září.

Sv. LUPUS, biskup soissonský; jeho otec byl bratr sv. Remigia; Remigius ho uvádí mezi svými dědici. Lupus zemřel kolem roku 570; svátek 19. října.

Sv. VASIUS byl od svých příbuzných zavražděn, protože chtěl rozdati veškeré své jmění chudým. Pocházel z krajiny santonské. Zemřel snad kolem r. 490. Svátek 16. dubna.

Sv. SILVESTR, biskup chalonsský (na Saoně), vysvětil sv. Caesaria arelatského na biskupství. Byl 42 let biskupem. Míval lůžko na provazech zavěšené, jak vypravuje Řehoř Toursský. Žil do r. 532. Svátek 20. listopadu.

Sv. DESIDERATUS, kněz chalonsský (*K*); svátek 30. dubna.

Sv. AGRIKOLA, biskup v Chalons sur Saone, pečoval o církevní kázeň, o ozdobu chrámů; zemřel roku 580. Svátek 17. března.

Sv. GRATUS, biskup v Chalons sur Saone, zemřel kolem roku 652; je o něm málo zpráv. Svátek 8. října.

Sv. ELAFIUS, biskup v Chalons sur Marne, byl zajisté dobrým pastýřem; měl u sebe bratra Leodemira a oba velice prospěli věřícím v příčině pravé osvěty křesťanské. Elafius putoval do Španělska, aby přinesl ostatky sv. Eulalie meridské. Na cestě se však roznemohl a zemřel snad roku 580. Svátek 19. srpna.

Sv. LEODEMIR, biskup v Chalons sur Marne, bratr Elafiův, žil do roku 589; svátek 2. října.

Sv. HONORATUS, biskup amienský, zemřel roku 610; svátek 16. května.

Sv. SALVIUS, biskup amiensský, nástupce sv. Honorata; zemřel roku 615; svátek 11. ledna.

Sv. ULFIA (nebo Vulfe, Olfe) přišla z ciziny do krajiny amiensské, byla poustevnicí; rok smrti není znám. Svátek 31. ledna.

Sv. GODOBERTA, panna v kraji amiensském, zemřela roku 800; svátek 11. dubna.

Sv. ANGILBERT (nebo Engilbert) pocházel ze vznešeného rodu franckého a byl vychován na dvoře císaře Karla Velikého; požíval důvěry císařovy a pojal také císařovu dceru za manželku. Měl s ní dva syny, z nichž jeden se jmenoval Nithard. Roku 790 Angilbert dal se svolením své manželky světu výhost, složil svůj úřad a vstoupil do kláštera Centula (v diecesi amiensské; *D* udává místo Riquier). Po třech letech byl zvolen opatem. Císař mu pak věnoval ještě větší důvěru a jmenoval ho svým sekretářem a arcikaplanem (ministrum capellae). Angilbert měl ve svém klášteře 300 mnichů a 100 žáků, takže chvála Boží neumlkala ve dne v noci. Roku 814 Angilbert podepsal závěť císařovu a zemřel 22 dní po úmrtí svého císařského příznivce a tchána, totiž 18. února 814; svátek sv. Angilberta 18. února.

Sv. BERTA, dcera hraběte Rigoberta, pocházela z krajiny artoisské a provdala se za Sigfrida, krále kentského; skvěla se tělesnou krásou i velkými ctnostmi. Měla pět dcer. Ovdověvši, dala vystavěti klášter v Blangách u Arrasu; sama však jsouc

abatyší, zůstávala opodál v osamělé chyšce. Zemřela roku 725. Svátek sv. Berty 4. července.

Sv. AGOFRED, bratr Leutfrida, opat v Normandii, zemřel kolem roku 760; svátek 21. června.

Sv. COELINA (*Cilinie*), panna v městě Meaux, žila za času sv. Genovefy († 512); Svátek 21. října.

Sv. SINDULF, poustevník blíže Remeše, pracoval, aby mohl dávati almužnu; zemřel kolem roku 600 nebo 700; svátek 20. října.

Sv. NIKASIUS, biskup remešský, *Eutropia*, panna, jeho sestra, jáhen *Florens* a lektor *Juvind* byli zabiti od Vandalů roku 407 (dle *E*) nebo od Hunnů roku 451 (dle *St*). Také sv. *Jukund* je mučedník remešský. (Juvind a Jukund jsou patrně totožni.) Svátek všech těchto mučedníků je 14. prosince.

Sv. BALSAMINA, kojná sv. Remigia, zemřela ku konci V. století; svátek 16. listopadu.

Sv. THEODORIK pocházel z nedobrých rodičů; ale byv sv. Remigiem pečlivě vychován, stal se knězem a opatem v Mont d'Or a vedl život bohumilý. Zemřel roku 553. Svátek 1. července.

Sv. THEODULF, opat ve St. Thierry u Remeše, zemřel roku 590; svátek 1. května.

Sv. NIVARD, arcibiskup remešský, zemřel před rokem 659; svátek 1. září.

Sv. RIGOBERT, arcibiskup remešský, byl od Karla Martella z politických příčin zahnán a přebýval v Gernicourtu, odkudž častěji navštěvoval své biskupské sídlo. Zaváděl přísnou kázeň ve svém duchovenstvu. Zemřel v letech 743-773. Svátek 4. ledna.

Sv. BERTA, manželka Gumbertova, vstoupila se svolením svého manžela do kláštera v Avenay u Remeše. Byla zvolena abatyší. Z příčin bezpochyby sobeckých byla od svých nevlastních synů kolem r. 680 zavražděna. Svátek 1. května.

BERTA, manželka Pipina Krátkého, matka císaře Karla Velikého; svátek ctihodné Berty 12. července.

Sv. BONA (dle *K* Bova), pocházející z rodu krále Sigberta, sestra sv. Balderika, byla abatyší, snad v Remeši; její neteř slula Doda; tuto chtěl nápadník její násilně odvésti, avšak ona učinila slib panenství a žila svatě pod správou své tety Bony. Obě panny žily v VII. století. Svátek jejich 24. dubna.

Sv. ABEL byl od sv. Bonifáce ustanoven biskupem remešským; avšak jistý zvolený vzdorobiskup vytlačil Abela z jeho sídla. Abel zemřel v ústraní kolem roku 755. Svátek 5. srpna.

Sv. VALERIE, panna, klášternice v klášteře cambrayském; kdy zemřela, není známo; snad roku 550. Svátek 8. října.

Sv. GAUGERICH, biskup cambrayský, zemřel r. 619 (*D*); svátek 11. srpna.

Sv. AUTBERT, biskup v Cambray a v Arrasu, žil do roku 668; svátek 13. prosince nebo 18. června.

Sv. MAXELENDA, panna v Caudri u Cambray, byla roku 670 zavražděna od jistého nápadníka jménem Harduina, protože s ním nechtěla vstoupiti v man-

želství. Slíbilať Bohu ustavičné panenství. Svátek 13. listopadu.

Sv. HUMBERT pocházel z královského rodu franckého, byl vzděláván na školách v Leydenu a vykonal pout do Sv. země; vrátiv se, věnoval značné své jmění na zbudování kláštera v Marvilles (na řece Sambře u Cambray); v tomtéž klášteře zemřel kolem roku 680; svátek sv. Humberta 25. března.

Sv. PRINCIPIUS, biskup soissonský, bratr sv. Remigia (a také prý mu podobný ve všem), † kolem roku 505; svátek 25. září.

Sv. ANSARICH, biskup soissonský, † kolem roku 634; svátek 5. září.

Sv. SIGRADA, vdova soissonská, matka sv. Leodegara, biskupa autunského, † kolem roku 678; svátek 4. srpna.

Sv. LEODARD, pekař v ženském klášteře soissonském; jeho heslem bylo: „Raději trpěti, než ukřivditi"; žil v VIII. století. Svátek 28. října.

Sv. HUGBERT, mnich bretigny-ský, † kolem r. 712. Svátek 30. května.

Sv. LUPUS narodil se v Toulu na řece Mosele, vynikal sličností tělesnou i vzděláním; vstoupil do stavu manželského s Pimeniolou, sestrou sv. Hilaria, biskupa arelatského (svátek 5. května). Po sedmiletém manželství se dobrovolně rozešli. Lupus byl povýšen na sídlo biskupské v Troyes. - Cestoval se sv. Germanem, biskupem auxerreským, do Anglie, aby společně potírali bludy pelagiánů. Vrátil se pak do svého sídla. - Když Attila s velikým vojskem se blížil městu Troyes, Lupus oblečen slavnostním rouchem biskupským šel mu v ústrety, aby Attilu obměkčil. To se mu podařilo. Hunnové vtrhli do města, ale nezničili ho. Když Attila poražen byv Aetiem, vracel se k Římu, Lupus ho doprovázel. Z toho vzniklo podezření, že prý Lupus nadržuje Hunnům. Proto bylo Lupovi jíti do vyhnanství. Vrátil se po dvou letech. - Lupus byl vzorem nábožnosti, mravnosti, tuhé kázně a vědecké snaživosti (*K*). Byl nazýván *pater patrum*, *episcopus episcoporum*, *alter saeculi sui Jacobus*, t. j. otec otců, biskup biskupů, druhý Jakub svého století. Zemřel roku 479. Svátek 29. července.

Sv. NEMORIUS, žák sv. Lupa, jáhen troyesský, byl zabit od Hunnů r. 851; Svátek 7. září.

Sv. VINEBALD, opat troyesský, † r. 623; svátek 16. dubna.

Sv. FLODOBERT (nebo Flobert) byl dříve mnichem v Luxeuilu, pak zřídil v Moutier la Celle u Troyes nový klášter. Zemřel r. 673. Svátek 31. prosince.

Sv. SYRA (nebo *Syria*) panna, prý byla sestrou sv. Fiakria; byla prý slepá, zrak prý jí byl vrácen, když se modlila na hrobě sv. Sabiniana. Pak žila jako reklusa v Troyes. Zemřela kolem roku 640. Svátek 8. června.

Sv. MASTIDIA, panna troyesská, žila snad před VIII. stoletím. Svátek 7. května.

Sv. MAUDET (franc. Maudez), poustevník v diecesi troyesské, žil v VII. století. Svátek 18. listopadu.

Sv. VINDICIAN, žák sv. Autberta, biskup arrasský, zemřel kolem r. 700. Svátek 11. března.

Sv. HADULF, biskup arrasský, zemřel r. 728; svátek 19. května.

Sv. SATURNINA panna prchala, aby se vyhnula sňatku, do Belgie; avšak na té cestě byla u Arrasu svými pronásledovateli dohnána a usmrcena. Svátek 4. června.

Sv. TETTA, abatyše remiremontská, † r. 680. Svátek 7. listopadu.

Sv. RICHTRUDA byla v mládí vyučována od sv. Amanda, který byv vypuzen ze svého sídla, přišel do její vlasti, do Gaskoňska. Provdala se za knížete *Adalbalda*, vnuka sv. Gertrudy. (Matka Adalbaldova, Gerberta, byla dcerou Gertrudinou.) Jejich čtyři děti jsou všechny v seznamu svatých: sv. Mauront, bl. Klotsenda, sv. Eusebia a bl. Adalsenda. Když Adalbald r. 652 byl od Gaskoňanů zavražděn, Richtruda se nehodlala znovu provdati, ačkoliv sám král žádal o její ruku. Kdysi byl prý král v domě Richtrudy vdovy přijat pohostinstvím. Když byl v dobré míře, Richtruda ho prosila o povolení, aby si směla vzíti, co má v domě svém nejmilejšího. Král přivolil nemysle jinak, než že je míněn sám. Richtruda však vzala na hlavu závoj, který měla připravený, na znamení, že se chce věnovati životu řeholnímu. Král rozmrzen odejel. Richtruda rozdavši veškeré své statky, vstoupila do kláštera v Marchiennes (ve Flandersku); byla pak abatyší; žila ozdobená pokorou, sebezapíráním, zbožností a dobrotivostí. Zemřela r. 688. Svátek sv. Richtrudy 12. května, svátek ctih. Adalbalda knížete 2. února. Jejich dítky

Sv. MAURONT, kancléř u franckého krále Theodoricha, založil klášter bruelský (u města Merville), v němž jako opat bohumile žil a svatě umřel snad r. 701. Svátek 5. května,

Bl. KLOTSENDA, klášternice v Marchiennes, † r. 703. Svátek 30. června.

Sv. EUSEBIE, abatyše v Marchiennes (u Arrasu), † r. 680. Svátek 16. března.

Bl. ADALSENDA byla řeholnicí v Hamay; svátek 24. prosince.

Sv. PERPETUUS, biskup tongernský (mezi Lutychem a Maastrichtem), zemřel kolem r. 625. Svátek 4. listopadu.

Sv. NONA, řeholnice v Marbeku v Brabantsku byla dříve provdána; je matkou sv. Berlendy. Zemřela kolem r. 720. Svátek 3. února.

Sv. EBRULF (franc. St. Evroul) byl zprvu ženat, pak zřídil v Normandii opatství, později St. Evroul nazvané, a se svolením své manželky do toho kláštera vstoupil. Zemřel jako opat r. 596. Svátek 29. prosince.

Sv. LOTAR, biskup seezský v Normandii, † r. 756; svátek 15. června (nebo i 14. prosince).

Bl. VALTER (*Gualter*) věnoval na založení opatství herfordského celé své jmění a zůstal neženatý. Zemřel r. 825. Svátek 16. listopadu.

Sv. VAMBERT, farář St. Pierrský v diecesi Bayeux byl v IX. století zabit od Normannů. Svátek 26. června.

Sv. VANDREGISIL (nebo také Vando, franc. Vandrille) byl zprvu úředníkem (comes palatii) u krále Dagoberta, oženil se, avšak manželé při sňatku se u-

mluvili, že budou žíti ve zdrželivosti, ba odhodlali se vstoupiti do dvou klášterů. Vandregisil odešel do Bobbia, kde poznal sv. Kolumbana, a pak vrátiv se, založil klášter fontenellský. Tam byl pak opatem. Zemřel r. 666 (dle *St* r. 673). Svátek 22. července.

Sv. LATUIN, mučedník v Normandii; rok smrti není znám; svátek 19. ledna.

Sv. VANING (nebo *Varingo*) byl místodržitelem v krajině Caux v severní Normandii; podporoval sv. Vandregisila a snad i sv. Leodegara. Zemřel r. 686. Svátek 9. ledna.

Sv. VASNULF (franc. Vanon), kazatel v Condé; zemřel r. 700. Svátek 1. října.

Sv. TREVERIUS (franc. Triviers), narozený v krajině cahorsské, poustevník a pak pastýř v St. Didier. Zemřel r. 550. Svátek 16. ledna.

Sv. TURIAN, biskup dolský, † snad r. 749. Ostatky jeho byly přeneseny do Paříže a do Chartres. Svátek 13. července.

Sv. GOMBERT (nebo Gondebert) byl dvořenínem u krále Childericha II. v Austrasii. Jeho manželka byla svatá Berta. Chtěli žíti o samotě někde v krajině flanderské; ale Gombert byl od pohanských obyvatelů kolem r. 680 zabit. Také Berta byla zabita, ale při jiné příležitosti. Svátek 29. dubna.

Sv. VULMAR (či Vulkmar), poustevník, opat v Sameru u Boulogne; zemřel r. 697. Svátek 20. července.

Sv. SALVIUS byl biskupem valenciennským. Jistý šlechtic, jménem Vinegard, vida u biskupa drahocenné nádoby kostelní, umínil si biskupa okrásti a uvězniti. Učinil tak, avšak byl od svého otce pokárán. Zatvrzelý syn poslal žalářníka, aby biskupa Salvia i jeho průvodce Superia mečem zabil. Žalářník se zprvu zdráhal; ale pak pozdvihl sekeru a ťal Salvia v nakloněné záhlaví (*K*). Rok smrti buď 768 nebo 801. Svátek 26. června.

Sv. BERTHAR, biskup chartresský, zemřel r. 623; svátek 2. srpna.

Sv. EPARCHIUS, kněz angoulemský, věnoval velikou péči lidem uvězněným; zemřel r. 581. Svátek 1. července.

Sv. EUGEND (či *Augend*) zavedl řád poustevníků v pohoří Jurském. Zemřel jako opat r. 510. Klášter kondatský se pak nazýval klášterem sv. Eugenda. Svátek 1. ledna.

Bl. EURIELA, panna armorická, sestra sv. Judikaela, krále armorického (t. j. západní Francie, později Akvitanie nazývaná). Svátek 1. října.

Sv. BEDA Mladší sloužil 45 let na dvoře císaře Karla Velikého a jeho nástupců. Jsa sedmdesátiletý, odešel do kláštera Gabellského (v Benátsku). Tam žil životem svatým a zemřel r. 885. Papež Sixtus V. ho prohlásil r. 1586 za svatého. Svátek 10. dubna.

V Belgii, v Nizozemí, v Německu a sousedních zemích.

Sv. VIRO zvěstoval víru v krajinách belgických a nizozemských. Zemřel kolem r. 800. Svátek 8. května.

Sv. LANDELIN vedl zprvu život lou-

peživého rytíře, ačkoliv byl vychován od svatého Autberta, biskupa cambrayského. Kdysi se umluvili ti loupežníci oloupiti jistého boháče. Avšak tu jeden ze soudruhů, raněn byv mrtvicí, klesl k zemi. Náhlou tou smrtí uděšen, Landelin se obrátil k Bohu, život svůj úplně změnil, vstoupil do stavu řeholního a konal jako mnich a kněz pokání až do smrti. Landelin založil klášter Lobbes v Belgii, který se později stal slavným střediskem náboženského a kulturního života (*K*). Landelin zemřel jako opat v klášteře Crespinském buď r. 696 nebo r. 686. Svátek 15. června.

Sv. ADÉLA, matka sv. Trudóna, zemřela kolem r. 650; svátek 23. listopadu.

Sv. TRUDO byl synem zámožných rodičů, kteří měli statky v Hasbanii a v Hennegavsku. Jeho matka je sv. Adéla. Trudo vystavěl ze zděděného majetku klášter na místě, které dle něho bylo nazváno „St. Truyden". Také se dal vysvětiti na kněze. Zemřel kolem r. 683. Svátek 23. listopadu.

Bl. ADELBERT, hrabě na dvoře krále Pipina a manželka jeho sv. *Regina* měli deset dcer, mezi nimi Ragenfredu. Vykonali společnou pout do Říma a založili klášter v Denoinu (u Valencienne), kde jejich dcera *Ragenfrida (Reinfredis)* se stala abatyší. Adelbert zemřel snad r. 790. Svátek blah. Adelberta 22. dubna, sv. Reginy 1. července, blah. Ragenfridy 8. října.

Sv. JAN AGNUS, biskup utrechtský, zemřel r. 646. Svátek 25. července.

Sv. ADULF (nebo Adolf a *Botulf*, bratří Anglosasové, opustili vlast a přeplavili se do Belgie, aby šířili víru. Adulf byl zvolen biskupem snad v Maastrichtu, Botulf se vrátil do vlasti a vzdělával se v křesťanských ctnostech. Adulf zemřel kolem roku 650 (či až r. 700?). Svátek sv. Adulfa 17. června.

Sv. ADALBERT, arcijáhen utrechtský, zemřel kolem roku 740; svátek 25. června.

Sv. BEDŘICH (lat. Fridericus, něm. Friedrich, česky Mírek, Miroš, Mirota), pocházel ze vznešené rodiny friské; snad byl vnukem krále Radboda. Vynikal sličností a dary duševními. Záhy si oblíbil stav duchovní. Byl zvolen biskupem utrechtským. Nabádal lid k věrnému zachovávání přikázání Božích a církevních; dbal o to, aby přestaly obvyklé sňatky mezi příbuznými. Císařovnu Juditu, manželku císaře Ludvíka, pokáral, protože žila v hříšném poměru a že byla hašteřivá. Kdysi přepadli Bedřicha dva vrahové, bezpochyby od Judity najatí, a zavraždili jej dýkami. Bylo to roku 838. Svátek sv. Bedřicha 18. července.

Sv. ADELGUNDA (Aldegunda) pocházela z Hennegavska; uprchla z domu otcovského, aby se vyhnula sňatku. Zřídila v Maubengu ženský klášter, v němž sama byla abatyší. Její sestra se jmenovala Valdetruda. Zemřela kolem r. 680. Svátek 30. ledna (nebo 20. června).

Sv. ADELIN, opat v nizozemském městě Crespy, † kolem r. 700; svátek 15. června.

Sv. ALENA byla dcerou knížete forestského (Vorst v Brabantsku); obdržela

SV. CYRIL A METHODĚJ PŘED PAPEŽEM HADRIÁNEM II.

SV. RAIMUND PENAFORT

SV. HYACINT

první vědomost o víře křesťanské, když kdysi její otec posměšně vykládal, že byl na „mši křesťanů“. Alena jala se potají choditi do Vorstu na křesťanskou bohoslužbu. Otec dověděv se o tom, poslal vojáky, aby jí zabránili choditi do křesťanského chrámu. Alena se bránila vojákům, ti pak užili zbraně, nastala půtka, při níž jí bylo vyvráceno rameno. Od té rány Alena zemřela kolem roku 640. Svátek 17. června (nebo 13. srpna).

Sv. ADILIA, sestra Bavonova, panna řeholnice v Namuru, žila v VIII. století. Svátek 30. června (je uvedena v § 26 pode jménem Aedilia).

Sv. DYMPNA byla dcerou pohanského krále v Britanii. Poznavši víru křestanskou dala se pokřtíti. Dospěla v pannu půvabnou a neodolatelnými vnadami ozdobenou. Když její otec ovdověl, chtěl Dympnu svésti ke hříchu, ba zahořev k ní nezřízenou láskou, pojal ohavný úmysl, vzíti si ji za manželku; neviděltť v tom nic nepatřičného a beze všeho studu projevil jí svou protipřirozenou žádost. Křesťanská panna se zhrozila; na radu staříčkého kněze *Geriberta* si umínila uprchnouti do ciziny, aby se vyhnula mrzkému záměru otcovu. Sedla na loď, Geribert a sluha ji doprovázeli. Loď přistala v Belgii, tam, kde nyní město Antverpy; opodál vesnice Chelen byly zřízeny dvě chyšky, z nichž v jedné přebýval Geribert, v druhé pak Dympna. Oba sloužili Bohu v ústraní. - Otec Dympnin pátral po své dceři, ale marně. Posléze mu přinesli poslové zprávu: „Přenocovali jsme ve vesnici Vesterlo a když jsme platili za nocleh, tu nám řekl hostinský, že podobnými penězi platí koupené potraviny jistá poustevnice, která bydlí na blízku.“ Z toho vytušil král, že ona poustevnice jest jeho pohřešovaná dcera. I vypravil se se zbrojnoši do Belgie a nalezl dceru. Rozkázal jí, aby se vrátila domů a aby se stala jeho manželkou. Dympna však prohlásila, že raději zemře, než by poslechla otce ve věci nedovolené a svou duši obtížila hříchem. Geribert ji utvrzoval v jejím rozhodnutí. Divoký otec dal rozkaz, aby zbrojnoši sťali dceři hlavu, a když oni váhali, vrazil jí sám meč do srdce. Také Geribert byl zavražděn. Hrozný ten děj se udál v VII. století. Svátek sv. Dympny 15. května, sv. Geriberta 15. května nebo 15. března.

Sv. ELEUTHER, biskup tournayský, byl od svých protivníků, pohanů a bludařů zbit a brzy poté zemřel r. 531. Svátek 20. února.

Sv. GERTRUDA, narodila se kolem r. 626 v brabantském městě Landenu. Otec její, blah. Pipin, byl majordomem čili nejvyšším královským správcem; matka její byla bl. Ida (Iduberga). Sestra Gertrudina slula Beggha. Gertruda jsouc útlou pannou, odmítla nápadníka, kterého jí král Dagobert nabízel, řkouc: „Ani tohoto, ani kteréhokoliv jiného ženicha sobě nežádám, neboť jsem již zasnoubena s Kristem, jemuž jsem ustavičné panenství zaslíbila. Když matka její, bl. Ida, ovdověla a klášter nivellesský v Brabantsku založila, mladistvá Gertruda byla ustanovena první abatyší.

Vedla klášterní družiny moudře a las-

kavě. Opatřila církevní knihy, dala řeholnice vyučovati v Písmě sv. a ve zpěvu církevních písní. Čítala vědecké spisy a hloubala o vznešených pravdách svaté víry. Nabyla vzácných vědomostí, konávala rozpravy s učenci o otázkách víry; rozum její se vyvíjel, ale srdce chladlo. Když Gertruda zpozorovala, že pozbývá záliby v modlitbě, že srdce její se stává vyprahlé a nepokojné, zřekla se všeho všetečného hloubání o tajemstvích svaté víry a všeho přemýšlení o věcech záhadných, jež věděti a znáti duši prospívá buď málo nebo vůbec neprospívá. Poznala, že marnost je všecko kromě milování Boha a kromě sloužení jemu. A od té chvíle se věnovala opět modlitbě a skutkům milosrdné lásky. Řekla: „Krátký je život lidský, plný práce a soužení. Ale čím trudnější je den práce, tím sladší je odpočinek na věčnosti.“ Tuhou kázní a sebezapíravostí Gertruda chřadla; i složila úřad abatyše. Zemřela r. 659, jsouc teprve 33letá. Svátek 17. (či 20.) března.

Sv. GERTRUDA, sestra císaře Karla Velikého, zbudovala klášter v Karlsburgu u Würzburgu; zemřela po r. 812. Svátek 17. března.

Sv. BEGGA, dcera Pipina majordoma a bl. Idy, sestra sv. Gertrudy, provdala se za Annegisa, syna sv. Arnulfa. Syn jejich Pipin Heristal stal se předkem rodu Karolingů. Begga ovdověvši, vstoupila do kláštera. (Že by byla Begga původkyní beguinů, nesrovnává se s pravdou. Beguiny zavedl Lambert le Beque, kněz lutyšský, r. 1173.) Zemřela r. 698. Svátek 17. prosince.

Sv. AVA byla panna bohatá, ale slepá; připutovala do Donengu v Hennegavsku; nabyvši zraku, vstoupila do kláštera. Žila bezpochyby v IX. stol. Svátek 29. dubna.

Sv. SURA (nebo *Soteris* nebo *Zuwarda* nazývaná, po česku Zora) panna dortrechtská v Hollandsku, dala budovati kostel. Legenda vykládá, že tři dělníci domnívající se, že Sura oplývá velikým bohatstvím, usmrtili ji ranami na krk zasazenými, ale že nalezli u ní pouze tři groše. Ježto tedy budování kostela bylo příčinou její smrti, pokládá se za mučednici. Rok smrti není ve zprávách udán. Svátek 10. února.

Sv. AMALIA (nebo *Amalberga*, česky *Libuše*) panna pocházela ze vznešeného rodu franckého. Skvěla se nábožností, cudností panenskou a jinými ctnostmi, tak že se jí každý podivoval. Kromě toho vynikala takovou krásou tělesnou, že mocný kníže Karel Martell si ji zvolil za manželku. Ježto však Amalie, chtějíc zachovati panenství, po dobrém nevolila s ním jíti, chtěl ji unésti. Amalie statečně odporovala a se bránila, takže Karel Martell v zápase jí zlomil ruku. Tu teprve poznal, že Amalie z lásky ke Kristu opovrhuje světem. Amalie vstoupila do kláštera Monastýr-Bilsenského, v němž Landrada byla abatyší, a sloužila Bohu věrně. Zemřela r. 772 v Gentu v Belgii; odtud sluje „panna gentská“. Svátek sv. Amalie 10. července.

Sv. AMALIA (nebo Amalberga, česky Libuše), spřízněná s Pipinem, provdala se za lotrinského knížete Vitgera; měli tři dítky: Eremberta, sv. Rajneldu a sv. Gudulu. Jakmile manžel Amaliin zemřel, vyžádala sobě závoj posvěcený, aby slou-

žila výhradně Bohu. Vstoupila do kláštera v Maubeuge. Zemřela r. 690. Svátek sv. Amalie 10. července (nebo 28. prosince).

Sv. RAINELDA (Reineldis), dcera hraběte Vitgera a sv. Amalie (či Amalbergy), sestra Eneberta, biskupa arrasského, a sv. Guduly. Obě sestry Rainelda i Gudula přijaly posvátný závoj panenský. Rainelda vykonala pout do Svaté Země a zůstala tam dva roky. Proslavila se nábožností a sebezapíráním. Nebydlila v klášteře, nýbrž v ústraní na statku Sankten u Halle v Hennegavsku. Kolem roku 680 vtrhli loupežní válečníci do země. Všichni domácí se rozutekli, jen klerik *Grimoald* a sluha-kostelník *Gondulf* zůstali při ní. Suroví válečníci se posmívali Raineldě a odpravili ji mečem; také Grimoalda a Gondulfa usmrtili. Svátek sv. Raineldy 16. července; rovněž sv. Grimoalda a Gondulfa 16. července. - Jiný

sv. GONDULF, biskup maastrichtský, zemřel kolem roku 608; slaví se zároveň se svátkem sv. Monulfa, taktéž biskupa maastrichtského, 16. července.

Sv. GUDULA (nebo Gudila), dcera hraběte Vitgera a sv. Amalie, sestra Eneberta, biskupa arrasského, a sv. Raineldy, byla vychována od své kmotry sv. Gertrudy. Žila jako poustevnice v Merchtenu. Zemřela r. 712. Svátek sv. Guduly 8. ledna.

Sv. LANDRADA byla snad sestra Pipina Heristalského. Pečlivě střežila svou cudnost a žila přísně, zůstávajíc v úzké cele. Pak zřídila kostel a klášter v Bilsenu (t. j. obydlí blažené čili Elysium; blíže Lutychu). Životopisec její o ní pravil, že byla „vždy žijící a vždy umírající". Zemřela roku 790. Svátek 8. července.

Sv. FLORBERT, opat na blandinské hoře u Gentu, zemřel kolem roku 639; svátek 1. listopadu.

Sv. FLORIBERT, biskup lutyšský, zemřel roku 746; svátek 25. dubna.

Sv. GUDVALD (nebo Gudvalt), biskup gentský v Nizozemsku, zemřel r. 597 (*D*); (*St* praví, že Gudvald, biskup v Anglii, upadl mezi lotry, ale ti že se mezi sebou pozabíjeli, takže Gudvald unikl). Svátek 6. června.

Sv. LIVIN snad byl žákem sv. Augustina v Anglii; poté odešel do Nizozemska a jsa biskupem, šířil víru v okolí města Gentu. Zemřel kolem roku 650. Svátek 12. listopadu. (Sluje též Levin.)

Sv. KVIRILL (Quirill), biskup tongernský blíže Maastrichtu, zemřel prý r. 539; svátek 30. dubna.

Sv. DODO, opat lobbeský (u Lutychu), zemřel roku 725; svátek 28. října.

Sv. THEODULF, opat a region. biskup v Lobbe, zemřel r. 676; svátek 24. června.

Sv. RAINHOLD, vévoda dordogneský, bojoval se 3 bratry proti císaři Karlu Velikému, ukončil boj smírem, daroval Karlovi výtečného koně Bayarda; usadil se jako nádeník v Kolíně. Ale i tam záviděli mu druhové a hodili ho do Rýna. (Čtení o 4 synech Haimonových je ve Francii rozšířeno.) Zemřel snad kolem roku 800; svátek 12. ledna (a 27. prosince).

Sv. ROTRUDA prý byla příbuzná císaře Karla Velikého; žila v Belgii; svátek 22. června.

Sv. VENANCIUS byl zprvu vojínem;

byv raněn, uchýlil se do samoty v Belgii; avšak Pipin jej ustanovil vychovatelem své dcery Itisbergy. Venancius byl r. 768 zavražděn od zlosynů. Svátek 10. října.

Sv. RESIGNATUS, biskup maastrichtský; rok smrti není znám. Svátek 1. prosince.

Sv. DOMICIAN, biskup maastrichtský, zemřel roku 560; svátek 7. května.

Sv. AMAND (česky: Miloš, Milota) se narodil u města Nantes kolem r. 600 jako syn královského soudce. Záhy se věnoval stavu duchovnímu; zprvu žil jako poustevník blíže města Bourgesu a vykonav pouť do Říma, umínil si, že bude hlásati evangelium pohanským národům. Odebral se do Flander; tam v okolí města Gentu počal konati dílo misionářské; avšak bez úspěchu. I putoval po druhé do Říma, aby si vyžádal rady a požehnání. Ale také druhý jeho pokus v Gentu zůstal marný; lid gentský ztloukl Amanda a vyhnal ho z města. Amand si zřídil prozatím v Tournay chyšku a poustevničil. Pak se vybral po Dunaji do Pannonie a do Korutanska, chtěje Slovanům šířiti víru Kristovu. Avšak ani tenkráte nedošel cíle; válka, v níž vůdce Čechů Samo porazil u Vogalisburku franckého krále Dagoberta, nepřála dílu kulturnímu. Když jmenovaný král Dagobert I. zapudil svou manželku a pojal tři jiné ženy, tu Amandovi nezbývalo, než pokárati ohavný život jeho. Vášnivý král vyhnal Amanda ze své země. Amand se odebral k Baskům do hor Pyrenejských, kdež kázal evangelium, ale bez dobrého výsledku.

Amand byv králem Dagobertem zpět zavolán, vrátil se na své dřívější působiště a jal se ve Flandrech a v Brabantsku hlásati evangelium. Neznal obtíží a dílo jeho neslo tentokráte přece požehnané ovoce. Roku 646 Amand byl od austráského krále Sigberta ustanoven biskupem v Maastrichtu. Tři léta takto Amand působil horlivě, ale křesťané i duchovní jej zarmucovali svým nezřízeným životem. Proto putoval opět do Říma, chtěje složiti zodpovědný svůj úřad. Papež váhal vyhověti té prosbě; Amand opatřiv si v Římě přepisy bohoslužebných knih, vrátil se do Belgie. Také k Baskům vedla ho opět touha po šíření království Božího. Opět marně. Konec svého života Amand prožil v klášteře Elnon (při ústí řeky Elnon do Skarpy) jako opat. Zemřel dle jedněch zpráv *(E)* r. 684, dle jiných 675. Svátek 6. února.

Sv. LANDVALD byl zprvu pomocníkem sv. Amanda; později byl biskupem gentským (v Belgii). Vinciana byla snad sestra Landvaldova. Landvald zemřel r. 668 nebo 688. Svátek 19. března.

Sv. VINCIANA panna byla dle některých zpráv sestra sv. Landvalda; žila ve Vitershove (v Belgii), zemřela r. 643. Svátek 11. září.

Sv. REMAKLUS narodil se v městě Bourges ve Francii a vychován byl od kněze Sulpicia, jenž později se stal biskupem bourgesským. Remaklus prospíval vědomostmi i ctnostmi. Byl povolán na dvůr austráského krále Sigberta do Met, kde byl i sv. Eligius zlatník. Když Eligius dostavěl klášter v Solignaku, Remaklus byl v něm nejen přijat, ale záhy

zvolen i opatem. Po 16 letech Remaklus se stal nástupcem sv. Amanda na biskupském stolci maastrichtském.

Remaklus konal svědomitě svůj úřad. Uměl kázati tak lahodně, že každý nejen rád naslouchal jeho slovům, ale jimi se i řídil. Pomáhal trpícím ve všech jejich potřebách. - Sv. Lambert byl jeho žákem. - Na konec života zastesklo se Remaklovi po zátiší klášterním; i složil svůj úřad a odebral se do kláštera stavelonského v horách Ardennských. Tam zemřel kolem r. 670. Svátek sv. Remakla 3. září.

Sv. THEODARD byl ustanoven r. 660 nástupcem sv. Remakla, biskupa maastrichtského, když tento se vzdal svého úřadu. Zprávy dosvědčují o Theodardovi, že byl *vir sacerdotali reverentia plenus*, t. j. muž kněžské důstojnosti plný. Z návodu několika nešlechetníků Theodard byl zavražděn, snad r. 669. Slaví se 10. září.

Sv. LAMBERT narodil se v Maastrichtu kolem r. 640 z rodičů slynoucích bohatstvím i bohabojností. Vychován byl sv. Remaklem a později sv. Theodardem. Roku 669 Lambert se stal arcibiskupem maastrichtským, nástupcem sv. Theodarda. Poměry tehdejší byly rozervané, vyžadovaly muže zkušeného; není divu, že mladý Lambert se zdráhal vzíti na sebe břímě úřadu biskupského; avšak na žádost krále Childericha poslechl a ujal se úřadu.

Již po několika letech, r. 675, zosnovali velmoži spiknutí proti svému králi Childerichovi, zavraždili jej a Lamberta vyhnali z říše. Lambert odešel do kláštera stavellonského (v horách Ardennských), kde také jeden z jeho předchůdců, sv. Remaklus, žil a zemřel. Tam Lambert dlel v tuhé kázni a nechtěl býti pokládán leč za posledního z mnichů. Nikdy si nestěžoval do křivdy, jež se mu stala; vždy dával příklad podivuhodné pokory. Kdysi, když se modlil s ostatními mnichy církevní hodinky v chrámě klášterním, spadl mu s nohy těžký dřevěný opánek, což způsobilo nemilý šramot. Nevrlý opat pokládaje to za pohoršení a nevěda, kdo to zavinil, rozkázal, aby, kdo šramot způsobil, šel za pokání modlit se ven na klášterní nádvoří, aby tam před křížem při zimní nepohodě se modlil. Opat seznav, že to byl Lambert a že pokání pokorně konal, podivil se a odprosil Lamberta.

R. 682 Lambert byl vladařem austrásským Pipinem Heristalem opět povolán na biskupskou stolici maastrichtskou. I pečoval horlivě o rozkvět víry a žil jako prostý mnich v přísném sebezapírání. Také pomáhal biskupu utrechtskému Villibrordovi šířiti víru u Frisů. - Pohříchu nastaly mu nové obtíže v úřadě. Pipin Heristalský žil v hříšném poměru s jistou Alpaisou; zplodil s ní syna Karla Martella. K pohoršlivému svazku Lambert nemohl a nesměl mlčeti. Káral vladaře. Ale tím si vzbudil nové odpůrce. Zvláště příbuzní Alpaisini jali se ho stíhati a úklady mu činiti. Jednou r. 709 Lambert konal služby Boží; tu přihnala se do svatyně tlupa ozbrojenců, mající za vůdce jistého Dodona. Lambert zprvu vyšel ze svatyně; vzal meč, aby se bránil;

ale ihned odhodil meč a také sluhům zapověděl brániti se, napomenuv je, aby se připravili na smrt. Poté se vrátil do svatyně; vrhnuv se na zemi, ležel roztažen v podobě kříže a připravoval se na smrt. Vrahové pobivše jeho služebníky, prohnali i jeho tělo oštěpem. - Lambert počítá se mezi nejslavnější muže své doby. Svátek sv. Lamberta 17. září (nebo i 4. června).

Sv. HUBERT byl zprvu dvořanem u franckého krále Theodoricha III. a liboval si ve veselých společnostech, ve hrách, hostinách a jiných radovánkách. Byl náruživý milovník honby. I lovení ryb mu působilo rozkoš. Kdysi se chystal se svým služebníkem na lov ryb; i zarazili spolu veliký kůl u rybníka do země. Neopatrný služebník však při tom udeřil Huberta do ruky, div mu ji nerozmačkal. Tři měsíce trvalo, než se ruka zahojila. Hubert okoušeje bolesti, modlíval se žalm: *Miserere*. - Kdysi se nepohodl Hubert s mocným Ebroinem; i odešel do Austrasie na dvůr Pipina Heristalského. Tam se oženil s jistou Floribanou; měli syna Floriberta. Avšak manželka Floribana neočekávaně zemřela. Smrt výborné manželky mocně zatřásla jeho duší. Zhnusily se mu světské radovánky; umínil si, že bude sloužiti výhradně Bohu.

Hubert složil svůj úřad a odešel do Maastrichtu, požádal biskupa Lamberta, aby ho přijal do stavu duchovního. Lambert vyučiv Huberta, posvětil ho na kněžství; a když Lambert skončil svůj život smrtí mučednickou, Hubert byl ustanoven jeho nástupcem na stolci maastrichtském. Hubert utvrzoval věřící ve víře slovem i příkladem; věrně činil, čemu učil. K lidem ubohým byl laskavý a štědrý, pokládaje biskupské důchody za majetek chudých. - Hubert přeložil sídlo biskupské z Maastrichtu do Lutychu. Lutych toho času byl jen nepatrnou osadou; ale Hubert udělil osadě práva městská a tak položil základ k budoucí velikosti města Lutychu. - Přával si, aby došel koruny mučednické. Ale přání jeho se nevyplnilo. Kázal neúnavně v horách Ardennských, kdež mu byl pomocníkem sv. Beregisus. - Připravoval se na smrt říkaje: „Pokud jsme živi, brány milosrdenství Božího jsou nám otevřeny; po smrti se zavrou! Uvažujme, co jsme byli, co jsme a co budeme!“ Před smrtí se rozloučil se všemi přáteli i se synem Floribertem; zemřel r. 727. Svátek 3. listopadu.

Sv. HUBERT, mnich bretignyský (u Soissonsu); ten rozdal při své primici, jíž se zúčastnili dva biskupové, všecky své pokrmy chudým. Zemřel r. 712. Svátek 30. května. (Jest asi týž, jako shora uvedený mnich bretignyský.)

Sv. ENGELMUND, kněz harlemský (v Nizozemí) *D*; svátek 21. června.

Sv. ERMELINDA, panna, aby uhájila své čistoty v nástrahách jí činěných, uprchla a usadila se v chyši v Maldriku (v Brabantsku) jako poustevnice. Zemřela kolem r. 590. Svátek 29. října.

Sv. POLLENA, panna belgická, zemřela kolem r. 700 (*D*); svátek 6. října.

Sv. GERTRUDA byla provdána za šlechtice, snad za vévodu Ingomara; ovdověvši věnovala se skutkům dobročinné

lásky a vstoupila do kláštera v Hamay v Belgii; tam byla pak i abatyší. Zemřela kolem r. 649. Svátek 6. prosince.

Sv. ALLOVIN či Altoyno či Bavo pocházel z Brabantska. Jeho otec byl hrabě hasbainský. V mládí žil Allovin prostopášně; obrátil se k Bohu, když mu zemřela manželka. Žil pak jako poustevník. Zemřel kolem r. 653. Svátek 1. října.

Sv. VULFTRUNDA, panna, abatyše v Nivelles v Brabantsku, neteř sv. Gertrudy, † r. 669; svátek 23. listopadu.

Sv. URSMAR, biskup lobbesský, „apoštol Flanderska", zemřel r. 713. Svátek 18. dubna.

Sv. ERMIN pocházel z chudých rodičů, ale měl znamenité vlohy; zemřel jako opat a biskup v Lobbe r. 737. Byl nástupcem Ursmarovým. Svátek 25. dubna.

Sv. ULGIUS, biskup lobbesský, † po r. 737. Svátek 3. února.

Sv. GUMMAR narodil se v Antverpách, byl příbuzný krále Pipina. Oženil se s Guinmarií, ženou sice krásnou, ale zlou. Ta po devět let, kdy byl ve válce, sužovala své podřízené. Když se Gummar vrátil a uslyšel, co se dálo, odloučil se od ní a žil v ústraní. Manželka se polepšila. Gummar (franc. St. Gomer) zemřel roku 774. Svátek jeho 11. října.

Sv. VALDEFRID (nebo *Valfrid*) byl i se svým synem Radfridem v VIII. nebo IX. století v Gröningách (v Hollandsku) od loupeživých Normanů pro víru zabit. Svátek sv. Valdefrida 3. prosince.

TREVÍRŠTÍ BISKUPOVÉ: Sv. *Sever* † kolem roku 420; svátek 15. října (nebo 21. prosince); sv. *Cyrill* † r. 458; svátek 19. května; sv. *Modestus* † snad kolem roku 486; svátek 24. února; sv. *Terenc* (či byl biskupem metským?) † roku 520; svátek 28. října; sv. *Nicecius* napsal knihy liturgické: *De vigiliis servorum Dei*, t. j. o vigiliích služebníků Božích, *De bono psalmodiae*, t. j. o užitku zpěvu církevního. Z obou spisů dýše patrná zbožnost a vzdělanost. Říkával také, že v noci lze se modliti sebraněji nežli ve dne. Zemřel kolem roku 566. Svátek 5. prosince. Sv. *Rustikus* † roku 574; svátek 14. října; sv. *Magnerik* byl po 20 let vzorným biskupem; byl milosrdný k trpícím, pečlivý o spásu všech. Zemřel kolem roku 596. Svátek 25. července; sv. *Sebald* † kolem r. 620, svátek 20. listopadu; sv. *Modoald* (nebo Modovalt) byl bratrem Idy, která byla matkou sv. Gertrudy. Založil klášter Horreum (Oëren) u Trevíru. Římské Martyrologium praví, že zemřel roku 640. Svátek 12. května. Sv. *Numerian* † po r. 658; svátek 5. července; sv. *Leodovin* † kolem roku 718; svátek 29. září; sv. *Veomad* † roku 791; svátek 8. listopadu; sv. *Basin* † kolem r. 700; svátek 4. března. Dlužno jej rozlišovati od sv. Basina, otce sv. Aldegundy.

Sv. FIBICIUS či Vibicius, opat trevírský, zemřel roku 511, (*D*); svátek 5. listopadu.

Sv. HIDULF či Hildulf, biskup trevírský, později opat moyen-moutierský, † kolem r. 730. Svátek 11. července.

Sv. VENDELÍN pocházel snad z královského rodu skotského; umínil si, že se vzdá nároků na trůn královský, že odejde z vlasti a že bude sloužiti Bohu v ti-

ché odloučenosti od světa. Co si umínil, vykonal. Putoval do Říma a vraceje se, zastavil se v krajině trevírské a zbudoval si poustevnu. Kdysi se s ním potkal jistý zeman a pokládaje Vendelína za lenošivého žebráka, pokáral ho řka: „Pas mi vepře, abys darmo nejedl chleba!“ Vendelín ochotně poslechl a pásl svěřené stádo. Časem mu připadaly myšlenky na vznešený rod, z něhož pocházel, a jímala ho touha po životě, jejž opustil. Ale Vendelín zapuzoval znepokojující myšlenky a snažil se utvrditi se ve ctnostech. Neobmeškal bez příčiny služeb Božích, modlíval se pobožně, postíval se, aby mohl chuďasy nakrmiti, a propůjčoval se každému ochotnými službami.

Zeman si oblíbil hodného pastýře a vyznamenával jej před ostatními služebníky. Ti pak záviděli Vendelínovi a obžalovali jej u pána, že prý je nedbalý v povinnostech pastýřských, že stádo v pravý čas ani nevyhání ani nepřihání. Zeman chtěje se o tom přesvědčiti, odebral se na místo, kde Vendelín pásl. Bylo vpravdě odlehlé. Lál Vendelínovi. Ale ten řekl: „Upokoj se, pane, stádo bude v pravý čas v ohradě“. A skutečně bylo přihnáno v pravý čas. Od té doby si vážil zeman Vendelína ještě více a dovolil mu vystavěti si poustevnu. Kolem ní se ustavila družina řeholníků, jimž Vendelín byl opatem. Na místě tom vznikl později benediktinský klášter Tholey. Zpráva v „Životopisech Svatých“ dle Viléma Auera O. Cap., jako by Vendelín se byl stal opatem benediktinského kláštera tholeyského, nesrovnává se s pravdou. Na smrtelném loži Vendelín vyjevil, že pochází z královského rodu skotského. Zemřel kolem roku 650. (*E* udává rok 1015.) Nad hrobem vzniklo město St. Wendel (v Porýnsku). Svátek sv. Vendelína 20. října. Místo ženské formy jména Vendelín říkali staří Čechové „Bohunka“.

Sv. SEVERA, sestra sv. Modoalda, biskupa trevírského, panna a abatyše trevírská; v klášteře se podobala více řeholnici sloužící všem, než pravomocné představené. Zemřela kolem roku 660. Svátek 20. července.

Sv. HELIA, abatyše trevírská, svátek 20. června.

Sv. MODESTA, panna a abatyše v Horreu (Oëren u Trevíru), ctitelka sv. Gertrudy Nivellské; zemřela r. 659; svátek 4. listopadu (nebo 5. října).

BISKUPOVÉ METŠTÍ: Sv. *Adelf*, nástupce sv. Rufa, † asi r. 410; svátek 29. srpna. Sv. *Roman* † r. 489; svátek 3. dubna. Sv. *Firmin* † snad kolem r. 496; svátek 18. srpna. Sv. *Arnold* (či Arnoald) byl zprvu ženat; jeho manželka byla sv. Oda; později se stal biskupem metským; zemřel kolem r. 610. Svátek 9. října. Sv. *Arnulf*, syn Arnolda, pozdějšího biskupa metského, a sv. Ódy, oženil se a měl dva syny: Kleodulfa a Ansegisa, kterýžto se pokládá za předka Karolingů. Arnulf byl od lidu zvolen za biskupa metského a manželka jeho Doda vstoupila do kláštera. Ale také Arnulf se vzdal později svého úřadu a odebral se do poustevny ve Vogesách, kdež i zemřel. Rok smrti 640. Svátek 18. července (nebo 16. srpna). Jiný sv. *Arnulf*, biskup metský, zemřel r. 871;

SV. CYRIL   SV. ALBERT VELIKÝ   SV. METODĚJ

SV. ALŽBĚTA   SV. KATEŘINA SIENSKÁ   BLAH. COLOMBA

svátek 15. listopadu. Sv. *Goerik* † kolem r. 647; svátek 19. září, je patrně totožný s Godonem. Sv. *Godo* † kolem r. 648; svátek 8. května. Sv. *Sigbald* † po r. 708; svátek 1. dubna. Sv. *Klodulf* (nebo Kleodald) † r. 792(?); svátek 8. června.

Sv. ÓDA, manželka pozdějšího biskupa metského Arnolda, zemřela kolem r. 640; svátek 23. října (nebo 30. listopadu).

Jiná sv. ÓDA, dcera Childericha, manželka Bóga, žila a zemřela v Hamai. S ní se uvádí v seznamech kněz Pompejus, snad její zpovědník, jenž u lidu sluje Saint Pope. Óda zemřela asi před r. 742. Svátek této sv. Ódy je taktéž 23. října. Uvádí se ještě jiná sv. *Óda*, dcera skotského krále, jež obdržela na hrobě sv. Lamberta ztracený zrak, odmítala sňatky a žila jako poustevnice v Brabantsku v VIII. století. Svátek 28. listopadu.

Sv. ARNOLD, rodem Řek, hudebník, přišel na dvůr císaře Karla Velikého a byl jmenován „citerákem královským“. Arnold žil na dvoře královském svatě, takže i dvořany utvrzoval ve ctnostech. Vynikal čistotou mravů i dobročinností. Kdysi si vyprosil od císaře les ve Arnsvile (u Kolína n./R.) a daroval jej desíti vesnicím. V Arnsvile také zemřel r. 800. Svátek sv. Arnolda 18. července.

Sv. LANDRIK, syn hraběte Madelgaria a jeho manželky sv. Valdetrudy, biskup metský, zemřel kolem roku 700. Svátek 17. dubna.

Ctih. VALDRADA opustila všecko bohatství, vstoupila do kláštera metského a zemřela jako abatyše kolem roku 630; památka její 5. května.

Sv. SEVERIN, biskup kolínský, nesmí se zaměňovati se Severinem, biskupem bordeauxským, jehož svátek je rovněž 23. října. Zemřel roku 408. Svátek 23. října.

Sv. EVERGIST, biskup kolínský, nástupce sv. Severina, byl horlivý v úřadě. Horlivost jej pudila až do Tongern (v Belgii; bylo to ostatně jeho rodiště); tam však jej roku 418 lupiči zavraždili. Svátek 24. října.

Sv. KUNIBERT, biskup kolínský, stal se rádcem krále Dagoberta I. a vychovatelem jeho syna Sigberta III. Ba i ve svém stáří musil Kunibert na se vzíti vedení Childericha II., krále austrasského. Zemřel roku 663. Svátek 12. listopadu.

Sv. MAURIN byl podle „Gallia christiana“ opatem v Kolíně a zemřel r. 670. Svátek 10. června.

Sv. BERCHARIUS, opat v Hautvillers v Champagni anebo v Kolíně nad Rýnem, pokáral kdysi mnicha a ten ho probodl nožem. Rok smrti 685. Svátek 16. října.

Sv. AGILULF (nebo Agilolf), biskup a mučedník v Kolíně, zemřel buď r. 712 nebo r. 770. Svátek 9. července.

Sv. NOTHBURGA, panna kolínská, zemřela kolem r. 800; svátek 31. října.

Sv. DISIBOD, mnich irský, věrověst, odebral se do Francie a zřídil u Mohuče klášter Diesenberg; pro zásluhy byl povýšen na biskupství mohučské. Zemřel kolem roku 700. Slaví se 8. července.

Sv. LULLUS, arcibiskup mohučský, † roku 787 (*D*); svátek 16. října.

Sv. LULLUS, opat v Ilmünsteru (v Bavorsku); svátek 1. prosince.

Sv. RADEGUNDA, manželka franc-

kého krále Chlotara, horlivá v uctívání svatých ostatků. Zemřela roku 587 jako řeholnice v Poitiersu. Svátek 13. srpna.

Ctih. RADEGUNDA, služebná na zámku Wellenburgu (u Augsburgu). Kdysi nesla ze zámku pokrmy a nápoje do chorobince. Tu se s ní v lese setkal její pán, jenž už dříve byl upozorněn, že odnáší věci ze zámku pro chudé. Zprudka se jí tázal, co nese. Ustrašená prý řekla: „Mýdlo a hřeben na čištění nemocných." Pán uvěřil. Touto lží ušla důtce. Avšak krátce poté v témže lese byla, jdouc do chorobince, napadena vlky. Ti ji zle pokousali. Služebníci ji nalezli v tratolišti krve a donesli ji do zámku. Po třech dnech zemřela. Její smrt se udála kolem r. 1340. Radegunda není kanonisována, ale lid ji ihned po její smrti ctil. Památka její je rovněž 13. srpna.

Sv. DAGOBERT II., král austrasský, a manželka jeho Bathilda (ne ta, jež za svatou je prohlášena) jsou rodičové sv. Irmy (či Irminy) a sv. Adély. Dagobert byl ve válce s Burgundskem přepaden a zavražděn. Rok smrti 679. V některých seznamech sluje „mučedníkem". (Tehdy dáván byl název „mučedníka" i těm, kdož po svatém životě zemřeli smrtí násilnou, nepřirozenou.) Svátek 23. prosince.

Sv. IRMA (nebo *Irmina*) byla dcera austrasského krále Dagoberta II. a sestra sv. Adély. Zpráva dí, že Irma, když jí ženich nenadále před svatbou zemřel, učinila slib ustavičné čistoty, že zděděné statky darovala klášteru Horreu (Oëren u Trevíru) a že založila družinu benediktinek, jimž byla představenou. Zemřela roku 710 nebo roku 720. Svátek sv. Irmy 24. prosince.

Sv. ADÉLA byla dcera austrasského krále Dagoberta II. a sestra sv. Irmy. Vstoupila v manželství s Alberichem; po jeho smrti, r. 722, stala se abatyší v klášteře u Trevíru. Její vnuk, Řehoř Utrechtský (jehož svátek je 25. srpna), svědčí, že Adéla byla v onom klášteře. Zemřela kolem r. 734. Svátek sv. Adély 24. prosince.

Ct. KARLOMAN, syn Karla Martella, složiv své úřady, uchýlil se do kláštera montekassinského, kde konal prosté práce, nejsa nikomu znám. Zemřel r. 755. Svátek ctihodného Karlomana 17. nebo 21. srpna.

Sv. ADELARD, vnuk Karla Martella, spisovatel, vstoupil do kláštera corveyského; poté byl nějakou dobu ministrem, ale opět se vrátil do samoty klášterní; posléze založil klášter „Nový Corvey" ve Vestfálsku; tam zemřel jako opat 2. ledna 827. Svátek 2. ledna.

Sv. ENIMIA, dcera krále austrasského Chlotara II. a Bertetrudy, panna, odmítla návrh k manželství, do něhož ji rodiče nutili; z malomocenství svého uzdravila se koupáním v řece Ternu (v jižní Francii); otec jí tam zbudoval klášter, ve kterém žila v tuhé kázni. Zemřela kolem r. 650 *(K)*. Svátek 6. října.

Sv. IDA, kněžna vestfálská, spřízněná s královským rodem franckým, provdala se za Egberta. Žili životem vzorným. Když manžel zemřel, Ida žila o samotě jako pravá vdova, jako dobrotivá, štědrá matka nuzných. Opatřila si mramorovou rakev, kterou denně dvakrát

plnila potravinami pro chudé. Zemřela ve své cele blíže chrámu Herzfeld-Münster r. 813 (*K*). Svátek sv. Idy 4. září.

Sv. SUITBERT, biskup verdenský ve Vestfálsku, † r. 807; svátek 30. dubna.

Sv. HADELOGA, dcera krále Karla Martella, panna sličná a ctnostná, byla od svého otce, protože odmítala každý nabízený sňatek, vyhnána. I zbudovala klášter v Kitzingenách u Würzburgu. Otec uznal svou chybu a bohatě opatřil klášter všemi potřebami. Hadeloga byla nazývána „matkou chudých". Žila v VIII. století. Svátek 2. února.

Sv. AUSTREGISIL, biskup würzburgský, zemřel r. 624; svátek 20. května.

Sv. BILHILDA vévodkyně narodila se v Hochheimu u Würzburgu; rodiče se jmenovali Iberius a Mechtilda; sestry její byly Hildegarda a Rainhilda. Bilhilda se provdala za francouzského velmože Hetana, pohana. Když tento zemřel, Bilhilda založila klášter Altmünster; tam zavedla řád sv. Benedikta a stala se první abatyší. Protože měla pochybnost, je-li sama křtěna, dala se od svého strýce biskupa Rigoberta pokřtíti. Zemřela ve Würzburgu (?) kolem r. 650. Svátek 27. listopadu.

Bl. HILDEGARDA, královna francká, manželka císaře Karla Velikého, byla od starších spisovatelů nazývána „přeblahoslavenou, spravedlivou a dobročinnou". Zemřela r. 783. Svátek 30. dubna.

Sv. LUKANUS, biskup sebenský (později bylo toto sídlo přeloženo do Brixenu), zemřel po r. 424. Svátek 20. července.

Sv. SEVERIN, opat a vyznavač ve sv. Mořici (Agaunum v kantónu wallisském), zemřel vraceje se od krále Chlodvíka I. daleko od domova, kolem r. 506. Svátek 17. února.

Sv. PLACIDUS, opat u sv. Mořice, zemřel r. 548; svátek 7. (či 5.) května.

Sv. AMBROŽ, opat v klášteře sv. Mořice, † r. 560; svátek 2. listopadu.

Sv. SIGBERT byl prý žákem sv. Kolumbana a vnikl Švýcarskem až do Disentisu. Tam byl zřízen klášter, ve kterémž Sigbert byl opatem. *Placidus* byl jeho žákem. Na rozkaz Sigbertův odebral se Placidus do Churu napomenout hraběte Viktora. Ten však, poštván byv svou souložnicí, dal Placidovi stíti hlavu r. 630. Sigbert zemřel r. 636. Svátek obou 11. července.

Sv. THEODUL (lid ho nazývá St. Joder), biskup sittenský (ve Švýcarsku), zemřel r. 806; svátek 16. srpna.

Sv. SILVIUS, biskup wallisský ve Švýcarsku, byl přítel sv. Eucheria Lyonského; Eucherius mu poslal dějinný spis o thébské legii, Silvius mu navzájem poslal kalendář svatých. Zemřel r. 462. Svátek 30. dubna.

Sv. TRUDBERT, poustevník breisgavský (mezi Rýnem a Černým Lesem), nebyl bratrem sv. Ruperta, jak některé zprávy tvrdí; byl r. 642 od zlosyna v noci zavražděn. Svátek 26. dubna.

Sv. HERLINDA a *Reinilda* (či Renildis), sestry, byly vychovány v klášteře; chovanky učily se tenkrát čísti, psáti, malovati, zpívati ze žaltáře, přísti, tkáti, plésti, šíti, vyšívati zlatem a vloženými drahokamy; kasule, kterou zhotovily, u-

žil sám sv. Bonifác. Zemřely kolem roku 770. Svátek 22. března.

Sv. RELINDA, dcera sv. Sventibolda, sestra Benedikty a Cecilie, princezna lotrinská, v IX. století (*K*); svátek 17. srpna.

Sv. DEOKAR (něm. *Gottlieb*, česky *Bohumil*), opat eichstädtský, založil klášter Herrenried; klášter se tak jmenoval, protože mnichové (Herren) vzdělávali krajinu (Ried). Deokar zemřel r. 850. Svátek 7. června.

Sv. TOSSO (či *Tozzo*), biskup altenhofenský, † r. 778; svátek 16. ledna.

Sv. FLORINUS byl synem Angličana a židovky, kteří v Římě uzavřeli sňatek, vraceli se do Anglie a na cestě v Rhaecii (ve Wintschgau) se zastavili. Tam Florinus byl vysvěcen na kněze a zemřel r. 856. Svátek 16. listopadu.

Sv. VILLEIK, opat kaiserswerthský, † r. 726; svátek 2. března.

Sv. VILLERIK, biskup bremenský, † r. 837; svátek 4. května.

Sv. GERVIN, opat aldenburský (*D*); svátek 17. dubna.

Sv. HUNNA, manželka bohatého šlechtice v Alsasku, nazývá se „svatou pradlenou“, protože chudým bezplatně prala. Její syn sv. *Deodat* byl mnichem v Eberheimmünsteru. Zemřela r. 679. Svátek 30. listopadu.

Sv. MAGNUS (nebo *Magnoald* nebo Maginald) byl opatem kláštera Svatohavelského ve Švýcarsku. Frankové podnikli loupežnou výpravu do té krajiny, vydrancovali a zpustošili klášter a ztrýznili opata Magna. Magnus se odebral s knězem Tossonem do hornatého Allgavska, založil na zříceninách města Campiduna (Kempten) novou křesťanskou osadu a ubíraje se podél Lechu, umínil si, usaditi se uprostřed vysokých hor a hlubokých lesů. Učinil tak a zbudoval svatyňku a několik chyší. Tato nepatrná osada poustevnická se stala základem pozdějšího opatství a města Füssen. Magnus byl otcovským dobrodincem lidu po stránce duchovní i hmotné. Nazývá se „apoštolem allgauským či švábským“. Zemřel kolem r. 666. Svátek 6. září.

Sv. OTMAR (nebo *Audemar*) byl zprvu dvořeninem u hraběte churského v Graubündten, pak byl farářem v Rumünschu a r. 720 byl od Karla Martella ustanoven opatem svatohavelským. Reformoval kázeň, zveleboval chrám, do něhož od knížete Pipina obdržel zvon. Zřídil nemocnici a hospic pro malomocné, v nichž osobně sloužil chudým a nemocným. Tak se stal velikým dobrodincem lidu. Žil přísně a sebezapíravě. Hájil práv svého kláštera. Thurgauský hrabě Varin si násilně přisvojil některé klášterní statky. Otmar cestoval ke dvoru královskému, aby hledal spravedlnost u knížete Pipina. Avšak lakotný hrabě Varin dal Otmara na cestě polapiti a uvězniti, pak před církevní soud v Kostnici dopraviti. Otmar byl obviňován ze skutku nepočestného; najatý svědek, mnich Lambert křivě vinil Otmara z cizoložství se ženou té doby již zemřelou, která prý jemu, svědkovi, se svěřila. Marná byla obhajoba Otmarova; nevinen, bez důkazů, byl odsouzen do žaláře doživotního. Byl dopraven do hradu Bodamského (na Bodamském jezeře) a

hladem mučen. Po půl roce zemřel na Verdském ostrově r. 759. Zločinný mnich Lambert, jenž se propůjčil ke křivému svědectví, je odvolal, přiznal se, že svědectví jeho bylo liché, a také vyzradil ty, kteří jej byli uplatili. Tak byla nevina Otmarova dokázána. Svátek sv. Otmara 16. listopadu.

Sv. MEINULF, arcijáhen paderbornský, zemřel r. 847; svátek 4. října.

Sv. OTILIA (nebo *Odilia*) byla dcerou hraběte Eticha, (podle jiných: Adalricha), pána na Hohenburgu u Strassburgu, a jeho manželky Beresinty, sestry biskupa antunského sv. Leodegara. Eticho byl povahy drsné a urputné, Beresinta pak byla nábožná a dobrotivá. Otilie se narodila slepá a proto otec pojal úmysl dítko utratiti. Matka však je odevzdala potají chudé ženě na opatrování. Po roce dáno bylo dítko do panenského kláštera Palmy v Burgundsku. Otilii křtil snad sv. Ehrhard, biskup řezenský; všecky zprávy se shodují v tom, že Otilie při křtu prohlédla; biskup křtící ji řekl prý: „Tak, dcero, na mne pohlédni v nebi!"

Z podivuhodného vrácení zraku byla veliká radost; zvláště matka na Hohenburgu plesala; jen otec zůstal zarytý a nechtěl o dceři ani slyšeti. Otilie vyspěla ve sličnou pannu, která se skvěla čistotou, pokorou a dobrotivostí. Klidně plynul život její v klášteře, jen myšlenka, že nesmí otci přijíti na oči, ji rmoutila. Kdysi nemohla déle zadržeti touhu po rodičích; i dopsala svému bratrovi, aby vymohl u otce dovolení, aby směla přijíti domů. Bratr vyhověl její žádosti, snažil se obměkčiti zarputilé srdce otcovo. Ale marně. Tu syn domnívaje se, že otec se přestane hněvati, až Otilii samu uzří, poslal o své újmě vůz pro Otilii se vzkazem, aby se bez meškání vydala na cestu k domovu. Když vůz s Otilií přibyl do hradu, syn oznámil: „Otče! dcera tvá Otilie přijíždí!" - „Kdo se odvážil volati ji proti vůli mé?" tázal se otec hněvivě. - Syn: „Já, otče, jsem se toho osmělil, chtěje zarmoucenou sestru potěšiti." V tu chvíli otec zachvácen byl zuřivým hněvem; udeřil syna holí tak prudce, že syn padl k zemi. Od rány chřadl a umřel. Otilie se vrátila do kláštera, avšak otec, jenž smrtí synovou byl nadobro změněn, povolal ji na Hohenburg a nahražoval jí znenáhla dřívější nepřízeň pravou otcovskou láskou. Umíraje daroval Eticho Otilii hrad Hohenburg se všemi příslušnými statky, aby jej upravila v panenský klášter.

Otilie zřídila na Hohenburgu rozsáhlý ženský klášter a stala se tam abatyší. Prokazovala všem nuzným lidem hojné skutky milosrdenství. A protože osoby churavé nebo stářím sklíčené nemohly snadno dostoupiti strmého vrchu hohenburgského a protože tam býval citelný nedostatek vody, Otilie vystavěla na úpatí Hohenburgu druhý klášter, pro nemocné, chudé a poutníky. Žila sebezapíravě; vyjma církevní slavnosti požívala jen ječný chléb, trochu zeleniny a vody. Odpočívala na medvědí kůži, majíc kámen za podhlavničku. - Byla vzdělaná; čtení Písma sv., spisů církevních Otců a Životopisů svatých bylo jí nejmilejším osvěžením. Před skonem napomínala všecky

řeholní sestry: „Zůstaňte věrny Ježíši Kristu!" Zpráva dí: „Poté dala donésti kalich (calicem, in quo dominicum corpus et sanguis habebatur) a vzala pokrm na cestu do věčnosti (propriis manibus)." Zemřela r. 720. Svátek 13. prosince.

Sv. EUGENIE, sestřenice sv. Otilie, vstoupila i se sestrami svými Attalou a Gundelindou do kláštera vysokohradského (t. j. Hohenburg či Odilienberg); byla pak abatyší a zemřela roku 735. Svátek 16. září.

Sv. ROSVEIDIS byla příbuzná, nikoliv sestra císaře Karla Velikého; byla abatyší v Liesbornu (v diecési monastýrské - Münster), zemřela roku 815; svátek 30. března.

Sv. ARBOGAST či Algast pocházel z Aquitanie a odešel ze své vlasti do Hagenavy; tam shromáždil kolem sebe muže prahnoucí po dokonalosti. Zvolen byl biskupem strassburgským. Vyznamenával se pokorou a štědrostí. Florencius byl jeho nástupcem. Arbogast zemřel roku 678. Svátek 21. července.

Sv. FLORENC, biskup strassburgský, byl tak horlivý ve svém úřadě, že byl nazýván „novým apoštolem alsaským". Zemřel v letech 675-693. Svátek 7. listopadu.

Sv. GERMAN, biskup krajinský, působil v krajině na řece Mosele a byl od protivníků na místě, které později nazváno bylo St. Germain, zabit, r. 840. Svátek 2. května.

Sv. VIKTERP, biskup augsburgský, znovu postavil chrám sv. Afry, od Maďarů zbořený. Jeho úmrtí se klade do roků 652-768 (dle *D* do roku 654). Svátek sv. Vikterpa (nebo Vigberta nebo Vichona) 18. dubna.

Sv. FILIP, poustevník falcký (na Rýně); žil v VIII. století. Svátek 3. května.

Sv. VINTÍŘ (Winthirus), kramář, přišel po r. 700 s věrověsty anglickými do krajin bavorských a obchoduje šířil víru křesťanskou. Dle jiných zpráv byl rolníkem v Neuhausenu u Mnichova. Svátek 29. prosince (nebo 16. srpna).

Bl. RATHARD, kněz augsburgský, zřídil klášter Diessenský (na jezeře Ammerském, záp. od Mnichova); zemřel roku 825. Svátek 8. srpna.

Sv. VOLFSINDA, panna, pocházela prý z rodičů pohanských a poznavši víru křesťanskou, přilnula k ní a byla od svého otce, surového bojovníka, pro víru zabita. Kdy žila, není známo; zajisté před rokem 760. Už před r. 760 je o ní v „Codex traditionum" p. 337 (Monumenta boica 1776) tato zmínka: „Notum sit omnibus Christi fidelibus, quod Tazzilo, rex Bauvariorum tradidit villam Risbach, in qua sepulta est sancta Volfsindis virgo et martyr." Svátek 2. září.

Sv. AMOR, opat v Marienmünsteru (později „Amorbach" nazývaném u Würzburgu), zemřel r. 777. Svátek 17. srpna.

Sv. GOMBERT (nebo Kunibert) biskup würzburgský, žil v VIII. nebo IX. století. Svátek 11. března.

Sv. ALTO ustanoven byl od samého sv. Bonifáce opatem na místě dle něho „Altmünster" (v Bavorsku) nazývaném. Zemřel r. 760. Svátek 9. února.

Sv. ERHARD (*Heralt*) biskup řezen-

ský, pokřtil prý sv. Otilii; rok jeho smrti není znám. Snad zemřel ke konci VII. století. Svátek 8. či 19. ledna.

Sv. GAMELBERT, farář v Michaëlsbuchu na Dunaji v Bavorsku, rozdal zděděné jmění chudým; byl laskavý a pokorný. Smiřoval lidi znepřátelené, a když se mu nedařilo je usmířiti a upokojiti, podaroval je ze svého majetku. - Vykonal pouť do Říma a cestou v kterési osadě pokřtil za nepřítomnosti duchovního správce dítě, chlapečka Uthona, a žádal, aby mu o něm podávali zprávu. Uthon byl pak od Gamelberta označen za nástupce v úřadě. Gamelbert zemřel r. 800 (*D*) nebo 787. Svátek 27. listopadu.

Sv. GARIBALDUS (nebo *Gaubald*), žák sv. Bonifáce, biskup řezenský, zemřel r. 761 (*K*); svátek 8. ledna.

Sv. ERENTRUDA (Ehrentraud) byla snad neteří sv. Ruperta; byla představenou kláštera nonnenbergského (v Solnohradě). Zemřela r. 718. Svátek 30. června (nebo 4. září).

Sv. VIRGIL (nazýval se dříve v irské řeči Feargil), pocházel z Irska a nabyl vzdělání ve znamenité škole na ostrově Joně (u Skotska). Zatoužil býti misionářem. Byv posvěcen na kněžství, odebral se roku 742 s Lullem a Altonem a s jinými do Frank, kde od majordoma Pipina Krátkého byl vlídně uvítán. Na dvoře franckém dlel tehdy vévoda bavorský Odilo jako zajatec. Odilo vrátiv se pak do Bavor, povolal Virgila do své země. Chtěl ho ustanoviti opatem a biskupem solnohradským.

S úmyslu toho sešlo, protože mezi Virgilem a sv. Bonifácem, jenž organisoval církevní zřízení v Německu, bylo po delší dobu nedorozumění. Virgil totiž, učený muž, jenž učeností předstihoval své souvěkovce, tvrdil, že země nemá tvar ploché desky, nýbrž že je kulatá a že i druhá polovice zeměkoule je obydlena lidmi, našimi protichůdci. Odpůrcové Virgilovi však toho nechápali a domnívali se, že Virgil hlásá věci, které nemají podkladu ani v Písmě svatém ani ve spisech Otců církevních. Bonifác žádal, aby Virgil učení svoje odvolal a aby zanechal planého hloubání; obžaloval Virgila v Římě. Papež Zachariáš domnívaje se, že Virgil učením svým popírá článek víry o jednotě člověčenstva a o vykoupení lidstva Kristem, vyzval Virgila, aby se dostavil do Říma a aby se obhájil nebo odvolal. Není o tom zpráv, zdali Virgil byl v Římě, ale možno míti za to, že se obhájil a také s Bonifácem se srovnal. Jiná rozepře byla: Kterýsi kněz, latinské řeči dobře neznalý, vyslovil formuli křestní nesprávně. Řekl: In nomine Patria et Filia et Spiritu sancta. Virgil řekl: Křest je platný. Bonifác ve své horlivosti: Není platný. Odvolali se do Říma. Papež Zachariáš rozhodl, že křest je platný, vyslovil-li kněz onu formuli nesprávně pouze z neznalosti řeči.

Teprve roku 767 se Virgil dal posvětiti na biskupa. Prvním biskupským činem jeho bylo posvěcení chrámu oettingského. Pak začal Virgil budovati nový biskupský chrám v Solnohradě. Pověst praví, že Virgil sám dozíral na stavbu a že dělníci si směli vzíti z pokladnice mzdu, jakou zasloužili, a že nikdo nebral více, než bylo

spravedlivo. Chrám byl posvěcen na počest sv. Ruperta. - Vévoda Tassilo založil r. 777 klášter Kremsmünster. Virgil zřídil na ostrově Chiemského jezera školu. - Také kázal otevříti zasypané staré doly a v nich dobývati železnou rudu. Báně staly se největším dobrodiním pro celou zemi. Také léčivé zřídlo gastýnské bylo v tu dobu nalezeno.

Tehdy byl v Korutanech knížetem Chotimír, panovník křesťanský a horlivý. Na jeho žádost Virgil už r. 754 poslal Modesta se čtyřmi kněžími, z nichž jeden, Kozař, byl rodem Slovan. Posléze konal Virgil apoštolskou cestu po Korutanech až k Dunaji. Vrátiv se zemřel r. 784. Pro svou horlivou péči o pokřtění Slovinců nazývá se „apoštolem Slovinců". Svátek 27. listopadu.

Bl. EZZO, biskup solnohradský, zemřel roku 790; svátek 1. července.

TASSILO II., vévoda bavorský, dobrodinec Církve, založil Kremsmünster; podlehnuv císaři Karlu Velikému v boji, byl dán do kláštera lorschského; ale on šel rád („libens"). Zemřel kolem roku 800. Památka vévody Tassilona 13. prosince.

Sv. AGNELLUS, biskup tridentský, † roku 618; svátek 5. února.

Sv. MAXENCIA, vdova tridentská, byla matkou sv. Vigilia. Vychvaluje se její moudrost, zdrželivost a statečnost. Když syn Vigil se stal biskupem tridentským, odebrala se matka Maxencie do vesnice Majany (na Toblinském jezeře, nyní Santa Masenza), aby synu v horlivém úřadování nepřekážela. Zemřela kolem r. 400 (*K*). Slaví se 30. dubna.

Sv. INGENUIN, biskup brixenský, byl donucen se odebrati do vyhnanství. Zemřel kolem r. 560. Jeho ostatky přenesl *Albin* (či Albuin), též biskup brixenský, roku 993 do Brixenu. Oba, Albin i Ingenuin, uctívají se společně, ač nežili současně. Svátek jejich 5. února.

Sv. DOMICIAN, kníže, náčelník korutanský, a jeho manželka Maria zrušili modloslužbu v Millstattě (mille statuae, t. j. tisíc soch) a šířili křesťanství. Domician zemřel snad kolem roku 800. Svátek 5. února.

Sv. MANUEL, *Jiří*, *Petr* a *Lev*, biskupové, *Parod*, kněz, *Jan* a *Lev*, setníci a 377 jiných věřících, byli r. 818 v Depoltě (v Bulharsku) od Mortagona, nástupce knížete Krumusa, pro víru zabiti. Manuel, biskup drnopolský, byl buď sťat nebo na dví rozsekán. Kněz Parod byl ukamenován. Svátek sv. Manuela a spolumučedníků 22. ledna (nebo i 17. července).

Sv. MICHAEL, opat kláštera blíže Sebastopole, byl za času tureckého vpádu vyzván, aby zapřel Krista; neučinil tak, i byl se 36 soudruhy snad kolem r. 790 sťat. Svátek 1. října.

37. KŘESŤANSTVÍ V DÁNSKU, ŠVÉDSKU, NORSKU A V JINÝCH ZEMÍCH SEVERNÍCH

Prvním věrověstem Dánska byl Ebbo, biskup remešský. Avšak teprve sv. Ansgar stal se Dánsku, Švédsku a Norsku tím,

čím byl sv. Bonifác Německu. Král Kanut Svatý († 1086) dokončil pokřesťanění Dánska. - Ve Švédsku šířili víru Kristovu Sigfrid, Eskil, Štěpán a král Olaf (zemřel r. 1008), takže za krále Ericha IX. Svatého (1155-1160) bylo křesťanství u velkém rozkvětu. - V Norsku šířili křesťanství králové Hakon (951), Olaf Trygyeson a Olaf II. Svatý († 1053). - Na ostrově Rügen šířil křesťanství dánský král Valdemar I., v čemž byl podporován roeskildským biskupem Absolonem († 1201).

Sv. ANSGAR (nebo *Oskar*) narodil se roku 801 v Pikardii (v severní Francii) a byl vychován v korveyském klášteře; Radbert byl jeho učitelem. Také Ansgar se stal tam mnichem a učitelem. Když císař Ludvík Nábožný založil ve Vestfálsku klášter, řečený „Novokorveyský", byl do něho Ansgar s jinými řeholníky přeložen. R. 827 Ansgar poslechnuv žádosti císařovy, odebral se na sever, aby hlásal víru Kristovu. Průvodcem mu byl Harald, vypuzený král dánský. Ansgar kázal evangelium ve Šlesviku. Odtud se odebral do Švédska. Cestou byl od mořských lupičů přepaden a o všecko oloupen. Překonav veliké obtíže, dospěl města Biörkö na jezeře Melarském ve Švédsku.

R. 831 Ansgar byl ustanoven biskupem v Hamburku a jmenován papežským legátem pro Dánsko, Švédsko a jiné severní země. Šířil víru s apoštolskou horlivostí a budoval chrámy. Když Hamburg byl jutsko-fünským králem Erichem přepaden a spálen, Ansgar přeložil své sídlo do Brém. Do Dánska posílal věrověsty, a činnost jeho se obracela i ke slovanským Bodrcům.

Ansgar byl živ jako pravý mnich, postil se mnoho a nosil žíněný pás na holém těle. Posléze onemocněl úplavicí a zemřel 64letý v Brémách dne 3. února 865. Sluje „apoštolem severu". Svátek sv. Ansgara 3. února.

HARALD, první křesťanský král dánský. Památka jeho 1. listopadu.

Sv. HERIGAR byl prefekt města Biörkö ve Švédsku; obrácen byv od sv. Ansgara na víru, štědře podporoval dílo Ansgarovo a svým nákladem postavil první křesťanský chrám švédský. Svátek sv. Herigara 3. února.

VITMAR (Vitmor), společník sv. Ansgara; památka 3. února.

Sv. REMBERT pocházel z Friska. Když byl ještě hošík, všiml si ho sv. Ansgar za svého pobytu v klášteře corveyském. Rembert se tam vzdělal a stal se též mnichem corveyským. Po té Rembert doprovázel Ansgara na jeho cestách apoštolských po Dánsku a Švédsku a založil první křesťanskou školu v Ripenu (míli cesty od Severního moře). Ansgar ustanovil Remberta svým nástupcem na biskupském stolci hambursko-brémském a řekl: „Rembert se spíše hodí za arcibiskupa, nežli já za jáhna". - Arcibiskup Rembert vynikal neobyčejnou nábožností. Pokládal za hřích, nechal-li uplynouti čas bez bohumilého skutku. O chudé pečoval velice a říkával: „Nikdy nevíme, nepřichází-li k nám v podobě chuďasově Kristus sám". Rembert vystavěl klášter bochumský; horlivě pečoval, aby polabští

Slované poznali víru Kristovu. Rembert napsal životopis sv. Ansgara; tento životopis náleží k nejznamenitějším památkám, které se nám zachovaly z křesťanského starověku na severu. Jako arcibiskup cestoval Rembert po Jutech; hlásal slovo Boží a vykupoval zajaté. Zemřel roku 888. Svátek 4. února.

Sv. ADELGAR, arcibiskup brémský, † 904; svátek 15. května.

Sv. UNNI (nebo Wenni, nebo Hunno) arcibiskup hambursko-brémský; podrobnosti jeho života nejsou známy, ale dílo se mu zajisté dařilo. Svátek 21. října.

Sv. NITHARD, mučedník švédský, zemřel kolem r. 870; svátek 3. února.

Sv. KANUT (nebo Knut) syn krále Svena III., byl pečlivě vychován ve víře Kristově. R. 1080 se stal králem dánským; ujav se vlády, pečoval o rozkvět víry křesťanské a snažil se vykořeniti pohanské zvyky. Žil prostě, přísně se postil, nosil na těle pod královským šatem roucho drsné a liboval si v modlitbách a rozjímáních. Byl pilen spravedlnosti, jsa pravým otcem svých poddaných. Stavěl chrámy a ozdoboval je; i vlastní skvostnou korunu daroval chrámu v Rošildu řka: „Nesluší se, aby klenot sloužil marnivosti; ale budiž ozdobou místa posvátného". Byl pokorný a nedbal slov lichotníků. Kdysi mu pochlebovali, že je všemohoucím pánem na moři i na souši; král jsa u břehu mořského, sedl, svěsil nohy nad vodu a zvolal: „Moře, poroučím tobě, aby ses zdvihlo a smočilo nohy mé" a ihned doložil: „Hle jak jsem mocný! Moře mých rozkazů neposlouchá." - Jeho manželkou byla Eltha (či Adela), dcera flanderského hraběte Roberta; měli syna Karla, jehož pečlivě v bohabojnosti vychovávali.

Kanut se choval k duchovenstvu s velikou uctivostí a vedl k tomu i své poddané. Vyňal duchovenstvo z pravomoci světských soudů a podřídil je soudům biskupským. Dále udělil osmi biskupům důstojnost říšských knížat a vykázal jim první místa na sněmích. Také zamýšlel zavésti církevní desátek, aby o potřeby chrámů a o výživu duchovenstva na budoucí časy bylo postaráno. A právě toto opatření vzbudilo odpor u velmožů, kteří namnoze vězeli ještě v pohanských pověrách a s křesťanským zákonodárstvím nebyli srozuměni. Této nespokojenosti využil králův bratr, Olaf, jenž vyčkával příležitosti, aby mohl svého bratra Kanuta svrhnouti s trůnu.

Příležitost se brzo naskytla. Král Kanut byv anglickým králem požádán o válečnou pomoc proti nepřátelům, žádosti vyhověl a chystal válečné loďstvo. Odevzdal Olafovi vrchní velení. Ale zrádný Olaf získal vojsko a loďstvo pro sebe a přednesl králi všecky stížnosti nespokojenců. Vojsko odepřelo poslušnost a rozešlo se. Král Kanut mohl spiklence podle zákona potrestati; avšak odpustil jim trest s podmínkou, aby odváděli církevní desátek. A tu nastala všeobecná vzpoura proti králi. Nezbývalo mu než uprchnouti. Odebral se do města Odensee na ostrově Fuhnském. V kostelíčku sv. Albana přijal sv. svátosti, neboť předvídal svou smrt. Vzbouřenci záhy vypátrali jeho pobyt. Přihnali se ke chrámu;

nemohouce brány chrámové vypáčiti, házeli oknem po králi kameny a stříleli naň šípy z lučišť. Král kleče před oltářem se modlil: „Bože můj! rád obětuji svůj život; přijmi milostivě tuto obět a odpusť mým nepřátelům, jakož i já jim odpouštím.“ Co se ještě modlil, někteří ze spiklenců vnikli do chrámu a probodli krále kopím. Stalo se to roku 1086. Svátek sv. Kanuta 19. ledna (nebo i 10. července).

Sv. OLAF II., král norský, byl odvážlivý; podnikal nájezdné výpravy do Anglie a do Francie. Navrátiv se, zjednal si uznání menších knížat a počal se horlivě starati o upevnění křesťanské víry. Zbořil na př. sochu hromovládce a boha války Thora; ze sochy se rozlézalo množství myší a krys a tím mnoho pohanů přišlo k poznání pravdy. Olaf padl v boji proti svým odbojným knížatům roku 1033. Svátek sv. Olafa 29. července.

Sv. SIGFRID (česky *Žibřid*) narodil se v Anglii a odebral se r. 1018 jako věrověst do Norska a pak do Švédska. Byl biskupem. Kdysi sloužil Mši svatou ve Wexiö; pohanský místodržitel byl přítomen a vypravoval svému králi: „Ti lidé (totiž misionáři a křesťané) jsou lidé mírumilovní. Úctyhodný kmet je jejich představeným. Měl na sobě dlouhý šat a modlil se u stolu, na němž byl chléb a kalich s vínem. Za modlitby pozdvihoval chléb do výšky.“ - Sigfrid byl muž vzácného rodu a ještě vzácnější povahy. Zemřel r. 1045. Svátek 15. února.

Sv. ESKIL, biskup švédský, káral modloslužbu jako nerozumnou; avšak zatvrzelí modloslužebníci mu rozpoltili hlavu. To se stalo na místě, kde je nyní Eskilstuna (na řece Torshall v Sudermannlandu). Svátek sv. Eskila 12. června.

Sv. ŠTĚPÁN byl vzděláván v klášteře corveyském k dílu misionářskému. Když jako biskup helsingborský (ve Švédsku) přišel do Upsaly, byl usmrcen. Žil v IX. století. Svátek 2. června.

Sv. ULFRID, věrověst, přišel z Anglie do Švédska; avšak když rozbil sochu boha Thorstana, zatvrzelí pohané ho usmrtili. Stalo se tak bezpochyby před rokem 1024. Svátek sv. Ulfrida 18. ledna.

Sv. SIR, „apoštol Švédů“ a biskup; svátek 17. února.

Sv. ERIK (nebo *Erich* nebo *Erizzo*) IX., král švédský, zveleboval víru křesťanskou pomocí mnichů, které mu poslal svatý Bernard. Byl panovníkem spravedlivým, k duchovenstvu uctivým; dokončil budovu kathedrály upsalské. Snažil se pokřesťaniti Finy, k nimž poslal sv. Jindřicha, biskupa upsalského. Nespokojení velmožové, kteří byli ještě oddaní pohanství, vzbouřili se proti Erikovi. Králi Erikovi bylo oznámeno, že vzbouřenci se blíží, když právě byl na Mši svaté. „Nechte mne,“ řekl, „abych slyšel Mši svatou až do konce.“ Pak šel vzbouřencům v ústrety; oni jej zranili a uťali mu hlavu. Rok smrti klade se do doby 1151-1160. Svátek 18. května (nebo i 12. dubna).

Sv. ERIK, mučedník švédský r. 1055, s nímž usmrcen i Alfard; svátek obou 15. února.

Sv. JINDŘICH (angl. Harry) byl biskupem upsalským. Švédský král Erik si podmanil Finy (Čuchonce); Jindřich hlá-

sal mezi nimi víru Kristovu a proto se nazývá „apoštolem Finska“. Kdysi chtěl Jindřich kterémusi tamějšímu křesťanu uložiti pro vraždu, kterou spáchal, církevní trest; křesťan ten zavraždil Jindřicha; bylo to r. 1150. Svátek 19. ledna.

38. KŘESŤANSTVÍ U JIŽNÍCH SLOVANŮV, U MORAVANŮ, U ČECHŮ A SLOVÁKŮ

Když Germáni za doby stěhování národů se usadili v provinciích římských, Slované se stěhovali z posavadních svých vlastí a zaujali opuštěná území.

Chorvaté poznali křesťanství nejdříve, a to od domácího obyvatelstva. Jednou z nejšťastnějších dob charvatských byla doba panování krále chorvatského Zvonimíra (1075-1087).- U *Srbů* počalo křesťanství rozkvétati za krále Štěpána Nemanje († kolem r. 1200), za krále Štěpána a za arcibiskupa sv. Sávy († 1237). V Srbsku spatřujeme dvojici v církevním životě: zápasili tam dva živlové o nadvládu, východní rozkolnický a západní katolický. Nejznamenitější srbští králové byli katolíci, lnoucí k Římu. Bohužel, směr rozkolnický vzal vrch nad katolickým.- *Bulhaři*, národ uralsko-čudského plemene, přijali víru křesťanskou v IX. století. První z knížat přijavších křest byl Boris, kolem roku 864. Rozhodujícím pro jeho obrácení byl prý obraz posledního soudu, který vymaloval mnich Method. Tento Method byl snad Metod, věrověst slovanský, bratr Cyrilův. Boris je uctíván v církvi východní jako světec. - Ve XIII. století odtrhli se Bulhaři od všeobecné církve římské a přidali se k rozkolu církve řecké, která však slovanskou liturgii potlačovala a řeckou zaváděla. - U Korutanů neboli Slovinců kázali sv. Armand a sv. Rupert, bez valného výsledku. Velikou zásluhu o pokřesťanění Slovinců má sv. Virgil, biskup solnohradský; nazývá se „apoštolem Slovinců“. Též tam působili Modest a Arno.

Slovinci a Chorvaté zůstali podnes věrni katolické Církvi a zachovali si po celé tisíciletí slovanskou liturgii v četných „hlaholských“ kostelích Istrie, Charvatska, Bosny, Dalmacie a na ostrovech Krku a Lošini.

Moravané poznali víru křesťanskou od kněží ze sousední říše francké. Neujímala se rychle, protože němečtí kněží hlásali víru cizím jazykem a protože Němci byli tenkráte v nepřátelském poměru k Slovanům. Knížata Mojmír a synovec jeho Rostislav, Svatopluk, synovec Rostislavův, Pribina i se synem Kocelem byli křestané. V Nitře, v Olomouci, v Brně i na Velehradě byly už svatyně křesťanské. Ale křesťanství zapustilo kořeny trvale teprve působením sv. Cyrila a Metoděje. Ti uvedli jazyk slovanský do liturgie církevní. Cyril zemřel r. 869; po smrti arcibiskupa Metoděje († r. 855) vzniklo pronásledování kněží jazyka slovanského. Gorazd a jiní posláni do vyhnanství. Někteří nalezli útočiště u krále Borise v Bulharsku. Když říše velkomoravská r. 907 vpádem Maďarů byla vyvrácena, zanikl i stolec arcibiskupský na Velehradě.

Český kníže Bořivoj meškal r. 874 u dvora Svatoplukova na Velehradě; seznámil se s Metodějem a přijal od něho křest. Při návratu do Čech Bořivoj vzal s sebou kněze Kajika. Zdá se, že Metoděj sám přišel do Čech; svědčí o tom liturgie slovanská hned s počátku v Čechách zavedená a dokazují to kostely sv. Klementa zbudované podle cesty z Velehradu na Levý Hradec (na sever od Prahy). Mezi prvními dala se pokřtíti Ludmila, choť Bořivojova.- Synové Bořivojovi *Spytihněv* (894-912) a *Vratislav* (912-925) pečovali o rozkvět křesťanství, zakládajíce chrámy; oba vládli mírně a spravedlivě. Po smrti Vratislavově ujala se vdova Drahomíra vlády za nezletilého syna svého Václava. Ta dala Ludmilu zardousiti. Kníže *Václav* (925-929) hájil celistvosti knížectví proti lechům zemským i knížatům sousedním; osvědčoval se jako důmyslný státník. Volal do země věrověsty křesťanské, dal budovati chrámy i školy; na hradě pražském vystavěl chrám sv. Víta. Avšak pro toto své snažení křesťanské stal se neoblibeným u mnohých lechů a zemanů, kteří byli buď ještě pohané nebo povrchní křesťané. Ti kuli proti němu pikle. Jejich návodem vlastní bratr Boleslav r. 929 zavraždil Václava. - Kníže *Boleslav I.* (929-967), příjmím Ukrutný, činil pokání za svůj zlý skutek. Jeho děti si dobyly zásluh o křesťanství. Dcera Doubravka se provdala za polského knížete Mečislava a získala jej pro Krista. Mlada se stala abatyší prvního ženského kláštera v Čechách a vymohla v Římě papežské schválení pro nové biskupství v Praze.

Boleslav II. (967-999) příjmím Pobožný, založil biskupství v Praze, které bylo podřízeno arcibiskupství mohučskému. K biskupství pražskému, r. 973 založenému, náležely i Morava a Slovensko. Tak byl položen základ k samostatnému životu církevnímu a urychlen rozkvět osvěty křesťanské. Boleslav II. vystavěl r. 993 první mužský klášter v Břevnově u Prahy. Prvním biskupem pražským byl Sas Dětmar, znalý jazyka slovanského. Druhým biskupem byl sv. Vojtěch († 997). Prvním opatem břevnovským byl Anastasius. - Z nástupců Boleslavových nejvíce zásluh o křesťanskou víru si dobyl *Břetislav I.* (1037-1055), který znamenitě pozvedl moc říše české. Břetislav bohatě nadal klášter sázavský, jehož prvním opatem byl sv. Prokop, a založil r. 1048 v Rajhradě první benediktinský klášter na Moravě. - Za *Spytihněva II.* (1055-1061) bylo roku 1063 založeno biskupství olomoucké a kollegiátní chrám na Vyšehradě. *Vratislav II.* (1061-1092) se ucházel sice o schválení slovanské bohoslužby pro celé Čechy. Avšak papež Řehoř VII. dal 2. ledna 1080 zápornou odpověď. - *Břetislav II.* (1092-1100) rozmrzen sváry mnichů sázavských, vypudil je r. 1096 a na místo jejich uvedl mnichy latinské. - Za *Vladislava I.* (1109-1125) byl založen klášter v Třebíči na Moravě.

Slováci, sídlící na Slovensku, tvořili s Moravany jeden národ; proto dějiny prvního křesťanství u Slováků souvisejí s dějinami Moravanů. Sv. Cyril, sv. Metoděj a později sv. Vojtěch tam působili požehnaně. Po vpádu Maďarů do Uher

Slováci byli uvedeni v poddanství Maďarů; ale předávali Maďarům víru křesťanskou. Zřízeno bylo mnoho (snad 80) klášterů. Střediskem náboženského života stal se klášter na hoře sv. Martina (jižně od Rábu), jehož opatem byl Anastas, rodem Čech, rádce krále uherského sv. Štěpána († 1038). Slováci připojeni byli k metropoli v Ostřihomě.

Sv. ŠTĚPÁN NEMANJA, král srbský, sjednotil země srbské v jeden mohutný celek, nazval se panovníkem „z milosti Boží“ a pracoval neúnavně o zvelebení křesťanské víry. Založil a nadal mnoho klášterů, chrámů a škol. - Měl tři syny: Štěpána, Vukama a Rastka. Rastek nejmladší stal se mnichem a přijal řeholní jméno Sáva. Otec Štěpán složil korunu královskou ve prospěch svého nejstaršího syna Štěpána a vstoupil do kláštera Studenického, přijav jméno Simeon. Také jeho manželka Anna se stala řeholnicí a přijala jméno Anastasie. Štěpán-Simeon odebral se později do Macedonie na svatou horu Athos a po roce do blízkého kláštera Chilandarského. Tam zemřel Štěpán-Simeon, jsa vzorem nábožného a pokorného mnicha, r. 1200 (*E*). Srbové ctí svátek sv. Štěpána Nemanje (Simeona) 13. února (nebo 2. prosince).

Sv. SÁVA byl synem krále srbského Štěpána Nemanje a jmenoval se zprvu Rastko. Už v mládí zatoužil po životě řeholním, a věda, že otec by nedal k tomu povolení, uprchl tajně na horu Athos v Macedonii; tam obdržel jméno Sáva (Sabbas). Otec dal syna hledati, ale Sáva se ukázal svým stihačům v mnišském rouchu na znamení, že nemíní klášter opustiti. Otec Štěpán se časem upokojil, ba složiv vládu, vstoupil sám do kláštera na athosské hoře, ve kterém syn dlel. Sáva byl zvolen opatem kláštera chilandarského; zdráhal se přijmouti hodnost opatskou řka: „Uprchl jsem ze světa, abych unikl hodnostem a slávě, a teď mne povyšujete na hodnost opatskou?“ Posléze však svolil a odstěhoval se i s otcem do kláštera chilandarského. Brzo poté otec zemřel.

R. 1221 Sáva byl ustanoven arcibiskupem srbským. Hlásal víru zděděnou a stál věrně k Církvi katolické a k papeži. Vypravil posla k papeži Honoriovi III. s mnohými dary a se žádostí o posvěcenou korunu královskou pro bratra svého Štěpána. Papež potvrdil Štěpána za krále srbského a poslal mu darem posvěcenou drahocennou korunu královskou. Sáva pomazal svého bratra na království a korunoval jej. Od té doby Štěpán se psal: „Prvověnčaný král a samodržec země srbské i přímořské.“ - Sáva konal dvě pouti do Svaté země; vraceje se po druhé, onemocněl na cestě a zemřel v Trnově v Bulharsku roku 1237. Sáva byl horlivý katolík obřadu řeckoslovanského a stál pevně k Stolici apoštolské v Římě. Svátek sv. Sávy 27. dubna (nebo i 14. ledna).

Sv. SÁVA II. slul dříve Predislav a byl synem krále Štěpána, jenž kromě Predislava měl ještě syny Radoslava, Vladislava a Uroše. Predislav vstoupil do kláštera a přijal jméno Sáva. Stal se arcibiskupem srbským a zemřel kolem roku 1300. Po-

chován byl v klášteře pečijském. Srbové ctí sv. Sávu II. 8. února.

Sv. MODEST pocházel z Anglie a odebral se do Německa hlásat křesťanskou víru. Sv. Virgil, biskup solnohradský, poslal Modesta, jenž byl vysvěcen na biskupství, s několika pomocníky do Korutan, aby hlásal víru Kristovu. Ihned byly stavěny v Korutansku chrámy. Nejpamátnější z nich byl chrám na Gosposvetovském poli (Gospa sveta, t. j. paní svatá, Rodička Boží; německy: Maria Saal, půl druhé hodiny od Celovce). Modest zemřel kolem r. 790 a byl v témže chrámu pochován. Svátek 9. února.

Bl. ARNO, arcibiskup solnohradský, šířil víru Kristovu v Korutansku; císař Karel Veliký ho velmi miloval; papež Lev III. ho nazýval ve svých dopisech „svatým". Zemřel roku 821. Svátek 24. února.

Sv. CYRIL a METODĚJ narodili se v Thessalonice, ve staroslavném přímořském městě macedonském, které jest od Slovanů nazýváno Soluň. Důležité to středisko obchodní i kulturní bylo tehdy obklopeno Slovany; jen úzký pás, asi 20 km zšíři, zůstal majetkem řeckým. Obyvatelé soluňští byli dílem Řekové, dílem Slované; i řečtí Soluňané znali jazyk slovanský. Cyril a Metoděj pocházeli z rodiny vznešené a bohaté. Otec, jménem Lev, byl vysoký hodnostář vojenský; matka se snad jmenovala Maria; měli 7 synů, z nichž nejmladší byl Konstantin, později Cyril nazvaný. Narodil se r. 827. Když bylo Konstantinovi sedm let, měl zvláštní sen. Zdálo se mu, že městský velitel či stratég shromáždil všecky dívky města a že dívky ty zobrazovaly ctnosti. Stratég ukázal na ně a řekl Konstantinovi: „Vyvol si!" a Konstantin si vyvolil tu, která zobrazovala Sofii (t. j. moudrost). Hoch vypravoval o snu svým rodičům a ti se nad jeho volbou zaradovali.

Konstantin vynikal podivuhodnou pamětí a vzácným důvtipem nade všecky spolužáky. Všední příhoda jej utvrdila v úmyslu, aby nepoutal srdce k věcem pozemským, nýbrž aby přilnul k vědám a k duchovním věcem. Dle obyčeje jiných urozených hochů bavíval se i Konstantin lovem. Kdysi si vyšel na lov, maje s sebou ochočeného krahujce, aby jím lapal ptáky. Avšak když krahujce vypustil, strhl se pojednou prudký vítr a unesl mu krahujce. Nenadálou ztrátou byl jinoch tak zarmoucen, že dva dni nic nejedl. Poznal marnost všech radovánek a řekl: „Hle! takový je život lidský! Na místo radosti nastupuje žalost. Ode dneška dám se jinou cestou a nebudu více tráviti své dni ve všedním shonu tohoto světa." I věnoval se ještě usilovněji studiu. Nejvíce byl nadšen spisy sv. Řehoře Nazianského. Nakreslil na stěnu kříž, napsal tam modlitbu ke sv. Řehoři a připsal: „O Řehoři! člověče tělem, anděle duší! Přijmi mne za učedníka svého!"

O pilnosti a mravnosti Konstantinově se dozvěděl císařský správce v Cařihradě, Theoktist a pozval hocha, aby se učil spolu s císařským princem. Konstantin s radostí poslechl pozvání, odebral se do Cařihradu a za vedení potomního biskupa

soluňského Lva a jsa žákem pověstného Fotia, učil se všem tehdy známým vědám, četl Homéra a díla slavných spisovatelů řeckých a při tom se cvičil v počtářství, hvězdářství, měřictví, hudbě i řečnictví, načež se věnoval vyšším oborům filosofie a bohovědy. I byl všeobecně nazýván „filosof", t. j. mudrc. Hovořil nejraději s těmi, od nichž by něco užitečného získal, vyhýbaje se druhům zabočujícím na scestí. Ve zkaženém ovzduší dvorní společnosti uchoval si panickou čistotu. Theoktist věnoval Cyrilovi velikou důvěru a lásku; kdysi mu řekl: „Konstantine, ty víš, že tě miluji. Mám duchovní dceru, kterou jsem zdvihl z vody křestní (t. j. byl jsem jí kmotrem); je krásná a bohatá; dám ti ji za ženu; a co nevidět, staneš se stratégem." Konstantin odpověděl: „Tento dar ať má, kdo po něm touží. Mně není nic dražšího nad vědy." A od té doby mysl jeho tím více byla obrácena k stavu duchovnímu. Theoktist a císařovna Theodora se obávali, aby učený Konstantin neodešel z Cařihradu někam do kláštera; proto, když Konstantin byl vysvěcen na kněze, ustanovili jej knihovníkem při chrámu sv. Sofie. Konstantin byl zmaten novými úkoly, které ho odváděly od studia a od služby Boží. Proto potají uprchl do zapadlého kláštera na břehu mořském. Teprve po šesti měsících podařilo se kancléři Theoktistovi vypátrati Konstantina a přemluviti jej, aby se vrátil do Cařihradu. Dřívějšího svého úřadu nechtěl více zastávati a proto mu dali úřad veřejného učitele filosofie.

Tehdy žil v Cařihradě sesazený patriarcha cařihradský, Jan Grammatik, zatvrzelý nepřítel posvátných obrazů. Ten prohlašoval, že nebyl usvědčen z bludu a že není nikoho, kdo by ho mohl umlčeti. Veřejné disputace byly tehdy oblíbeny, lid bral na nich účast živou, až vášnivou. Konstantin, učenec a obratný řečník, byl určen, aby se pustil s Janem ve slovní zápas. Jan podal námitku: „Víš, že Bůh řekl Mojžíšovi: Neučiníš si jakéhokoli obrazu. Proč tedy tvoříte obrazy a proč se jim klaníte?" - Konstantin odpověděl: „Kdybys byl řekl: Neučiníš si žádného obrazu, právem by ses byl přel; ale Bůh řekl: Neučiníš si obrazu jakéhokoli t. j. nedůstojného." Jan umlkl zahanben, neboť nevěděl, co by mohl namítati.

Vladař Saracenů v Melitě, Omar, poslal r. 851 princi Michalovi do Cařihradu tento nadutý vzkaz: „Pošlete nám muže, který by nám dovedl vysvětliti nauku o Trojici Boží; je-li s to nás přesvědčiti, přiznáme se, že jsme překonáni." Princ Michael vida, že pozvání nelze odmítnouti a že Saracenové se domýšlejí, jako by Řekové neuměli své víry obhájiti, povolal Konstantina a řekl mu: „Poslyš, Konstantine, co mluví Agarjané (Saracené se nazývali „Agarjany", jako by byli pocházeli od Agary, matky Ismaëlovy) proti naší víře . . . Jdi, a opři se jim! Bůh ti dá milost, abys je porazil jako David porazil Goliáše." - Konstantin znaje jazyk arabský, šel. Když přišel do Melity, zpozoroval, že Agarjané pomalovali dveře tamějších křesťanů obrazy ďáblů, dveří pak Saracenů se ani netkli. Saraceni se

PANNA MARIA SE ZJEVUJE SV. BERNARDOVI.

tázali posměšně: „Víš-li pak, Konstantine, co ty obrazy znamenají?“ Konstantin odpověděl: „Kde jsou obrazy ďáblů zvenčí, tam zůstávají křesťané uvnitř; kde obrazy ďáblů zvenčí nejsou, tam patrně zůstávají ďáblové uvnitř.“ Vtipnou touto odpovědí byli Saraceni překvapeni a zahanbeni. Při učené hádce Saraceni podali kromě jiných námitek také tuto: „My mohamedáni se držíme zákona Mohamedova; ale vy křesťané nezachováváte zákona Kristova, nýbrž děláte si, jak se komu líbí, ten tak, ten onak.“ Konstantin odpověděl: „Bůh náš je jako hlubina mořská; poznati ho může jen srdce, které miluje pravdu a které je mravně neporušené. Ale vaše mohamedánské náboženství je jako úzký potůček, jejž může kdokoliv snadno překročiti. Váš Mohamed vám neuložil nic obtížného a povolil vám poddávati se žádostem tělesným. Avšak Kristus Pán žádá sebezapírání.“

Od Agarjanů Konstantin se vrátil do Cařihradu, zřekl se svého úřadu a odebral se do klášterního zátiší na hoře Olympu. Hor zvaných „Olymp“ bylo několik; míněna je buď hora na rozhraní Macedonie a Thessalie anebo nedaleko Cařihradu, na protějším břehu v Bithynii. Dle líčení Dr. Kyselého (viz Našinec 24. února 1927) podobá se hora Olymp v Bithynii dosud rozkošné zahradě. Na Olympu dlel také bratr Metoděj. O mládí tohoto bratra Konstantinova nevíme mnoho. Byl prý krásného vzezření, a věnovav se službě vojenské, stal se místodržitelem v některé provincii Slovany obydlené, čili jak praví legenda: „byl knížetem slovanským.... zhostil se vladařství a odešel na Olymp“ (legenda kap. II.), kdež se zachovávala řehole sv. Basilia. Později stal se Metoděj opatem v Polychronském klášteře u Bílého moře. Je-li Metoděj oním věrověstem, který víru Kristovu v Bulharsku šířil a obrazem posledního soudu krále Borise k víře obrátil, z historických pramenů nelze se dopátrati. Činnost obou bratří v Bulharsku anebo alespoň jednoho z nich není vyloučena. Bulhaři ctí oba bratry jako své apoštoly.

Pobyt Konstantinův v klášteře netrval dlouho. Na severu od Cařihradu, v sousedství Řeků sídleli polodivocí Chazaři plemene uralsko-čudského. Jejich náčelník, kagan či chán, vypravil posly k řeckému císaři Michalu III. s prosbou o muže, který by lid vyučoval víře Kristově. Za věrověsta byl vyvolen Konstantin. Svolil a plul na lodi Černým mořem na poloostrov Taurický (Krim) a zastavil se v městě Chersonu. V tomto městě byla směsice národů; byli tam Chazaři, Rusové, Saraceni i Židé. Konstantin se tam zdržel nějaký čas, aby se naučil jazyku chazarskému i jazyku hebrejskému. Také se dopídil některých částí Písma sv., přeložených na jazyk ruský a napsaných jakýmsi zvláštním písmem. I tomuto písmu Konstantin se naučil tak brzy, že se tomu všichni podivili. - Konstantin věděl, že u Chersonu je hrob sv. Klementa, který na onom místě kolem r. 100 zemřel smrtí mučednickou. S dovolením biskupa chersonského Konstantin se odebral v průvodu lidu na blízký ostrůvek, kde podle podání tělo sv. mučedníka odpočívalo. Počali ko-

pati a v ssutinách svatyně nalezli ostatky sv. Klementa i kotvici. Stalo se tak dne 30. prosince r. 861. - Kdysi, když Konstantin se vracel z blízkého města opět do Chersonu, byl nenadále přepaden zástupem divokých Uhrů. Konstantin oslovil divochy jazykem chazarským, a ejhle! divoši zkrotli rázem a propustili jej v pokoji.

Když Konstantin byl na další cestu připraven, odebral se do země Chazarů. Kagan mu poslal několik vážných mužů v ústrety. Jeden z nich, chtěje moudrost Konstantinovu vyzkoušeti, namítal mu:

„Vy křesťané čerpáte moudrost z knih, my však knih nepotřebujeme; my čerpáme moudrost sami ze sebe.“ Konstantin odpověděl otázkou: „Kdybys se setkal s mužem nahým, který by se chlubil, že má mnoho rouch a zlata, uvěřil-li bys mu?“ - „Neuvěřil bych.“ - „Nuže,“ pokračoval Konstantin, „totéž dím i já tobě.“ Touto odpovědí byl muž zahanben a umlkl. - Prvního dne se konala učená hádka se Židy. Židé popírali vtělení Syna Božího řkouce: „Je nemožno, aby Bůh se vtělil a v člověku přebýval.“ Konstantin odpověděl: „Bylo nutno, aby Bůh sám přišel k lidem, měli-li býti spaseni. Lékař, když chce člověka vyhojiti mastí, nepřikládá mast někam na strom nebo na kámen, nýbrž na onoho nemocného člověka. A Bůh chtěl-li spasiti člověka, mohl a musil se v něm ubytovati.“ Druhého dne mohamedáni vychvalovali Mohameda a jeho učení, ale Konstantin vyvrátil toto učení a doložil: „Mohamed je lichý prorok, učení jeho vede ke chlipnosti a k ukrutnosti; Kristovo učení vede ke ctnosti a k svatosti.“ Po těchto slovech první náčelník vstal a řekl: „Poznal jsem, že Konstantin přemohl všecky své odpůrce a že jen víra Kristova je pravá“. Konstantin pokřtil mnoho Chazarů, položil první základy víry křesťanské a vrátil se do Cařihradu s ostatky sv. Klementa, veda s sebou 200 otroků, kteří na přímluvu jeho od kagana byli propuštěni na svobodu. - Radost nad výsledkem díla apoštolského byla v Cařihradě veliká. V tu dobu Konstantin vzbudil všeobecný podiv také tím, že vyložil hebrejský a samaritánský nápis na číši pocházející z dob Šalamounových, kteréhožto nápisu dotud nikdo nedovedl rozluštiti. - V Cařihradě vznikly nechutné spory. Ctižádostivý Fotios připravoval roztržku mezi Cařihradem a mezi Stolicí římskou. Konstantin odsuzoval osudný tento krok Fotiův; zatoužil jíti do Říma a zanésti tam ostatky sv. Klementa.

Tou dobou přišli do Cařihradu poslové moravského knížete Rostislava, synovce jeho Svatopluka, údělného knížete nitranského, i Kocela, knížete blatenského, prosit o věrověsty. Vyřizovali tento vzkaz: „Lidé naši odstoupili od pohanství a zachovávají křesťanský zákon, ale nemáme učitele takového, který by nám jazykem naším vyložil pravou víru křesťanskou.“ Císař zavolal Konstantina a řekl: „Vím že jsi unaven, filosofe, ale je záhodno, abys šel na Moravu, neboť nikdo jiný by nedovedl dílo to tak dobře vykonati. Vezmi s sebou bratra svého Metoděje, jste Soluňané a umíte dobře po slovansku hovořiti.“ - Jiní poslové byli posláni

do Říma k apoštolské Stolici s toutéž prosbou. Konstantin ihned se uvolil jíti na Moravu; tázal se poslů, zdali Moravané mají zvláštní písmo pro jazyk slovanský; za základ vzal starobylé litery řecké a doplnil je značkami přiměřenými zvukům slovanským. Oba bratři pak překládali některé části Písma svatého i bohoslužebné knihy do jazyka slovanského.

Císař Michal vypravil Konstantina a Metoděje na Moravu a opatřil je hojně potřebami i dary i listem doporučujícím k Rostislavovi. Oba bratři se vydali na cestu r. 863. Cestou hlásali evangelium a zakládali chrámy na počest sv. Klementa, jehož ostatky nesli (na př. u Jajců v Bosně, v Kelemenu v Charvatsku a jinde). Všude je lid vítal s uctivostí. V měsíci červnu došli do hlavního města velkomoravské říše, Velehradu. Ihned začali dílo apoštolské s velkou horlivostí. Káceli modly, hubili pohanské pověry, naléhali, aby přestalo obětování modlám, vykořeňovali všeliké zlozvyky, na př. manželství mezi příbuznými, mnohoženství atd. Hlásali slovo Boží a vedli lid k bohabojnému životu. Konstantin prý rozbořil modlu pohanského bůžka Radigasta na hoře Radhošti a modlu Peruna na Špilberku u Brna. V Osvětimanech (u Kyjova) byl založen klášter dle řehole sv. Basila. Zachovaly se mnohé památky jejich působení; chrámy (na př. v Hor. Břečkově u Znojma), studánky (na Velehradě, v Podivíně, v Přibicích, u Vyškova a j.), kříže, kazatelny (v Třešti, v Telči). Dle pověsti založili i chrámy v Brně a v Olomouci. Pak překládali církevní knihy na jazyk slovanský: evangelia a epištoly, breviář čili časoslov, mešní knihu (služebník), obřadní knihu (trebník), zpěvník sv. Jana Damascenského (oktoich). - Věrověstové nekonali snad ještě oběti Mše sv. ve slovanské řeči, nýbrž pouze všecko připravili, aby po schválení papežském ihned se tak mohlo státi. Pilně vyučovali žáky, aby z nich vychovali domácí kněze a misionáře. Čelní učedníci byli: Klement, Naum, Angelar, Sáva a Gorazd. S diecésí pasovskou nevstupovali v nijaký svazek, protože země, v níž působili, byla zemí misionářskou. Středem jejich činnosti byl Velehrad na Moravě, Nitra na Slovensku. Výsledek jejich práce byl utěšený: do pěti let stala se Morava katolickou. Lid přilnul k věrověstům s dětinnou úctou a láskou jako k svým duchovním otcům. Jazyku jejich, nářečí macedonsko-slovanskému lid dobře rozuměl.

Papež Mikuláš I. (858-867) uslyšev o blahodárné činnosti Konstantina a Metoděje, povolal je do Říma. Poslechli rádi, neboť už dříve se chystali do Říma, aby tam donesli ostatky sv. Klementa, aby podali obvyklou zprávu o dosavadní činnosti misionářské, aby si vyžádali schválení pro slovanský překlad posvátných knih, aby poprosili o povolení slovanské liturgie (bohoslužby) a posléze aby jejich žákové byli vysvěceni na kněze nebo na jáhny. Cestou prodleli nějaký čas v Blatně (v Pannonii) u knížete Kocela. Kocelovi se zalíbilo nové písmo slovanské a nařídil žákům, aby se mu naučili. Kudy se věrověstové ubírali, budovány byly svatyně

na počest sv. Klementa (na př. v Suchdole, u Selč a j.).

Nežli věrověstové došli do Říma, zemřel papež Mikuláš I. a nástupcem zvolen byl Hadrian II. Ten uslyšev, že přicházející řečtí kněží Konstantin a Metoděj nesou ostatky sv. Klementa, zaradoval se a vyšel jim ve slavném průvodu s hořícími svícemi v ústrety. Ostatky neseny byly do prastarého chrámu sv. Klementa a tam pochovány. Dle způsobu misionářů prve skládali oba bratři počet z dosavadní své činnosti. Není pochybnosti, že někteří rádcové papežovi zamítali zavedení jazyka slovanského do bohoslužby a nazývali to „neslýchanou novotou". Papež však po zralé úvaze schválil liturgické knihy slovanské; posvětiv a položiv je v kostele Panny Marie Větší (U jesliček) na oltář, kázal z nich konati liturgii. Takto byla v přítomnosti papeže i rádců sloužena Mše sv. v jazyku slovanském. Biskupové Formosus a Gauderik posvětili dle rozkazu papežova slovanské žáky na kněze a na lektory. Konstantin pak a Metoděj, když byli osvědčili svou pravověrnost vyznáním katolické víry a když byli učinili slib poslušnosti Stolici apoštolské, byli - snad samým papežem - vysvěceni na biskupy misionářské.

Tu pojednou ochuravěl Konstantin; cítě blížící se smrt, vstoupil do kláštera. Přijal jméno Cyril. Ani na lůžku smrtelném nevycházeli mu Slované z mysli; domlouval bratru svému Metodějovi, aby neopouštěl díla u Slovanů započatého řka: „Hle, bratře Metoději! Až dosud jsme byli oba spřeženi, jednu brázdu táhnouce. A nyní já padám na líše a ukončuji den svůj. Vím, že velmi miluješ horu (t. j. klášter Olympský), ale nechtěj pro horu opustiti učení své na Moravě. Zůstaň u toho dobrého lidu a vyuču, ho pravdě Boží!" - Cyril zemřel 42letý dne 14. února 869. Nad smrtí Cyrilovou byl v Římě veliký zármutek. Papež rozkázal, aby duchovní se shromáždili se svícemi a aby s mrtvým tělem učinili slavný průvod, jakýž strojen bývá samému papeži. Metoděj prosil papeže: „Matka naše loučíc se s námi, když jsme šli na Moravu, žádala a zapřisahala nás, aby, kdo z nás druhého přečká, převezl mrtvé tělo do kláštera (na Olymp) a tam je pohřbil. Papež svolil. Avšak biskupové namítali: „Zesnulý prošel mnohou zemí a zemřel zde; sluší se, aby muž tak slavný, jenž donesl ostatky drahocenné, pochován byl ve městě slavném. Na tom zůstalo. Cyril byl pochován ve chrámu sv. Klementa vedle ostatků sv. Klementa.

Celá osobnost Cyrilova a veškeré vystupování Cyrilovo vyzařovalo svatost a vnitřní velikost. Římané si oblíbili za krátko Cyrila, cizince, obdivuhodného filosofa. (Grivec, str. 80.)

Metoděj se vrátil k Slovanům sám. Zastavil se u Kocela v Blatné. Kocel hodlal znovuzříditi biskupství srěmské (Sirmium), jež zaniklo při stěhování národů. I poslal Metoda v průvodu 20 čestných mužů zpět do Říma se žádostí, aby Metoděj byl ustanoven biskupem Slovanů pannonských. Papež Hadrian II. vyhověl přání Kocelovu; jmenoval Metoděje arcibiskupem pannonským, propůjčiv mu

pravomoc někdejších metropolitů srěmských. Papež zároveň udělil Metoději výsadu, že smí konati veškeré služby Boží jazykem slovanským s tou tolikou výminkou, aby při Mši svaté zpívány byly epištola a evangelium zprvu latinsky a potom teprve slovansky.

Avšak činnosti nového metropolity postavily se hned s počátku dvě veliké překážky na odpor: pád Rostislavův a nenávist biskupů franckých. Rostislav byl svržen od synovce svého Svatopluka a vydán Frankům. Ti oslepili Rostislava a zavřeli na vždy do kláštera. Král Ludvík postavil Svatopluka v čelo vojska, které se mělo zmocniti Moravy. Svatopluk však přelstil Franky a zmocnil se vlády nad říší moravskou. Metodějovi nebyl nakloněn; také nebyl přítelem slovanské bohoslužby. - Biskupové pasovský, solnohradský a frisingský nenáviděli nového arcibiskupa, protože si činil nároky na území Moravy a Pannonie. Na jejich rozkaz Metoděj byl jat, do Německa odvezen a do tuhého žaláře uvržen. Tam byl držen půl třetího roku (871-874). Biskupové jej pohnali na svůj soud. Metodějovi bylo jako zločinci státi za prudkého mrazu na dvoře. Biskupové, jsouce spíše vojíny než duchovními, jali se Metodějovi spílati vetřelců. Adalvin, biskup solnohradský, a Hermanrich, biskup pasovský, neostýchali se bíti Metoděje do hlavy a sraziti ho k zemi; ba Hermanrich byl by ho mrskal bičem, kdyby mu v tom jiní byli nebránili. U přítomnosti krále Ludvíka mu vytýkali, jak si může osobovati pravomoc na území, které přináleží jim? Metoděj odpověděl mírně: „Kdybych věděl, že to vaše země jest, byl bych se jí vyhnul, ale země ta jest země sv. Petra a přísluší pod pravomoc papežovu; já ji spravuji jeho jménem.“ Metoděj se odvolával k papeži, ale soud toho nedbal a odevzdal Metoděje frisingskému biskupu Hannonovi.

Když nově nastolený papež Jan VIII. (872-882) se dozvěděl o příkoří, které se stalo Metodějovi, otázal se biskupa frisingského Hannona, jenž náhodou dlel v Římě, po této věci. Avšak Hannon zapřel všecko, a ačkoliv Metoděje sám věznil, přece nestoudně lhal, že prý Metoděje ani nezná. Tu papež poslal do Německa svého legáta Pavla se řádnými instrukcemi. Legát vyložil králi Ludvíkovi, že Metodovou diecésí nikdo není zkrácen v právu, vysvobodil Metoděje z vazby a suspendoval na čas provinilé biskupy. K Adalvinovi, biskupu solnohradskému, řekl legát: „Bez církevního nálezu pokutovali jste biskupa od apoštolské Stolice poslaného; zpoličkovali a žalářovali jste jej!“ Za to Adalvin byl zbaven práva konati služby Boží na tolik času, na kolik Metoděj byl žalářován. Ostatně Adalvin brzy poté zemřel. - Hermanrichovi, biskupu pasovskému, napsal papež: „Opovážlivost tvá překonala vzteklost tyrana, ba divokost šelem, když jsi bratra a spolubiskupa našeho Metoděje vězením týral... ba, tys ho chtěl koňským bičem sešlehati a byl bys provedl úmysl svůj, kdyby jiní nebyli tobě zabránili. O běda biskupu, když takto vystupuje proti biskupovi!“ - Hannonovi, biskupu frisingskému, napsal papež: „Drzost a opovážlivost tvá převyšuje oblaka... cho-

val ses k bratru svému Metoději spíše tyransky než kanonicky (t. j. podle práva církevního)." A za to, že Hanno lhal řka, že Metoda ani nezná, byl volán do Říma na soud.

Protože papež se domníval, že nenávist bavorských biskupů má příčinu svou v jejich odporu proti slovanskému obřadnictví, poslal Metoději list, v němž mu zbraňoval sloužiti Mši svatou jazykem slovanským a doporoučel mu konati Mši svatou jazykem latinským nebo řeckým.

Metoděj se vrátil na Moravu; radost Moravanů byla veliká, že jim byl vrácen milovaný arcibiskup. V tu dobu (r. 874) Metoděj pokřtil českého vévodu Bořivoje. Pokřtěním knížete Bořivoje učiněn byl veliký a rozhodný krok, aby veškeren národ český byl obrácen na víru křesťanskou. Víra Kristova se šířila velmi rychle. Bořivoj vzal s sebou kněze Pavla do Čech; manželka Bořivojova, kněžna Ludmila, přilnula ke Kristu a záhy zbudován byl chrám na Levém Hradci a na hradě Pražském. Čechy náležely k arcidiecési moravské. Mnozí tvrdí, že Metoděj byl i v Čechách hlasatelem víry Kristovy; dosvědčují to památné chrámy klementské, na př. v Litomyšli, v Hradci Králové, v Dobřenicích, v Sadské a v Praze. Metoděj šířil víru křesťanskou buď sám nebo učedníky svými také v Kladsku, ve Slezsku i v Polsku.

Biskupové němečtí nepřestávali strojiti úklady Metodějovi; pomlouvali jej u Svatopluka, že prý není pravověrný, že prý slouží Mši svatou v jazyku barbarském, aby snadněji ukryl svůj blud. Svatopluk vyslal latinského kněze Jana do Říma a žádal papeže, aby věc vyšetřil. Papež Jan VIII. obeslal listem ze dne 14. června 879 Metoděje do Říma a napsal mu: „Slyšeli jsme o tobě, že neučíš tomu, čemu římská církev od samého knížete apoštolů se naučila... také jsme slyšeli, že zpíváš Mši svatou v jazyku cizím. Vždyť jsme tobě zapověděli, slaviti Mši svatou v tomto jazyku." Metoděj se odebral s dvořanem Svatoplukovým Zemižiznem do Říma, obhájil slavně nevinu svou a osvědčil přesnou víru katolickou, zejména článek o vycházení Ducha Svatého z Otce i ze Syna; také přesvědčil papeže o prospěšnosti obřadu slovanského dokládaje, že právě za příčinou slovanských služeb Božích víra křesťanská zapustila hluboké kořeny mezi Slovany. Papež shledal Metoděje úplně pravověrným, ustanovil jej řádným stoličným arcibiskupem moravským a dovolil konati službu Boží jazykem slovanským. List papežův k Svatoplukovi zní (ve výtahu): „Není na úkor zdravé víře nebo nauce, zpívati Mše jazykem slovanským... protože ten, jenž učinil tři nejpřednější jazyky, to jest hebrejský, řecký a latinský, stvořil i všecky jiné ke své chvále." A znovu papež připojil rozkaz, aby epištola a evangelium zpívány byly nejprv latinsky a potom slovansky. Posléze papež věda, že Svatopluk není nakloněn slovanskému obřadnictví, dodal: „Líbí-li se tobě raději slyšeti Mše jazykem latinským, nařizujeme, aby před tebou Mše svaté slouženy byly po latinsku."

K žádosti Svatoplukově papež posvětil Němce Vichinga za biskupa nitranského, ovšem s rozkazem, aby ve všem dle cír-

kevních zákonů byl poslušen arcibiskupa svého, Metoděje. Takto Metoděj vyšel po druhé jako vítěz ze zápasu s odpůrci svými. Podřízený biskup Viching nepodporoval však Metoděje v jeho snahách, nýbrž jal se strojiti pikle, aby Metoděje i jeho dílo zničil. Nalhal Svatoplukovi, že prý obdržel od papeže tajné rozkazy a že prý Metoděj z vůle papežovy postaven jest pod jeho dohlídku. Metoděj dověděv se o tom, otázal se listem papeže, zdali skutečně byly dány z Říma tajné rozkazy; také prohlásil, že je hotov jíti do Říma, zříci se úřadu svého a zůstati v Římě u hrobu bratra svého. Papež Jan VIII. odpověděl Metodějovi listem ze dne 23. března 881; pozdvihoval jeho sklíčenou mysl, pochválil jeho pravověrnost a horlivost, prohlásil, že Vichingovi nedal žádných zvláštních rozkazů, ani veřejných ani tajných, a slíbil, až Metoděj přijde do Říma, že přestupky Vichingovy budou vyšetřovány a že vinník bude potrestán. Viching pak se už neodvážil strojiti pikle; na soud však do Říma - jak se zdá - nešel. Viching byl opravdu dvořanem oněch zkažených nástupců Karla Velikého, o nichž praví německý dějepisec Ginzel (Geschichte der Slavenapostel, Wien, 1861), že jim byla věrnost a úcta k právu jen prázdným slovem.

Odtud pak nastaly Metoději pokojné časy a mohl po tři léta klidně pokračovati v apoštolském svém díle. Metoděj dokonal překlad Písem svatých až na knihy Makabejské. Byl asi v šedesátém roce věku svého, když počal znamenati, že mu ubývá tělesných sil. Žákové se ho tázali: „Koho uznáváš mezi učedníky svými za hodna, aby byl tvým nástupcem?“ Metoděj ukázal na Gorazda řka: „Ten jest vaší země syn, pravověrný a Písma znalý; ten budiž mým nástupcem.“ - Na Květnou neděli, dne 4. dubna 885 Metoděj slavil obět mše sv. naposledy a řekl: „Střezte mne, děti, až do třetího dne.“ Skonal 6. dubna 885. Kněží obětovali za něho Mši sv. v řeči latinské, řecké i slovanské. Pohřbu jeho se zúčastnili velicí zástupové lidu, protože, jak pravil životopisec, „všechněm učiněn byl vůdcem ke spasení.“ Oba, Cyril i Metoděj, byli ušlechtilí svatí mužové, vynikající nejen svým vzděláním, ale i mravní dokonalostí. Cyril byl ideální kněz, učený theolog, všude byl v popředí, osobou jednající, a neměl odpůrců. Byl ohnivější než Metoděj, podoben svíci, která rychleji hoří a spíše se ztráví. - Metoděj jevil povahu státníka církevního, měl schopnost a odvahu čeliti odpůrcům a býti organisátorem církevnictví uznaným, vítězným. Ideální svaté smýšlení ukázali oba, když se zřekli vysokých úřadů a uchýlili se do samoty klášterní; volili práci a dobro, snášeli útrapy toužíce jen rozmnožiti slávu Boží na zemi.

Staří Čechové nazývali je i „Crhou a Strachotou.“ Slovo „Strachota“ povstalo chybnou derivací z řeckého slova; metus t. j. hrôza, strach. Svátek 5. července. Papež Lev XIII. nařídil památnou encyklikou ze dne 30. září 1880 „Grande munus“, aby výroční památka slovanských apoštolů sv. Cyrila a Metoděje byla slavena po celé církvi katolické.

Apoštolát sv. Cyrila a Metoděje je spo-

lek rozšířený mezi všemi Slovany s ústředím na Velehradě. Účelem jeho jest, pracovati v duchu sv. apoštolů na rozšíření a utvrzení víry mezi Slovany a sjednocení jich v katolické Církvi. Na Velehradě je papežská kolej sv. Cyrila a Metoděje k výchově misionářů mezi Slovany.

Sv. KLEMENT byl žákem sv. Cyrila a Metoděje. Po smrti sv. Metoděje opovážil se Viching viniti Metoděje z pověr a z bludů. Papež Štěpán VI. dal se lstivým Vichingem oklamati a napsal Svatoplukovi list, ve kterém se zmínil o žalobách proti Metodějovi přednesených: „Slyšel jsem, že Metoděj si hleděl pověr a ne spasení, svárův a ne pokoje; i podivil jsem se tomu..." Klement a Gorazd hájili před papežskými legáty sv. Metoděje, Svatopluk však nehnul ani rukou na obranu sv. Metoděje; Viching dal všech pět žáků sv. Metoděje zmrskati a do krajin podunajských odvléci. Odtud prchli do Bulharska. Car Boris ustanovil Klementa biskupem velickým (v Macedonii). Klement nazývá se také biskupem ochridským. Klement uvedl Bulhary do Církve katolické a vymýtil bludy kacířů bogumilů. Zemřel r. 916. Svátek 27. července.

Sv. NAHUM (či Těšivoj) žák sv. Cyrila a Metoděje a pomocník jejich; provázel je na cestě do Říma. Po smrti svatého Metoděje bylo Nahumovi uprchnouti do Bulharska; i byl biskupem bulharským a pomocníkem sv. Klementa ve Velici. Svátek 20. června.

Sv. GORAZD, rodilý Moravan, v latinském a v řeckém jazyku obeznalý, byl od sv. Metoděje označen za nástupce na stolci arcibiskupském. Avšak návodem lstivého biskupa nitranského Vichinga byl donucen jíti do vyhnanství. Nalezl útočiště v Bulharsku. Car Boris ho vlídně přijal. Slovanská legenda, řečená „pannonská" pokládá se za práci Gorazdovu. Zemřel kolem r. 900. Památka 17. července.

Sv. LUDMILA, dcera vladyky pšovského (hrad Pšov - nynější Mělník) byla manželkou českého vévody Bořivoje z rodu Přemyslovcův. Bořivoj zavítal roku 874 s četnou družinou na dvůr moravského knížete Svatopluka, tam poznal sv. Metoděje, jenž vyučiv knížete pravdám křesťanským, pokřtil ho i družinu jeho. Bořivoj vraceje se do Čech, vzal s sebou kněze Pavla Kaicha, žáka sv. Metoděje. Byla-li Ludmila pokřtěna tímto domácím knězem Pavlem anebo sv. Metodějem, když zavítal do Čech, není známo. Jisto je, že Ludmila se stala horlivou služebnicí Kristovou; ráda poslouchala slovo Boží, zpívala chvály Bohu a prokazovala hojné skutky křesťanského milosrdenství lidem trpícím, tak že nazývána byla „matkou chudých". Oba manželé jali se stavěti v Čechách křesťanské svatyně. Praví se, že blahoslavený Ivan, který poustevničil u Lodenic, přišel i na Tetín a oběma manželům požehnal.

Po smrti Bořivojově, r. 894, stal se knížetem syn jeho Spytihněv, a když roku 912 zemřel, Vratislav; Vratislav pojal za manželku Drahomíru, knížecí dceru ze slovanské větve Luticů čili Veletů ve Stodoru na řece Havole. Někteří kronikáři dí o ní, že byla pohankou, což se asi ne-

srovnává s pravdou. Někteří ji líčí jako ženu dobrou, jiní jako ženu zlou, hrdou a svéhlavou. Drahomíra povila svému manželu tři syny: Václava, Boleslava a Spytihněva a čtyři dcery, z nichž se výslovně připomíná zbožná Přibyslava. Ovdovělá Ludmila věnovala nejněžnější péči Václavovi. Vychovávala milého vnuka svého v bázni Boží, učila jej křesťanským ctnostem.

Když kníže Vratislav r. 921 zemřel, měl vládnouti nejstarší syn jeho Václav, ale protože byl nezletilý, ujala se otěží vlády Drahomíra. Rozhodné však slovo v domě rodinném měla kněžna Ludmila, která požívala u lidu veliké vážnosti. Drahomíra žárlila na vliv své tchyně u mladého knížete a na její oblibu u lidu, i umínila si vraždou se jí zbaviti. Snad se dala vésti také nezřízenou žádostí po majetku své tchyně. Ludmila záhy postřehla žárlivost a zlobu své snachy a vzkázala jí: „Po žádné části vlády tvé hříšně jsem nezatoužila, ani žádného panování nad tebou si nežádám. Vezmi syny své nazpět, a jak ti libo, vládni jimi. Mně pak dovol sloužiti všemohoucímu Kristu, na kterém místě chceš.“ Ludmila se odstěhovala z hradu pražského na hrad Tetín a předvídajíc, co se stane, připravovala se na smrt dobrými skutky a přijímáním svatých svátostí. Závistivá Drahomíra se nespokojila tím, že Ludmila ustoupila v ústraní; neustávala jí činiti nástrahy. „Důvěrníci její, Tuna a Komoň, nebyli pouze najatými vrahy a nástroji v ruce Drahomířině, nýbrž byli představiteli nové šlechty dvorské, která používala náruživostí Drahomířiných, aby sama nabyla většího bohatství.“ (Dr. Josef Kalousek, „Obrana knížete Václava svatého“, 1901.)

Tuna a Komoň (podle jiných: Tuman a Kovan) vydali se dne 15. září 921 navečer se zástupem zbrojnošů na Tetín, obstoupili hrad a vrazili do komnaty kněžny Ludmily. Stařenka seznavši úmysl nočních vetřelců, domlouvala jim: „Co chcete činiti? Ublížila-li jsem vám kdy? A nevzpomínáte-liž dobrého, jež jsem vám prokázala?“ Avšak slova ta nijak na ně nepůsobila. Povalili ji na zemi. Ludmila řekla: „Poshovte maličko, až se pomodlím.“ A když se pomodlila, řekla: „Přišli-li jste, abyste mne usmrtili, setněte mi hlavu!“ Vrahové však nedbali její prosby, strhli jí závoj a tím ji zardousili. Hlavní pohnutkou byla nenávist Drahomířina proti víře křesťanské a tento odpor byl zesilován snahou pohanů, udržeti pohanství, ba nabýti vrchu nad křesťanstvím. Drahomíra darovala vrahům skvosty a nádherné šaty, ale brzy vznikla roztržka a nenávist s obou stran. Drahomíra přemýšlela, jak by se vrahů zbavila. Tuna dověděv se o tom, uprchl a toulal se v cizině. Komoň byl na útěku chycen a na smrt odsouzen. Drahomíra poskvrnivši se násilnou smrtí své tchyně, jen si zvětšila své nesnáze v řízení země.

Lid záhy začal uctívati Ludmilu jako oslavenou mučednici. Nazýval ji „matkou české země, matkou českého národa“. Sv. Václav dal ostatky své báby Ludmily přenésti do Prahy a pochovati v chrámu sv. Jiří. Přenesení ostatků se stalo 21. října

a konečné uložení 10. listopadu, snad roku 925. Sv. Václav šel tomu průvodu v ústrety a zúčastnil se slavných obřadů církevních. Svátek sv. Ludmily, první mučednice české, 16. září.

Sv. VÁCLAV narodil se kolem r. 903 (Dr. Stejskal udává rok 907) snad na tvrzi Stochově jako nejstarší syn českého knížete Vratislava I. a manželky jeho Drahomíry. Měl bohaté nadání a bystrou mysl. Zprvu jej vychovávala jeho bába, sv. Ludmila; vedla jej k bázni Boží a učila jej křesťanským ctnostem; dbala, aby pod vedením kněze Kaicha si osvojil znalost jazyka slovanského slovem i písmem. Protože bylo záhodno, aby dědic trůnu znal také jazyk a obřad latinský, jehož se obecně užívalo v zemích západních, byl poslán na hrad Budeč, kde latinský kněz Uceno (Vincenc) jej učil znáti knihy latinské. „I vložil Bůh takovou milost na Václava knížete, že počal tak rozuměti písmu latinskému jako dobrý biskup anebo kněz, že, když vzal knihu řeckou nebo slovanskou, přečítal ji zřetelně bez chyby“ (Pastrnek). Tam se účastňoval her se spolužáky i cvičení se zbraní.

Václav nejen znal zákon Páně, ale konal věrně, co přikázáno. Vynikal něžnou, zbožnou myslí. Rád přisluhoval knězi při Mši svaté; sám připravoval obětní dary, chléb a víno. Radostí mu bylo požínati pšenici o žních, vydrtiti, rozemílati ji mezi kameny, mouku zadělávati v těsto a péci z něho hostie. „Podobně spěchával za ticha nočního do své vinice s věrným sluhou. Tam natrhavše hroznů, snesli je na hromadu a donášeli úkradkem či tajně do odlehlejší místnosti; pak víno lisovali a připravili k oběti.“ Protože věřil v Boha celým srdcem, měl upřímnou lásku k Bohu i k lidem a liboval si už od mládí ve skutcích zbožnosti a dobročinnosti.

Když kníže Vratislav roku 921 zemřel, shromáždil se všechen lid země, vyvolil Václava za vévodu. Ale protože byl nezletilý, vládla za něho po nějaký čas jeho matka Drahomíra. Rozhodné však slovo v domě knížecím měla bába Václavova, Ludmila. Neboť „přednější Čechové se usnesli, že svěří Lidmile, služebnici Kristově, Václava a Boleslava k výchově, dokud by věkem nedospěli.“ Drahomíra záviděla Ludmile přízeň lidu a dala ji roku 921 na hradě Tetíně svými rádci Tunou a Komoněm usmrtiti. Tím však si ztížila své postavení. Choutky zemských vladyk se zbujněly, vážnost trůnu byla zlehčena. Vladykové se pokusili o zjevnou vzpouru proti Přemyslovcům. Možná, že hrdý vévoda zlický Radislav sám zatoužil po stolci knížecím. O půtkách těch nemáme dosti zpráv; jisto je toliko, že už r. 922 bavorský vévoda Arnulf podnikl válečnou výpravu do Čech a že vlastizrádný Radislav, jsa zetěm nebo svakem Arnulfovým, spolčoval se s nepřítelem.

Za těchto zmatků, kolem r. 923, ujal se Václav vlády. Bylo mu tehdy asi 20 let. Čechy byly na pokraji záhuby. Václav zachránil svou statečností a moudrostí celistvost i nezávislost české země.

Radislav Zlický nechtěl uznati svrchovanosti Václavovy a spojoval se s Němci; i nezbývalo Václavovi, než táhnouti polem proti hrdému nepříteli. U Žitoměře (nyní

Štolmíře, u Českého Brodu) se schylovalo k boji. Václavovi se zželelo krve lidu, která na obou stranách se měla prolévati. Neváhal jako pravý otec lidu, jako křesťanský hrdina vydati vlastní svůj život v sázku. Před tváří obojího vojska vyzval zrádného Radislava na rytířský souboj, aby ten z nich byl hlavním knížetem v Čechách, kdo by v zápase zvítězil. Souboj sotva zahájený se skončil vítězstvím Václavovým. Radislav se pokořil a prosil Václava za odpuštění. Svatý kníže mu odpustil řka: „Vrať se domů v pokoji, měj dosti na svém, já nic tvého nežádám." Tak osvědčil Václav ducha ušlechtilé smířlivosti, ale zjednal si také touto svou osobní statečností a velkomyslností úctu a poslušnost i u ostatních bojarů dosud nepoddajných.

Snad ještě větší nebezpečí hrozilo české zemi, když výbojný král německý Jindřich, zvaný Ptáčník, jenž si dlouhými, krutými válkami podmanil Slovany Polabské, vtrhl do Čech, maje po boku Arnulfa bavorského a snad i zrádného Radislava. Kníže Václav se bránil se svým vojskem seč byl, ale vojska jeho nestačila proti ohromné přesile nepřátel. Spojená vojska německá přitáhla až ku Praze a oblehla ji. Václav byl ve velkých nesnázích: zvítězí-li Jindřich, pravil k sobě, uvede Čechy v tuhou porobu, jak učinil s Polabskými Slovany; poznal, že jediná záchrana závisí na rychlém vyrovnání se s Jindřichem. Obávaje se zbytečných a nejistých bojů, poddal se na ten způsob, že se zavázal k ročnímu poplatku 500 hřiven stříbra a 120 volů, jejž Čechové odváděli už dříve. Václav také uznával, že pokojné a přátelské styky s říší německou budou zárukou, že snáze odolá nájezdům Maďarů. Kromě toho asi doufal, že obnovením přátelských svazků s Německem bude čeleno nedostatku kněžstva v Čechách; rmoutilo jej, že Čechy postrádají řádného zřízení církevního.

Jisto je, že král Jindřich seznav ušlechtilost Václavovu, přestal požadovati smluvený poplatek a že mu daroval rámě sv. mučedníka Víta. Legenda dí, že Václav byl kdysi králem Jindřichem pozván na společnou schůzi knížat. Václav se opozdil v chrámu Páně, a poradníci čekali jeho příchodu. Král se rozmrzel a nařídil, aby shromáždění nedali pocty Václavovi, až vstoupí, ba aby ho vůbec nedbali. Po chvíli vstoupil Václav do poradní síně. Tu však král sestoupil s trůnu svého, kráčel mu v ústrety a posadil jej na čestné místo vedle sebe. Knížata žasla; po skončené poradě se tázali krále, proč tak náhle změnil dřívější svůj úmysl. Král odpověděl: „Nemohl jsem jinak jednati; spatřil jsem na jeho čele lesklý kříž a po jeho boku dva anděly." Kristian praví, že Václav byl přátelským svazkem spojen s králem saským.

Kníže Václav dal s povolením řezenského biskupa Tutta přenésti ostatky sv. Ludmily do chrámu sv. Jiří v Praze a položil základ ke stavbě chrámu sv. Víta. Byl prodchnut duchem obrodného hnutí, jež mělo vznik v Clugny, a otevřel mu cestu do své země.

Aby zajistil pokoj v zemi, vydržoval na četných hradech vojenské posádky, dával

bojovníkům nejlepší zbraně a oděv, mlouvíval k nim vlídně, ale dbal o přísnou kázeň: surovce a pijany dával přivázati ke stolci a mrskati. Volal do Čech kněze z okolních zemí, vystavěl ve všech hradech kostely a bohatě je nadal, aby služby Boží se mohly slavně konati. Mnoho kněží a řeholníků spěchalo do Čech a přinášeli knihy církevní a ostatky svatých. Václav se jich štědře ujímal. Shromažďoval knihy bohoslužebné a pečoval, aby v Čechách konány byly služby Boží po všecky dny, jak tomu bylo u jiných velkých národů. Navštěvoval chrámy své říše ve výroční dny jejich posvěcení, tam obcoval službám Božím a učil lid svým příkladem, jak mají světiti den Páně.

Jednomyslně líčí životopisy, že Václav horlivě konal skutky tělesného a duchovního milosrdenství. Vdovám a sirotkům ubližovati nedal od nikoho, všecky lidi miloval. Řemesla zveleboval, obchod povznášel, a jsa přesvědčen, že toliko zbožný život a vzdělání je základem blahobytu národů, zřizoval chrámy a školy. Seznav, že chudí rodičové dle neblahého zvyku tehdejšího prodávali své děti v otroctví, zhrozil se toho a vykupoval děti z otroctví a pečoval o jejich křesťanskou výchovu. Vykupoval také dlužníky, kteří, když nemohli zaplatiti svého dluhu, stávali se nevolníky svého věřitele. Tehdy lid ještě lpěl na mnohých pohanských obyčejích; ještě pořád přinášeny bývaly oběti běsům a skřítkům; hadači a čarodějové pohanští měli mnohdy větší vážnost než kněží křesťanští. Svatý kníže se snažil vykořeniti ony pohanské neplechy. Ač povaha jeho se klonila vždy ke shovívavosti a smířlivosti, nemlčel ke hříchům velmožů, bděl, aby soudcové byli spravedliví a aby nepravosti i u mocných byly staveny; uměl nastupovati na zatvrzelé vinníky s náležitou přísností; při soudním zasedání hájil majetku chudších proti hrabivosti mocnějších.

Modlitby tak byl pilen, že nedostávalo-li se mu času ve dne, modlíval se v noci. (V. Novotný píše v Čes. dějinách 465: Základním rysem povahy Václavovy byla pobožnost až chorobně přepjatá. Nechybělo lidí, jež chorobná zbožnost knížete naplňovala obavami (str. 471): Což je zbožnost chorobou? příhanou? Není-li spíše bezbožnost chorobou a příhanou? A odkud ví tento historik, že zbožnost Václavova byla chorobná? Prvním zákonem pro historika je, aby nebyl stranicky zaujatý.) Zvláště horlivě uctíval nejsvětější Svátost, kterou navštěvoval i za času nočního, provázen jsa panošem Podivenem. Pozdější životopis vykládá: „Stalo se jest, když jedné chvíle svatý Václav nočního času bosýma nohama šel ke kostelu uprostřed zimy, rytíř Podiven šel za ním. Podivena záblo v nohy. Václav řekl: „Stavěj nohy své v mých noh šlépěje.“ Podiven učinil tak, a víc žádné zimy necítil.“ (Vita s. Venceslai, Dr. Podlaha p. 19.) Pod šatem knížecím nosil drsnou žínici, střídmě požíval pokrmů. A stalo-li se někdy, že při hostinách, které sám dával a nebo ku kterým byl pozván, požil poněkud více vína nebo medoviny, tu pak časně ráno pospíchal do chrámu a prosil kněze, kteréhokoliv nalezl, aby hřích mu odpustil

a za něho se modlil. Vzezřením byl velebný, tělem statný. Horoucně si žádal čistotu až do smrti neporušenou zachovati. Někteří soudí, že byl ženat, ale že žil s manželkou jako se sestrou, zůstávaje panicem. Když upevnil říši, pojal úmysl jíti do Říma a požádati papeže, aby jej oděl oděvem řeholním; chtěl se z lásky k Bohu vzdáti důstojenství knížecího a postoupiti je bratru Boleslavovi.

Zbožný život knížete Václava nebyl mnohým lechům a vladykám po chuti. Mnozí z nich byli buď pohany nebo povrchními křesťany; toužili po nevázaném životě. Nelíbila se jim zbožnost a apoštolská činnost Václavova. Reptali, že kníže věnuje mnoho času službám Božím a že důchody své obrací na účely církevní a na skutky dobročinné; byli by si přáli, aby jim věnoval své důchody na dary a hostiny. Pomlouvali Václava a jednali o jeho utracení. Bratr Boleslav, údělný kníže pšovský, z touhy po trůnu přidal se k spiklencům. Bylť povahy prudké a ctižádostivé; spiklenci mu namlouvali, že je pro trůn způsobilejší než Václav, ba neostýchali se lživě tvrditi, že Václav mu ukládá o život.

Boleslav se přiklonil k zločinnému záměru, pozval bratra do Boleslavi na den 27. září, kdy se měla konati památka posvěcení kostela sv. Kosmy a Damiána. Václav, ač dobře věděl, jaké úklady se mu strojí, přijal pozvání a odebral se s družinou do Boleslavi. Byl přítomen službám Božím a pak, než počala hostina, oddal se rytířské hře na nádvoří. „Vsed na koně, počal hráti ve hru rytířskou (turnaji podobnou) a veseliti se s družinou svou na dvoře Boleslavově a pak vkročil vesele do domu, kde se měla konati hostina. Odpůrci Václavovi majíce dýky pod šatem a za zády je skrývajíce, neustále na vraždu pomýšleli; třikrát vstali, aby ji provedli, třikrát opět usedli. K Václavovi přistoupil jeden z jeho přátel a řekl mu potichu: „Aj! chystám pro tebe potají koně, vsedni naň! Uprchni! Hrozí ti tu smrt!“ Václav však po hostině vzal pohár do ruky a proslovil přípitek ke cti sv. Michala archanděla. Pak odešel do hostinské síně a odevzdav údy své odpočinku a dlouho se nábožně modliv a žalmy zpívav, konečně znaven usnul.“

V noci sešli se spiklenci v Hněvsově dvoře, pozvali k sobě Boleslava a radili se: „Půjde na jitřní, tehdy jej ulovíme.“ Když pak ráno zvonili na jitřní, Václav uslyšev zvon, řekl: „Sláva Tobě, Pane, že dal mně jsi dočkati se tohoto jitra.“ Vzav opánky a umyv se, šel na jitřní. Boleslav byl přikázal kněžím chrámu sv. Kosmy a Damiána, aby, až Václav přijde, nikterak mu nedopustili vejíti do chrámu. Vskutku, kněz chrámu, jakmile spatřil muže Božího přicházeti, zavřel chrámové dveře. Boleslav spěchal za Václavem. Václav shlédnuv jej, řekl: „Zdráv buď, bratře! Přijmiž tě Kristus k hostině své věčné, že's mne a družinu mou včera tak hojně pohostil!“ Boleslav odpověděl: „Včera dle možnosti, dnes však bratr bratru poslouží takto!“ a máchnuv mečem, udeřil Václava do hlavy. Václav zachytiv meč, řekl: „Jak neobratně si počínáš, chtěje mne raniti“, a poraziv Boleslava na zemi, řekl: „Aj vi-

diš, člověče, kterak mohu tebe potříti jak nejmenší zvířátko. Než, daleko budiž, aby ruka má se potřísnila krví bratrovou" a vrátiv mu meč, pospíchal do kostela. Boleslav křičel: „Přátelé, přátelé! Kde jste kdo? Špatně pomáháte pánu svému v úzkosti postavenému!" Tu se vyřítil celý zástup s meči a oštěpy; Česta a Tyra zranili Václava, Hněvsa přiskočiv, probodl ho mečem. Václav vypustil duši řka: „Pane, v ruce tvé poroučím ducha svého." Bylo dne 28. září roku 929.

Zbrojnoši rozsekali mrtvé tělo na kusy, vrhli se potom na kněze a jiné lidi knížeti oddané, oloupili je a vyhnali je z hradu; jejich ženy pak provdali za muže jiné. Ale od toho je zdržel Boleslav řka, že je na to času dosti. Když hluk na hradě utichl, vyšel kněz Krastěj a přikryl tělo Václavovo prostěradlem. Pak přichvátala Drahomíra a plačíc sbírala údy těla Václavova; bojíc se, aby ji nezabili, uprchla do Chorvát. Mrtvé tělo bylo zaneseno do chrámu a pochováno. Mučednická krev, která postříkala stěnu chrámovou, nemohla dle pověsti nižádným způsobem býti setřena.

Boleslav spěchal hned po bratrovraždě do Prahy zmocnit se trůnu. Brzy se hrozil ukrutného svého činu a litoval ho. Syna svého Strachkvasa určil, jak pravil, aby byl duchovním a sloužil Kristu po celý život za ten hřích. Když tělo Václavovo bylo r. 932 přeneseno do Prahy, Boleslav čekal na průvod s lítostivým pláčem, svaté tělo přijal a uložil je v chrámu sv. Víta. Václav byl zavražděn pro svou spravedlnost, pro svůj ctnostný život, že pohanství vymycoval a křesťanství šířil, že svého jmění dle vůle Boží užíval k podpoře chudých. Je pravým mučedníkem Božím. Lid český ctil Václava jako zbožného svatého knížete, jako moudrého státníka, jako zmužilého bohatýra. Nazýval jej „slavným mučedníkem Božím", „apoštolským šiřitelem víry Kristovy", dědicem (t. j. pánem a majitelem) země české. Den jeho smrti se stal dnem svátečním již v X. století. Svátek sv. Václava, mučedníka, dědice a předního patrona českého, 28. září. Svátek přenesení ostatků sv. Václava 4. března.

Podiven, rytíř a věrný sluha svatého Václava, provázel svého pána při mnohých dobročinných skutcích (viz životopis sv. Václava). Jsa v domě správcem, navedl skoro všecky služebníky tak, že uměli zpívati žalmy a znali obřady církevní. Byl od nich ctěn jako otec; miloval je; maje na příklad rozdati mezi ně deset peněz, přidal ze svého pět. Po zavraždění sv. Václava uprchl do Němec, aby unikl nebezpečí, že bude rovněž usmrcen, jako ostatní stoupenci Václavovi. Pak se vrátil do své vlasti a skrýval se. Kdysi však bolestí jat a roztrpčen jsa vraždou sv. Václava, vzal meč a běžel do domu muže, jenž nejvíce radil k tomu zločinu a jehož rukama sv. Václav byl utracen. Obořiv se naň, zabil jej. Zabití vražedníka bylo ovšem hříchem, který se nedá omluviti. Boleslav zvěděv o tom, dal Podivena polapiti a oběsiti. Svou vinu Podiven smyl vlastní smrtí. - Gumpold však vykládá o smrti Podivenově takto: „Podiven, sluha věrný, byv zbaven svého pána, smutně

hořekoval a dobré skutky (Václavovy) mezi lidmi vychvaloval a rozšiřoval. Když se o tom dozvěděl Boleslav, rozhněval se a dal Podivena oběsiti." - Podiven byl záhy od lidu považován za mučedníka a za blahoslaveného. Potvrzení této úcty papežem nikdy se nestalo. Památka jeho je 28. září.

Přibyslava, kněžna, sestra svatého Václava, provdala se za vladyku Chorvatů (v severovýchodních Čechách). Ovdověvši, žila svatě až do smrti, trvajíc horlivě na modlitbách, zapírajíc se postem a konajíc skutky milosrdné. Pohřbena byla v Jablonné (pod vrchem Krutinou) kolem r. 960. Její pocta není církevně potvrzena. Svátek 12. prosince.

Bl. MILADA (Mlada) byla dcerou knížete Boleslava. Dle zprávy prvního dějepisce českého, Kosmy, kapitolního děkana v Praze († 1125), Milada se vzdělala ve znalosti Písma sv. v Římě (dle *St* v Řezně). Byla pannou přívětivou, dobročinnou a pokornou. Kolem r. 966 putovala do Říma k papeži Janu XIII. s prosbou svého otce Boleslava I., aby v Praze bylo zřízeno samostatné biskupství a aby směla založiti v Praze klášter panen dle řehole sv. Benedikta. Papež slíbil dáti povolení. Milada se podrobila kázni v panenském klášteře římském a přijala jméno „Maria". Papež ji ustanovil první abatyší nového kláštera a dal jí na cestu do Prahy listinu, kterouž povoluje i zřízení biskupství pražského i založení panenského kláštera. R. 973 bylo zřízeno biskupství v Praze a byl založen panenský klášter tamtéž. Milada jsouc abatyší, sloužila Bohu věrně a zemřela 8. února r. 994. Uctívá se jako blahoslavená, ačkoliv Církev o tom dosud rozhodnutí neučinila. Svátek její 8. února (nebo 29. listopadu).

Bl. IVAN pocházel bezpochyby z Bělocharvatska Tatranského (t. j. část Haliče, Slezska, Polska). Byl prý synem knížete charvatského. Někteří dokazují, že otec Ivanův byl nitranský kníže Pribina, jenž r. 830 byl od Mojmíra sesazen a vyhnán. Opustiv vlast, odebral se do Čech a poustevničil u Tetína (při potoku Lodenickém). Přebýval tam mnoho let v jeskyni, zapíraje se a maje u sebe toliko laň, jejímž mlékem se živil. Dle podání přišel kníže Bořivoj s loveckou družinou k jeskyni a spatřiv laň, postřelil ji šípem z lučiště. Ivan vyšel z jeskyně a na otázku Bořivojovu, kdo je, odpověděl: „Jsem Jan z Charvát a poustevničím tu po 42 let." Bořivoj pozval Ivana na Tetín. Ivan svolil a na Tetíně přijal svaté svátosti; požehnav knížecím manželům, vrátil se do své poustevny. Kněz Pavel přišel ještě jednou navštívit Ivana. A tu Ivan vzav blánu a černidlo, napsal Bořivoji list, ve kterém sdělil, že jest synem krále charvatského. - Na počest blah. Ivana byla r. 1725 zřízena družina českých poustevníků. Jmenovali se Ivanité. Družina tato zanikla r. 1782. Rok smrti poustevníka Ivana se klade do roků 882-893. Svátek 25. června.

Sv. VOJTĚCH (lat. Adalbertus) byl synem vojvody zlického Slavníka, jenž sídlil na hradě Libici nad Cidlinou. Matka Střezislava pocházela ze slavného rodu slovanského. Životopisec Vojtěchův Bruno

Kverfurtský píše: „Vykvetl nachový květ vlastem českým, z rodičů velkých narodil se syn ještě větší, spanilý tělem, spanilejší duchem.“ Manželé měli šest synů: Vojtěcha, Soběbora, Spitimíra, Pobraslava, Pořeje a Radima. Vojtěch se narodil kolem roku 951. Že vynikal tělesnou krásou a silou, určil jej otec ke stavu světskému. Tu však chlapeček onemocněl na smrt; rodiče jej položili na oltář Panny Marie, a když vyvázl z nebezpečí, slíbil otec, že z vděčnosti odchová syna pro stav duchovní. Literním počátkům vyučoval Vojtěcha věrný sluha rodu Slavníků, jménem Radla.

Asi 10 let poté zastavil se na hradě libickém sv. Adalbert, mnich a biskup, jenž se vracel z misionářské cesty z Ruska. Vypravoval o různých národech a o útrapách, jichž zakusil mezi nimi. Jeho vypravování mocně působilo na vnímavou mysl jinochovu. - Vojtěch byl vzděláván v učení křesťanském. Protože však v Praze nebylo ani biskupa ani vyšších škol, byl r. 972 vypraven na nově zřízenou školu při metropolitním chrámu v saském městě Děvíně (Magdeburku). Arcibiskupem magdeburským stal se sv. Adalbert, někdejší host a přítel Slavníkův. Ten přijal Vojtěcha vlídně, bděl nad ním otcovsky a dal mu při biřmování své jméno Adalbert. Ve škole měl Vojtěch učitelem slavného Otrika, jenž byl nazýván „saským Ciceronem“. Spolužáky měl: Brunona Kverfurtského, pozdějšího arcibiskupa a druhého apoštola Prusů, Dětmara Mezibořského, kronikáře, a j. Doma pak měl spolehlivým rádcem pěstouna Radlu. Záhy vynikal vědomostmi a líbeznými mravy. Bruno líčí, že Vojtěch se účastňoval žertů chlapeckých, ba že i později, když se vrátil do Čech, zprvu se oddával světským radovánkám.

Roku 981 zemřel arcibiskup Adalbert. Vojtěch se vrátil do vlasti. Matka jeho zatím ovdověla. Pražský biskup Dětmar posvětil Vojtěcha na podjáhna. Brzo poté Dětmar onemocněl na smrt. Jsa blízek smrti, naříkal: „Ach, jaký jsem byl, a jaký bych nyní si přál, abych byl býval! Hřích můj by přece došel odpuštění, kdyby hříchy svěřeného mi lidu nezvětšovaly mé bídy! Nebránil jsem lidu zběsilému! Nedovedl jsem odvrátiti zkázu, do níž samochtě se vrhal! Běda mi, že jsem mlčel!“ Tyto výčitky a žaloby mocně otřásly Vojtěchem, jenž byl smrti Dětmarově přítomen. Byly mu počátkem přísného života. Dětmar zemřel 2. ledna 982.

Duchovenstvo, kmeti a vladykové čeští s králem Boleslavem II. v čele rokovali, kdo by byl nejhodnější stolce biskupského. Posléze zvolali: „Kdož jiný, než rodák náš Vojtěch, jehož urozenost, učenost a přívětivé mravy s tak velikou důstojností se srovnávají? Ten bude dobrým vůdcem naším!“ (Tak praví druhý životopis sv. Vojtěcha, napsaný Janem Kanapariem, mnichem, který zemřel r. 1004 v Římě.) A přivedše Vojtěcha do shromáždění, pravili: „Ty budeš naším biskupem, chtěj nechtěj! Ty znáš dobře otevírati cestu, která vede do vlasti nebeské.“ Vojtěch, přijav volbu, ač nerad, odebral se ke dvoru císaře Oty II., jenž byl tehdy ve Veroně. Císař obdařil Vojtěcha prstenem a berlou

SV. PANNA SE SV. BRIGITOU A SV. KATEŘINOU ŠVÉDSKOU.

biskupskou na znamení, že volbu schvaluje. Mohučský arcibiskup Willigis, jenž byl rovněž přítomen, posvětil Vojtěcha na biskupa. Vojtěch se vracel z Verony do Čech skromně, beze vší nádhery. Jel na koni používaje nikoliv skvostné uzdy, nýbrž konopného provazu. Přišed do Prahy, kráčel bos do stoličného chrámu.

Vojtěch byl učený a nábožný. Ve všem jeho jednání se jevila ušlechtilá povaha ducha i srdce. Jemný a něžný cit se pojil s pevnou a ráznou vůlí. Rozmyslná vážnost držela na uzdě jeho přirozenou čilost. Nikdo ho neviděl se smáti. Vedl život zapíravý, spával na holé zemi. Vždy utíkal odtud, kam tíhlo tělo, vší silou spěchal tam, kam volal duch. Proti návalům náruživostí bojoval tak dlouho, až přemohl zlé návyky, až vymýtil světské rozkoše ze srdce. Brával na se různé svízele, aby se pokořil a aby se uchránil bujnosti. Také ruční prací se obíral; i na poli pracoval; těšíval se, že vlastníma rukama si vydělává potřebné výživy (Kanapar). Z biskupských důchodů podržel pouze čtvrtou část na své potřeby, ostatek vynakládal pro dobro církve, duchovenstva a nuzných lidí. Každodenně hostil 12 chuďasů. Kdysi pozdě večer přišel kterýsi ubožák a prosil o dar. Vojtěch byl u veliké nesnázi, neboť neměl nic; všecko byl už rozdal. I daroval ubožákovi peřinu, kterou se sám chtěl zahaliti.

Horlivost Vojtěchova pro čest a slávu Boží a pro spásu duší byla neúnavná. Ale neměla valného úspěchu. Nebylo v zemi sice mnoho pohanů, ale udržovaly se pohanské zvyky, na př. sňatky mezi blízkými příbuznými, mnohoženství u šlechty, krevní pomsta, trhy v neděli a ve svátek, prodávání křesťanských zajatců židům; kněží se namnoze ženili, a byvše káráni, utíkali se pod ochranu světských velmožů. Kníže Boleslav II. se spolčoval s pohanskými Lutici, ti pak donášeli do země pohanské bůžky. Kromě toho zapověděl Boleslav II., aby Vojtěch nestavěl kostelů a aby nevybíral povinných desátků. Vojtěch vystoupil rázně proti zlořádům, ale vida tvrdošíjnost lidu, stanul na tom, že se vzdá svého úřadu. Nabízel hodnost biskupskou Strachkvasovi, bratru knížete Boleslava II., jenž pode jménem Křišťan žil v klášteře v Řezně, řka: „Tys bratr knížete! S pomocí svého bratra bude ti snadno konati duchovní správu. Budu se snažiti u Stolice římské o to, abys tu byl biskupem.“ Ale Křišťan příkře odmítl: „Nechci této ani jiné hodnosti. Nestačím na to. Mnich jsem. Mrtev jsem.“

I požádal Vojtěch míšenského biskupa Volkolda, aby prozatím spravoval biskupství pražské, a vydal se r. 989 s bratrem svým Radimem na cestu do Říma. Přišed tam, prosil papeže Jana XV. o radu, co by měl činiti. Naříkal: „Lid mi svěřený nechce mne poslouchati. Na místě řádu a zákona vládne libovůle.“ Papež odpověděl: „Synu! nejsi-li s to vésti svůj lid, uchyl se do ústraní a snaž se zachrániti sám sebe!“ Vojtěch se ustanovil na tom, že půjde do Jerusalema. Císařovna Theofana, matka císaře Oty III., jež právě dlela v Římě, dala mu na cestu tolik zlata, kolik Radim mohl unésti. Ale Vojtěch je ihned

všecko rozdal mezi chudé. Vydal se na pouť a přišel do kláštera montekassinského, odtud do kláštera vallilukého blíže přímořského města Bari. Tamější opat sv. Nil mu poradil, aby neputoval dále, nýbrž aby v Římě vstoupil do kláštera. Vojtěch poslechl. Také Radim vstoupil do kláštera a přijal jméno „Gaudencius". Záslibný list (schedula professionis) Vojtěchův, kterým se v Římě zasvětil, zní: „Ego Adalbertus promitto stabilitatem meam et conversionem morum meorum et oboedientiam secundum regulam s. Benedicti, t. j. já Vojtěch slibuji stálost, nápravu mravů i poslušenství podle řehole sv. Benedikta." V klášteře Vojtěch konal všední práce: čistil kuchyni, umýval nádobí, donášel vodu a pod.

Zatím se Čechům zastesklo po biskupu Vojtěchovi. Také kníže Boleslav II. si přál jeho návratu. Proto mohučský arcibiskup Willigis dal poselstvu k Vojtěchovi vypravenému, ve kterém byli také Radla a Křišťan, list tohoto obsahu: „Čechové litují svých nepravostí a přejí si Vojtěcha opět míti svým biskupem. Slibují nápravu." Papež Jan XV. souhlasil slovy: „Vraťme jim, oč spravedlivě žádali, ale s tou výminkou: budou-li ho poslušni, ať si jej podrží; nebudou-li však chtíti zanechati své obvyklé nešlechetnosti, ať tento náš milý bratr opět odejde od nich." Vojtěch se vrátil do Čech. Bylo to r. 992. Na cestě, na Plzeňsku, na Zelené hoře, požehnal své milé vlasti. V Praze jej uvítali duchovní i zástupové lidu radostně a slibovali poslušnost. Kníže Boleslav II., aby Vojtěcha udobřil, vydal v souhlasu se zemským sněmem ustanovení, že se Vojtěchovi zůstavuje na vůli rozlučovati sňatky proti církevním předpisům uzavřené, stavěti kostely a vybírati povinné desátky.

Vojtěch podporován jsa knížetem Boleslavem II., založil r. 993 benediktinský klášter v Břevnově u Prahy; prvním opatem se stal bývalý pěstoun Vojtěchův Radla, jenž přijal jméno Anastasius. Klášter břevnovský se stal semeništěm křesťanské kultury. Poté se odebral Vojtěch na Moravu, která přináležela k biskupství pražskému; odtud na Slovensko; v Ostřihomě se sešel s uherským vévodou Geyzou a biřmoval jeho syna Vaika čili Vácu na jméno Štěpán. Ubíral se pak Nitrou do Bílého Chorvatska a kázal i v Krakově. Není pravda, že byl odpůrcem obřadu slovanského. Staré letopisy ruské praví, že Vojtěch na svých cestách rušil pravou víru, že zavrhl písmo slovanské a místo něho že ustanovil písmo latinské, že prý pobil nebo rozehnal pravé biskupy - ale spisovatel Karel J. Erben dokazoval, že tato ruská zpráva se nesrovnává s pravdou. Vojtěch rozmnožil píseň „Gospodi pomiluj ny", památku to po svatých věrověstech slovanských, verši obsahujícími prosbu o mír v zemi. Odtud zpěv tento sluje písní svatovojtěšskou.

Když se Vojtěch z apoštolské cesty vrátil do vlasti, nalezl poměry rozhárané. Mocný rod Vršoviců byl v nepřátelství se Slavníkovci. Tehdy se stalo, že manželka jistého Vršovce, nařknutá z cizoložství, utekla se do chrámu na hradě

pražském, dovolávajíc se práva útočištného. Dle pohanského práva měla býti sťata vlastním manželem. Biskup Vojtěch jí nevydal, nýbrž žádal, aby byla podrobena soudnímu řízení a pokání. Vršovci však porušili právo útočištné, odtrhli ženu od oltáře, vyvlekli ji z chrámu a sťali ji mečem. Vojtěch vyobcoval tyto zbojníky z Církve. Ale tím se jen přiostřilo nepřátelství. I rozhodl se podruhé složiti břemeno biskupského úřadu a odebral se do Říma do kláštera. Tentokráte mu byl druhem na cestě Bruno, bývalý spolužák děvínský.

Boleslav nelibě nesl odchod Vojtěchův. Žádal arcibiskupa mohučského: „Buď nám povolej zpět našeho pastýře Vojtěcha, čehož si více přejeme, - anebo nám jiného posvěť, čehož neradi žádáme.“ Arcibiskup Willigis se snažil přiměti Vojtěcha k návratu. Pravil: „Hřích jest, any všecky církve mají své chotě, aby jediná Praha byla ve stavu vdovském bez pastýře.“ Vojtěch si vyžádal u papeže slyšení. Prosil: „Poskytni mi, svatý Otče, útěchy, mám-li smutný odcházeti. Uposlechnou-li ovečky hlasu mého, chci s nimi žíti a umříti; ne-li, chci s tvým povolením jíti kázat evangelium pohanským národům.“ Papež Řehoř V. svolil. Navraceje se do své vlasti, Vojtěch zašel do Toursu ke hrobu sv. Martina, do Paříže ke hrobu sv. Diviše a do kláštera Fleuryského. V Mohuči byl hostem císařského dvoru. Připomínal císaři jeho povinnosti, aby byl vlídný ke vlídným, aby byl nevlídný k hrdým, aby se bál Boha spravedlivého, jemuž bude kdysi počet klásti z vladaření. Tam z pokory konal Vojtěch služby těm, kteří s ním v paláci bydlili. Potají, za noční doby, brával jejich obuv, čistil ji a vyčištěnou zase kladl na místo. Činil tak dlouho, až císařský komorník Volfar věc vyzkoumal a prozradil. Na další cestě poděsila Vojtěcha nová neblahá zpráva: Vršovci se pomstili na rodě Slavníkovců a zavraždili na hradě Libici čtyři bratry Vojtěchovy.

Proto se Vojtěch odhodlal nejíti do Čech; uchýlil se do Polska. Tam jej kníže Boleslav Chrabrý uctivě uvítal. Týž poslal do Čech poselstvo tázat se, žádají-li sobě Čechové míti Vojtěcha biskupem čili nic. Odpověď došla: „Jsme hříšníci, ty pak světec. Nesluší ti přebývati mezi námi. A pak: jaký to nový mrav, aby biskup tolikrát zapuzené opět vyhledával? Víme, co zamýšlíš, a co hříšného v rouše přívětivosti svatost tato krákorá! Míní potrestati příkoří, jež jsme jeho bratřím spáchali. Není nikoho, kdo by jej mínil přijmouti.“ Vojtěch uslyšev uštěpačnou tuto odpověď, zvolal: „Tak jsou má pouta zpřetrhána, a já starostí pastýřských zbaven! Hle, oni praví zřetelně: Nechceme tě! Kterak mohu spravovati toto stádo?“ I ustanovil se jíti k pohanským Prusům. Vyčkával doby jarní. Zatím pečoval o zvelebení služeb Božích ve Hnězdně. Tehdy prý složil velebnou píseň polskou: „Boga Rodzica“, kterážto píseň náleží k nejkrásnějším plodům básnictví polského. Poláci ctí Vojtěcha jakožto svého apoštola a patrona.

Roku 997 Vojtěch konal přípravy na cestu k pohanským Prusům. Byl to kmen

litevský, později poněmčený. Zavolal Radla z Uher. Ale Radla buď nemohl nebo nechtěl přijíti. I vydal se na cestu provázen Radimem a Benediktem. Německý dějepisec J. Voigt představuje si cestu Vojtěchovu takto: „Z Gdanska, kam jej dal Boleslav Chrabrý po lodi dovézti, plavil se Vojtěch do zátoky frižské a v místech nynějšího města Královce vystoupil na břeh.“ Sotva jej zočili domorodci, obcházeli jej hněvivě a jeden z nich jej udeřil veslem mezi lopatky řka: „Neodejdete-li rychle odtud, budete mučeni a usmrceni.“ Vojtěch se pustil hlouběji do kraje a přišel do větší osady. Starosta se ho tázal, kdo je a co tam hledá. „Jsem Slovan,“ vece, „jménem Vojtěch, stavem mnich, dříve biskup, a přicházím k vám, abyste opustili modly a poznali pravého Boha.“ Prusové však mu hrozili zabitím a odvezli ho i s průvodčími na lodi k místu, kde nyní je místo Pilava.

Vojtěch vida, že žádného ovoce nedochází, ztrácel mysl. „Co si máme počíti? Snad vzezření našeho těla a neobvyklý šat náš je nám závadou. Musíme se jim více připodobňovati, musíme vlastníma rukama výživu sobě opatřovati; snad se doděláme úspěchu.“ Gaudencius řekl: „Jsme hladovi a umdleni.“ Vojtěch poodešel do lesa a přinesl hojnost hub a sladkých bylin. Všichni průvodcové se najedli. Poté Vojtěch konal obět Mše svaté, načež kráčel k blízkému městu Cholinum zvanému. Sotva vystoupil na násep, sběhli se lidé a kamenovali jej. Vrátili se a vešli do téhož lesa, Romovské pole zvaného, o němž nevěděli, že je Prusům posvátným místem a že žádný křesťan pod trestem hrdla tam nesmí vkročit. Tu je přepadli Prusové, vedeni byvše pohanským knězem Sikkem. Ten probodl Vojtěchovu hruď oštěpem, ostatní ozbrojenci bodali umírajícího, až se ze sedmi hlubokých ran valila krev. Vojtěch rozepjav ruce a modle se za vrahy, klesl mrtev k zemi. Pohané mu usekli hlavu a dali ji na kůl. Benedikt a Radim byli spoutáni, později pak propuštěni. To se stalo 23. dubna 997 blíže nynějšího města Fischhausen u Královce, jenom několik set kroků od moře. Nyní je na tom místě gotický kříž 8 metrů vysoký s německým nápisem: „Biskup sv. Vojtěch zde zemřel r. 997 smrtí mučednickou pro světlo křesťanství.“ A pod tím psáno: Wielopolská 1831. Tělo sv. Vojtěcha bylo přeneseno zprvu do Třemešné, pak do Hnězdna, r. 1039 pak do Prahy. Svátek sv. Vojtěcha, biskupa, mučedníka, patrona země české, 23. dubna.

Památka *Ditmara*, prvního biskupa pražského († 982), dne 2. ledna. Od něho se rozlišuje:

Bl. DIETMAR, kapitolní děkan bremský, jenž zvěstoval víru Kristovu se sv. Vicelinem u Slovanů polabských. Zemřel r. 1152. Svátek blah. Dietmara 17. května. Dietmar sluje také Tetmar!

Sv. PROKOP narodil se kolem r. 985 v Chotouni u města Kouřimě z rodičů zemanských. Záhy si umínil vstoupiti do stavu duchovního. Tehdy byli v Čechách kněží obřadu latinského i slovanského. Prokop se rozhodl pro kněžství dle způsobu slovanského. Vzdělával se na Vyšehradě v písemnictví slovanském a zdá se,

že prodlel i nějakou dobu ve slovanském klášteře v Uhrách, aby se utvrdil ve znalosti liturgie slovanské. V Uhrách se udržovaly bohoslužebné řády, zavedené sv. Cyrilem a Metodějem; tam byl i veliký počet slovanských klášterů dle řádu sv. Basilia, na př. v Čanadu nad Marošem, na Vyšehradě nad Dunajem. A bylo tehdy zvykem, že mnichové horliví a osvědčení obdrželi povolení poustevničiti o samotě. Také Prokop poustevničil. Kde zprvu přebýval, zdali v Uhrách či na Moravě, není známo. Zdá se, že na Moravě byl posvěcen na kněžství.

Po letech Prokop se vrátil do své vlasti. V lesích sázavských nalezl příhodný útulek; na strmé skále nad Sázavou, na okraji jeskyně, do níž jen trhlinou skalní vnikalo světlo, si zřídil chyši a počal mýtiti les a vzdělávati půdu. Kolem r. 1030 přibyl kníže Oldřich (1012-1037) s loveckou družinou do Posázaví, spatřil poustevníka Prokopa a poznav jeho výtečné vlastnosti, zvolil si ho za rádce a zpovědníka. Prokop s bolestí pozoroval zánik bohoslužby slovanské v Čechách. Proto chtěl založiti klášter, kde by se konala liturgie slovanská a kde by se vychovávalo slovanské kněžstvo a řeholnictvo. Kníže Oldřich schválil jeho plány a slíbil podporu. Prokop shromáždil kolem sebe jiné slovanské kněze a založil r. 1032 v údolí řeky Sázavy památný klášter a stal se jeho opatem.

Nová řeholní osada měla býti štěpnicí duchovenstva slovanského; odtud se měly řády cyrilometodějské znenáhla šířiti po vší slovanské zemi. Klášter sázavský byl vyňat z pravomoci biskupa řezenského i pražského. Řeholí byla pravidla sv. Basilia, spojená s některými články řehole sv. Benedikta, přizpůsobenými domácím poměrům a potřebám.

V klášteře sázavském byla také škola. Učitelem mladých mnichů byl sám opat Prokop. Maje znalost písemnictví slovanského a jsa milovníkem bohoslužebných řádů cyrilometodějských, přepisoval slovanské evangeliáře, žaltáře i všecky jiné knihy obřadné. Mnichové konali služby Boží, církevní hodinky a svatá čtení v jazyku staroslovanském. Avšak některé pobožnosti konaly se i dle obřadu římského, na př. prosebné průvody. V klášteře se pěstovalo umění, zpěv, malířství, sochařství a stavitelství. Tak vznikla na Sázavě první umělecká škola a klášter slynul v celé zemi. Nával jinochů a mužů do kláštera rostl, ale Prokop dbal úzkostlivě, aby bylo dbáno přísné kázně. Miloval své mnichy, ale také je káral a trestal, bylo-li třeba. Vypravuje se, že kterýsi mnich zpíval kdysi při Mši svaté posvátné zpěvy hlasem vyvýšeným a strojeným, aby došel pochvaly lidu. A vskutku praviliť lidé, že zpíval jako anděl. Ale Prokop dozvěděv se o tom, pokáral mnicha řka: „Tys hledal chvály lidské a tím jsi se připravil o zásluhu. Prý jsi zpíval jako anděl. Za to dostaneš nyní šlehy prutem, aby hořkost trestu tě vyléčila ze žádostivosti po chvále lidské.“

Prokop byl muž neobyčejný, hrdina odříkavého života, výtečný vůdce duší na cestě k dokonalosti křesťanské. Neušel pokušení zlého ducha, ale odpíral nástra-

hám ke hříchu srdnatě, ustálil a utvrdil se v pokoře a sebezapíravosti. Z pokory po dlouhá léta se zdráhal přijmouti název opata. Pokrm, jehož požíval, oděv, jímž své tělo kryl, byly dílem vlastní jeho práce a při jeho střídmosti vždy ještě zbylo, co by udělil nuznému. Ačkoliv žil sebezapíravě, byl vždy veselé tváře a pln dobrotivosti ke všem lidem; podřízení měli k němu více lásky nežli bázně. Prokop byl 20 let opatem. Zemřel roku 1053. Svátek sv. Prokopa, opata sázavského, patrona českého, 4. července.

Prokop byl první světec český, jenž prohlášen byl za svatého na základě církevního vyšetřování v Římě. Stalo se tak r. 1204. Jeho nástupcové v hodnosti opatské byli: Vitoš, Jimram a Božetěch. Božetěch prý kdysi, chtěje předstihnouti pražského biskupa Kosmasa, vzal při bohoslužbě korunu s oltáře a vložil ji králi Vratislavovi na hlavu. Za to mu byl uložen trest, aby vydlabal kříž a tělo Ukřižovaného a aby jej na svých bedrách nesl až do Říma. - Sláva kláštera sázavského netrvala ani celé století. Roku 1096 umlkl v něm hlahol slovanské liturgie, neboť Břetislav vyhnal opata Božetěcha a jeho svárlivé, nepokojné mnichy z kláštera a uvedl do něho benedikty latinské z Břevnova.

Někteří se domnívají, že rukopis evangelia, který se nachází v Remeši (ve Francii) a jehož se dotýkali králové francouzští při korunovační přísaze, pochází od Prokopa. Rukopis je sice psán písmem cyrilským, avšak jazyková povaha rukopisu dokazuje, že je to spíše památka jihoruská, snad ze XII. století.

39. CÍRKEV VE ŠPANĚLSKU ZA MOHAMEDÁNSKÉ VLÁDY

Maurové dobyli Španělska vítězstvím u Xeres de la Frontera roku 711. Zprvu byli mírní ku kvetoucí církvi španělské. Aby křesťané odpadávali k islamu, o to všemožně pečoval kalif Abderrahman II. (822-852). Pronásledování křesťanů počalo roku 850 a trvalo i za nástupce Mahomeda (852-887). První pronásledovaný křesťan byl:

sv. PERFEKT, kněz, znalec arabských věd, mučedník kordovský, zemřel r. 850. Slaví se 18. dubna.

Bl. ISAAK byl úředníkem kordovským; předstoupil před mohamedánského soudce žádaje, aby mu byla víra Mohamedova objasněna. Byl sťat, jsa 27letý, roku 851. Svátek 3. června.

Sv. ALODIA a sv. *Nunilona*, sestry ve Vervetě v Kastilii, měly otce mohamedána; ten po smrti své manželky si vzal za manželku mohamedánku. Alodia a Nunilona odešly z domu. Byly roku 851 pro víru sťaty. Svátek jejich 22. října.

Sv. SANCIUS (nebo Sanctius), jinoch křesťanský, upadl do zajetí saracenského. Kalif Abderrahman jej dal vyučovati v umění válečném. Sancius byl však horlivým křesťanem; proto jej Saraceni zabili roku 851. Svátek 5. června.

Sv. FLORA, panna kordovská, pocházela ze smíšeného manželství; otec byl mohamedán, matka křesťanka. Dle tehdejšího zákona Flora měla býti mohamedánkou, avšak poznavši víru křesťanskou,

přilnula k ní. Bratr její byl zarputilý mohamedán a činil Floře mnohá příkoří. Flora zprvu se skryla před ním v klášteře, ale pak vrátivši se řekla: „Tu jsem a nebojím se! Čiň se mnou, co se ti líbí, ale věz, že utrpení mne ještě více posilní v lásce ke Kristu.“ Bratr ji surově zbil a obžaloval ji u soudce, že prý odpadla od islamu ke křesťanství. Flora však dokázala, že mohamedánkou nikdy nebyla, a prohlásila, že zůstane na vždy křesťankou. Poté uprchla do města Ossarie, ale brzy se vrátila, ač si byla vědoma, že jí hrozí smrt mučednická. K ní se přidružila *Maria*, sestra jáhna Valabonsa. Obě byly vyzvány, aby zapřely Krista. V tutéž dobu byl uvězněn kněz Eulogius, který uslyšev o Floře a Marii, napsal spis: „Povzbuzení k mučednictví.“ Když Flora a Maria statečně vyznaly víru, byly r. 851 sťaty. Svátek sv. Flory a Marie 24. (nebo 29.) listopadu.

Sv. EULOGIUS, kněz kordovský, vynikal svatostí, horlivostí a spisovatelskou činností. Napsal spis: „Památník svatých čili 3 knihy o mučednicích kordovských.“ Jsa ve vězení a uslyšev o statečnosti Flory a Marie, napsal spis: „Povzbuzení k mučednictví.“ Po jejich mučednické smrti Eulogius byl sice z vězení propuštěn, byl i zvolen biskupem toledským, ale v tehdejších trudných dobách nemohl býti vysvěcen. Asi r. 858 mohamedánská dívka, jménem *Leokricia*, od něho pokřtěná a křesťansky vychovaná, utekla se k němu a k jeho sestře Nuniloně, aby se vyhnula trýznění od rodičů. Eulogius ji svěřil spolehlivým přátelům. Oba však byli uvězněni. Eulogius před soudcem prohlásil, že nemohl odepříti Leokricii vyučování ve víře katolické. Byl sťat 11. března 859. Čtyry dni po něm popravena byla i Leokricie. Svátek sv. Eulogia 11. března, sv. Leokricie 15. března.

Sv. VALABONSUS, jáhen a mučedník kordovský, bratr sv. Marie shora jmenované. S ním byl usmrcen jistý Petr. Rok smrti 851. Svátek 7. června.

Sv. THEODEMIR pocházel z Karmony (u Sevilly); vstoupil do kláštera kordovského; byl usmrcen po mučednické smrti jáhna Pavla r. 851. Svátek 25. července.

Sv. PAVEL, jáhen kordovský, ujímal se uvězněných křesťanů; byl usmrcen; jak, zpráva nesděluje. Rok smrti 851, svátek 20. července.

Sv. AUREL a sv. *Natalie* (či Sabigotha), manželé kordovští, byli tajní křesťané: neprohlásili se zprvu jako křesťané, ale když byli prozrazeni, vyznali svou víru a byli pro ni popraveni. S nimi byli usmrceni též *Felix* a *Liliosa*, taktéž manželé, a Jiří, mnich. Rok smrti 852. Svátek 27. července. - *Jiří* (Georgius), jáhen, mučedník španělský, 27. července.

Eulogius, o němž shora je řeč, znal manžely Aurela a Natalii osobně. Po jejich mučednické smrti se setkal kdysi s jejich pětiletou dceruškou. Ta jej prosila vážným hlasem, aby popsal život a mučednictví jejích rodičů. „A co mi dáš, tázal se žertem, učiním-li tak?“ - „Vyprosím ti nebe u Boha!“

Sv. ADULF a sv. *Jan*, synové Maura a Artemie, bratří sv. Aurey, byli pro víru

roku 851 v Kordově sťati. Svátek 27. září.

Sv. AUREA, dcera Maura a Artemie, sestra sv. Adulfa a Jana, přestěhovala se z venkova do Kordovy; zprvu odpadla sice od víry, ale pak konala pokání a pro víru Kristovu byla r. 856 sťata. Svátek 19. července.

Sv. ANASTASIUS, kněz, *Felix*, mnich, a *Digna*, panna, byli umučeni v Kordově. Digna ve své pokoře říkávala svým družkám: „Nenazývejte mne Digna (t. j. hodná), nýbrž Indigna (t. j. nehodná)." Byli sťati roku 853. Svátek 14. června.

Sv. BENILDA byla již letitá, když po Anastasiovi, Felixovi a po Digně pro víru podstoupila smrt mučednickou roku 853. Svátek 15. června.

Sv. ABUNDIUS, kněz, farář blíže Kordovy, byl roku 854 pro víru sťat; svátek 11. července.

Sv. EMILAS a sv. *Jeremias*, mučedníci kordovští; sťati roku 852; svátek 15. září.

Sv. FANDILAS, mnich, bezúhonný kněz kordovský, kázal horlivě slovo Boží a pro své kázání byl od mahomedánů jat a roku 853 mečem popraven. Svátek 13. června.

Sv. ELIÁŠ, kněz, *Isidor*, mnich, a *Pavel*, mnich, byli r. 856 v Kordově umučeni. Svátek 17. dubna.

Sv. KOLUMBA (po česku Holubice), panna, odmítla sňatek, k němuž ji matka nutila a vstoupila do kláštera tabánského u Kordovy; byla roku 853 pro víru sťata. Svátek 17. září.

Sv. POMPOSA, panna, odešla i se svou matkou do kláštera Pinna Mellara, 4 míle od Kordovy. Jakmile se rozhlásila pověst, že sv. Kolumba byla pro víru sťata, Pomposa odešla z kláštera do Kordovy a vyznala slavně před soudem, že je křesťanka a nazvala Mohameda lichým prorokem. Byla sťata roku 853. Svátek 19. září.

Sv. LEOVIGILD a sv. *Kristofor*, mnichové a mučedníci kordovští. Rok smrti 852. Svátek 20. srpna.

Sv. LUDVÍK, syn měšťana kordovského, byl i s knězem Amatorem a s mnichem Petrem roku 855 pro víru zabit. Svátek 30. dubna.

Sv. ROGER *(Rogellius)*, křesťan kordovský, vnikl do mešity, velebil Krista a prohlásil, že Mohamed je lichý prorok. Byl r. 852 pro víru sťat. Svátek 16. září.

Sv. HABENCIUS, mnich, mučedník kordovský (*D*); rok smrti není znám; svátek 19. ledna.

Sv. SISENANDUS, jáhen a mučedník kordovský r. 851; svátek 16. července.

Sv. LAURA (jméno toto je zkrácené buď ze jména Laurentia nebo ze jména Eleonora), vdova kordovská, vstoupila po smrti manžela a dvou dcer do kláštera; byla r. 864 pro víru odsouzena na smrt. R. 864 byla prý hozena do vroucí smoly. (Tato zpráva však se nezdá pravděpodobnou; neboť saracenové stínali; nemučili vroucí smolou.) Svátek 19. října.

Sv. LAURENCIA, panna, mučednice; není o ní zpráv; svátek 13. března (nebo 8. října; táž je uvedena v § 8.).

Sv. RUDERIK (či *Rodriguez)*, kněz v Kabře, měl dva bratry, z nichž jeden byl mohamedán. Ten udal Ruderika u soudu, že prý byl dříve mohamedánem. Ruderik byl uvězněn. Ve vězení se seznámil

se Šalamounem. Oba byli sťati r. 857. Svátek 13. března.

Sv. SERVUS DEI, mnich a mučedník kordovský, † r. 852; svátek 13. ledna.

Jiný sv. SERVUS DEI, mnich a mučedník kordovský zároveň s Rogerem; svátek 16. září.

Sv. ŠTĚPÁN, opat burgosský (vlastně v Cardenně u Burgosu), byl roku 872 od Saracenů zabit. Svátek 6. srpna.

Sv. PELAGIUS, pacholík třináctiletý v Kordově, byl snad jako rukojmě odevzdán Maurům; slíbili mu svobodu, zřekne-li se víry Kristovy. Odepřel. Kalif chtěl jej pro islam získati lichocením; chtěl políbiti krásného pacholíka. Ale Pelagius s odporem ho odstrčil řka: „Nedotýkej se mne svými nečistými rty; nejsem ťtvým kleštěncem." Kalif jej dal mučiti, údy s těla odřezávati a konečně hlavu stíti r. 926. Svátek 26. června.

Sv. VIKTOR byl r. 950 od Maurů v Cerezu v diecési burgosské zabit pro víru; svátek 26. srpna.

40. KŘESŤANSTVÍ U POLÁKŮ, RUSŮ, POLABSKÝCH SLOVANŮ A U JINÝCH PŘÍMOŘSKÝCH NÁRODŮ

Prvních zpráv o Kristu dostalo se *Polákům* od sv. Metoděje. Česká kněžna Doubravka se provdala r. 965 za Mečislava, knížete polského, a přivedla s sebou křesťanské kněze. Metropole byla zřízena ve Hnězdně a bratr sv. Vojtěcha Radim se stal prvním arcibiskupem hnězdenským. Přední světci národa polského jsou: Stanislav, Benedikt s bratřími a Kazimír. - *Rusové* poznali křesťanství činíce nájezdy do říše byzantské. Kněžna Olga byla v Cařihradě pokřtěna. Prvním panovníkem křesťanským byl svatý Vladimír Veliký (980-1015). Za syna jeho Jaroslava (od r. 1019-1054) byl Kyjev povýšen na metropoli a v zemi bylo založeno mnoho klášterů. Nejznamenitější byl klášter u Kyjeva (Pečera), sídlo literatury ruské, semeniště duchovenstva, štěpnice ušlechtilých mravů. V tomto klášteře psal mnich Nestor († r. 1114) své Letopisy jazykem ruským. Služby Boží se konaly slovanským jazykem a dle obřadů církve východní (řecké). I když řecká církev roku 1054 se od Říma oddělila, církev ruská zůstala ještě po nějaký čas spojena s Římem. Teprve metropolita Nikefor (zemřel r. 1121) začal pracovati o rozkolu. V XV. století však Rusové přerušili spojení nejen s církví řeckou, ale i s římskou a prohlásili svou církev za samostatnou národní církev ruskou. Car Petr Veliký ustanovil „svatý synod", jenž řídil všecky záležitosti církevní. - *Rusíni nebo Ukrajinci* spojili se však opět s katolickou církví; proto byli od carů pronásledováni. Působením svatého Josafata Končeviče († 1623) vrátilo se tisíce řeholníků do církve římské. - *Polabští Slované* jsou hlavně: Srbové, Lutici a Bodrci. O jejich pokřtění usilovali králové němečtí, hledíce i panství své na ně rozšířiti. Slované však se nechtěli podrobiti nadvládě Němců a

proto se vzpírali i víře křesťanské. I domácí kníže Gottschalk marně se snažil o pokřesťanění svých poddaných. Byl zabit. Přece však v těch zemích zřízena byla metropole v Děvíně (Magdeburg) a pět biskupství. Po 230letém zoufalém zápase byli konečně polabští Slované od Němců podrobeni, pokřtěni a postupem času i poněmčeni. („Tragický osud Slovanů polabských naplňuje křesťanské a německé srdce zármutkem a bolestí. Nikdo však nemůže proto Církvi činiti výčitky." Tak praví dle Kryštůfka (II. 446) spravedlivý Němec Lesker v „Periodische Blätter" 1879.) Apoštolským však způsobem hlásali slovo Boží u polabských Slovanů: Benno, Vicelin, Ansuerus, Volker, Otto; u Litvínů Meinhard († 1196) a Berthold; u Prusů cisterciák Kristián († 1241); u Čuchonců (Finů) sv. Jindřich.

Ct. RADIM (či *Gaudencius*), bratr sv. Vojtěcha, arcibiskup hnězdenský, zemřel r. 1020; památka jeho 5. ledna.

Sv. STANISLAV byl synem šlechtice Szczepanowského a Bogny; narodil se kolem r. 1030 v Štěpánově (u Krakova). Vzdělal se ve vědách bohoslovných na školách ve Hnězdně a v Paříži, nechtěl však přijmouti titul doktora říkávaje: „Stačí mi, abych byl „doctus", t. j. v pravdě učený, a není mi třeba titulu doktora". Vrátiv se z Paříže do vlasti, prodal statek po rodičích zděděný a rozdal ztržené peníze chudým. Krakovský biskup Zula ustanovil Stanislava kanovníkem krakovským.

Stanislav vynikal ctnostmi a vzácnými vědomostmi, i není divu, že byl po několika letech, r. 1071, ač se vzpíral, ustanoven biskupem krakovským. Žil přísně; nosil na těle žinici a vedl si ve všem pokorně a sebezapíravě. Dům jeho se stal útočištěm všech lidí trpících. Míval seznam všech lidí pomoci potřebujících a pomáhal jim štědře; vystříhal se, aby neobohacoval svých příbuzných. Dbal, aby víra a bohumilé mravy rozkvétaly; kázal neúnavně slovo Boží; jsa výmluvný, dovedl hýbati srdci lidskými. Co kázal, sám konal. Zářil živou věrou, účinnou láskou, pokorou a neporušenou čistotou. Křivdy snášel trpělivě. Kdysi byl požádán od šlechtice Jana Březnického, aby posvětil nový chrám. Stanislav nemeškal a odebral se do oné vsi; byl sice od šlechtice vlídně přijat; avšak za nedlouho se rozhněval prchlivý onen šlechtic na svého hosta tak, že ho potupně vyhnal z domu. Biskup trávil noc na širém poli, ale ráno přiběhl Jan Březnický a uznav svou chybu, prosil za odpuštění. Stanislav odpustil a vrátil se do vsi, aby posvětil chrám.

Tenkrát byl králem polským Boleslav II. Smělý. Ten ačkoliv byl ženat s ruskou kněžnou Věslavou, oddával se chlipnosti, činil násilí ženám i pannám a dával nezřízeným svým životem pohoršení. Kladli mu za vinu nejodpornější neřesti a mučení bezbranných žen. Šlechticové se ho báli a duchovní se neodvážili mu domluviti. Biskup Stanislav nemohl a nesměl mlčeti. Odebral se ke králi a rozhodnými slovy mu vytýkal nemravný život. Král dal odpověď vyhýbavou. Brzo poté král dal násilně unésti sličnou Kristinu, manželku šlechtice Mstislava z Bu-

ženína, na svůj hrad a žil s ní po několik roků v cizoložství. Rozhněvaná šlechta se obrátila na metropolitu hnězdenského, aby domluvil zhýralému králi. Metropolita váhal. Tedy Stanislav domlouval králi; řekl mu: „Králi! Nesluší tobě míti manželku bližního! Dáváš lidu veliké pohoršení, neboť poddaní pak následují tvého příkladu. Proč nedbáš Boha a jeho přikázání? Proč poskvrňuješ důstojnost královskou? Boj se hněvu Božího!“ - Ale král zůstal zatvrzelý, potupil biskupa, vytkl mu, že je nízkého původu; nazval slova jeho „surovými“, kárání jeho nazval „urážkou královského majestátu“ a rozkacen odešel.

Brzo poté král táhl s vojskem na Rus. Dobyl Kyjeva. V městě tom zůstal s polskými šlechtici a oddal se životu nezřízenému. Zatím manželky těch polských šlechticů, nemohouce se dočkati návratu jejich, žily cizoložně se svými služebníky. Polští šlechticové zvěděvše o tom, vraceli se z Kyjeva domů. Boleslavovi nezbylo, leč nastoupiti se zbytkem vojska neslavný pochod do vlasti. Doma pak, v Krakově, začal zuřiti proti polským šlechticům i proti jejich manželkám, uchvacoval jejich statky, trestal i osoby nevinné, kázal mnohým urozeným paním uřezati prsy aneb odejmouti jim nemluvňata a dávati jim k prsům štěňata. Přitom hověl dále své neřestné vilnosti, čině násilí ženám vdaným i nevdaným. Pochopitelno, že nastalo v lidu jitření. Biskup Stanislav jsa hotov za ovce své i život položiti, ještě jednou napomenul krále s vyhrůžkou, že nepolepší-li se, bude stižen tresty církevními, a posléze vyřkl na nenapravitelného Boleslava klatbu a zápověď vstoupiti do chrámu. Boleslav soptil hněvem a přisahal biskupovi pomstu. Dne 8. května 1079 sloužil biskup Stanislav Mši sv. v kapli na Skalce u Krakova a tu se přihnal král se žoldnéři a velel, aby žoldnéři vyvedli biskupa z kaple ven. Ti váhali a tu král vnikl do kaple a rozpoltil biskupu Stanislavovi mečem hlavu. Na jeho rozkaz žoldnéři rozsekali mrtvé tělo na kusy. - Krakov a celá říše se zachvěly hrůzou, když se roznesla zvěst o mučednické smrti Stanislavově. Papež Řehoř VII. vydal na krále klatbu; Boleslav nemoha se na trůně udržeti, uprchl do Uher ke svému strýci, králi Ladislavovi; ale ten se ho stranil, jako každý jiný poctivý člověk. Odtud se toulal světem. Svátek sv. Stanislava 7. května.

Sv. BENEDIKT pocházel z Beneventu v Neapolsku a byl žákem sv. Romualda, k němuž velmi přilnul. Žil sebezapíravě dle pokynů a příkazů svého přísného učitele. Jiní žáci Romualdovi byli Bruno a Jan. Jan byl dříve stižen neštovicemi a v nemoci pozbyl jednoho oka. Vynikal mírností a tichostí. Kdysi Benedikt a Bruno prosadili proti vůli Romualdově volbu opata, jenž, jak se později ukázalo, byl nehoden té důstojnosti. Když vyšlo na jevo, že Benedikt a Bruno zavinili onu volbu, dal je Romuald, ač je oba miloval, veřejně bičovati dle předpisů řeholních.

Na žádost německého císaře Oty III. odebrali se Benedikt a *Jan* do Polska, aby tam šířili víru Kristovu. Bruno pak

měl přijíti za nimi, až by opatřil v Římě apoštolskou plnou moc k misijnímu dílu. Benedikt a Jan přišedše do Polska, byli králem Boleslavem Chrabrým vlídně přijati; chtějíce vyčkati apoštolského dovolení, usadili se prozatím ve vsi Kaziměři u města Poznaně. K nim se přidružili řeholní bratří *Matouš* a *Isák*, kuchař *Kristin* a dva jiní. Benedikt a Jan se učili jazyku polskému. Bruno obdržev apoštolské dovolení, vydal se na cestu do Polska; přišel až do Řezna; avšak dále, do Polska, nemohl se odvážiti, protože vypukla válka. Když tedy Bruno dlouho nepřicházel, umínil si Benedikt, že ho vyhledá a že, bude-li třeba, dojde až do samého Říma. Obdržel od knížete Boleslava deset hřiven stříbra na cestu. Vydal se na cestu, přišel až do Prahy, ale z Prahy se vrátil s nepořízenou do Polska, protože nevěděl, kde má Brunona hledati. Darované peníze Boleslavovi ihned vrátil. Tu však někteří loupežníci se umluvili, že klášter za temné noci přepadnou, řeholníky zavraždí a že se zmocní oněch peněz, o nichž nevěděli, že zatím byly knížeti vráceny. Učinili, jak se umluvili, a zavraždili Benedikta, Jana, Matouše, Isáka a Kristina. Stalo se tak dne 12. listopadu roku 1003. Svátek 12. listopadu.

Sv. OLGA byla vdova po ruském knížeti Igorovi (912-945) z rodu Rurikova. Vládla za svého nedospělého syna Svjatoslava od roku 945 až do roku 957. Její muž Igor byl r. 945 zavražděn od Drevanů. Dle zákona jí připadla úloha, aby pomstila násilnou smrt svého manžela. Olga vykonala krutou pomstu na lidu drevanském. Bylať tehdy ještě pohanka. Ale později poznavši víru křesťanskou, zamilovala si ji a toužila po křtu.

Roku 957 její syn Svjatoslav vypravil do Cařihradu skvělé poselstvo ruských bojarů a kupců. Také Olga se k nim připojila a byla v Cařihradě za veliké slávy pokřtěna. Sám císař Konstantin VII. Porfyrogeneta jí byl kmotrem. Po křtu žádal ji za manželku. Olga odpověděla: „Kterak mohu býti chotí tvou, když tys mi byl křestním kmotrem a nazval jsi mne dcerou svou? Vždyť u křesťanů nesmí, jak sám víš, kmotr si vzíti svou křestnou dceru.“

Olga, která na křtu obdržela jméno „Helena“, vrátivši se do vlasti, domlouvala svému synu, aby se dal pokřtíti. On však odpověděl: „Kterak bych měl přijmouti cizí víru? Družina moje by se smála.“ Olga odvětila: „Dáš-li se pokřtíti, družina nebude se smáti, nýbrž bude následovati tebe.“ Ale Svjatoslav neposlechl. Na její žádost císař Ota I. poslal do Ruska věrověsta Adalberta, mnicha trevírského. Ten však nic nepořídil. Olga žila bohabojně. Na smrtelném loži zapověděla, aby se nekonala na jejím hrobě tryzna, onen obyčej pohanský. Zemřela r. 969. Svátek sv. Olgy (či Heleny) 11. (10.) července.

Sv. VLADIMÍR, syn ruského knížete Svjatoslava, vnuk sv. Olgy, zmocnil se trůnu celé říše, když byl přemohl a zabil bratra svého Jaropolka. Jsa horlivým pohanem, obnovil starou modloslužbu, na př. modly Peruna, Chrsa, Dažďboha. Střiboha, Regla i Mokoše. Také hověl tělesným rozkošem. Kdysi měla býti obě-

tována i oběť lidská, buď mládenec nebo panna, na koho los padne. Metali los a los padl na jistého mladého křesťana Varjaga, jenž právě se svým otcem z Řecka byl přišel do Kyjeva. Otec i syn se sice postavili té ohavnosti na odpor; ale marně; oba byli zavražděni.

Po nějakém čase žádal Vladimír řeckého císaře Basila o ruku jeho sestry Anny. Basil svolil, ale toliko s podmínkou, že Vladimír zprvu přijme křest. Vladimír dal se r. 988 v Korsuni (Chersonu) pokřtíti. Poté slavil sňatek s Annou. Vrátil se pak v průvodu mnoha řeckých kněží, nesoucích posvátné obrazy a svaté ostatky, do Kyjeva. Vladimír se stal křesťanem nejen jménem, ale i srdcem. Nejprv rozkázal, aby modloslužebné obřady všude přestaly a aby modly byly rozbity; socha Perunova byla přivázána k ohonu koně a odvlečena do řeky Dněpru. Vida to lid pohanský, zaplakal hořce. Na druhý den Vladimír rozkázal, aby všichni obyvatelé přistoupili k řece, kde budou pokřtěni; prohlásil, že mu bude nepřítelem, kdo neposlechne. Lid pravil: „Kdyby to nebylo dobré, nebyli by toho přijali kníže a bojarové.“ I dostavilo se veliké množství lidu k řece Dněpru, někteří vstoupili do vody a stáli v ní až po prsa, jiní po šíjí, děti byly buď na břehu nebo v náručí matek. A pak bylo pokřtěno celé to množství lidu; Vladimír zatím klečel na břehu a modlil se.

Bylo ku podivu, jak se změnil surový tento válečník! Z krutého panovníka stal se otec poddaných, z člověka tělesným rozkošem oddaného křesťan bohabojný. Lid přijímal bez odporu víru křesťanskou, vida příklad svého knížete, na mysl lidu mocným dojmem působily krásné chrámy, skvostné obrazy svatých, posvátné obřady a vznešené pravdy křesťanské. Vladimír stavěl chrámy, ustanovoval při nich kněze a pečoval o vzdělání lidu. Děti svoje učil slovanskému písmu cyrillskému. Zemřel 15. července 1015. (*E*). Nazýván bývá „Veliký“ a „Apoštolům rovný“. S dovolením apoštolské Stolice ctí jej i sjednocení Řekové. Svátek sv. Vladimíra Velikého Svjatoslaviče, knížete ruského, 15. července, (nebo 24. července).

Ct. JAROSLAV SVJATOSLAVIČ, kníže muromský, šířil křesťanskou víru. Zemřel r. 1129. Památka 21. května.

Sv. GODŠALK (německy: Gottschalk) byl synem bodrckého knížete Pribigněva (podle *St* venetského knížete Uta). Byl sice vychován v klášteře lüneburgském, ale když uslyšel, že otec byl od jistého Sasa zabit, povzbuzoval své rodáky k pomstě a odvetě proti Sasům. Byl zajat vévodou saským. Propuštěn byv na čestné slovo, odebral se ke králi dánskému Knutovi. Knut dal Godšalkovi za manželku svou dceru Syritu. Godšalk se vrátil do vlasti a založil mocnou říši slovanskou. Horlivě pečoval o to, aby obrátil národ Bodrců na víru křesťanskou. Současníci vyznávají, že Slovanstvo severních zemí nikdy nemělo tak mocného panovníka, jakým byl Godšalk. „Svoboda Církve“ bylo heslo jeho. Horlivost jeho se šířila od Bodrců k Vagirům a Kycinům v nynějším Meklenbursku. Avšak Godšalk uznával svrchovanou moc saského vévody a tím sobě

vzbudil nelibost, ba nenávist Slovanů, kteří bedlivě střežili svobody a nezávislosti svých praotců. V čelo nespokojenců se postavil Pluso, švakr jeho. Godšalk byl přepaden a zabit v Loučině (Letzen u Meklenburgu), manželka jeho byla zbavena šatů a i s dětmi poslána do Dánska, kněz *Eppo*, který právě sloužil Mši svatou, byl usmrcen, a i jiní duchovní a laikové byli v tomto vzbouření zabiti roku 1066. Syn Godšalkův Jindřich se ujal později vlády a zavedl opět křesťanství do země. Godšalkův vnuk se jmenoval Svantopolk; Svantopolkův syn Zvenko; jím vymřel (roku 1123) rod Godšalkův. Pak nastoupil princ dánský Knut a za něho se objevil nový věrověst sv. Vicelin. Svátek blahoslaveného Godšalka 7. června; též blahoslaveného Eppona, kněze.

Sv. KNUT LAVARDUS, král Obotritů (Vendů), vévoda šlésvický, bratranec sv. Kanuta, jehož svátek je 19. ledna, byl spravedlivý panovník. Kdysi dal Knut pověsiti několik loupežníků. Jeden z nich volal, že pochází z rodu královského, ba že je blízký Knutův příbuzný. Knut dal jej tedy pro vysoký jeho původ od šibenice vyjmouti a pověsiti na vysokém stožáru lodním. R. 1133 byl z politických důvodů zavražděn. Svátek 7. ledna.

Sv. ANSVERUS (= společník v boji), mnich racenburgský, hlásal evangelium Venetům a jiným polabským Slovanům. Byl r. 1064 i se 30 svými společníky od modloslužebníků usmrcen. Svátek 15. července.

Sv. BENNO narodil se r. 1010 v Hildesheimu jakožto syn hraběte Bullenburga. Vzdělán byl v klášteře pod dozorem svého příbuzného sv. Bernvalda (Bernvarda, jehož svátek je 20. listopadu) a také pak vstoupil do kláštera hildesheimského, v němž r. 1042 byl zvolen opatem. Ale již po třech měsících složil hodnost opatskou, chtěje zůstati prostým mnichem. Na přání císaře Jindřicha III. Benno spravoval slavnou školu goslarskou.

Roku 1066 Benno byl zvolen biskupem míšenským. Dbal o napravení a zvelebení kázně a mravů u duchovních a u lidu, obcházel jednotlivá místa své diecése, a aby častějšími návštěvami nebyl ani duchovním ani lidu na obtíž, zřídil si na rozličných místech domy, v nichž by na svých apoštolských cestách i s průvodčími přebýval. Velikou péči věnoval zvelebení služeb Božích a církevního zpěvu. Sám žil prostě a skvěl se štědrostí k chudým.

V sousedství jeho diecése přebývali slovanští národové: Bodrcové, Lutici čili Vilcové, Milčané a jiní. Bodrcové zabili svého křesťanského krále Godšalka. Vzpoura Slovanů proti německé nadvládě měla ráz národně-pohanský; chrámy a kláštery byly bořeny, kněží kamenováni, biskup rarožský Jan byl ukrutně zavražděn. Benno seznal, že ne násilnou cestou, nýbrž jen mírností a laskavostí bude lze obrátiti národy slovanské na víru křesťanskou. Proto naučiv se důkladně jazyku slovanskému, jal se s neúmornou horlivostí hlásati evangelium pohanským Slovanům a obměkčoval jejich srdce prosbami a domluvami. Slované mu zprvu nedůvěřovali, vyhýbali se mu, ale horlivý

biskup se tím nedal zastrašiti a pracoval neomrzele na misijním díle. Když Slované pozorovali, že Benno se k nim chová docela jinak, než jak dosud zvyklí byli u Němců, že se k nim chová jako otec, když ho slyšeli mluviti svým mateřským jazykem, tu poznávali v něm dobrého pastýře, přinášeli k němu své modly, aby je zničil, a dávali se pokřtíti. Benno stavěl chrámy v jejich zemi a apoštolské dílo se mu dařilo.

Zatím se strhla válka mezi králem Jindřichem IV. a šlechtici saskými. Slované použili této vhodné příležitosti, aby nesnesitelné jařmo, jímž byli utiskováni, se sebe svrhli. Benno, ač byl rodem Sas, nezúčastnil se nijak této války. A to mu bral za zlé zpupný král Jindřich IV.; vytýkal Bennovi, proč nepřišel králi svému na pomoc proti odbojníkům. Král Jindřich IV. dobyl Míšně a dal biskupa Bennona vsaditi do žaláře. Po roce Benno byv propuštěn, odebral se do Říma, neboť byl věrným stoupencem papeže Řehoře VII. Vrátiv se do svého sídla, pracoval dále mezi Slovany. Právem si zasloužil názvu „apoštola polabských Slovanů." Zemřel r. 1106. Svátek sv. Bennona 16. června.

Sv. VICELIN se narodil v Hameln (na Veseře), stal se zprvu představeným školy brémské a pak byl misionářem v Holštýnsku, u Bodrců a jiných sousedních národů. Čím větší překážky se mu stavěly v cestu, tím větší byla jeho horlivost. Smrt krále Lothara II. († 1137) posílila knížete venetského Přibyslava; Vicelinovi bylo prchati z místa na místo. Roku 1149 byl ustanoven biskupem stargardským (či aldenburským). Nazýván bývá apoštolem Vágriů a Holsatů či apoštolem Holštýnska. Zemřel r. 1154. Slaví se 12. prosince.

Bl. DIETMAR či Tetmar, pomocník Vicelinův, kapitolní děkan brémský, zemřel r. 1152. 17. května. Str. 220.

Bl. VOLKER, kněz v Holštýnsku, byl r. 1132 od Obotritů zavražděn. Svátek 7. března.

Sv. OTTO se narodil r. 1062 ze šlechtických, ale zchudlých rodičů ve Švábsku. Dokončiv své vzdělání a posvěcen byv na kněze, odešel do Polska a zřídil si v Krakově latinskou školu, aby vyučováním a výchovou jinochů došel obživy. Naučil se tam jazyku polskému a zdokonaloval se soukromým studiem ve vědách. Mladý muž Ota, krásného vzrůstu, sličné tváře, vynikající učeností a výmluvností, nabyl za nedlouho zvučného jmena. Vzácné rody polské mu svěřovaly své syny; polský vévoda Vladislav Heřman ho učinil svým dvorním kaplanem a tajemníkem. Vévoda poslal Ottu na dvůr německého krále Jindřicha IV., aby jeho jménem požádal o ruku Judity, sestry krále Jindřicha IV. Při té příležitosti král Jindřich IV. poznal Ottona a učinil ho svým dvorním kaplanem, říšským kancléřem a strážcem císařské pečeti. Nabídl mu biskupství v Augsburgu i v Halberstadtě, ale Otto odmítl, protože král byl stižen církevní klatbou.

Roku 1102 císař Jindřich IV. ustanovil Ottona biskupem v Bambergu. Otto se podrobil, avšak umínil si, že se vzdá hodnosti biskupské, nedosáhne-li potvrzení papežského. Bamberští nechtěli Ottona přijmouti; prohlásili, že nevědí, kdo

je a odkud je. Císař řekl: „Abyste věděli, koho jsem vám ustanovil biskupem, pravím vám: Já jsem mu otcem, Bamberg je mu matkou; neznám nad něho vhodnějšího, a kdo by se ho nešetrně dotkl, zřítelnice mého oka by se nešetrně dotkl.“ Když císař Jindřich byl r. 1106 sesazen, Otto se odebral k papeži, resignoval na biskupskou hodnost, složil odznaky biskupské, prsten a berlu, papeži k nohám a slzy prolévaje vyznával, že se necítí prost simonie. Papež neváhal ho potvrditi v úřadě biskupském; ba nežádal od něho ani obvyklé přísahy, což bylo neslýchaným vyznamenáním.

Otta byl dobrým pastýřem lidu, pečoval o rozkvět náboženského života, dávaje nejlepší příklad. Zakládal chrámy a kláštery ve své diecési i v Korutanech. Nejznamenitější chrámy byly opatství na Michaëlsberku u Bamberka, Arnoldštýn v Korutanech, Glin nad Enží v Rakousích a j. Jsa znalý umění stavitelského, řídil sám stavbu chrámů a klášterů, na něž vedl náklad. Když mu měli za zlé, že všecky své důchody vynakládá na kláštery, odpověděl: „Celá naše země je cizinou, my jsme tu hosty a poutníky. Pro tolik hostí a poutníků je potřebí mnoho hostinců; kláštery pak jsou našimi hostinci; čím více hostinců je, tím lépe poutníkům. V klášteřích se snáze žije zdrželivě, nežli ve světě.“ Všecko, co Otta na sobě ušetřil, věnoval na dobré účely, ke cti a slávě Boží, na stavbu chrámů a klášterů. Říkával: „Příjmy církve jsou almužny chudých, nesmíme jich užívati k marnivosti.“ Sám žil střídmě; nikdy nepožíval vybraných a drahých pokrmů. Kdysi byla přinesena na stůl štika draze koupená. Odmítl ji řka: „Nechci za jediný den tolik peněz ztráviti, jsem zdráv a spokojím se kusem chleba; rybu dejte nemocným!“ Nosil oděv prostý, záplatový; často sám si spravoval oděv a obuv. Konal rád skutky milosrdenství. Kdysi spatřil mrtvolu ženy nepochované, která byla kořistí ptáků. Sluha Ottův si ucpával nos, ale Otta nesl za jeho přispění mrtvolu na hřbitov, aby byla pohřbena.

Kdysi se zastavil v klášteře bambergském cizí mnich; jmenoval se Bernard; byl věrověstem u Slovanů přímořských. Vypravoval Ottovi, že zvěstoval víru v apoštolské chudobě a pokoře, chatrně oděn, bos, avšak že Slované, jsouce bohati, pohrdali jím a jeho společníky a že říkali: „Bůh všehomíra nemá za posly žebráky.“ Po této rozmluvě Otta zatoužil jíti tam jako věrověst. Vyžádav si schválení papeže Kalixta II. a byv jmenován papežským zmocněncem pro Pomořany, vydal se na cestu. Aby bohatí, pyšní Pomořané poznali, že misionáři nepotřebují jejich statků a že po nich nebaží, Otto vypravil se na cestu se skvělým průvodem kněží a služebníků, na skvostném povoze, s dlouhou řadou vozů naplněných bohoslužebnými potřebami i dary pro pohlaváry. Ubíral se přes Čechy, Prahou, přes Vratislav do Polska, zdržel se u polského krále Boleslava III. Křivoústého a dospěl Pomořan.

Pomořanský vévoda Vratislav uvedl biskupa Ottu na svůj hrad Pyřici. Lid pomořanský se podivoval skvělému ko-

SV. VÁCLAV

monstvu, vozům a sluhům, žasl nad biskupem a kněžími oděnými zlatohlavem. Biskup Otto jal se k lidu mluviti slovanskou řečí takto: „Přišli jsme k vám z daleké země, abyste poznali pravého Boha a abychom vám přinesli blaho a spásu"; a vykládal křesťanskou nauku. I dalo se 7000 mužů a žen pokřtíti; podobně se dařilo dílo i v Kamíně. Vévoda činil pokání a propustil svých 24 souložnic. - Avšak ve Volíně se lid vzbouřil. I Otto byl kyjem zasažen a do přístavní mělčiny hozen; zachránili ho jeho sluhové. - Ve Štětíně sice misionářům nečinili příkoří, ale byli lhostejni k náboženství křesťanskému. Říkali: „Nechceme víry křesťanské! Víme, že mezi křestany je tolik zlodějů a jiných zločincův! U nás tak není." Pravdu řekli. O krádežích nebylo u přímořských Slovanů ani slechu. O žebrácích nevěděli. Lid byl poctivý; divil se, vida na vozích misionářských okované bedny zámkem a klíčem opatřené a tázal se: „Nač ty zámky a klíče?" Lid byl zámožný; město Vineta na ostrově Uznojimu rovnáno bylo k Římu a k Cařihradu. O té zemi se říkávalo, kdyby také ještě víno a olej plodila, že by bylo lze ji přirovnati k zemi kanaanské.

Otto se snažil, aby vlídností a dary si získal ve Štětíně náklonnost. A dílo jeho se dařilo; mnozí se dali pokřtíti. Otto bořil pohanské chrámy; chtěl také poraziti prastarý ořechový strom, zasvěcený pohanským bohům; zanechal svého úmyslu jen proto, že modloslužebný kněz, strážce stromu, se dal pokřtíti a že prosil, aby směl i nadále požívati užitku z toho stromu. Velmožové štětínští nabízeli Ottovi mnoho pokladů zlatých a stříbrných; ale Otto jich nepřijal řka: „Nepřišli jsme, abychom se u vás obohacovali; máme takových a lepších věcí dostatek doma." Vzal pouze zlatou postříbřenou sošku pohanského boha Triglava a poslal ji do Říma. - Volynští uslyševše, jaké pokroky víra Kristova učinila ve Štětíně, zastyděli se a projevovali pak tím větší horlivost. Také v Kolobřehu (Kolberg) Otto kázal a vydal pak písemný zákaz mnohoženství, kouzelnictví, otrokářství, pálení mrtvol a jiných pohanských neplech.

Roku 1125 Otto se vydal na cestu do Bamberku; pastýřská povinnost ho volala do biskupského sídla. Cesta ho vedla opět Prahou. V Praze se mu podařilo usmířiti umírajícího knížete Vladislava I. s bratrem jeho Soběslavem. - Druhou cestu apoštolskou podnikl Otto opět s velikým průvodem r. 1128; tentokráte nejel Čechami, nýbrž kratší cestou, Saskem, Děvínem, kde se setkal se sv. Norbertem. V Havelbergu právě se konala slavnost pohanská; hrabě Vidukind, jemuž Otto činil proto výčitky, omlouval se řka, že se tak děje arcibiskupu magdeburgskému (sv. Norbertovi) na vzdory. A jiní pravili, že za jiného arcibiskupa by přijali křest. Avšak Otto se tam nezdržel déle, než bylo třeba. Spěchal do Pomořan. Pomořanští zemané se usnesli na ostrově uznojimském takto: „Jelikož již všechen téměř svět se přidal ke křesťanství, i my Pomořané musíme přijmouti toto náboženství pravého Boha." Ve Štětíně však a ve Volině lid byl pohanskými kněžími

poštván. Průvodcové Ottovi zbraňovali mu, aby se do oněch měst nevydával. Otto však řekl: „Každý ať rozhoduje nad svým životem; vy jste svobodni, ale svoboden jsem i já. Nebraňte mi! Vás však nechci nutiti jíti na smrt mučednickou.“ Otto jim v noci uprchl, ale průvodcové ho nalezli vstupujícího již na loď. Plakali s ním a řekli: „Půjdeme s tebou i na smrt!“ Spiklenci štětínští táhli sice ozbrojeni proti Ottovi. On však je utišil dobrotou a laskavými slovy. Svedené obyvatelstvo se odvrátilo od modloslužebníků a vyznalo víru Kristovu.

Po roce Otto se vrátil do Bamberka; působil pak na vinici Páně horlivě až do své smrti r. 1139. Svátek 3. července.

Sv. BRUNO pocházel z poboční větve císařského rodu saského. Nabyl vědeckého vzdělání ve škole magdeburgské, kdež byl spolužákem sv. Vojtěcha. Později provázel císaře Ottu III. do Říma, jsa jeho dvorním kaplanem. V Římě se opět sešel se sv. Vojtěchem, seznámil se pak se sv. Romualdem a podrobil se přísným pravidlům družiny kamaldolské. Rozhodl se, že bude věrověstem u pohanských národů. Byv vysvěcen na biskupa, odebral se na Rus, na dvůr velikého knížete Vladimíra. Hlásal víru v zemi Pečenců s požehnaným výsledkem. Odtud pak šel kázat slovo Boží litevským Prusům. Zprvu se mu dílo dařilo, avšak poté jej přepadli divocí pohané a zavraždili jej i 18 jeho společníků r. 1009 (nebo 1008). Bruno napsal spisy: „Život svatého Vojtěcha“ a „Život a umučení Benedikta a Jana a druhů“. Svátek 14. února.

41. KŘESŤANSTVÍ U MAĎARŮ

Maďaři, národ uralsko-čudský, přistěhovali se do Uher kolem roku 896, vyvrátili kolem r. 906 říši velkomoravskou a činili stálé nájezdy do Německa, až byli r. 955 u Augsburgu poraženi. U Maďarů hlásali víru křesťanskou Pelhřim, biskup pasovský, sv. Volfgang, který byl později biskupem řezenským, sv. Vojtěch a jiní. Maďarský kníže (chagan) Geyza byl získán pro víru křesťanskou svou manželkou Saroltou, která byla sestrou polského knížete Mečislava. Geyza sice křesťanství podporoval, ale kultu pohanského se zcela nezřekl. Teprve za krále Štěpána (od r. 995-1038) bylo křesťanství zavedeno všeobecně. V jeho šlépějích pokračovali Ondřej (1046-1061) a Bela (1061-1063).

Sv. ŠTĚPÁN slul dříve Vaik (toto jméno pochází snad ze Vjaceslav, Václav); byl biřmován od sv. Vojtěcha, při čemž obdržel jméno Štěpán. Byl synem maďarského chagana či velkoknížete Geyzy. Zasnoubil se s Giselou, křesťanskou princeznou z Bavorska. Zprvu bylo mu potlačovati vzpoury kmenových náčelníků, kteří nechtěli odvyknouti životu loupeživému. V čelo nespokojenců se postavil šomodský náčelník Kupa a usiloval vyhladiti křesťanství v Uhrách a svrhnouti Štěpána se stolce knížecího. Avšak Štěpán porazil vzbouřence u Vesprimu, potrestal je, zrušil moc kmenových dědičných pohlavárů a zavedl v zemi po vzoru slovanském župní zřízení. Pak nařídil, aby

všichni poddaní pod ztrátou volnosti a jmění se dali pokřtíti a aby všichni otroci byli propuštěni na svobodu. Odkud věrověstové pocházeli, bylo Štěpánovi lhostejno, jen když svůj úkol dobře vykonávali.

Štěpán zaváděl u svého lidu moudré řády společenské a křesťanskou vzdělanost. Dostavěl a bohatě nadal klášter sv. Martina na hoře Pannonské. Prvním opatem tam byl Anastasius, dříve opat břevnovský, jejž Maďaři přezvali Astrikem. Štěpán poslal Anastasia-Astrika do Říma se žádostí, aby papež schválil vše, co Štěpán pro náboženství křesťanské vykonal nebo vykonati zamýšlí a aby jej prohlásil králem. Anastasius pořídil v Římě dobře. Papež Silvester II. poznav apoštolskou horlivost knížete Štěpána, přijal Uhry ve vlastnictví sv. Petra a v ochranu církve římské, potvrdil biskupství, která Štěpán zříditi zamýšlel, a poslal Štěpánovi drahocennou korunu královskou, kterou měl připravenou pro polského knížete Boleslava Chrabrého. Také dal Štěpánovi a jeho nástupcům zvláštní výsadu, aby se před nimi nosil kříž, znak apoštolství, a aby jako papežští zástupcové zřizovali biskupství a jmenovali biskupy. Tato bulla „Legati nobilitatis“ ze dne 27. března r. 1000 je apoštolská. Odtud příslušel panovníkům uherským název „krále apoštolského“. - Veliká práva obdržel Štěpán od papeže, protože se předpokládalo, že jich nezneužije. Na příklad: Chrám ve Stolním Bělehradě měl býti jen jemu podřízen, takže ani biskup nesměl v něm konati služeb Božích bez jeho vědomí a svolení.

Štěpán založil arcibiskupství v Ostřihomě, biskupství v Kaloči, ve Vesprimu, v Čanadě, v Rábu, v Jageru (Erlau), ve Vácově, v Pětikostelí a ve Velkém Varadě. A když dobyl Sedmihradska na knížeti Gyulyovi, jenž ze závisti nad rostoucí mocí Štěpánovou vtrhl do Uher, založil také v Sedmihradsku biskupství. Všude zřizoval školy a volal učence a umělce z ciziny do Uher. Velikou péči věnoval rozkvětu náboženského života. Nařídil, aby každých deset obcí mělo svou svatyni. Bohoslužebná roucha, nádobí a nářadí pořizoval sám král, o výživu duchovenstva bylo pečovati biskupům. Nábožná královna Gisela závodila s ním v ušlechtilé horlivosti; zhotovovala drahá roucha, vyšívala a ozdobovala je zlatem a stříbrem a darovala je chrámům. Král pamatoval i na křesťanské poutníky a zřídil pro ně poutnické domy v Jerusalemě, v Římě, v Ravenně a v Cařihradě. Přihlížel k tomu, aby křesťanská víra pronikala život lidu, a zapověděl život nemravný. Sám dozíral na představené i na lid, objížděl biskupství i kláštery, odměňoval horlivé, trestal liknavé a dbal, aby všude vládla křesťanská kázeň. I sám kázal o víře a o povinnostech, jež ukládá víra.

Štěpán žil sebezapíravě; čítal horlivě Písmo svaté a měl-li nějaké důležité dílo před sebou, modlil se k Duchu Svatému za osvícení. K Panně Marii lnul láskou dětinnou a zbudoval na její počest mnoho chrámů. Modlitby prodlužoval až do noci buď kleče nebo leže křížem na podlaze chrámové. Nikdo ho neviděl smáti se. Dobročinnost mu činila pravé potěšení; tajil ji před dvořany, navštěvoval chuďasy

přestrojen, i v noci. Kdysi prý nehodní žebráci ho přepadli a ztloukli, rozcuchali mu vous, vytrhli mu sáček s penězi a utekli. Štěpán se radoval a na kolenou děkoval Bohu za ponížení. Častým hostem jeho byl blahoslavený Vintíř, poustevník z Bavorského lesa; tomu bývalo dovoleno dle libosti sáhnouti do pokladů královských na podporu chudých. - Štěpán, jakožto muž spravedlivý, popřál volnosti i obřadu východnímu a dbal, aby křesťané obojího obřadu vespolek se snášeli. Křesťanům obřadu východního postavil Štěpán dva basiliánské kláštery.

Štěpánův syn Emmerich byl vychován biskupem čanadským, sv. Gerhardem. Štěpán opatřil svému synu nevěstu, dceru charvatského knížete Křesimíra; také mu dal vlastnoručně psaná moudrá pravidla životní, ve kterých ho napomínal, aby se držel vždy víry katolické; dodal: „Biskupů a duchovenstva šetři jako zřítelnice oka svého! Úředníky a bojovníky zemské měj za bratry! Vládni mírně a pokorně věda, že nic tak neponižuje člověka jako pýcha! Buď trpěliv ke všem, netoliko k velikým, ale i k prostým! Buď zmužilý, nezpychni ve štěstí a neklesej v neštěstí! Buď stydliv a utíkej všeho puchu chlipnosti! Buď milosrdný ke všem utiskovaným!“ Dále ho nabádal k nestrannosti ke křesťanům obojího obřadu, latinského i řecko-slovanského. Již již hodlal Štěpán odevzdati vládu synu svému Emmerichovi, již se konaly přípravy k slavnostnímu prohlášení králevice nástupcem Štěpánovým, tu náhle a neočekávaně Emmerich zemřel r. 1031. Štěpán velmi truchlil nad ztrátou jediného svého syna; jen živá víra v Boha mu dodávala útěchy.

Ještě sedm let žil pak Štěpán bohumile; byl králem podle srdce Božího, pravým apoštolem a otcem lidu. Stonal dlouho; a tu někteří velmožové, nespokojeni s jeho křesťanskou vládou a nemohouce se dočkati jeho smrti, najali vraha, aby krále zabil. Král ležel nemocen na lůžku; v tom se vysmekl vrahu vcházejícímu meč pod pláštěm schovaný a pádem na zemi způsobil hlomoz. Král spatřiv nenadále člověka, tázal se, proč přichází, a ten jsa hrůzou jat, klesl k zemi a vyznal, co měl v úmyslu. Král mu odpustil, ale spiklenci byli podle zákona popraveni. Štěpán určil svého strýce Varula (Basila) svým nástupcem; avšak sestra Štěpánova, jménem Gisela, vdova po benátském dóžeti, chtěla prosaditi svého syna Petra nástupcem Štěpánovým a dala Varulu oslepiti. Když se král o tomto zločinu dozvěděl, zachvěl se hrůzou a zaplakal. Chtěj nechtěj prohlásil tedy Petra svým nástupcem na trůně. Seznav, že se blíží konec jeho života, loučil se se všemi přítomnými napomínaje jich, aby setrvali ve víře křesťanské, aby k papeži věrně stáli, přikázání Boží zevrubně zachovávali, aby vespolek se snášeli a o zvelebení své vlasti pracovali. Pak se modlil: „Královno nebeská! do tvé ochrany odevzdávám církev v Uhersku, království uherské a veškeren lid křesťanský.“ Štěpán zemřel dne 15. srpna 1038. Někteří spisovatelé se pokusili pochybnostmi zatemniti životopis Štěpánův; ale jeho obraz je jasný před našima očima. I protestant Bauer napsal v Historickém sborníku:

„Štěpán byl... veliký a zaslouží si úcty, kterou mu dala Církev římsko-katolická, vřadivši jej do seznamu svatých, a je úctyhodný i v očích lidumilů, kteří stojí mimo Církev katolickou.“ Svátek sv. Štěpána, krále, patrona uherského 2. září. V Uhrách se slaví svátek jeho 20. srpna.

Sv. GISELA, dcera bavorského vévody Jindřicha, sestra císaře německého svatého Jindřicha, provdala se za uherského krále Štěpána. Je matkou blah. Emmericha, kterého vychovávala se sv. Gerhardem k životu bohumilému. Po smrti manžela svého sv. Štěpána se vrátila do Německa. Odešla z Uher proto, že král Petr s ní jednal nedůstojně. Žila v klášteře niedernburgském v Pasově jako abatyše. Dožila se věku skoro 100 let. Proto udávaný rok smrti 1095 nezdá se pravdě nepodobný. Někteří ji uvádějí jako blahoslavenou, jiní jako svatou; svátek 7. května.

Bl. EMMERICH, králevic uherský, syn krále sv. Štěpána a Gisely, modlíval se zbožně a prospíval ve ctnostech. Zasnoubil se s Chichou (či s Csikou), dcerou charvatského knížete Křesimíra; oba manželé potírali smyslné žádosti. Emmerich opravňoval k nejlepším nadějím, avšak zemřel nenadále 2. září 1031. Příčina jeho smrti není známa. Hildesheimská kronika dí, že Emmericha roztrhal divoký kanec. Svátek 5. listopadu (nebo 2. září).

Sv. GERARD (*Gebhard*, slovansky Radko, česky *Jaromír*) narodil se v Benátkách; byv vysvěcen na kněze, umínil si vykonati pouť do Jerusalema. Šel s několika společníky Uherskem; král Štěpán postřehnuv bystrého ducha a zbožnost kněze Gerarda, domlouval mu, aby zůstal v Uhrách a aby pracoval na utvrzování víry křesťanské. Gerard poslechl a se společníkem Maurem si upravil v Bakoňském lese poustevnu a ztrávil tam sedm let v modlitbě a sebezapírání. Po roce 1000 Gerard byl ustanoven biskupem čanadským. Obyvatelstvo bylo většinou ještě pohanské, ale počet křesťanů se množil každým dnem a Uhři na víru obrácení milovali Gerarda jako svého otce.

Gerard budoval a ozdobil stoličný chrám sv. Jiří v Čanadě, zřídil v něm oltář ke cti Panny Marie a ustanovil, aby dva nábožní starci každou hodinu před oltářem tím zapalovali kadidlo; sám pak se tam modlíval církevní hodinky a každou sobotu tam sloužil Mši svatou. Nařídil, aby věřící vyslovujíce jméno Panny Marie se ukloňovali a aby ji nazývali „naše Paní“. - Gerard žil odříkavě; nosil drsné roucho kající a choval se nadmíru dobrotivě ke všem chuďasům. Cesty své konal pěšky a přebýval nejraději v chyškách chudých lidí nebo v jeskyních. Kdysi přenocoval v domě o samotě; tu uslyšel dojemný dívčí zpěv; tázal se sluhy, kdo zpíval. Sluha odpověděl: „Dívka mlela obilí na ručním mlýnku a při práci si prozpěvovala.“ Gerard řekl: „Ó jak šťastný je člověk, když jak ona na rozkaz představeného práci svou trpělivě koná a nereptá.“ Gerard obdaroval dívku štědře a řekl jí, aby byla pamětliva toho, že poslouchati je blaženější než poroučeti. - Kdysi se dopustil služebník Gerardův jakéhosi přestupku, a Gerard rozkázal, aby

byl mrskán metlou; avšak než rozkaz byl vykonán, Gerard spěchal k němu, zulíbal mu ruce a nohy, trest odvolal a prosil sluhu za odpuštění, že s ním jednal ukvapeně.

Po smrti sv. Štěpána dosedl na trůn Petr, muž vášnivý a prostopášný; ten přijal Uhry od císaře Jindřicha III. v říšské léno, což bylo pokládáno za vlastizradu. Uherští velmožové prohlásili Petra za trůnu zbaveného a zvolili si králem Arpádovce Ondřeje. Hodlali vyhubiti křesťanské řády v zemi, obnoviti staré maďarské obyčeje, pobořiti křesťanské chrámy a kláštery a povražditi kněze a mnichy. Tak vzplanul v Uhrách požár všeobecné vzpoury proti křesťanství. Gerard se odebral ke králi do Stoličního Bělehradu, chtěje ho pohnouti, aby zakročil proti buřičům na obranu křesťanství. Avšak rota vzbouřenců ho přepadla na cestě a kamenovala ho. Biskup zvolal: „Pane, nepokládej jim toho za hřích!“ Jeden z lotrů mu probodl pak srdce kopím. Tak zemřel Gerard roku 1047. Slaví se 24. září.

Sv. LADISLAV (uhersky Lalo; starofrancouzsky Lancelot) narodil se kolem roku 1040 jako syn bratrovraha Bely I.; narodil se v Polsku, kamž otci jeho bylo uprchnouti za vlády krále Petra. Matka jeho byla Polka; vychovávala syna v bohabojnosti. I když princ Ladislav byl obklopen lichotníky a svůdníky, přece zůstal pokorný a mravně neporušený. Po smrti svého bratra Geyzy byl prohlášen králem, ale Šalamoun, syn bývalého krále Ondřeje, si činil nároky na trůn. Neustále kul pikle proti Ladislavovi, ba spolčil se i s divokými Kumány, aby krále svrhl. Kumáni byli však roku 1086 v krvavé bitvě u Ungváru poraženi a od té doby Šalamoun se stal nezvěstným.

Brzo poté nastalo v Charvatsku, když byl slavný král Zvonimír zemřel, bezvládí. Někteří velmožové charvatští povolali Ladislava na trůn charvatský. Ladislav se tam odebral, uspořádal sice království, ale nepřipojil ho ke koruně uherské jako zemi podřízenou, nýbrž spojil je s Uhrami jako zemi samostatnou. V Uhrách obnovil křesťanské řády a zákony dané sv. Štěpánem, nařídil, aby neděle a svátky nebyly znesvěcovány služebnou prací, trhy a honbami. Slynul spravedlivostí a otcovskou láskou ke všemu lidu. Ve válkách byl udatný, v souboji zabil krále kumánského, k nepřátelům byl velkomyslný. Štědře pomáhal chudým. Byl muž bohatýrské postavy a ušlechtilé mysli. Žil odříkavě; vína nepil, v jídle byl střídmý a bedlivě si střežil čistoty.

Ladislav přislíbil křižákům, že na se vezme vrchní velitelství křižáckého vojska, které se mělo vypraviti do Svaté země. Avšak tu se roznemohl a poznal, že mu nastává konec života. Doporučil magnátům za svého nástupce Kolomana, syna Geyzova, a zemřel r. 1095. Svátek sv. Ladislava, krále uherského a charvatského, patrona sedmihradského, 27. června.

Bl. MAURUS byl zprvu mnichem kláštera martinského. Kdysi tam přišel králevic Emmerich, poctil mnicha a byl slavně uvítán; políbil všecky mnichy, nejvíce Maura. Král Štěpán dozvěděv se o tom, tázal se ho, proč Maura vyznamenával.

Emmerich odpověděl: „Maurus vyniká ctností nad jiné.“ Král Štěpán se chtěl o tom přesvědčiti. Přišel na půlnoční Mši svatou do klášterního chrámu. Po Mši skoro všichni mnichové odešli do svých komůrek, aby zbývající část noční se oddali spánku. Někteří zůstali a modlili se. Král se k nim přiblížil a pozdravil je. Oni přerušili modlitbu a uctivě mu za pozdrav děkovali. Jen jediný pohřížen jsa v modlitbu, neopětoval pozdravu, ba nedával ani odpovědi na otázky královy. A to byl Maurus. Druhého dne přišel král do konventu a aby Maura ještě více vyzkoušel, jal se mu spílati, jako by byl mnichem nepořádným, ba zvrhlým. Maurus, ač v každé příčině bezúhonný, z pokory neospravedlňoval se ani slovem. Tu král zjevil příčinu svého příchodu a Maura nade všecky pochválil. Brzo poté král Štěpán ustanovil Maura biskupem pětikostelským. Po požehnaném působení zemřel Maurus roku 1070. Slaví se 4. prosince.

42. ROZKOL CÍRKVE ŘECKÉ

Patriarchové cařihradští pohlíželi se závistí na papeže římské, nepřejíce jim rozsáhlejší moci a většího důstojenství v Církvi. Císař Michael III. sesadil proti všemu právu patriarchu cařihradského Ignáce, protože káral prostopášnosti na dvoře císařském, a dosadil r. 858 na jeho místo učeného, ale ctižádostivého Focia. Ten se jal vytýkati římské církvi, že prý porušila apoštolskou víru. Spor byl ukončen *všeobecným sněmem VIII. v Cařihradě r. 869.*

Netrvalo však ani 200 let a mír mezi západní a východní církví byl opět porušen. Cařihradský patriarcha Michael Caerularius opakoval r. 1053 obžaloby Fociovy proti římské církvi a vyhlásil křesťany na západě za bludaře. Papež Lev IX. odsoudil vzdorného patriarchu, načež se tento odtrhl od církve západní. A od té doby, od r. 1053, trvá rozkol církve řecké. Ta se nazývá *církev řecká či východní či pravoslavná.* Řekové neříkají ve vyznání víry při Duchu Svatém: „Jenž z Otce i Syna vychází,“ nýbrž říkají: „Jenž z Otce vychází.“ Také vytýkají, že církev římská užívá při oběti Mše sv. chleba nekvašeného. Neuznávají římského primátu. Staly se pokusy na sněmu Basilejském (r. 1438) a Florentském (r. 1439) spojiti obě církve; ale marně. Řekové, kteří se spojili s katolickou Církví, nazývají se řeckokatolíci, Řekové sjednocení čili uniaté.

Sv. IGNÁC byl synem řeckého císaře Michaela, jemuž bylo za vzbouření Lva Armenského uchýliti se s celou rodinou do kláštera. Oba synové Michaelovi byli na rozkaz císařův vykleštěni, aby neměli potomstva. Ignác záhy byl ustanoven patriarchou cařihradským. Vynikal neohrožeností. Káral pohoršlivý život při dvoře byzantském, káral Bardasa, bratra císařovnina, pro jeho krvesmilný poměr k jeho snaše. Bardas popudil císaře Michala a ten poslal Ignáce do vyhnanství, na jeho místo pak ustanovil Focia, eunucha, tajemníka a náčelníka tělesné stráže. Focius byl muž vzdělaný, ale ctižádostivý. Focius napsal papeži, že Ignác pro stáří a churavost sám se vzdal biskupského úřadu. Když

se však papež Mikuláš I. (858-867) dozvěděl pravdy, sesadil Focia, Ignáce pak znovu potvrdil. Císař Basil poslal Focia do vyhnanství a Ignáce opět nastolil na stolec patriarchy cařihradského. Ignác zemřel r. 878. Svátek 23. října (nebo 30. prosince).

43. PAPEŽOVÉ OD ROKU 816 DO ROKU 1073

Za Karla Velikého a jeho nástupců papež a císař působili úplně svorně. Konali sobě navzájem přísahu holdovní. Papež nerušeně vykonával svá svrchovaná práva a spravoval církevní statky a císař jako císař požíval rovněž svrchovanosti. „V tomto souhlase a v této harmonii byla nejlepší záruka požehnané působnosti obou mocí“ (Encyklika *Arcanum*, 10. února 1880). V těchto dobách nastoupili na Stolici apoštolskou papežové skutečně velicí. Ale když se rozpadla monarchie Karlovců, tu v Italii se rozpoutaly boje šlechtických stran. V Římě se zmocnila vlády mocná strana markrabat toskánských. Šlechta římská nabyla vlivu na obsazování Stolice papežské. V čele strany toskánské stály ženy, Theodora starší, Theodora mladší a Marozie. Po 50 let vykonávaly tyto ženy neomezenou moc v Římě, měly volbu papeže v rukou a dosadily ze svého příbuzenstva Sergia III., Jana X., Jana XI. a Jana XII. O této době nemáme mnoho zpráv. Spisy Luitpranda, biskupa kremónského, jsou psány stranicky. O Janu XII. (956-964) dovídáme se však i z jiných pramenů, že byl papežem nehodným; nastoupilť na stolec papežský ve věku 18 let. - Toto smutné postavení dalo podnět k pověsti o papežce Johanně. První zmínku o ní činí Marian Skotský († 1086), Martinus Polonus († 1278). Zaznamenali pověst, že prý po papeži Lvu IV. († 855) vládla po 2 léta a 5 měsíců žena Johanna. - Avšak není pro ni místa v chronologii. Lev IV. zemřel r. 855 a ihned nastoupil Benedikt III. (855-858). Posel poslaný remešským biskupem Hinkmarem do Říma dozvěděl se na cestě o úmrtí papeže Lva IV., a když došel do Říma, už nalezl Benedikta III. na stolci papežském. Peníz ražený na památku nastolení Benedikta III. má na jedné straně poprsí císaře Lothara († 855) a na druhé straně poprsí a jméno Benedikta III. - Žádný současník neví o papežce Johanně. Focius, cařihradský patriarcha († 891), činil církvi římské různé výtky nespravedlivé, ale o této věci se nezmiňuje, ač by se mu byla velmi zamlouvala v jeho polemice.

Teprve až císařství se dostalo do silných rukou králů německých, byli dosazováni jejich působením opět výborní papežové, většinou němečtí, na př. Lev IX. (1049-1054), Mikuláš II. (1058-1061). Papež Mikuláš II. vydal r. 1059 dekret o volbě papežské. Po smrti papeže náleží výhradně kardinálům právo voliti nového papeže. Jest jim však dbáti přání kleru a lidu římského a také zachovati náležitou úctu k císaři. Počet kardinálů může dostoupiti čísla 70; jsou jimi biskupové a kněží z celé Církve; ti tvoří radu papežovu. Volba papeže koná se v „*konklave*“, t. j. v míst-

nosti od ostatního světa přísně odloučené. Papežem se stane, kdo obdržel dvě třetiny hlasů všech přítomných; poté bývá korunován.

Sv. PASCHAL I., papež (818-824), psal potěšující listy těm, kteří za obrazoborectví v Řecku trpěli, a zřídil jim v klášteře sv. Praxedy útulek. Bylo mu očišťovati se od podezření, že dal souhlas k zavraždění kancléře Lotharova. Ospravedlnil se, vypovídaje pod přísahou, že popravení oni byli zemězrádci. Lothar přijal ospravedlnění jako dostačující. Současní spisovatelé chválí Paschalovu dobročinnost. Žil do r. 824. Svátek 14. května.

Sv. LEV IV., papež (847-855), rozený Říman, obnovil proti útokům Saracenů staré hradby městské a 15 věží; dvě z těch věží dal spojiti řetězy tak, aby žádná nepřátelská loď nemohla proplouti. Nová čtvrť města, v níž uprostřed je chrám sv. Petra, byla nazvána „městem Lvovým". Sám císař Lothar věnoval na opravy ty příspěvek. - Lev IV. zveleboval kázeň církevní; také se zachovala psaná jeho řeč o povinnostech biskupských, která svědčí o zbožnosti a vzdělanosti papežově. Lev IV. zemřel r. 855 a hned po něm následoval papež Benedikt III. Svátek sv. Lva IV. 17. července.

Sv. MIKULÁŠ I. Veliký, papež, (858-867) byl prvním papežem, jenž byl tiarou korunován. Korunovace jeho se zúčastnil císař Ludvík II. Mikuláš svou autoritu jako nejvyšší pastýř vždy uhájil. - Obdržel z Cařihradu zprávu, že patriarcha Ignác byl sesazen; Focius psal, že Ignác pro churavost a stáří se vzdal úřadu; Ignác vyložil papeži, jak se věci mají v pravdě; avšak legáti papežovi nedoručili psaní Ignácova. A přece Mikuláš prohlédl lest; pokáral Focia řka, že se stal učitelem dříve, než sám poznal učení, že míní posvěcovati jiné a sám není posvěcen; dále píše, že tedy neuznává Focia, dokavad věci nevyšetří; Ignác má prý vysvětliti, *quam ob rem spreverit traditam sibi plebem* t. j. proč tak náhle opustil lid svůj. Císaři napsal, že nikomu není volno, soud papežův popraviti, nýbrž že jediné apoštolské Stolici přísluší úsudek svůj popraviti. Avšak dopisy Mikulášovy nedošly na místo svého určení; ba stalo se, že Focius nazval papeže bludařem. Tu se obrátil Mikuláš na biskupy zemí západních, a ti projevili při této příležitosti vzácnou přítulnost k papeži, což mu bylo velikou útěchou. Ostatně věci v Cařihradě vzaly obrat, jak je vylíčeno v životopise sv. Ignáce.

Jiná záležitost, krále Lothara a manželky Teutbergy, nebyla ukončena dříve, dokud Lothar nezapudil svou konkubinu Valdradu.-Předmětem jeho pastýřské péče bylo též obrácení národa bulharského a misijní dílo Ansgarovo. - Mikuláš byl krásný muž, veleučený a nábožný. Byl tvrdý jako ocel, břitký jako démant, praví o něm Dr. J. B. Weiss. Pro nás největšími událostmi ze života papeže Mikuláše jsou blízké styky s našimi věrověsty Cyrilem a Metodem. Zachoval se nám (Mansi t. XV. p. 401) přepamátný list, jímž papež Mikuláš odpovídá na otázky týkající se obřadů a práv církevních. Mikuláš byl papež spravedlivý a moudrý, povahy

pevné bez tyranské domýšlivosti; byl druhý Eliáš; byl z nejmohutnějších papežů; od času sv. Řehoře I. Velikého žádný jiný nemůže mu býti přirovnán. † r. 867. Svátek 5. prosince (nebo i 13. listopadu).

Bl. HADRIAN II. papež (867-872) má velikou důležitost v dějinách českého národa; přijal a slavně uvítal sv. Cyrila a Metoděje, pochválil jejich pravověrnost, posvětil a na oltář položil knihy slovanské atd. Byl korunován za přítomnosti císaře Ludvíka II., jenž první z císařů a knížat za uzdu vedl koně papežova kus cesty. Zemřel r. 872. Svátek 6. prosince.

HADRIAN (či Adrian) III., papež (884-885), rodem Říman. Připomíná se 8. července.

Sv. LEV IX. papež (1049-1054) jmenoval se dříve Bruno; pocházel z rodu Dagsburgských (v Alsasku) a narodil se r. 1002. Císař Konrád II. mu svěřil záhy důležitý úřad na svém dvoře; poté Bruno zvolen byv biskupem toulským, spravoval tento úřad po 22 let horlivě. Po smrti papeže Damasa II. r. 1048 byl Bruno zvolen papežem. Zdráhal se volbu přijmouti a jen na výslovné přání duchovenstva a lidu svolil k volbě a byl roku 1049 pode jménem Lva IX. nastolen. Ihned svolal do Říma sněm biskupů; na sněmu byly obnoveny úchvaly předešlých sněmů proti svatokupectví i staré zákony o bezženství kněží; také bylo nařízeno, aby duchovní v městech přebývali společně. Dokončiv sněm, nastoupil Lev IX. okružní cestu po Lombardsku, Německu a Francii a všude zakročoval proti nepořádkům. Konal pak ještě druhou a třetí cestu do Německa. Lev odsoudil bludařství jistého Berengara, jenž hlásal, že ve Svátosti oltářní je pouze obraz Těla a Krve Kristovy.

V tu dobu Normané plenili jižní Italii, porazili vojsko Lva IX. u Civitelly a papeže drželi v mírné vazbě. Bylo mu teprve 52 let, když cítil, že mu nastává konec života. Dal se dovésti k rakvi, kterou si již dříve přichystal, a řekl: „Vizte, jak marná jest všeliká sláva lidská. Ze všeho, co jsem měl, nezbylo mi, leč tato rakev.“ Zemřel r. 1054. Svátek 19. dubna.

44. BOJ O INVESTITURU

Časem domohli se panovníci při volbě biskupů rozhodujícího vlivu, zvláště když jim propůjčovali k užívání léno, obročí, panství nebo celé území. Světským manům podávány byly jako odznak světské moci prapor nebo meč. Biskupovi jmenovanému podával panovník berlu a prsten. A tomu se říkalo *investitura*. Biskup pak skládal panovníkovi přísahu věrnosti. Avšak tím byla církevní práva porušována; tím povstala domněnka, jako by duchovní moc biskupova plynula od panovníka, jako by byla pouhým přívěskem držitele léna. Často biskupem se stal člověk nehodný a nezpůsobilý, člověk, jenž panovníkovi za udělení svého úřadu zaplatil (simonie-svatokupectví) a sám pak také podřízené úřady rovněž za úplatek uděloval osobám často opět nehodným. Biskupové panovníkem investovaní stali se na něm zcela závislými; v první řadě byli jeho služebníky, byli nuceni dostaviti

se ke dvoru na zavolání a zúčastňovati se válečných výprav; teprve v druhé řadě byli biskupy. - Podobně se dělo při volbě opatů. Mnozí tak zvaní „opatové“ ani nesložili řeholních slibů, o mnichy se nestarali a důchodů klášterních používali ke svým radovánkám. „Nad mnohými kláštery panují laikové jako opati, se ženami, dětmi, vojáky a psy,“ naříká synoda v Troslech r. 909. Hlavní vady duchovenstva tohoto věku byly svatokupectví a přestupování zákona o bezženství.

Bylo voláno po vymýcení těchto zlořádů. Nejrázněji vystoupil proti nim papež Řehoř VII. Spor o investituru ukončen byl teprv r. 1122 úmluvou ve Vormsu. Císař se zřekl investitury prstenem a berlou a dovolil církvi svobodnou volbu biskupů a opatů. Papež pak dovolil, aby panovník odevzdával biskupu neb opatu zvolenému léno a světská práva podáním žezla. Na sněmu IX. Lateránském, konaném v Římě r. 1123, byla úmluva vormská potvrzena.

Za papeže Innocence II. (1130-1143) byl roku 1139 konán všeobecný X. sněm v Římě, zvaný Lateránský, na kterém bylo vydáno 30 zákonných ustanovení, směřujících k reformě církevní kázně.

Sv. ŘEHOŘ VII. papež (1073-1085) byl syn chudého tesaře Boniza v Toskánsku a slul zprvu Hildebrand. Dospěv v jinocha, odebral se do proslulého kláštera Clugnyského, kde žil v přísné kázni. Tam ho poznal Bruno, biskup toulský, a když Bruno zvolen byl papežem pode jménem Lev IX., pohnul Hildebranda, aby ho provázel do Říma. V Římě byl Hildebrand zvolen kardinálem a správcem církve římské a osvědčil se ihned jako statečný obránce práv apoštolské Stolice. Roku 1073 byl Hildebrand zvolen papežem a přijal jméno Řehoř VII.

Řehoř si umínil, že vymaní apoštolskou Stolici a veškeré duchovenstvo ze stavu nedůstojné poroby a jařma světské moci, že potlačí hříšné svatokupectví a že napraví kázeň duchovenstva. Proto vydal tyto nálezy: „Kdo dosáhl svěcení nebo duchovního úřadu svatokupectvím, nesmí déle v církvi sloužiti. Kdo za peníze sobě opatřil církevní obročí, ztrácí je. - Nikdo ženatý nebudiž svěcen na kněžství a žádný kněz nesmí se opovážiti vstoupiti do stavu manželského; ženatí kněží buďtež ihned sesazeni a nebudiž jim dovoleno Mši sv. sloužiti nebo jakékoliv výkony církevní konati.“ - Dodal: „Věřící mají sami bdíti nad zachováváním těchto nálezů, a každý věřící, jenž by se zúčastnil církevních úkonů takového kněze, jenž nešetří zmíněných nálezů, vyloučen je z Církve.“ - Další ustanovení papežovo znělo: „Kdo by budoucně biskupství nebo opatství z rukou některého nekněze přijal, nebudiž za biskupa nebo opata pokládán a zakazujeme mu vstup do kostela. Kdo by z císařů, vévod, hrabat nebo kterýchkoliv světských osob investituru na biskupství nebo nějakou církevní hodnost uděliti se opovážil, budiž týmž trestem postižen!“

Zákony ty se potkaly s tuhým odporem. Řehoř VII. však nedbal odporu a neustával rozesílati přísné rozkazy, napomínal, prosil, káral, trestal. Nerozpakoval se sesazovati neposlušné biskupy. Ve vě-

řících měl horlivé pomocníky; věřící nedávali si od kněží ženatých nebo ze svatokupectví usvědčených přisluhovati sv. svátostmi, stranili se jich a neodváděli jim desátků.

Tehdy vládl v Německu císař Jindřich IV.; ten se nechtěl vzdáti investitury, nýbrž rozdával biskupství nejnehodnějším mužům, papeži na vzdor. Když r. 1075 porazil odbojné Sasy, vedl si ještě libovolněji a násilněji. Legáti papežští vyzvali Jindřicha, aby se dostavil v postě na sněm do Říma a aby tam odpovídal ze svatokupectví a z cizoložství; jinak, pravili, bude vyloučen z Církve. Jindřich poštvaný svými rádci nejen že se na sněm do Říma nedostavil, nýbrž svolal r. 1070 biskupy a opaty jemu věrně oddané do Vormsu. Shromáždění vinili tam papeže z rozličných vymyšlených zločinů, z čarodějství a j. a sněm prohlásil papeže za sesazena. Zároveň poslal Jindřich IV. papeži list s nadpisem: „Jindřich ne z osobivosti, ale z Boží milosti král - Hildebrandovi, ne papeži, ale lichému mnichu!" Konec pak listu zněl: „Ty tedy sestup s apoštolské Stolice, kterou jsi sobě osobil: Já, Jindřich, a biskupové pravíme tobě: Sestup, sestup!"

Zatím zakoušel papež Řehoř protivenství od svých odpůrců i v Římě. Nejurputnější z nich, Cencius, vrazil s tlupou odpůrců do chrámu, kde Řehoř sloužil Mši svatou, jal ho a zavřel ho do věže. Lid osvobodil papeže a byl by Cencia ukamenoval, kdyby se papež zaň nebyl přimlouval. Protestant Voigt praví o této věci: „To byla chvíle veliká, snad největší v životě Řehořově, když odpouštěl svému nepříteli." Když došla zpráva o sněmu vormském do Říma, papež vyloučil Jindřicha z Církve. Tím byl Jindřich podle zákona zbaven moci vykonávati úřad královský, ale sesazen nebyl. Říšská knížata však, nespokojená s jeho špatnou vládou, chystala se k volbě nového krále. Prohlásili, že nesmíří-li se s papežem do roka, pozbude vlády, a žádali papeže, aby o Hromnicích r. 1077 zavítal na sněm do Augsburgu. Jindřich neočekával od sněmu augsburgského nic dobrého a proto si umínil papeže usmířiti. Vydal se s manželkou Bertou a se synáčkem Konradem na cestu k papeži do Říma. Papež se ubíral právě do Augsburgu a uslyšev, že Jindřich přichází, nedůvěřoval mu, nýbrž uchýlil se na hrad Kanossu (v Modensku), který náležel toskánské hraběnce Matyldě. A tu objevil se Jindřich před hradem; stál v kajícném vlněném rouchu od rána do večera prose, aby byl zproštěn klatby a aby byl opět přijat do Církve. Takto podrobiv se veřejnému pokání, pohnul papeže ke smíru. Byl vpuštěn do hradu. Papež dojatý k slzám rozhřešil jej od klatby, přijal jej zase do Církve a podal mu při Mši sv. Tělo Páně. To se stalo 28. ledna 1077. Pro tento výjev činí se Řehořovi různé výčitky, ale protestantský dějepisec Leo praví ve svém díle „Geschichte des Mittelalters" (str. 171): „Byl to triumf muže šlechetného nad nedůstojným a tyranským slabochem"; a na str. 167 praví: „Hildebrand (Řehoř VII.) byl duševně nejmohutnější a nejgeniálnější státník." - Protestant Luden napsal: „Výjev v Kanosse neobsahuje nic nedůstojného. O osobním

nepřátelství Řehořově proti Jindřichovi nemůže býti ani řeči. Řehoř jako biskup je přísný a neoblomný, ale jako člověk není bez soucitu.“ A jinde praví Luden: „Řehoř je vzorem neúhonného života.“

Pokání Jindřichovo však nebylo ani upřímné, ani trvalé. Zavolal opět svoje rádce k sobě, zamezil papeži cestu do Německa a neplnil slibů papeži daných. Se sněmu augsburgského sešlo a knížata německá prohlásila Jindřicha za zbavena trůnu; zvolili králem Rudolfa Švábského. Řehoř konečně uznal Rudolfa také a dal Jindřicha znovu do klatby. Jindřich pak v odvetu s biskupy, sobě povolnými prohlásil Řehoře VII. za sesazena, zvolil vzdoropapeže Klementa III. a táhl s ním do Italie, aby jej uvedl na Stolec papežský a aby sám od něho byl korunován za císaře. Zmocnil se celého Říma, až na Andělský hrad, ve kterém zůstal Řehoř VII. Vzdoropapež Klement III. byl uveden na stolec papežský a vstavil Jindřichovi na hlavu císařskou korunu. Řehoř VII. nepozbyl mysli ani v největší tísni. Když bylo nejhůř, přikvapil vévoda normanský, Robert Guiskard na pomoc; papeže osvobodil, ale při tom Řím zpustošil. A pro toto zpustošení Říma byli Římané na Řehoře roztrpčeni; Řehoř se tudíž uchýlil na Monte Kassino a odtud do Salerna. Tam zemřel 25. května 1085. Poslední slova jeho byla: „Miloval jsem spravedlnost a nenáviděl jsem nepravosti, proto umírám ve vyhnanství.“

Že Řehoř miloval spravedlnost a že byl nezištný, vysvítá také ze slov, která psal královně anglické Matyldě. Ta nabízela Řehoři dary, kolik by sobě žádal. Ale Řehoř odpověděl: „Nežádám od tebe ani zlata, ani drahých kamenů, neboť těmito věcmi pohrdám, ale přeji si od tebe raději ctnostný život a lásku k Bohu a k bližnímu.“ - Řehoř náleží mezi nejslavnější papeže. V církevních hodinkách praví se o něm: „Od časů apoštolských nebylo papeže, který by byl pro Církev Boží větších namáhání a obtíží podstoupil a za pravdu její usilovněji bojoval. Byl to muž vpravdě svatý.“ Svátek sv. Řehoře VII. 25. května.

Sv. Řehoře VII. podporovali v jeho snahách: sv. *Anselm*, sv. *Petr Damiani*, sv. *Hugo*, sv. *Adalbero*, sv. *Altmann* a sv. *Gebhard*.

45. VÝPRAVY KŘÍŽOVÉ

Pouti do Svaté země dály se v prvních dobách křesťanských četně a bez překážky. Ani Arabové, dobyvše r. 636 Jerusalema, nebránili poutníkům. Avšak když Seldžukové r. 1073 dobyli Jerusalema a křesťany počali utlačovati, křesťané se obrátili k papeži Řehoři VII. o pomoc. Řehoř VII. skutečně vydal provolání k výpravě křížové, ale spor s králem Jindřichem IV. mařil jeho úmysl. Teprv papež Urban II. (1088-1099) pohnul na sněmech v Piacenze a v Klermontě křesťany k tažení křížovému. Poutník *Petr Amienský* viděl na vlastní oči soužení křesťanů ve Svaté zemi a přinesl listy patriarchy jerusalemského Simeona. Papež líčil s úchvatnou výmluvností útrapy, které je snášeti lidu křesťanskému ve Svaté zemi. Vybí-

zel přítomné na sněmě klermontském k tažení křížovému a udělil všem, kdož nikoliv ze ctižádosti nebo ze ziskuchtivosti, nýbrž z pobožnosti se chopí zbraně, odpuštění trestů kanonických a postavil rodiny i statky jejich pod ochranu Církve. Řeč papežova byla přijata s nadšením. Tisícové padli na kolena volajíce: „Bůh tomu chce!“ a připjali si na plece červený soukenný kříž. Od tohoto kříže nazváni byli křižáci.

První výpravu vedl Bohumír Bouillonský, vévoda lotrinský, s četnou šlechtou. Křižáci po mnohých obtížích dorazili do Jerusalema a dobyli ho 15. července 1099. Králem jerusalemským byl zvolen Bohumír; ale Bohumír nepřijal koruny královské z úcty ke Spasiteli, který na těch místech nesl trnovou korunu, a přijal název „ochránce Božího hrobu“. Křižáci však podléhali v boji proti přesile nepřátelských sousedů. Roku 1144 mohamedáni dobyli Edessy; Edessa však byla jako klíčem ke království jerusalemskému. Událost tato pobouřila Evropu.

Druhou výpravu, kterou na rozkaz papeže Eugena III. (1145-1153) vyhlašoval sv. Bernard, opat kláštera clairveauxského, podnikli francouzský král Ludvík VII., německý král Konrád III. a český kníže Vladislav II. Výprava se nezdařila. Mohamedáni dobyli Jerusalema r. 1187.

Třetí výpravu podnikl německý císař Bedřich I. Barbarossa, francouzský král Filip II. August, anglický král Richard zvaný „Lví srdce“ a rakouský vévoda Leopold V. Výprava se konala r. 1190. Nezdařila se.

Čtvrtou výpravu podporoval energický papež Innocenc III. (1198-1216). Avšak flanderský hrabě Balduin a montferatský markrabě Bonifác místo aby pomáhali křesťanům ve Svaté zemi, dobyli Cařihradu a založili v Cařihradě latinské císařství (1205-1261). Z této výpravy jen Benátčané měli užitek pro své styky s Cařihradem.

Tehdy vznikla nemoudrá myšlenka vypraviti i děti proti mohamedánům. Bez dovolení papežova posláno bylo asi 30.000 dětí z francouzské země a 20.000 dětí z německých a jiných zemí roku 1212 proti mohamedánům. Nadšení zachvátilo děti. Ale tato výprava nemohla ovšem jinak skončiti než s nezdarem. Děti zahynuly z větší části už cestou, ostatní prodány v otroctví mohamedánů.

Pátá výprava křižácká byla ustanovena úsilím papeže Innocence III. na sněmu lateránském r. 1215. Papež uložil duchovenstvu, aby odvádělo dvacátý díl příjmů na tento účel; sám pak a kardinálové odváděli desátý díl příjmů ve prospěch výpravy. Do Svaté země táhl uherský král Ondřej II. a rakouský vévoda Leopold VI. Německý císař Bedřich II. sliboval zúčastniti se výpravy, ale váhal a vydal se teprve r. 1228 na cestu s nepatrnou mocí válečnou.

Šestou a sedmou výpravu křížovou podnikl francouzský král sv. Ludvík IX. roku 1248 a 1270.

A poté zašlo nadšení pro Svatou zemi; papež Řehoř X. usiloval na všeobecném sněmě Lyonském, konaném r. 1274, o novou výpravu, ale marně. Křesťané

ve Svaté zemi pozbývali državy za državou, až r. 1291 padla poslední pevnost Akon v ruce mohamedánů. Křižáckými výpravami vzrostlo náboženské vědomí v Evropě, poznáním nových národů a zemí povzneslo se umění, řemeslo a nastal čilejší ruch obchodní.

Bl. THIEMO (nebo Theodemar nebo *Ditmar*), arcibiskup solnohradský, přidal se k vojsku křižáckému, ale byl od mohamedánů zajat a usmrcen. Rok smrti 1100. Svátek 28. září.

Bl. ARNOŠT (*Ernestus*), opat zwiefaltenský, odebral se s králem Konrádem r. 1147 na křižáckou výpravu. Na této výpravě opat Arnošt pro Krista vytrpěl smrt. Svátek 7. listopadu.

Bl. ARNOŠT, rozený hrabě dillingenský (na Dunaji ve Švábsku), byl prvním opatem neresheimským; účastnil se tažení křižáckého, a když hlásal víru Kristovu, byl od Saracenů polapen a v Korozainu (na břehu jezera Genesaretského) r. 1096 usmrcen. Svátek 12. ledna.

Bl. IDA, hraběnka Bouillonská, matka shora řečeného Bohumíra Bouillonského; ovdověvši stala se vzorem křesťanských vdov; konala skutky milosrdenství. Zemřela r. 1113. Svátek 13. dubna.

46. ŘÁDY RYTÍŘSKÉ

Řády rytířské byly řeholní společnosti v Palestině, které měly za účel podporovati poutníky, ošetřovati je v nemoci a chrániti jich mečem proti násilí nevěřících. Vedle obyčejných slibů řeholních zavazovali se ještě buď slibem k boji proti nevěřícím (ti sluli rytíři), nebo slibem sloužiti poutníkům a nemocným (ti sluli bratří služební). Kromě nich byli v řádu také kněží k vykonávání služeb duchovních. Slib chudoby neznamenal nemajetnost, nýbrž že co člen vyzíská, nenáleží jemu, nýbrž celému řádu. Představený slul velmistr. - Když se Turci zmocnili Svaté země, řády rytířské se odstěhovaly do Evropy.

Ve Svaté zemi vznikly tyto řády:

1. *Johannité* měli jméno dle chrámu sv. Jana Křtitele, kdež měli své sídlo. Šatem jejich bylo černé roucho s bílým osmihranným křížem. Od 16. století, kdy sídlili na ostrově Maltě, sluli rytíři maltánští.

2. *Templáři* měli své jméno dle svého sídla blíže bývalého chrámu či templu v Jerusalemě. Nosili bílý plášť s červeným křížem. Největšího rozšíření a bohatství dosáhli ve Francii. Vlivem hrabivého krále Filipa IV. byli od papeže na sněmu viennesském r. 1312 zrušeni; jmění jejich bylo králem zabaveno. Zrušení to nastalo proto, že se vytýkaly templářům různé nepravosti. Poslední velmistr Jakub Molayský popíral vinu jakoukoliv, ale byl i se dvěma soudruhy na rozkaz krále Filipa IV. (1285-1314) upálen. - Nejsme dosti poučeni, byli-li templáři vinni zločiny a sektářstvím, z nichž byli obviňováni, ale podezření, že byli smýšlení volnomyšlenkářského, není bezdůvodné. Jistý templář prý řekl, že člověk právě tak končí život jako pes; pravilo se, že prý novicové odpřísahali víru v Krista a že po kříži šlapali!

3. *Němečtí rytíři* byli založeni na ochranu poutníků z Německa. Řeholním rouchem byl bílý plášť s černým osmihranným křížem. Kanovník brémský založil řád „Schwertbrüder“, podobný templářům. Mečoví bratří přidali se r. 1237 k německým rytířům, kteří rozvinuli velikou činnost mezi pohanskými Prusy. Prusové byli houževnatějšími odpůrci nežli Saraceni. Proti jejich fanatismu, jímž naplněni vraždili křesťanské kněze, jevili němečtí rytíři žhavé nadšení. Převahu měly tu ideální pohnutky. Tu nalezl duch křižáků, duch starého ušlechtilého rytířstva, nové působiště. Němečtí rytířové žili v tuhé kázni; po pobožnosti matutina mrskávali se den co den. Byl jich zprvu nepatrný hlouček, jen 150, ale skrovný počet nahradili železnou kázní a hrdinstvím.

V Čechách povstal *rytířský řád křižovníků s červenou hvězdou*. Ten vzal svůj původ ze špitálního bratrstva, jež povolala blahosl. Anežka († 1282) ke službě do špitálu sv. Františka v Praze, od ní r. 1234 založeného. Papež Řehoř IX. vzal špitál i bratrstvo ve zvláštní ochranu a povýšil je r. 1237 na samostatný řád kanonický, dle řehole sv. Augustina. Dle listiny z r. 1244 řád měl už tehdy své znamení, a to červený kříž, protože první členové byli, jak se zdá, účastníky křižáckých výprav, domů se vrátivšími. Papež Mikuláš IV. přiznal r. 1292 řádu právo řádu rytířského.

Bl. PETR DE IMOLA, rytíř johanitů, zemřel roku 1320 ve Florencii; svátek 5. října.

Sv. HUGO, člen řádu johanitů či maltézů v Janově, žil do roku 1230; svátek 8. října.

Sv. VENTURA, člen řádu křižovnického v Hispale (na silnici z Foligna do Assisi ve střední Italii), sloužil nemocným a obsluhoval poutníky na jejich cestě do Říma a z Říma. Žil v XII. století. Svátek 3. května.

Sv. VENTURA, kněz v Umbrii, byl kolem r. 1250 (?) od jistého drvaře, kterého káral pro jeho klení, zabit. Svátek 7. září.

Bl. UBALDESKA, panna řádu johanitek či hospitálek v Pise. Byla pokorná, laskavá ke všem, přísná na sebe. Byla kost a kůže, ale vždy veselá a spokojená. Sbírala v čas drahoty dárky pro klášter. Kdysi jí spadl na hlavu kámen z domu nově budovaného, ona však trpělivě snášela bolest. Zemřela roku 1206. Svátek 28. května.

Sv. FLORA, panna z řádu johanitů v Beaulieu (v diecési cahorsské ve Francii) ošetřovala nemocné a nosila pokrmy chudým. Zemřela r. 1299. Svátek 11. června.

Bl. ANEŽKA Přemyslovna viz § 59.

47. VZNIK KANOVNÍKŮ A AUGUSTINIÁNŮ

Po příkladu sv. Augustina a sv. Eusebia Vercellského shromáždil i metský biskup Chrodegang r. 760 kolem sebe klerus své kathedrály a dal jim zvláštní pravidla čili *kánon*, dle něhož se pak tito duchovní nazývali latinsky *canonici*, kanovníci. By-

SOUSOŠÍ SV. NORBERTA, SV. VÁCLAV A SV. ZIKMUND.

dleli pospolu ve zvláštních domech, užívajíce společně jmění a zabývajíce se modlitbou, duchovní správou, vzděláváním mládeže a vědami a jsouce rádci biskupovými (*kanovníci kathedrální*). Sluli také „kapituláři“ a celý spolek „*kapitola*“, protože při společných schůzích každodenně předčítávali oddíl čili kapitolu své řehole. Kanovníci nečinili slibů. Poněvadž kapitoly kathedrální nemohly přijmouti všech, kdož se hlásili, biskupové zakládali i při jiných kostelích sbory kanovnické nebo kollegia. Tak vznikly *kapituly kollegiátní*.

Avšak již v X. století kanovníci počali si jmění kapitolní mezi sebou děliti v jednotlivá obročí čili prebendy a bydliti v domech soukromých. Kapitulní probošt Ivo († 1117) však způsobil, že někteří kanovníci nejen se vrátili k dřívějšímu způsobu života, nýbrž že kromě toho se zřekli soukromého majetku slibem chudoby. Tak vznikl rozdíl mezi *kanovníky světskými* (canonici saeculares) a *kanovníky řeholními* (canonici regulares). Tito zachovávajíce pravidla obdobná pravidlům sv. Augustina, nazývali se „řeholní kanovníci sv. Augustina“. Od nich rozlišovati dlužno řád bratří poustevníků sv. Augustina. Původ byl tento: V Italii žili mnozí poustevníci bez určité řehole. Přijali pak řeholi sv. Augustina. Papež Alexander IV. (1254-1261) jim nařídil, aby si zvolili společného představeného. Tak povstal r. 1256 *řád bratří poustevníků (fratres eremitae) sv. Augustina.* V našich zemích založili r. 1286 klášter u sv. Tomáše v Praze; v Brně u sv. Tomáše (1353), v Jevíčku, ve Vratěníně na Moravě (r. 1697).

Sv. CHRODEGANG (nebo Godegrandus) se narodil kolem r. 712 v Hasbainu u Lutychu v Belgii; byl spřízněn s rodem Karlovců. Zprvu byl panošem na dvoře Karla Martella; brzy byl jmenován sekretářem, kancléřem a pak biskupem metským. „Byl krásné postavy, výmluvný, ochránce kléru“, tak jej líčí jakožto kancléře Paulus Diaconus. Byl vzorem pokory, prostomyslnosti a bázně Boží. Jako biskup pečoval o vědecké vzdělání svého duchovenstva, které toho času si libovalo v šermování, v honbách a jiných nepříslušných zábavách. Dal svým duchovním pravidla ve 34 kapitolách, aby kanovníci pod jeho dozorem společně bydlili, společně se modlili, společně církevní hodinky konali a při společném stole živi byli. Hlavní povinnosti byly poslušnost a pokora. Kanovníci spali všichni v téže místnosti, každý na svém loži tak, aby mladší byli umístěni mezi staršími. Do obydlí nesměla vkročiti žádná ženská osoba; ani laik neměl přístupu, leč by byl pozván biskupem. Který laik nosil zbraně, odložil je před obydlím. U společného stolu bylo přikázáno mlčeti; předčítala se kapitola a homilie. V noci o 12. hodině, případně o 2. hodině, konáno bylo matutinum. Za postní doby byl půst zachováván až do večera. Zemřel r. 766. (Je ku podivu, že jméno Chrodegangovo není v Římském Martyrologiu!) Svátek sv. Chrodeganga 6. března.

Sv. IVO (Iro), biskup chartresský, byl vysvěcen od papeže Urbana II., protože

metropolita ho nechtěl vysvětiti. Snad nebyl tázán při volbě. Francouzský král Filip zapudil svou manželku Bertu a pojal za manželku jistou Bertradu. Ivo ovšem odporoval králi v této věci. Nastal boj. Ivo byl vězněn; lid chartresský chtěl Ivona násilně vysvoboditi z vězení, ale biskup jim bránil řka, že nechce zaviniti neštěstí svého lidu. Řekl králi otevřeně, že by raději s mlýnským kamenem na hrdle do moře se dal vhoditi, než by onomu pohoršení povolil. Ač Ivo byl horlivým zastáncem apoštolské Stolice, přece papežským legátům neohroženě vytkl svatokupectví a chtivost peněz. Byl horlivým kazatelem a učeným právníkem církevním. Způsobil, že někteří kanovníci se vrátili k dřívějšímu, přísnějšímu způsobu života. Ivo zůstavil 287 listů a Dějiny francouzské. Zemřel roku 1115 nebo 1116. Svátek 20. května.

Sv. BONA, panna z řádu sv. Augustina v Pise, † r. 1207. Svátek 29. května.

Bl. MIRO, řeholní kanovník ripollský (ve Španělsku), † r. 1161; svátek 12. září.

Bl. MARTIN, kněz leonský ve Španělsku, rozdav všechen svůj majetek, putoval do Říma a do Palestiny; vrátiv se, stal se řeholním kanovníkem v opatství leonském. Zemřel roku 1221. Svátek 11. února.

Bl. GAUCHERIUS, převor řeholních kanovníků v Limoges (ve Francii); jsa stařec osmdesátiletý, spadl s koně, na němž slabotou usnul, ale mohl ještě přijmouti svaté svátosti. Zemřel roku 1140. Svátek 9. dubna.

Sv. PETR DE CHAVANON, řeholní kanovník z Augustina v Pebracu v Auvergni, † r. 1080; svátek 9. září.

HUGO *od sv. Viktora*, nazýval se tak, protože žil v augustiniánském klášteře sv. Viktora v Paříži, žil jen vědě a rozjímání. Nazýván býval „druhým Augustinem“, „jazykem sv. Augustina“. Napsal spisy: *De sacramentis*, *Summa sententiarum*, *Didaskalion*. Zemřel kolem r. 1150. Památka jeho 5. července.

Bl. ODULF, řeholní kanovník (?) utrechtský, v IX. století; svátek 12. června.

TOMÁŠ KEMPENSKÝ viz § 64.

MARHOLD, řeholní bratr augustiniánský v Indersdorfu v Bavorsku. Zemřel r. 1172. Připomíná se 31. prosince.

ŠTĚPÁN, řeholní kanovník krakovský, viz § 64.

Bl. ROBERT narodil se v Bretoňsku (dle *K* v Arbrisselu u Rennes, proto se nazývá Robert *Arbrisellský*), odešel do samoty, žil přísně; kořínky a byliny mu byly jediným pokrmem; přidali se k němu žákové; dal jim řeholi sv. Augustina a vystavěl klášter v La Roe. - Protože bylo mnoho lidí, kteří se nemohli odebrati na křižáckou výpravu a přece chtěli činiti pokání, založil Robert pro ně „řád chudých Kristových“. Oddělil ženské od mužských, zřídil útulnu pro malomocné a opuštěné osoby a pro hříšnice, které byly odhodlány káti se. Reformoval život kněží a řeholníků, bezdůvodně byl podezříván ze styku se ženskými osobami. Robert nařídil, aby nemocné jeptišky nepřijímaly svátosti ve svých celách, nýbrž aby byly neseny do kaple. Zemřel ve stáří 70 let roku 1117. Svátek 24. (nebo i 25.) února.

48. REFORMY V KLÁŠTERNICTVÍ. CLUGNY. KAMALDOLI. VALOMBROSIÁNI

V klášterech časem se uvolnila kázeň; bylyť obdařeny velikými výsadami, na př. exempcí, t. j. vynětím z pravomoci biskupské. A právě tyto výsady, jakož i bohatství z dobrovolných darů vzrostlé přivedlo kláštery na kraj záhuby. Po bohatství klášterů zatoužili králové i šlechticové a vnucovali jim za opaty své milce, muže světské. Reformátorem kázně řeholní byl opat Benedikt Aniánský († 821). Avšak reformace tato neměla trvalého účinku. Proto novou reformu počal nově založený klášter *Clugny* (909) v Burgundsku. V tomto klášteře se zachovávala řehole sv. Benedikta v původní přesnosti a čistotě a dle tohoto vzoru se opravovaly kláštery ve Francii, v Německu, v Italii, v Anglii i ve Španělsku. Kláštery ty vstoupily ve svaz, nazvaný „kongregace clugnyská". V tomto bratrstvu byl sdružen veliký počet klášterů pod vrchní správou arciopata mateřského kláštera clugnyského. Tato kongregace obnovila askesi, povznesla život řeholní k původní ušlechtilosti a zvelebila vědy a umění.

Z benediktinské řehole vyrostl i řád poustevníků *Kamaldolských*, založených v Italii sv. Romualdem († 1027). Řád ten se rozšířil časem z Italie po celé Církvi. Záležel dílem z poustevníků, dílem z klášterníků. Řád kamaldolský měl i četné kláštery panenské; roucho jejich a škapulíř byly z bílé šerky; pak měly klášternice bílý vlněný pás, v choru širokou hazuku čili kutnu a přes bílý závoj ještě černý závoj. (Za našich dob je pouze jeden panenský klášter řádu kamaldolského v Římě.)

V nejnovější době (r. 1929) zakládají Otcové kamaldulští, chtějíce přispěti k obrodě náboženského života ve Francii, poustevnu v Roquebrune sur Argens a klášter v La Seyne-sur Mer.

Z benediktinské řehole vyrostl i řád *Valombrosiánů*, založený sv. Janem Qualbertem († 1073); i tento řád pozůstával zprvu z poustevníků a později z klášterníků; náležel mezi nejpřísnější odvětví starého řádu benediktinského. - Také sv. Štěpán z Müretu († 1124) založil řád velmi přísný; ten však zanikl.

Sv. BENEDIKT ANIÁNSKÝ pocházel z hraběcí rodiny languedocké. Zprvu byl číšníkem na dvoře krále Pipina Krátkého. Když r. 774 provázel krále Karla Velikého do boje proti Longobardům, spadl do řeky Tessina; málem by byl utonul. Vyváznuv z nebezpečenství smrti, umínil si dáti výhost světu a zasvětiti život službě Boží; vstoupil do kláštera langresského v Burgundsku. Avšak když jej zvolili opatem, uprchl do Akvitanie a založil u potoka Aniane (v jižní Francii) nový klášter, řečený Aniánský. Tam žil Benedikt s několika mnichy v největší chudobě a umínil si zachovati řeholi sv. Benedikta dle původních přísných pravidel. Byl zbožný a dobrotivý. Nezavrhoval hříšníků, nemaje se za lepšího než oni byli. Kdysi ukradl zloděj klášterního koně, byl však od lidu polapen a do krve zbit.

Benedikt mu dal rány zahojiti a nakládal s ním laskavě. Jindy jda s mnichem potkal se s člověkem, který jel na koni rovněž klášteru odcizeném. Mnich jal se křičeti, ale opat jej utišil řka: „Často kůň koni se podobá.“ Teprve po chvíli, když už nebylo lze zloděje dohoniti, řekl Benedikt, že také poznal koně jako vlastnictví klášterní, ale že nechtěl člověka onoho zahanbiti.

Král Ludvík Nábožný povolal Benedikta k sobě a vystavěl mu u Cách klášter, zvaný Korneliusmünster. Také mu svěřil dozor nade všemi kláštery své říše. Benedikt vypracoval zvláštní řád o 80 kapitolách, aby dle něho ve všech klášterech zachovávána byla jednostejná kázeň. Takto Benedikt se stal druhým otcem řádu benediktinského. Zemřel r. 821. Svátek 12. února.

Sv. ALDEMAR (řečený Moudrý), kněz a mnich montekassinský, učil mnichy hudbě a napsal jim zpěvník k hodinkám církevním. Pobyl nejvíce roků v kraji neapolském. Zemřel kolem r. 1080. Svátek 24. března.

Bl. JORDÁN, benediktin padovský, hájil města Padovy proti ukrutnému velmoži Ezzelinu III. z rodu Romano. Ezzelin dal Jordána polapiti a uvězniti v hradu Treviso. Odtud Jordán prchl do Benátek a tam zemřel r. 1248. Svátek 7. srpna.

Bl. AURIA (čes. Zlata), panna benediktinka, narozená ve Villa Velayo ve Španělsku, libovala si od mladosti v modlitbě, v nábožném čtení, v postech a almužnách. Zemřela r. 1100. Svátek 11. března.

Sv. HUGBALD, benediktin orbais-ský (ve Francii), † r. 937; svátek 28. prosince.

Sv. VILÉM (latinsky *Guilelmus*) byl vojínem na dvoře krále Karla Velikého. Pro svou udatnost a obratnost si získal přízeň královu a byl povýšen do stavu hraběcího. Byl jmenován hrabětem toulousským a stal se členem státní rady. Sloužil králi oddaně. Když r. 786 mohamedánští Saracenové ze Španěl zaplavovali jižní Francii, Vilém, byv poslán s vojskem proti nim, porazil a vyhnal je ze země. Vděčný král Karel Veliký jmenoval Viléma vévodou akvitánským. Vilém se snažil v Akvitanii hojiti rány, které zemi způsobili Saracenové. Zaváděl v zemi pořádek a pečoval o blaho lidu. Za příkladem zbožných velmožů i Vilém si umínil zříditi klášter. Vyhledal krajinu pustou v diecési lodoveské u Languedocu a tam vystavěl chrám a klášter a poutnický dům a uvedl na ono místo benediktiny reformované péčí sv. Benedikta Anianského. A protože sestry Vilémovy si též oblíbily život řeholní, vystavěl na jejich žádost opodál opatství gallonského panenský klášter.

Také sám si umínil ztráviti ostatek svého života v klášteře. Byl ženat, ale děti jeho byly už dospělé; nebylo nic, co by ho ke světu ještě poutalo, a proto se odebral na dvůr císaře Karla a prosil o svolení, aby mohl složiti svůj úřad. Císař, ač nerad, svolil a daroval věrnému služebníku částečku kříže Spasitelova, kterouž byl obdržel od patriarchy jerusalemského. Vilém uspořádal své světské záležitosti; ale měl ještě tuhé boje s příbuznými, kteří ho odrazovali od jeho úmyslu. Nedal se však odvrátiti; se svým jměním naložil,

jak právo a povinnost žádaly, ostatek pak jmění rozdal chudým, odložil meč, svlékl drahocenné roucho a odebral se v chudém šatě a bos do kláštera gallonského, kdež byl r. 806 oděn řeholním oděvem.

Vůdcem a učitelem mu byl sv. Benedikt Anianský. Vilém se podroboval všem řeholním pravidlům a pracím, jako kterýkoliv jiný mnich. Dříve byl Vilém udatným vojínem, nyní byl poslušným a pokorným mnichem. Spával na tvrdém lůžku, postil se mnoho, pracoval v zahradě, v kuchyni a nechtěl býti upamatován na to, čím byl dříve. Zbožně konal všecky předepsané modlitby; hojné slzy se mu z očí řinuly, kdykoliv přijímal Tělo Páně. Později se uchýlil s dovolením opatovým do zvláštní oddělené poustevny. Zemřel roku 812. Svátek 28. května. Tento Vilém zaměňuje se často s Vilémem, jehož svátek je 10. února a jenž také bývá nazýván „vévodou akvitánským“.

Sv. ROBERT založil dle přesné řehole sv. Benedikta klášter v Chaise Dieu (casa Dei; u Klermontu v Auvergni); zemřel jako opat r. 1067. Svátek 24. dubna.

Sv. BERENGAR, mnich languedocský, svatě žil a svatě r. 1093 zemřel; svátek 26. května.

Sv. SIARD, opat v Maria Garde ve Frisku, † r. 1230; svátek 17. listopadu.

Sv. AUBERT (nebo i Eubert), mnich bretoňský, zemřel r. 1129; svátek 1. února.

Sv. POPPO narodil se v krajině gentské; sloužil zprvu ve vojsku, pak byl opatem ve Stavelotu a reformoval několik klášterů. Zemřel r. 1048. Svátek 25. ledna.

Sv. ANSBALD, opat prümský u Treviru, zemřel r. 886; svátek 12. července.

Sv. KLARUS (franc. Claire), opat seligenstadtský u Mohuče, † r. 1043; svátek 1. ledna.

Sv. ODO narodil se r. 879 buď v Toursu nebo ve hrabství Mainu. Otec jeho Abbo byl právník a znal celého Justiniána zpaměti. Odo zprvu se oddal radovánkám vojenského stavu, rytířským hrám a loveckým zábavám. Avšak kdykoliv se ze zábav těch vracel domů, byl nespokojen sám sebou, ač nečinil nic zlého. Pak vstoupil do sboru kanovníků v Toursu. Zprvu se věnoval četbě i pohanských spisovatelů; zvláště si oblíbil básníka Vergila pro jeho lahodnou řeč. Později se vzdal četby pohanských spisovatelů a studoval Písmo svaté a církevní Otce. Také pěstoval hudbu a skládal církevní hymny a antifony.

Odo a jeho přítel panoš Adegrin hledali klášter, v němž by se zachovávala přísná řehole sv. Benedikta. Hledali ve Francii, ale z každé cesty se vraceli s nepořízenou. Tu kdysi Adegrin přišel do kláštera La Beaume u Besançonu a shledal, že život tamějších mnichů je živým obrazem řehole sv. Benedikta; hned podal o tom zprávu Odonovi. Odon bez meškání přišel a nesl si „svůj poklad“, sto knih. Opat La Beaumský Berno slyšel již mluviti o Odonovi, nazýval jej *aperta bibliotheca*, t. j. otevřenou knihovnou, a učinil jej představeným klášterní školy.

V tu dobu zbožný vévoda akvitánský založil s opatem Bernonem dle listiny ze dne 7. září 910 klášter clugnyský na

území maconském. Prvním opatem byl Berno, jeho nástupcem se stal Odo. Odo zostřil řeholní kázeň; slovem i příkladem učil mnichy milovati chudobu, sloužiti Bohu, konati ruční práce, pěstovati studie. Klášter clugnyský se stal nejslavnějším klášterem v celé západní Evropě, útočištěm kajícníků z vysokých rodů; biskupové vzdávajíce se svých úřadů přicházeli, aby se tam cvičili v poslušnosti a chudobě. Odo byl všem svým podřízeným zkušeným lékařem duchovním a vůdcem, aby odumřeli světu a aby pěstovali vnitřní život. Nezřídka káral i slovy drsnějšími a peprnými; na příklad řekl komusi: „Kdo břicho plní větry, živí a rozněcuje v sobě divokou žádostivost." - Byl milosrdný k lidem trpícím. Kdysi jel do Říma a vida chudého člověka, jak namáhavě nesl pytel se zeleninou, ihned seskočil s koně, dal člověka na koni vézti, sám nesa pytel se zeleninou. Byl třikráte v Římě. Vraceje se po třetí, zemřel v Toursu r. 938 nebo 942. Svátek sv. Odona 18. listopadu.

Bl. BERNO, opat clugnyský, † r. 928; svátek 13. ledna.

Sv. MAJOLUS, opat clugnyský, vyznamenával se krásnou postavou, učeností a výmluvností. Znamenití mužové hledali jeho přátelství. Papežové a králové jej ctili. Také sv. Vojtěch, biskup pražský, byl mu přítelem. Majolus měl se státi dle vůle císaře Oty II. papežem. Ale Majolus řekl: „Římané se nehodí pro mne, a já se nehodím pro Římany." Žil do r. 994. Svátek 11. května.

Sv. ODILO narodil se v Klermontu (v Auvergni). Otec jeho se skvěl takovou spravedlivostí, že jeho slovům se víc věřilo než přísaze jiných lidí. Odilo vstoupil do kláštera clugnyského, přijat byv opatem Majolem. Konal tam služebné práce: čistil lampy, podlahy a pod. Brzy se stal opatem, a to slavným. Králové (na příklad: francouzský Robert, německý Otto III., uherský Štěpán) i papežové, Silvester II. a nástupci jej měli ve veliké úctě. Za hladu a moru prodal drahocenné nádoby církevní, ale později je opět opatřil; co nalezl ve dřevě, zanechal v mramoru. - Odilo zavedl Památku duší v očistci. Zemřel r. 1049. Svátek 1. ledna.

Sv. ŠIMON, hrabě z *Crespy*, měl nehodného otce. Matka Šimonova se obrátila na papeže Alexandra II., aby přiměl jejího manžela k polepšení života, neboť porušoval věrnost manželskou. Ale domluva papežova byla marna. Muž zemřel v zatvrzelosti. Šimon činil pak pokání za svého otce, vstoupil do kláštera clugnyského. Papež Řehoř VII. svěřil Šimonovi důležitá poselství; také zaopatřoval Šimona svatými svátostmi. Šimon zemřel v Římě r. 1080. Slaví se 30. září.

Bl. MATĚJ, převor clugnyský; svátek 25. prosince.

Bl. PETR DE BONO, mnich clugnyský; svátek 4. června.

Sv. OLDŘICH (lat. *Udalricus*) narodil se kolem r. 1015 v Řeznu; byl zprvu dvořeninem u královny Anežky, manželky Jindřicha III. Vykonav pout do Sv. země, vstoupil do kláštera clugnyského. Vynikal zbožností i vědomostmi. Kdysi, aby přemohl pokušení proti čistotě, pálil se žhavým železem. Z léků proti bolestem

hlavy nesprávně užívaných pozbyl jednoho oka. Později Oldřich se zabýval spisovatelstvím a oslepl úplně. Zemřel roku 1093. Svátek sv. Oldřicha 10. července.

Sv. HUGO, syn hraběte semurského v Burgundsku, byl od otce vychováván po světsku. Ale matka Aremberga vštěpovala synáčkovi zbožnost. Hugo vstoupil do kláštera clugnyského, když Odilon tam byl opatem. Zároveň s ním byl v klášteře i Hildebrand, pozdější papež Řehoř VII. Stav se opatem, Hugo pracoval o smíru mezi císařem Jindřichem IV. a papežem Řehořem VII.; později se ujal Jindřicha, když měl půtky se svými syny. Klášter zkvétal; čítalť 10.000 mnichů. Hugo podnikl stavbu nádherného velechrámu clugnyského, jenž tehdy byl největším kostelem na světě a k rozměrům nynějšího velechrámu sv. Petra v Římě chybělo by mu jen několik stop. (Při sekularisaci byl slavný onen chrám od města clugnyského za 100.000 franků zakoupen a až na některé zbytky zbořen. Kdysi přišli měšťané clugnyští pozvat Napoleona na jakousi slavnost; ale Napoleon jim řekl: „Allez, vous êtes vandales!“ t. j. jděte, vy jste vandalové!)

Hugo také vystavěl klášter La Charité sur Loire. Životopisec Hildebert praví o Hugonovi: „Nemluvil nic zbytečného a nečinil nic nepočestného ... hněvu neznal, leč proti velikým hříchům ... Mlčel-li, mluvil k Pánu; mluvil-li, hovořil o Pánu a v Pánu.“ Mezi žáky Hugonovými byli: Gerard Ostijský, Urban II., sv. Oldřich. Zemřel roku 1109. Slaví se 29. dubna.

Sv. PETR CTIHODNÝ (*Petrus Venerabilis*) byl opatem clugnyským; sv. Bernard zprvu vytýkal jeho klášteru mnohé odchylky od původní přísné řehole, na př. že má krásné budovy, že se podává mnichům vícero pokrmů, že klášter má světské sluhy a služebnice a pod. Petr však se obhajoval řka, že první povinností mnichovou je láska k Bohu a k bližnímu. Žil do r. 1156. Svátek 25. prosince.

Bl. PASCHASIUS RADBERT byl po smrti své matky vychován od řeholnic soissonských. Dospěv, měl nějaké světské zaměstnání, pak vstoupil do kláštera corveyského, byv přijat od sv. Adelarda. Stal se takořka spoluzakladatelem kláštera novo-corveyského; byl tam 7 let opatem, ale byla to doba pro něho nejtrpčí: samý svár, zjevné buřičství; byl i u krále obžalován. P. napsal kommentář na evangelium sv. Matouše a spis: *De corpore et sanguine Christi*. Sněm pařížský pochválil ryzost jeho učení.

P. byl pilen přísné kázně; sám sebe nazýval „monachorum peripsema“, t. j. vyvrhelem mnichů. Zemřel r. 865 nebo 860. Svátek 26. dubna. V Římském Martyrologiu není.

Sv. ROMUALD pocházel z rodu vévod ravennských a narodil se roku 907 v Ravenně. V mládí žil nevázaně a prostopášně: rytířské zápasy, honby a hry, hlučné pitky, nestoudné ženštiny - to byly jeho radosti. Avšak tyto radovánky zanechaly srdce jeho pusté; často prchal ze společnosti veselých druhů do hlubokých lesů a tam mu přišli na mysl staří pou-

stevníci, kteří žili v ústraní a byli šťastnější a spokojenější než on.

Neobyčejná událost dala jeho životu nový a neočekávaný směr. Jeho otec Sergius se pohádal se svým příbuzným o kus pozemku, vyzval jej na souboj a zabil jej. Romuald byl dle vůle otcovy svědkem souboje. Od té doby svědomí vytýkalo Romualdovi, že je spoluvinníkem hrozné vraždy. Aby došel klidu, odebral se do nedalekého benediktinského kláštera, kde se obrátil trvale a upřímně k bohumilému životu. Oplakával hříchy svého mládí a byl vzorem horlivého kajícníka. Avšak ve své horlivosti zacházel někdy daleko; káral mnichy liknavější; ti pak vytýkajíce mu, že ruší pokoj a svornost v klášteře, vyštvali jej z kláštera. Odešel s povolením opatovým a nalezl v poustevníku Marinovi, v kraji benátském žijícímu, vůdce na cestě k nábožnému životu. Marinus byl přísný a počínal si někdy až podivínsky.

Po několika letech odebrali se Romuald a Marinus, k nimž se přidal i bývalý dóže Petr Urseoli, do jiných zemí; došli na pomezi španělské a usadili se v Euxaně. Odtud se vrátil Romuald opět do Italie. Vida, že řeholní kázeň v italských klášterech poklesla, umínil si, že zavede kázeň a řád dle původního pravidla sv. Benedikta. Kamkoliv zavítal, všude horlil proti svatokupectví i proti světáckému duchu a nekázni v klášterech. Roku 1012 přišel i do Toskánska; tam obdržel od občana arezzského, jménem Aldoliho, pozemek uprostřed hlubokých bukových lesů k založení poustevnické osady. Romuald vděčně přijal tento dar a zřídil pro sebe a pro čtyři své soudruhy chyšky. Tato poustevnická osada nazvána byla „Campus Maldoli“ (nebo casa Maldoli), pozemek Maldolův. Z malé družiny povstal řád kamaldolský.

Romuald dal svým žákům bílé řeholní roucho a předepsal jim pravidla na základě staré řehole sv. Benedikta. Poustevníci žili velmi přísně, zachovávali úplné mlčení a půst o chlebě, zelenině a vodě; chodili bosi s hlavou oholenou a s dlouhými vousy. Každý z nich měl svou chyšku se zahrádkou a kapličkou; řeholní bratří jim dávali pokrmy do okénka; všecky poustevny byly ohrazeny zdí; za zdí se rozkládala hospodářská stavení. Uprostřed chyšek stál chrám. - Romuald byl k jiným laskavý, na sebe přísný; trestal své tělo pro hříchy, jichž se v mládí dopouštěl. Říkával, že z prvních let života svého cítí ustavičnou hořkost a bolest, z ostatních pak let že cítí útěchu. Ať Romuald kázal nebo se modlil, ať byl na cestách nebo ve své cele, všude bylo v něm poznati velikého sluhu Božího. Kdysi byl nařčen z těžkého zločinu; Romuald však k tomu mlčel. A když se tomu divili, řekl: „Lépe je nevinně trpěti a mlčeti, než zaslouženě trpěti a mluviti.“ - Když cítil konec života, řekl: „Dvacet let se připravuji na smrt a čím více se na ni připravuji, tím více se mi zdá, že nejsem hoden, abych před Pána předstoupil. Zemřel roku 1027. Svátek sv. Romualda 7. února.

Sv. PETR URSEOLUS, dříve dóže čili vévoda benátský, pak žák sv. Romualda,

poustevník, zemřel v Cusanu v Akvitanii roku 978. Svátek 10. (nebo 14.) ledna; nebo 9. února.

BRUNO či *Bonifác* byl též přijat do řádu kamaldolského; viz § 40.

Sv. THEOBALD (francouzsky Thibaut, česky *Děpolt*) se narodil kolem roku 1030 (podle *D* roku 1017) na hradě Provinsu v krajině Brie ve Francii. Byl synem zámožných rodičů. Záhy si zamiloval tichý, zbožný život. Zábavami a radovánkami pohrdal; bylo-li se mu zúčastniti slavností a radovánek, díval se lhostejně na veselý rej rozmařilých druhů a nechápal, jak mohou míti zalíbení v těch pošetilostech. Raději čítával životopisy starých poustevníků egyptských z prvních dob křesťanských, a čtení to jej přivedlo ke slibu, že opustí svět a že bude o samotě sloužiti Bohu. Poustevník Burkard, k němuž docházel, jej utvrzoval v tom úmyslu. Otec Theobaldův, hrabě Arnulf, měl se synem jiné plány. Hledal pro něj urozenou nevěstu a chtěl mu opatřiti úřad na dvoře královském. Brával syna do vojenského tábora, aby v něm roznítil touhu po skvělé budoucnosti. Ale Theobaldovi se hnusilo řemeslo válečné; zjevil otci svůj úmysl; otec jej pokáral a uzavřel jej v domě, bráně mu vycházeti. Theobald pod záminkou, že vykoná návštěvu, uprchl z domu otcovského a zaměniv šlechtický háv za žebrácký šat, stal se dobrovolně chudým. S věrným přítelem svým Valterem (franc. Gauthier) odešel do ciziny.

Theobald a Valter přišli až do města Lucemburku (v biskupství trevírském) a usadili se na osamělém místě Pitingu. Tam si zřídili dvě chyšky a kapličku a žili po způsobu egyptských poustevníků; zapírali se tuhou kázní a domáhali se dokonalosti křesťanské. Kromě služby Boží konali práce nádenické lidem z okolních vesnic z lásky ke Kristu. Zadarmo pomáhali oráčům, žencům, sekáčům na polích, zadarmo donášeli dříví a kamení k stavbám, čistili stáje, pásli dobytek; v zimě pak, když práce nebylo, poráželi v lese stromy, pálili dřevěné uhlí, jež chudým lidem rozdávali. Lidé brzo seznali, že ti nezištní pracovníci jsou urození páni, že v mládí asi nekonali těžkých prací, a počali k nim míti úctu. Pocta však netěšila bohabojných těch mužů, a proto opustili své chyšky a vydali se na pout do proslaveného místa Kompostelly (ve Španělsku). Odtud se vrátili a přišli bosi, v žebráckém šatě do Trevíru.

V Trevíru Theobald se potkal nenadále se svým otcem. Otec syna nepoznal, ale Theobald poznav otce užuž chtěl zvolati: „Otče!“ a vrhnouti se mu kolem krku. Avšak vzpamatoval se, přemohl přirozený cit synovské lásky a odešel s Valtrem opět do ciziny. Umínili si putovati do Jerusalema. Ale protože zuřila válka se Saraceny, oba se usadili u Salanigy v Benátsku. Tam Valter po dvou letech zemřel. Theobald žil v přísné kázni; požíval jen chleba a vody, ba později se spokojil kořínky, zelinami a ovocem. Vicenzský biskup posvětil Theobalda na kněžství a Theobald přijal, když se přidružili k němu někteří mužové a jinochové, řeholní roucho řádu kamaldolského a předcházel je dobrým příkladem.

Pověst o něm se šířila a došla až do Francie. Rodičové jeho se takto dozvěděli, že jejich syn, oplakávaný a za mrtvého pokládaný, žije a že dlí v severní Italii u Vicenzy. I umínili si, že ho vyhledají. K své radosti jej nalezli. Arnulf se vrátil, aby uspořádal své rodinné záležitosti; matka si dala zříditi v blízkosti synově příbytek, v němž žila skutkům pobožnosti. Theobald zemřel r. 1066. Svátek 1. července (nebo i 30. června).

Sv. PARISIUS, mnich kamaldolský v Trevisu v severní Italii, zemřel roku 1267. Je také v Římském Martyrologiu. Svátek 11. června.

Bl. GHERARDESKA, hraběnka, vstoupila, když její manžel se stal členem řádu kamaldolského, též jako oblátka do téhož řádu. Svátek 9. června.

Bl. SILVESTR VENTURA, řeholní bratr řádu kamaldolského ve Florencii, zemřel roku 1348. Svátek 9. června.

Bl. TOMÁŠ, kamaldolský poustevník v Umbrii (*D*); svátek 30. března.

Sv. GUALFARD, kamaldolský poustevník; svátek 31. března.

Sv. GUALFARD, sedlář, pocházel z Augsburgu a přišel kolem roku 1096 do Verony, kde dělal své řemeslo. Když lid jej počal ctíti jako světce, uchýlil se do samoty, kdež pak žil 20 let. Posléze se vrátil do Verony a tam zemřel r. 1127 nařídiv, aby byl pochován před branou chrámovou, aby lidé jdoucí do chrámu šlapali po jeho hrobě. Svátek sv. Gualfarda 30. dubna. Oba uvedení jsou asi totožni.

Bl. ALBERTIN, převor kláštera kamaldolského ve Font-Avellaně; neví se o něm, leč že svatě žil a svatě umřel. Rok smrti 1285. Svátek 31. srpna.

Bl. DOMINIK VERNAGALL, poustevník kamaldolský; svátek 20. dubna (*D*).

Ctih. KVIDO, hrabě Donoratici, poustevník kamaldolský; svátek 20. května.

Sv. JUSTUS, mnich kamaldolský, umučen roku 1008 v Polsku; svátek 9. července.

Sv. JAN GUALBERT narodil se kolem roku 995 ve Florencii. Jeho otec byl vojínem a vychovával syna též pro stav vojenský. Jan byl ctižádostivý a trávil mladý věk v rozmařilosti. Měl jediného bratra Hugona, který byl od jistého šlechtice zavražděn. Dle tehdejšího zvyku, jenž pocházel z dob pohanských, zavázali se příbuzní ke krevní mstě. Otec rozkázal Janovi, aby po vrahu slídil a vykonal pomstu. Jan dychtivě pátral po vrahu, ale marně. Až jednou - byl právě Velký pátek - Jan jede v ozbrojeném průvodu ze statku do města a tu náhle se střetl s hledaným vrahem, a to v soutěsce, kdež mu nemohl uniknouti. Jan spatřiv vraha, vzplanul pomstychtivostí a tasil meč, aby nepřítele zabil. Ten byl bezbranný a uniknouti nemohl; i poklekl, složil ruce křížem na prsou a jal se prositi o smilování řka: „Byl jsem vrahem já, nebuď vrahem i ty! V návalu vášně jsem zavraždil tvého bratra, ale ty pomni, že Kristus Pán dnešního dne za všecky lidi umřel, za nepřátele své se modlil, proto prosím tě, odpusť mi i ty, a nechej mne na živu!“ - Jan se zachvěl a bojoval těžký vnitřní boj. Ruka mu sklesla, meč z ní vypadl. Jan řekl: „Ježto

mne prosíš ve jménu Ukřižovaného v tento posvátný den, nemohu ti odepříti vyslyšení prosby. Ano! Odpouštím ti. Jdi v pokoji!“ Poté Jan rychle odejel, maje v duši sladkou útěchu. Zastavil se u chrámu sv. Miniata, vstoupil dovnitř a pokleknuv před křížem, jal se vroucně modliti. Milost Boží se dotkla jeho srdce, Jan se úplně změnil, lítostí nad dosavadním životem se rozplývaje. Umínil si, že dá výhost světu a že zasvětí celý svůj život Bohu. Žádal opata toho kláštera o přijetí do kláštera. Opat zprvu váhal domnívaje se, že prosebník jen v prvním návalu citů se zříká světa. Teprv na usilovné prosby přijal Jana prozatím do domu, vylíčiv mu těžké povinnosti, které mu v klášteře nastávají. Otec Janův dozvěděv se, že Jan vstoupil do kláštera, rozhněval se a spěchal ihned ke klášteru. Opat řekl Janovi: „Jene, tvůj otec je tu a chce s tebou mluviti.“ Jan odpověděl: „Otče opate, nenuť mne jíti k němu; zajisté mne chce otec odtud násilím vyvésti.“ A vskutku bylo slyšeti hlas rozhněvaného otce: „Nedostanu-li jej zpět, rozbiji celý klášter!“ Jan se skryl, oblekl se ve starý mnišský oděv a ostříhal si vlasy. A když otec, jemuž byl opat mírně domlouval, spatřil syna oblečeného mnišským šatem, zhrozil se; ale vyslechnuv pohnutky obrácení Janova, dovolil mu posléze, aby v klášteře zůstal.

Jan začal žíti novým životem; potlačoval své zlé náklonnosti a cvičil se v poslušnosti a pokoře. Časem však mu byla kázeň klášterní příliš mírná, proto odešel k poustevníkům kamaldolským a žil s nimi po několik let. R. 1038 však si nalezl místo, kde by v ústraní mohl sloužiti Bohu. Místo to bylo vzdáleno půl dne cesty od Florencie a nazývalo se „Vallombrosa“, t. j. „Stinné údolí“, protože tam rostlo mnoho košatých stromů. Jan si zamiloval to tiché údolí a když se k němu přidružili jiní poustevníci, a když údolí s lesy i s vinicemi bylo klášteru od abatyše panenského kláštera sv. Hilaria darováno, zbudoval Jan kostelíček a kolem něho chyšky. Jan dal svým druhům přísná pravidla, aby šetřili mlčelivosti, aby se umrtvovali, aby na příklad ani za největšího vedra vyjma oběd nehasili žízně douškem vody, aby každý i nejmenší přestupek byl trestán bičováním. Jan zachovával přesně daná pravidla; avšak když několikráte slabostí omdlel, nahlédl, že řehole přísnou strohostí znemožňuje pokrok v duchovním životě, a nezbývalo mu, než aby svoje předpisy zmírnil.

Jan změnil poustevnickou družinu v klášterní družinu; dal svým řeholníkům hrubovlněný oděv šedé barvy. Odtud byli nazýváni „šedí mnichové“; také se nazývali „vallombrosští“ nebo „gualbertini“. Jan nepřijal nikoho, dokud se byl přísnou zkouškou nepřesvědčil, je-li žadatel schopen a ochoten zachovávati řeholní pravidla. Sám předcházel dobrým příkladem své žáky; dbal, aby v klášteře byla přísná kázeň. Kdysi se dozvěděl, že jistý klášter, jemu podřízený, přijal bohatého mladíka, jenž pominuv chudé své příbuzné, odkázal veškeré své jmění onomu klášteru. Jan roztrhal darovací listinu a varoval mnichy před ziskuchtivostí.

Jinde vystavěli mnichové vallombrossští nádherný klášter; Jan to vytkl opatovi řka: „Vynaložili jste na svoje stavení mnoho peněz, které měly raději býti darovány chudým na podporu. To nemůže a nesmí býti, aby pokorní řeholníci bydleli jako vzácní páni." Tak pečoval Jan Gualbert o všecky své kláštery. Posléze se roznemohl v Passignaně a napomenuv mnichy k lásce a svornosti, zemřel r. 1073. Svátek sv. Jana Gualberta 12. července.

Sv. ATHO, mnich vallombrosský, později biskup pistojský, zemřel r. 1155. Svátek 22. května.

Bl. ORLAND (nebo také *Roland*), řeholní bratr kláštera vallombrosského, konal domácí práce a vyznačoval se podivuhodnou poslušností, pokorou a trpělivostí; zemřel r. 1242. Svátek 20. května.

Bl. TORELLUS (nebo také Viktorellus) narodil se v Poppi (v Etrurii), vedl lehkomyslný život a pak šel do kláštera vallombrosského, kde jako řeholní bratr žil sebezapíravě. S povolením svého opata se odebral do ústraní; oděn byl štětinatou koží vepřovou; kleče na kolenou připravoval se na smrt. Zemřel r. 1280. Svátek 16. března.

Bl. BENEDIKT, řeholník vallombrosský v Etrurii, žil za času sv. Bernarda. Svátek 20. ledna.

Sv. ŠTĚPÁN MURETSKÝ narodil se v Thiersu v Auvergni; otec hrabě vzal dvanáctiletého synka na pouť k sv. Mikuláši do Bari; vraceje se, svěřil synka na výchovu arcibiskupu milánskému Milonovi. Dospěv, žil Štěpán jako poustevník v Muretu (u Limoges) velmi přísně. Zřídka jídal vařená jídla; zdál se necitelný proti hladu a zimě; spával na prknech, řetěz kolem těla. Založil velmi přísný řád, jenž se nazýval Grammontský (t. j. grandis mons; hodinu od Mureta vzdálený) anebo Muretský. Vštěpoval svým žákům lásku k chudobě a k pokoře. Sám byl pokorný; jídával uprostřed svých žáků sedě na zemi. Říkával: „Pýcha je pro čistotu nebezpečnější nežli pokušení." Štěpán zemřel jsa 80letý, roku 1124. Svátek jeho 8. února.

49. KARTUSIÁNI, CISTERCIÁCI, PRAEMONSTRÁTI, KARMELITÁNI

Řád *kartuziánský*, založený sv. Brunonem († 1101), měl řeholi sv. Benedikta, ale zostřenou stálým mlčením a úplným zdržováním se masitých pokrmů. Středem a hlavním sídlem řádu je Veliká Kartouza - La Grande Chartreuse u Grenoblu ve Francii. Pátý převor řádový Kvido († 1137) napsal řeholní pravidla, pojav do nich všecky zvyklosti, jež Bruno byl zavedl. Kartuziáni zakládali své kláštery nejraději v divokých úžlabinách horských; zamlklé hvozdy, drsné skály, vážné hory, šumějící bystřiny dávaly jim náhradu za knihy. Ukryti v poustevnických chyškách, kartuziáni odumřeli světu; pozdravovali se pozdravem: *Memento mori*, t. j. Pomni na smrt. Starodávná přísnost zachovala se v řádě povždy. Nosili spodní roucho pichlavé, žíněné. Svrchní oděv se škapu-

límem i s kápí byl z hrubého sukna bílé barvy. Roucho bylo opásáno řemenem. Kartuziáni věnovali jmění řádové na velkolepé stavby, na podporu chudých a ve prospěch věd a umění. Rozsáhlý klášter, vynikající skvělou architekturou, je na př. Certosa u Pavie. - V našich zemích byla zřízena v Praze na Smíchově r. 1342 (či 1341); byla zbořena od husitů. Klášter Kartouzy u Jičína byl r. 1782 zrušen a proměněn ve státní věznici. Na Moravě byly kláštery kartuziánské založeny v Králové Poli u Brna (roku 1376), v Dolanech u Olomouce (r. 1379).

Řád *cisterciácký*, založený sv. Robertem († 1108), odštěpil se od řádu benediktinského a mocně s ním zápolil ve všech oborech činnosti řádové; zvláště horlivě šířil úctu k Panně Marii. Cisterciákům se dostalo zvláštního lesku sv. Bernardem; proto sluli i bernardini. Nejslavnější klášter řádový byl v Clairveaux ve Francii. Opat Štěpán napsal pravidla řádu, nazývaná „listinou lásky“ *charta charitatis*. R. 1120 ustavilo se v Tartu (blíže Langresu) první ženské odvětví toho řádu. Cistercienské kláštery založeny byly v našich zemích na příklad: v Sedlci u Kutné Hory (r. 1143), v Oseku (r. 1203), ve Vyšším Brodě (r. 1259); na Velehradě (r. 1198), ve Ždáře (r. 1251); panenské kláštery byly na Moravě v Tišnově (Porta coeli r. 1224), na Starém Brně (Aula regia, r. 1322) a j.

Řád *praemonstrátský*, založený sv. Norbertem († 1134), má za základ řeholi sv. Augustina a byl papežem Innocencem III. nazván „řádem kanovnickým podle řehole sv. Augustina“. Střediskem řádu je opatství v Premontré (u Laonu ve Francii). Praemonstráti se věnovali hlavně misiím mezi pohany a křesťany. Roucho jejich je bílé z hrubé vlny. Praemonstrátské kláštery založeny byly v našich zemích v Praze na Strahově (roku 1138), v Želivě (roku 1149), v Litomyšli (roku 1145), v Teplé (roku 1193), na Moravě v Louce (Klosterbruck) u Znojma (roku 1190), ve Hradišti u Olomouce (roku 1151), v Zábrdovicích u Brna (roku 1200) a v Nové Říši (roku 1211). Panenské kláštery tohoto řádu byly zřízeny v Doksanech (r. 1141), v Kounicích na Moravě (roku 1141).

Řád *karmelitánský* byl založen Bertholdem z Kalabrie († 1188), jenž r. 1156 připutoval na horu Karmel v Palestině a založil družinu poustevníků. Albert, patriarcha jerusalemský, dal roku 1209 řádu řeholi obsahující 16 článků; řád byl potvrzen papežem Honoriem III. r. 1224 a nazýval se: „Řád bratří poustevníků Matky Boží s hory Karmelu“ či řád karmelitů. Řehole předpisovala uctívání Panny Marie, úplnou chudobu, přebývání v různých chatkách a tuhé posty. Vrchní představený Simon Stock († 1265) dal úřadu škapulíř (široký pás, jenž se nosí přes řeholní oděv). Později se utvořil druhý, ženský řád, řečený Karmelitek, a třetí řád pro osoby obojího pohlaví a jakéhokoliv stavu, žijící ve světě. Členové nosí na hrdle pod obyčejným oděvem na stužce zavěšený „malý škapulíř“, dvě pásky s vytištěným obrázkem Panny Marie. Sv. Terezie obnovila tuhou kázeň a r. 1593 byl celý řád rozdělen ve dvě větve, přísných *(Observan-*

tes, bosých) a mírnějších *(Conventuales, obutých).* Karmelitáni mají roucho hnědé, šedý škapulíř a bílý plášť. V Praze se usadili u Panny Marie Sněžné r. 1347 za Karla IV. V klášterníky se přeměnili, když opustili Svatou zemi.

Sv. BRUNO se narodil snad r. 1035 v Kolíně nad Rýnem a osvědčoval již v mládí pilnost, neúhonné mravy a váž nou mysl. Podle tehdejšího neblahého zvyku obdržel již v dětském věku obroči kanovnické. V učení prospíval tak, že jeho učitel Baldrik jej nazýval „zrcadlem latinských studií“. Bruno ustanoven byl učitelem umění básnického a řečnického v Remeši; snažil se mládež svěřenou nejen vyučovati, ale i vychovávati a zušlechťovati; byl prý proto nazýván „učitelem učitelů“, „světlem církve“.

Tehdejší remešský arcibiskup Manasses žil po světsku a rozmařile a oddával se neřestem. Tohoto pohoršení Bruno nemohl snésti a domlouval Manassovi vážně; ale Manasses se nepolepšil a mstil se Brunonovi; Manasses byl r. 1081 sesazen, ale Bruno pozoruje, že církevní kázeň žalostně klesá špatným příkladem představeného, zhostil se všeho, co ho ke světu ještě poutalo, a odešel se šesti druhy k opatu molesmesskému Robertovi a žádal ho, aby mu poradil, co má činiti, aby Bohu mohl v klidu sloužiti. Robert poradil Brunonovi, aby, obdrží-li povolení biskupa grenobleského Hugona, usadil se v pusté krajině chartreusské. Bruno nejen obdržel povolení biskupovo, ale také dostal všecky sousední lesy v užívání. A tato chartreusská pustina stala se kolébkou proslulého řádu kartouzského.

Bruno vystavěl tam kostelík a kolem něho chyše. Život mnichů byl velmi přísný. V čas postu (od 14. září do velikonoc) jídali jen jednou za den; masa, másla, omastku nepožívají nikdy. Pokrmy si připravoval každý sám. O půlnoci se scházeli k modlitbám církevním. Chodívali jednou týdně na společnou procházku (spacimentum), ale šetřili i tehdy ustavičné mlčelivosti a dorozumívali se pouze posunky. Do obvodu této poustevnické osady ženská osoba nesměla vkročiti; ani do kostela ne. A ačkoliv život těchto řeholníků byl tak neslýchaně odříkavý, přece přicházeli jinochové a mužové a prosili o přijetí do družiny. Grenobleský biskup rád se uchyloval do Kartouzy a byl by se tam nejraději navždy usadil. Bruno, jsa prvním převorem družiny, byl otcem svých podřízených; dbal, aby nikdo ve skutcích sebezapírání nepřilišoval.

Papež Urban II., někdejší žák Brunonův ze školy remešské, povolal Brunona do Říma, chtěje ho učiniti svým rádcem. Bruno poslechl a vydal se tam s několika mnichy. Přebývali v paláci papežském. Ale záhy seznali, že v tom hlučném ruchu velkoměstském nelze jim zachovávati řeholní zvyklosti, zvláště předpisy o mlčelivosti. Ostatně Urbanovi II. bylo uprchnouti z Říma před vzdoropapežem Klementem III. a tu i Bruno odešel hledat samotu. Sicilský hrabě Roger daroval Brunonovi pustou krajinu La Torre (v biskupství Squillackém) a Bruno tam zřídil mnišskou osadu úplně dle vzoru Kartouzy Grenobleské; pro muže pak, kteří si přáli

poněkud mírnějších pravidel, Bruno zřídil řeholní družinu v Stefano de Nemore (t. j. Štěpán v lese). Přitom však zůstal s družinou grenobleskou ve spojení a poslal oné družině list na poučení a povzbuzení. Spisy, které zůstavil, výklady Písma svatého, svědčí o jeho učenosti. Knězem nebyl. Před svou smrtí Bruno vypravoval mnichům celý svůj život a odříkával hlasitě modlitbu: Věřím v Boha. Zemřel roku 1101. Svátek sv. Brunona 6. října.

Sv. ŠTĚPÁN BOURGESSKÝ, kartusián chartreusský, zemřel r. 1118; svátek 4. ledna.

Sv. LEONHARD, kartusián, později biskup v Dié, přiměl sv. Bernarda k výkladu velepísně Šalamounovy. Svátek 17. prosince.

Sv. ŠTĚPÁN, kartusián, pak biskup v Dié, podržel i jako biskup přísný způsob života, dbal na řádné svěcení neděle; zemřel 53letý r. 1208. Svátek 7. září.

Sv. ROBERT se narodil kolem roku 1017 v Champagni. Jevil vážnou mysl už v mládí a nerozpakoval se jsa 15letý vstoupiti do kláštera montierského (u Troyes); vynikl v duchovním životě tak, že se svolením papeže Alexandra II. odešel do Molesme (v biskupství langresském), aby tam řídil družinu mnichů, kteří si oblíbili život poustevnický. Kázeň mnichů-poustevníků byla přísná. Celý den pracovali na polích a v lese a často se jim bylo spokojiti kořínky v lese nasbíranými, když neměli ani sousta chleba. Kdysi uviděl biskup langresský tyto poustevníky hladem zmořené, chatrným rouchem oděné; kázal opatřiti je novým oděvem a dal jim plný vůz chleba a sukna.

Avšak když pustá krajina byla zpracována a vydávala užitek a když se k mnichům přidružili bohatí mužové, kteří vstupujíce do družiny darovali jí všechen svůj statek, tu mnišská družina zbohatla; ale rostoucím blahobytem klesala původní kázeň řeholní a ochabovala horlivost. Robert se snažil domluvami a tresty napraviti mnichy, a když seznal, že se mu nepodaří zadržeti žalostný úpadek kázně, odešel do jiného kláštera. Molesmenští brzy volali Roberta zpět. Robert poslechl a vrátil se. Někteří pak mnichové odhodlali se žíti v nejpřísnější zapíravosti v pusté krajině. Nalezli sobě krajinu horskou, divokou, 5 hodin od města Dijonu vzdálenou. Usadili se tam. Krajina slula pro množství cisteren latinsky: Cistercium, francouzsky Citeaux. Mnichové si tam zřídili dřevěné chyšky a trávili život v modlitbách a v ruční práci za největší chudoby. Zvolili si Roberta představeným. Robert se odebral roku 1098 k nim; vévoda burgundský jim vystavěl klášter a daroval jim něco pozemků. Tento klášter cisterciensý stal se kolébkou slovutného řádu cisterciensého.

Robert pak se vrátil do kláštera molesmesského a zemřel roku 1108. Svátek sv. Roberta 29. dubna.

Bl. ALBERICH, opat a spoluzakladatel sídla citeauxského, jeden z nejlepších žáků Robertových; ten jest, jenž dal cisterciensým řeholníkům konstituce a bílý šat místo dřívějšího černého. Zemřel r. 1107. Svátek 26. ledna.

Sv. ŠTĚPÁN (zprvu Harding nazývaný), rodem Angličan, přišel zprvu do molesmesského kláštera a pak šel do Citeaux; zvolen byl opatem, druhým nástupcem Robertovým. Dbal, aby přísná pravidla byla zachovávána; prohlásil na příklad, že si nepřeje přítomnosti dvoru při slavnostech řádových, ač předvídal, že upadne u dvora v nemilost; nedovolil družině míti ani zlata ani stříbra; ba ani rytin a malby netrpěl; říkával, že duch se jimi odvádí od meditace a od vnitřní zbožnosti. Nařídil, aby krucifixy byly pouze dřevěné, aby korunní svícny byly pouze železné, posvátná roucha z látky prosté, nikoliv hedvábné nebo zlatem a stříbrem protkávané, kalichy jen stříbrné, a aby nebyly pozlacovány. V čas nedostatku chodil sbírat almužnu pro své bratry.

Kterak vymírající klášter byl zachráněn sv. Bernardem, bude pověděno v životopise tohoto světce. Na generálním shromáždění řádu r. 1116 bylo ustanoveno, aby opat citeauxský slul „generálním opatem řádovým“ („pater universalis ordinis“). Ke konci života seslábl Štěpánovi zrak, že téměř oslepl. Zemřel roku 1134. Svátek 17. dubna.

Bl. ŠTĚPÁN, opat cistercienského kláštera obasinského u Tulle, zemřel kolem r. 1159; svátek 8. března.

Sv. BERNARD narodil se r. 1091 ve Fontaigne (u města Dijonu v Burgundsku). Otec jeho byl rytíř *Tecelin*, matka Aletha, rozená Montbar. Měli děti: Kvidona, Gerharda, Bernarda, Ondřeje, Bartoloměje, Nivarda a Humbelinu. Otec Tecelin jsa zaměstnán na dvoře burgundském, zůstavil péči o výchovu dětí manželce. Aletha vychovávala děti v bázni Boží. Bernard záhy jevil milosrdnou lásku k chudým; také snažil se prospívati ve ctnostech a mírniti přirozenou svou živost. Kdysi onemocněl prudkou bolestí hlavy. Jistá žena jala se ho léčiti, avšak Bernard spatřiv v jejích rukou pověrčivé léky a pomůcky, zahnal ji od sebe. Vzdělal se v básnictví a v řečnictví na klášterní škole chatillonské.

Vyspěl v krásného jinocha. Měl ohnivé oči, vábnou tvář, ztepilou postavu. Dosud jeho čistota neutrpěla úhony. Vrátiv se z Chatillonu domů, poněkud zvlažněl. Kdysi se díval se zálibou na sličnou dívku, jejíž svůdná krása jej na chvíli upoutala. Pocítil v sobě prudké, dosud nepoznané hnutí, ale ihned se vzpamatoval; běžel k rybníku slabým ledem potaženému a skočil do něho, aby uhasil smyslný žár. Jindy se ubytoval na cestách v domě jisté ženy; byv od ní v noci sváděn, zahnal ji voláním: „Loupežníci!“ A když se ho ráno společníci ptali, proč v noci činil povyk, jako by v domě byli loupežníci, odvětil: „Kdo by mi chtěl vzíti poklad čistoty, byl by v pravdě loupežník.“

Když Bernardovi zemřela matka, umínil si, že dá výhost světu a že se zasvětí Bohu. Z bratří následovali ho Bartoloměj a Ondřej. Kvido se svolením své manželky se přidal k Bernardovi, též i Gerhard, jenž ve válce byl nebezpečně raněn. Bernard si umínil se svými společníky vstoupiti do cistercienského kláštera v Citeauxu, kde se pravidla sv. Benedikta zachovávala s původní přísností. Zprvu

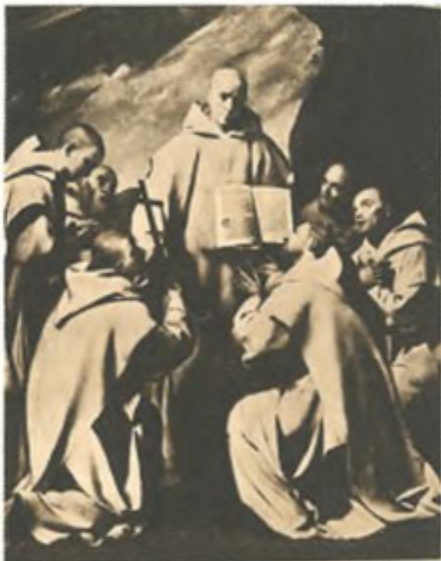
SV. ROCHUS

SV. ROMUALD

SV. MARKÉTA KORTONSKÁ

SV. BRUNO

se šel rozloučit s otcem. Starý rytíř Tecelin zanaříkal, uslyšev prohlášení Bernardovo. Humbelina zapřisahala Bernarda, aby neopouštěl otce. Bernard však přemohl cit bolesti a obdržev od otce požehnání, odcházel se svými bratry. Na nádvoří zámeckém se potkali s nejmladším svým bratrem Nivardem. Bernard mu řekl: „Hle, bratříčku, tenhle zámek a všecky statky budou tvým dědictvím.“ Nivard řekl: „Vy tedy berete si nebe a mně ponecháváte zemi? Aj! to by nebylo dělení spravedlivé.“ I nedal se přemluviti a připojil se k Bernardovi a k ostatním bratřím.

R. 1113 byl Bernard přijat se 30 soudruhy v klášteře cisterciénském; horlivě plnil řeholní předpisy, zapíral se, umrtvoval se tak, jako by neměl ani smyslu pro věci tělesné. Na příklad: pil nejednou olej nebo jinou tekutinu místo vody, aniž to pozoroval; na konci noviciátu nevěděl, je-li strop v jeho cele plochý nebo klenutý, jeho vědomí zjemnělo; i nejmenší poklesek mu působil úzkost; především se snažil opanovati svou prudkou povahu a tázával se sám sebe častěji: „Bernarde, k čemu jsi sem přišel?“ Kromě modlitby pracoval na poli, v lese, okopával půdu, štípal dříví a říkával později žertem, že tehdy neměl jiných učitelů než němé duby a buky.

V tu dobu, roku 1115, obdržel jeho opat Štěpán od hraběte Hugona troyesského místo na zřízení nového kláštera, neboť se přihlašovalo stále více žadatelů do kláštera. Vyhlédnuto bylo místo zdánlivě nejnevhodnější: pustina močálovitá, neproniknutelnými lesy zarostlá, dosud útulek tuláků a lupičů; nazývala se „údolí pelyňkové“. Bernard na rozkaz opata Štěpána jal se s dvanácti horlivými mnichy vzdělávati pustinu, odvodňovati močály, káceti lesní stromy a zřizovati příbytky. Klášter byl dokončen a Bernard učinil bratra svého Gerharda hospodářem, Ondřeje pak vrátným. Bernard dal pochmurnému tomuto údolí jméno „Clara vallis“, francouzsky Clairvaux (po česku: Jasná Dolina). Údolí leží v diecesi langresské. Biskup chalonský si zamiloval Bernarda a navštěvoval Clairvaux, aby v ústraní mohl dokonaleji sloužiti Bohu.

Bernard táhl za sebou jako magnet nové a nové žáky. Kanovníci, hrabata, vojáci, umělci, doktoři, mužové všech stavů žádali o přijetí do kláštera. Tam se stali pyšní pokornými, bohatí chudými, lidé rozmařilí lidmi dokonalými. Bývalí šlechticové a učenci modlili se pokorně, konali práce s motykami, pluhy, vidlemi i sekyrami. Přílišnou sebezapíravostí Bernard, jenž byl útlého zdraví, onemocněl; avšak sotva se uzdravil, opět šetřil řeholních pravidel. Radost naplnila srdce jeho, když staříčký otec jeho Tecelin přišel na sklonku života, aby v klášteře trávil zbývající svá léta. Jen sestra Humbelina žila světským životem. Kdysi si umínila navštíviti Bernarda. Přijela na skvostném voze, s nádherným komonstvem. Ale Bernard vida její marnivost, nepřijal její návštěvy. Rozplakala se řkouc: „Ať jen přijde bratr můj, jsem ochotna poslechnouti ho“; Bernard vyšel a poradil jí, jak by

měla život svůj uspořádati, aby se Bohu líbil. Humbelina poslechla a žila v skutcích kajícnosti.

Bernard se odebral na žádost biskupa chalonsského Viléma do té diecése, aby kázal lidu slovo Boží. Lid se hrnul všude za ním. Bernard tělesně zmořený působil i svým kázáním i svým zjevem. Tehdy napsal spisy: „Chvály Mariánské", „O milosti a o svobodné vůli"; tyto spisy došly velkého rozšíření. Mnozí cizinci přicházeli do Clairvaux, aby slovutného spisovatele poznali osobně. Velmožové volili si jej rozhodčím ve svých sporech; hodnostáři církevní i světští obraceli se k němu o radu. Bernard byl nazýván „vzorem řeholníků", „leskem duchovenstva", „mužem svatým". Avšak kdykoliv se mu vzdávala chvála, říkával: „Chvála nemá nás pamatovati na to, čím jsme, ale na to, čím máme býti." Měl soustrast s hříšníky. Kdysi se potkal s odsouzencem na smrt. Řekl ke zbrojnošům: „Přepusťte mi toho zlosyna; já ho odpravím sám!" Vzal provaz, jímž byl zločinec spoután, šel k lantkraběti Theobaldovi a prosil ho o milost pro zločince řka: „Já budu odsouzence toho krutěji a déle mučiti; já jej ukřižuji a nechám jej na kříži viseti, pokud dýchati bude." Lantkrabě svolil; Bernard proměnil dravého toho vlka v beránka. Zachráněnec žil ještě 30 let, konaje pokání, a zemřel blaženě v Pánu. - Rytířům Templářským Bernard napsal řeholní pravidla a doložil: „Jděte, hodní rytířové! Zažeňte nepřátele svatého kříže, pamětlivi jsouce toho, že náležíte Pánu živi či mrtvi."

Mnichové clugnyští vytýkali Bernardovi přehnanou prý přísnost. Ale Bernard vylíčil ve svých spisech poklesky klášterů proti staré kázni řeholní a jeho úsilí se podařilo odkliditi nejeden zlořád. Na příklad opat kláštera St. Denisského Segur neváhal na základě spisů Bernardových sebe i své mnichy napraviti. Princ Jindřich, syn francouzského krále Ludvíka VI., stal se působením Bernardovým pokorným mnichem a dobrým biskupem. Ale vždy více byla Bernardovi vytýkána přílišná přísnost. Biskupové někteří, žárlíce na jeho vliv, zažalovali ho v Římě. Na rozkaz papeže Honoria II. napsal kardinál Haimerich list Bernardovi, aby se nevkládal do věcí, jež nespadají v obor působnosti mnicha a aby zůstal v klášteře...., a na konec poznamenal sarkasticky, že „kvákající žáby nemají vylézat z bahna a znepokojovat apoštolskou Stolici a sbor kardinálů". Bernard se obhájil proti výtkám rázně ... a doložil: „Nenuťte tedy žab, aby se mísily do vašich záležitostí." A od té doby uzavíral se Bernard v klášteře a žil svým povinnostem řeholním a vědám, ale přece byl žádán, aby rozhodoval ve sporných otázkách učenců i v záležitostech soukromých.

Když r. 1130 nastal v Církvi rozkol a proti papeži Innocenci II. zvolen byl protipapež Anaklet II., Bernard byl požádán, aby rozhodl, koho sluší pokládati pravým papežem. A Bernard prozkoumav volby, prohlásil, že řádnou hlavou Církve je Innocenc II. Po nějakém čase papež Innocenc II. zavítal do Clairvauxu, aby

spatřil slovutné středisko života náboženského. - Bernard uklidil mocným slovem svým spor mezi papežem Innocencem II. a francouzským králem a odebral se do Milána, aby i toto město s papežem smířil. Milánští uvítali Bernarda velmi uctivě; vrhali se před ním na kolena a líbali mu nohy. Bernard je smířil s papežem. Milánští si zamilovali Bernarda tak, že ho chtěli násilím učiniti svým arcibiskupem. Ale Bernard jim rychle ušel, apoštoloval v Italii, hájil všude jednoty pravomoci církevní a prvenství papežova, zveleboval kázeň v kněžstvu i v lidu. Když obdržel zprávu o úmrtí opata Štěpána († 1134), prosil papeže, aby se mohl vrátiti do svého kláštera. Papež svolil, ač nerad; Bernard nastoupil cestu z Italie do Clairvauxu. Cesta jeho podobala se vítěznému pochodu královskému; biskupové a kněží, velmožové i lid ho vítali; pastýřové sestupovali s alpských hor, provázeli ho anebo žádali z dáli o požehnání.

Bernard jal se stavěti nový chrám klášterní. Avšak již po dvou letech bylo mu opět se vydati na cestu do Italie. V Italii konána byla učená hádka o tom, kdo je pravým papežem, zdali Innocenc II. nebo Anaklet II. Bernard hájil Innocence II., kardinál Petr Pisánský hájil Anakleta. Shromáždění se přesvědčilo, že řádným nástupcem sv. Petra je Innocenc II. Brzy však Anaklet II. zemřel a tím rozkol byl ukončen. Bernard se vrátil do svého milého kláštera. V té době učinil irský biskup Malachiáš návštěvu klášteru clairvauxskému a seznav zevrubně řeholní život tamější, zvolal: „Co jsem zde spatřil, překonává všecko, co jsem o svatosti tohoto kláštera slyšel.“ - Po smrti papeže Innocence II. byl zvolen papežem Eugen III., žák Bernardův. Avšak vážnost opata clairvauxského Bernarda, jemuž bývaly předloženy stesky a žaloby, byla tak veliká, že mnozí ne Eugena III., ale Bernarda nazývali papežem.

Roku 1144 se rozletěla světem zvěst, že mosulský panovník Zenki dobyl Edessy. Edessa byla klíčem ke království jerusalemskému. Událost ta pobouřila Evropu. Papež Eugen III. (1145-1153) rozkázal Bernardovi, aby hlásal křižáckou výpravu. Ludvík VII., král francouzský, svolal sněm do Vezelage v Burgundsku. Na sněmu tom Bernard líčil úchvatně bídu lidu křesťanského na Východě a král, královna, rytíři a měšťané slíbili, že půjdou Svaté zemi na pomoc, a žádali od Bernarda odznak křižáků, kříž, aby si jej připjali na prsa. Zakrátko byly připravené kříže rozdány, a aby všecky podělil, Bernard roztrhal svůj plášť a učinil z něho nové odznaky. A když Bernard uslyšel, že lid v Německu se jitří a krvavě pronásleduje židy, spěchal do Německa, aby bouře utišil a židů se zastal. Cestou po Německu všude budil nadšení pro výpravu křížovou. Odebral se do Špýru na valné shromáždění. Biskup, duchovenstvo i lid vyšli Bernardovi v ústrety s křížem a s vlajícími korouhvemi. Průvod se ubíral do chrámu. Lid zpíval: „Zdrávas Královno,“ a když průvod došel do chrámu a když dozněla slova: „Ježíše .... nám po tomto putování ukaž,“ tu Bernard kleče před oltářem Pan-

ny Marie dodal slova: „O milostivá, o přívětivá, o přesladká Panno Maria!“ - Výprava křižácká se nepotkala se zdarem. Byla to bolestná rána pro Bernarda; ještě bolestnější byly proň nezasloužené výčitky, které pro nešťastnou výpravu byly na něho metány.

Také dva z bývalých jeho žáků mu působili zármutek. Jeden z nich, jenž od Bernarda ustanoven byl tajemníkem klášterním, padělal některé listiny a poškodil takto zájmy mnohých biskupů a klášterů; boje se trestu, uprchl do Anglie; poškození pak si stěžovali Bernardovi. - Jiný žák, jménem Hugo, stal se kardinálem v Římě a neostýchal se z pýchy tupiti svého bývalého učitele a hroziti mu. - Vyjma tyto dva chmurné případy prokazována byla Bernardovi pocta, jako by byl papežem, jakoby Clairvaux bylo Římem. Sotva kdy byl někdo za živa tak milován jako Bernard. Tento chudý mnich, postem a žaludeční chorobou zmořený, světu odumřelý, více umrlci než živému člověku podobný, dával rady panovníkům, káral vady, ať je spatřil kdekoliv, třebas na papežském dvoře. A řídil ze své klášterní jizby osudy Církve a veškeré společnosti tehdejší. Na rozkaz papežův se odebral na sněm do Trevíru, aby prozkoumal vidění a knihu zjevení abatyše bingenské, jmenem Hildegardy. Ta kárávala ve svých spisech mravy duchovenstva i lidu; od jedněch byla pokládána za blouznilku, od jiných za světici. Bernard ji navštívil a prozkoumav její knihu, řekl: „Tato zjevení nejsou dílem lidským; ale žádný smrtelník ich nepochopí, nebude-li srdce jeho proniknuto láskou k Bohu.“ - Biskup trevírský žádal Bernarda, aby urovnal krvavý spor šlechticů a měšťanů v kraji metském. Bernard ač sláb, dal se dovésti do Met a urovnal spor; rozvadění soupeři složili zbraň a smířili se.

Když Bernard cítil, že se mu blíží hodina smrti, dal svolati opaty svého řádu, dal jim poslední napomenutí, vyzývaje je, aby zůstali řádu věrni a aby vytrvali na započaté cestě. Všichni bratří se rozplakali, zaplakal s nimi i Bernard řka: „Nevím, čemu se mám podvoliti, zdali lásce k synům, kteří žádají, abych zůstal s nimi, aneb lásce k Bohu, jenž mne táhne k nebi.“ Bernard zemřel 62letý, dne 20. srpna 1153. Bernard napsal pojednání dogmatická a morální, řeči i listy. Kniha O lásce k Bohu a řeči o velepísni Šalamounově pokládají se za nejlepší jeho díla. Spisy Bernardovy vynikají srdečností a uchvacující výmluvností. Pro líbeznost řeči v jeho spisech dán mu název „magister mellifluus“, t. j. učitel medotekoucí. Hlavní známka jeho spisů je láska k ukřižovanému Spasiteli a k Matce Boží. Z jeho spisů vane duch mystický. Bernard náleží mezi nejslavnější muže XII. století; od papeže Pia VIII. byl vřazen do sboru učitelů církevních. Svátek sv. Bernarda 20. srpna. Památka *Tecelina*, otce sv. Bernarda, koná se 23. května.

KVIDO, bratr sv. Bernarda, připomíná se 20. května.

Bl. GERARD, starší bratr Bernardův, byl vojenského stavu a žil po světsku, rozmařile. Bernard mu řekl: „Ty ještě přijdeš k rozumu, ale utrpením.“ Gerard

byl ve válce raněn; netrvalo dlouho a Gerard volal: „Já jsem mnich z Clairvaux! já jsem mnich z Clairvaux!“ - Bernard učinil pak Gerarda hospodářem v clairvauxském klášteře; kdysi o něm pravil: „Ve stavitelství, v polním hospodářství nic neušlo jeho péči a pozornosti. Byl kovářům, zedníkům, krejčím a jiným řemeslníkům mistrem. Jen ve vlastních očích se nepokládal za nic, nerozuměl ničemu.“ Gerard zemřel r. 1138. Svátek 13. června. *Nivard*, bratr sv. Bernarda; připomíná se 7. února. *Humbelina* (či *Humberga*), sestra sv. Bernarda, zdědila všecky statky po svých bratřích, kteří vstoupili do kláštera. Když jí Bernard vytkl marnivost, vstoupila s dovolením svého manžela do benediktinského ženského kláštera v Juilly (blíže Molesmes). Zemřela kolem roku 1136. Památka její 12. února. *Galdrik*, strýc a žák sv. Bernarda, zemřel kolem roku 1150 v Clairvaux. Svátek 17. února.

Sv. ASCELINA (dle *St* i *Asklepias* nazývaná), příbuzná sv. Bernarda, záhy slíbila Bohu panenství. (Když byla Ascelina napolo dítě, spatřil ji jistý studující, měl se k ní přívětivě, posílal jí psaníčka, ve kterých jí vyznával lásku, a žádal také od ní lásku. Ona mu ve své andělské nevinnosti řekla: „Jestli se odřekneš světa a staneš se duchovním, budu tě míti ráda.“ Studující ihned vstoupil do stavu duchovního. Ascelina však se svěřila matce a na její radu zapověděla sobě další dopisy a návštěvy. Studující pak opět vystoupil ze stavu duchovního.) Úzkostlivě bděla nad svou čistotou; každodenně se bičovala; tuhým postem přemáhala každé pokušení tělesné. Krásné vlasy si ustříhala. Vstoupila do cistercienského kláštera. *St* udává místo pobytu Polongey. Zemřela snad r. 1195. Svátek 23. srpna.

Sv. FRANKA, panna, abatyše cistercienského kláštera piacenzského, obnovila řeholní kázeň; zemřela roku 1218. Svátek 25. dubna.

Sv. PLACIDUS, eremita cistercienského řádu, někde v abruzzském pohoří (prý v Oeri), zemřel r. 1248. Svátek 12. června.

Sv. ROBERT narodil se v hrabství yorkském a byl v nově založeném klášteře Newminsteru u Morpethu v hrabství northumberlandském ustanoven opatem. Nikdy se nenajedl do syta, a co sobě odepřel, rozdával chudým. Nižádnou věcí nedal se vyrušovati z klidu a vážnosti. Byl přítelem slavného opata clairvauxského Bernarda. Zemřel r. 1159. Svátek 7. června.

Bl. JAN (*Joannes Humilis*) DE MONTMIRAIL (monte mirabili), syn hraběte montmirailského v krajině Brie'ské, byl ženat a měl šest dětí. Se svolením své manželky stal se řeholníkem cistercienským v Longpontu u Soissonsu. Zemřel r. 1217. Svátek 29. září.

Bl. ROGER, opat cistercienského kláštera elanského, zemřel r. 1175; svátek 4. ledna.

Bl. PETRUS DE CASTRO NOVO, cisterciák, byl inkvisitorem v Toulouse; služebník Raimunda Toulousského, náčelníka albigenských, hodil po Petrovi kopím a zabil ho, snad r. 1207. Svátek 5. března.

Bl. RAINER, bratr cisterciák ve Villiers v Brabantsku; svátek 7. února.

Bl. GALTERIUS (německy *Walter*), dříve vojín, pak mnich řádu cisterciénského v klášteře vilarijském (Villers v Brabantsku), zemřel r. 1222. Svátek 29. (nebo i 22.) ledna.

Bl. VERRIK, cisterciénský převor u Thuinu v Belgii, zemřel r. 1207; svátek 2. prosince.

Bl. GODEFRID (*Godefroy*, *Bohumír*) narodil se v Kolíně nad Rýnem; byl knězem a mnichem cisterciénským v klášteře vilarijském (Villers v Brabantsku). Sloužil Bohu pokorou a sebezapíráním. Zemřel r. 1170. Když mnichové připravovali bezduché jeho tělo k pohřbení, shledali jeho záda bičováním tak rozšvihaná, že se každý podivil, jak přísně podroboval své tělo duchu. Svátek 2. října.

Bl. VOLKUIN (nebo i Vilkin) byl zprvu farářem ve Vestfálsku. Kdysi vyhořela celá jeho osada, jen jeho dům ne; tu rozdal vše, co měl, chudým a vstoupil do kláštera cisterciénského v Sittichenbachu, kdež byl pak opatem. Říkával: „Půst je dvojí: zdrželivost od jídla a také od hříchů. Málo platná je zdrželivost prvá bez druhé.“ Volkuin zemřel r. 1172. Svátek 13. listopadu.

Bl. VIGARD či Wighard, převor cisterciénský ve Waldsassen; zemřel snad kolem r. 1150. Svátek 22. října.

Sv. NORBERT narodil se snad r. 1080 v Xantenu u Düsseldorfu v Porýnsku. Otec, hrabě Heribert Genepský, byl příbuzenec císaře Jindricha IV., matka Hedvika pocházela z rodu vévodů Lotrinských. Norbert obdržel vzdělání všestranné a jako syn šlechtický učil se v mládí jízdě na koni a zápolení se zbraní. Dle tehdejšího neblahého zvyku mladší synové šlechtických rodů vstupovali do stavu duchovního, aby si zaopatřili výnosná církevní obročí. Také Norbert jsa jinochem, stal se kanovníkem v Xanten. Maje sličnou tvář a uhlazené chování, došel všude obliby; oplýval bohatstvím a slávou a ve své lehkomyslnosti se oddával radovánkám a tělesným rozkoším. Domluv nedbal.

Kdysi - bylo to r. 1115 v době letní - vyjel si na koni provázen jsa sluhou do vsi Vredenu. Měla se tam konati hlučná zábava mladých šlechticů. Cestou zastihla Norberta bouře. Obloha se zahalila černými mraky, blesky se křižovaly, hrom burácel. Norbert pobodl koně a hnal se divokým úprkem do předu, aby se dostal pod střechu, neboť nastal silný liják. Obstárlý sluha chtěje zadržeti šílenou jeho jízdu, volal: „Norberte, kam hodláte jeti? Obraťte se, ruka Boží je proti vám!“ V tom sjel blesk do země přímo před jezdcem za strašného rachotu. Kůň se vzepjal a svrhl Norberta na zemi. Norbert ležel v mrákotách, a když se probral ze svého omámení, jal se vážně přemýšleti o dosavadním lehkomyslném svém životě. Změnil se rázem. Zošklivil si rozkoše, po nichž se slepě honil. Vrátil se domů a činil tuhé pokání. V klášteře siegburském u Kolína, kam se uchýlil, oplakával svých hříchů a připravoval se na kněžské svěcení. Byv vysvěcen na kněze, vrátil se do Xantenu.

V Xantenu Norbert se snažil napra-

viti pokleslou kázeň kollegiátních kanovníků. Starší členové s ním souhlasili, avšak mladší členové mu odpírali, zanevřeli na něj a žalovali naň, že prý je svárlivý, že prý duchovnímu stavu na cti utrhá, že káže bez povolení a že proti obecnému zvyku nosí oděv z ovčí kůže, jako by byl chudým poustevníkem. Jeden z mladších kanovníků pohanil Norberta veřejně a naplval mu do tváře. Norbert křivdu odpustil, z obvinění se snadno očistil, avšak vida, že každá snaha o nápravu pokleslé kázně u druhů je marna, vzdal se kanovnického obročí, prodal dědictví po rodičích, rozdal výtěžek chudým a odebral se k papeži Gelasiovi II., jenž tehdy uprchnuv před nepřáteli, dlel v jižní Francii. Papež dal Norbertovi plnou moc, aby mohl všude dle potřeby konati úřad misionářský.

Norbert chodil krajinami francouzskými a německými, hlásaje slovo Boží. Chodil bos a v chatrném oděvu, byl bez přístřeší, bez domova; často neměl ani suchého chleba, aby hlad svůj ukojil. Kdysi jej uviděl bývalý přítel jeho Burkard, biskup cambrayský. Ten užasl nemálo, zočiv Norberta, a zvolal: „O Norberte, kdo by se byl toho do tebe nadál!“ Kaplan tohoto biskupa, jmenem Hugo, zamiloval si Norberta a přidružil se k němu jako první jeho žák. Později se přidali k Norbertovi Evermod, Antonius a Valdman. Duchovenstvo i lid vycházeli Norbertovi v ústrety a uváděli jej u slavném průvodu za hlaholu zvonů do chrámů. Lid se hrnul za ním v zástupech. Norbert kázával nejčastěji o zpovědi, o Svátosti oltářní a o budoucím soudu. Kázání jeho přinášela požehnané ovoce; i zatvrzelí hříšníci zanechávali neřestí a činili pokání, nepřátelé se smiřovali. Norbert měl podivuhodný dar smiřovati rozvaděné soupeře. Na příklad ve Fossách, belgickém městě, byl jistý mladík sršící pomstychtivostí proti svému nepříteli. Norbert jej vyhledal a řekl: „Jsem tu cizincem, od nikoho jsem nic nežádal a nic nedostal, ale tebe přece o něco žádám, o nějakou službu.“ Mladík odpověděl: „Ctihodný otče! Kterak bych ti mohl něco odepříti?“ Norbert řekl: „Žádám tě, abys odpustil svému nepříteli, který, jak jsem slyšel, zabil tvého bratra; smiř se s ním!“ A mladík uposlechl.

R. 1119 se konal v Remeši církevní sněm. Také Norbert odebral se do Remeše, avšak nemoha nalézti přístřeší v městě cizinci přeplněném, opustil město provázen jsa Hugonem. Tu se s nimi potkal laonský biskup Bartoloměj, jenž rovněž jel do Remeše se skvělým komonstvem. Ten vida dva chudičké mnichy, vyptával se jich, kdo jsou a kam jdou. A zvěděv všecko, vzal je s sebou do Remeše. Norbert znova tu obdržel od papeže Kalixta II. plnou moc, aby směl všude bez překážky kázati slovo Boží. Biskup laonský si přál, aby Norbert povzbudil jeho kanovníky k tomu, aby zachovávali církevní předpisy. Zesvětačilí kanovníci však nechtěli ani slyšeti o apoštolské chudobě a o pohrdání světem. Proto biskup laonský navrhl Norbertovi, aby si vyhledal místo v jeho diecési, kde by mohl trvale působiti ke cti a slávě Boží. Norbert poslechl, obcházel diecési, až přišel do bah-

nitého, nevlídného údolí, dvě hodiny od Laonu vzdáleného. Spatřiv nehostinnou tu krajinu, zvolal: „Toť místo, které nám zvolil Bůh!“

Místo to slulo buď „Praemonstratum“ t. j. území napřed ukázané, anebo „pratum monstratum“ t. j. niva ukázaná. Norbert obdržel to místo darem a jal se ihned stavěti klášter a chrám, do něhož převezl ostatky sv. Gereona a sv. bratří Evaldů. Svým žákům dal Norbert pravidla sv. Augustina; pročež původně nazýváni byli augustiniáni. Norbert nařídil, aby dbali čistoty chrámů, aby o chudé a pocestné měli péči, aby pilně studovali a lid vedli k Bohu. Mnichové měli zachovávati příkaz úplné chudoby, pokory a mlčelivosti. Norbert rozšiřoval svůj řád konaje cesty po Francii, Belgii a utvrzoval kázeň církevní všude, kam zavítal. Ve Vestfálsku, na hradě Kappenbergu, získal šlechtice Bohumíra a Otu; nejen tito dva bratři, ale i sestra jejich Blažena a manželka Bohumírova vstoupili do řádu praemonstrátského. Šlechticové jako o závod zakládali kláštery praemonstrátské. Hrabě Theobald v Champagni, ač ženat, nosil pod světským rouchem bílý škapulíř řeholní. Také sv. Bernard byl přítelem řehole praemonstrátů. Papež Honorius II. potvrdil listinou ze dne 16. února 1126 řád. - Praemonstráti si získali přísnou životosprávou a svou horlivostí v úřadu misionářském veliké vážnosti a obliby u lidu. - Tehdy řádil v Nizozemí kacíř Tanchelm; tupil Svátost oltářní a zuřil proti bohoslužbě. V Antverpách byl lid nadobro zkažen; město to se podobalo městu ninivetskému: oltáře zničeny, manželstva uvolněna, necudnost slavila triumfy. Tu přišel Norbert s Evermodem a Valdmanem, jali se lidu zmámenému otvírati oči; zakrátko bylo kacířské býlí vykořeněno a Tanchelm utekl s hanbou.

R. 1126 Norbert byl na říšském sněmu ve Špýru zvolen arcibiskupem děvínským (magdeburským). Norbert přijal volbu a odebral se do svého stoličného chrámu; šel pokorně, bos a v chudobném oděvu. A když chtěl vejíti do arcibiskupského domu, vrátný neznaje ho, nechtěl ho vpustiti, maje jej za žebráka. I jako arcibiskup žil Norbert dle pravidel praemonstrátských. - Především bylo mu vymáhati navrácení církevních statků, kteréod šlechticů neprávem byly uchváceny. Dále snažil se napraviti nezřízený život zesvětačilých kanovníků. Avšak šlechetnou snahou svou vzbudil sobě Norbert nenávist šlechticů i duchovních hodnostářů. Zaslepenci ti najali jistého člověka, aby odklidil nepohodlného jim arcibiskupa. Zákeřník se přiblížil k Norbertovi pod záminkou zpovědi. Ale Norbert seznal, co zamýšlí, a vzkřikl naň: „Stůj!“ a poručil, aby byl prohledán. Stalo se, a nalezena byla u něho skrytá dýka. Jiný zákeřník chtěje zabíti Norberta, poranil jeho obřadníka.

Nenávist odpůrců rostla; rostla však také horlivost a statečnost Norbertova. Dne 29. června 1129 Norbert předsevzal znovuvysvěcení stoličného chrámu, kterýžto chrám byl znesvěcen hříchem necudnosti, od kohosi tam spáchaným. Při této příležitosti vznikla bouře lidu poštva-

ného proti Norbertovi. Vytýkali mu, že prý „rozbíjí oltáře, vyprazdňuje svatostánky, že uzmul ostatky a kostelní poklady.“ Norbert musil před vzbouřenci uprchnouti do sousední silné věže. Buřiči učinili na věž útok křičíce: „Vystěhuj se! Vystěhuj se!“ Jedni stříleli do otvorů věžních, jiní se drali po žebříku vzhůru. Norbert jim vyšel vstříc řka: „Jednoho člověka hledáte, hle, tu jsem! Ostatních ušetřte!“ Ťali po něm, ale nezranivše jej odešli. Norbert se uchýlil do augustiniánského kláštera Petersbergu. Občané děvínští vystřízlivěli a poslali posly, aby ho prosili za odpuštění svých zlých činův. Norbert odpustil, vrátil se a byl v Magdeburgu slavně uvítán; také zbavil město církevní klatby, kterou bylo stiženo.

Od té doby měl Norbert klid a byl svěřenému lidu otcem a pečoval o povznesení mravní úrovně u duchovenstva i u lidu. Chudé podporoval štědře. Maje v území sobě podřízeném také mnoho Slovanů, posílal k nim věrověsty. Luticům poslal Vicelina, Bodrcům pak misionáře svého řádu praemonstrátského. Když král Lothar II. se vypravil s vojskem do Italie, aby učinil konec roztržce v Církvi a aby papeže Innocence II. uvedl na Stolici Petrovu, Norbert se zúčastnil výpravy. Při té příležitosti byl Norbert jmenován primasem Německa. Vrátiv se z Německa, onemocněl a zemřel v Pánu dne 6. června 1134. Svátek sv. Norberta 6. června.

Bl. HUGO, žák sv. Norberta, první opat v Prémonstré, zemřel r. 1164; (dle Acta Apost. Sedis 1927 p. 316, zemřel 10. února 1164). Svátek 10. února.

Bl. EVERMOD pocházel z Belgie, byl žákem sv. Norberta; později byl opatem kláštera praemonstrátského a pak biskupem ratibořským (Ratzenburg). Zemřel r. 1178. Svátek 17. února.

Bl. ISFRID, praemonstrát, biskup ratibořský, nástupce bl. Evermoda, usiloval obrátiti slovanské Polabany na víru Kristovu. Chválí se jeho pokora a zdrželivost. Zemřel r. 1205. Svátek 15. června.

VALTMAN (či Waldmann), žák sv. Norberta, později opat praemonstrátského kláštera antverpského. Zemřel kolem r. 1170. Památka jeho 15. dubna.

Bl. GOTTFRIED (česky Bohumír), hrabě Kappenberg (ve Vestfálsku), poznav sv. Norberta, odhodlal se proměniti svůj zámek v klášter praemonstrátský. Ale proti tomu vyvstaly překážky, jež se zdály nepřekonatelné. Bylo třeba svolení bratra Oty a manželky Bohumírovy Judity. Ota a Judita svolili, ale otec Juditin, hrabě z Arensbergu, velmi zuřil a chtěl statky uchvátiti pro svou rodinu, ale marně. Bohumír odevzdal roku 1112 svůj hrad Norbertovi. On, Ota, Judita i sestra Bohumírova Blažena (Beatrix) vstoupili do klášterů praemonstrátských. Bohumír byl dokonalý řeholník; chtěl býti v klášteře posledním; nikdo ho nesměl osloviti „hrabě“. Na smrt se těšil. Zemřel teprve 30letý r. 1127. Svátek 13. ledna.

Sv. GILBERT pocházel z krajiny auvergneské (ve střední Francii); byl ženat; jeho manželka se jmenovala Petronilla, jeho dcera Poncia. Vrátiv se z křižáckého tažení za krále Ludvíka VII. rozdal polovici svého majetku chudým a za druhou

polovici vystavěl mužský a ženský klášter řádu praemonstrátského. Do prvního vstoupil sám a byl tam zvolen opatem; do druhého vstoupila manželka i dcera. Také vystavěl nemocnici. Zemřel roku 1152 ve Neuffontaines u Clermontu ve Francii. Svátek 6. června.

Sv. PETRONILLA, vdova po Gilbertovi, abatyše v Aubeterre, zemřela kolem r. 1160; svátek 13. července.

Sv. PONCIA, dcera sv. Gilberta a sv. Petronilly, abatyše v Aubeterre, zemřela kolem r. 1180. Svátek 20. května.

Bl. RADULF (či *Raoul*), převor praemonstrátského kláštera v Chateau de Mortaigne, † r. 1217; svátek 22. dubna.

Sv. BERTHOLD se narodil v Limoges, dle jiných v Kalabrii, byl doktorem z pařížské školy. Na křižácké výpravě složil brnění rytířské, oblékl roucho mnišské a s desíti soudruhy zbudoval na hoře Karmelské, nedaleko jeskyně Eliášovy, klášter. Ten byl počátkem řádu karmelitánského. Berthold byl prvním převorem tohoto řádu. Zemřel roku 1188. Svátek 29. března.

Sv. ALBERT narodil se r. 1150 jako syn šlechtických rodičů na zámku Gualteri u Parmy v Italii; záhy vstoupil do augustiniánského kláštera v Mortaře. Po několika letech přijal na výslovný rozkaz papeže Lucia III. svěcení biskupské a byl dosazen na stolec vercellský. Dvacet let působil horlivě ve svém úřadě. Zvláště byl pilen modlitby; říkával, že práce se mu daří tím lépe, čím zbožněji Boha prosí o přispění a požehnání. Křesťané ve Svaté zemi dozvěděvše se o horlivém působení Albertově, zvolili jej patriarchou jerusalemským. Albert se zdráhal volbu přijmouti. Avšak papež Innocenc III. mu napsal list: „Jsi vyvolen biskupem církve jerusalemské, kterouž Kristus krví svou posvětil; zdali se budeš zdráhati volbu přijmouti a práci pro něho se vyhýbati?“

Albert poslechl, vstoupil v Janově na loď a odebral se do Jerusalema. Přesvědčil se o smutném stavu křesťanů, kteří úpěli pod vládou svéřepých Saracenů. Počal horlivě kázati slovo Boží a napomínal lid ke svatému životu. Žil prostě a byl dobrodincem všech trpících. Získal si úcty a důvěry všeho lidu i Saracenů. Na prosbu poustevníka Brokarda z hory Karmelské sepsal Albert r. 1209 poustevníkům karmelským řeholní pravidla a dal družině jméno: „Bratří Matky Boží s hory Karmelské.“ Řehole obsahovala 16 článků, byla přísná, předpisovala nemajetnost, obývání v různých chatkách, zdržování se masitých pokrmů, tuhé posty, mlčení od nešpor až do třetí hodiny příštího dne a práci ruční. Roku 1265 přijali karmelité škapulíř, roku 1288 začali nositi plášť a kapuci a v týž čas začali žíti pohromadě v klášteřích. Papež Eugen IV. (1431-1447) zmírnil přísnost řehole.

Albert měl pro svou horlivost některé odpůrce. Jistý prostopášný křesťan, jménem Kolanko, zatvrzele odmítal napomínání biskupovo; byl proto z Církve vyobcován. Umínil si, že se na biskupovi krvavě pomstí. Když se Albert ubíral do chrámu, zákeřník se k němu prodral a probodl jej dýkou roku 1214. Svátek sv. Alberta 7. dubna.

50. ŽIVOT NÁBOŽENSKÝ ZA ONÉ DOBY

Křesťané většinou se spravovali v životě pevnou a pokornou vírou v Ježíše Krista a v jeho učení. Víra přivedla mnohé k dokonalosti a svatosti. Zvláště bylo mnoho věrověstů čili misionářů. Náboženský život a horlivost křesťanů se jeví ve velikém počtu svatých a světic Božích z paláců, z klášterů i z chat, ve vzniku četných řádů a bratrstev pro obětavou službu lásky k bližnímu, v onom nadšení pro výpravy křižácké a zvláště ve stavbě nákladných a velkolepých chrámů. Známkou tehdejší doby byla nábožnost, dobročinnost a oddanost k Církvi a k papeži.

Papež byl nejen hlavou Církve, ale i duchovním představeným a soudcem králů i poddaných. Učil vladaře, aby vládli dle vůle Boží, poddané pak, aby vrchnosti poslouchali. Když vladař porušoval své povinnosti, mohl papež poddané zprostiti poslušnosti k němu; uvalil-li na vladaře klatbu nebo exkomunikaci, měl v úmyslu jej polepšiti. Byl-li vladař vyloučen z Církve, neměl přístupu k službám Božím ani k svátostem; věřící pak nesměli s ním obcovati. Setrvání v klatbě přes rok bez polepšení mělo za následek ztrátu úřadu a důstojnosti. Interdikt byla zápověď služeb Božích na jistém místě vyjma křest a svátost posledního pomazání. Papežové pečovali o veřejné blaho a pořádek v různých národech a zemích a byli ochránci utlačovaných; snažili se vyhubiti bludy. Na sněmu Lateránském r. 1139 byly zavrženy bludy Petra Bruiského, Arnolda z Brescie, kteří způsobili mnoho zkázy svým učením; na sněmu Lateránském r. 1179 byly zavrženy bludy Valdenských a Albigenských. „Bludaři tehdejší jsou kommunisté našich dob; kdyby byli zvítězili, byl by nastal všeobecný převrat sociálních řádů a lidstvo by bylo kleslo zpět v barbarství.“ (Grupp II. 394.)

Křesťanství dávalo státům ráz křesťanský. Byl-li panovník korunován od papeže nebo od biskupa, znázornila se tím důstojnost jeho, že je panovníkem „z milosti Boží“, a uváděno mu bylo na paměť, že má svým poddaným spravedlivě vládnouti. Podobně i křesťanský rytíř přijímaje meč buď od církve nebo alespoň náboženským obřadem, byl upamatován, že má meče svého používati k ochraně Církve a ku pomoci slabým a utiskovaným. - Biskupové byli většinou svědomitými učiteli věřících, obhájci Církve a ochránci lidí utlačovaných; ale mnozí pro svou knížecí moc a slávu byli spíše rytíři nežli duchovními pastýři a svých povinností nebyli dbalí. Duchovenstvo bylo nejvzdělanějším stavem a nepodléhalo soudům zemským, nýbrž duchovním; mnozí kněží však se prohřešovali simonií a dávali pohoršení svým životem.

Bohoslužba byla mnohem rozsáhlejší a vyžadovala celé hodiny na úsvitě. Liturgie římská všude obdržela vrch a s ní gregoriánský zpěv. První varhany obdržel dle letopisců král Pipin r. 757 od cařihradského císaře Konstantina Kopronyma. Zvony zavedeny byly na západě v VII. sto-

letí, na východě v IX. století. Křest ještě byl udělován ponořováním do vody; synody stanovily, aby děti byly pokřtěny do roka od narození. - Kajícníci byli horliví ve skutcích pokání. V době postní všichni činili pokání, vznešení i prostí, ano každý pátek byl dnem kajícnosti. Mnozí kajícníci se dávali mrskati anebo se mrskávali sami. Znenáhla vyšlo z obyčeje veřejným hříšníkům ukládati veřejné pokání. Církev udělovala odpustky, ustanovujíc k získání jich kromě přijetí svátostí ještě dobré skutky, na př. zúčastniti se křižáckého tažení nebo přispěti na podporu chudých, na zbudování chrámů a j. - Na IV. sněmu lateránském r. 1215 vydala Církev nařízení, aby každý katolický křesťan přijal nejméně jednou v roce svátost pokání a v čase velikonočním svátost oltářní. - Úcta k svatým ostatkům se velmi povznesla; v X. století počali horlivě sbírati ostatky a je na oltářích k úctě vyzdvihovati. Avšak také mnohé podvody se dály; rozšiřovaly se ostatky věcí nemožných, na př. pozůstatky archy Noemovy, hořícího keře, měděného hada. Církev proti podobným nešvarům zakročovala.

V lidu bylo ještě mnoho staropohanských obyčejů, jimž často nadržovaly světské zákony. Proti pohanským zvykům a pověrám, proti všem nešvarům a zlořádům Církev bojovala horlivým poučováním, zaváděním užitečných zřízení právních a péčí o vzrůst vzdělanosti. Církev snažila se zušlechtiti mravy lidu. Nejhorší zlořády byly: mnohoženství, sňatky mezi příbuznými, trhy na otroky, pěstní právo, krevní msta, souboje, ordalie čili soudy Boží. Tehdy byly téměř stále souboje mezi rytíři; málokdo se ohlížel na právo a byl-li silnější nežli jeho sok, násilně jej potlačil. Církev omezovala všemožně bojechtivost rytířů; zavedla „mír Boží“, *treuga Dei*, kterým každý pod tresty církevními byl zavázán, aby v jistých dnech a dobách se zdržoval bojů a sporů. Proti krevní mstě, kterou příbuzní pokládali za svou povinnost, Církev zavedla *právo asylu* v kostele nebo v klášteře; tam se mohl utéci stíhaný a dokud tam prodléval, nesmělo se mu ublížiti. Základní myšlenka *ordalií* byla domněnka, že Bůh nedopustí, aby nevinnost podlehla nepravosti, a jakási skrytá výzva, aby Bůh zjevil nevinnost obžalovaného, třebas i zázrakem. Obvinění se podrobovali zkoušce losem, vodou, ohněm, přijímáním Svátosti oltářní a j.; na příklad: obžalovaný měl se dotýkati žhavého železa a nebyl-li popálen, byl prohlášen za nevinného. Církev nemohla rázem odstraniti ordalií; proto je hleděla alespoň očistiti ode všeho pozemského a naléhala na to, aby byly úplně zrušeny.

51. SVATÍ A SVĚTICE VE STOLETÍCH IX. AŽ XII.

V Africe, v Asii a na poloostrově Balkánském.

Sv. THEODOR, řečený *Kraterus*, vojenský velitel v Syrii, byl ve válce proti Saracenům kolem roku 840 zajat a s Konstantinem, s *Kallistem* a s jinými odvlečen do zajetí. Zajatci byli trýzněni více proto,

že byli křesťané, než že byli zajatci. Řecký císař Theofil marně nabízel výkupné. Po sedmiletém žalářování byli odsouzeni na smrt. K Theodorovi řekl soudce: „Tys byl dříve knězem křesťanské víry, později jako vojín prolil's krev; zřekni se své víry.“ Ale marná byla tato domluva. Theodor se víry nezřekl, jeho druhové také ne. Proto byli sťati roku 848. Svátek sv. Theodora i Kallista 6. března.

Sv. PAVEL, poustevník v Bithynii, zemřel roku 956; svátek 15. prosince.

Sv. DAVID, král iberský, zvaný „Obnovitel“, válčil se Saraceny (Iberia, nyní Gruzia, Gurdžistan na Kavkaze). Později vstoupil do kláštera a zemřel roku 1126. Svátek 26. ledna.

Sv. MIKULÁŠ, archimandrita studitů v Cařihradě, ze řádu akoimetů, měl veliké vlohy. V mládí se vzdělával ve vědách a učil se krasopisu a rychlopisu. Pilně se vzdělával na základě životopisů egyptských poustevníků. Všichni se divili, jak Mikuláš se dovede zapírati. Za bouře obrazoborců byl poslán do vyhnanství i s velikým opatem Theodorem. Vrátiv se, byl zvolen opatem studitů. Ale když v nové bouři sv. Ignác byl sesazen, tu i Mikuláš byl uvězněn. Mikuláš, vrstevník sv. Cyrila a Metoděje, zemřel roku 868. Svátek 4. února.

Sv. SIMEON METAPHRASTES se narodil z bohatých rodičů v Cařihradě, byl řečník, filosof a státní sekretář císaře Konstantina VII. Všecky bibliotheky mu byly otevřeny; buď napsal nebo zpracoval 120 životopisů svatých. Simeon žil v X. století. (Snad zemřel roku 957.) Svátek 27. listopadu.

Sv. IRENA byla přivedena do Cařihradu, aby pro svou sličnost se stala manželkou císaře Michaele III. Uslyševši pak, že má vyhlédnutu jinou nevěstu, odmítala návrhy k jiným sňatkům a vstoupila do kláštera. Byla pak ustanovena hegumenou, t. j. představenou. Zemřela buď roku 900 nebo 920. Svátek 28. července.

Sv. ATHANASIE se narodila na ostrově Eginském v zátoce Sarónské v Řecku jako dcera Nikety a Ireny; uměla už v mládí říkati celý žaltář zpaměti. Podle vůle rodičů se provdala za vojenského důstojníka, který však již za 16 dní padl v bitvě se Saraceny. Podle nařízení císaře Michaele Zajíkavého měla se provdati každá panna nebo vdova, která nepřekročila stanovených let. Proto i Athanasie se provdala opět, avšak prospívala dokonalostí křesťanskou. Činorodá její láska křesťanská pohnula manžela, aby vstoupil do kláštera. Athanasie zřídivši klášter, zvaný Timia, mileráda následovala jeho příkladu. Nemajíc dítek, rozdala všechen svůj majetek; spravovala vzorně jako představená své sesterstvo, ale sama se podrobovala kázni nejtužší. Kdysi ji povolala k sobě Theodora, vdova po císaři Theofilovi. Chtělať ji seznati. Athanasie poslechla, ale brzo zatoužila po své oblíbené samotě. Vrátivši se, roznemohla se a zemřela roku 856. Svátek 14. srpna.

Sv. MIKULÁŠ, vojín a panic, žil za času byzantského císaře Nikefora († 811) a táhl s ním do války proti Bulharům, ubytoval se u jisté rodiny, kde domácí dcera, vábena sličnou tváří statného vojína, ho sváděla. Řekl jí: „Mýlíš se ve

mně; pro krátkou rozkoš nezahubím duše své"; při druhém jejím útoku na panickou jeho cudnost se rozhorlil a vyhnal ji; po třetí ji ztloukl. Později vstoupil do kláštera a zemřel po r. 811. (*D*). Svátek 24. (nebo 31.) prosince.

Sv. JOSEF HYMNOGRAF, dozorce v chrámu cařihradském, ustanovený od sv. Ignáce, zemřel r. 883. Svátek 3. dubna.

Sv. ŠTĚPÁN, patriarcha cařihradský, syn císaře Basila, žil do roku 893. Svátek 17. května.

Sv. ANTONÍN KAULEAS, patriarcha cařihradský, zemřel roku 895; svátek 12. (nebo 20.) února.

Sv. MIKULÁŠ *(Nicolaus Mysticus)*, patriarcha cařihradský, žil do r. 925. Svátek 15. května.

Sv. POLYEUKTUS, patriarcha cařihradský, hájil Církve proti přehmatům císařů řeckých. Zemřel roku 970. Svátek 5. února.

Sv. THEOKLETA *Thaumaturga* byla výborně vychována od rodičů v Cařihradě. Provdala se za jistého Zachariáše, muže nábožného. Libovala si v modlitbách a ve službách Božích, v neúnavné práci a v konání dobrých skutků. Žila za císaře Theofila (829-842). Zemřela kolem roku 842. Svátek 21. srpna.

Sv. JOANNICIUS (česky Janíček), nazývaný Divotvůrce, opat na hoře Olympu v Bithynii, zemřel kolem r. 830. Svátek 4. listopadu.

Sv. THEODORA pocházela z ostrova Eginského (v zátoce Saronské), byla dcera kněze Antonína a Chrysanthy. Vdala se a po smrti mužově vstoupila do kláštera soluňského. Vyznamenávala se pokorou a láskou k Bohu a k bližnímu. Také její dcera byla v témž klášteře, avšak obě zachovávaly mlčelivost tak přísně, že, ač bydlely 15 let pod společnou střechou, nepromluvily k sobě ani slova. Zemřela roku 880 (*K*). Svátek 5. dubna.

Sv. JAN ELIÁŠ, rodem Sicilian, byl roku 832 od Saracenů polapen a za otroka do Afriky prodán. Koupil jej jistý koželuh, muž křesťanský, bohatý a dobrotivý. Jan se utužoval ve všech ctnostech a prokazoval svým druhům dobrodiní tělesná i duchovní. Ale žena koželuhova zahořela nečistou láskou ke sličnému Janovi a když ji Jan pokáral, obžalovala jej křivě u manžela, jako by ji byl sváděl k nevěrnosti. Koželuh uvěřil a dal Jana zmrskati. Po čase vyšla nevina Janova na jevo; koželuh Jana odprosil a daroval mu svobodu. Jan vykonal pouť do Jerusalema. Tamější patriarcha Eliáš oblekl Jana v řeholní roucho a dal mu podle sebe jméno Eliáš. Jan Eliáš se vrátil na Sicilii. Podle *St* zemřel v Soluni asi roku 903. Svátek 17. srpna.

Sv. ANNA pocházela z bohatého rodu leukadijského na ostrově Jonském nedaleko Eripu. Když rodičové jí umřeli, věnovala se službě Boží a milosrdným skutkům. Jistý Agarenus ji chtěl za manželku a obrátil se roku 867 na císaře Basila Macedoňana, aby ji ke sňatku přinutil. Jenom náhlým a nenadálým úmrtím byla osvobozena od sňatku jí vnucovaného. Podle *K* mnoho trpěla pronásledováním jistého muže, jehož návrhům manželství odpírala. Rozdala všecko své jmění a re-

kovně sloužila Bohu po 50 let. Zemřela roku 919. Svátek 23. července.

Sv. MICHAËL se narodil v Malee v krajině peloponnesské v Řecku, vstoupil do kláštera a byl učitelem sv. Athanasia Athosského. Zemřel po roku 923. Svátek 12. července.

Sv. ATHANASIUS a *Lampadius* byli mnichové na hoře Athosské. A. zemřel kolem roku 970. Svátek 5. července.

Sv. ATHANASIUS, jáhen jerusalemský, hájil víry proti bludům eutychiánským; ti jej zbičovali a usmrtili mečem; mrtvolu vlekli za nohu městem a hodili psům. Zemřel po r. 452. Svátek též 5. července.

Sv. ATHANASIUS, biskup modonský na Peloponnesu, zemřel kolem r. 850; svátek 31. ledna.

Sv. ATHANASIUS *Divotvorce*, mnich v Malé Asii, zemřel roku 860. Svátek 3. června.

Sv. LUKÁŠ *mladší, Divotvorce*, pocházel z Řecka; byl dobročinný; sel chudým lidem obilí. Později byl poustevníkem u Korintu. Zemřel r. 945. Svátek jeho 6. (nebo 7.) února.

Sv. PETR *Thaumaturgus*, biskup argosský, zemřel kolem roku 940. Svátek 3. května.

Sv. EUSTRACIUS, mnich v Mysii, zemřel r. 850. Svátek 9. ledna.

V Italii.

Svatí papežové jsou uvedeni v §§ 43 a 44.

Bl. VIKTOR III., papež (1086-1087), byl papežem jen několik měsíců; skvěl se pokorou a bezúhonným obcováním. Zemřel r. 1087. Svátek 16. září.

Sv. ADELGIS, biskup v městě Novaře, plný zásluh před Bohem i před lidmi, zemřel blaženě v Pánu kolem r. 850. Svátek 7. října.

Sv. KVIDO (latinsky *Guido*) vystudovav, vrátil se do domu otcovského jako poutník a kněz a nepoznán byv, prosil rodičů o almužnu. Rodiče ho přijali do domu a umývali mu nohy. Dle znamení na těle seznali, že jest jejich synem. Zaradovali se, že mají syna tak zbožného a pokorného a že je knězem. Pak byl biskupem v Acqui (mezi Alessandrií a Nizzou). Život Kvidonův byl vzorem zdrželivosti. Žil do r. 1070. Svátek 2. června.

Sv. KVIDO (*Guido*) narodil se na zámku Kasemaru u Ravenny. Rodiče jeho Albert a Marocia byli velmi zámožni. Kvido se stal marnivým rozmařilcem a honil se za rozkošemi. Pojednou však zvážněl a umínil si sloužiti Bohu a bližnímu. Otec mu nabízel sňatek. Kvido odpověděl: „O ruku mou ucházejí se dvě nevěsty, jedna ctnostná, sličná, ale chudá, druhá lehkovážná, ale bohatá." Otec radil: „Vezmi si nevěstu sličnou, ctnostnou, byť byla chudá." Kvido si vyvolil cestu chudoby a ctnosti, ale nevyzradil otci svých úmyslů; dal výhost světu a byl pilen skutků zbožnosti. Když otec zpozoroval, jaká změna se stala s Kvidonem, rozmrzel se na syna.

Kvido se dal posvětiti na kněze, vykonal pouť do Jerusalema a vrátiv se, vstoupil do benediktinského kláštera v Pompose.

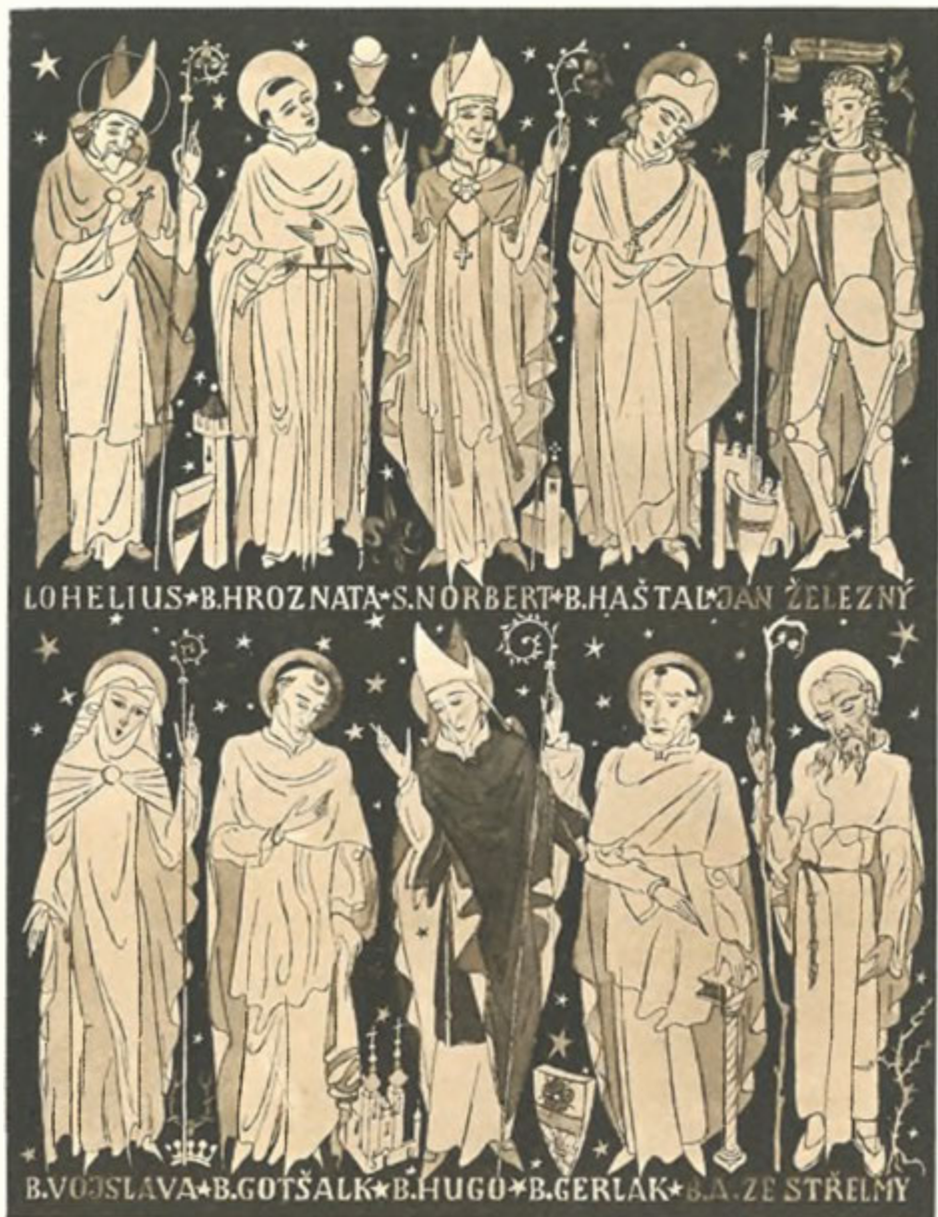
Po čase byl Kvido zvolen opatem. Jako opat upevnil klášterní kázeň, povolal slovutného Petra Damiani do kláštera a učinil jej kazatelem a učitelem mladých řeholníků. Kvido zavedl půst toho způsobu, že třikráte za týden požíval se svými mnichy pokrmů přistrojených, kdežto v ostatní dni se spokojovali ovocem a zeleninou. - R. 1046 ubíral se císař Jindřich III. do Říma. Uslyšev o opatu pomposském, přál si jej poznati a pozval ho k sobě. Kvido ač nerad uposlechl pozvání; vydal se na cestu, přišel do Parmy, do Burgu, ale tam se roznemohl a zemřel téhoř roku (*E*). Svátek 31. března.

Bl. THEOBALD, příštipkář v ligurském městě Vico, živil prací svých rukou jistého chudého obuvníka, jenž mu nabízel svou dceru Veridu k sňatku. Theobald odepřel sňatek, protože byl už dříve učinil slib panictví. Po smrti onoho obuvníka Theobald putoval do Kompostelly a vrátiv se, živil se jako nosič břemen v Albě v Ligurii. Zemřel r. 1150. Svá- 1. června.

Sv. ALBERT *de Ogna* narodil se ve vesnici Ogna u Bergama. Byl rolníkem; byl ženat, ale bezdětný. Podporoval štědře všecky nuzné; v neděle a ve svátky nikdy neobmeškal služeb Božích. Rád čítával nábožné knihy. Manželka mu činila pro jeho hojné almužny výčitky. Albert konal pout do Říma, ale nevrátil se do svého rodiště, nýbrž, jak se zdá, zůstal v Kremoně u sv. Homobona. Tam zemřel r. 1190. Svátek 7. května.

Sv. HOMOBON (Homo bonus t. j. člověk dobrý) narodil se v Kremoně jako syn zámožného kupce a byl vychován v bázni Boží a věnoval se též kupectví. V obchodu dbal, aby při koupi a prodeji nikoho nezkrátil; úzkostlivě si hleděl spravedlnosti. Dluhy platil řádně a včas. Nikdy nelhal, aniž bez potřeby přisahal. K zákazníkům byl přívětiv. Neděle a svátky světil svědomitě, rád dlel ve chrámu Páně a přijímal svaté svátosti. Modlitbou začínal a končil den, říkávaje, že nejprve dlužno hledati království Božího. Po vůli rodičů se oženil a zděditv značné statky, stal se nejzámožnějším kupcem v Kremoně. Ale přitom zůstal zbožným, poctivým a ctnostným křesťanem. Štědře pomáhal chudým lidem. Žádný ubožák neodcházel od něho bez podpory a útěchy. Také uděloval skutky duchovního milosrdenství; povzbuzoval své bližní k trpělivosti, k důvěře v Boha, napomínal je, aby činili pokání a aby se obrátili k životu bohabojnému.

Manželka Homobonova byla sice dobrá žena, ale kromobyčejná štědrost manželova se jí nelíbila; strachovala se, že tou štědrostí upadnou do nouze sami. Proto činívala Homobonovi časté výčitky. On pak hájil své dobročinnosti řka: „Považ, že časné naše statky neutrpí škody, jsme-li k chudým dobrotivi a štědří. Kristus Pán pravil: Dávejte a bude vám dáno. Což pak nevíš, že já ušetřím, co jiní vynakládají na hostiny, na drahocenný nábytek, na zábavy? Ostatně Písmo sv. praví, že kdo se smilovává nad chudým, jako by na úrok půjčoval Hospodinu a že Bůh jemu odplatí." - Posléze se žena přesvědčila, že manžel má pravdu, a stala se pak

NEBE PRAEMONSTRÁTŮ ČESKÝCH.

i sama dobroditelkou chudiny. Homobon byl nazýván otcem všech chudých.

Roku 1197 snad 14. listopadu Homobon byl podle zvyku v chrámu Páně na jitřních hodinkách. Když po nich začala Mše sv. a kněz jal se říkati andělský chvalozpěv: Gloria in excelsis Deo, tu i Homobon rozepjal ruce: pak složiv je křížem na prsou, sklonil se hluboce k zemi. A v tu chvíli vypustil duši. Přítomní věřící znali zbožnost Homobonovu a proto nic nápadného na něm nepoznali. Teprve při evangeliu si všimli, že Homobon nevstává podle zvyku; přistoupili k němu a tu teprve shledali, že je mrtev. Svátek 14. listopadu (*E*).

Sv. GALDIN, arcibiskup milánský, byl obětavým pomocníkem lidu milánského, když lid znova stavěl město Milán, od Bedřicha I. zpustošené. Galdin šel, i když byl stižen nemocí, hlásat slovo Boží. Smrt jeho se udála r. 1176 (podle *D* byl zabit po kázání od kacířů). Svátek 18. dubna.

Sv. JAN Z LODI v Lombardii vstoupil do kláštera, v němž byl sv. Petr Damiani představeným, po němž i sám se stal představeným. Ustanoven byv biskupem gubbijským, zůstal věren chudobnému životu mnišskému a štědrosti k nuzným. Zemřel r. 1106. Svátek 7. září.

Sv. JAN Z PARMY, opat v Parmě, zemřel r. 982. Svátek 22. května.

Sv. LANFRANK, biskup pavijský, hájil práv církevních. Měšťané pavijští chtěli upotřebiti části zdiva chrámu Páně náležejícího k opevnění hradeb městských; Lanfrank se tomu opřel, nechtěl povoliti ani po dobrém ani po zlém a tu měšťané zapověděli péci mu chléb a prodávat mu potraviny. Lanfrank se uchýlil do Říma, ale papež mu nemohl mnoho pomoci; pouze pohrozil násilníkům. Lanfrank se vrátil, ale odešel do klášterního ústraní a zemřel r. 1194. Svátek 23. června.

Sv. BELINUS (nebo Bellinus) biskup padovský, zúčastnil se sněmu Lateránského, roku 1139 konaného. Jistý bohatý měšťan poštval na Belina psy a ti ho rozsápali. Bylo to r. 1149. Svátek 26. listopadu.

GUALTER (něm. Walter) narodil se v Římě ze šlechtických rodičů a byl pokřtěn od tehdejšího papeže a vychován od kněze Armanda. Jinoch slíbil Bohu panictví. Tu sličného jinocha spatřila dcera zemského náčelníka a prosila otce, aby jí ho vyžádal za manžela. Rodiče jeho svolili, ale Gualter raději prchl z domu otcovského a vystavěl v krajině modenské (u řeky Reno) klášter, kdež byl od družiny své zvolen opatem. Rok smrti není znám. Snad žil v XII. století. Svátek 4. června.

Sv. ANSELM, biskup v Lucce, nechtěl úřadu církevního přijmouti z rukou světského pána. Teprve povolán byv papežem na stolec biskupský, přijal úřad a věrně konal své povinnosti. Když chtěl dle předpisů církevních reformovati sbor kanovníkův ve sbor řeholní, oni se vzbouřili proti němu a Anseln byl nucen odejíti a ubytovati se na hradě mocné hraběnky Mathildy, na hradě Kanosse. Byl tam zpovědníkem. Anselm byl důvěrným přítelem papeže Řehoře VII., na jehož obhajobu napsal spis: „Obrana Řehoře VII.“

Zemřel v Mantově r. 1086. Svátek 18. března.

Bl. RAINER DE AQUA žil zprvu světským životem, jsa lhostejný k spáse své duše. Jsa výborným harfeníkem a zpěvákem, hrál a zpíval ve veřejných místnostech města Pisy dlouho do noci. Ale pojednou dotkla se ho milost Boží; přeměnil se dokonale. Tato nenadálá změna působila na jeho matku tak, že ho pokládala za blouznivce. Rainer jí řekl: „Matko, ano, změnil jsem se, z nemoudrého moudrým byl jsem učiněn.“ Ale rodiče měli jej za potrhlého a vysmívali se mu. A protože nejedl a jen plakal, svázali ho a uzavřeli. Od pláče oslepl. Matka se nedala potěšiti. Ale oči se mu zase pozdravily. Jsa povoláním kupec, odebral se na cesty a přišel až do Jerusalema. Zdá se, že když se vrátil, stal se knězem, protože legenda o něm praví, že „častěji kázal“. Příjmení „de Aqua“ t. j. od vody dostalo se mu až později odtud, že voda, jíž se užívalo při modlitbě jeho přímluvou, ukázala se léčivou. Rainer vrátiv se ze Svaté Země poustevničil u Pisy až do své smrti roku 1160. Svátek 17. června (nebo 30. prosince).

Sv. GALGAN žil zprvu světsky a lehkomyslně. Pak byl poustevníkem u Sieny. Zemřel r. 1181. Svátek 3. prosince.

Sv. OPILIUS a jeho bratr *Gelasius*, vyznavači piacenzští (*K*); svátek sv. Opilia 12. října, sv. Gelasia, pacholíka 4. února (viz § 13).

Bl. BERTA, abatyše ve Florencii (?), zemřela r. 1163; svátek 24. neb 28. března.

Sv. GUARIN pocházel z Bologny a byl řeholním kanovníkem mortaraským; biskupství pavijské odmítl, avšak na rozkaz papeže Lucia přijal biskupství palestrinské a hodnost kardinálskou. Koně a vůz - dary to papežovy - prodal a výtěžek rozdal chudým. Zemřel r. 1159. Svátek 6. (nebo 7.) února.

Sv. BALDUIN, stoupenec sv. Bernarda, opat rietský, zemřel r. 1140. Svátek 21. srpna.

Sv. PETR ORVIETSKÝ, měšťanosta, přednosta a papežský náměstek, byl zprvu krutý na abligenské bludaře, kteří se zahnízdili v Orvietu; uvaloval na ně tresty, pokuty, žalář, bičování, zbourání domů; proto ho nenáviděli. Později Petr ustal od krutosti a činil pokání. Ale oni se vzbouřili a přepadli ho v paláci. Petr řekl: „Raději budu trpěti, než bych přešel k vašim bludům.“ Usmrtili jej mečem r. 1139. Svátek 21. května.

Sv. PETR (*Petrus Igneus*) byl zprvu žákem sv. Jana Gualberta, pásl dobytek, pak se stal knězem a biskupem v Albanu. Nazývá se „Igneus“, t. j. ohnivý, protože přešel oheň bez pohromy; podstoupilť tuto zkoušku, aby dokázal vinu simonistického biskupa ve Florencii. Zemřel roku 1089. Svátek 8. února.

Sv. UBALD záhy učinil slib zdrželivosti a panictví; proto důsledně odmítal návrhy ke slibným sňatkům. Roku 1128 byl ustanoven biskupem v Gubbiu. Žil přísně a odříkavě. Ložem jeho byla rákosová rohož, přes niž byla rozestřena chudičká pokrývka. Ubald činil divy svou trpělivostí, odpouštěním křivd, sebezapíráním a zjednáváním míru a pokoje. Kdysi zabránil

bojům tím, že se vrhl mezi bojující. Také svému městu Gubbiu vyprosil Ubald odpuštění, když císař Bedřich I. Rudovous je chtěl ztrestati. Žil do roku 1160 (*St*). Svátek sv. Ubalda či Theobalda 16. května.

Sv. UGO hájil práva kapituly i proti vlastnímu biskupovi; později se stal sám biskupem v toskánském městě Volterra. Zemřel roku 1184. Svátek 8. září.

Bl. MAINARD, biskup v Urbinu, zemřel po sněmu r. 1059 konaném, jehož se ještě účastnil. Svátek 1. června.

Sv. CHELIDONIA, panna v Subjacu v Abruzzách; žila do roku 1152; svátek 13. října.

Sv. ARDUIN (či *Harduin*) se narodil v Ariminiu (Rimini, ve střední Italii) a vstoupil do kláštera; ale poněvadž všichni řeholníci nezachovávali řeholních pravidel, odešel Arduin i s opatem Veneriem do samoty a usadili se jako poustevníci. Arduinu, ještě mladému muži, bylo podstoupiti tuhé boje proti smyslným pokušením. Později přicházeli k němu zdaleka lidé žádostiví dobrého naučení. Oba poustevníci se pak odebrali do kláštera riminského a tam Arduin roku 1009 zemřel. Svátek 15. srpna.

Bl. VILÉM pocházel z krajiny Poitouské; jest nazýván vévodou akvitánským. Byl prý udatným bojovníkem a vedl podle svého vlastního vyznání život zpustlý. Sv. Bernard jej přivedl k životu spořádanému a papež Eugen III. mu uložil za pokání pout do Svaté země. Vilém vrátiv se, žil v tuhé sebekázni a usadil se v nehostinné krajině Malavalle v Toskánsku jako poustevník. Žákové jeho Albert a lékař Renaldo shromáždili kolem sebe družinu, které dáno bylo jméno „vilemínů“ a takto Vilém, jenž už zatím r. 1057 byl zemřel, stal se zakladatelem řádu, ani nevěda. Řád ten později splynul s augustiniány a s cistercienskými; v XVIII. století zanikl. Svátek 10. února.

Sv. BONONIUS, opat v Lucediu (v Piemontsku; podle *D* v Bologni), zemřel roku 1026. Svátek 30. srpna.

Sv. BERARD, biskup v městě Terano v Abruzzách, žil do roku 1122; svátek 19. prosince.

Sv. AURELIA a sv. *Neomysia*, panny, pocházely z Asie, zasvětily své panenství Bohu, rozdaly zděděné své statky chudým a putovaly do Svaté země. Pak se vydaly na cestu do Říma, aby uctily hroby svatých apoštolů. Na cestě však upadly v ruce Saracenů; ti je ztrýznili. Obě sestry vyprostivše se z rukou Saracenů, přišly do Anagni ve střední Italii. Tam dokončily svůj život kolem r. 1020. Svátek 25. září.

Sv. DOMINIK (*Dominicus Loricatus*, t. j. Obrněnec; nazýval se tak, protože nosil na holém těle železné brnění) byl poustevníkem ve Fontavellano v Umbrii. Kromě brnění měl ještě několik řetězů kolem těla. Přítel jeho, sv. Petr Damiani, schvaloval tento způsob života kajícího. Knězem se nechtěl státi, protože za mládí jeho rodičové žádali od biskupa, aby ho vysvětil na kněžství a chtěli biskupa podplatiti darem beránčí kůže. Dominik zhroziv se simonie, umínil si, že nikdy nepřijme služby oltářní. Zemřel r. 1161. Svátek 14. října.

Sv. KONSTANCIUS, hrabě, stavu vo-

jenského, zakladatel kostelů a kláštera 12 mil od Brescie vzdáleného, žil ve XII. století. Svátek 12. února.

Sv. PETR DAMIANI narodil se kolem r. 1006 v Ravenně z chudé, dětmi požehnané rodiny. Starší bratr Petrův vyčítal matce, že má mnoho dětí a že tím bude dědictví dětí nepatrné. Matka zanevřela na Petra, když se narodil, odpírala mu mateřský prs, ba odložila dítě, aby se ho zbavila. Petr by byl málem zahynul od hladu a zimy, kdyby se ho byla neujala chudá žena ze sousedství; ta jej ohřála, nakrmila a donesla matce s domluvou, aby lépe nakládala s dítětem. Petr zkusil mnoho hladu a jiných strastí. A když otec a matka zemřeli, bylo ještě hůř. Starší bratr ho vzal z milosti do domu, ale Petr nikdy se nenajedl do syta, a jen v nuzných cárech chodil; k tomu bylo mu snášeti od necitelného bratra hojných přezdívek a trpkých výčitek. Tak rostl bez učení a bez výchovy; rád honil vepře na pastvu. Tam alespoň mohl sobě volně oddechnouti, s květinami a s kaménky si pohráti, kořínky a ovocem hlad poněkud ukojiti. Kdysi nalezl na pastvě cenný peníz. Tak velkého pokladu ještě neměl v rukou. Přemýšlel, co si za peníz koupí. První jeho myšlenka byla, aby si koupil pokrmu nebo kus oděvu; ale vtom si vzpomněl na zemřelého svého otce a rychle se odhodlav, spěchal ke knězi a odevzdávaje mu peníz, prosil, aby za jeho otce byla obětována Mše svatá. Utrpení Petrovo posléze se skončilo, když přišel domů jiný starší bratr, jemuž bylo jméno Damian. Ten vida bledé tváře a chatrný oděv nejmladšího svého bratra, smiloval se nad ním, vzal ho k sobě a pečoval oň otcovsky. Poslal jej do škol do Faenzy a do Parmy. Petr přijal jeho jméno, nazývaje se „Petr Damiani“ t. j. Damianův syn čili odchovanec.

Petr maje vzácné schopnosti, stal se záhy učitelem svobodných umění. Získal si slávy a bohatství, ale srdce nebylo jimi ukojeno. Hovořil sám k sobě: „Všecka sláva a pocta nečiní mne šťastným; štěstí nezáleží v bohatství, ani v učenosti, ani v rozkošech světských. Proč raději nepomýšlím na spasení duše své a na věčnost?“ - A od té doby žil v tuhé kázni, nosil pod oděvem žíněný pás, postil se přísně a odpíral si spánku. V pokušení říkával: „Dříve nebo později bude třeba odříci se, tedy proč ne hned?“ Proti tělesné žádostivosti nořival své tělo do studené vody. - Později se odebral do kláštera Fonte Avellana na úpatí Apennin, ve kterémž se zachovala kázeň dle pravidel sv. Romualda. Petr byl horlivým reformatorem; chtěl vyléčiti převrácenosti svých vrstevníků a pokládal řeholnictví za nejlepší cestu k tomu. Říkával: „Nepřivedeme sice řeholní stav nikdy k původnímu jeho lesku; avšak kdybychom zanedbali nyní, co je povinností naší, kterak by se v budoucnosti škoda napravila?“ Proto pracoval o nápravě kázně, nenechal ani nejmenšího poklesku bez trestu. Sám k sobě byl přísný; teprve nespavost ho poučila, že není radno překročovati meze horlivosti.

Petr bojoval proti svatokupectví a zlořádům tehdější doby s apoštolskou neo-

hrožeností a s podivuhodnou rázností. Bez bázně káral nepořádky všude, i u osob v úřadě vysoko postavených; nešetřil nikoho. Dopisoval papežům, biskupům, knížatům, uváděje jim důrazně na mysl jejich povinnosti. Jakousi tvrdost měl v řeči a v jednání. I horliví opatové viděli jen neradi, když přicházel, na př. Hugo Clugnyský. Bellarmin praví o něm: „Znal umění bičovati způsobem lahodným a vtipným, jak lze seznati z veršíků na papeže Alexandra III., na kardinála Hildebranda a j.“ Reformy papežovy byly podle jeho náhledu prováděny příliš pomalu. Kromě listů Petr napsal některé spisy: *Liber Gomorrhialis*, v němž sytými barvami líčí vady kleru; *De perfectione monachorum*, *De coelibatu clericorum*, *O almužně* a jiné věroučné a mravoučné řeči a rozpravy, životopisy, církevní pojednání. Modlitby umírajících v Rituale římském počínaje od slov: *Commendo te* pocházejí od Petra. Byl pro svou horlivost nenáviděn od rozmařilců. Papež Štěpán X. jmenoval r. 1058 Petra kardinálem a biskupem ostijským. V Ostii působil Petr 15 let ve prospěch Církve. - Mnoho starostí mu působila diecése milánská. Byla plna kněží ženatých. A když tam přišel Petr, poslán byv papežem Mikulášem II. (1059-1061) v průvodu luckého biskupa Anselma, vznikla vzpoura. Lid poštván svatokupci křičel, že církev milánská, jež se honosí sv. Ambrožem, nebyla prý nikdy služkou církve římské a že se od ní nedá souditi. Lid zvonil na poplach a hrnul se k příbytku Petra a Anselma. Ale Petr se nelekl. Promluvil ke vzbouřencům řeč tak znamenitou, že se utišili a že slíbili varovati se svatokupectví a jiných zlořádův.

Petr Damiani žádal papeže několikráte o propuštění ze svého úřadu. Když obdržel povolení, vrátil se do svého kláštera Fonte-Avellánského; šetřil přísných pravidel řeholních, bičoval své tělo, dal se od jiných bičovati a veřejně se vyznával ze svých provinění; před vánočními a velkonočními svátky po tři dny nepožil žádného pokrmu. V prázdných chvílích sbíral dříví nebo rostliny, zhotovoval dřevěné lžice, které dával lidem darem. Ale dlouhého klidu nedošel; na rozkaz papežův navštívil klášter montekassinský a clugnyský, pohrozil králi německému Jindřichovi IV. zapudí-li svou manželku Bertu. Král sice se zarazil, ale odpor jeho k manželce byl tím větší. Poslední cestu konal Petr do Ravenny, aby město s papežem smířil. Vraceje se do Říma, zemřel na cestě dne 23. února 1072 a pohřben byl ve Faënze. Petr Damiani byl pro svou učenost, mravní přísnost a apoštolskou horlivost nazýván „druhým Jeronymem“. Také byl prohlášen „učitelem církevním“. Svátek 23. února.

Sv. LEV, opat v městě Cava u Salerna, kácel stromy v lese, nosil je na ramenou do města a výtěžek rozdával chudým. Zemřel r. 1070 (podle *D* r. 1075). Svátek 12. července.

Sv. OTHON, Říman, poustevník a obuvník v Arianu u Beneventu. Žil do r. 1120. Svátek 23. března.

Sv. MILO byl rodem Francouz; cestoval s otcem Italií a v Beneventu onemocněl. Otec ho svěřil ochraně biskupově. Bis-

kup seznav vlohy hochovy, pečoval o jeho výchovu; Milo se stal jeho nástupcem na beneventském stolci biskupském. Zemřel r. 1076. Svátek 23. února.

Sv. DOMINIK, opat kláštera Sora v Neapolsku, zemřel r. 1031; svátek 22. ledna.

Sv. AMIKUS, mnich montekassinský, postil se přísně, živil se kořínky; zemřel r. 1045. Svátek 3. listopadu.

Sv. BRUNO byl zprvu opatem montekassinským, pak biskupem segniským v Campagni; zemřel r. 1123. Svátek 18. července.

Sv. VILÉM (Guilelmus) narodil se ve Vercelli (v Savoysku), vykonal pouť do Kompostelly; byv zvolen opatem salernským, vyučoval své podřízené živým slovem a svatým příkladem. Král neapolský Roger pozval Viléma k sobě a vyžádal si jeho rady. Dvořané závidíce Vilémovi, vyslali k němu nestydatou ženštinu, aby jej pokoušela. Vilém se položil před ní do žhavého uhlí, aniž se popálil. Toho se žena zhrozila a dala se na pokání. Vilém je zakladatelem eremitů zvaných „de Monte Virgine“. Zemřel r. 1142. Svátek 25. června.

Bl. FULKUS, vyznavač akvinský; XII. století; svátek 22. května.

Bl. FULKO, biskup toulousský, zemřel 1232; svátek 25. prosince.

Sv. VILÉM pocházel z Antiochie syrské; německé jeho jméno naznačuje, že se tam narodil po r. 1100, když Antiochia padla do rukou Franků. Syn Vilémův, *Peregrin*, věnoval se službě nemocných v hospitálu. Otec šel hledat syna a nalezl jej v Jerusalemě. I odebrali se do Italie a usadili se ve Foggi v Neapolsku. Zemřeli kolem r. 1190. Svátek obou 26. dubna.

Sv. ALBERT pocházel ze vznešeného rodu normannského; byl biskupem montekorvinským u Salerna; konal skutky kající; od častého pláče oslepl. Zemřel r. 1127. Svátek 5. dubna.

Sv. ALFERIUS, opat v městě Cava u Salerna, † r. 1050; svátek 12. dubna.

Sv. HERBERT pocházel z Anglie a stal se arcibiskupem v městě Conzu (v Neapolsku); † r. 1180. Svátek 20. srpna.

Sv. RICHARD byl biskupem andrijským v Apulii. Pocházel prý z Anglie a odebral se do Italie, aby tam neznám sloužil Bohu. Zemřel kolem r. 1200. Svátek 9. června.

Bl. JOACHIM DE FLORE narodil se kolem r. 1130 u Cosenzy v Neapolsku, putoval do Jerusalema a vrátiv se, sepisoval knihy ve Fiore v Neapolsku. Napsal tyto spisy: „Souhlas knih Starého a Nového Zákona“, „Žaltář desítistrunný“. Vyskytli se i spisy jemu podvržené, jež obsahovaly bludy. (Bludy ty byly r. 1215 odsouzeny, ale pravověrnost Jáchymova byla dosvědčena). K Jáchymovi přidávalo se víc a více žáků a tak Jáchym stal se zakladatelem řádu Florenského. Zemřel r. 1202. Svátek 29. května.

Sv. GRIMOALD pocházel prý z Anglie, byl knězem v Ponte-corvo v Neapolsku; zemřel kolem r. 1130. Svátek 29. září.

Sv. AMAT, biskup v krajině neapolské, zemřel r. 1193; svátek 31. srpna.

Sv. ELIÁŠ SPELAEOTES (t. j. obyvatel jeskyně) narodil se v Rhegiu v Ka-

labrii, zemřel jako opat r. 960. Svátek 11. září.

Sv. LEV LUKÁŠ, opat v Kalabrii zemřel kolem r. 900. Svátek 1. března. Jiný sv. Lev, biskup rouenský, svátek rovněž 1. března.

Sv. ATHANASIUS, biskup neapolský, mluvil několika jazyky; žil přísně jako poustevník. Syn jeho bratra, Sergius, poštván byv svou manželkou, sužoval Athanasia a věznil jej, takže zastaveny byly proto i služby Boží v Neapoli. Athanas propuštěn byv z vězení, vydal se na cestu do Říma, aby město bylo sproštěno církevního trestu. Vyřídiv věc, vrátil se a brzo poté roku 872 zemřel. Svátek 15. července.

Sv. LUKÁŠ, mnich basilián v Neapolsku, přítel sv. Eliáše a sv. Vitalise, zemřel r. 993. Svátek 13. října.

Sv. VITALIS narodil se na Novém hradě na Sicilii; putoval do Říma; na cestě v Tarracině ho uštknul had, ale bez zlých následků. Vitalis byl pak opatem basiliánským v Rappolle v Kalabrii. Zemřel r. 994. Svátek 9. března.

Sv. JAN THERISTA narodil se v zajetí mohamedánském. Rodiče pocházeli z Kalabrie, otec byl při vpádu Saracenů zabit, matka s útěžkem chodící do zajetí zavlečena. Jan ve víře křesťanské vychovaný uprchl do Kalabrie; tam si zamiloval život poustevnický. Zprvu ho nechtěli přijmouti do svého sdružení. „Chlapče," řekli, „náš život je strohý, jsme sotva sami s to jej snésti." Neustal prositi, až jej přijali. Zemřel r. 1124. Svátek 24. února.

Sv. NILUS (nazývaný *Mladší* na rozdíl od Nila Staršího), narodil se v Rossaně v Kalabrii a vyspěv, vstoupil do stavu manželského. Ale brzo poté vstoupil do basiliánského samostanu; poustevničil a budoval více samostanů. Žil nadmíru přísně a v sebemrtvení překonal i sv. Antonína. Také konal ruční práce, přepisoval knihy, četl spisy Otců řeckých a latinských. Slynul moudrostí a svatostí tak, že se stal rádcem a učitelem duchovních i světských osob. Přicházeli k němu i lehkomyslní světáci, pokoušeli ho všetečnými otázkami; ale on jim dával odpovědi tak řízné, že z bujnosti vystřízlivěli, nebo jim vůbec neodpovídal. Ženy, byť byly z vysokého rodu, jen v řídkých případech byly přijaty ke krátké rozmluvě. Císař Otto III. navštívil kdysi Nila a nabízel mu dary. Ale Nilus je odmítl řka: „Jediné, co na tobě žádám, je, abys byl pamětliv spásy duše své; bude ti skládati účty, jako každému jinému smrtelníku."

Nilus učil své žáky slovem i příkladem, jak mají sebe zapírati a hříšné žádostivosti už v zárodku dusiti. Kdysi na př. Nilus obdržel pro svůj klášter ve svatý týden koš plný ryb. Avšak když spatřil, že mnichové příliš žádostivě pohlížejí na koš a na rybí pokrm se těší, vzal ryby a rozdal je chudým. Kdysi se ho mnichové tázali: „Jaké povolání má mnich?" Odpověděl: „Mnich má obětovati svůj život, jeho povoláním je milosrdenství."

Když Saracenové zpustošili Kalabrii, Nilus se odebral do Montekassina. Tamější opat postoupil Nilovi samostan ve Valliluce a tam Nilus byl igumenem čili opatem plných patnáct let. (Nilus ne-

přijal sv. Vojtěcha do svého kláštera, aby si nerozhněval mnichy montekassinské, své příznivce, na jejichž pozemku klášter vallalucký stál, ale dal Vojtěchovi doporučující listy do dvou římských klášterů.) Pozoruhodno jest, že jakožto basilián i tam zachovával obřad řecký. Jsa stařec devadesátiletý seznal, že života jeho je již na mále; i nastoupil cestu do Říma. Na cestě, v Grotta Ferrata u Frascati, onemocněl a uchýlil se do basiliánského samostanu. Aby se pokořil, snažil se vzbuditi domněnku, že je hněvivý a svárlivý. Také žádal, aby nebyl pohřben ve chrámu Páně, ale mezi poutníky. Nazýván byl divotvůrcem. Zemřel dne 27. prosince 1005 (*E*). Svátek 26. září.

Sv. PETR *Spina*, mnich řádu basiliánského v Cianě, pomohl založiti klášter v miletské diecési v jižní Italii. Zemřel kolem roku 1100. Svátek 5. června.

Sv. BARTOLOMĚJ, basiliánský mnich v Cryptě Ferratě u Frascati, dal nehodnému papeži Benediktu IX. radu, aby se vzdal svého úřadu. Žil do r. 1054. Svátek 11. listopadu.

Sv. BARTOLOMĚJ, narozený v Kalabrii, opat bisiliánský, byl vyslán do Cařihradu, aby navázal styky s církví řeckou. Avšak na cestě byl polapen od sicilského krále Rogera a málem by býval byl upálen jako kacíř. Roger vystavěl na onom místě, kde Bartoloměj měl býti upálen, klášter. Bartoloměj zůstal v tom klášteře; zemřel roku 1134. Svátek 19. srpna.

Sv. SILVESTER, mnich basiliánský v Traině na Sicilii; když řeholníci chtěli jej zvoliti opatem, uprchl do lesa a žil tam jako poustevník. Zemřel r. 1185. Svátek 2. ledna.

Bl. MIKULÁŠ, rodným jménem Polit, narodil se v Adraně u Etny na Sicilii. Když mu rodiče vyhledali nevěstu, uprchl a skryl se v jeskyni trním zarostlé. Později zašel na horu blíže Arkary v biskupství messinském. Tam žil 30 roků. Kdysi přišel rolník, hledaje zatoulané voly, až k jeskyni a spatřil Mikuláše klečícího, o hůl opřeného, ale mrtvého. Bylo to snad roku 1167 (*K*). Svátek 17. srpna.

Sv. ROSÁLIA (také *Rosina*, Roza nazývaná) byla podle legendy dcerou šlechtice Sinibalda, jenž byl spřízněn s královským rodem novarrským. Byla zprvu ve dvořanstvu královny Markéty, manželky sicilského krále Viléma I. Pobyt na hlučném dvoře královském se jí znechutil a proto opustila dvůr i rodiče a vstoupila do panenského kláštera sv. Basilia. Avšak ani přísný život klášterní nestačil její horlivosti; proto si vyhledala na lesnaté hoře Kviskvině, náležející k majetku otcovu, jeskyni úzkou a tmavou; tam poustevničila. Později odešla na horu Monte-Pelegrino, drsnými skalisky rozedranou, a ubytovala se ve sluji, obrácené na sever, k moři. Tam na místě nehostinném přebývala, sloužíc Bohu v modlitbách až do své smrti kolem roku 1180. Tělo její bylo nalezeno roku 1624; spolu byl nalezen v jeskyni kříž s tímto nápisem: „Já Rosália, dcera Sinibalda, pána na Kviskvině a Rosis, přebývala jsem v této jeskyni z lásky k Pánu našemu Ježíši Kristu.“ Dějinných zpráv o ní není, ale úcta k ní je starší než nalezení ostatků jejích. Na

př. kostel v Rakalmuto (v diecési girgentiské) z roku 1208 je zasvěcen sv. Rosalii, ačkoliv ostatky byly teprve roku 1624 nalezeny. (O nalezení ostatků těchto píší Bollandisté na 125 stranách.) Svátek sv. Rosálie, panny, poustevnice palermské, 4. září.

Sv. THEOFANES (také Řehoř Ceraneus nazývaný) se narodil v Taormině na Sicilii a stal se tam arcibiskupem. Napsal kázání v řeči řecké, krásná a řečnicky ozdobená a při tom velebnou prostotou se vyznamenávající. Zemřel po r. 1140. Svátek 12. března.

Sv. CHREMES, poustevník a opat na místě, kde později vzniklo město Frankavilla (na Sicilii), byl od některých svých mnichů, nespokojených s přísnou kázní, shozen se strmé skály. Vyvázl životem a odpustil svým odpůrcům, když s pláčem pokání činili. Zemřel roku 1116. Svátek sv. Chremesa 6. srpna.

V Anglii, ve Švédsku a v jiných severních zemích.

Sv. VISTAN, kníže anglický z rodu Mercierských králů, dal své matce radu, aby se již nevdávala; proto byl od jejího nápadníka r. 849 zavražděn. Jeho jméno ostatně není v martyrologiích anglických. Svátek sv. Vistana 1. června.

Sv. DUNSTAN narodil se v Gladstonbury. Byl vzdělán ve všech oborech vědy, také v malířství a v hudbě. Uměl zhotovovat varhany, krucifixy, lil zvony. Byl i dobrým kovářem. Dunstan záhy byl zvolen opatem gladstonburským. Brzy se znepřátelil s králem Edvinem. Roku 955 král při slavnosti korunovační opustil velmože a šel do vedlejší světnice, aby s Ethelgivou a její dcerou hříšně obcoval. Dunstan mu neohroženě vytkl toto jednání a byl proto vypověděn do vyhnanství. Za krále Edgara Dunstan se vrátil a ustanoven byl arcibiskupem canterburyským. Reformoval kláštery, propustil kněze, kteří se nechtěli zříci konkubinátu, a přiměl krále k rozkazu, podle něhož každý kněz byl povinen provozovati také ještě nějaké řemeslo, aby se šířily potřebné vědomosti v národě. V jeho snahách jej podporoval Ethelvald, biskup winchesterský. Král Edgar vládl dobře. Kdysi však zneužil panny, která před jeho nástrahami utekla do kláštera. Dunstan uložil králi kromě jiného pokání také, aby po dobu 7 let nevkládal na svou hlavu koruny královské. Král poslechl. Po sedmi letech Dunstan opět vložil králi korunu na hlavu. Dunstan zemřel r. 988. Svátek 19. května.

Sv. ELFLÉGUS, arcibiskup canterburský (nástupce Dunstanův?), zemřel r. 1012; svátek 19. dubna.

Bl. LANFRANK narodil se v Pavii v Italii; nabyv vědeckého vzdělání, věnoval se povolání právnickému. Ale záhy se vzdal svého úřadu. Vydal se na cestu do Francie. Kdysi byl lupiči přepaden v lese a zanechán svému osudu. Vida před sebou smrt hladem, vzdychl si: „Můj Bože! tolik času jsem věnoval vědám, ale jak se mám pomodliti k Tobě, tomu jsem se neučil. Vyprosť mne z tohoto soužení a budu Tobě sloužiti!“ Ráno uslyšel jíti několik lidí mimo to místo, volal o pomoc a byl od nich

zachráněn. Požádal v blízkém klášteře Le Bec (u Rouenu) opata, ctihodného Herluina, o přijetí. Herluin právě byl zaměstnán stavením kamen; dal předložiti Lanfrankovi knihu pravidel. Lanfrank je přečetl a slíbil, že bude zachovávati řeholi. Byl přijat. Bylo to asi r. 1042. Lanfrank založil klášterní školu; se všech stran se hlásili žáci. Také sv. Anselm, pozdější arcibiskup canterburský, byl jeho žákem.

Lanfrank vynikal učeností, ale i pokorou. Pohříchu kázeň byla tam poklesla. Lanfrank mínil potají odejíti; cvičil se v pojídání kořínků, aby jako poustevník si zvykl na strohý život. Opat Herluin dozvěděv se o úmyslu Lankfrankově, uprosil jej, aby zůstal. Lanfrank zřídil nový, slavný klášter v Caënu. V ten čas napsal spis: „O svátosti oltářní“ proti bludům Berengara Toursského. - Vévoda Vilém Podmanitel dal sluchu pomluvám a vypověděl Lanfranka ze země. Na cestu mu poslal chromého koně. Když Lanfrank odjížděl, potkal se s vévodou a řekl mu: „Chceš-li, abych rychle opustil zemi tvou. dej mi lepšího koně; tento by mne daleko nedonesl.“ Vilém se zasmál a svůj rozkaz odvolal. - Když Vilém bitvou u Hastingu r. 1066 si podmanil Anglii, ustanovil Lanfranka arcibiskupem canterburským. Lanfrank přijal úřad, zvelebil kázeň církevní, přivedl školy k rozkvětu, napravil mravy duchovenstva i lidu; ze všeho jednání zastkvívala se jeho moudrost, bystrost ducha, dobrota a čistota srdce. Zemřel r. 1089. Slaví se 28. května.

Sv. ANSELM narodil se r. 1033 v Aostě v Piemontsku ze zámožných rodičů. Otec se jmenoval Gundulf, matka Ermenberga. Matka záhy zemřela a Anselm, který k drsnému otci neměl náklonnosti, byl zůstaven sám sobě. Oddal se zhoubným náruživostem. Protože otec pro Anselma měl jenom hněv a výčitky, Anselm uprchl z domova a potuloval se po Francii po tři léta. Zábavy a rozkoše, po nichž se honil, nečinily jej šťastným. Posléze přišel do Beku v Normandii, kde slavný Lanfrank vyučoval. Anselm počal se tam pilně učiti a do jeho srdce vrátila se zbožnost a láska k ctnostnému životu, již matka byla tam vložila. Anselm vstoupil do benediktinského kláštera bekského, a když Lanfrank se stal arcibiskupem canterburským, Anselm se stal nástupcem jeho v úřadě učitelském. Anselm učil na škole, badal a spisoval učené knihy. Je zakladatelem scholastiky. (Viz 58.) Napsal knihy: *Monologium* čili *Soliloquium*, v němž mluví o existenci Boží; - *Alloquium*, (jehož část je známa pod názvem: „Manuales Augustini“); - „*Cur Deus homo*“ (t. j. proč Bůh se stal člověkem?) - Anselm byl jeden z nejslavnějších učenců. Spisy jeho kolovaly po celé Evropě. Dosáhl slovutného jména a žákové se k němu hrnuli v zástupech; papežové i králové obraceli se na něho ve svých potřebách, prosíce o radu a poučení.

Anselm uměl ze všedních příhod vyvozovati důmyslné pokyny a naučení. Kdysi spatřil chlapce, jenž maje na niti uvázaného ptáka, chvílemi jej pouštěl, chvílemi přitahoval. Anselm řekl: „Takhle si ďábel zahrává s dušemi.“ - Kdysi přiběhl k Anselmovi zajíc od lovců

uštvaný, jako by hledal pomoci. Anselm řekl: „Tak hledá duše člověkova ochrany, když po vyjití z těla na věčnost se ubírá.“ - Kdysi stěžoval si mu jiný učitel do neposlušnosti svých žáků a řekl, že jich nemůže napraviti ani sebe větší přísností. Anselm odpověděl: „Chléb je dobrý a prospěšný pokrm, ale dávej ho dítěti bez mléka a uvidíš, že jsi mu uškodil. Mládež buď vychovávána ne samou přísností, ale i laskavostí a trpělivostí. Bez lásky rozmůže se v ní nedůvěra a nenávist ke všemu dobrému.“ - Jindy řekl v podobné záležitosti: „Vsaď stromek a ode všech stran jej uzavři, aby se nemohl rozprostírati. Co uvidíš za rok? Stromek bude míti křivé, zmrzačené větve. A kdo je vinen? Ty. Přílišnou přísností děti zkazíš.“ - Anselm navštěvoval i Lanfranka, bývalého svého učitele, v Canterbury. Kdysi řekl Lanfrank k Anselmovi: „Tihle Angličané jsou podivní lidé. Ctí jako svatého, koho my bychom nectili. Vezměme na příklad Elfléga; byl mým předchůdcem; on byl zabit proto, že se nechtěl dáti penězi vykoupiti z vězení.“ - Anselm na to: „Musíme životopis Elflégův rozebrati historicky a kriticky. Nebyl zabit proto, že se nechtěl dáti vykoupiti, nýbrž že se apoštolsky protivil svým pronásledovatelům.“ Lanfrank: „Uznávám, řeč tvá je důmyslná; dám životopis Elflégův nestranně prozkoumati.“

Anselm byl 4 roky po úmrtí Lanfrankově zvolen arcibiskupem canterburským. Tehdejší král Vilém II. Ryšavý byl krutý násilník. Nechával biskupství po několik let neobsazena, papeže neposlouchal a biskupům zakázal všeliký styk s papežem. Anselm napomenul krále mírně, a když napomínání ukázalo se marné, rozhodl se, že se odebere k papeži na radu. Král sice hrozil, že odebere-li se Anselm do Říma, nesmí se vrátiti; ale Anselm nedbal a vydal se r. 1097 na cestu. Žádal papeže, aby směl svůj úřad složiti; zatoužil po životě klášterním. Když však král anglický, Vilém II., brzy zemřel, vrátil se Anselm do Anglie, avšak za nástupce jeho Jindřicha I. opět, z těchže příčin, bylo mu jíti do vyhnanství. Vrátil se a žil pak, když král se zřekl domnělých svých práv, klidně až do r. 1109, kdy zemřel. Svátek jeho 21. dubna.

Bl. THEOBALD, opat v klášteře Le Bec, později arcibiskup canterburský; doporučil Tomáše Becketa za kancléře králi Jindřichu II. Žil do roku 1161. Svátek 27. dubna.

Sv. TOMÁŠ BECKET byl synem Gilberta Becketa, měšťana londýnského, jenž na křižácké výpravě v Palestině byv zajat, poznal dceru emirovu; ta s ním odešla do Anglie a byvši pokřtěna, stala se jeho manželkou. Tomáš se narodil roku 1117 v Londýně a nabyv vědeckého vzdělání v Paříži, odešel do Bologny a do Auxerre učit se právu církevnímu i světskému. Když bylo Tomáši 20 let, ztratil matku, jal se zanedbávati učení a horlivě pěstovati lov a cvičení sokolíků. Pro skvělé nadání, živou povahu a sličnost těla, pro uhlazenost a společenskou obratnost byl všude rád viděn; zůstal neporušených mravů, od necudných řečí však se úplně nezdržel.

Na doporučení canterburského arcibiskupa Theobalda byl Tomáš od krále Jindřicha II. jmenován říšským kancléřem a opatrovníkem veliké pečeti královské a správcem královské kaple. Tomáš konal svůj úřad s velikou horlivostí: řídil záležitosti státní pevnou rukou a snažil se zachovati mír v říši; držel nepokojné rytíře na uzdě, potlačil loupežnictví, bděl nad zachováváním zákonů a byl ochráncem všech utiskovaných. Práv koruny ať skutečných, ať domnělých hájil i proti biskupům; a nejen státnickým uměním vynikal, ale i obratností na poli válečném, což dokázal, když provázel svého krále Jindřicha II. na výpravě proti francouzskému králi Ludvíku VII.

Tomáš maje ohromné příjmy, žil v přepychu; hodnost jeho vyžadovala, aby se šatil nádherně, aby měl skvělé komonstvo, aby dával bohaté hostiny a pořádal hlučné hony. Pro svou osobu však klonil se více k životu odříkavému. Byl pokorný, zbožný, dobročinný; zachovával čistotu; byly mu činěny v této příčině úklady a nástrahy, i od samého krále, ale Tomáš obstál ve zkoušce vítězně.

Po smrti arcibiskupa canterburského Theobalda († 1161) král Jindřich prohlásil Tomáši, že jest jeho vůle, aby Tomáš se stal arcibiskupem canterburským a primasem říšským. Tomáš předvídaje, že se dostane v tuhý boj s králem, jehož panovačnost, touhu po statcích a zasahování do práv církevních dobře znal, odpověděl: „Nečiň toho, o králi, neboť bojím se, aby dosavadní tvá náklonnost ke mně se neproměnila v nepřízeň, kdybych pak hájil práv církevních.“ Král však setrval na svém úmyslu a Tomáš přijav svěcení, dosedl na arcibiskupský stolec canterburský. Nepřestal žíti prostě a střídmě; spokojoval se jedinou světnicí v rozsáhlém svém paláci, odíval se drsným rouchem a věnoval veškeren volný čas modlitbě a rozjímání. Navštívil-li některý klášter v čas žní, pracoval s klášterníky na poli. Svůj úřad zastával svědomitě. Od té doby, kdy přestal býti kancléřem, hájil práv církevních nejen proti velmožům, ale i proti králi samému. Žádal navrácení církevních statků, jež byly od šlechticů uzmuty; žádal, aby osoby duchovní nebyly poháněny na soud světský, nýbrž aby soudnictví nad nimi příslušelo výhradně biskupům.

Král však svolal r. 1164 říšský sněm do Klarendonu a předložil mu ku schválení 16 článků, jimiž se mařila veliká pravomoc apoštolské Stolice v Anglii na př.: Veliké odvolání k papeži je zakázáno; odvolání budiž od arcijáhna na biskupa, od biskupa na arcibiskupa a posléze na krále; žádný biskup nesmí poslechnouti vyzvání papežova, dostaviti se na sněm a cestovati do ciziny bez dovolení králova; žádný držitel léna, žádný úředník, nesmí býti vyloučen z Církve bez svolení králova; spory o důchody z církevních statků přikazují se soudům světským, taktéž přečiny duchovních. Sněm přijal tyto články, které se nazývaly nevinným názvem „The kingcustoms“, t. j. Zvyky království. Jen Tomáš nepřivěsil k nim pečeti; na domluvu ostatních biskupů vzdal se svého odporu a psal papeži,

aby články klarendonské schválil. Ale papež jich neschválil a Tomáš litoval, že málo bránil práv církevních, že přenáhleně se dal strhnouti ke svolení, aby všecka moc v církvi vložena byla do rukou králových. Trestal se sám, konal pokání a zdržoval se sloužení Mše svaté a jiných církevních úkonů.

Jindřich II. seznav, že primas nesvoluje ve články klarendonské, prohlásil jej za odbojníka a velezrádce a pohnal jej před svůj soud. Také konfiskoval veškeré jmění arcibiskupovo. Tomáš se dostavil na soud, avšak když biskupové a soudcové poslušní svého krále nedbali obhajoby Tomášovy, odvolal se k papeži a v noci dne 14. října 1164 uprchl, přestrojen jsa za mnicha, z Anglie do Francie. Odebral se k papeži Alexandru III., jenž tehdy sídlil v Sensu. Papež ho laskavě přijal. Tomáš se usídlil v cisterciensk ém klášteře v Pontigny. Anglický král Jindřich II. konfiskoval statky arcibiskupské; a biskup londýnský se neostýchal přijmouti část konfiskovaných statků pro svůj chrám. Král pronásledoval všecky příbuzné Tomášovy, pobral jim jmění, donutil je, aby přisahali, že půjdou k Tomášovi; neboť chtěl, aby pohled na jejich bídu změnil Tomášovo smýšlení. Pak je vyhnal. V houfech přišli do Pontigny; Tomáš se nemohl zdržet slz, spatřiv je, ale přesvědčení svého nezměnil.

Když Tomáš s úchvalou papežovou vyobcoval rádce krále anglického z Církve a jemu samému hrozil klatbou, král zuřil a hrozil, že všechny mnichy řádu cisterciensk ého ze své země vyžene, budou-li cisterciáci pontignyští dopřávati vypovězenci dalšího útulku. Cisterciáci skutečně kázali Tomáši odejíti; svědčí to o pokleslé kázni mezi nimi. „Je mi líto," řekl král francouzský, když se to dozvěděl, „že cisterciensští více se bojí člověka smrtelného nežli Boha." A dal Tomášovi na vůli, aby si volil místo k pobytu. Tomáš se usídlil v Sensu. Sporná věc se přiostřila v zásadní boj mezi mocí duchovní a královskou. Posléze r. 1170 působením papežských vyslanců smířili se Tomáš a král Jindřich II. Tomáš chystal se na cestu do vlasti. Mnozí jej varovali, aby nedůvěřoval zdánlivému smíru. Tomáš odpověděl: „I kdybych věděl, že v Anglii budu na kusy rozsekán, vrátím se tam. Děj se vůle Boží!" Vrátil se. Podle úmluvy s papežem vyslovil církevní tresty na tři biskupy, na londýnského, salisburského a yorkského, protože byli králi nápomocni v zasahování do práv církevních. Ale oni se odebrali ke králi Jindřichu II. a žalovali mu, že prý Tomáš si vede v Anglii jako král a že místo pokoje rozsévá svár. Yorkský biskup dodal: „Dokavád Tomáš živ bude, nebude pokoje a míru." Tak popouzel krále.

Tomáš o vánocích r. 1170 vyloučil kteréhosi ze služebníků králových pro velký zločin z Církve a řekl: „Proklet budiž od Ježíše Krista a vyobcován z obcování svatých budiž, kdo mezi králem a mnou seje nenávist a svár... Církev canterburská má již jednoho mučedníka. V brzku bude míti ještě jednoho." Král uslyšev o tom, zvolal: „A já proklínám všecky, které jsem obsypal dobrodiním a přízní, a z nichž není ani jediný, který by měl odvahu zba-

viti mne tohoto popa, který mi působí více mrzutostí, než všichni poddaní.“ Slovo to slyšeli čtyři rytíři; i vyběhli ven. Král vzpamatovav se z návalu hněvu, vytušil jejich záměr; poslal za nimi posly; ale ti jich nedohonili. Rytířové se přihnali s tlupou oděnců k domu arcibiskupskému. Služebníci nutili Tomáše, aby se uchýlil do chrámu. On však řekl: „Chrám není tvrzí; rád položím život za Církev.“ Služebníci zavedli Tomáše do chrámu násilím, aby ho zachránili. V tom vrazili ozbrojenci do chrámu a volali: „Kde je arcibiskup? Kde je ten zrádce?“ Tomáš řekl: „Arcibiskup jsem, ale zrádce nikoliv.“ Spiklenci žádali, aby Tomáš zrušil církevní tresty, které vyřkl. Tomáš odepřel tak učiniti a nazval jednoho z nich kuplířem, jiného pak, který na něho vztáhl ruku, odrazil tak silně, že dopadl na dlažbu. V tom ťali spiklenci Tomáše do hlavy několikráte, až mu roztříštili lebku. Tak zemřel. Mezi poddajnými přívrženci královými nescházeli ani duchovní. Podjáhen Hugo vstoupil nohou na šíji svého mrtvého arcibiskupa a nabrav krve a mozku do hrsti, rozstříkal je po stupních oltáře a po dlažbě a řekl: *Abortivus iste posthac non resurget* (t. j. Tento zmetek vícekráte neobživne.)

Vražda se stala 29. prosince r. 1170. Král Jindřich II. se zděsil, uslyšev zprávu o násilné smrti Tomášově. V celé Anglii vzbudila vražda ohromné rozhořčení. Král se bál o svůj trůn a proto vypravil ihned posly k papeži. Poslové docílili, že papež vyřkl klatbu na původce vraždy pouze všeobecně, aniž uváděl jména. Jindřich pak učinil ve shromáždění papežských vyslanců a biskupů přísežné prohlášení, že utracení Tomášova nerozkázal ani si ho nežádal a že jest hotov dáti zadostučinění za to, že svými ukvapenými slovy zavdal podnět k tomu zločinu. Dále prohlásil, že bude poslušen apoštolské Stolice, že práva její uznává, že se zúčastní křižácké výpravy, že vrátí statky arcibiskupskému sídlu zabavené, že zruší ony obyčeje, jež na škodu Církve v Anglii byly zavedeny. Posléze uznal Anglii jako léno papežské. Také přijal od přítomných mnichů několik ran na holé tělo. Pak obdržel rozhřešení. Církev anglická krví svého statečného primasa Tomáše nabyla opět své svobody a svých práv. Svátek 29. prosince.

Sv. KENELMUS, syn krále z Murcie, byl od své sestry zavražděn r. 819. Svátek 29. července.

Sv. EDMUND nastoupil vládu ve východní Anglii r. 855 jsa jinochem patnáctiletým. Netrpěl pochlebníků ve svém okolí; o potřebách lidu hleděl se přesvědčiti na vlastní oči. Byl otcem chudých. Dánové (či loupeživí Normanové) vedení Inguarem zajali jej ve válce. Edmund prohlásil, že víra křesťanská je mu milejší než život. Oni zmrskavše jej, sťali mu hlavu r. 870. Svátek 20. listopadu.

Sv. ALFRED narodil se r. 849, jsa synem Ethelvulfa II. krále kentského, susexského a westsexského, a jeho manželky zbožné Osburgy. Jsa šestiletý, byl v Římě od papeže Lva IV. na království pomazán, avšak vládu nastoupil teprve r. 871. Tenkráte pohanští Dánové neustávali činiti nepřátelské nájezdy do Anglie, plenili

zemi, bořili chrámy a kláštery a vyháněli domorodé saské obyvatelstvo ze země. Alfred nebyl s to jim odolati; nezbývalo mu leč hledati spásy útěkem. Bloudil krajinami a vstoupil do služby k jistému pastýři. Ale netrvalo dlouho a Alfredovi se podařilo dorozuměti se s hloučkem věrných přátel. K nim se přidali uprchlíci a ukryli se v močálovité krajině. Alfred přestrojen jsa za harfeníka a zpěváka, odvážil se jíti do nepřátelského tábora. Vyzvěděv záměry nepřátel, vrátil se a porazil pak Dány r. 878 u Eddingtonu. Vykázal Dánům sídla v Norfolku, Suffolku a v Northumberlandu a získal si je za spojence. Také druhý výpad Dánů pod vůdcem Hestingem Alfred vítězně odrazil a žil pak v míru až do konce svého života.

Alfred zveleboval zpustošenou zemi; proti útokům nepřátel postavil pevné hrady, vyhubil loupežnictví na souši i na moři, upravil soudnictví, dal r. 888 napsati staré saské zákony i se všemi dodatky v jednu knihu; rozdělil celou svou říši ve hrabství, hrabství pak rozčlenil v obce, povznesl orbu, zakládal města a silnice, podporoval obchod a průmysl. Za jeho vlády byla v zemi bezpečnost; nikdo prý se nedotkl zlatých náramků, jež král na zkoušku dal podél silnic rozvěšeti. Král volal učence, umělce a řemeslníky z cizích zemí do Anglie; sám se učil latině, když mu bylo 39 let. Chrámy a kláštery od Dánů pobořené vystavěl znovu. Svobodníkům nařídil, aby posílali syny do škol; nikdo nesměl se státi řemeslníkem, kdo by neuměl čísti knihy v mateřském jazyku. Alfred dal opisovati knihy a rozdával je chrámům a klášterům. Slyne jako zakladatel a pěstitel písemnictví anglického. Z latiny přeložil knihu Řehoře Velikého: *Regula pastoralis* a Boëthiovu knihu *De consolatione philosophiae.* Také sbíral staré saské písně, vydal Dějiny církve anglické od Bedy, všeobecný dějepis od španělského kněze Orosia a dal spořádati kroniku anglosaskou.

Alfred byl ženat s Alsvitou, dcerou hraběte mercijského. Byl velmi činný, ač trpěl jakýmsi neduhem, jejž lékařové tehdejší nedovedli rozpoznati. Rozdělil si den na 3 části; jednu část obětoval službě Boží, druhou úřední činnosti, třetí spánku a zábavě. A že tehdy nebylo hodin, měřil si čas svícemi různé délky a tloušťky; za den shořelo 6 svící; každá hořela 4 hodiny. Alfred byl věrný syn a ochránce Církve svaté; byl apoštolem svého lidu; dáván mu bývá název „Veliký“. Zemřel r. 901. Svátek sv. Alfreda 28. října.

Sv. ELGIVA, královna anglická, pravnučka sv. Alfreda krále, manželka krále Edmunda, skvěla se dobročinností, nábožností a lahodností. Měla dva syny, z nichž Edvin ji mnoho sužoval. Druhý syn Edgar byl králem výtečným. Zemřela kolem r. 850. Svátek 18. května.

Sv. EDGAR, král anglický, syn krále Edmunda, ujav vládu, ihned povolal sv. Dunstana z vyhnanství. Vládl dobře a byl nazýván „druhým Šalamounem“. Avšak kdysi zneužil panny, která se před jeho nástrahami utekla do kláštera. Že Edgar za tento čin konal pokání, bylo vypsáno v životopise sv. Dunstana. Také založil

v duchu kajícím klášter v Shaftesbury. Zemřel r. 975. Svátek 8. července.

Sv. EDUARD byl syn sv. Edgara z prvního manželství. Měl nároky na trůn, avšak nevlastní matka Elfrida snažila se dosíci, aby se stal králem Ethelred, syn její a Edgarův. Strojila pikle proti Eduardovi. Avšak na sněmu, když se jednalo o volbu nového krále, dokázal sv. Dunstan, arcibiskup canterburský, že Eduard má právo a nároky na trůn. Sněm souhlasil a Eduard byl od Dunstana a od sv. Osvalda, arcibiskupa yorkského, na krále pomazán a korunován. Dunstan utvrzoval Eduarda v bázni Boží a vládl za nezletilého panovníka sám. Eduard ujav vládu, stal se panovníkem vzorným, křesťanským. Čest a sláva Boží, spása poddaných - toť bylo jeho heslem, životním úkolem. Byl pilen spravedlnosti, byl otcem chudého lidu. Proto také lid ho miloval. Byl nábožný, pokorný a dobrotivý; bděl nad svými smysly, aby zachoval panictví. Lid si přál, aby Eduard si vyhlédl manželku a aby založil rodinu. Závistivá macecha jeho Elfrida si však umínila Eduarda zahubiti stůj co stůj a svému synu Ethelredovi pomoci na trůn. Ohavný záměr její se zdařil.

Kdysi vyjel si Eduard na lov; vraceje se, zastavil se u své macechy, aby ji a svého nevlastního bratra navštívil a pozdravil. Netušil nic zlého. Když se chtěl vrátiti a vsedl na koně, přijal ještě na rozloučenou číši medoviny. Zatím co pil, přiskočil jeden ze služebníků Elfridiných a z jejího návodu zákeřnicky probodl Eduarda kopím. Král raněn odjížděl, ale zanedlouho klesl ztrátou krve a splašeným koněm byl usmýkán. Elfrida jej dala pochovati potají na místě bahnitém. Zločin však vyšel na jevo. Smrt Eduardova udála se 18. března 978. Svátek sv. Eduarda 18. března.

Sv. VILFRIDA, šlechtična anglická, matka sv. Edithy, kterou měla z přirozeného svazku s Edgarem králem, vstoupila do kláštera ve Viltonu.. Zemřela kolem r. 980. Svátek 9. září.

Sv. EDITHA byla přirozenou dcerou krále sv. Edgara a jisté šlechtičny jménem Vilfridy (nebo Vulfridy). Vilfrida vstoupila do kláštera a vychovávala svou dceru Edithu v bázni Boží. Editha prospívala ve ctnostech křesťanských; nejraději ošetřovala nemocné stižené hnusnými vředy. Často a často se znamenávala znamením sv. kříže. Avšak zemřela již roku 984 v mladistvém věku 23 let. Svátek sv. Edithy 16. září.

Sv. EDBURGA (nebo Eadburga), dcera Eduarda, krále westsexského, panenská princezna anglická, odvrátila se od věcí světských k věcem náboženským. V klášteře v krajině winchesterské byla zvolena abatyší. Prospívala ctnostmi; z pokory tajně brala každé noci jeptiškám střevíce a čisté je opět kladla na jejich místo. Láska byla počátkem každého jejího skutku, pokora pak koncem. Zemřela r. 960. Svátek sv. Edburgy 15. června.

Sv. EDUARD byl synem anglického krále Ethelreda a Emmy, jež byla dcerou normannského vévody Richarda. Královští rodičové uprchli před útoky nepřátelských Dánů do Normandie k Richardovi. Za-

SV. TOMÁŠ AKVINSKÝ

SV. VOJTĚCH.

tím opanoval dánský král Sven Anglii. Jeho syn Knut, chtěje si pojistiti trůn, požádal Emmu, jež zatím byla ovdověla, za manželku. Emma svolila a vrátila se do Anglie. Žila s Knutem ve šťastném manželství. Král Knut Veliký vládl v Anglii spravedlivě až do smrti († 1035).

Osiřelý Eduard zůstal u svého děda Richarda. Trudná životní zkušenost jej poučila, jak má smýšleti o statcích pozemských. Nevynášel se svým rodem. Příkladná byla jeho zbožnost. Jeho chováním před Velebnou svátostí byli povzbuzováni všichni přítomní. Panické své čistoty šetřil úzkostlivě; neslušných řečí netrpěl; proto dvořané ho nazývali andělem. V řeči byl opatrný a chování jeho bylo vždy vážné.

Když po smrti Knuta Velikého nastoupil v Anglii vládu Harard, neschopný slaboch, přátelé nabízeli Eduardovi, aby podnikl válečnou výpravu do své vlasti a aby nenáviděné Dány navždy ze země vypudil a zmocnil se otcovského trůnu. Eduard však odpověděl: „Nežádám si trůnu, jehož si nemohu jinak vydobýti než proléváním lidské krve.“ Avšak když nástupce Harardův Hardiknut v Anglii zemřel a angličtí velmožové sami nabízeli Eduardovi trůn, Eduard, jsa 37letý, nabídku přijal, vrátil se do Anglie a byl s jásotem přijat. Snažil se napraviti všelikou křivdu, za cizinské vlády domorodému obyvatelstvu způsobenou. Zakládal a obnovoval kostely a kláštery, neboť pravil, že bázeň Boží je nejlepším prostředkem ku povznesení říše. Úpravě zemských zákonů věnoval snažnou péči. Sebral saské a dánské zákony v jeden celek, opravil je dle křesťanských zásad a vydal je pod názvem: „Zákoník Eduarda Vyznavače“.

Eduard dbal o to, aby každému poddanému se dostalo spravedlnosti a ochrany od úřadů. Chudým lidem dával podpory tak štědře, že velmožové z obavy, aby nedostatkem netrpěl sám, usnesli se přispívati dobrovolnou daní. Král však poděkoval za vzácnou tu ochotu. Kdo dobrý, každý měl v uctivosti krále Eduarda. - Kdysi seznal král, že komorník mu krade zlaté věci. Když kradl po třetí, řekl mu král: „Dej pozor, abys nemusil vrátiti, co jsi uzmul už po dvakráte.“ Hofmistr chtěl, aby komorník byl vydán soudu. Ale král řekl: „Nečiň tak; kdo věci bral, potřeboval jich více, nežli já.“

Eduard byl zbožný, bděl nad svými smysly a ukládal si různé skutky kající. Obzvláštní úctu měl k Panně Marii a k sv. Janu Křtiteli. Velmožové si přáli, aby se oženil a říši zůstavil následníka. Vyhlédli mu za nevěstu Edithu, dceru hraběte Godvina, pannu sličnou a zbožnou. Eduard jí svěřil, že se zavázal Bohu slibem ustavičného panictví. Editha byla srozuměna a prohlásila mu, že je ochotna žíti s ním v ustavičném panenství. Manželství jejich bylo šťastné, ale otec královnin, Godvin, snažil se dosíci rozhodující moci v řízení zemských záležitostí, dokonce zosnoval spiknutí proti králi a chtěl ho zbaviti trůnu, aby mohl svého vlastního syna nastoliti na trůn. Eduard odhaliv spiknutí, mohl velezrádce potrestati; avšak ve své dobrotě toho neučinil. - Jiní odpůrcové jali se pikle strojiti proti matce královně Emmě; pomluvili ji, že

prý je v tajném spojení s Dány a že porušuje vdovskou čistotu. Prvního podezírání Eduard nedbal, věda, že je bezdůvodné; ohledně druhého nechtěl, aby pomluvy o matce roztrušované se šířily; proto svolil, aby matka se podrobila na důkaz neviny tak zvanému soudu Božímu. Emma majíc oči zavázané šátkem kráčela bosýma nohama po devateru žhavých radlic a neutrpěla na těle úhony. Král se zaradoval, že nevina matčina byla dokázána, a odprosil ji veřejně.

Eduard mínil vykonati pouť do Říma, neboť se byl zavázal k tomu slibem. Velmožové však se obávali, že za jeho nepřítomnosti povstanou v zemi nepokoje a že Dánové opět učiní útoky proti Anglii, a proto uprosili Eduarda, aby do Říma neputoval. Eduard poslechl a na jeho prosbu papež Lev IX. proměnil mu slib v jiný dobrý skutek, totiž aby část peněz, jež by byla vyžadovala pouť do Říma, dána byla chudým, část aby věnována byla na opravu chrámu westminsterského, tehdy velmi sešlého. Král uposlechl.

Protože Eduard neměl dětí, ustanovil svým nástupcem zprvu bratrovce svého Eduarda, jenž té doby dlel v Uhrách, a po jeho brzké smrti Viléma z Normandie. - Když chrám westminsterský byl dostavěn, byl dne 28. prosince 1065 posvěcen. Král ač churav zúčastnil se slavnosti. Avšak za krutého mrazu zhoršila se jeho nemoc, král ulehl a připravoval se na smrt. Královna Editha zaplakala, ale on ji těšil řka: „Neplač, vždyť neumru, nýbrž budu živ; odcházím do země živých, kde svatí požívají blaženosti na věky.“ Královnu, manželku, doporučil do ochrany velmožů a prohlásil, že jako pannu ji pojal za manželku a jako pannu že ji zůstavuje. Zemřel 5. ledna 1066. Svátek sv. Eduarda Vyznavače 13. října (nebo i 5. ledna).

Sv. SVITUN (nebo i *Swithum*), biskup winchesterský, náleží k nejznamenitějším biskupům anglickým IX. století. Byl dříve vychovatelem prince Ethelvolfa. Visitační cesty konal pěšky a v nóci, aby se vyhnul veškeré okázalosti. Zveleboval služby Boží. Žádal, aby byl pohřben u vchodu chrámového, aby všichni vstupující a odcházející po jeho hrobě šlapali. Zemřel r. 862 nebo 863. Svátek sv. Svituna 2. (nebo 15.) července.

Sv. VULFHILDA, panna, pocházela z urozené anglické rodiny; král Edgar ji chtěl za manželku, ale ona raději vstoupila do kláštera v Barkingu. Byla abatyší v tomto klášteře a později v Dorsetshiru. Zemřela roku 990. Svátek 9. prosince.

Sv. VULSIN, biskup sheptonský, zemřel r. 958; svátek 8. ledna (nebo i 26. září).

Sv. OLDŘICH (Udalricus) kněz a poustevník anglický (*K*); rok smrti není znám. Svátek 20. února.

Sv. SEXULF, biskup liechfieldský, zemřel kolem roku 1150; svátek 28. ledna.

Sv. ODO pocházel bezpochyby z dánských, pohanských rodičů; byl od otce vyděděn, že lnul k víře křesťanské. Vzdělán byv ve vědách, stal se biskupem winchesterským. Když rozpustilý král Edvin roku 955 se neostýchal při korunovační hostině opustiti velmože a uvítati své souložnice (jak bylo vypravováno v životopise

sv. Dunstana), Odo, pod jehož pravomoc asi náležely, dal jim vpáliti znamení na těla a ze země je vyhnati. A když se opět vrátily, odevzdal je soudu; ten je dal popraviti. Odo nazýván byl v životě i po smrti „Dobrý“ a *luculentissimum sidus*, t. j. hvězda velmi zářící. Zemřel kolem roku 958. Slaví se 4. července.

Sv. ETHELVALD (či Ethelvold), biskup winchesterský, spolužák sv. Vulstana, zemřel roku 984; svátek 1. srpna. (Sluje i Adelvold.)

Sv. VULSTAN, biskup worcesterský, zvolal prý při svém zvolení biskupem: „Raději býti sťat, než státi se biskupem!“ Životopisec o něm praví: *Semper in ore psalmus, semper in corde Christus*, t. j. vždy z úst jeho šla chvála, vždy v srdci jeho byl Kristus. - Vulstan přišel do sporu s Lanfrankem, arcibiskupem canterburským; proč, nevíme; víme jen, že Vulstan byl vždy hotov chrániti práv církve své i proti Lanfrankovi; Lanfrank prý žádal i resignaci Vulstanovu, prý pro jeho prostou mysl; ale Vulstan dokázal své právo a byl opět nastolen. - Vulstan dal ženatým kněžím na vybranou, buď propustiti ženu nebo opustiti faru. Známkou jeho pastýřské opatrnosti je i to, že dal sepsati inventář jmění kostelního, aby nedbalou správou neutrpělo škody. - Vulstan nevěděl, co je únava; biřmoval 2000 biřmovanců za jeden den; kněží přisluhující byli unaveni, Vulstan nikoliv. - V Bristolu kvetl obchod otroky; Vulstan tam zůstal tak dlouho, až se mu podařilo zlo vymýtiti. Ve zpovědnici slynul tak, že z dáli lid chodil k němu k svátosti pokání. Vulstan často propukl v pláč. - Kdo chudému ublížil, byl od Vulstana citelněji potrestán, než kdyby byl Vulstanovi ublížil. Kdy zemřel, není přesně známo, snad po r. 1092. Svátek 19. ledna.

Bl. JAN SKOTSKÝ (*Joannes Scotus Erigena;* Erin-gena t. j. v Irsku narozený), mnich v Malmesbury (v Anglii) zemřel kolem r. 880. Svátek 10. listopadu. Jiný *Jan Skotský*, biskup, věrověst u Vendů a Sasů, zemřel r. 1066. Svátek též 10. listopadu.

Sv. VILFRIK, kněz v Helesbergu (v Anglii), zemřel r. 1154. Svátek 20. února.

Sv. ADELMUS (nebo Adelelmus), biskup v Anglii, sídlo jeho není blíže označeno. Zemřel r. 709. Svátek 25. května.

Sv. OSVALD (nebo také Edvald), synovec biskupa winchesterského Odona, záhy byl ustanoven kanovníkem. Ač byl věkem mladý, duchem byl vyspělý a osvědčoval velikou horlivost v plnění svých povinností. Jsa zároveň proboštem sboru kanovnického, naléhal na přísné šetření všech pravidel kapitolních. Ale snahy jeho se nesetkaly s porozuměním, proto raději složil svou hodnost, odešel do Francie, aby v zátiší kláštera Fleuryského nerušeně mohl sloužiti Bohu. Vrátiv se na vyzvání strýce svého Odona, stal se biskupem worcesterským. Zůstal však při své hodnosti věren životu řeholnímu, pečoval o rozkvět klášterů, podporoval školy a dával příklad milosrdné lásky k bližnímu. Dbal o zdárnou výchovu duchovenstva. Dílo toto se mu dařilo, jak zpráva dí: „non vi sed arte sancta“ t. j. ne násilím, ale svatým uměním. - Po smrti biskupa yorkského uvázal se Osvald také ve správu této diecese,

ale kdykoliv mu bylo možno, uchyloval se do kláštera worcesterského, aby tam žil jako prostý mnich. V klášteře i zemřel, vysloviv naposledy chvalozpěv: „Sláva Otci i Synu i Duchu Svatému." Osvald byl na těle i na duchu krásný a láskyhodný (*E*). Náležel k nejvzdělanějším a nejzbožnějším biskupům anglickým v onom století. Skonal 29. února 992. Slaví se 29. února (nebo 15. října).

Sv. OSMUND, biskup salisburský, zemřel r. 1099; svátek 4. prosince nebo i 1. ledna.

Sv. VILÉM, syn hraběte Herberta a jeho manželky Emmy, byl zvolen biskupem yorkským, ale papež Eugen III. ho nepotvrdil, i když Vilém odešel do Říma žádat o potvrzení. A když konečně mohl nastoupiti úřad svůj za několik týdnů, zemřel roku 1154. Svátek 8. června.

Sv. HUGO, biskup linkolnský, člen řádu kartusiánů, byl zbožný a sebezapíravý. Každoročně se uchyloval do kartouzy ve Withamu; rozjímavé modlitbě byl oddán tak, že ji pěstoval i na cestách. Dle rozkazu jeho služebník povždy jel na koni před ním, Hugo ho následoval jako slepě. Stalo-li se, že někdo jiný předstoupil před něho, buď nevědomky nebo úmyslně - Hugo ho následoval, a nezpozoroval svého omylu. - Tělesná pokušení přemáhal sebezapíráním a modlitbou. - Dokončil stavbu své kathedrály; dosud je velepamátným pomníkem z doby katolické. Ošetřoval nemocné; líbával rány malomocných. A když mu namítali, že líbáním neuzdraví malomocných jako sv. Martin, Hugo odpověděl: „Martin uzdravil políbením tělo malomocného, já líbám rány, abych uzdravil duši svou." - Nad zatvrzelci vyslovil klatbu. Jistá mladá manželka opustila muže svého a žila s jiným mužem. Opuštěný manžel žaloval na ni u biskupa. Biskup jí domlouval, aby se vrátila k svému manželu, ona však, místo aby poslechla, naplila mu do tváře. Biskup řekl: „Protože sobě nežádáš požehnání, nýbrž kletbu, budiž nad tebou kletba vyřčena."

Kdysi konal cestu po Francii (pocházelť z Burgundska); navštívil kartusiánský klášter v Armerii. Tam se ho tázali, co je ve světě nového? Hugo se podivil této otázce; řekl: „Ovšem, biskup žije ve světě a přirozeně tedy zví mnoho a může o tom mluviti. Ale kterak mají se zajímati o novinky lidé světu odumřelí? Co mají klášterníci společného se světskými záležitostmi?" - Vrátiv se domů, onemocněl na smrt. Někteří kněží a řeholníci plakali. „Proč pláčete?", řekl, „raději se za mne pomodlete!" Dal se položit na zemi popelem posypanou a zemřel. Rok smrti udává se 1200. Svátek 17. listopadu.

Sv. GRIMBALD, opat winchesterský, † r. 904. Svátek 8. července.

Sv. AILRED, opat cisterciensk ého kláštera rievalského, † kolem 1047 ve věku 37 let. Svátek 12. ledna.

Sv. JINDŘICH (Harry) poustevník v Koketu (v Northumberlandu), † r. 1120; svátek 16. ledna.

Sv. GILBERT, biskup caithness-ský, † r. 1240; svátek 1. dubna.

Sv. GILBERT (Guilbert) narodil se v Sempringhamu v hrabství linkolském r. 1083. Vzdělání nabyl ve Francii, kde

poznal sv. Bernarda. Vrátiv se, stal se ve svém rodišti farářem. Založil řád, jakési splynutí řádu benediktinského a cisterciensкého. Řeholníci se nazývali: „bílí Gilbertovi kanovníci.“ Řád měl též odvětví ženské. Záhy odhodlalo se 7 panen žíti podle tohoto řádu; každá z nich obývala komůrku, okénkem jim služky donášely pokrm a všeliké potřeby; pole obdělávali nádeníci a služky též dle zvláštního řádu žijící. Řehole pro muže byla podle sv. Augustina, pro ženy podle sv. Benedikta. Kláštery ženské byly pod proboštkou, mužské pod převorem. V čele celého řádu byl velmistr. Řád zůstal obmezen na Anglii. Gilbert žil odříkavě; jedl tak málo, že se každý divil, kterak může zůstati na živu; spal jen sedě. Miloval chudé. Jakožto přívrženec sv. Tomáše Bekketa byl i on vsazen do žaláře. Zemřel ve stáří 106 let r. 1189. Svátek 4. února.

Sv. VILÉM byl jirchářský učedník v Nordwichu; jsa 12letý, byl r. 1137 od židů ukřižován. Svátek 25. března.

Sv. GODRIK pocházel z rodu prostého; narodil se kolem r. 1080 ve Valpole (ve hrabství Norfolkském). Byl podomním obchodníkem; obchod se mu dařil a Godrik zbohatl. Pak chtěl dáti světu výhost a zatoužil po službě Boží. Konal pouti do Říma, do Jerusalema a do Kompostely. Poté byl ve své vlasti, v krajině norfolkské, poustevníkem; bydlil v dřevěné chyšce, živil se ovocem, bylinami a medem lesních včeliček. Zemřel r. 1170. Před smrtí Godrik jal se zpívati. Řeholní bratří, kteří jej ošetřovali, podivili se: „Co ti přišlo na mysl?“ - Odpověděl: „Zdálo se mi, že vidím nebeskou jasnost a anděly pějící chválu Bohu. Nemohl jsem se zdržeti a zpíval jsem: Kyrie eleison!“ Svátek 21. května.

Sv. VIBIAN, biskup skotský, † kolem r. 1000 (*D*); svátek 4. ledna.

Sv. ADRIAN (či Hadrian) snad pocházel z královské rodiny uherské a odebral se do Skotska; anebo byl rodem Skot. Byl biskupem a šířil horlivě víru. Byl se Stolbrandem a jinými r. 870 od Dánů zabit. Svátek 4. března.

Sv. KENNOCHA, panna, pocházela z jižního Skotska; byla ze šlechtického rodu. Nejeden velmož přál si ji za manželku; odepřela však a byla proto z domu otcovského vyhnána. Byla krásná, vzdělaná, stydlivá. Žila u velkém sebezapírání. Zemřela r. 1007. Svátek 13. března.

Sv. GUALTENIUS pocházel z hraběcí rodiny northumberlandské; říkával už v mládí: „Co mi to prospěje k životu věčnému?“ Vstoupil do melrosského kláštera cisterciensкého ve Skotsku. Zemřel jako opat r. 1160. Svátek 3. srpna.

Sv. MARKÉTA SKOTSKÁ pocházela z královského rodu anglického, jsouc dcerou prince Eduarda a Agathy, neteře uherského krále sv. Štěpána. Narodila se v Uhrách a odešla s matkou a se sourozenci do Anglie. Její bratr slul Edgar, sestra slula Kristina. Edgar měl nároky na trůn anglický, avšak vévoda Vilém Normanský zvítěziv u Senlaku, podmanil si Anglii a dal se korunovati na království. Proto Agatha se vracela s oběma dceruškami, Markétou a Kristinou, do Uher. Ale bouře zahnala loď na břeh skotský. A tu se

jich ujal skotský král Malkolm III. a přijal je na svůj královský dvůr. Markéta vyspěla ve sličnou pannu a vynikala ctnostmi. Utrpení matky a sourozenců naučilo ji správně oceňovati statky pozemské i slávu lidskou, naučilo ji pokoře a milosrdenství k lidem trpícím. Král Malkolm III. požádal o její ruku. Markéta byla na rozpacích, neboť Malkolm byl surový válečník a na jeho rukou lpěla lidská krev. Markéta, tehdy čtyřiadvacítiletá, rozhodla se z lásky k matce a k sourozencům vyhověti žádosti královë a vejíti s ním ve svazek manželský.

Učinila tak, a učinila dobře. Neboť přeměnila drsného krále, zušlechtila jeho surové mravy; radívala mu ve věcech státních, ba měla plnou volnost ve správě některých statků královských.

Všeho dosáhla od krále, co chtěla prosadit, ale při tom šetřila královy autority. Také se zúčastnila sezení státní rady, nejen jako člen slyšící, ale jako rozhodující, když se jednalo o věci mravnosti nebo dobročinnosti. Markéta pečovala o rozkvět náboženství v zemi a o zvelebení služeb Božích. Zaměstnávala stále několik umělců a řemeslníků, kteří hotovili oltáře, posvátné obrazy, sochy, kříže a bohoslužebné nádoby. Královské komnaty její byly jako skladištěm kostelního prádla a kostelních rouch, jež s dvořankami tkala a vyšívala.

Markéta byla zbožná, modlívala se horlivě, i za noční doby; obcovala službám Božím svědomitě; ráda konávala s kněžími rozhovory o věcech náboženských a církevních. Žádala svého zpovědníka, aby jí bez obalu vytkl každé provinění neboť říkávala: „Lepší jsou rány laskavého přítele, než polibky lichotícího nepřítele.“ Dbala na kázeň v domě královském. Nařídila, aby půst přesně byl zachováván od popeleční středy počínaje, a aby o Velikonocích všichni se dostavili ke společnému sv. přijímání; aby neděle svědomitě byly svěceny. Za komorné a dvořanky vyvolila si pouze cudné panny a ženy; kterákoliv se oddala lehkovážnému životu, byla ihned propuštěna. Markéta byla opatrná v řeči; nikdo si nedovolil promluviti před ní lehkovážně. Nikdy jí neviděl nikdo smáti se hlasitě, ač byla veselé povahy. Nikdy se nehněvala hněvem prudkým. Byla matkou lidu poddanému. Jednalo-li se o pomoc pro trpící, nešetřila ni drahocenných šatů, ni klenotů svých. Často se jí nedostávalo peněz na podporu chudých. Mívala u sebe sedm sirotků, jež vychovávala, živila a oblékala, a nikdy neusedla k své tabuli, dokud sirotků nenasytila. Kdykoliv se objevila na ulici, v houfech hrnuli se za ní ubožáci všeho druhu. Její pozornosti neušlo žádné bezpráví, jímž lid trpěl.

Markéta povila svému manželu osm dětí. Vychovávala je v bázni Boží, opakovala s nimi, čemu se učily od svých učitelů, vedla je k dobrému slovem i příkladem a bděla ostražitě nad jejich mravy. Neváhala je potrestati, když se ukázala potřeba. Markéta a její manžel byli na cestě do chrámu obklopeni svými dětmi. Markéta jim říkávala: „Děti! bojte se Boha a milujte jej; jen tak si zasloužíte v tomto životě štěstí a požehnání, v bu-

doucím pak věčnou blaženost.“ Také na smrtelném loži kladla knězi na srdce, aby nad dětmi bděl. Čtyři dni před smrtí dostalo se jí smutné zprávy, že její manžel Malkolm a nejstarší syn padli ve válce. Markéta zemřela dne 16. listopadu 1093 ve věku 47 let. Slaví se 10. června. Pozůstatky sv. Markéty a jejího manžela jsou uloženy ve španělském klášteře Eskurialu pod nadpisem: „Svatý (!) Malkolm, král, svatá Markéta, královna.

Sv. CELSUS, arcibiskup armaghský v Irsku, † r. 1128; svátek 6. dubna.

Sv. MALACHIÁŠ narodil se r. 1094 v Irsku a umínil si už za útlého mládí, že bude sloužit Bohu; proto ho nelákaly ni hry ni radovánky. Docházel k poustevníku Imarovi, aby se od něho učil cestám dokonalosti a nic nedbal, že druhové se mu posmívají. Arcibiskup armaghský Celsus poznav jeho výborné vlastnosti, vysvětil ho na kněze. Malachiáš jsa knězem, sám věrně konal, co věřícím hlásal. K chudým byl milosrdný, pomáhal jim seč byl, docházel k nim přinášeje náboženskou útěchu i hmotnou podporu. Sestra jeho mu činila výčitky, že prý, jsa ze šlechtického rodu, nemá se stýkati s lidem opovrženým, že prý se tím snižuje. Malachiáš však nedbal této pošetilé řeči. V té době také zavedl do kláštera bangorského (v hrabství downském) přísnou řeholní kázeň.

Roku 1124 byl zvolen biskupem konnorským a po smrti svého příznivce Celsa r. 1128 byl ustanoven arcibiskupem armaghským. Někteří velmožové však, kteří usilovali arcibiskupství armaghské učiniti hodností dědičnou pro svoje rody, dosadili na uprázdněný stolec jistého příbuzného Celsova. Teprve po čtyřech letech podařilo se Malachiášovi dobrotou a laskavostí překonati úklady zjevných a tajných odpůrců; ujal se svého úřadu a zvelebil nejen v diecési své, ale i v celém Irsku řád a mrav křesťanský. Hefele nazývá Malachiáše „reformátorem irského církevnictví“. Všechen lid, velmožové a kněží ctili jej jako apoštola svého. Uspořádav církevní zřízení, složil svůj arcibiskupský úřad a vrátil se opět na biskupský stolec konnorský; sídlil však v Dowenu, kteréž bylo s biskupstvím konnorským ode dávných dob spojeno.

Roku 1139 konal Malachiáš pouť do Říma. Cestou se zastavil v klášteře clairvauxském u sv. Bernarda. Vzorná kázeň klášterní naplnila Malachiáše velikým úžasem. Rád by byl zůstal v Clairvaux, ale papež Innocenc II. mu nepovolil, aby směl složiti úřad biskupský, nýbrž žádal, aby se vrátil do Irska, a jmenoval jej apoštolským legátem pro veškeré Irsko. Malachiáš se vrátil do Irska a často mluvil o Clairvauxu; říkával: „Co jsem tam spatřil, převyšuje všecko, co jsem slýchal o svatosti tohoto kláštera. Blaze těm, kdož mají takového otce.“ Kdysi rozmlouval Malachiáš s duchovními o své smrti. Řekl: „Umru-li ve vlasti, přeji si umříti tam, kde je pohřben sv. Patrik; umru-li v cizině, přeji si umříti v opatství clairvauxském; rád bych umřel v den památky duší v očistci, protože Církev udílí v ten den odpustky, které se mohou přivlastniti duším v očistci.“ Přání jeho splnilo

se skoro venkoncem. Roku 1148 Malachiáš odebral se do Clairvauxu k papeži Eugenovi III., kterýž tam právě dlel. Ve svátek Všech svatých Malachiáš onemocněl, a 2. nebo 3. listopadu 1148 zemřel. Malachiáš se pokládá za původce spisu: „Proroctví Malachiášovo o papežích římských“, ve kterém dávána byla papežům stručná hesla o případné názvy, na příklad Piovi IX. dán název; „Kříž z kříže“, - Lvu XIII. „světlo na nebi“ ... Nelze dokázati, že spis pochází od Malachiáše. Po prvé otiskl tato proroctví benediktin Wion roku 1595. Odkud je vzal, neřekl. Svátek sv. Malachiáše 3. (nebo i 5.) listopadu.

Sv. VAVŘINEC (Laurentius) pocházel z knížecího rodu a byl ustanoven arcibiskupem v Dublíně. Žil sebezapíravě; masitých pokrmů vůbec nepožil; v pátek pojídal pouze chléb a vodu. Kdysi šel do Anglie, do města Cantenbury, a kráčeje k oltáři, byl od jakéhosi šílence, který slyšel o jeho svatosti a chtěl jej učiniti také mučedníkem, prudce udeřen do hlavy. Vavřinec padl na zemi, ale vzpamatoval se. Král chtěl násilníka dáti pověsiti, ale Vavřinec mu vyprosil milost. Když Vavřinec byl na smrtelném loži tázán, má-li napsanou závěť, usmál se a řekl: „Co pravíte? Bohudíky nemám ani haléře. O čem tedy mám činiti poslední pořízení?“ Zemřel roku 1180. Svátek 14. listopadu.

Bl. GOTALM byl komorníkem královského prince irského Kolomana, jenž se vydal na cestu do Svaté Země. Gotalm chtěl jej dohoniti, avšak přišed do Rakous, dozvěděl se, že Koloman, byv pokládán za vyzvědače, byl r. 1012 u Stokravy oběšen. Gotalm došel jen do Mauer u Melku a tam zemřel. Svátek 26. července.

Sv. MALCHUS, biskup v irském městě Limore, † r. 1150; svátek 10. srpna.

Sv. ALIMUND (či Aklmund), biskup, mučedník anglický, † roku 819; svátek 19. března.

Sv. BLANKUS, biskup ve Skotsku, † kolem r. 1000; svátek 10. srpna.

Sv. MAGNUS, syn hraběte z Orkneyských ostrovů, stal se loupežníkem na moři i na souši. Pak se obrátil k Bohu a činil pokání. Byl ženat. Od svého obrácení žil ve zdrželivosti. Že by se byl Magnus stal biskupem, je asi nedorozumění, které vzniklo ze slov hymnu: „Persecutor factus est plebis pastor bonus.“ Smrt nalezl na ostrově St. Eglis, kdež vylákán byv od svého příbuzného Hakona, byl pro dědictví zavražděn asi r. 1106. Svátek 16. dubna.

Sv. VILÉM, biskup v městě Röskilde ve Skandinavii, † r. 1067. Svátek 2. září.

Sv. VILÉM, narozen v Paříži, stal se řeholníkem řádu sv. Augustina; skvěl se mírností, pokorou a zapíráním sebe. Jsa 60letý, šel na žádost biskupa röskildského Absolona do Dánska, kdy byl od krále Valdemara vlídně přijat. Úlohou opata Viléma bylo reformovati řeholní kanovníky. Byla to perná práce. Nadarmo se nazývali kanovníky řeholnými; řehole nezachovávali a o řeholní kázni nechtěli ani slyšeti. Klausury neměli; o svátcích mužové a ženy ubírali se společně ke stolu,

hodovali a tančili. Lze mysliti, jakou práci měl Vilém, chtěl-li obnoviti kázeň. Mínil se vrátiti, ale vytrval a s trpělivostí a láskou provedl úkol reformy. Zemřel 90letý r. 1202 nebo 1203. Svátek 6. dubna.

Sv. AESCHILIUS, biskup švédský, † r. 1048; svátek 7. června.

Sv. BOTVID, švédský obchodník, cestoval za obchodem do Anglie. Byl pohan. V Anglii se ubytoval u kněze. Dal se od něho vyučovati a pokřtíti; vraceje se, cestoval krajinou gothlandskou a byl od bývalého otroka, kterého byl z otroctví vykoupil, zavražděn, snad ze ziskuchtivosti. Rok smrti není znám. Svátek 28. července.

Sv. DAVID pocházel z Anglie a vstoupil do kláštera clugnyského; uslyšev o působení sv. Sigfrida ve Švédsku, odebral se tam též, zřídil klášter ve Snevingen čili ve Munkatorpu, t. j. osadě mnichů ve Westermannlandu, ve Švédsku. Na konci života oslepl. Žil v XI. století. Svátek 15. července.

Sv. HELENA SKOFDESKÁ (latinsky Scovedensis), manželka rytíře ve Sköfde v území skaraborgském ve Švédsku, měla mnoho dětí a přece byla velmi dobročinná. Vykonala pouť do Jerusalema. Když se vrátila, byla od svých příbuzných, kteří po ní chtěli děditi, kolem r. 1140 zavražděna. Životopis praví, že byla r. 1164 - „nemnoho let po své smrti“ - kanonisována. Svátek 31. prosince.

Ve Španělsku a ve Francii.

Sv. MARTIN, kněz v Soure, dědince portugalské, ohrožené mohamedány, byl horlivým pastýřem svého lidu; zvláště horlil proti nezákonným svazkům mužů a žen a snažil se přiměti je ke sňatku. Zúčastnil se výpravy proti Maurům, avšak byl zajat a v zajetí roku 1147 zemřel. Svátek 21. ledna.

Sv. SENORINA, abatyše v diecési bražské (Braga v Portugalsku), zemřela r. 982; svátek 22. dubna.

Ct. ROSIMUNDA, abatyše v klášteře Arouca v Portugalsku, † roku 1120; památka její 15. ledna.

Sv. GENNADIUS, biskup v městě Astorga, † roku 920; svátek 25. května.

Sv. ENEKO, opat španělský, † r. 1057; svátek 1. června.

Sv. DOMINIK SILOSKÝ se narodil ve španělské provincii navarské, byl pastevcem, pak byl knězem a opatem; později odešel do Kastilie a byl v Silosu, v klášteře zprvu zbořeném, opatem. Zemřel 20. prosince 1073. Svátek 20. prosince.

Sv. VEREMUND, opat v klášteře Hiraxa v provincii navarské, † roku 1092; svátek 8. března.

Sv. THEOTONIUS se narodil v diecési tuyské, byl knězem a (snad augustiniánským) převorem v Coimbře do roku 1166. Svátek 18. února.

Sv. KASILDA byla dcerou ukrutného Kana, vladaře mohamedánských Maurů v Toledě. Byla mohamedánka a poznala víru Kristovu od křesťanských zajatců, které potají ošetřovala a podporovala. Přilnula k víře Kristově a umínila si, že se dá pokřtíti. Tu však se roznemohla a na radu lékařů prosila otce, aby ji dal dovézti k jezírku sv. Vincence u města Tarrago-

ny, kde byla léčivá voda. Vladař se zprvu zdráhal, neboť ona krajina náležela křesťanskému králi Ferdinandovi. Posléze vida, že nemoc dceřina se nelepší, vyhověl její prosbě a obdržev svolení Ferdinandovo, poslal dceru Kasildu se vzácným komonstvem k jezeru sv. Vincence. Kasilda byla na rozkaz krále Ferdinanda laskavě a s náležitými poctami uvítána. Léčivou vodou se uzdravila. Žijíc v křesťanském ovzduší, zatoužila tím více po křesťanském životě. Dala se pokřtíti. Vědouc, že by jí bylo v domě otcovském pro víru vytrpěti mnoho příkoří, a tušíc, že by byla nucena vejíti ve sňatek s mohamedánem, prohlásila, že se k otci již nevrátí. Zřekla se takto všeho dědictví. Zřídila si skrovný příbytek a svatyni a sloužila Bohu v ustavičném panenství. Zemřela kolem r. 1060. Svátek 9. dubna.

Sv. PETR, biskup v městě Borgo d'Osma, † r. 1109; svátek 2. srpna.

Sv. JULIAN se narodil v Burgosu v Kastilii; byl robátkem tak krásným, že se mu každý divil. Ustanoven byv biskupem kuenzským, věnoval všecky důchody na vykoupení vězňů z rukou saracenských. Živil se pletením košů, aby mu více zbylo pro vězně. Zemřel roku 1208. Svátek 28. ledna.

Sv. ISIDOR se narodil v Madridě z rodičů rolnických. V mládí se nenaučil ani čísti ani psáti, ježto jeho rodičové, živíce se lopotnou prací, nemohli ho posílati do škol. Ale jsouce bohabojni, vkládali do vnímavého jeho srdce zbožnost a lásku k Bohu i k bližnímu. A tak Isidor prospíval v křesťanských ctnostech. Když Isidor vyspěl v jinocha, vstoupil do služby k zámožnému měšťanu madridskému Janu Vergasovi za oráče. Sloužil mu věrně, jsa přesvědčen, že svou prací slouží Bohu. Každodenní svou práci začínal a končil modlitbou. V úmorné práci se posiloval vzpomínkou na utrpení Páně; po celý týden se těšil na nedělní a sváteční služby Boží. Nelibovał si v rozpustilých hrách a zábavách a snažil se uchovati srdce své čisté a neporušené od nákazy hříchu. Vstoupil v manželství s *Marií Torribiovou*, která se mu stala věrnou pomocnicí.

Někteří druhové nenáviděli Isidora, že nechtěl bráti podílu na jejich rozpustilostech; také mu záviděli přízeň pánovu; obžalovali jej, že prý pro skutky pobožnosti se vyhýbá práci, že přichází pozdě na pole a že zbožnost jeho je zástěrou jeho nedbalosti. Jan Vergas uvěřil pomluvám a vytýkal Isidorovi nedbalost. Isidor odpověděl: „Je pravda, že před denní prací chodím na služby Boží a že konám modlitbu, proto však nikdy jsem nezanedbal svých povinností; doufám, že v čas žní bude úroda na polích mnou obdělávaných právě tak hojná a hojnější, než na jiných rolích; ne-li, jsem ochoten nahraditi škodu.“ V čas žní se ukázalo, že úroda na polích jím vzdělávaných byla hojná a Pánem Bohem požehnaná. Od té doby statkář Vergas nejen že nečinil výtek Isidorovi, ale vážil si ho a choval se k němu jako k bratru.

Isidor přijímal svaté svátosti s příkladnou horlivostí. Pilností a šetrností se domohl přiměřeného majetku, jehož používal na podporu chudých. Nejednou dal

žebrákům pokrmy, jež mu k obědu byly přineseny. I k němé tváři byl milosrdný. Hladovému ptactvu sypával zrní v zimě, kdy země pokryta byla sněhem a ledem. Chudým vdovám zoral pole před východem slunce zdarma; kdysi kopal namáhavě po několik měsíců studni, aby dělníci v okolí pracující a pocestní měli vody na občerstvení. - Kdysi za letního parna spatřil starce nesoucího těžké břímě; i běžel k němu a nesl mu břímě. - Jindy se ujal cizího stáda zaběhlého a vzbudil pastýře tvrdě spícího, ačkoliv pastýř ten často si byl posměch tropil z pobožného života Isidorova. Zemřel 60letý, snad r. 1130 (dle jiných zpráv r. 1170). Je patronem města Madridu a celého Španělska a patronem rolníků. Svátek 10. (nebo 15.) května. Svátek Marie Torribiovy, manželky sv. Isidora, 15. května.

Sv. ODO byl zprvu vojínem, pak biskupem v Urgelu na svahu pohoří Pyrenejského. Vyznamenával se šlechetností a bezúhonným životem. Snažil se napraviti mravy válkou zpustlé, vypleniti neřesti a nahraditi je cnostmi. Tak úřadoval 28 let. Zemřel roku 1122. Svátek 7. července.

Sv. PRUDENC (Prudentius), biskup tarragónský, † kolem roku 850. Svátek 28. dubna.

Bl. OLDEGAR, biskup barcelonský, povzbuzoval k válce křižácké proti Maurům. Maurové byli poraženi. Oldegar pak putoval do Jerusalema. Vrátiv se, zavedl řád templářů, aby bránili země proti Maurům. Zemřel r. 1137. Svátek 6. dubna.

Sv. DOMINIK (*Calciatensis*), poustevník v Calzaadě sám si připravil hrob k svému pohřbení. Zemřel roku 1109. Svátek 12. května.

Sv. GONDISALVUS (či Gonzalos) biskup v galicijském městě Montonedo, † kolem r. 850. Svátek 1. listopadu.

Sv. FROILANUS, biskup španělský, † r. 1106 (*D*); svátek 5. října.

Sv. GERALD (nebo Gerard) byl vzdělán v klášteře corveyském a byl pak opatem v Sauve Majeure (t. j. silva major, les větší) u Bordeauxu. Trpěl velkými bolestmi hlavy. Jako opat nařídil, aby za zemřelé po 30 dní slouženy byly Mše sv. a officium, a aby po dobu jednoho roku dávány byly chléb a víno chudým. Zemřel r. 1095. Svátek 5. dubna.

Sv. ŠALAMOUN, král bretoňský, byl na království dosazen od císaře Karla Lysého. Počínal si násilnicky, jako téměř všichni tehdejší panovníci. Na příklad pronásledoval svého protivníka až do chrámu a u oltáře ho zabil. Poté však se obrátil k Bohu a činil pokání. Spiklenci dali Šalamouna oslepiti a on zemřel téhož dne. Rok smrti 874. Svátek 25. června.

Sv. MOŘIC (Mauritius), opat bretoňský, † r. 1191; svátek 13. října.

Sv. VILÉM, biskup brieuxský v Bretoňsku, šetřil spravedlnosti a byl pilen zbožnosti; proto si vzbudil protivníky, kteří ho donutili jíti do vyhnanství do Poitiersu. Zemřel r. 1234. Svátek 29. července.

Sv. VILÉM (příjmím Temperius), biskup poitiersský, † roku 1197. Svátek 29. března.

Sv. GUALTERIUS (něm. Walter, snad z Waldherr), narodil se r. 960 v Guyenne

v Aquitanii, byl opatem v Lesterpu v diecesi limogesské. Napodobil ctnosti, které u jiných shledal. Na konci života oslepl. Zemřel r. 1070. Svátek 11. května.

Sv. VALTER, opat snad pontoisský, zemřel r. 1095 (*D*); snad je týž s Gualteriem svrchu jmenovaným. Svátek 8. dubna.

Sv. GILBERT, biskup meauxský, † r. 1004; svátek 13. února.

Bl. RAINALD, biskup belleyský, † r. 1184; svátek 30. listopadu.

Sv. GIRARD, mnich brossayský, † r. 1153; svátek 4. listopadu.

Sv. ABBO, opat v klášteře fleuryském na řece Loiře, hájil práv kláštera i proti biskupovi; pozbyl života při hádce svých průvodců s Gaskoňany r. 1004. Svátek 13. listopadu.

Sv. ANASTASIUS, biskup sensský, nejedl masa od té doby, kdy byl ustanoven biskupem. Zemřel kolem r. 900 či 977. Svátek 7. ledna.

Sv. SULPICIUS, biskup bayeuxský, byl r. 850 od Normannů zabit. Svátek 4. září.

Sv. BOBO, šlechtic, vojín, bojoval proti Saracenům; potom putoval do Říma; na cestě onemocněl a zemřel v samotě u Pavie r. 985. Pocházel z krajiny provencesské. Svátek 22. května.

Sv. ARNULF, biskup gapský, vykonal pouť do Říma; zdržoval se tam v klášteře sv. Prisky. Zemřel kolem r. 1070. Svátek 19. září.

Bl. ADEMAR (nebo *Aymard*), opat clugnyský, byl pořádku milovný; na konci života oslepl. † r. 964. Svátek 12. září.

Sv. ADJUTOR, šlechtic, vojín, zúčastnil se křižácké války a byl pak poustevníkem ve Vernonu na řece Seině. Zemřel r. 1131. Svátek 30. dubna. S ním připomíná se i jeho matka ct. *Rosamunda*, † r. 1100.

Bl. LITBERT, biskup cambrayský, zemřel r. 1076; svátek 23. června.

Sv. BELLINA, panna v Champagni (v Langresu), byla od statkáře La Draceya sváděna ke smilstvu. Když nesvolila, surovec jí srazil mečem hlavu. Svátek 27. července.

Sv. ANTHELM, biskup bellayský, nevedl život pobožný, než byl ustanoven biskupem. Teprve když seznal přísný život v kartusiánském klášteře portesském, život svůj dokonale změnil. Zemřel r. 1178. Svátek 26. června.

Sv. YSARNUS byl zprvu mnichem v Marseilli. Kdysi se konala volba opata a shromáždění se nemohli u volby sjednotiti. Předsedající se ptal jednoho z chlapců, kteří tam byli vychováváni: „Chlapečku, pověz nám ve jménu Ježíše Krista, koho máš za hodna, aby se stal opatem?" Chlapec označil mnicha Ysarna. Shromáždění souhlasili. Tak se stal Ysarn opatem. Byl velmi dobročinný. Odilo, opat clugnyský, říkával o Ysarnovi žertem, že prý je pokrytec; neboť pod všedním zevnějškem skrývá prý ctnosti zářící. Zaopatřoval chudým oděv, a neměl-li už oděvu, který by daroval, vstoupil do jizby kteréhokoliv mnicha a jeho šat dal chudým; ovšem pak zaopatřil mnichovi nový, lepší šat. Když mnichové lerinští byli od Saracenů jati, Ysarn zajaté vykoupil. Trpěl před svým skonem po 4 měsíce velké bolesti; bez cizí pomoci nemohl se položiti

s boku na bok. Plačící mnichy doporučoval Ježíši Kristu a napomínal je. Zemřel r. 1048. Svátek 24. září.

Sv. ARDO, příjmím *Smaragdus*, poustevník v krajině Lanquedoc; zemřel r. 843. Svátek 7. března.

Sv. VILÉM *Firmatus* byl dříve vojínem, pak se věnoval lékařství; ale seznav, že se v něm vzmáhá žádostivost po majetku, dal světu výhost a po smrti své matky, která mu vedla domácnost, šel do lesní samoty u Mayenne. Kdysi ho sváděla frejířka; ale on ji zahnal. Vykonal pout do Jerusalema a vrátiv se, žil na ostrově v řece Rhónu (v jižní Francii). Zemřel r. 1090. Svátek 24. dubna.

Sv. THEODARD (nebo *Audard*), arcibiskup narbonneský, obnovil nejen svůj dóm, ale i dóm ausonnský; častými vpády Saracenů chrámy mnoho trpěly. Když Theodard cítil, že se blíží smrt, uchýlil se do kláštera montauriolského; tam r. 893 vykonal veřejnou zpověď a zemřel. Svátek 1. května.

Sv. BERNARD, arcibiskup viennesský, † r. 842; svátek 3. ledna.

Sv. ADO narodil se v diecesi sensské a odebral se do Lyonu k biskupu Remigiovi. Pak byl ustanoven arcibiskupem viennesským. Byl tak učený, že si s ním dopisovali papež, císař a knížata. Svá kázání začínal takto: „Poslechněte Pána našeho Ježíše Krista, který s nebe vám posílá věčnou pravdu!“ Zemřel roku 875. Svátek 16. prosince.

Sv. THEOBALD (česky: Děpolt), arcibiskup viennesský, zemřel po r. 954; svátek 21. května.

Sv. HUGO, opat bonnevauxský (v diecési viennesské), † kolem r. 1190. Svátek 1. dubna.

Sv. REMIGIUS, arcibiskup lyonský, dbal o přísnou kázeň církevní a vůbec byl činným hodnostářem církevním na sněmech a všudy. Zemřel r. 875. Svátek 28. října.

Sv. SIGO, biskup clermontský, znovu vystavěl chrám od Normanů zbořený; zemřel v letech 862 až 873. Svátek 10. února.

Sv. LAMBERT, biskup venceský v Provencii, zemřel r. 1154; svátek 26. června.

Sv. BENEDIKT (francouzsky Benezet, Beníšek) byl pastýřem ovcí v Avignonu; na jeho popud byl postaven most přes řeku Rhonu, aby chudí lidé, nemající lodi nebo člunku, mohli bez nebezpečí přejíti řeku na druhý břeh. Benedikt byl mladý věkem, ale vyspělý ve ctnostech. Nazýván byl malým Benediktem pro malou postavu. Dokončení stavby se nedočkal. Zemřel roku 1183. Svátek 15. (nebo 14.) dubna. Boll. Apr. II., 958. - Společnost „Fratres pontifices“ t. j. stavitelé mostů, pokládala se za založenou Benediktem, o němž shora je řeč. Také měla povinnost chrániti cestujících proti lupičům.

Sv. JAKUB byl zprvu vojínem u řeckého císaře Lva Armenského; vykonal pout do Jerusalema. Na dalších cestách přišel na Korsiku a do Říma. Posléze byl poustevníkem u Bourgesu. Zemřel roku 865. Svátek 19. listopadu.

Sv. RADULF (nebo *Ravul*), biskup bourgesský, napsal instrukci o 45 kapitolách,

jak si kněz má ve zpovědnici počínati, jaké pokání ukládati atd. Zemřel r. 866. Svátek 21. června.

Sv. DAVID, biskup bourgesský, žil v IX. století; svátek 17. června.

Sv. DAGOBERT, arcibiskup bourgesský, † 1013; svátek 19. ledna.

Sv. VILÉM se narodil ze šlechtických rodičů, kteří svému synu záhy chtěli zaopatřiti církevní obročí. Avšak Vilém měl už od mládí větší zálibu pro modlitbu a práci než pro časný blahobyt. Vstoupil do kláštera citeauxského, kdež byl zvolen převorem. Od vstupu do kláštera až do své smrti nikdy nepožil masitého pokrmu. Později byl ustanoven arcibiskupem bourgesským. Hájil práv církevních i proti králi Filipu Augustovi, nic nedbaje, že upadne v nemilost. Byl stále činný, stále usměvavý a dobré míry. Nenáviděl nepravdy a křivdy. Nikdy nechtěl hovořiti o chybách svých bližních; zastával se viníka říkaje: „Snad tak učinil, aniž by byl chtěl; vášeň byla mocnější než vůle; než bychom se mu vysmívali a jej odsuzovali, raději ho politujme a za něho se pomodleme!" Byl na sebe přísný; shledal-li na sobě sebemenší chybu, litoval jí, jako by byla těžkým hříchem, a ukládal si za ni tuhé pokání. Připravoval se vždy nábožně na Mši svatou; říkával: „Uvážím-li, že Kristus Pán se obětuje ve Mši svaté, chvěje se mi srdce bolestí, jako bych stál na Kalvarii a viděl Krista znovu umírati." Vilém umřel leže na holé zemi popelem posypané r. 1209. Svátek 10. ledna.

Sv. SOLONGIA, panna, pocházela z okolí města Bourges; byla krásná a nábožná. Zasvětila své panenství Bohu. Avšak šlechtic Bernard de la Gothia zahořel k ní láskou a přemlouval ji, aby se zaň provdala. Nemoha ji po dobrém přemluviti, násilně ji posadil na koně a unesl ji. Poděšená panna vidouc své panenství v nebezpečí, užila příhodné chvíle, když kůň se brodil potokem. Vyrvala se násilníkovi z ruky a seskočila. Rozzuřený jezdec vytasil meč a usmrtil ji. Tak se stala mučednicí za čistotu panenskou. Bylo to kolem r. 880. Pohřbena byla v St. Martinu du Cros. Svátek 10. května.

Sv. FULBERT, biskup snad v Chartresu, zemřel r. 1208 (*D*); svátek 10. dubna.

Sv. HERIBALD, biskup auxerresský, † po r. 850; svátek 25. dubna.

Sv. VILÉM (snad *de Regula* nazývaný) pocházel z Piemontska; sám císař Ota I. byl prý mu kmotrem na křtu. Pak byl v Clugny a jsa vzdělaný a zbožný, účastnil se díla reformy. Odvážil se i papeži Janu XX. vytknouti simonii slovy: „Je-li potok u samého zřídla teplý, není divu, že se pak stane smrdutým." Vilém zvolen byl opatem dijonským. Byl všude činný, na kazatelně, i v choru, kde opravil církevní zpěv. Zemřel 70letý r. 1031 ve Fécampu v Normandii. Svátek 1. ledna.

Sv. HUGO, poustevník blíže Autunu, zemřel r. 966; svátek 6. června.

Sv. DROGON (či *Brüon* či *Dreux*) narodil se v kraji artoisském nebo (dle *St*) flanderském. Oba rodičové mu umřeli, než se narodil; matka, z níž byl vyřezán, zemřela při porodu. Drogon opustil své bohatství a byl pastýřem ve Valenciennes; pak putoval do Říma. Vrátiv se, žil jako

poustevník v Sebourgu. Zemřel r. 1186 8oletý. Svátek 16. dubna.

Sv. THEODORIK, biskup orleansský, smířil ctihodného krále Roberta s manželkou Konstancií. Mezi domácím kněžstvem byl Theodorikovi největším nepřítelem klerik Odolrik, který se pokoušel i zavražditi jej. Theodorik putoval do Říma, avšak na cestě, v Tonerre, zemřel r. 1022. Svátek 20. ledna.

Sv. ŘEHOŘ, rodem Armen, byl biskupem v armenském městě Nikopoli; lid ho ctil, a Řehoř, aby ušel poctě, odebral se do ciziny, přišel až do Francie a blíže Orleansu si zrobil poustevnu, v níž žil sebezapíravě. Pokrmem na den bylo mu jen tolik čočky, kolik jí udržel v levé hrsti; dřív ji však nechal vzklíčiti na slunci; anebo byly mu potravou chléb v louhu vařený, 3 unce a kořínky. Zemřel kolem r. 1030. Svátek 16. března.

Sv. ADÉLA (něm. *Adelheid*, čes. také *Adléta*) byla dcera burgundského krále Rudolfa a jeho manželky Berty. Provdala se za italského krále Lothara. Avšak jen tři léta trvalo jejich manželství. Lothar zemřel r. 950 a zanechal vdovu a dceru Emmu. V tu dobu uchvátil vévoda ivrejský Berengar panství v Italii a dal se korunovati za krále. Aby svůj trůn upevnil, požádal mladou vdovu Adélu, aby vešla ve sňatek s jeho synem Adalbertem. Adéla však odmítla a hrdý Berengar rozhněvav se, dal Adélu i její dceru Emmu zajmouti a odvésti na hrad Gardu. Adéle bylo tam snášeti nouzi, ba i tělesné týrání. Berengar ji bil a kopal, že odmítla nabízený sňatek. Po čtyřech měsících ji vysvobodil hradní kaplan Martin z vězení; za tmavé noci vyvedl matku i dceru otvorem ve zdi z hradu na břeh jezera gardského a převezl je na druhý břeh; přestrojen za žebráka vyprošoval jim chleba a donášel jej do skalních rozsedlin a do lesů, kde se byla ukryla. Posléze poprosil reggijského biskupa Adelharda o pomoc pro nešťastnou vdovu. Adelhard, jenž byl přítelem zemřelého Lothara, ujal se jeho vdovy a dal ji dopraviti na bezpečný hrad Kanossu. Císař Ota I. zmocniv se Lombardie, vysvobodil i Adélu. Tehdy byl Ota I. vdovcem; nabídl Adéle svou ruku. Svatba konána r. 952 v Pavii s velkou slávou. Tak stal se velký obrat v životě Adélině.

Adéla majíc životní zkušenosti, nedala se leskem a slávou pozemskou zaslepiti; zůstala pokorná a použila veliké své moci ke cti Boží, na zvelebení Církve a na prospěch chudých. Založila v Italii i v Německu mnoho kostelů, klášterů a ústavů křesťanského milosrdenství. Více než koruna císařská zdobily ji ctnosti křesťanské, jimiž se zastkvívala. Způsobem hrdinným osvědčila křesťanskou lásku tím, že dvě dcery Berengara, bývalého úhlavního nepřítele svého, povolala na svůj dvůr a že se o ně mateřsky starala. Manželu svému povila čtyři dítky. Manžel její císař Ota I. zemřel roku 873 a byl v Magdeburgu od arcibiskupa Adalberta pohřben. (Účastníkem pohřbu toho byl i náš sv. Vojtěch.) Nástupcem jeho stal se syn Ota II., jenž pojal za manželku řeckou princeznu Theofanu. Adéla byla nezkušenému císaři výbornou rádkyní, ale lichotníci, jimž byla

na závadu, osočovali ji u císaře, že prý mnoho statků rozhazuje pro kláštery a chudé; také žárlivá a ctižádostivá Theofana strojila pikle proti své tchyni. Otto uvěřiv jim, zapudil svou matku ode dvora, a teprve když se rozmáhala v zemi nespokojenost a když clugnyský opat Majolus císaři domluvil, uznal své pobloužení, odprosil matku a učinil ji vladařkou v Lombardii.

Ota II. zemřel záhy († 983). Syna jeho Otu III. vychovávala matka Theofana, avšak když i ona brzo zemřela, ujala se Adéla nedospělého vnuka a spravovala říši až do jeho zletilosti. V té době dožila se úmrtí svých dítek: její dcera z prvního manželství, Emma, provdaná za krále francouzského Lothara, zemřela; zemřela i dcera z druhého manželství Mathilda, abatyše kvedlinburská. - Adéla zemřela r. 999. Slaví se 16. prosince.

ROBERT, král francouzský, byl vychován Gerbertem, jenž se stal později papežem pode jménem Silvester II. Robertovo manželství s Bertou bylo později pro překážku pokrevního příbuzenstva prohlášeno neplatným. Manželům bylo nařízeno, aby se od sebe odloučili a aby po dobu 7 let činili pokání. Arcibiskup Archembold, jenž sňatku byl požehnal, byl suspendován. Král dlouho váhal, má-li se podrobiti čili nic. Byl roku 998 exkomunikován. Ale nepoddal se. Všichni přerušili s ním styk, ba i nádoby, ze kterých jedl a pil, byly po použití zničeny. Robertovi nezbylo než Bertu propustiti. Oženil se r. 1006 s Konstancií, hraběnkou Arelatskou. Konstancia byla zlá žena.

Od té doby přeměnil se Robert a smýšlel církevně. Budoval kostely a chrámy. Jsa hudebně nadán, řídil osobně církevní zpěv a hudbu při slavnostech; uvedl zbožné city do hudby; jemu se připisuje krásná sekvence pro oktávu Ducha Svatého: *Veni Sancte Spiritus*. - Robert byl zbožný; modlíval se s kněžími církevní hodinky; v pašijovém týdnu spával na holé zemi. Byl dobročinný; rozdal, co měl. Kdysi mu odřízl jistý chuďas zlaté třásně s pláště; ale Robert mu odpustil. - Na manichejské bludaře byl Robert přísný. Až nad míru. Dal je upáliti. Robert byl nazýván „Moudrý“ a „Zbožný“. Ku konci svého života Robert byl sužován nevděkem svých synů, Jindřicha a Roberta, a rozmary své manželky, vášnivé a rozkoší chtivé. Zemřel 60letý roku 1031. Památka ctihodného Roberta 20. července.

Sv. GERALD, hrabě Aurillac (v Auvergni) byl mírné povahy; kdysi prý volal v noci na zloděje: „Pst! tiše! Aby vás nikdo neslyšel!“ Gerard oslepl 7 let před svou smrtí. Zemřel roku 909. Svátek 13. října.

Sv. GERALD, biskup maconský, zemřel snad r. 940; svátek 29. května.

GERARD (nebo také *Heralt*) pocházel z Kolína nad Rýnem. Když jeho matku zabil blesk, věnoval se stavu duchovnímu a ustanoven byl biskupem toulským. Podporoval vědy. Za času moru r. 981 osvědčil svou obětavost a lásku k bližnímu. Putoval do Říma. V Římě se seznámil se sv. Majolem a sv. Vojtěchem. Zemřel r. 994. Svátek 23. dubna.

Sv. GERARD ze Staves v diecesi na-

SV. FRANTIŠEK ZJEVUJE SE ZA KÁZÁNÍ
SV. ANTONÍNA BRATŘÍM

SV. FRANTIŠEK A SVATÍ Z JEHO ŘÁDU

murské, vstoupil do státní služby u hraběte Berengara v Namuru. Berengar jej poslal ve věcech důležitých do Paříže. Gerard navštívil opatství sv. Diviše. Uslyšev církevní zpěv řeholníků a spatřiv zbožný jejich život, byl hluboce dojat. Ač byl již pokročilejšího věku, oddal se vědeckému učení; pak se stal opatem v Brogni u Namuru. Poté pracoval po 22 roků o velikém úkolu, napravovati kázeň v klášteřích; všude napomínal moudrými slovy i vlastním příkladem. Všichni mnichové měli jej za svého otce a za druhého zakladatele řádu. Reformoval mnoho klášterů v Belgii a v Lotrinsku. Ku konci života se vypravil do Říma, aby svým klášterům vyžádal apoštolského požehnání. Vrátiv se, blaženě dokončil požehnanou svou činnost r. 957. Svátek 3. října.

Bl. GERALD nebo *Gerard*, opat clairvauxský (nebo ve Fontenelle v Normandii), chtěl zavésti přísnější kázeň a byl proto od jistého mnicha zavražděn. Rok smrti se udává buď 1031 nebo 1177. Svátek 16. října (nebo 29. listopadu).

Sv. ERICH, mnich auxerrský, napsal životopis sv. Germána a sv. Albána; zemřel roku 924; svátek 24. června.

Bl. HUMBALD, biskup auxerrský, měl tuhé boje s tělesnými žádostmi. Vykonal pouť do Svaté země; když se vracel, loď se ztroskotala a on se utopil roku 1115. Jeho nástupcem se stal Hugo. Svátek 20. října.

Sv. HUGO byl spřízněn s Hugonem clugnyským, jehož rodičové, hrabě Dalmác Semurský a Aremburga, byli jeho dědem a bábou. Byl vychováván od svého prastrýce Hugona Clugnyského. Byv ustanoven biskupem auxerresským, staral se jako otec o časné a věčné blaho svěřeného lidu, podporoval řád cistercienský, jenž za jeho doby vznikl, a štědře pečoval o kostely, kláštery a chudinu. Sám miloval samotu a odříkavý život. Zemřel r. 1136 (nebo 1137). Svátek 10. srpna.

Bl. RICHARD, pacholík pařížský, byl prý roku 1179 (podle *St* o velikonocích roku 1180) od židů ukřižován. Svátek 25. března.

Sv. GUNTARD, opat v Jumieges, zemřel před r. 1100; svátek 26. listopadu.

Sv. FOLKUIN, biskup terouennský (v severní Francii), † roku 855; svátek 14. prosince.

Bl. MILO, biskup terouennský, žák sv. Norberta, přítel sv. Bernarda, † r. 1158. Svátek 15. července.

Sv. HUGO se narodil r. 1053 v Chateau neuf v diecési valenceské. Rodiče jeho byli zámožní šlechticové. Hugo dokončiv své vzdělání, obdržel podle tehdejšího neblahého zvyku obročí kanovnické ve Valenci, ač nebyl ještě knězem. Mezi zesvětačilými kanovníky Hugo žil pokorně a přísně; byl povahy stydlivé a ostýchavé; šetřil své čistoty a nevinnosti. Papežský legát Hugo de Dié seznav ho, navrhl jej pro uprázdněné biskupství grenobleské. Hugo se zdráhal přijmouti biskupství, znaje obtíže s úřadem biskupským tehdy spojené. K tomu připadaly naň myšlenky těžkomyslné a rouhavé; stával se zádumčivým; jal se pochybovati o prozřetelnosti Boží. Ale papež Řehoř VII., jemuž se v Římě se vším svěřil a jenž byl od svého vyslance

o Hugonovi zevrubně zpraven, rozplašil jeho pochybnosti, vyvrátil námitky, potěšil a povzbudil jej; posléze posvětil Hugona na biskupství.

Hugo vrátiv se z Říma, nastoupil svůj pastýřský úřad v Grenoblu. Nastala mu perná práce. V duchovenstvu i v lidu nebylo kázně; kněží byli většinou ženatí; libovali si v honbách a rozmařilostech; zanedbávali svých povinností a obchodovali s úkony posvátnými. Velmožové drželi uchvácené statky církevní. Nebylo divu, že Hugo vida ty ohavnosti, hořce zaplakal. Nejprve se kál sám, aby kajícími skutky si vyprosil od Boha zdaru a požehnání pro své práce. Kázal neúnavně slovo Boží, nabádal duchovenstvo k svědomitému plnění povinností, hrozil neposlušným, trestal zatvrzelé. Po dvě léta napravoval kázeň církevní a dodělal se dobrých výsledků. Později zatoužil po klidu a odebral se do kláštera Chaise Dieu (chyše Boží; u Clermontu), aby tam v ústraní mohl sloužiti Bohu. Avšak na rozkaz papeže Řehoře VII. se vrátil do Grenoblu.

Hugo daroval Brunonovi a jeho šesti soudruhům pustinu Chartreusskou, kde Bruno zřídil chrám a osadu poustevnickou, která se stala kolébkou řádu kartusiánského. Hugo sám, jenž takto se stal spoluzakladatelem řádu toho, stal se i členem a ochráncem řádu a rád se uchyloval do kláštera chartreusského, kdykoliv mu dovoloval úřad; tam se podroboval tuhé kázni řeholní. Ale i mimo klášter Hugo žil přísně; vyhýbal se světu, bděl nad sebou, aby od sebe i pokušení ke hříchu odvrátil. Oči své krotil tak, že vyjma matku nepohlédl ani na jedinou tvář ženskou. V řeči byl opatrný; chránil se vypustiti z úst i nejmenší lež. Nepřijímal klevet a pomluv; říkával: „Máme každý svých vlastních hříchů dost a dost, není třeba svědomí si obtěžovati ještě také hříchy jiných lidí.“

Hugo byl horlivým pastýřem svého lidu; prosil, žehral, plakal, jen aby své svěřence uvedl na dobrou cestu. Byl vůbec povahy něžné a citlivé; plakával v radostech a v žalostech. Pro svou dobročinnost nazýván byl otcem chudých. Za času neúrody prodal své klenoty i prsten biskupský ve prospěch lidí nuzných. Trpíval bolestmi hlavy a žaludku; jeho zdraví bylo bděním, posty a horlivou prací otřeseno. Kromě toho se obával odpovědnosti za svůj úřad před Bohem; proto častěji žádal, aby směl úřad biskupský složiti. Ale žádost jeho nebyla v Římě vyslyšena. I odebral se sám do Říma k papeži Innocenci II., obnovil svou žádost, poukazoval na své stáří a vetché zdraví. Avšak ani tentokráte papež nesvolil, dokládaje, že Hugo, ač stařec, svým zjevem a svou horlivostí v úřadě prospívá církvi více, než by činiti mohl v klášteře. Hugo se tudíž vrátil do Grenoblu. Ale brzo ulehl. Ve své nemoci nepronesl nikdy slova netrpělivého, nemluvil o svých bolestech, odprošoval duchovní, kteří ho ošetřovali, že jim působí obtíž. Později ztratil paměť pro všecky věci zevnější a mohl se jenom modliti. Zemřel 80letý dne 1. dubna r. 1132. Svátek 1. dubna.

Sv. PETR, biskup tarantaisský (v Savojsku), zemřel r. 1177 v opatství Bel-

levauxském (u Besançonu); svátek 10. září (nebo 8. května).

Bl. HUMBERT, vladař savoyský, vstoupil do kláštera; opět opustil klášter, aby země měla dědice a nástupce ve vládě; oženil se; později vrátiv se do samoty, zemřel r. 1201. Svátek 16. prosince.

Sv. MORAND, kněz a mnich, kázal jako misionář slovo Boží v krajině auvergneské a v Sundgavě. Proto se nazývá „apoštolem sundgavským“. Mnoho nemocných a bídných hledalo u něho pomoci a poučení. Zemřel snad roku 1115. Svátek 3. června.

Sv. MEDIKUS byl snad obuvníkem a poustevníkem v Blois; žil v VIII. nebo IX. století. Svátek 23. května.

Ct. RADKO, mnich v Bezu v Burgundsku, byl r. 887 od Dánů nebo Normanů zabit. Památka jeho 26. února.

Sv. PAVEL, biskup troyesský, † kolem r. 840; svátek 1. února.

Sv. MAURA, panna, byla sestrou Eutropia, biskupa troyesského; starala se o potřeby kostela, o olej, plátno, posvátná roucha; umřela 32letá v době od r. 846 až 861. Svátek 21. září.

Sv. PRUDENC, biskup troyesský, narodil se ve Španělsku a slul dříve Galiedo. Napsal knihy, jež svědčí o jeho učenosti. Zemřel r. 861. Svátek 6. dubna.

Sv. REGINALD (nebo *Renald*, nebo *Regnaldus*), byl zprvu mnichem soissonským, pak žákem bl. Roberta Arbiselského, posléze poustevníkem. Po přísném životě zemřel r. 1104. Svátek 17. září.

Ct. FASTRAD, žák sv. Leonharda, byl v Cisterci a zemřel kolem roku 1170 v Paříži. Připomíná se 21. dubna.

Sv. OTILDA (nebo také *Hoylda*), panna troyesská, sestra sv. Pusiny, zemřela kolem r. 800. Svátek 30. dubna.

Sv. PUSINA, sestra sv. Otildy, narodila se v Pertoisu (u Chalonsu), odebrala se na statek u Corbie (departem. Sommes), pracovala, modlila se a dávala štědře almužnu. Zemřela kolem roku 800. Když císař Ludvík Pobožný r. 816 založil klášter herfordský, bylo tělo její tam přeneseno; odtud sluje „panna herfordská“. Svátek 23. dubna.

Sv. GEROLD, opat fontenellský, † r. 806; svátek 14. června.

Sv. EREMBERT, opat fontenellský, zemřel r. 849; svátek 11. září.

Sv. IMA či *Ama*, panna ve Joinville (nad řekou Marnou); svátek 24. září.

Ct. BEDŘICH, hrabě verdunský, příbuzný krále Jindřicha, vstoupil do kláštera a neostýchal se před císařem usednouti k nohám svého opata; neostýchal se pomáhati při stavbě kláštera a konati práce, jimž i obyčejní nádeníci se vyhýbali. Nejraději umýval nádobí v kuchyni. Později se stal představeným kláštera arrasského. Zemřel r. 1022. Památka jeho 4. září (nebo i 6. ledna).

Sv. BOHUMÍR (něm. Gottfried) narodil se kolem r. 1066 v Moulincourtu u Soissonsu. Rodiče jeho byli zámožní. Odevzdali syna, když mu bylo pět let, do kláštera na výchovu. Kdysi vletěl na hlavu Bohumírovu zorav a kloval jej do očí; všichni se obávali, že pozbude zraku, ale nic se mu nestalo. - Bohumír čítal rád Písmo svaté a zamiloval si život tichý a

odříkavý. Když se stal řeholníkem, byl ustanoven ošetřovatelem v domácí nemocnici. Chodil od lože k loži, těšil nemocné a povzbuzoval je k trpělivosti; staral se nejen o tělesné potřeby jejich, ale nabádal je i ke kajícnosti a věnoval jim péči mateřskou. Záhy se roznesla pověst o jeho dobrotivosti; i byl zvolen opatem kláštera nogentského v Champagni. Klášterní budovy byly zpustlé, hospodářství na mizině, pozemky zanedbané. Bohumír uvedl hospodářství do pořádku, zvelebil zemědělství, aby klášter mohl nejen opatřovati mnichům všeliké potřeby, ale aby mohl i pocestné hostiti a chudé podporovati. Pak zreformoval klášterní kázeň. Biskup remešský nabízel Bohumírovi výnosné opatství u města Remeše; ale Bohumír odpověděl: „Chraň Bůh, abych povrhl chotí svou chudobnou (opatstvím nogentským) a volil sobě choť bohatou.“

R. 1103 byl Bohumír ustanoven biskupem amiensským. I jako biskup zůstal pokorným mnichem. Říkával: „Jsem nejnehodnější člověk na světě, mám více než potřebuji, kdežto mnozí ubožáci nemají ani, čeho nutně potřebují.“ Každodenně hostil 13 chudých. Chránil lidu poddaného proti libovůli násilnických pánů. Kněze nezdrželivé vylučoval od služby církevní. Apoštolskou horlivostí Bohumír vzbudil sobě mnoho odpůrců; i mezi kněžími. Někteří odpůrci mu poslali otrávené víno; biskup neokusiv vína, namočil v něm sousto chleba a dal sousto psu; pes otrávený pošel. Opat kláštera sv. Valericha nechtěl biskupa vpustiti, když biskup chtěl podrobiti klášter církevní prohlídce, vymlouvaje se, že klášter ten je vyňat z pravomoci biskupské. Bohumír uhájil svého práva a donutil odbojného opata k poslušnosti. - Jindy přišli šlechticové k oběře pyšně v oděvu nádherném a rozmařilém. Bohumír je odmítl a připustil je teprve, když oděv jejich byl posvátnosti místa přiměřený.

Všecky tyto smutné zkušenosti ztrpčovaly mu jeho veřejné působení; i odebral se do kláštera kartusiánského u Grenoblu, zamýšleje setrvati tam až do smrti. Ale biskupové shromáždění na sněmu nesvolili a Bohumírovi bylo opět se vrátiti. Zanaříkal si: „Nemám již na světě žádné útěchy; jsem jako veslař, jenž pozbyv vesel, je nucen ponechati loď větrům a bouři.“ Brzo poté, když konal cestu do Remeše, onemocněl a zemřel dne 8. listopadu 1118. Římské Martyrologium jej nazývá mužem veliké svatosti. Slaví se 8. listopadu.

Sv. LUDOLF, opat corveyský, volil jen nejctnostnější a nejučenější muže za učitele školy klášterní. Zemřel r. 983. Svátek 13. srpna.

Bl. KRISTIAN, kněz v Douay v severní Francii; není o něm mnoho zpráv; byl štědrý k chudým a k nemocným. Svátek 7. dubna.

Sv. CUTHMANN, nádeník v Steningu v Normandii, pečoval o zestárlou matku svou něžně. Žil v 9. století. Svátek 8. února.

Sv. LUCIE DE MONTE pocházela prý z královského rodu skotského; přišla ze Skotska do krajiny verdunské, pásla dobytek jistému Theobaldovi, v noci pak šila; později poustevničila a zemřela r. 1090. Svátek 19. září.

Sv. ARNULF pocházel z Brabantska a věnoval se zprvu vojenství; poté ustanoven byl biskupem soissonským. Rodem byl slavný, ctnosmi ještě slavnější. Na konci života se odebral do kláštera Aldenburchu ve Flandersku a tam zemřel roku 1085 (dle *St* r. 1087). Svátek 15. srpna.

Sv. LEV, arcibiskup rouenský, hlásal slovo Boží také v krajině mezi Bayonne a Bordeauxem; zavítal i do Španělska; když se vracel, byl přepaden od pirátů; ti zabili jeho bratra Gervasa, Lvovi uťali hlavu; druhý bratr Filip unikl. To stalo se r. 900. Svátek 1. března.

Sv. LUTGARDA, abatyše brixmontská, † kolem r. 835; svátek 27. prosince.

Sv. SVENTIBOLD (česky *Svatopluk*), syn císaře Arnulfa a Ellimary, král lotrinský, vládl svědomitě, získal si lásku lidu poddaného, ale vzbudil i nenávist šlechticů násilných. Normanové pobořili v předešlých válkách mnoho kostelů, Sventibold je zase vystavěl. Byl ženat a měl tři dcery: *Benediktu*, *Cecilii a Relindu*. Ty odevzdal na výchovu do luteránského kláštera. Představenou onoho kláštera byla Amalberga. Benedikta a Cecilie zůstaly v klášteře a staly se jedna po druhé abatyšemi; nejmladší Relinda se uzamkla v chatce u Lutychu a žila poustevnicky. Všecky tři dcery jsou v seznamu svatých. Zbožný život králův se nelíbil velmožům. Jejich návodem vtrhl do země francouzský král Karel III. Rozepře se skončila smírem. Avšak později bylo Sventiboldovi bojovati i proti vlastnímu bratru; a v této válce padl u řeky Mosy kolem r. 930. Svátek sv. Sventibolda krále 13. srpna; svátek sv. Benedikty, Cecilie a sv. Relindy 17. srpna.

Sv. RAIMUND, narozený v Toulouse, byl zprvu kantorem při chrámu sv. Saturnina. Ovdověv, horlivě se věnoval skutkům milosrdenství k lidem trpícím bez rozdílu náboženství. Zemřel r. 1073 nebo 1074. Svátek 3. července.

V Belgii, v Nizozemí a v Německu.

Sv. MENGOLD (nebo Meningaud), hrabě v Huy (mezi Namurem a Lutychem), potýkal se zprvu se svými sousedy, ale pak činil pokání. Byl r. 892 od svých protivníků zavražděn. Svátek sv. Mengolda hraběte, patrona mlynářů a pekařů, 8. února.

Sv. ROLENDA, kněžna belgická, panna, převyšovala všecky panny své vlasti netoliko krásou a bohatstvím, ale také ctnostmi křesťanskými. Skotský princ ji chtěl za manželku, avšak Rolenda uprchla se dvěma služebníky a se služkou; u Villiersu onemocněla a zemřela snad kolem r. 800. Svátek 13. května.

Bl. THEODORICH, narodil se v Belgii. Otec určil syna pro stav vojenský, matka však si přála, aby se stal knězem. Theodorich vstoupil do kláštera sv. Humberta a stal se opatem kláštera andaisského v Ardennském pohoří. Podroboval své tělo duchu a dbal na přísnou kázeň v řeholním domě. Ale někteří mnichové mu odepřeli poslušnost. Uminili si, že mu nebudou prokazovati obvyklou poctu a že při sborovém zpěvu nebudou ho žá-

dati o požehnání. Ale když jejich vůdce Lambert poprvé chtěl provésti tento vzdor, náhle poznal svou hříšnost a změnil se rázem. - Když Theodorich onemocněl, domlouvali mu mnichové, aby upustil od dosavadního svého zvyku, nositi kající ostnatý pás a jísti pouze jednou za den. Odpověděl: „Nebuďte z milosrdenství nemilosrdni k člověku, který se chystá na dalekou cestu!" Zemřel r. 1084. Bollandisté jej uvádějí mezi „praetermissi". Svátek 24. srpna.

Sv. FULGENC opat v Afflighemu v Brabantsku, † r. 1122; svátek 10. prosince.

Sv. RADBOD, biskup utrechtský, nikdy nejedl masa, nikdy nepil vína; pečoval jen o spásu duše své i svých svěřenců. Zemřel r. 980. Svátek 29. listopadu.

Sv. ADELHEID (*Adela*) byla manželkou hraběte Baldwina; po jeho smrti vstoupila do kláštera blíže Ypernu. Zemřela r. 1080. Svátek 8. ledna.

Sv. ERLUIN, příbuzný hraběte flanderského, byl zprvu vojínem, pak odumřel světu a vstoupil do kláštera. Lanfrank a Anselm byli jeho žáky. Zemřel r. 1078. Svátek 26. srpna.

Bl. ERLUIN, mnich v belgickém klášteře Lobbe, byl pro svou horlivost oslepen, ale žil ještě 28 let. Zemřel r. 986. Svátek 10. srpna.

Sv. GODOLEVA (*Bohumila*) narodila se v Londefortu v Nizozemsku; provdala se do Flander za bohatého zemana Bertulfa. Tam jí však nastalo veliké soužení. Tchyně proti ní popuzovala syna řkouc: „Proč jsi pohrdl zdejšími dívkami a dovedl sobě tuto vránu? (Nazvala ji vranou, protože Godoleva měla černé vlasy, kdežto flanderské dívky měly většinou světlé vlasy.) Ve své vlasti mohl's najíti sličnější, bohatější a vznešenější a tys pojal tuto cizinku!" Bertulf jsa povahy drsné a necitelné, počal nenáviděti svou manželku; už od svatební hostiny odešel a přišel až třetího dne; sužoval ji a vykázal jí k bydlení zvláštní dům. Godoleva byla trpělivá v tomto protivenství; útěchy nacházela jen v modlitbě; ta jí dodávala statečnosti a síly. Bertulf vida, že manželka trpělivě snáší svůj osud, přemýšlel, jak by ji usoužil. Ustanovil čeledína, aby na ni dohlížel a aby jí dával denně kus chleba na výživu. Čeledín věrně posloužil svému pánu a aby se mu zalíbil, nakládal s Godolevou jako s opovrženou děvkou; týral ji a z rozkazu pánova dával jí jen polovici chleba. Ale ani to Bertulfovi nestačilo; na návod matčin si umínil zavražditi ji.

Godoleva uprchla k rodičům; rodiče Godolevini dozvěděvše se, jak ukrutně se zachází s jejich dcerou, obrátili se na hraběte flanderského a na biskupa nimweyského, aby Bertulf byl donucen jednati s manželkou podle zákona Božího a po křesťansku. Bertulf to na oko slíbil, ale slibu nedostál. Choval se k ní čím dále surověji, takže Godoleva musila seznati, že usiluje o její bezživotí. Zajisté se chystala na smrt odporučivši svou duši v ochranu Boží. Kdysi vešel k ní Bertulf a řekl, že se hodlá vydati na delší cestu, rozloučil se s ní na oko laskavě. Godoleva zajisté mu nedůvěřovala, znajíc jeho potměšilost. A vskutku! V noci vrazili do její jizby

najatí lotři Lambert a Hakka a zardousili ji. Bylo to r. 1070. Bertulf konal za svůj hřích pokání. Svátek 6. července.

Bl. KAREL DOBRÝ (Carolus Bonus), syn dánského krále Knuta a Adély, hrabě flanderský, snažil se všude uplatňovati spravedlnost; byl r. 1127 od svých odpůrců zavražděn. Svátek 2. března.

Sv. MAKARIUS, biskup v Antiochii (Pisidské) válkou byl donucen uprchnouti. Přišel do St. Bavo v Belgii a zemřel už rok poté, totiž r. 1012. Svátek 10. dubna.

Bl. OLBERT, opat v Gemdloursu u Lutychu, † r. 1048; svátek 14. července.

Sv. GERLACH, syn bohatých rodičů v Belgii, věnoval se vojenství a oddal se rozpustilému životu. Byl silného těla a udatný; ale také surový; vlastní matku týral. Kdysi byl v Jüllichu na rytířských hrách a závodech; tu mu byla zvěstována smrt jeho milované manželky. V tu chvíli stal se v životě jeho obrat. Jako rozmařilý rytíř jel do Jüllichu, jako kajícník se vracel domů do Valkenburgu (ve vévodství limburském). Gerlach ihned se počal káti ze svých hříchů.- Odebral se do Říma žádat o veřejné pokání. Bylo mu uloženo, aby šel do Jerusalema a aby sedm let sloužil v domě poutnickém. Poslechl a konal v Jerusalemě nejnižší práce.

Po sedmi letech Gerlach opět se tázal v Římě, co by měl dále činiti. Odpověď zněla, aby žil ve světě, jako by nežil ve světě. I vrátil se r. 1155 do vlasti a bydlil v dutém dubu, maje drátěný pás kolem těla; jedl jen chléb, a to posypaný popelem; každé noci, pokud bylo lze, chvátal na půlnoční pobožnost do Maastrichtu. Mnichové blízkého kláštera obžalovali Gerlacha u biskupa lutyšského, že prý je pokrytec a že má ukryté poklady. Vyšetřování ukázalo lichost obvinění. Sláva Gerlachova rostla zvláště od té doby, kdy sv. Hildegarda mu poslala svůj věnec, který obdržela při vstupu do kláštera. Gerlach zemřel kolem r. 1170. Svátek 5. ledna.

Sv. AUBERT, kněz (inclusus) v Nizozemsku; zemřel r. 1140. Svátek 7. dubna.

Sv. BEDŘICH (lat. *Fredericus*) narodil se ve vsi Hallumu u Leeuwardenu ve Frisku z rodičů chudobných, ale bohabojných. Otec Dodo záhy zemřel; matka Suitberga vychovávala syna pečlivě. Bedřich pásl ovce a krátil si chvíli tím, že stavěl z hlíny kostelíček, oltář, že si hrál na kněze a odříkával naučené modlitby. Když matka seznala, že syn má vlohy, poslala ho do Monastýru do klášterní školy. Bedřich se stal knězem a pomocníkem stařičkého faráře hallumského; po jeho smrti sám se pak stal farářem. Horlivě kázal slovo Boží a dbal, aby osadníci pilně navštěvovali služby Boží. Nedbalým vzkazoval, že na ně čeká. Pracoval až do úpadu k věčné spáse svých svěřenců. Jeho osada nestačila jeho horlivosti; i obcházel svou vlast a konal dílo misionářské. Všude se snažil lid nábožensky vzdělávati a zušlechťovati. Za tehdejší doby neviděl pro lidi mravně porušené jiné spásy, leč v klášteře. Říkával: „Klášter by měl v sobě uzavírati lidi porušených mravů, aby se jim zabezpečila spása.“-Touto zásadou jsa veden, založil r. 1163 u Hallumu klášter, obehnaný příkopem, pro jinochy a muže mravně pokleslé. Opodál pak zřídil kláš-

ter ženský. Oba kláštery spravoval jako opat. Klášter mužský se nazýval Zahrada Panny Marie (hortus Sanctae Mariae), klášter ženský se nazýval Betlém. Jsa milovníkem panictví, uctíval nejvíce Pannu Marii, apoštola Jana a svatou Cecilii a byl pilen neporušené čistoty. Zemřel r. 1175. Svátek 6. března.

Sv. VIVINA, panna bigardenská (u Bruselu), byla sličná a měla mnoho nápadníků; aby jejich návrhům a nástrahám ušla, uchýlila se se svou služebnicí do ústraní; na místě tom vznikla družina panen, která přijala řeholi sv. Benedikta. Vivina zemřela ve stáří 70 let r. 1179. Svátek 17. prosince.

Bl. YUTTA (nebo *Yvetta*), vdova (reclusa) v Orvalu v Belgii, † r. 1228. Svátek 13. ledna.

Sv. GUIDO (*Kvido*) narodil se v Anderlechtu u Bruselu z chudých rodičů. V kruté škole chudoby poznal Kvido záhy vážnou stránku lidského života a naučil se pokoře a poslušnosti. V blízkém klášteře, kamž častěji docházel, slýchal vykládati o životě egyptských poustevníků; prostičký život poustevníků se mu zalíbil a přál si, aby mohl také o samotě sloužiti Bohu. Kdysi přišel Guido do Lakenu (nynějšího předměstí bruselského). Zastavil se v chrámu Páně a vroucně se tam modlil. Tamní farář jej zpozoroval a dal se s ním do řeči; seznav jeho poměry, nabídl mu, aby zastával v Lakenu službu kostelnickou. Kvido souhlasil. Sloužil horlivě chrámu Páně i svému faráři; strojil a ozdoboval oltáře, čistil podlahu i stěny kostelní a byl pilen skromnosti, zbožnosti a neúhonnosti. Z nepatrné své mzdy ještě dával chudým almužnu.

Po několika letech Kvido se seznámil s jistým kupcem; ten mu navrhl, aby zařídili společný obchod. Kvido souhlasil; bez vědomí svého faráře opustil službu kostelnickou a věnoval se obchodu. Obchodníky tyto však stihla brzy velká nehoda; jejich loď uvázla blízko Bruselu na mělčině; a když ji posunovali ke břehu, potopila se, neboť byla porouchaná. Kvido si zadřel při této práci třísku do ruky, až mu celá ruka otekla. Zanechal obchodu, vrátil se do Lokenu a odprosiv faráře, nastoupil opět službu kostelnickou. Dlouhá léta ztrávil tak ve zbožnosti. Jenom jedno přání choval v nitru: aby mohl někdy navštíviti Jerusalem a Řím. Střádal halíř k halíři a když měl přiměřený peníz, vydal se na cestu. Uctiv posvátná místa ve Svaté zemi, odebral se do Říma. V Římě se náhodou setkal s krajany anderlechtskými. Byl to kapitolní děkan Vondolf, který se s jinými chystal na cestu do Jerusalema. Pozdravil je, ale oni ho nepoznali, ježto jeho tvář byla osmahlá a tělo útrapami zchřadlé. Dal se jim poznati. Žádali ho, aby se s nimi vrátil do Jerusalema a byl jim zkušeným průvodcem a rádcem. Svolil, ač byl z míry unaven. Když se pak vraceli do vlasti, roznemohli se Vondolf i ostatní a všichni zimnicí zemřeli.

Kvido se vrátil do vlasti a oznámil kanovníkům anderlechtským úmrtí děkana Vondolfa, předkládaje na důkaz pravdy jeho prsten. Kanovníci z vděčnosti ustanovili Guidona kostelníkem při kollegiátním chrámu anderlechtském. Kvido

zemřel kolem roku 1012. Svátek 12. září.

Sv. EMMA, manželka hraběte Luidgera v Brémách, sestra biskupa paderbornského Meginverka, rozdala všecko své jmění lidem chudým a kostelům. Zemřela kolem roku 1040. Svátek sv. Emmy 19. dubna.

Bl. VIGMANN, hrabě, *Theodorich*, biskup mindenský, *Verinhart*, dvořenín Adalvin, *Osdag* a jiní padli dne 2. února 880 v boji proti Normanům u Ebstorfu (u Hamburku); svátek bl. Vigmanna 2. února.

Sv. GISLEN, vyznavač v Belgii v Ursidongu, zemřel roku 681; svátek 9. října.

Sv. LIBERT (Lybert, Lubert), opat, byl snad roku 883 ve St. Tronu od Normanů zabit. Svátek 14. července.

Sv. KONRÁD (německy *Konrad* nebo *Kuno, Kurt, Kunz*) byl zvolen biskupem trevírským; avšak úřady, duchovenstvo i lid protivili se tomu a fojt Dietrich přepadl roku 1066 Konráda na cestě do Trevíru a svrhl ho se skály. Svátek 1. června.

Sv. GEZZELIN (nebo Sezzelo; podle *D Gislen*), poustevník v krajině trevírské, žil přísným životem; bydlil v chyšce beze střechy a byl skoro bez oděvu. Konal skutky kajícnosti. Snad se v mládí dopustil nějakého poklesku. Pověst o Gezzelinovi se roznesla daleko široko a sv. Bernard poslal k němu Acharda s cistercienským oděvem řeholním pro Gezzelina se žádostí, aby poustevník pamatoval v modlitbě na Bernarda. Při této příležitosti podivovali se mnichové cisterciensští strohému životu poustevníkovu. Gezzelin přijav sv. svátosti, zemřel kolem roku 1138. Svátek 6. srpna.

Sv. SIMEON narodil se v Syrakusách, žil 32 let v Betlémě, pak na hoře Sinaj a posléze skončil svůj život jako poustevník v Trevírsku r. 1035. Svátek 1. června. Jiný *Simeon*, mnich, poustevník, pocházel z Armenie, putoval do Svaté země a do Kompostelly a skonal v poustevně u Mantovy r. 1016. Svátek 26. července.

Bl. RAMUOLD nebo Rambold, mnich trevírský, vystavěl dům poutnický a špitál; zemřel r. 1001. Svátek 17. června.

Sv. ADALBERT, benediktin trevírský, byl od císaře Oty I. poslán k Rusům, aby jim zvěstoval víru křesťanskou. Pokus se nezdařil. Poté byl ustanoven arcibiskupem děvínským (Magdeburg). Zemřel r. 981. Svátek 20. června.

Sv. ALŽBĚTA ŠENAVSKÁ (*Elisabeth von Schonau*) narodila se kolem r. 1129 v Porýnsku. Bratr její Egbert byl opatem. Alžběta, jsouc dvanáctiletá, přijata byla v klášteře benediktinek v Šenavě v Nassavsku. Byla útlá a churavěla. Když jí bylo 23 let, byla obdařena viděním. Mívala je obyčejně v čas služeb Božích; její tělo pozbylo po ten čas citlivosti. Jsouc u vytržení mysli, viděla věci nadpřirozeného světa, měla hovory s andělem Božím, se svatými. Alžbětina vidění sepsána byla bratrem jejím Egbertem pod názvem: *Liber viarum Dei*, t. j. kniha cest Božích.

Ačkoliv Alžběta stále churavěla, přece vedla přísný, svatý život. Snášejíc různá utrpení tělesná a duševní, byla tím tak vytříbena, že dostoupila vysokého stupně dokonalosti. Byla trpělivá a veselá („hi-

laris" praví Trithemius). Časem však přece upadla v trudnomyslnost; také se jí namanula myšlenka vzíti si život; z toho však se opět vzpamatovala a vrátila se k důvěře v Boha. Zemřela ve věku 36 let r. 1165 (nebo 1164). Život Alžběty Šénavské se podobá životu sv. Mechtildy; obě měly vidění asketického rázu; při obou vidíme churavé tělo, předčasnou smrt. Alžběta náleží k velikým ženám, jež pěstovaly život vnitřní; spis její nedostupuje sice co do hloubky myšlenek, velkolepého pojetí a hojnosti obrazů spisu svaté Hildegardy, ale je srozumitelnější. Svátek 18. června.

Sv. VIBERT (nebo *Guibert*) narodil se jako syn velmožův v lotrinském vévodství; vstoupil do stavu vojenského. Avšak i jako vojín zachoval čistotu mravů. Vystoupiv ze služby vojenské, založil na statku po rodičích zděděném v Gemblouxu klášter, v němž i sám věrně Bohu sloužil. Pak byl mnichem v Gorze u Met. Zemřel r. 962. Svátek 23. května.

Bl. DĚTŘICH (*Dietrich*), biskup metský, † r. 984. Svátek 7. září.

Bl. ADALBERO, biskup metský, proměnil za moru svůj biskupský palác ve špitál. Roku 1000 putoval do Říma. Zemřel r. 1005. Svátek 14. prosince.

Sv. BRUNO (česky *Břenek*, *Břetislav*). syn německého krále Jindřicha Ptáčníka a jeho manželky Mathildy, narodil se r. 925 a byl vychován od utrechtského biskupa Baldericha. Pak byl povolán svým bratrem Otou I. na královský dvůr. Bruno si shromažďoval spisy starých spisovatelů i církevních otců a zamiloval si knihy tak, že se bez nich nemohl obejíti. Bruno nepoletoval od knihy ke knize dle způsobu povrchních lidí, kteří chtějí rozptýliti svou mysl, ale setrval u knihy, dokud ji neprostudoval. Kdo mu knihy pošpinil, pohněval ho. Později byl Bruno dle tehdejšího neblahého zvyku jmenován opatem několika klášterů. Bruno však nešel ve šlépějích těch mužů, kteří pobírali pouze důchody klášterů, o konání povinností se nestarajíce; nýbrž ač mlád, horlil ve svém úřadě o čest a slávu Boží, o blaho lidí duchovní i hmotné.

Dokončiv své vědecké vzdělání za vedení veronského biskupa Ratheria, byl roku 953 ustanoven arcibiskupem kolínským. Přitom zastával také úřad říšského kancléře. Císař Ota I., bratr, jmenoval Brunona vévodou lotrinským s mocí téměř královskou. Ale Bruno dovedl povinnosti horlivého biskupa spojiti s úřadem světského knížete. Šířil křesťanskou vzdělanost a zaváděl církevní kázeň v lidu i v kněžstvu. Pečoval o zachování pokoje a nastupoval rázně proti rušitelům míru. Žil bezúhonně; smýšlení byl ryze církevního. Zemřel 41letý roku 965. Dává se mu čestný název Veliký. Svátek 11. října.

Sv. GERON, arcibiskup kolínský, † r. 976; svátek 28. června.

Sv. HANNO (či *Anno*) pocházel z Alemanie a věnoval se zprvu službě vojenské. Dokončiv své vzdělání v Bambergu, stal se arcibiskupem kolínským. Nikdo nepovznesl vážnosti arcibiskupské stolice jako Hanno. Také vychovával mladého prince Jindřicha IV. Roku 1072 Hanno

převzal správu říše do svých rukou. Bořil hrady loupeživých rytířů. Ale také násilnickým rozmarům svého krále postavil se na odpor. Svou přísností popudil proti sobě bohaté měšťanstvo kolínské; bylo mu před nimi utéci. Když jeho přívrženci způsobili v Kolíně krveprolití, měšťané obžalovali Annona; Anno však se ospravedlnil. Zemřel r. 1075. Svátek 4. prosince. I protestantští historikové mluví o něm s úctou; Voigt píše: „Anno byl výkvětem národa."

Sv. ENGELBERT, syn hraběte Engelberta z Bergu a jeho manželky rozené Geldernské, narodil se roku 1085. Maje 21 let, stal se dle tehdejšího neblahého zvyku proboštem při chrámu Páně kolínském; pobíral důchody církevních statků a tak byl zaváděn chtěj nechtěj do víru světského života. Hrubých poklesků se nedopouštěl, jsa šlechetnou povahou udržován na vážné dráze životní. Roku 1215 byl ustanoven arcibiskupem kolínským. Zprvu se snažil domoci se vrácení uloupených statků církevních a jako světský kníže hájil práva a spravedlnosti. Později byv ustanoven správcem říše za nepřítomnosti císaře Bedřicha II., utvrzoval v zemi pokoj a pořádek. Biskupové vytýkali Engelbertovi, že prý utlačuje lid. Ale Engelbert se ospravedlnil řka, že jinak nemohl jednati, chtěl-li pokoj a pořádek v zemi upevniti a zachovati. (Jiní utlačovatelé lidu říkávali o poddaných: „Si non timent, tument;" a: „Rustica gens - est optima flens - et pessima ridens.") Bořil hrady loupeživých rytířů. Kdysi odevzdal jistému kupci, jenž prohlásil, že se bojí loupeživých rytířů na cestách, svou rukavici řka: „Vezmi tuto rukavici; a v čas nebezpečí ukaž ji lupičům, kteří na tebe vytrhnou." A kupec bezpečně cestoval; rukavice biskupova byla mu lepší ochranou než branný průvod. Takto zavládla v zemi bezpečnost života a majetku.

Engelbert pečoval horlivě o věci církevní a o záležitosti duše. Aby reformoval život náboženský, uvedl do města Kolína nové řády: dominikány a františkány. Byl dobrodincem chudých. Snažil se každému pomoci v soužení. Kdysi seděl na soudu ve svém paláci; jistá žena prosila o právního zástupce ve své záležitosti. Arcibiskup řekl: „Ty znáš nejlépe věc, o niž běží; nuže vylož ji sama!" Přísedící namítali, že je to proti dosavadnímu zvyku a že soud neporozumí její prosté řeči; ale arcibiskup setrval na svém řka: „Porozumíme jí; nač ty okolky a odklady?" Jindy sestupoval se schodů paláce, jsa připraven na delší cestu; vtom ho kdosi žádal o spravedlnost ve své rozepři. Engelbert se vrátil, zasedl k soudu a učinil, co bylo spravedlivo. - V čas neúrody rozdával své důchody a zapověděl ve svém území vařiti pivo, aby ušetřeno bylo obilí pro hladovící lid, ač tím sám vzal škodu na svých důchodech. Dobří křesťané nazývali Engelberta „otcem lidu," „sloupem církve". Nuzné kněze zval k sobě, učinil je svými rádci, dával jim šatstvo, prádlo, nábytek. V tom byl Engelbert zářící výjimkou mezi biskupy. Mnozí biskupové pohrdali svými kněžími. Engelbert zval své kněze ke stolu a jedl

s nimi z jedné mísy. Tuto poctu biskupové oni prokazovali svým kejklířům a šaškům.

Násilničtí velmožové nenáviděli Engelberta, že jim bránil ve vzpurnosti a v násilí. Hrabě Bedřich z Isenburga (v Hessensku) dotřel se za ochránce ženského kláštera essenského (u Düsseldorfu v Porýnsku) za nešlechetným úmyslem klášter všemožně olupovati. Jeptišky podaly svoje stížnosti arcibiskupovi a papež i císař nařídili Engelbertovi, aby zakročil proti této nespravedlnosti. Engelbert napomínal hraběte Bedřicha, jenž byl jeho příbuzným, po dobrém; ale marně; arcibiskup prohlásil, že nastoupí proti němu dle práva. Ale hrabě Isenburg, dozvěděv se o tom, vzplanul hněvem a zvolal: „Mám zbrojnoše a pevné hrady; biskupové monastýrský a osnabrucký jsou moji bratři - nebojím se Engelberta a pomstím se mu krvavě!“ - E. odebral se do Soetu (ve Vestfálsku), kde spor měl býti smírně uklizen; byl sice nepodepsaným dopisem varován, ale nevěřil, že by strýc se mohl nějakého zločinu proti němu dopustiti. Když biskup Engelbert s komonstvem dojel do lesnaté úžlabiny blíže Svelmu (u Arnsberga), tu vyřítil se hrabě Bedřich z Isenburka v čele oděnců na něho a probodl ho mečem; 37 ran zasadili mu ti lotři. Tak zemřel Engelbert. Bylo to 7. listopadu 1225. Engelbert nazývá se „mučedníkem pro spravedlnost“. Vrah se po delší dobu skrýval; ale byl pak v Lutychu poznán, vydán do Kolína a lámán kolem. Svátek sv. Engelberta 7. listopadu.

Bl. ALDERICH prý pocházel z královského rodu francouzského; přišel do krajiny kolínské a zastával službu pastýře stád v klášteře premonstrátek. Zemřel 20letý kolem roku 1200. Svátek 6. února.

Sv. HERIBERT narodil se ve Vormsu a byl říšským kancléřem. Roku 999 ustanoven byl arcibiskupem kolínským. Snažil se povznésti náboženský život ve své arcidiecési, proto konal apoštolské cesty ve svém území, aby seznal, čeho je třeba. Když v Porýnsku nastal z neúrody hlad, Heribert pečoval o to, aby se dostalo lidem potřebného pokrmu, šatstva a paliva. Doprovázel jako říšský kancléř císaře Ottu III. i Jindřicha II. do Italie. Odpůrcové Heribertovi snažili se vzbuditi v císaři Jindřichu II. proti Heribertovi podezření z domnělé nedůvěrnosti. Jindřich II. po nějaký čas věřil pomluvám a dával najevo nelibost, že Heribert chtěl míti jiného císařem. Když závistníci neustávali a pomluvami arcibiskupa očerňovali a podezírali, navštívil císař Jindřich II. arcibiskupa v Kolíně, aby osobně vyšetřil žaloby. Heribert se obhájil skvěle; všecky žaloby se rozptýlily. Císař objal Heriberta třikráte a prosil ho za odpuštění, že uvěřiv pomluvám, dopustil se křivdy proti němu. S pláčem se pak rozloučili oba světcové a to na vždy, neboť Heribert brzo po té 17. března 1022 (či 1021) zemřel. Svátek sv. Heriberta 17. (či 16.) března.

Bl. IRMGARGA, hraběnka v kraji kolínském, vynikala dobročinností, vykonala třikráte pouť do Říma. Zemřela roku 1080 nebo 1180. Svátek 4. září.

Sv. VOLFELM, opat braunweilerský (v krajině Julichské), † r. 1091. Svátek 22. dubna.

Bl. RABANUS MAURUS (nebo Rhabanus či Hrabanus) narodil se kolem roku 788 z rodu franckého. Nebyl tedy ani Skot ani Angličan, jak se někteří domnívají. Zbožní rodičové jej vychovávali pečlivě. Kdykoliv přijímali svaté svátosti, vždy synáček směl jíti s nimi. Jsa devítiletý, Rabanus byl dán na výchovu do kláštera Fuldy (původně Wuldaha nazývaného). Pilně si psal přednášky svých učitelů. Pak se odebral do Toursu, kde v Alkuinovi nalezl otcovského přítele a vůdce. Alkuin mu kdysi psal: „Synu můj! cvič se v lásce Boží, žij vždy a všude pro Boha! V tom nacházejž své štěstí!“ Rabanus se naučil řeči řecké, hebrejské a syrské a byv ustanoven magistrem, správcem školy klášterní, vykládal Písmo svaté a napsal první svůj spis: *De laudibus sancte crucis*. Později jsa opatem fuldenským, vystavěl na každém klášterním statku kostel, aby nikdo neumíral bez svátostí. Zdobil kostely uměleckými obrazy a sochami; rozmnožil knihovnu fuldenskou, takže se v ní nacházely knihy všech věků. Nařídil, aby po smrti řeholníka ještě po 30 dní dávána byla chudým strava, která zemřelému řeholníku příslušela.

Raban ustanoven byl arcibiskupem mohučským. Choval k papeži dětinnou úctu, takže nazýván byl „otrokem papežským.“ Snažil se rozšířiti víru mezi pohany; snad byl za tou příčinou r. 825 i v Bulharsku. - Též napsal Martyrologium. Obsáhlost jeho vědomostí, znalost spisů církevních otců řeckých a římských klassiků zjednala Rabanovi název: *Armarium scientiae*, t. j. zbrojírna vědy. Raban bývá nazýván tvůrcem německého školství; někdy také „učitelem církevním“, ačkoliv apoštolská Stolice mu tohoto čestného titulu nepřiřkla. - Raban zůstal pokorným i na stolci arcibiskupském; sám sebe nazýval sprostým a líným mužíkem. Vedl život přísný; nejedl masa, nepil vína. Zemřel r. 857. Svátek 4. února.

Ct. VILLIGIS pocházel z chudého rodu. Stal se arcibiskupem mohučským. Také byl kancléřem říšským a spravoval říši za nezletilého Otu III. Villigis posvětil Adalberta-Vojtěcha na biskupství v Praze. Ač vedl skvělý dvůr, přece byl pokorný. Jedinou vadou v životě jeho byl spor o jurisdikci nad (ženským) klášterem a nad kostelem v Gandersheimu, kteréžto místo bylo na hranicích. Spor vedl se sv. Bernvardem, biskupem hildesheimským. Vedl spor „bona fide“, t. j. veden byv dobrým míněním. Spor ukončen byl v neprospěch Villigisův. Villigis se zřekl domnělého svého práva a žil s Bernvardem v přátelství. Zemřel roku 1001. Památka jeho 23. února.

Sv. RICHARDIS byla manželkou krále Karla Tlustého. Byla vzácná rodem, ale vzácnější vírou a ctnostmi; krásná tělem, ale krásnější duchem. Po dvanáct let žila se svým manželem, jenž byl skoro slabomyslný, ve svornosti. Král jsa pln rozmarů, nařkl Richardu z nevěry manželské. Richarda prohlásila a přísahou stvrdila, že je nevinna, a byla též ochotna nevinu svou prokázati očistou Boží. Richardis

nade všecku pochybnost očištěná odešla do kláštera andlavského v Alsasku. Žila tam přísně. Také putovala do Svaté země a do Říma. Zemřela r. 893 nebo r. 894. Svátek 18. září.

Sv. MATHILDA byla dcerou saského hraběte Dětřicha z Bingelheimu a Rainhildy z rodu knížat dánských. Vychována byla v klášteře herfordském. Roku 913 se provdala za Jindřicha, syna saského vévody Oty. Jindřich se stal 6 let po svatbě králem německým. Mathilda stavši se královnou, zůstala skromnou. Svou tichostí, trpělivostí a láskou krotila a zušlechťovala drsnou povahu manželovu. Děti své pečlivě vychovávala; byli to: Otto, Jindřich, Bruno a Gerberga. Vedla i služebnictvo k ctnostnému životu; ujímala se lidí nuzných, nemocných a utlačovaných. Nejvíce se radovala, vyprosila-li milost a odpuštění vězňům a zajatým.

Král Jindřich, řečený Ptáčník, roznemohl se roku 936 na smrt. Přede všemi dvořany chválil svou manželku řka: „Nikdy nevzal kdo sobě ženy nad ni spolehlivější ve věrnosti a utvrzenější v dobrém!" A obrátiv se k ní řekl: „Děkuji tobě, že's mi moudré rady dávala, hněv můj krotívala, od nespravedlnosti mne odvracovala, k milosrdenství mne nakloňovala a děti naše nábožně vychovávala. Doporučuji tebe, děti a duši svou Bohu!" Když Jindřich zemřel, Mathilda ihned se tázala místních kněží, je-li kdo z nich lačný, aby mohl ihned za duši zemřelého konati oběť Mše svaté. Přihlásil se kněz Adeldak a Mathilda jej odměnila za obětování Mše svaté zlatými náramky. K synům svým promluvila: „Ustaňte se příti o důstojnost královskou! Vizte svého otce a pomněte, že pomíjející je všechna sláva lidská."

Mathilda byla nejvíc nakloněna synu Jindřichovi; přála si, aby on se stal králem. Ale přání její se nevyplnilo. Na království povolán byl Ota. Z toho vznikl mezi bratry krvavý rozpor, a jen stěží se podařilo matce usmířiti rozdvojené bratry. Synové se smířili, ale z návodu dvořenínů počali matce vyčítati, že rozdává mnoho majetku chudým lidem a klášterům. Odňali matce její statky a Mathilda, hluboce zarmoucená nevděkem svých synů, zvláště Jindřichovým, odebrala se do své otčiny, aby tam žila v ústraní. Ota poznal, že pochybil; umínil si, že ji zavolá zpět; také jeho manželka Editha a bratr Jindřich souhlasili. Synové spěchali matce své v ústrety; spatřivše ji, sestoupili s koně, poklekli před ní a prosili ji za odpuštění.

Od té doby dlela Mathilda v Kvedlinburce; žila skutkům pobožnosti a milosrdné lásky. Modlívala se celý žaltář; při Mši svaté obětovala chléb a víno. Dobročinnost její byla nevyčerpatelná. Když r. 955 obdržela zprávu, že Jindřich, její miláček, zemřel, tu jako by odumřela světu. Na hrobě svého manžela si požalovala: „O můj pane a manžele! Jak šťasten jsi, že jsi se této bolesti nedožil. Dosud jsem se těšila tvou podobiznou, tvým synem, nyní i tato útěcha je tatam!" Mathilda zřídila v Kvedlinburce tři sbory zpěváků a pěvkyň, aby prozpěvovali žal-

my a nábožné písně v chrámu Páně. Ráda čítala životopisy svatých. Rozdávala almužnu lidem potřebným a posílala jim nejlepší pokrmy se svého stolu. Kdykoliv někam jela, vezla s sebou dary pro chudé a pro chrámy. Cestou se modlila a podělovala každého žebráka, jehož z vozu uviděla. V zimě dala u veřejných cest udržovati oheň, aby pocestní a žebráci se mohli ohřáti. Zabývala se také ruční prací, aby, jak řekla, nejedla chleba nadarmo. Dne 14. března r. 968 Mathilda přijavši svaté svátosti z rukou svého vnuka Viléma, arcibiskupa mohučského (jenž byl přirozeným synem Oty I.), zemřela. Svátek sv. Mathildy 14. března.

Sv. JINDŘICH II. (1002-1024) byl syn bavorského vévody Jindřicha Krátkého a jeho manželky Gisely, která pocházela z rodu knížat burgundských. Narodil se roku 972. Vychován byl od sv. Volfganga, biskupa řezenského. Dospěv, vstoupil v manželství s Kunhutou, dcerou hraběte luxemburského. V den svatby učinili oba slib ustavičné čistoty. Jindřich se stal po smrti císaře Oty III. r. 1002 králem německým. Ačkoliv byl přítelem míru a nemiloval válek, přece byl donucen často válčiti s domácími i zahraničními rušiteli míru. Soupeř jeho, Heřman Švábský, podrobil se mu teprve, až brannou mocí k tomu byl donucen. Vlastní bratr Jindřichův, Bruno, činil mu obtíže a Jindřichovi nezbývalo, než přiměti nepokojného bratra Brunona, aby vstoupil do stavu duchovního, a učiniti jej biskupem augsburgským.

V Italii se bouřil markrabě Ivrejský Harduin a dal se zvoliti za krále italského. Jindřich potlačil vzpouru a dal se v Pavii korunovati železnou korunou královskou. Avšak ještě téže noci lid se jitřil, útočil na dům, ve kterém král přebýval. Stěží vyvázl Jindřich z města; jeho vojsko pak dobylo města po druhé a potlačilo povstání krvavě. Na radu státního kancléře Heriberta Jindřich II. opustil Italii a spěchal do Německa. Tam bylo jeho přítomnosti třeba. Bodrci a jiní polabští Slované nemohouce snésti nátisků Němců, povstali k odboji; kníže polský Boleslav Chrabrý jal se s Němci válčiti a takto Jindřich proti své vůli byl nucen, brannou mocí odrážeti útoky na říši a vkládati se do politických záležitostí sousedních říší. Za těchto válek vtrhl král Jindřich II. r. 1005 také do Čech, donutil Boleslava Chrabrého k útěku z Prahy a udělil Čechy Jaromírovi v léno.

Král Jindřich II. se přesvědčil ve válkách, že nemůže spoléhati na pomoc zištných knížat světských. Proto vyhledával podpory u biskupů. Umínil si, že zřídí biskupství v Bamberku. Biskupství mělo býti jakousi tvrzí proti sousedním Slovanům. Avšak vévoda bavorský Jindřich, bratr královny Kunhuty, zatoužil po statcích, které se měly dostati k novému biskupství; nespokojen byl také bratr králův Bruno; také biskupové eichstädtský a würzburgský, majíce postoupiti části svých diecesí, činili velké potíže. Král však neupustil od svého záměru. Obdržev svolení papežovo, prosadil zřízení biskupství bamberského, daroval mu hojně statků, učinil je říšským knížectvím a na-

dal je právy tak velikými, že se mu žádné biskupství v říši nevyrovnalo. V Bamberku i jinde stavěl chrámy a kláštery, znovuzbudoval klášter benediktinek na Nonnenbergu v Solnohradě, udílel biskupům a opatům práva říšských hrabat a tak si v duchovenstvu získal mocnou oporu proti sobeckým knížatům, jejichž zvykem bylo krále neposlouchati a bouřiti se proti němu. Pro veliké dary klášterům dávané nazýván byl „otcem mnichů". Za štědrost prokazovanou církevním ústavům bylo Jindřichovi snášeti mnoho výčitek a příkoří, i od vlastních příbuzných. Ale Jindřich toho nedbal a říkával: „Bůh, jemuž chrámy jsou zasvěceny, jest veliký a nemůžeme dosti činiti v uctívání Jeho velebnosti."

Proti králi Jindřichu II. bouřili se často jeho příbuzní. Bratr královnin Adalbero byl od kapitoly trevírské zvolen arcibiskupem trevírským, ačkoliv neměl ani zákonitého věku, ani potřebných vlastností pro hodnost biskupskou. Jindřich ve své svědomitosti nepotvrdil té volby. Adalbero zdvihl proti králi branný odpor; bratr jeho, vévoda bavorský, se přidal k němu. Jindřich II. je přemohl, dobyl Tevíru, švakrům odpustil, ale sotva odtáhl se svým vojskem, už se opět vzbouřili proti němu. Tu nezbývalo králi, než věrolomnému švakru Jindřichovi odníti vévodství bavorské.

Jindřich byl upřímně nábožný, přijímal často svaté svátosti, šetřil církevních postů a zapíral se, aby čistotu srdce bez úhony zachoval. Když manželka jeho Kunhuta byla od zlomyslníků osočována, jako by se byla provinila proti manželské věrnosti a proti panenské čistotě, k níž se slibem zavázala, ulekl se. S jeho svolením podrobila se tak zvanému soudu Božímu. Kráčela po žhavých radlicích a osvědčila svou nevinnost. - Jindřichova zbožnost nebyla na úkor jeho horlivé činnosti a péči o časné a věčné blaho lidu. Dbal, aby se v úřadech šetřilo spravedlnosti. Byl dobročinný; rozdával na svých častých cestách po říši štědré podpory nuzným a potřebným, zvláště v čas neúrody. - Ustavičné bouře a vzpoury příbuzných a knížat říšských, neznajících ani kázně ani spravedlnosti a spoléhajících jen na pěstní právo, zošklivily Jindřichovi úřad panovnický. Stával se zasmušilým, malomyslným a umínil si vzdáti se koruny a vstoupiti do kláštera u města Trevíru. Zažádal o přijetí. Opat ho odrazoval od jeho úmyslu, ale marně. Otázal se ho u přítomnosti mnichů: „Trváš nezvratně na svém úmyslu vstoupiti do tohoto kláštera a zavázati se sliby, tedy také slibem poslušnosti?" Král odpověděl: „Ano, a zavazuji se k tomu slibem." Opat na to: „Nuže, přijímám vaši královskou výsost za člena tohoto kláštera, - a rozkazuji tobě na základě slibu poslušnosti, abys zůstal a dále spravoval říši, kterou ti Bůh svěřil; ukaž, že umíš nesti svůj kříž." A král poslechl.

Roku 1013 nepokojný Harduin opět uchvátil vládu v Italii a vypudil papeže Benedikta VIII. Papež se obrátil ke králi Jindřichovi o pomoc. Král vyhověl žádosti a vypravil se s mocným vojskem, provázen jsa manželkou Kunhutou, do

SV. KLÁRA A SV. ALŽBĚTA

Italie. Přemohl zpupného Harduina a slavil slavný vjezd do Říma. Pak se konala slavnost korunovace. Než Jindřich vstoupil do chrámu sv. Petra, papež se ho tázal, slibuje-li býti věrným patronem a ochráncem římské církve, papeži a jeho nástupcům synem oddaným?" - „Ano, slibuji," odpověděl Jindřich slavnostně. Tu pak byli oba manželé, Jindřich a Kunhuta, korunováni na římské císařství. - A když pět let po té papež žádal císaře o pomoc proti Řekům, kteří v jižní Italii se bouřili, císař dostál svědomitě svému slibu, přichvátal papeži na pomoc, porazil Řeky, zjednal pokoj a vrátil papeži území jemu uloupená. Tenkrát obléhal město Troji v Apuleji a obyvatelé nemohouce ubrániti města, vyslali k císaři svoje dítky, jež kráčejíce průvodem prozpěvovaly „Kyrie eleison". Císař soucitem jat městu odpustil a vojsko odvolal. - Tehdy navštívil Jindřich II. slavné opatství montekassinské. Ve vojsku začala zuřiti zimnice, také král si odnesl z této výpravy zárodek smrti; od té doby churavěl. Ve Veroně Jindřich spatřil sv. Romualda; volal naň pokorně: „Kéž by duše moje přebývala v tvém těle!" Od tohoto setkání oddával se Jindřich víc a více duchovnímu životu.

Svatý král připravuje se křesťansky na smrt, ještě jednou odprosil císařovnu Kunhutu za podezření, kterému byl, byť na krátkou dobu uvěřil, a podávaje jí ruku, řekl k jejím příbuzným: „Tuto, kterou jste mi odevzdali jako pannu, odevzdávám Kristu Pánu i vám jako pannu." Zemřel 52letý na svém statku Gróně u Halberstadtu dne 13. července r. 1024. Pochován byl v bamberském dómě. Jindřich nazývá se v dějinách „Pobožný" nebo „Svatý"; byl veliký jak v dějinách světských, tak v dějinách Církve. Svátek sv. Jindřicha císaře 15. července.

Sv. KUNHUTA (něm. *Kunigunde*, to jest smělá) byla dcerou lucemburského hraběte Sigfrida a manželky jeho Hedviky. Dospěvši, učinila slib ustavičné čistoty panenské; avšak dle přání svých rodičů podala ruku bavorskému vévodu Jindřichovi. Před sňatkem se mu svěřila, že míní sloužiti Bohu v panenské čistotě; šlechetný Jindřich nejen v to svolil, nýbrž i sám se zavázal Bohu slibem ustavičného panictví. Takto vstoupili v manželství. Zůstali svému slibu věrni až do smrti, milujíce se čistou láskou. Jindřich byl hoden své manželky. V den svatby daroval jí jako „Morghengabam" (Morgengabe, dar obvyklý) vzácný krucifix, ceněný za mnoho tisíc zlatých. Také jí upsal jako svatební dar své pozemky v Horní Falci (na hranicích českých), jež Kunhuta později věnovala nově zřízenému biskupství bamberskému. Když manžel její r. 1002 se stal králem německým a roku 1014 císařem, Kunhuta nezpyšněla. Následujíc manžela, konala i ona mnoho dobrých skutků ke cti a slávě Boží, ku zvelebení Církve a ku blahu lidu, hmotnému i duchovnímu. Pečovala o chudé a nemocné, budovala chrámy a kláštery a zhotovovala bohoslužebná roucha.

Někteří zlomyslníci jali se uvalovati na císařovnu mrzké podezření, jako by

se byla provinila proti manželské věrnosti a proti panenské čistotě, k níž se slibem zavázala. Když tyto pomluvy se dostaly ke sluchu císařovu, zhrozil se. Kunhuta nemohla k pomluvám mlčeti. Dle tehdejšího právního názoru hodlala dokázati svou nevinnost „soudem Božím". Bylo jí usouzeno, aby kráčela bosa po rozžhavených radlicích. Provázena císařem, knížaty a zástupem lidu odebrala se Kunhuta do chrámu Páně; při Mši svaté přijala Tělo Páně a pak učinila bosýma nohama 15 kroků po rozžhavených radlicích (super ignitos vomeres); nevzala úrazu; na nohách neshledáno nižádné popáleniny. Jindřich ji veřejně odprosil a vážil si jí od té doby tím více. Když ležel na smrtelném loži, odevzdal ji jejím příbuzným řka: „Tuto, kterou jste mi odevzdali jako pannu, odevzdávám Kristu Pánu i vám jako pannu."

Po smrti manžela svého († 1024) Kunhuta dala výhost světu; umínila si, že ztráví zbytek svého života v klášteře v Kaufungách v Hessensku, jejž byla sama vystavěla. Když nadešel den vstupu, Kunhuta oděna jsouc v císařský háv, záříc drahokamy a zlatem, přistoupila k oltáři, složila korunu i plášť císařský i všecky svoje šperky, dala si ostříhati vlasy, oděla se v černé roucho řeholní a přijala od biskupa závoj a prsten, znak zasnoubení s Kristem. V klášteře žila pokorně a přísně, v ničem se nelišíc od ostatních řeholnic. Když ležíc na smrtelném loži zpozorovala, že řeholnice jí chystají rubáš drahocenný, zlatem protkávaný, řekla: „Odneste ten šat; v drahocenném rouchu zasnubovala jsem se snoubenci smrtelnému, v řeholním pak rouchu Snoubenci nebeskému. Pochovejte mne vedle bratra a pána mého, císaře Jindřicha." Kunhuta zemřela dne 3. března 1040. Svátek její též 3. března.

Sv. GOSBERT (také Drago nazývaný), rodem Švéd, žák sv. Ansgara, biskup osnabrücký, zemřel kolem r. 874. Svátek 2. února.

Sv. ADOLF viděl kdysi cistercienské řeholníky zpovídati se; i obrátil se k Bohu; stal se biskupem osnabrückým ve Vestfálsku; hlásal horlivě slovo Boží, pečoval o chudé. † roku 1222. Svátek 11. února.

Bl. HEŘMAN byl rodem žid; pokřtěn a vzdělán byv, stal se praemonstrátským proboštem ve vestfalském městě Scheda; zemřel r. 1173; svátek 6. srpna.

Sv. ADELHEID (česky Adéla) a *Bertrada*, panny, byly dcery hraběte Megengozy (čili *Megengaudia*), hraběte geldernského (v Porýnsku), a Gerbergy. Adéla byla abatyší ve Villichu (u Bonnu na Rýně), Bertrada abatyší v Kolíně. Když Bertrada záhy zemřela, Adéla na rozkaz biskupa kolínského sv. Heriborta převzala i správu kláštera kolínského. Adéla zemřela r. 1015. Svátek obou panen 5. února; památka ctihodného Megengaudia 19. prosince.

Bl. EBERHARD, hrabě Nellenburg, byl příbuzným německého císaře Jindřicha II. Matka jeho Hedvika byla dcerou uherského krále Štěpána. Eberhard se oženil a měl šest synů. Když vyrostli, Eberhard vykonal pout do Říma a do Kompostelly; se svolením své manželky

vstoupil pak do kláštera v Schaffhausenu, který byl založil. Zemřel kolem r. 1070. Svátek 7. dubna.

Sv. LUDAN pocházel ze Skotska a po smrti rodičů vykonal pout do Svaté země a ze zděděného jmění vystavěl hospic pro poutníky a pro nemocné; když se vracel, v Německu onemocněl a u Strassburgu pod jilmem zemřel, roku 1202. V jeho oděvu byl nalezen lístek se slovy: „Jmenuji se Ludanus, syn skotského knížete Hildebolda, křesťan, poutník Peregrin.“ Svátek 12. února (nebo i 28. června).

Bl. MECHTILDA (nebo také Mathilda), dcera hraběte andechsského (v Bavorsku), byla zvolena abatyší kláštera diessenského. Za její správy klášter diessenský zkvétal a proslavil se. Konrád, biskup augsburgský, znaje požehnanou činnost Mechtildinu, uložil jí, aby napravila pokleslou kázeň v ženském klášteře edestaedtenském. Poslechla. Avšak jeptišky znamenajíce, že dle nové reformy nemají se stýkati s lidmi světskými, počaly reptati a brojiti proti nové představené. Konrad byl nucen zakročiti, vzdorovité a odbojné jeptišky propustiti. Klášter nabyl zase tvářnosti chvalitebné. Mechtilda seznavši, že se blíží konec jejího života, chvátala do svého milého kláštera diessenského. Mechtilda měla tu vadu, že se příliš rozčilovala a že ve hněvu zlé slovo propověděla. Avšak čím dále, tím více se mírnila. Zemřela roku 1160. Svátek 31. května.

Ct. MECHTILDA, abatyše sponheimská (u Mohuče), zemřela roku 1154; památka 26. února.

Bl. MEINVERK byl biskupem paderbornským. Jeho matka se znovu provdala a žádala na synu důchodů z biskupských statků; byla ťoddána životu rozmařilému. Ale Meinverk vynakládal příjmy na znovuzbudování vyhořelého dómu, její pak nároky odmítal, maje správný názor o účelu církevních důchodů. Matka proto naň zanevřela. - Meinverk visitoval horlivě svou diecesi, a aby se zevrubně přesvědčil o jejím stavu, převlekl se za kupce. - Byl důvěrným přítelem sv. Jindřicha II., císaře. Císař neměl lepšího rádce nad Meinverka. Zemřel r. 1039. Svátek 5. (nebo 17.) června.

Bl. HEMERALD, kněz paderbornský, měl asi zvyk mluviti ostře, od plic; biskup Meinverk ho dal zmrskati, nazval ho potrhlým odpadlíkem (delirum apostatam), ale pak seznav jeho svatost, na kolenou ho odprosil. Hemerald zemřel kolem r. 1036. Svátek 28. června.

Sv. FINDAN připutoval kolem roku 851 ze Skotska k Rýnu a vstoupil do kláštera rýnavského (Rheinau, hodinu cesty od vodopádu Schaffhausenského). Tam žil v tuhé kajícnosti, maje na těle žíněný pás; kromě ryb nejídal ničeho; maličko spával na holé zemi. Zemřel kolem r. 878. Svátek 15. listopadu.

Bl. RAINOLD (*Rainhold*), mnich v Porýnsku, zemřel r. 960; svátek 7. ledna.

Bl. EGHART, opat v Huysburgu (blíže Halberstadt), zemřel roku 1084; svátek 28. června.

Bl. ECKHART (nebo Hechard), kněz ve Vestfálsku, žil ve XII. století; svátek 1. července.

Ct. VERNHER (Werner) opat viblinský (u Ulmu) zemřel roku 1126; svátek 4. června.

Sv. RUPERT, syn Robolda a Berty, která pocházela z rodu lotrinských vévodů. Putoval do Říma, a když se vrátil, rozdal vše, co měl, chudým a uchýlil se na horu u Bingen, kteráž pak obdržela jméno „Rupertusberg". Žil v IX. století. Svátek 15. května.

Bl. RUPERT, opat ottobeurenský ve Švábsku, zemřel kolem roku 1145; svátek 15. srpna.

Sv. LUITBERGA (nebo Luetberga), reklusa t. j. poustevnice v Hercynském lese, zemřela kolem roku 870; svátek 1. ledna.

Sv. LUTHARD, hrabě clevesský, zemřel kolem r. 880; svátek 15. září.

Sv. BRUNO, syn vévody korutanského Konráda, ustanoven byl biskupem würzburgským; vystavěl dóm k poctě sv. Kiliána. Dóm ten je památníkem zbožnosti a horlivosti Brunonovy. Roku 1045 táhl s císařem Jindřichem III. do Uher. Na cestě se ubytoval v Rosenburgu u Ypsu. Při hostině se probořila podlaha a Bruno byl tak raněn, že ranám podlehl. Stalo se to r. 1045. Svátek 17. května.

Bl. ADALBERO studoval v Paříži se sv. Altmannem; pak stal se biskupem würzburgským. V boji o investituru věrně stál při Řehoři VII.; zemřel r. 1090. Svátek 6. října.

Bl. ADELINDA, dcera vévody švábského Hildebranda, narodila se na hradě andechsském u Ammerského jezera v Bavorsku; provdala se za Athóna, jemuž porodila čtvero synů. V bitvě s Avary u města Biberachu padl manžel i tři synové; nejmladší syn pak také záhy zemřel. Adelinda vystavěla klášter čili ústav Buchan (nedaleko Biberachu, ve Würtembersku). V ústavu tom bylo členkám ze šlechtického rodu pocházejícím volno opět vystoupiti; pouze abatyše byla vázána slibem čistoty. Adelinda byla abatyší a žila odříkavým životem. Zemřela dle *D* roku 940. Svátek 28. srpna. (Sluje též Adelina).

Bl. ARNOŠT (latinsky Ernestus), hrabě z Hohensteinu, vedl život světský, později však vstoupil do kláštera zwiefaltenského na Dunaji. Rok smrti není znám. Svátek 27. března.

Sv. GEROLD pocházel snad ze saského knížecího rodu a přišel se dvěma syny do krajiny feldkirchské a jal se tam poustevničiti. Synové vstoupili do kláštera einsiedelnského. Gerold zamřel r. 978. Svátek 19. dubna.

Sv. MARKVARD (staroněmecky tolik jako hlídač koní, dle jiných strážce hranic), biskup hildesheimský, byl od Normanů r. 885 zabit. Svátek 2. února.

Sv. ALTFRID, biskup hildesheimský, zemřel r. 875. Svátek 15. srpna.

Sv. BERNVARD narodil se v Sasku a studoval na škole hildesheimské. Jeho spolužáky byli: Meinverk a Jindřich, pozdější císař. Jakmile Bernvard skončil přípravu vědeckou a uměleckou, vysvěcen byl od Villigisa na kněžství. Roku 987 Bernvard se stal dvorním kaplanem, ba i říšským kancléřem u císaře Oty III. Zvolen byv biskupem hildesheimským, požehnaně působil pro církev, pro lid,

vědu i umění. Vystavěl pevné hrady proti loupeživým Normanům; zakládal osady na místech pustých, učil lid páliti cihly a opatřil město Hildesheim pevnou zdí, takže v celém Sasku nebylo města krásnějšího a bezpečnějšího. Bernvard byl i dobrým zlatníkem, o čemž doposud svědčí umělecký, zlatý kříž a dvé svícnů. Za dne pracoval a studoval, velikou část noci probděl na modlitbách. Byl 5 let upoután na lůžko a † 20. listopadu r. 1020 (či 1022). Svátek 20. listopadu (nebo 26. října).

Sv. GOTHARD narodil se kolem roku 960 snad v Reichersdorfě na Dunaji v Bavorsku. Otec byl služebníkem altaichského kláštera. Arcibiskup solnohradský Fridrich přišel kdysi do Altaichu a poznav nadějného hošíka Gotharda, vzal si ho na svůj dvůr a pečoval o jeho vzdělání. Gothard byv vysvěcen na jáhna, vstoupil do kláštera altaišského a byl od sv. Volfganga vysvěcen na kněžství; později byl zvolen opatem svého kláštera. Dbal, aby pravidla sv. Benedikta byla přesně zachovávána. V klášteře zkvétaly křesťanské ctnosti i věda i umění. Nábožný vévoda Jindřich, pozdější císař, seznav horlivost Gothardovu, uložil mu, aby také v klášteře hersfeldském v Duryňsku zavedl pořádek. Učinil tak. Nespokojenci s novým řádem odešli z kláštera, ostatní však se podvolili a poslouchali přísného opata Gotharda. Pak byl poslán do Tegernsee v Horním Bavorsku. Posléze se vrátil do Altaichu a klášter ten stal se za jeho správy štěpnicí vzdělanosti.

Po smrti hildesheimského biskupa Bernvarda (r. 1020 či 1022) císař Jindřich si přál, aby jeho nástupcem se stal jeho přítel Gothard. Gothard, jsa věku pokročilého, zdráhal se volbu přijmouti. Posléze dal se vysvětiti na biskupství a ujal se s mladistvou horlivostí úřadu apoštolského. Pečoval o služby Boží; dal si záležeti na výchově mládeže; nešetřil k tomu účelu peněz, a kdekoliv nalezl schopné žáky, ujímal se jich a posílal je na vyšší školy do ciziny. Důchody své vynakládal na výchovu mládeže, na stavbu a ozdobu chrámů a na podporu chudých a nemocných. Vystavěl rozsáhlý ústav pro chudé a nemocné, ale nařídil, aby lenoši nebyli v něm dlouho trpěni. Takové nazýval žertem „peripatetiky“; ti byvše pohostěni, musili po 2 nebo 3 dnech ústav opustiti. Gothard sám pracoval do únavy až do vysokého stáří a požíval jen skrovného, ponejvíce bylinného pokrmu. Zemřel 4. května 1038. Svátek 4. května.

Sv. HILDEGARDA BINGENSKÁ narodila se r. 1098 na hradě Bökelheimském v kraji hornorýnském z rodičů stavu rytířského. Otec Hildelbert byl správcem na řečeném hradě, jenž náležel biskupu špýrskému. Matka slula Mechtilda. Hildegarda byla jejich desátým dítětem; tělesně slabá, často postonávající, ale v útlém těle byl silný duch, jenž budil úžas rodičů. Jsouc osmiletá, byla dána do panenského kláštera disibodenského u Remlingu na výchovu. Tehdy tam byla mistrovou Juta, sestra hraběte Sponheimského. Ta naučila Hildegardu čísti, psáti, žalmy zpívati a na harfu hráti. Jiného vzdělání vědeckého jí nemohla poskytnouti. Hildegarda, ačkoliv byla věkem

mladičká, byla ducha vyspělého, rostla v dokonalosti, kráčejíc od ctnosti ke ctnosti a majíc v srdci jedinou snahu, aby Bohu se zalíbila. S velikou radostí ji pozorovala abatyše těšíc se, že z učednice stává se tak záhy mistrová. Při tom konala Hildegarda ochotně kteroukoliv domácí práci; obsluhovala nemocné řeholnice s takovou trpělivostí a láskou, že všecky k ní přilnuly. Proto se směla dřív, než bylo zvykem, obléci v řeholní roucho a složiti klášterní sliby. Byl to veliký a svatý misionář, Otto, biskup bambergský, jenž přijal její klášterní sliby. Hildegarda prospívala láskou k Bohu a k bližnímu, čistotou, pokorou, odříkavostí, mlčelivostí. Byla chatrného zdraví, churavěla skoro stále a zřídka kdy mohla choditi, ale čím více tělo chřadlo, tím mohutněji se rozvíjel její duch.

Hildegarda mívala už od dětství různá zjevení. Vykládala o tom takto: „Ve třetím roce svého života jsem viděla takové světlo, že se moje duše zachvěla. Tak i později. Když jsem pozorovala, že abatyše a ostatní sestry podobných zjevení nemívají, ulekla jsem se a zastyděla a ukrývala jsem je v duši, seč jsem byla. Ale později zazářilo mi do duše tak mocné světlo a zaproudilo tolik představ, myšlenek a obrazů, že mi nezbylo, než všecko vypověděti. Viděla jsem to světlo při plném sebevědomí, i nechtíc, ne smyslovýma očima. Z tohoto světla, jež bylo nad slunce jasnější, poznávala jsem pravdy, řeči a věci neobyčejné, mimořádné, nadpřirozené, v pouhém okamžiku, ne jako z lidských úst... Když mi bylo dvacet čtyři let, cítila jsem, kterak z otevřeného nebe přišlo světlo bleskem a rozlilo se ve všechnu mou bytost; od té doby rozuměla jsem žaltáři a evangeliu; obdržela jsem dar vykládati Písma svatá Starého i Nového Zákona.“ - Hildegarda byla sice tělesně churava, ale o duševní churavosti není u ní stopy. Měla jasný rozhled ve světě, byla cílevědomá a energická.

Po smrti abatyše Juty r. 1136 byla Hildegarda zvolena za „mistryni“; teprv později obdržela název „abatyše“. Pečovala o své podřízené jako dobrá matka a vedla je více příkladem než slovy. Nemilovala extrémů, výstřední askese; byla prostá bez upejpání, upřímná bez lichocení a shovívavá. Uměla mlčeti, čekati, přehlížeti, napomínati, modliti se, ale bylo-li třeba, byla odhodlána uschlou větev odděliti od kvetoucího stromu.

Protože mnichové benediktinští na hoře Disibodově zvětšili svůj klášter, ubylo místa, a Hildegarda se odhodlala přeložiti svůj klášter z hory Disibodovy na horu sv. Ruperta u města Bingenu. Ale opat se tomu protivil. Také jiné překážky, na pohled nepřekonatelné, stavěly se jí v cestu; hořem onemocněla, ba pozbyla na čas i zraku. V této tísni prosila arcibiskupa mohučského o pomoc. Té se jí dostalo; štědrostí dobrodinců, zvláště hraběte Sponheimského, vyrůstaly zdi nového kláštera, odpor opatův ustal a r. 1147 opouštěly benediktinky, vesměs urozeného stavu, počtem asi 20, provázeny jsouce zpěvem duchovenstva, horu Disibodovu a stěhovaly se na horu, pod níž byl hrob sv. Ruperta, do nového domova. Opat

činil nové potíže, protože hora sv. Ruperta byla na pozemku jeho kláštera. Hildegarda, ač churava, jela koňmo do kláštera benediktinů na hoře Disibodově a energickým jednáním vydobila vítězství a nerušeného klidu. Klášter její se také domohl svobodné volby svého duchovního správce a svobodné volby abatyše. Hildegarda spravovala nejen klášter Rupertberský, ale i Eibingenský. Dvakrát týdně navštěvovala tento klášter za příčinou dohledu.

Stavba, zařízení a správa obou těchto řeholních domů vyžadovaly velké opatrnosti, vytrvalosti a mnoho starostí, ale Hildegarda, důvěřujíc v Boha, dovedla statečným svým duchem přemáhati všeliké obtíže a nedala se ničím odvrátiti od toho, čeho se podjala ke cti a slávě Boží. V častých nemocech zůstávala trpěliva, říkávajíc: „Čím více utrpení na mne sesílá můj Ježíš, tím více jsem přesvědčena, že mne miluje." Kdysi ležela po třicet dnů, snášejíc hrozné bolesti; sestry myslely, že umře. Hildegarda ve vidění zaslechla slova: „Ještě nepřišel čas rozdělení tvého." A ihned přestaly bolesti a vrátilo se zdraví.

S přesídlením nebyli spokojeni ani lid ani příbuzní ani podřízené řeholnice. Ovšem bylo v klášteře mnoho nehotového, nedokončeného. Hildegardě nezbývalo, než kárati sestry nepoddajné. Učinila tak s mateřskou laskavostí. „Mluvila jsem jim slova Písma a řehole, ale některé z nich pohlížely na mne zlobně, zahrnovaly mne výčitkami, prohlašujíce, že nejsou s to snésti kruté břemeno kázně řeholní." Některé vystoupily z kláštera. Hildegarda pravila: „Dřívějších poměrů nestrpím; je třeba, aby chybující se vrátily na cestu dobrou." „Bouře se valily přes klášter, trampoty mne stíhaly, takže jsem vzdychala a hořce plakala." Ale právě pro tuto slabost jeví se nám energická Hildegarda tak lidskou a blízkou. Neznala hrdého sebevědomí a tvrdé necitelnosti k cizí bolesti. Její osobnost je tak sympatická, že lidsky cítila, že sobě nelibovala v podivuhodných skutcích odříkání a pokání, že nehledala cesty do nedostupných krajin, kam ji málokterý člověk mohl následovati.

R. 1151 dokončila Hildegarda hlavní svůj spis: „Sci vias" (t. j. Znej cesty, totiž Páně; srov. Isaiáše 58, 2). Kniha má tři oddělení, ve kterých je 6 a 7 a 13 - úhrnem 26 vidění zaznamenáno, jež svým slohem připomínají starozákonní proroky a Zjevení sv. Jana. Líčí hříchy v mystických obrazech šelem útočících na nebesa, zobrazuje trůn Boží v moři oslňujícího světla, podává křesťanské učení o Bohu a stvoření, o vykoupení a o Církvi, kárá poklesky tehdejší doby, chyby církevních hodnostářů i světských pánů, hrozí jim trestem Božím. Tu mluví něžně, tu prudkým vichrem, tu jasně, tu temně a záhadně. Nemluví jménem svým, nýbrž jménem Božím. „Bůh praví..." Osvědčuje ohnivou horlivost pro náboženské pravdy a pro mravní obrození lidstva. Nikde nevybočuje z mezí; všude lze zříti pravověrnost. Hildegarda pracovala o tomto díle deset let. To má tu nevýhodu, že spis postrádá systematické skladby, jednotné struktury. (Rukopis „Sci vias"

bohatě ozdobený zlatými a stříbrnými malbami a iniciálkami jest nyní vzácným pokladem zemské knihovny wiesbadenské.)

Spis je psán latinsky. Hildegarda znala pouze základy latiny. Proto jí bylo třeba pomocníka, který by její vidění buď sám zaznamenával, anebo od ní sepsaná po stránce mluvnické opravoval, piloval. Prvním spolupracovníkem byl Volmar, benediktin disibodenský, který jakožto probošt rupertbergský konal v tomto klášteře duchovní správu. Volmar dobře spolupůsobil: nic nepřidával, nic neubíral. Když zemřel, podjal se jeho úlohy probošt Gottfrid, po něm Wibert Gembloux-ský. Ten chtěl, pokud se týká slohu, volně vládnouti. I prosila jej Hildegarda řkouc: „Hle, Volmar si nežádal volnosti tou měrou a spokojil se tím, že mé spisy pouze opravil dle mluvnických pravidel; nepohoršuj se, prosím, mou latinou; neníť mi dáno vyjadřovati se klasickou latinou."

Svět přijal zprávu o viděních a zjeveních Hildegardiných různě; mnozí měli ji za výstřední blouznilku, jiní za prorokyni. Sv. Bernard, uslyšev ty zprávy, zavítal do Bingenu, aby vyzkoumal, co na věci je. Hovořil s Hildegardou o posmrtném životě. Probrav pozorně knihu „Sci vias", byl hluboce dojat a pravil ke svým průvodcům: „Tato zjevení nejsou dílem lidským; žádný smrtelník jich nepochopí, nebude-li srdce jeho proniknuto vroucí láskou k Bohu. Hříšným lidem ať zdají se býti pošetilostí." - Roku 1147 konal se v Trevíru provinciální sněm církevní, jehož se zúčastnil i papež Eugen III. Trevírský arcibiskup Adalberon prosil papeže, aby prozkoumal vidění Hildegardina. Papež Eugen III. poslal několik theologů, aby vyšetřili, co na věci je. Uslyšev o ní jenom dobré zprávy a obdržev knihu „Sci vias", předčítal některé stati přítomným hodnostářům. Papež schválil její spis, připsav vlastní rukou tato slova: „Zachovej v srdci svém vzácnou milost, kterouž ti udělil Bůh, a zvěstuj dále, co Duch tobě vnukne." (Schválením tím není řečeno, že by spis byl bez omylu. Schválí-li církev mystické nebo jiné spisy, znamená to jen tolik, že v nich nejsou věroučné a mravoučné vady.

Když věhlasný opat sv. Bernard, papež Eugen III., a sněm Trevírský schválili vidění a spisy Hildegardiny, rozšířila se pověst o ní po celém tehdy známém světě, a vážnost její se rozmáhala. Papežové Anastasius II. a Hadrian IV. i císařové jí posílali listy, doporučujíce se do jejích modliteb. Papeži Anastasiovi II. (1153-1154), devadesátiletému starci, napsala: „Ty muži, který jsi ustanoven pastýřem všeho křesťanstva! oko tvého rozumu umdlévá . . . před očima svého svědomí stal se's nedbalcem a trpíš pyšné řeči svého dvořanstva." - Král Konrád III. jí psal: „Slyšeli jsme, že svatost tvého života a prorocký dar dochází všude chvály. Ačkoliv žijeme světským životem a jsme, jací nemáme býti, béřeme útočiště své k tobě a prosíme tebe o napomenutí a modlitbu". Odpověděla: „Buď stálý ve službě Boží! Doba, ve které žiješ, je lehkovážná jako žena, panuj nad svou vůlí a polepši se!" „Polepši se", tak troufala si

napsati řeholnice mocnému králi. - Císaři Bedřichu I. Rudovousovi napsala: „Ten, který jest, praví: Zničím vzdor bezbožníků! Slyš to, o králi, chceš-li zachovati život!“ K hrdému Hohenstaufovi ještě nikdo takto nemluvil. Ale Bedřich ctil Hildegardu, a když jeho vojsko v nastalých bouřích pustošilo Bingen - klášter na hoře sv. Ruperta zůstal ušetřen.

Nikdy se nesklonila Hildegarda před zvučným titulem, nýbrž dle potřeby buď napomínala nebo kárala. Cit povinnosti přemohl ženskou ostýchavost. Kromě jmenovaných psali jí kardinálové, biskupové, na př. wormský, trevírský, solnohradský, pražský, ba i jerusalemský. Z Francie, Nizozemí i z Německa přicházeli zástupové lidí duchovních i světských, vznešených i prostých, zdravých i nemocných do kláštera sv. Ruperta, hledajíce rady i útěchy ve všelikých svých potřebách, ona pak jim udílela poučení z nevyčerpatelného zřídla svých vidění. Její odpovědi osvědčovaly moudrost kromobyčejnou; ve mnohých výrocích jevil se duch prorocký, nadpřirozené poznávání tajemství Božích i srdcí lidských. Přicházeli i židé. Přicházeli pak pochybovači a posměváčkové, ale Hildegarda, prohlédši jejich nitro, kárala nekalé jejich úmysly.

Hildegarda napomínala i řeholníky a kněze. Z dopisů biskupů a kněží Hildegardě poslaných poznáváme, že vedle zpronevěřilých kněží bylo mnoho horlivých kněží. Hildegarda napomenula opata kolínského: „Kdo místo chleba dává trní (t. j. chladná, přísná slova), nenapomáhá k životu. Učitel ať volí slova s mateřskou lahodou, aby žáci je radostně přijímali.“ Na svých okružních cestách navštěvovala města a kláštery, a to buď pěšky nebo koňmo nebo po lodi. Přišla až do Toursu a do Paříže. V Mohuči hlásala před lidem a kněžstvem pokání. Že lid a duchovní správcové se dostavili na kázání ženy, jest neslýchaným zjevem v dějinách církevních.

Kromě hlavního spisu „Scivias“ složila 69 písní, antifon a sekvencí, jeden melodram. Jsouc šedesátiletá, napsala nové dílo: *Liber vitae meritorum*, t. j. knihu záslužného života. Tu dává Hildegarda slovo ctnostem a hříchům; nenapomíná přímo, nýbrž ponechává čtenáři, aby volil „pro a proti“. Personifikace jsou dobře promyšleny, allegorie duchaplny. Pozorovací bystrý postřeh, znalost duší a přírody překvapuje. Ale mnohé věci jsou vyumělkovány.

Hildegarda bývá nazývána první německou lékařkou vědecky činnou, první spisovatelkou rostlinopisu. Napsala spisy: *Causae et curae*, t. j. příčiny nemocí a léky, a *Physica*, t. j. přírodopis jednající o rostlinách, nerostech, ptactvu, rybách, zvířatech. Činí o všech přiléhavé poznámky; líčí na př. dravost štiky, prohlašuje oproti tehdejším předsudkům slepýše za neškodné zvířátko. Místy podléhá však duchu své doby. Většina těchto spisů nemá než historickou cenu. Její spis: Ignota lingua per simplicem hominem Hildegardem, asi 900 slov dílem latinských, dílem německých, je podivný pokus tajemné řeči. Zdali tím zamýšlela prostředek k všeobecnému dorozumění, jakési esperanto, není známo.

Do pozdního jejího stáří spadá spor s biskupskou kurií mohučskou. V jejím klášterním chrámě byl totiž roku 1078 pohřben člověk, jenž byl dříve klatbou stižen, ale pak přijav svátosti, smířil se s Církví. Biskupská kurie žádala, aby mrtvola byla z chrámu odstraněna, a hrozila interdiktem. Hildegarda zastávajíc mrtvého, odebrala se do Mohuče obhájit svého jednání. Konec sporu není znám. Snad končil odvoláním interdiktu, když byl proveden důkaz o smíření onoho člověka s Církví.

Hildegarda, ač byla chatrného zdraví a často churavěla, dosáhla požehnaného věku skoro 82 let. Zemřela 17. září 1179. Nebyla sice slavnostně prohlášena za svatou, ale Římské Martyrologium již od 15. století uvádí její jméno, a vždy byla nazývána „svatou Hildegardou". Klášter rupertbergský byl roku 1632 Švédy sbořen, řeholnice se uchýlily do kláštera eibingenského. Ve XX. století byl klášter eibingenský znovu postaven a dne 17. září 1904 přistěhovaly se do něho benediktinky od sv. Gabriele z Prahy. Svátek 17. září.

Bl. YUTTA, panna, byla abatyší kláštera disibodenského a učitelkou sv. Hildegardy, zemřela roku 1136; svátek 22. prosince (nebo 22. ledna).

Bl. IDA Z TOGGENBURGU (čili Judita, Guta) narodila se v Kirchbergu u Ulmu, ve Virtembersku; provdala se za hraběte Toggenburgského, v kantónu Svatohavelském. Důvěrník hraběte, Vlach Domenico, pronásledoval mladou manželku nečestnými návrhy a byl by ji kdysi znásilnil, kdyby panoš Kuno jí byl nepřispěchal na pomoc. Poté Domenico očerňoval ji u hraběte, vinil ji z nevěry; hrabě jat žárlivostí, svrhl Idu s hradního okna. Ida se však pádem nezabila; odešla do lesa a žila tam 17 let jako poustevnice. Posléze ji manžel nalezl a seznal její nevinu. Ida však se nechtěla do jeho hradu vrátiti, nýbrž se usadila s jeho svolením ve skrovném příbytku u kláštera Fischingen. Zemřela kolem roku 1180. Svátek 3. listopadu.

Bl. STILLA narodila se kolem roku 1080 v Abenberku u Norimberka jako dcera hraběte Abenberského. Byla příbuznou bl. Konráda, biskupa solnohradského († 1147). Vystavěla chrám na pahorku abenberském. Učinila slib panenství do rukou sv. Otty, biskupa bamberského. Nevstoupila do kláštera, ale žila odloučeně ode světa skutkům pobožnosti a milosrdenství. Zemřela v letech 1140-1150. Svátek 19. července.

Sv. MENRÁD (nebo *Meinhard*, Meginhardus, Menhart) narodil se roku 797 v Sulgenu ve Švábsku (dle *St* v Sullichgehofen ve Švýcarsku; Sulgen byl asi matčin rodný hrad). Jeho otcem byl Berthold hrabě Zollern nebo Hohenzollern. Menrád byl vychováván od svého strýce Hattona, jenž byl biskupem basilejským a spolu opatem kláštera reichenavského (na ostrově Bodamského jezera). Také Menrád vstoupil do toho kláštera; později byl poslán do kláštera v Bollingenu u Curyšského jezera. Ale jeho srdce toužilo po úplné samotě, ve které by mohl nerušeně sloužiti Bohu. S dovolením představeného odešel do tak zvaného „Tmavého lesa"

a tam mezi dvěma vysokými vrchy u pramene Sihl si vystavěl poustevnu. Abatyše kláštera curyšského Heilviga byla mu ve stavbě nápomocna a darovala do kaple sošku Panny Marie. (Na místě někdejší poustevny zbudován byl klášter a poutní chrám Maria Einsiedeln.) Menrád žil tam životem rozjímavým a přísným. O jeho pobytu věděli jen řeholníci reichenavští. Znenáhla našli i poutníci cestu k němu a žádali od něho rady v různých potřebách. Kdysi však přišli i dva lupičové; domnívali se, že poustevník má mnoho nashromážděných pokladů. Na oko se vyptávali na další cestu; Menrád je pohostil chlebem a vínem; oni však zhurta žádali pokladů, a aby se domnělých pokladů zmocnili, zardousili Menráda. Pokladů ovšem nenalezli i uprchli. Ale Menrádovi ochočení havrani je pronásledovali svým skřekem; lidé byvše upozorněni krákotem havranů, polapili lotry v Curychu. Vrahové tam byli popraveni. Rok smrti Menrádovy 861 (dle jiných 863), svátek 12. (nebo 21.) ledna.

Sv. MEINHARD I., biskup livlandský, zemřel 14. srpna 1196.

Bl. MEGINHARD, opat v Hersfeldu (na Fuldě); byl vzorem řeholního života. Zemřel roku 1059. Svátek 26. září.

Sv. VIBORADA (Vilreda) pocházela ze slavného rodu švábského (v Aargau). Odebrala se s bratrem Hittonem do Říma na pout. Záhy se řídila radami evangelickými. Když se oba vrátili do vlasti, Hitto vstoupil do kláštera svatohavelského, Viborada pak se ubytovala nedaleko kláštera toho v chyšce u kostela; zprvu s Kerhilou, neteří Notkera Balbula. Oddaly se tuhému životu a kolem nich se seskupila celá osada poustevnic Bohu v sebezapírání sloužících. Viborada byla duchovní matkou sv. Oldřicha. Přijala pak později k sobě i *Rachildu*, která byla stižena nezhojitelnou nemocí.

Roku 925 podnikli Maďaři (anebo jiný kmen jim příbuzný) vpád do země; Viboradu zavraždili, Rachildy však, ač byla v téže nebo v blízké cele, ušetřili. Rachilda žila ještě 21 let. Zemřela r. 946. Svátek jejich 2. května.

Bl. NOTKER BALBULUS (nazývá se tak pro chybnou řeč, narážel ť jazykem) byl mnichem svatohavelským ve Švýcarsku. Získal si zásluh o zvelebení církevního zpěvu. Napsal pojednání *De musica et symphonia* a „Knihu sekvencí". Píseň jeho: „Media vita in morte sumus" stala se válečnou písní křižáků. Také napsal Martyrologium. Vykládá se o něm, že na otázku jistého nadutého člověka, co prý teď Bůh v nebi dělá, odpověděl: „Ponižuje pyšné a povyšuje pokorné." Zemřel r. 912. Svátek 6. dubna.

NOTKER LABEO, také mnich svatohavelský, jeden z největších tehdejších učenců. Byl vzdělán v theologii, básnictví, v mathematice a v hvězdářství, ve spisech klasických i posvátných. Zemřel roku 1022. Blahořečen nebyl. Památka jeho 28. července.

Ct. VILTRUDA, abatyše v Hohenvartě (u Schrobenhausenu), †r. 1081. Památka její 30. července.

Sv. KONRÁD (či Kundrat, česky i Kuneš), syn Jindřicha, hraběte z Altorfu,

jenž pocházel ze starobylého rodu Velfů, a Berty, rozené hraběnky Hohenvartové. Konrád byl i za mladičkého věku neobyčejně vážný a usedlý; proto si rodičové umínili věnovati ho stavu duchovnímu. Poslali ho do Kostnice. Za dozoru kostnického biskupa Notinga Konrád činil pokroky ve vědách i ve ctnostech. Noting vysvětiv Konráda na kněze, zvolil si jej za pomocníka a důvěrníka. Zakrátko řízení diecése spočívalo na Konrádovi. Vedl si horlivě a spravedlivě. Proto po smrti biskupa Notinga zvolen byl Konrád jednomyslně biskupem kostnickým. Zdráhal se hodnost tu přijati, avšak na domluvu Oldřicha, biskupa augsburského, jenž volbu řídil, Konrád se podvolil všeobecné žádosti.

Konrád hlásal slovo Boží neúnavně, napomínal k životu ctnostnému, zveleboval církevní kázeň, vystavěl tři nové chrámy v Kostnici, jakož i útulek pro poutníky a pocestné. Oběť Mše svaté konával s dojemnou zbožností; slzíval při ní vnitřním pohnutím. Aby osvěžil svou horlivost, putoval po třikráte do Svaté země a zůstavil v Kostnici trvalou památku této pouti, dav zříditi hrob Páně, podobný Božímu hrobu jerusalemskému. Zemřel roku 976. Svátek 26. listopadu.

Bl. GEBHARD, syn hraběte Oldřicha, narodil se r. 947; ztratil matku při porodu. Byl vychován na dvoře biskupa kostnického, sv. Konráda; stal se jeho miláčkem a také druhým jeho nástupcem na biskupském stolci kostnickém. Vystavěl benediktinský klášter u Kostnice. Zemřel r. 995. Svátek 27. srpna.

Sv. BERNARD MENTHON, arcijáhen chrámu v Aostě, kázal po 42 let slovo Boží v kraji Walliském ve Švýcarsku a vystavěl dva ústavy pro cizince na horách, které se podle něho nazývaly „hory Bernardovy“. Zemřel v Novaře r. 1008. Svátek 15. června.

Ct. HEŘMAN *(Contractus)*, mnich reichenavský. Vynikal nejen theologickými vědomostmi, ale i jako dějepisec, filosof, astronom, hudebník. Jeho nejdůležitější dílo je: *Chronicon ab orbe condito ad annum 1054*. Pokud se týče dřívějších století, jest to ovšem jen výtah z Bedy. Avšak vždy zasluhuje chvály jeho stručný sloh, opomíjení všech bájí, vystříhání se zbytečných úchylek, vhodné uspořádání knihy. Od něho je píseň „Alma Redemptoris mater“; † r. 1054. Památka 19. července.

Bl. KONRAD pocházel z Albisu u Curychu a založil v Engelbergu klášter. Kdysi se ubíral do Curychu, aby obhajoval darované statky; tu byl od příbuzných nebo od služebníků zavražděn r. 1125. Svátek 2. května.

Sv. BERCHTOLD (nebo *Berthold*), opat v Engelbergu ve Švýcarsku, † roku 1197. Svátek 3. listopadu.

Bl. MARBOD, poustevník v Alberschwenden (blíže Bregenzu), byl kteréhosi dne r. 1120 nalezen mrtev ve své cele. Patrně ho zavraždili loupežníci. Svátek 11. září.

Bl. ADALBERO, biskup augsburgský, † r. 909; svátek 9. října.

Sv. OLDŘICH (lat. *Udalricus*, něm. *Ulrich*, původně také Vodalrik, Othilrik, Hylderik, Chylderik), syn hraběte Hu-

paldá, pána na Dillingách, a jeho manželky Thetbirgy (Dětpirchy), narodil se r. 890 v Augsburgu. Jako dítě byl slabounkého těla. Když poněkud zesílil, dali jej rodičové do kláštera svatohavelského. Toho času tam bylo 1000 mnichů, mezi nimi: Notker, Ekkehard, Sintram, Tutilo a Valtram. Prázdné chvíle Oldřich trávil u poustevnice Viborady; ta mu dávala návod k bohumilému životu a poučení, jak má pokušení, najmě proti čistotě, přemáhati. Po dokonaných studiích byl Oldřich od biskupa Adalberona ustanoven komořím. Poté Oldřich putoval do Říma. Zatím Adalbero umřel a nástupcem jeho se stal jistý Hiltin. Oldřich vrátiv se, neuvázal se opět ve svůj dřívější úřad, nýbrž odešel ke své matce, aby spravoval její statky. Hiltin však umřel již po několika letech a Oldřich byl ustanoven biskupem augsburgským.

Tehdy byli biskupové i říšskými knížaty; bylo jim prodlévati občas na královském dvoře, táhnouti v čas války v čele vojínů do pole. Oldřich těžce nesl společenské to postavení; vyprosil si propuštění z úřadů světských, na místo sebe navrhnuv synovce svého Adalberona. Takto se mohl Oldřich plně věnovati povinnostem biskupského úřadu. Konal visitace po všech farních osadách, aby se přesvědčil, zdali kněží plní pastýřské svoje povinnosti, jak se chovají k osobám druhého pohlaví, zdali se neoddávají honům, hospodám, nestřídmosti, zdali se zúčastňují měsíčních konferencí, - zdali lid světí svátky a po křesťansku žije. Oldřich jel na visitace ve voze taženém voly, v průvodu svém maje lid poddaný, ustanovený k ochraně. Při vjezdu do farnosti zazněly zvony, neseny byly kříž, korouhve, kniha evangelií. Po službách Božích Oldřich se vyptával, zdali a v čem by se měla státi náprava. Na vinníky byl přísný, ale není pravda, že by je byl bil. Dbal, aby služby Boží byly konány horlivě, vyslýchal prosby a žaloby, káral a chválil, jak kdo zasluhoval. Budoval školy. Chudým lidem rozdával obilí i oděv, zřídil rozsáhlý špitál a ustanovil kněze, který by pátral po chudých lidech.- Byl zbožný; denně se modlíval se svými kněžími officium a žaltář a sloužil dvě nebo tři Mše svaté. Tehdy ještě (až do roku 1065) bylo to dovoleno. Ruku kněze, který sloužil Mši svatou, Oldřich uctivě líbal. Žil střídmě jako prostý mnich; masitých pokrmů nepožíval; jídal z dřevěných misek. Ale hostům svým předkládal pokrmy v hojnosti; i neznámé zval; a přišli-li noví a noví hosté, poskakoval radostí. Nespal na loži, nýbrž na pytli, žíněnou přikrývkou se přikrývaje.

Roku 955 vtrhli Maďaři do země, plenice a vraždíce napořád. Král Otto I. vytáhl s říšským vojskem proti nim; u Augsburku, na řece Lechu se strhla bitva, jedna z největších a nejkrvavějších ve středověku, 10. srpna. Maďaři byli na hlavu poraženi a zbytky maďarského vojska, jež chtěly vtrhnouti do Čech, potřel český vévoda Boleslav I. Od toho dne západní Evropa byla ušetřena útoků maďarských. Oldřich se snažil zahojiti rány válkou způsobené. Pobořený chrám sv. Afry v Augsburku dal vystavěti znova a krásněji.

Oldřich žil v upřímném přátelství s Konrádem, biskupem kostnickým. Když cítil, že život jeho se chýlí ke konci, ustanovil synovce svého Adalberona svým nástupcem. Avšak toto ustanovení se nesetkalo se souhlasem biskupů. Proto Oldřich ustoupil od svého záměru. Ostatně Adalbero umřel záhy, ještě před Oldřichem. Oldřich jsa stařičký kmet, vykonal ještě pout do Říma a vrátiv se, připravoval se na křesťanskou smrt. Rozkázal komorníkovi Luitpoldovi, aby donesl všecko movité zboží na rozdělení pro chudé. Nebylo toho mnoho: dva pláště, několikeré šaty, stolní náčiní a něco peněz. Přijav svaté svátosti, leže na podlaze, popelem v podobě kříže posypané, zemřel r. 973. Pochoval jej a promluvu u hrobu učinil sv. Volfgang, biskup řezenský. Svátek 4. července.

Ct. REGINBALD, opat augsburgský, pak lorššký, zemřel r. 1039; svátek ctihodného Reginbalda 13. října.

Bl. ENGELMAR, poustevník u Pasova v Bavorsku, byl r. 1100 zavražděn od svého společníka, jenž mu záviděl milost Boží. Svátek 14. ledna.

Bl. HERLUKA narodila se ve Švábsku a žila zprvu bez vážných myšlenek; stihlo ji neštěstí; oslepla; ale opět nabyla zraku. Vždy více se utvrzovala ve ctnostech. Podporovala chudé matky a jejich děti a opatřovala jim šaty. Později se usadila v Epfachu u Augsburgu a žila tam jako poustevnice 36 let. Připojila se k ní starší žena, jménem Douda. Kdysi za zimní doby přišla Herluka z chrámu Páně všecka zkřehlá domů. Trochu netrpělivě rozhrnula žhavé uhlí. „Kdes byla, dcero?“ tázala se Douda. - „V kostele“, odpověděla Herluka. „Nevěřím“, opáčila Douda, „sic bys byla s sebou přinesla utěšenější „ovoce modlitby“. Herluka uznala, že chybila netrpělivostí. Také jistá vdova Felicitas dobře působila na Herluku. Kdysi Herluka zalhala, aby od jisté služebné odvrátila trest. Felicitas za to pokárala Herluku řkouc: „Zle's učinila, poskvrnivši ústa svá lží! Nestačí jen vystříhati se styku s osobami mužského pohlaví, ale je třeba vystříhati se lži. Neboť kde se pravda porušuje, tam i tělesná neposkvrněnost pozbývá své pravé ceny.“ - Herluka zemřela kolem r. 1142. Svátek 18. dubna.

Sv. VIKTOR, kněz tomilský ve Švýcarsku, byl od zemana zavražděn buď pro jakýsi vinohrad, anebo že zemana toho pokáral, asi r. 887. Svátek 28. května.

Sv. AMADEUS, opat praemonstrátský, pak biskup lausannský ve Švýcarsku, zemřel r. 1158; svátek 28. ledna.

Bl. EGON (nebo *Egino*) pocházel z měšťanských rodičů augsburgských. Vstoupil do tamějšího kláštera a byl zvolen opatem. Egon měl spor s místním biskupem Heřmanem; spor trval, i když Heřman se smířil s papežem. Heřman vyhnal Egona i jeho mnichy z města; Egon se odvolal k papeži a odebral se do Říma. Papež Kalixt II. jej přijal otcovsky. Když se Egon vracel do vlasti, zemřel v městě Pise r. 1122. Svátek 15. července.

Bl. TUTTO, biskup řezenský, oslepl a říkával, že rád oželí zrak, který má člověk společný s mouchami a s jinými nepatrnými zvířátky, jen když Bůh mu dá,

aby patřil na něho v nebesích. Zemřel kolem r. 931. Svátek 14. května.

Sv. VOLFGANG narodil se kolem r. 924 na hradě Achalmu u Reutlingen ve Švábsku. Otcem jeho byl hrabě Pfulling, matkou Gertruda, rozená Veringová. Nebyli zámožní. Volfgang byl vzděláván ve škole kláštera reichenavského; tam byl spolužákem jeho Jindřich, pozdější arcibiskup trevírský. Jindřich povolal Volfganga do Trevíru, aby uspořádal život kanovníků trevírských podle pravidel zavedených sv. Chrodegangem. Přítel Jindřich však záhy zemřel a Volfgang zatoužil vstoupiti do kláštera. Přese všecky námitky rodičů setrval na svém úmyslu a vstoupil r. 966 do kláštera einsiedelnského. Do toho kláštera docházel i augsburgský biskup Oldřich a seznav Volfganga, uzavřel s ním upřímné přátelství a posvětil jej na kněžství. Volfgang se odebral do Uher, aby jako misionář šířil křesťanství, ale mnoho nepořídil. Vrátil se a byl brzo poté r. 972 ustanoven biskupem v Řezně.

Řezenské biskupství bylo spojeno s klášterem sv. Emmerana. Opatové byli spolu i biskupy. To se nezamlouvalo Volfgangovi; řekl: „Není dobře, aby dvě hodnosti byly spojeny; máť biskup dosti starosti s biskupským úřadem, opat pak s klášterní kázní.“ Říkával též: „Až budeme míti jednou dobré mnichy, všecko ostatní se napraví. Mnichy žijící podle pravidel jejich lze přirovnati k andělům; ale mnichové zesvětačilí nejsou o mnoho lepší než apostaté.“ Přes zdráhání duchovenstva rozloučil opatství od biskupství a ustanovil rázného Rambolda opatem; sám pak se vystěhoval z kláštera do biskupského domu a zařídil sbor kanovníků a ostatních duchovních na způsob řádu sv. Augustina a přidržoval je k společnému životu. - Zpozorovav, že v ženských klášteřích řezenských, v Niedermünsteru a v Obermünsteru, se nezachovává přísný řád řeholní, zavedl do nich řádnou kázeň; některé jeptišky se proti tomu ohražovaly řkouce: „Nemyslíme, že jsme zavázány k přísné kázni“, a odešly z kláštera. Volfgang založil nový ženský klášter, zvaný Mittelmünster, v němž zavládla přísná pravidla řeholní; první abatyší se stala Brigita, dcera panujícího vévody Jindřicha II.

Horlivost biskupa Volfganga byla veliká. Pilně konal cesty po svém biskupství; visitoval faráře na venkově (pagenses sacerdotes), zkoumal, jak učí, jak křtí, v jakém stavu jsou posvátné nádoby a roucha církevní; napomínal kněze ke zdrželivosti, kázal slovo Boží jadrně a výmluvně a povzbuzoval věřící ke ctnostnému životu. Žil přísně jako mnich; v noci se často uzavíral do chrámu Páně k modlitbě nebo obcházel kláštery, aby se přesvědčil, zdali církevní hodinky a pobožnosti se konají v pravý čas. O žebrácích říkával, že jsou jeho bratři, a nasycoval je. V čas neúrody nařídil svým správcům, aby cizím kupcům prodávali obilí lacino a aby jim k tomu přidávali obilí pro chudé v jejich domově. Kdysi polapen byl zloděj v příbytku biskupském, ale Volfgang mu daroval odcizený oděv, napomínaje zloděje, aby nikdy již nekradl. - Volfgang byl přítelem vědy a umění, byl znalcem klasické literatury a

podporoval výtvarné umění. Vystavěl velkou síň pro knihovnu; vchod opatřil nápisem veršů, jež sám složil. O tom, že sv. Volfgang spolupůsobil ku zřízení biskupství pražského, vypravuje první jeho životopisec, würzburský mnich Othlo asi takto: „Zvláště pak potřebovaly Čechy sídla biskupského, neboť lid jen nerad (tepide) odložil své modly. Císař Otto žádal Volfganga o zřízení biskupského sídla v Čechách; kapitula dómská však se tomu protivila a tu řekl Volfgang tato památná slova: „Vidíme, že v zemi té je uschována drahocenná perla; a nezískáme jí, leč vzdáme-li se pokladů svých. Slyšte tedy, co pravím: Milerád obětuji sebe i vše, co mám, aby tam církev Boží zřízena a utvrzena byla.“ A takto Praha se stala sídlem biskupským. - (Srovnej vývody Dr. Josefa Pekaře v Čes. časop. histor., 1898, č. 3.). - Volfgang zajisté nebyl v Čechách neznám; pověst vypravuje, že Volfgang přišel až k Chudenicím (2 hodiny od Klatov; podnes se ukazuje kámen, na němž prý stál; ale prameny historické o tom mlčí). Také v Kladrubech prý byl. V Kladrubech byl zřízen klášter již r. 1108. - Kulda napsal: „Řezno, co svět světem zůstane, honositi se bude biskupem Volfgangem, tak také každý Čech vezdy uctivě a vděčně jmenovati bude Volfganga dobrodincem národa svého.“ Dával si předkládati úlohy žáků, aby mohl posouditi, jak prospívají ve vzdělání; pilné žáky odměňoval, nedbalce káral.

S biskupstvím řezenským byla spojena i hodnost říšského knížete; ta vyžadovala, aby biskup v čas války se bral v čele lidu svého do pole. I tuto, ač nemilou povinnost Volfgang vykonával obezřetně. Kdysi se přeplavil koňmo přes rozvodněnou řeku Aisnu zvolav: „Ve jménu Páně!“ - Vévoda bavorský Jindřich II. odevzdal Volfgangovi čtyři své děti k výchově: Jindřicha, pozdějšího císaře, jenž pak prohlášen byl svatým, Brunona, pozdějšího biskupa augsburského, Giselu, která se provdala za krále uherského sv. Štěpána, a Brigitu, o které bylo již řečeno, že se stala abatyší v Mittelmünsteru. - Volfgang se rád uchyloval do ústraní ve Falkensteinu na Aberském jezeře, jež pak nazváno bylo jezerem Volfgangovým, a poustevničil tam časem.

Na visitační cestě v Puppingenách (mezi Lincem a Pasovem) Volfgang onemocněl. Dal se z lodi, na které se po Dunaji plavil, donésti do blízké svatyňky sv. Otmara a přijav svaté svátosti, položil se před oltářem na tvář, tak jak kdysi byl skládal sliby řeholní. Tak očekával smrt. Lidé v zástupech chvátali, aby svého biskupa naposledy viděli. Služebníci bránili lidu vejíti do svatyně, aby umírající mohl v klidu zemříti. Ale Volfgang řekl: „Nechte je vstoupiti a nebraňte jim; nestydím se za to, že umírám. Hřích je hanbou, smrt není hanbou. Smrt má ať poučí každého, co naň čeká. Bože, buď milostiv mně hříšnému!“ Volfgang zemřel 31. října 994. Svátek 31. října.

Bl. RAMOLD (Ramuold), opat řezenský, zemřel r. 1001; svátek 30. července.

Ct. AURELIA, dcera Hugona Capeta, knížete francouzského, uprchla, aby se ne-

musila provdati, k sv. Romualdovi, který ji usadil v klášteře řezenském. Zemřela roku 1027. Památka její 15. října.

Sv. MARIAN, skotský benediktin, přišel roku 1077 ze Skotska do Německa; bydlil u Řezna v chyšce; byl muž krásný, učený a výmluvný; napsal Písmo svaté Starého i Nového zákona na pergameně, jejž bratří mnichové z kůže připravovali. Kromě toho opisoval knihy bohoslužebné, a to pro panenské kláštery zdarma (jen potřebný pergamen musely sobě opatřiti), pro vdovy a kostelníky za skrovnou odměnu. Zemřel roku 1088 (*K*). Svátek 9. února.

Sv. ERMINOLD, narozený ve Švábsku, stal se opatem zprvu v Lorsachu a později v Prüfeningách (nebo: Brunnfeningách) u Řezna. Kdysi chtěl král Jindřich V., z Církve vyobcovaný, navštíviti klášter. Erminold zavřel bránu a šel králi v ústrety řka: „Rád bych tě byl uvítal s královskými poctami, ale jsi stižen církevní klatbou! Já pak jsem zavázán poslušností k vrchní hlavě křesťanstva.“ Král odešel; nemstil se Erminoldovi. Když Erminold zaváděl přísnou kázeň v klášteře, bouřili se někteří mnichové proti němu; jeden z nich ho udeřil sochorem. Erminold klesl omráčen k zemi, ale vzpamatoval se. Zemřel roku 1121. Svátek 6. ledna.

Sv. LANTPERT, biskup freisingský, † roku 957 (nebo 955). Svátek 19. září.

Sv. EUFEMIA, panna, abatyše altmünsterská v Bavorsku, † roku 1180; svátek 27. června.

Bl. ALTMANN narodil se r. 1015 ve Vestfálsku, zúčastnil se poutnické výpravy do Palestiny a vrátiv se, byl ustanoven biskupem pasovským. Stál věrně při papeži Řehoři VII. Zákony Řehořovy prováděl důsledně, bojoval proti svatokupeckému obsazování církevních obročí od hrabivých pánů světských; nedbal odporu šlechticů a duchovních necírkevně smýšlejících. Nastupoval rázně proti klášterům, v nichž někteří mnichové nezachovávali řeholních slibů. Roku 1070 založil v Rakousích klášter řádu sv. Augustina u městyse Mautern nad Dunajem, štědře nadal klášter Göttweig, obnovil kázeň v klášteře sv. Floriána a v klášteře sv. Hypolita i v klášteře Kremsmünsterském. Tak vytrhl hlízu, která církevní život hubila.

Altmann se vyhýbal králi Jindřichu IV. a neúčastnil se pověstné schůze vormské roku 1076, na které biskupové a opatové, císaře otrocky poslušní, vypověděli papeži poslušnost. A když papež prohlásil nad Jindřichem IV. klatbu, Altmann neváhal klatbu ve své diecési prohlásiti. Jindřich IV. přitáhl s vojskem do Pasova a Altmannovi bylo uprchnouti. Roku 1081 opět se mohl vrátiti a působil pak klidně a zdárně k prospěchu Církve a k blahu svého lidu. Budoval místo dřevěných kostelíků nové chrámy kamenné a pečoval o jejich výzdobu. Zemřel v Zeiselmaueru v Dolních Rakousích 8. srpna 1091. Svátek 8. srpna.

Bl. OLDŘICH, biskup pasovský, spolupůsobil při zřízení kláštera seitenstettenského a herzogenburgského (u Sv. Hypolita). Zemřel r. 1121. Svátek 7. srpna.

Bl. VIRNTO (= Berato = Verint), opat ve Formbachu (v Bavorsku), zemřel roku 1027; svátek 10. března.

Bl. SALOME pocházela snad z královského rodu anglického. Byla panna velmi sličná; životopisec praví, že její tělo mělo toliko jednu nedokonalost, že totiž bylo smrtelné. Krása těla byla však zrcadlem krásné duše, ctnostmi bohaté. Vykonala pout do Svaté země. Když se vracela do vlasti, pozbyla v Řeznu svých společnic, vyjma *Juditu*, která byla vdova, a jsouc příbuznou Salominou, pocházela snad také z královského rodu. Salome v tu dobu oslepla a onemocněla malomocenstvím; avšak než tu nemoc na ní poznali, ujela po lodi z Řezna do Pasova; tam se jí ujala jistá žena, jmenem Helka. Salome pak žila poustevnicky v Pasově a zemřela kolem r. 880 (či 1080?). Judita však zemřela v Oberaltaichu nad Dunajem o několik roků později. Svátek bl. Salomy a bl. Judity 29. června.

Bl. UTTO (nebo *Utho*), poustevník v Metten na Dunaji, byl nalezen ve své poustevně, když Karel Veliký konal vojenskou výpravu proti Avarům. Karel daroval mu pozemek, aby na něm vystavěl klášter, a když byl v Římě, žádal o potvrzení opata Uthona. Papež svolil. Poslal Uthonovi opatskou berlu s nápisem: *„Quod Dominus Petro - Petrus tibi contulit Utho“*, t. j. co Pán dal Petrovi, Petr dal tobě, Uthone! Utto zemřel roku 829. Svátek 3. října.

Bl. LUITPOLD (nebo *Leutgel*), poustevník v Diessen v Bavorsku; † r. 1104; svátek 24. dubna.

Bl. EDIGNA pocházela z královského rodu francouzského; oblekla se v šat chudobný a opustivši vlast, odebrala se do Bavorska, kdež se usadila v Puchu (nebo v Buchu); vedla život sebezapíravý a zemřela roku 1109. Svátek 26. února.

Bl. VILÉM, opat v Hirschau, byl vzdělaný ve vědách přírodních a ve hvězdářství. Napsal naučný slovník, lexikon všech vědomostí, jemuž dal nadpis *„Liber de universo“*. Vilém byl prvý, jenž zavedl instituci „konversů“, t. j. členů kláštera, kteří podrželi světský život a oděv a zavázali se poslušností k opatovi. Zemřel r. 1091. Svátek 4. července.

Bl. GUNTHER (česky: *Vintíř*) pocházel z knížecího rodu, snad durynského, a byl příbuzný německého císaře sv. Jindřicha II. a jeho sestry Gisely, provdané za uherského krále sv. Štěpána. V mládí se nenaučil ani čísti ani psáti. Žil lehkomyslně a rozmařile. Teprve ve věku pokročilém si umínil, že dá výhost světu a počne nový život. Putoval do Říma a vrátiv se do vlasti, vstoupil do kláštera altaichského na Dunaji, kde tehdy Gotthard byl opatem.

Gunther pověsil svůj meč u oltáře a oblékl se v mnišské roucho. Statky svoje odkázal většinou klášteru altaichskému, ponechal si jen zbytek, aby mohl hraditi potřeby kláštera gelingského na výživu mnichů. To však odporovalo základním pravidlům života mnišského, jež vyžadují zřeknutí se všech statků. Proto Gunther byl Gotthardem pokárán. - Vintíř si vyžádal později od opata Gottharda povolení, aby směl poustevničiti. Obdržev povolení,

usadil se v pralesích šumavských u řeky Černé Řezny. Několik mnichů altaichských přišlo za ním a tak vznikla poustevnická osada, podřízená opatu altaichskému. Vládla tam přísná kázeň. Vintíř vynikal horlivostí v postech a v jiných kajících skutcích, chtěje své tělo trestati za hříchy v dřívějším životě spáchané. Opat Gotthard upřímně se radoval z nábožné horlivosti, kterou spatřoval v oné osadě poustevnické.

Osada se stala útulkem cestujících, kteří se ubírali hustými lesy, a Vintíř klestil se svými mnichy cestu vedoucí z Bavorska do Čech, od Černého Řezna k Eisensteinu a k Sušici. Když vojsko císaře Jindřicha III. bylo od českého knížete Břetislava I. r. 1040 u Všerub poraženo, poustevník Vintíř ukázal zbytkům poraženého vojska cestu, kudy jim bylo z Čech do Bavorska uprchnouti. Následujícího roku Vintíř ukázal německému vojsku cestu příhodnou do Čech; takto vojsko německé dospělo dovnitř země a kníže Břetislav I. byl donucen podrobiti se císaři. - Jak ze zpráv kronikářů vysvítá, byl poměr Vintířův ke knížeti Břetislavovi přátelský. Dle pověsti Vintíř byl v Praze i v Břevnově; mnichové břevnovští žádali si jej míti opatem. Vintíř často zavítal i do Uher; býval hostem u krále Štěpána a bylo mu dovoleno dle libosti vybrati peníze z pokladnice královské na podporu chudých, klášterů a kostelů. Kronikář vypravuje, že český kníže Břetislav I. provázen jsa biskupem Severem (čili Šebířem), zavítal k Vintířovi a že Šebíř podal poustevníkovi Tělo Páně. Brzy potom, r. 1045, zemřel Vintíř a byl dle svého přání pohřben v Břevnově. Pohřben byl u přítomnosti opata sv. Prokopa. Svátek 9. října.

Bl. LIBENCIUS, arcibiskup brémský, zemřel r. 1013; svátek 4. ledna.

Bl. HILDEGUNDA, vdova, pak abatyše v klášteře Mehre (u Kolína), † roku 1183; svátek 6. února.

Jiná (?) HILDEGUNDA, narozená v Neuss u Kolína, vykonala v mužských šatech pout do Svaté země pode jménem Josef. Pak žila v schönauském klášteře (u Heidelberku); zemřela r. 1188. Svátek 20. dubna.

V Rakousích a zemích sousedních.

Sv. ADALPRETUS (nebo Adelbert, Albert) biskup tridentský, byl, když hájil práv a majetku svého biskupství, od protivníků zavražděn. Rok smrti 1181. Svátek 27. března.

RICHILDA, panna, reclusa (t. j. zazděná), žila se svolením představených mimo klášter Hohenvartský v Tyrolsku. Zemřela r. 1100. Památka její 23. srpna.

Sv. ALBIN, biskup brixenský, žil za doby císaře Jindřicha Svatého, zemřel r. 1015, avšak ctí se zároveň se sv. *Ingenuinem*, též biskupem brixenským, jenž zemřel kolem r. 560. Svátek obou 5. února.

Bl. HARTMAN byl zprvu proboštem v Klosterneuburgu u Vídně, pak biskupem brixenským; zemřel ve vaně, ve které se koupal, r. 1165. Svátek 23. prosince.

Sv. HARTWIG, arcibiskup solnohrad-

ský, pohřbil sv. Volfganga, biskupa řezenského. Sám zemřel r. 1023. Svátek 14. června.

Bl. GEBHARD studoval v Paříži s Altmannem a Adalberem; pak se stal arcibiskupem solnohradským. Ve sporu o investituru stál, jak se samo sebou rozumí, na straně papeže Řehoře VII. - Roku 1074 založil v divoké krajině admontské (Ad montes) klášter admontský. Císař zahnal Gebharda, a ten po devět let nesměl se vrátiti na své místo a zemřel r. 1088. Pochován byl v Admontě. Svátek 16. června.

Bl. KONRÁD, arcibiskup solnohradský, přidržoval se v boji o investituru papeže a proto byl nucen uprchnouti a blouditi světem jako sv. Athanasius. Zemřel r. 1147. Svátek 31. května (nebo 3. srpna).

Sv. EBERHARD, arcibiskup solnohradský, proslavil se zbožností a horlivostí. Říkal: „Raději chci míti nepřítelem císaře, nežli papeže.“ Zemřel r. 1164; svátek 22. června.

Bl. BERTHOLD byl převorem v Kotvíku (Gottweih) a pak opatem garstenským v H. Rakousích. Byl muž mravů svatých. Zemřel r. 1142. Svátek 27. července.

Sv. KOLMAN (či Koloman) pocházel snad z královského rodu skotského; o jeho mládí není zpráv; chtěl vykonati pout do Jerusalema; když se ubíral Rakouskem a přišel k městysi Štokeravě, byl pro svůj neznámý oděv pokládán za špehouna a se dvěma lotry na strom pověšen. Stalo se tak r. 1012. O jeho komorníku Gotalmovi byla řeč shora § 51. Svátek 13. října.

Sv. LEOPOLD byl synem rakouského markraběte Leopolda Sličného (1075-1096) a Ithy, jež pocházela z královského rodu německého, Narodil se r. 1073 (*D* udává r. 1077) v Melku v D. Rakousích. O jeho výchovu pečoval vedle rodičů i bl. Altmann, když, byv vypuzen ze svého sídla, dlel v Melku. Leopold vyrostl ve statného jinocha, (v Klosterneuburku u Vídně je obraz sv. Leopolda, pod nímž jest udána míra, dle které byl sedm stop vysoký) naučil se šermovati, mečem a lukem zápoliti, oře ovládati. Kvasů, pitek a hlučných zábav nemiloval. Byl střídmý a naučil se ovládati svoje žádosti. Už v mládí skvěly se na něm bázeň Boží, horlivost náboženská, milosrdenství a dobrota. Roku 1096 se ujal vlády v markrabství rakouském. Panoval moudře a spravedlivě. Všem dobře činiti, nikomu neubližiti, břemena lidu mírniti - toť bylo snahou jeho. Když křižáci táhli zemí rakouskou do Svaté země, Leopold je obětavě podporoval a poslal Bohumíru Bouillonskému 200 hřiven na vydržování jezdců. Proti Maďarům Leopold vystavěl na Lysé Hoře u Vídně pevný hrad, přeložil svou residenci z Melku na Lysou Horu a přispěl tak značně k rozvoji města Vídně.

R. 1106 se Leopold zasnoubil s Anežkou, dcerou císaře Jindřicha IV., vdovou po švábském vévodu Bedřichovi. Anežka byla paní sličná, ušlechtilá a nábožná; manželství obou bylo šťastné. Z manželství toho narodilo se 19 dětí. Oba manželé pečovali svorně o utvrzení víry a křesťanských mravů v zemi. Leopold byl kníže spravedlivý a dobrotivý. Každý poddaný

mohl volně k němu přistoupiti a stížnost svou mu přednášeti, jsa jist, že se mu stane po právu. Chudí a opuštění lidé měli v něm ochránce a proto všechen lid ho nazýval svým dobrým otcem. Leopold způsobil moudrým zákonodárstvím, že v zemi zavládly bezpečnost života i majetku a blahobyt. - Církvi byl ochráncem věrným. Ačkoliv byl mírné povahy, přece přísně trestal toho, kdo způsobil knězi příkoří anebo kdo mu při vykonávání úřadu činil překážky. Úředník, dopustil-li se tohoto přestupku, byl navždy zbaven svého úřadu.

Leopold zakládal nebo hojně podporoval kláštery a školy. Založil klášter v Klosterneuburgu u Vídně. Pověst o tom vykládá, že markraběnce Anežce, stojící u otevřeného okna hradu na Lysé Hoře, prudký vítr odnesl závoj s hlavy a že závoj nalezen byl teprve po 3 týdnech na keři na úpatí hory. Manželé si umínili, že na tom místě založí klášter. I zbudován tam chrám a klášter a odevzdán řeholním kanovníkům augustiniánům. Leopold založil r. 1134 i cistercienský klášter Heiligenkreuz a podporoval kláštery sv. Floriana v Kremsmünsteru a j.

Leopold panoval po 20 let v míru; avšak nepokojní Maďaři vpadli r. 1117 a i později do Rakous, plenice a pálíce všecko napořád. Chtěli se zmocniti úrodných krajin mezi Enží a Litavou. Leopold, ač mírumilovný, chopil se zbraně na obranu své země. Brannou moc mu slíbil český kníže Bořivoj II., jenž měl Leopoldovu sestru Gerbirku za manželku. Leopold odrazil Maďary, vnikl do Uher až k Železnému hradu a vynutil si mír. Sláva jeho rostla a byla mu nabídnuta koruna německá. Ale Leopold prosil, aby toto břímě naň vkládáno nebylo.

Lid nazýval panovníka svého všeobecně „Leopoldem Pobožným“ a papež nazýval jej „pravým synem sv. Petra“. Leopold připraviv se na křesťanskou smrt, zemřel jsa 63 let stár dne 15. listopadu 1134. Slaví se 15. listopadu.

Sv. AGATHA HILDEGARDIS, hraběnka korutanská, byla manželkou hraběte palatina, nádvorního župana Jana. Jan se odebral do války; jeho necudný bratr ji sváděl k nevěrnosti, ale marně. Tu namluvil vrátivšímu se Pavlovi, že sám byl sváděn a sotva prý se vyvětil z jejích nástrah. Pavel shodil Hátu i komornou její Dorotu oknem s hradu. Stalo se tak na hradě Prosnici (nad řekou Drávou). Agatha i služebnice vyvázly životem. Pavel poznal, že jim křivdil, činil pokání a vydal se na pout do Jerusalema. Vrátiv se, zemřel. Po jeho smrti Háta se věnovala skutkům milosrdenství, ubytovala se na hradě kamnickém (Stein u Lublaně) a přežila manžela o několik roků. Zemřela roku 1024. Akta o Agathě Hildegardě se ztratila a všecko co se tu o ní praví, má tedy cenu lidového podání. Také podobnost se životopisy Genofefy Brabantské a Idy Toggenburgské překvapuje. Svátek sv. Háty Hildegardy, vdovy, 5. února.

Bl. EMMA (nebo *Hemma*), dcera hraběte Engelberta z Peilšteinu, narodila se roku 983. Dospěvši v pannu, byla poslána na dvůr císaře sv. Jindřicha II. a jeho manželky sv. Kunhuty. Emma provdala

se za knížete Viléma, pána na Bresách (Friesach v Korutanech). Manželé ti měli dva syny: Viléma a Hartvíka. Na panství v Bresách byly zlaté a stříbrné doly; kovkopové tamější vydělali mnoho peněz, zbujněli, žili nestřídmě a necudně. Tropili výtržnosti a dopouštěli se násilí. Kníže Vilém chtěje je zkrotiti a napraviti, ustanovil oba své syny za dozorce nad nimi. Stalo se, že jistý horník ze Selce učinil manželce jistého měšťana v Bresách násilí. Násilník byl po zákonu odsouzen na smrt provazem a popraven. Kovkopové se vzbouřili a zabili oba syny Vilémovy. Rodičové byli smrtí obou synů hluboce zarmouceni. Kníže Vilém přisahal, že učiní krvavou odvetu za smrt jejich. V čele vojska vytáhl proti buřičům a dal je všecky pobíti.

Když knížete Viléma hněv přešel, rmoutil se, že krutým trestem způsobil křivdu vdovám a sirotkům pobitých horníků. Stal se zádumčivým a umínil si vykonati kající pout do Říma. Když se vracel domů, roznemohl se v Lavantském údolí a zemřel. Emma ovdověvši, rozhodla se, že odejde do ústraní hledat útěchy v modlitbě a v dobročinnosti. Velkých statků svých použila dílem na podporu chudých, dílem na stavbu nových klášterů a na jiné dobročinné účely. Vystavěla nad Krkou (v Korutanech) rozsáhlou kryptu o stu sloupů a velkolepý chrám mariánský; vedle něho zbudovala ženský klášter a mužský klášter, jejž odevzdala řádu řeholních kanovníků augustiniánů. Také sama vstoupila do ženského kláštera; žila v něm a pracovala jako jiné řeholnice. Zemřela r. 1045. Svátek 27. (nebo 29.) června.

Ct. BLAŽENA (*Beatrix*), kněžna krajinská, vdova, rozdala podle příkladu bl. Emmy své statky lidem trpícím, hrdinně se podrobujíc různým svízelům. Rok smrti její není znám. Památka její 29. června.

Bl. VLADIMÍR (nebo Vladomír, *Jan Vladimír*), syn knížete Pretislava, byl vladařem Charvatů na dalmatském území, knížetem dioklejským a zetským. Avšak bulharský car Samuel zajal kolem r. 1000 Vladimíra a vsadil ho do vězení v městě Prespy. Dcera Samuelova Kosara spatřivši Vladimíra, zamilovala si ho a vyžádala si jej od svého otce za manžela. Car Samuel svolil a jmenoval Vladimíra králem dalmatským.

Jan Vladimír a Kosara žili ctnostně a vládli šťastně. Vladimír byl rozhodný katolík, proto potíral bludaře bogomily, kteří z Bulharska se rozcházeli po okolních zemích. Avšak druhý nástupce cara Samuele, Jan Vladislav, byl přívržencem bogumilů; ten vylákal Vladimíra i Kosaru do Prespy; na rozkaz Vladislavův zavraždili zákeřní vrahové Vladimíra, uťavše mu hlavu, 22. května 1015. Jan Vladislav, jenž vraždu zosnoval, zahynul tři léta po té, r. 1018 při obléhání pevnosti Drače. Kosara vstoupila do kláštera. Svátek bl. Vladimíra 22. (nebo 17.) května nebo 22. srpna.

Sv. RAINER, biskup splitský (Spalato v Dalmácii), hájil statků biskupských a byl od odpůrců ukamenován roku 1180. Svátek 4. srpna.

Sv. PETKA (rusky Pjatnica, řecky *Pa-*

raskeve), narodila se v Epibatách v Thracii. Odebrala se do samoty, kde zapíravým životem krotila pokušení. Poté putovala do Svaté země; tam u Jordánu na poušti jistý čas bydlela. Vrátivši se, navštěvovala všecky chrámy v Cařihradě. Zemřela ve svém rodišti Epibatách, snad kolem roku 1200 (*K*). Svátek 14. června.

Sv. ŽOFIE, šlechtična thrácká, provdala se za radního do Cařihradu. Byla vzornou manželkou, pečlivou matkou svých šesti dítek, dbala povinností náboženských. Záhy ovdověla a zemřela 53letá kolem r. 1030 (*K*). Svátek 4. června.

Sv. BOHUMILA (Filothea), dcera bohatého dřevaře v bulharském Trnovu (u řeky Jantry), byla cnostna a dobročinna; chtěla v Macedonii vstoupiti do kláštera, aby se vyhnula nabízenému sňatku; vrátila se z cesty uslyševši, že matka jí umřela. Otec Bohumilin byl lakomý a vida, že dcera štědře rozdává podpory chudým, zabil ji sekerou r. 1060. Národ ji ctil za svatou. Ke cti Bohumily (Filothey) byl r. 1518 u řeky Ardžiry pro mnichy basiliány zřízen ohromný klášter „Ardžirský dvůr". Slaví se 7. prosince.

V Čechách, v Uhrách a Polsku a na Rusi.

Bl. MARKÉTA, dcera českého knížete Vladislava a Kedrúty, abatyše v Doksanech; úcty církevní nemá. Památka 13. července.

Bl. ŠEBÍŘ (lat. *Severus*) pocházel ze vzácné české rodiny a vstoupil do kláštera břevnovského. Ustanoven byv biskupem pražským (šestým v řadě), snažil se s apoštolskou horlivostí vykořeniti zlořády, zbytky pohanských pověr. Zemřel r. 1067. Svátek jeho 9. prosince.

Bl. MENRÁD (*Meinhard*), biskup pražský, ctitel sv. Vojtěcha, jehož hrob ozdobil, konal pout do Jerusalema; když se vrátil, byl obžalován ze spiknutí proti knížeti Soběslavovi. Sotva byl z vězení propuštěn, byl obžalován u arcibiskupa mohučského. Ale i tam se obhájil. Menrád vystavěl v Praze chrám. Zemřel r. 1134. Památka jeho 3. července.

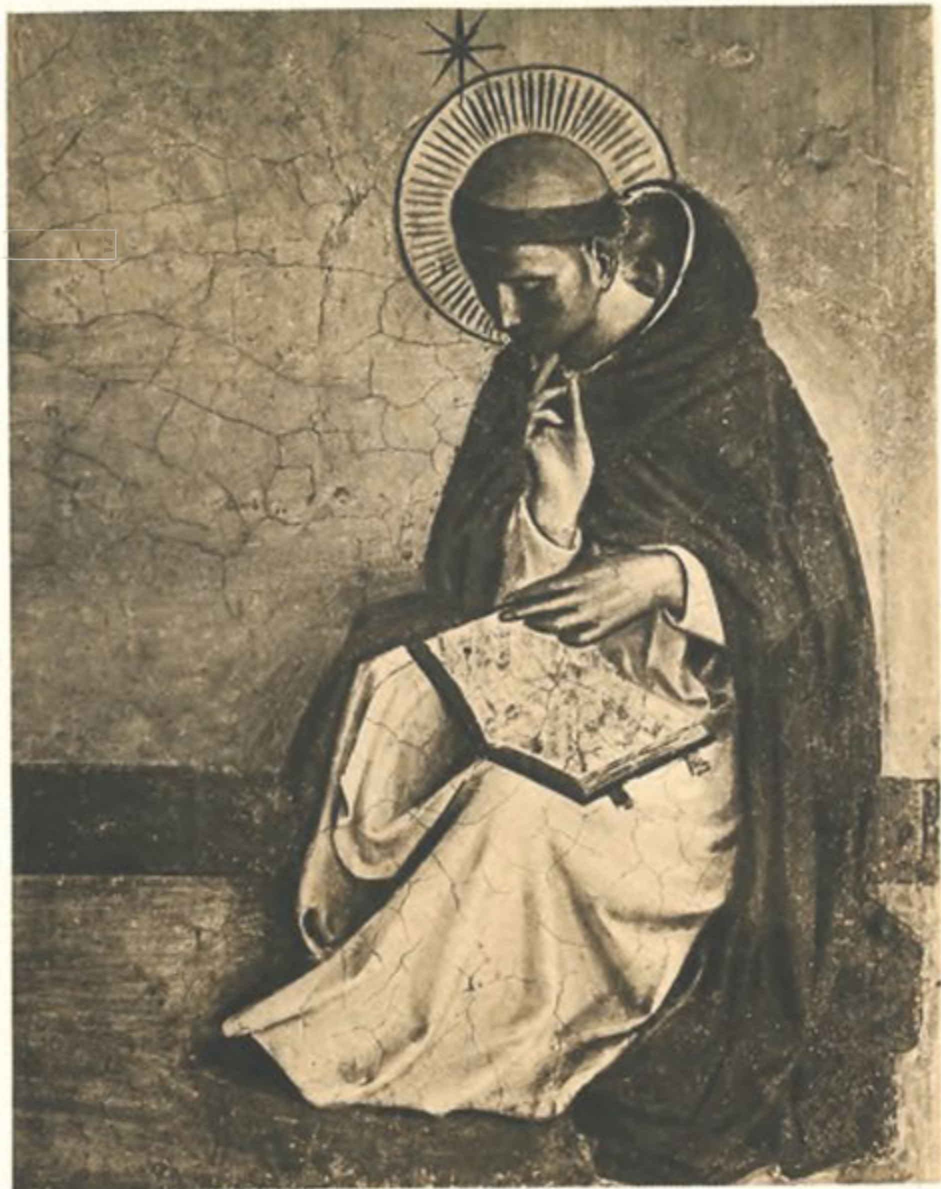
Ct. ONDŘEJ, biskup pražský, hájil práv církevních proti králi Přemyslu Otakarovi I. i proti velmožům. Největší potupa stavu duchovního dála se tehdy při placení pomezného cla; každý kněz byl nucen na hranicích českých platiti ze své osoby třicet peněz, kdežto obyčejný křesťan nebo i žid platil pouze jediný peníz. Ondřej se odebral do Říma a odtud vyslovil r. 1217 pro různé násilnické činy, které se v Čechách udály, nad zemí českou církevní trest, zápověď služeb Božích, a spolu vyobcoval několik provinilých úředníků zemských. Roku 1221 byl spor ukončen. Král Přemysl Otakar I., kardinál Řehoř de Crescentio, biskup Ondřej a přední páni světští a duchovní se sešli na vrchu Stožci u Dačic na Moravě a učinili úmluvu a smír. Také nedůstojné osobní clo na hranicích bylo zrušeno. Ondřej se vrátil sice do Prahy, ale když uslyšel, že někteří páni čeští chtějí se ho zmocniti (obava tato byla asi lichá), odešel opět do Říma. Tam umřel r. 1224. Památka ctih. Ondřeje 30. července.

JINDŘICH ZDÍK byl syn slavného českého kronikáře a pozdějšího kapitolního děkana pražského Kosmy a jeho manželky Božetěchy. (Podle Stadlera byl Jindřich Zdík synem krále Vratislava I.; podle jiných byl synem znojemského knížete Oty.) Roku 1126 byl zvolen biskupem olomouckým. Jindřich dostavěl chrám sv. Václava a přeložil k tomuto chrámu svoje sídlo biskupské. Vykonal r. 1137 pout do Jerusalema a tam seznav řád premonstrátský, oblíbil si jej a stal se jeho členem; oblékl se v bílé roucho řeholní a zařídil svůj život podle pravidel toho řádu. Vrátiv se do vlasti, snažil se rozšířiti řád premonstrátský. Vyhlédl pro nový klášter místo nedaleko hradu pražského, nazvané Strahov. Místo to nazval „Sionem" v upomínku na horu Sion v Jerusalemě. Pak žádal opata kláštera v Premontré o řeholníky. Žádosti bylo vyhověno: do Prahy zavítali Ervin, Godšalk a jiní premonstráti z kláštera steinfeldského. Na Strahově ustanoven byl opatem Gezo, v Želivě Godšalk. Kníže Vladislav II. vystavěl na Strahově nový velkolepý klášter, jenž se stal mateřincem jiných řeholních domů premonstrátských.

Z politických příčin - Jindřich Zdík se přidržoval knížete Vladislava - byli Kunrad a Vratislav, knížata moravská, odpůrci biskupa Jindřicha. Když Jindřich se ubíral do Říma, oba jej přepadli v čele vojska na pomezí olomouckém a znojemském. Jindřich byl by málem pozbyl života jako Engelbert a jen stěží jim unikl. I odhodlal se hlásati křesťanskou víru pohanským Prusům. Ale pokus se nezdařil. - Zdík také nemohl s úspěchem provésti zákony o bezženství kněží; zlořád ženatých kněží byl příliš zakořeněný. Ale Zdík věrně pomáhal kardinálu Kvidonovi v jeho snaze provésti důležité opravy v církevním životě. - Jindřich Zdík zemřel r. 1150. Sv. Bernard jej nazval „mužem svatým a učeným". (*E*) Svátek ctihodného (podle *St* blahoslaveného) Jindřicha Zdíka 25. června.

Bl. GODŠALK narodil se roku 1116 v Kolíně nad Rýnem. Zprvu se chtěl věnovati povolání lékařskému. Ale onemocněv těžce, změnil své smýšlení a rozhodl se oddati se stavu duchovnímu. Vstoupil do premonstrátského kláštera ve Steinfeldu u Kolína. Odtud byl povolán s několika mnichy do kláštera v Želivě. Řeholníci žili zprvu v nouzi, odkázáni jsouce na almužnu lidu a na podporu olomouckého biskupa Jindřicha Zdíka. Godšalk stav se opatem, proslul horlivostí po celé zemi; jeho přičiněním byly založeny ženské kláštery premonstrátské v Louňovicích v Čechách a v Kounicích na Moravě. Také pečoval o mužský klášter premonstrátský v Jeruši (Geras v Dolních Rakousích) a v Berneku. Zúčastnil se roku 1181 generální kapitoly svého řádu ve Francii.

Godšalk jedl a pil velmi málo, nemluvil zbytečného slova. Nepožíval masitých pokrmů, živil se po tři dny v týhodnu pouze chlebem a vodou; po celý rok měl týž oděv, v zimě se vyhýbal vytopené jizbě. Noční dobu trávil ponejvíce v chrámě, ve dne však pracoval čile jak ostatní a zúčastnil se společných církevních hodinek. Od sebezapíravého života byl pouhá

SV. DOMINIK.

kost a kůže. K podřízeným řeholníkům byl laskavý a shovívavý. Bedlivě čítal Písmo svaté a spisy Bernardovy, jež tehdy docházely všeobecného ohlasu. Godšalk rád kázával, na příklad měl kázání o volbě nového biskupa pražského Jindřicha Břetislava a pak když obnovený chrám strahovský byl znovu vysvěcen. Odříkavý život a klečení při modlitbách způsobily Godšalkovi neduhy; nohy mu otékaly. A přece si ještě přál navštíviti všecky kláštery sobě podřízené. Vydal se na cestu, maje za průvodce řeholního bratra Jarlocha (či Gerlacha), pozdějšího českého kronikáře. Navštívil Louňovice, Kounice, Jeruši a Bernek, ale vraceje se ulehl v Louňovicích. Připravil se po křesťansku na smrt; pak se dal položiti na podlahu popelem posypanou; tak zemřel 18. února 1184. Pochován byl v Želivě. Svátek 19. února.

VRBATA, český šlechtic, zakladatel kláštera v Podlažicích u Chrasti; † po r. 1159. Připomíná se 15. prosince.

Bl. ONDŘEJ SVORAD (dle *St* Zoërardus) a *Benedikt* (*Beneš*), poustevníci na Slovensku v Nitře, „Betlémě Slováků". Ondřej, původu rolnického, viděl v Polsku mnicha pracovati na poli. Řekl sobě: „Může-li mnich rolničiti, může i rolník mnišiti", odešel do Uher a tam v Zaboře u Nitry poustevničil, přebývaje v dutém stromě a zabývaje se dřevorubectvím. Polští spisovatelé praví: Ondřej Zoërard (Sugrad), žák sv. Romualda, ze řádu kamaldolského, věrověst polský, uprchl za vzpoury pohanů do Uher. Bylo to za krále Štěpána. Po smrti Ondřejově žil Beneš v jeskyni dále; ale již po třech letech byl zavražděn od lotrů domnívajících se, že naleznou poklady. Beneš † kolem r. 1050. Svátek obou poustevníků 17. července.

Sv. ANASTASIUS, opat břevnovský, odebral se do Uher a stal se prvním opatem kláštera sv. Martina na hoře pannonské. Za správy tohoto výtečného opata stal se klášter ten plodným semeništěm horlivého duchovenstva. Král Štěpán vypravil Anastasia, jehož Maďaři přezvali Astrikem, do Říma s důležitým poselstvím. Anastasius se stal biskupem kaločským a zemřel r. 1007. Svátek 12. listopadu.

Bl. ŠALAMOUN, král uherský, syn Ondřeje I., musel se utéci k císaři Jindřichu III., který ho opět uvedl na trůn uherský a dal mu svou dceru Žofii za manželku. Vládl dobře, ale nezdařilo se mu zjednati zemi pokoj; nové a nové bouře jej tísnily. Bratranci jeho, Geyza, Ladislav a Lambert jej porazili a uvěznili. Osvobozen byv, nehledal pomsty, nýbrž odešel z vlasti, putoval do Svaté země a žil pak jako poustevník v Pulji (v Istrii). Zemřel kolem r. 1100 (podle *D* r. 1084). Svátek 28. září.

Sv. BOGUMIL (*Theofil*), arcibiskup hnězdenský, pocházel z rodu Poraj na tvrzi Kozmin. Jeho otec Boguchval byl kastelánem. Bogumil byl poslán do Hnězdna a tam byl vyučován Ottonem, pozdějším biskupem bamberským. Byl arcibiskupem necelých 5 roků; složil úřad r. 1172 a zemřel v ústraní jako řeholník kamaldulský roku 1182. Svátek 10. června.

Bl. IVO ODROVAŽ, biskup krakovský, prokazoval lidu taková dobrodiní, že se každý divil, kde tolik prostředků na-

bral, když na př. po tři neúrodné roky živil obyvatelstvo celých krajin. - Na své pouti do Říma poznal i řád dominikánů a uvedl jej do své diecése. Vraceje se z druhé své cesty římské, zemřel v Burgu u Modeny roku 1229 (*K*). Svátek 21. července.

JUDITA, královna polská, † r. 1017; památka její 5. září.

Bl. KAZIMÍR, zprvu mnich clugnyský, potom král polský, † roku 1058; svátek 28. listopadu.

Bl. RICHEZA (nebo *Rixa*), dcera falckého markraběte Ezona a Mathildy provdala se za polského krále Mečislava II. Líného. Po jeho smrti se ujala vlády. Za tehdejších rozmíšek, kdy velmožové si počínali libovolně a násilnicky, bylo královně těžko udržeti pořádek. Rixa, rodem Němkyně, obklopila se svými krajany a svěřovala jim úřady, což panstvo polské tak popudilo, že se proti ní spikli a počali sbírati vojsko. Richeza přestrojená prchla a žila pak v klášteře saalfeldském v Durynkách. Zemřela roku 1063 (*K*). Svátek 21. května (nebo 24. března).

Sv. BENIGNA, panna a mučednice řádu cistercienského ve Vratislavě; hájíc své čistoty proti sveřepým Tatarům, byla usmrcena asi r. 1260. Svátek 20. června.

Sv. PŘEDISLAVA (či *Eufrosina*) byla dcera polockého knížete Jiřího Svjatoslava. Na křtu svatém obdržela jméno Předislava; vstoupivši do kláštera polockého, přijala jméno Eufrosina. Jsouc abatyší, vystavěla nový klášter „Proměnění Páně“. Ve stáří vykonala pout do Jerusalema; tam se roznemohla a zemřela roku 1173. Svátek 23. května.

Sv. PARASKÉVA *(Praxeda)*, dcera Rogvoloda, knížete polockého, vzdala se všelikých práv dědických ve prospěch svého bratra a vstoupila do basiliánského kláštera polockého, založeného od sv. Předislavy či Eufrosiny; žila tam 7 roků, posléze jako abatyše. Když se rozletěla zpráva, že divocí Mongolové se chystají vtrhnouti do země, řeholnice se rozprchly; Paraskéva se uchýlila do Říma. Tam žila 7 let a zemřela roku 1239 (*K*). Svátek sv. Paraskévy, abatyše, 28. října.

Bl. PRAXEDES, rusínská princezna, druhá manželka císaře Jindřicha, ode dvora zapuzená, dokončila svůj život v rusínském klášteře Kampen (*St*). Svátek 6. srpna.

Sv. BORIS, jenž při křtu obdržel jméno *Roman*, a GLĚB, jenž při křtu obdržel jméno *David*, byli synové sv. Vladimíra, knížata ruská. Boris vraceje se z válečné výpravy proti Pečenegům dozvěděl se, že otec Vladimír zemřel; vojsko mu sice nabízelo dobytí Kyjeva a stolec knížecí, jehož se byl zmocnil Svjatopolk, nejstarší bratr, ale Boris odpověděl: „Nebudu bojovati s bratrem svým; ale tuším, že zlí lidé ho budou podněcovati, aby mne dal usmrtiti.“ Tak se i stalo. Žoldnéři Svjatopolkovi přepadli Borise a probodli jej roku 1015. Podobně usmrcen byl i Glěb. Svátek obou bratří 5. září (nebo i 24. července).

Sv. MOJŽÍŠ, rodem Uher, byl komorníkem u ruského knížete Borise. Když se dozvěděl, že jeho pán je zavražděn, šel do služby k jeho sestře Perejeslavě. Když polský vladař Boleslav Chrabrý dobyl Kyjeva, Mojžíš byl odveden do zajetí. Po pětiletém

žalářování byl prodán jisté vzácné paní za otroka a u ní pobyl 6 let. Vdova ta zahořela vášnivou láskou ke sličnému otroku a nabízela mu manželství. On však zamítl. I dala ho denně bíti. Teprve její dědicové propustili Mojžíše. Odebral se do Kyjeva a tam jej opat Antonij přijal do kláštera. Zemřel kolem r. 1060. Svátek 26. července.

Sv. EFREM byl zprvu dvořanem na dvoře ruského velkoknížete Jaroslava, později opustil rušný život světský a vstoupil do kláštera kyjevsko-pečerského, kde přebýval spolu se sv. Antoniem. Pak se odebral do Cařihradu, aby seznal život tamních mnichů; opsal si jejich pravidla a přinesl je na Rus. Byl ustanoven biskupem perejaslavským a později metropolitou kyjevským. Trval ve spojení se Stolicí apoštolskou. Když cařihradský patriarcha Michaël Caerularius se odtrhl od Říma a Řeky uvedl do církevního rozkolu, Rusové trvali ještě ve spojení s apoštolskou Stolicí. Teprve později šířil se řecký rozkol i na Rusi. Zemřel r. 1097. Svátek 28. ledna (nebo 4. března).

Bl. MSTISLAV, velkokníže moskevský, † r. 1132; památka jeho 18. dubna.

Bl. ANTONIJ narodil se v Ljubci v gubernii černigovské v Rusku. Křestním jménem slul Antip. Odebral se na horu Athos; v tamějším klášteře obdržel jméno Antonij. Roku 1013 se vrátil do Ruska a počal bydleti v malé jeskyni čili pečeře v Kyjevě. Roku 1051 založil proslulý kyjevsko-pečerský klášter. Žil přísně. Z jeho žáků vynikali: Nikon a Theodosius jako spoluzakladatelé onoho kláštera i mnišského života na Rusi. † roku 1063 (podle *Št* r. 1070). Svátek 10. července.

Sv. THEODOSIJ narodil se ve Vasilově (blíže Kyjeva). Rodiče se přestěhovali později do města Kurska. Theodosij si zamiloval už v mládí život poustevnický; rád se modlíval; opásal se řetězem a postil se přísně. Několikráte se pokusil uprchnouti z otcovského domu, aby mohl o samotě žíti dle své náklonnosti. Ale matka, která brzy ovdověla, vždy jej opět dovedla zpět. Roku 1051 podařilo se mu utéci na vždy. Žádal v kyjevsko-pečerském klášteře o přijetí. Mnich Antonij jej přijal za žáka, mnich Nikon ho opatřil tonsurou. Theodosij prospíval ve zbožnosti a sebezapíravosti tak, že se mu každý divil. Matka jej nalezla v klášteře, ale na jeho domluvu nejen že mu již nebránila, ale i sama později vstoupila do ženského kláštera.

Theodosij záhy byl zvolen opatem slavného jeskyňového kláštera kyjevského. Byl mnichům vzorem svatého života; svých podřízených byl oddaným služebníkem. Dotud žili mnichové ve skalních jeskyních a v podzemních komůrkách. Theodosij pak vystavěl velkou klášterní budovu a dal mnichům pravidla dle slavného kláštera cařihradského. V pečeře trávil Theodosij dobu svatopostní. Zemřel r. 1074. Tento národní světec je velmi ctěn na Rusi. - „Život svatého a velebného otce našeho, opata pečerského Theodosia" - rusky napsal dějepisec Nestor. - Theodosij byl katolík; dokazují to jeho spisové. Svátek 3. května.

Ct. NIKON, opat kláštera kyjevsko-pečerského, † roku 1088; památka jeho 23. března.

Ct. NESTOR narodil se v Bělozersku v gubernii novgorodské. Jsa jinochem sedmnáctiletým, přidružil se k Theodosiovi, mnichu kláštera kyjevsko-pečerského. Ale teprve Štěpán, nástupce Theodosiův, přijal Nestora za mnicha. Nestor je nejen nejstarším dějepiscem ruským, ale i nejstarším dějepiscem slovanským vůbec. Jsa vědecky vzdělán, napsal svůj „Letopis“ jazykem ruským. „Letopis ruský“, přeložil Karel Jaromír Erben, Praha, 1867. Zaznamenal události od potopy počínaje až do roku 1115 po Kristu. Vylíčil mučednictví sv. Borise a Glěba, život sv. Theodosia; v tomto posledním životopisu jsou též zprávy o sv. Antoniovi, o Štěpánu, o Nikonovi, o Barlaamovi, vesměs to opatech jmenovaného kláštera, a posléze i o sv. Efrému, biskupu perejaslavském. Nestor † r. 1115. Připomíná se 27. října.

Ct. AGAPIT, mnich kyjevsko-pečerský, „Anargyros“ (t. j. beze stříbra, bez peněz), uzdravil svou modlitbou mnohé nemocné, avšak nikdy nevzal daru; odtud jeho jméno. Žil jakožto žák sv. Antonia, opata, v jedné z pečer. Zemřel r. 1095. Památka jeho 1. června.

Ct. PROCHOR, mnich kyjevsko-pečerský, narodil se ve Smolensku na břehu Dněpru; jako mnich žil přísně, živil se jen chlebem a vodou; někdy požil k tomu lebedy; lebeda jmenuje se latinsky „atriplex“, proto se Prochor nazývá také „Atriplicenus“. Z lebedy dělal za neúrody chléb. Zemřel roku 1103. Památka 10. února.

JIŘÍ KYJEVSKÝ, mnich, přijatý od sv. Theodosia, byl roku 1094 od jistého knížete utopen. Památka 8. ledna.

Ct. EUSTRÁT (Eustracius), mnich kyjevsko-pečerský, nazýval se „postitel“, protože se přísně postil. R. 1096 vzbouřili se Poločané, dobyli Kyjeva a odvedli mnoho zajatců s sebou, mezi nimi také Eustráta. Prodali ho židovi. Ten ho nutil, aby se zřekl Krista, a když se zdráhal, probodl ho kopím roku 1110. Památka 28. března.

CYRILL, biskup turovský (v gubernii Minské), byl nazýván „Chrysostomem svého věku“. Zemřel r. 1182. Památka 28. dubna.

Ct. ATHANASIJ, mnich kyjevsko-pečerský, † kolem roku 1115; památka 2. prosince.

Ct. DIONYSIUS, arcibiskup bulharský, šel do Ruska jako misionář; založil v Novgorodě klášter; zemřel roku 1180 v Kyjevě (*K*). Památka 26. června.

Ct. PETR, kníže muromský, spravoval dlouho své knížectví chvalitebně. Jeho manželka slula Febronia. Na konci života Petr vstoupil do kláštera a přijal jméno David. † r. 1228 (*K*). Památka 22. června.

Sv. JAN RYLSKÝ narodil se ve vesnici u Srědce (Sofia v Bulharsku); rozdal své statky a žil o samotě, v chyšce z větví zrobené po 12 roků. Pak šel na poušť Rylskou v Macedonii. Věděl o něm toliko Bůh. Až náhodou nalezl jej na lovu Petr, car bulharský; od té doby počali k němu lidé choditi pro radu a poučení. Na místě, kde stála jeho poustevna, postaven byl klášter, „Sveti otec“ nazývaný. Jan Rylský zemřel roku 946. Svátek 18. srpna.

JAN, mnich kyjevský, nazývaný „Trpělivý“, žil v pečerském čili jeskyňovém

klášteře pod opatem Theodosiem a Antoniem. Sebezapíráním, postem a tuhým životem snažil se vždy uchovati panickou čistotu. I nabyl dlouho hledaného míru vniterného. Zemřel kolem r. 1070. Památka 18. července.

52. STYKY APOŠTOLSKÉ STOLICE S RODEM HOHENSTAUFŮ

Císařové z rodu Hohenstaufů chtěli povznésti kleslou důstojnost císařskou v Německu a v Italii, avšak snažili se o to na úkor apoštolské Stolice; chtěli, aby císař se stal z ochránce církve římské - pánem jejím, aby papež se stal prvním biskupem dvorním, na císaři závislým - zcela ve smyslu byzantském. Hohenstaufovec Konrád III. (1138-1152) nepodnikl ještě žádného kroku nepřátelského. Avšak císař *Bedřich I. Babarossa* (Rudovous 1152-1190) podnikl šest výprav do Italie; jeho absolutistické záměry se však rozbily o odpor měst lombardských. Byv r. 1176 u Legnana v Milánsku poražen, smířil se s papežem *Alexandrem III.* (1159-1181) v Benátkách; slíbil, že vrátí všecka území papeži odňatá. Papež Alexander III. slavil *r. 1179 všeobecný sněm církevní v Římě, v řadě XI., zvaný Lateránský*, na kterém smlouva benátská byla potvrzena, bludy valdenských a albigenských byly odsouzeny, výprava křižácká umluvena a kromě toho vydáno bylo zákonné ustanovení, že k platné volbě papeže je třeba dvou třetin hlasů přítomných kardinálů.

Císař Bedřich I. Rudovous zahynul na III. výpravě křižácké. Jeho syn Jindřich VI. (1190-1197) kráčel ve šlepějích otcových a porušoval práva církevní. Po jeho smrti nastaly v Německu spory o trůn a císař *Bedřich II. (1220-1250)* obnovil záměry caesaropapismu. Zprvu však, dokavad papež *Innocenc III. (1198-1216)* žil, sliboval, že bude ochráncem církve římské; také se uvolil zúčastniti se výpravy křižácké. - Papež Innocenc III. byl jeden z největších papežů. Byl nadán skvělými dary duševními, dobře vzdělán, byl prozíravý a energický. Svou mravní neúhonností, spravedlivostí a horlivostí získal si všeobecnou vážnost. Rozhodoval spory knížat a národů. Hájil jednoty víry proti bludařům a pracoval o unii rozkolných Řeků s církví římskou. Slavil *roku 1215 všeobecný sněm církevní, v řadě XII., v Římě, řečený Lateránský*, na kterém kromě jiných předpisů vydáno bylo kánonem XXI. čtvrté přikázání církevní o přijímání svatých svátostí. Innocenc III. osvědčil svou přízeň k národu českému tím, že prohlásil Prokopa za svatého a že Přemyslu Otakarovi I. udělil titul královský.

Císař Bedřich II. jal se po smrti papeže Innocence III. porušovati práva církevní; ba hleděl se i papeže Innocence IV. (1243-1254) zmocniti; proto papež se uchýlil do Lyonu a svolal tam *r. 1245 všeobecný sněm církevní, v řadě XIII.*, na kterém bylo jednáno o záležitosti sporu s císařem Bedřichem II., o rozkolu řeckém, o vpádu Mongolů a o jiných církevních záležitostech. Bedřich II. byl na

sněmu usvědčen z mnohých zločinů, vyloučen z Církve a sesazen. Bedřich II. projevil sice stavbami kostelů smýšlení křesťanské, ale jindy vyřkl názory svobodomyslné, až rouhavé. Znám je na př. jeho výrok, který učinil jda mimo pšeničné pole. - K Arnoldu Brescijskému řekl: „Bylo vždy mým ideálem přivésti kněze, zvláště vysoko postavené duchovní k pokoře a k jednoduchosti první apoštolské doby. Klerus budiž zbaven všeho zbytečného, aby, spokojen s málem, žil službě Boží." (Nedejž se nikdo tímto slovem oklamati! Toto slovo a různé jeho varianty ozývají se v ústech všech nepřátel Církve: u Napoleona a u nepřátel v nynější době, kteří mají touhu konfiskovati jmění církevní, zbaviti Církev moci a lesku a učiniti ji povolným nástrojem v rukou vládců. Církev nemůže postrádati jisté míry moci a lesku, aby mohla plniti své poslání nejen vzhledem na ty, kteří k ní přilnou, ale také vzhledem na ty, kteří jejímu působení se staví na odpor. Dr. Grupp II., 164.)

Nešťastně skončily i pokusy následujících Hohenstaufů; poslední z nich, Konradin, v boji svém proti Karlovi z Anjou byl jat a popraven v Neapoli r. 1268. - Pak bylo v Německu mezivládí, načež zvolen byl Rudolf Habsburský (1273-1291). Za jeho doby slavil papež Řehoř X. *r. 1274 všeobecný sněm církevní, v řadě XIV., v Lyoně.* Tu vydány byly zákony směřující k obnově kázně a mravů a vydáno bylo nařízení o konkláve. Zní ve výtahu takto: Kardinálové očekávejtež nepřítomných kardinálů 10 dní. Pak ať vejdou do konklave, t. j. do uzavřené místnosti, do níž není jinému dovoleno vstoupiti ani z ní kardinálům dovoleno vyjíti, dokud by nezvolili papeže. Neshodnou-li se do tří dnů, buďtež donuceni postem zvoliti papeže.

53. STYKY APOŠTOLSKÉ STOLICE S KRÁLI FRANCOUZSKÝMI. PAPEŽOVÉ V AVIGNONU

Od Řehoře VII. až po Innocence III. bylo papežství na vrcholu své moci. Pak následovalo od r. 1305 sedmdesátileté ponížení Stolice apoštolské pod mocí králů francouzských. Francouzští králové chtěli ovládati papeže i Církev. Této snaze se opřel Bonifác VIII. (1294-1303). Ve sporu s francouzským králem Filipem IV. Sličným vydal bullu *Unam sanctam*, ve které objasnil poměr moci duchovní k moci světské. Na rozkaz krále Filipa byl papež jat a ztýrán a brzo poté r. 1303 zemřel. Francouzskému králi Filipovi IV. se podařilo, že byl zvolen papežem Francouz, jmenem Klement V., který se neusadil jako všichni jeho předchůdcové v Římě, nýbrž zvolil za své sídlo *Avignon* v jižní Francii.

Po Klementovi V. ještě 6 papežů zůstalo sídlem v Avignonu, a tím pod vlivem francouzských králů. A to podkopávalo u jiných národů, zvláště u těch, kteří Francouzům nepřáli, důvěru ku společné hlavě křesťanstva. Jiní národové pokládali papeže za nástroj politiky francouzské. Klesla

tím vážnost a moc papežů velice. Kromě toho hynula práva papežská v Italii; papežská území byla ponechána na pospas nepřátelům. Z Italie nedocházelo peněz, proto papežové hledali nových zdrojů příjmů. Zavedeny byly annáty, t. j. odvádění příjmův beneficia po dobu jednoho roku, dále vymáhány byly příjmy z neobsazených beneficií a různé taxy při dispensích a j. měrou upřílišenou. Přebývání papežů ve Francii trvalo asi 70 let, od r. 1305 až do roku 1377. Vlachové je právem nazývali „babylonským zajetím papežů."

V té době, r. *1311 a 1312 slaven* byl ve francouzském městě Vienne *všeobecný církevní sněm, v řadě XV.*, na kterém byl vydán nález zrušení řádu templářů a bylo prohlášeno, že papež Bonifác VIII. byl legitimním, řádným papežem, avšak i důstojnost krále Filipa byla obhajována. Řím zatím klesal; chrámy hrozily sesutím, vznikly nepokoje a války domácí. Papež Urban V. (1362-1370) vrátil se sice r. 1367 do Říma, byl slavně uvítán, ale vznikly nové a nové bouře; proto vrátil se do Avignonu a tam následujícího roku zemřel, jak mu sv. Brigita předpověděla. Nastoupil papež Řehoř XI. (1370-1378). O návrat papeže do Říma přičiňovali se sv. Kateřina Sienská, císař Karel IV., básník Petrarka a j. Řehoř XI. vrátil se r. 1377 trvale do Říma.

54. ROZKOL ZÁPADNÍ

Vybavením papežů z nadvlády francouzské nebylo ponížení Církve ukončeno; naopak nastalo ještě větší neštěstí pro Církev rozkolem západním, který záležel v tom, že po dobu 40 let proti řádnému papeži římskému voleni byli protipapežové.

Nástupce Řehoře XI., papež Urban VI. (1378-1389) byl muž přísných mravů a horlivý stoupenec reformy. Pohříchu však velikou přísností popudil proti sobě většinu kardinálů, najmě francouzských, a ti zvolili protipapeže Klementa VII., který se opět usadil v Avignoně. Katolický svět byl rozdělen na dva tábory a nebylo současníkům snadno rozeznati pravého papeže od protipapeže; na př. sv. Vincenc Ferrerský se přidržoval protipapeže. Jeden papež dával druhého i s jeho přivrženci do klatby. Když zmatky a boje z toho vzniklé, zkáza mravů a simonie dostoupily hrozivých rozměrů, sešli se kardinálové r. 1409 na sněm v Pise. Ale nesprávným jednáním tohoto sněmu byl smutný stav ještě zhoršen. Sněm sesadil papeže i protipapeže a zvolil Alexandra V., po němž za rok následoval Jan XXIII. (1410-1415). Protože však pravého papeže sesaditi neměl práva, vzdoropapež pak sesazení nedbal, byli papežové tři; zmatek byl ještě větší. Jan XXIII., nehodný a nezpůsobilý, byl spíše voják než kněz, byl pověstný svou krutostí a smyslností.

Roztržka byla urovnána na sněmu kostnickém r. 1414. Protipapežové byli sesazeni, právoplatně zvolený papež Řehoř XII. vzdal se dobrovolně své hodnosti a řádným papežem byl zvolen Martin V. (od r. 1417-1431), jenž byl obecně uznán. Takto byla jednota Církve obnovena a byl zaveden pořádek. *Sněm kostnický*, pokud vydal nařízení ku zvelebení víry a

k nápravě mravů, schválená papežem (od sezení XV. počínaje), se počítá mezi *všeobecné sněmy církevní a je v řadě XVI.*

55. STYKY APOŠTOLSKÉ STOLICE S ČECHY. KAREL IV.

Za knížete *Vladislava II.* (1140-1173) byl poslán kardinál Kvido do Čech, aby učinil mír mezi Vladislavem a knížaty moravskými. Kvido naléhal, aby dekrety Řehořovy o bezženství kněží nabyly účinnosti a aby biskupové náležitě určili rozsah svých diecésí, aby netrpěli toulajících se kněží a pod. Za přispění olomouckého biskupa Jindřicha Zdíka byly buď založeny nebo potvrzeny kláštery na Strahově, v Želivě, v Sedlci, v Litomyšli a j. Kníže-biskup *Jindřich Břetislav* (1182 až 1197) vzal Čechy a Moravu jako léno od císaře Jindřicha VI. Jeho nástupce Vladislav III. Jindřich ustanovil, aby biskup pražský byl volen na sněmu zemském a aby potvrzen byl nikoliv od německého císaře, nýbrž od knížete českého.

Přemysl Otakar I. (1197-1230) obdržel r. 1204 od papeže Innocence III. titul královský na vždy. Totéž potvrdil i německý císař Bedřich II. r. 1212. Za jeho vlády žili bl. Hroznata, Vojslava a Jarloch.

Václav I. (1230-1253) se přidržoval papeže Řehoře IX. v jeho sporu s císařem Bedřichem II., v čemž byl posilován sestrou svou Anežkou, první abatyší klarisek. Václav potvrdil založení klášterů: tišnovského (Porta coeli, roku 1224), žďárského (Fons Mariae, roku 1251) a novořišského (roku 1211). - Tataři byli roku 1241 za vůdcovství Jaroslava ze Šternberka poraženi; tím si vojevůdce zasloužil dík křesťanstva veškerého západu.

Přemysl Otakar II. (1253-1278) založil na památku vítězství nad Maďary klášter u Českého Krumlova (Corona aurea, r. 1260). Přemysl Otakar II. padl v boji proti německému králi Rudolfu Habsburgovi roku 1278 v bitvě u Suchých Krut (Dürrenkrut).

Václav II. (1278-1305) založil podle slibu svého klášter zbraslavský u Prahy (Aula regia, roku 1291).

Václav III. byl roku 1306 v Olomouci zavražděn a jím zanikl rod Přemyslovců.

Jan Lucemburský (1311-1346) založil cistercienský klášter na Starém Brně (Aula regia, roku 1322).

Císař Karel IV. (1346-1378) jest nejslavnější panovník český a pravý „otec vlasti". Byl oddaným synem a ozdobou katolické Církve. Už jako kralevič vymohl r. 1344 na svém bývalém učiteli, papeži Klementu IV., aby pražské biskupství bylo povýšeno na *arcibiskupství.* Tím přestala podřízenost církve české na arcibiskupu mohučském a právo korunovati krále českého přeneseno bylo na arcibiskupa pražského. Takto arcibiskup pražský se stal primasem v českém státě. Metropolitovi pražskému podřízeno bylo biskupství olomoucké, zřízené roku 1063, a litomyšlské. Prvním arcibiskupem pražským byl Arnošt z Pardubic.

Tehdy položen byl i základní kámen k novému *metropolitnímu chrámu sv. Víta*

v Praze. Mistr Matyáš z Arrasu měl dle přání Karlova postaviti dóm, který by byl pomníkem českého umění a který by se vyrovnal dómům jiných národů. Nejkrásněji byla vyzdobena kaple sv. Václava; stěny byly okrášleny zlatem, zlatá koruna „svatováclavská“ postavena na hlavu sv. Václava. - Na radu Arnoštovu Karel IV. vydal roku 1347 základní listinu *kláštera „Na Slovanech“* nebo „v Emauzích“. Povolal do kláštera asi 120 slovanských benediktinů z Charvatska, Srbska a Bulharska. V tomto klášteře se konaly služby Boží v jazyku slovanském, jako za dnů sv. Metoděje. Klášter měl býti střediskem styku se Slovany jižními a východními. Karel IV. získal pro tuto myšlenku i cara srbského Štěpána Dušana. - Na radu Arnoštovu Karel IV. vydal dne 5. dubna 1348 zakládací *listinu vysokého učení pražského.* Arnošt napsal první stanovy nové university a učinil pro ni spolu s králem první nadání. Duchovenstvo přispívalo na ni hojnými dávkami. Učitelé a žáci byli rozděleni dle čtyř národů: českého, bavorského, polského a saského. - Karel IV. položil základ k „Novému městu“ pražskému a vystavěl kamenný most přes Vltavu. Že umění, zvláště stavitelské, bylo tehdy na vysokém stupni dokonalosti, dosvědčují chrámy a jiné budovy z tehdejší doby pocházející, pokud nebyly zničeny v bouřlivých dobách pozdějších. Vzdělanost postoupila tak, že Praha se stala střediskem vzdělání pro celou střední Evropu, neboť vyjma Prahu, nebylo jiné university ve střední Evropě. Věhlasný učenec zeman Tomáš ze Štítného šířil vyšší vzdělání spisy v jazyku národním mezi prostým lidem. Karel staral se také o povznesení řemesla, obchodu a zemědělství (vinařství, rybníkářství). Tehdy byl v Čechách blahobyt, jaký ve středověku jen málo kde bylo vídati.

Náboženství bylo pokládáno za nejdražší statek a ovládalo život rodinný i veřejný. V rodinách byla kázeň. Národnost česká těšila se nejen doma, ale i po celé Evropě takové vážnosti a rozšířenosti, jako nikdy před tím a nikdy poté. Praha, jsouc sídlem dvora císařského, byla zároveň i hlavním městem říše německé; byla sídlem umění výtvarných, středem čilého průmyslu a obchodu, sídlem bohatství a blahobytu. Tato doba nazývá se zlatým věkem země české.

O Karlu IV. jako křesťanu viz § 60.

Václav IV. (1378-1419), syn císaře Karla IV., byl nástupcem jeho jako král i císař. Byl ducha lenivého. Všecko spělo k horšímu. Václav o říši německou nedbal, v Čechách si vedl bezohledně, arcibiskupa Jana z Jenštejna sužoval a generálního vikáře Jana z Pomuku dal utopiti (20. března 1393). Voličové němečtí sesadili Václava IV., ustanovivše na jeho místo Ruperta Falckého. Stavové zemští po dvakráte Václava IV. věznili.

SEZNAM OBRÁZKŮ

(Římské číslice značí přílohu, arabské obrázek.)

XVIII. Sousoší sv. Norberta, Václava a Zikmunda. Max. Karlův most v Praze.

XIX. 1. Sv. Rochus. Schidone. Galerie Doria v Římě.

2. Sv. Romuald. Guercino. Ústav pro krásná umění v Raveně.

3. Sv. Markéta Kortonská. Guercino. Pinakotéka ve Vatikáně.

4. Sv. Bruno. Stanzioni. Kartouza sv. Martina v Neapoli.

XX. Nebe Praemonstrátů českých. Bř. Štorm.

XXI. 1. Sv. Tomáš Akvinský. Luini. Obrazárna Brera v Miláně.

2. Sv. Vojtěch. Česká gotická řezba.

XXII. 1. Sv. František se zjevuje za kázání sv. Antonína bratřím. Giotto. Kostel Sv. Kříže ve Florencii.

2. Sv. František a čtyři světci z jeho řádu. Taddeo. Pinakotéka v Perugii.

XXIII. Sv. Klára a sv. Alžběta. Puccio. Assisi.

XXIV. Sv. Dominik. Bl. Angelico. Museum sv. Marka ve Florencii.

OBSAH

ISIDOR VONDRUŠKA

ŽIVOTOPISY SVATÝCH v pořadí dějin církevních

Část druhá

V redakci Antonína Stříže vydal nakladatel Ladislav Kuncíř pod záštitou Svatováclavské ligy v Praze. Podle osnovy Ant. Lískovce vytiskla knihtiskárna Frant. Obziny ve Vyškově Bylo též vydáno 30 číslovaných výtisků na měditiskovém ručním papíře Dassel